

17923

Monumento Ordinario

de
Seasrno

17923
Ordo
mi
S. Decretal

R

UNIVERSIDAD
DE SALAMANCA

CRÉDITOS USUALES

Monumenta Ordinis Minu
rum

Salamanca - Juanes, de Pures - 1506

~~48-8-3~~

~~17-9-19~~

10

17923

645282004

Monumento Ordinis Minore

Secūdus

^{fo} **N** dei nomine amē.

Uniuerſis ⁊ ſingulis tam p̄ntibus q̄ futuris p̄ntes lras inspecturis viſuris atq; lecturis *Bartholomaeus de la red* in decore *Bartholomaeus* Provisor officialis ⁊ vicari⁹ generalis in ecclesia ciuitate ⁊ dioceſi ſalmanti⁹. per reuerēdū in xpo patrē ⁊ dñm dñm *Joannem de castilla* dei ⁊ aplice ſedis gra ep̄m ſalmanti⁹ ſereniſſime ſatq; catholice dñe noſtre regine hispaniarū ꝑſillariuz ſalutē in dño ſempiternā ⁊ p̄ntib⁹ fides

in dubiā adhibere. Regulā fratrum minorū per glorioſuz patrē ſanctum franciſcū ordinatā per ſe. q̄ Re. Honorij papā. iij. tpe eiudē regule in ſtitutionis ꝑfirmatā. necnō per *Nicolaū* ſe. ſimiliter. Re. papā. iij. ſigillo munitā: nō nullasq; eiudē regule aplicas declaratiōes quorūdā ſūmoꝝ pontificū a qbus emanat ſigillis plūbeis eorūdē reſpectiue munitas: ſanas ſiqdē ⁊ integras nō vitiatas nō cācellatas nec in aliq; eap̄te ſuſpectas ſed olꝑſus vitio ⁊ ſuſpicione carētes: nobis ꝑ pte reuerēdi ꝑfis fris *Joānis del Río* vicarij ꝑuincialis fratrum eiudē ordinis minorū regularis obſeruātie in ꝑuncia ſancti iacobi corā notario publico ⁊ teſtib⁹ iſra ſcriptꝫ ꝑntatas recepim⁹: q̄ꝫ tenores ſucceſſiue ſequuntur ⁊ ſunt tales.

Nicolaus ep̄us ſeruus ſeruo-

rū dei dilectis filijs generali ⁊ ꝑuincialib⁹ miniſtris ac cuſtodib⁹ ⁊ vniuerſis fr̄ib⁹ ordinis fratꝫ minorū ſalutē ⁊ aplīcā b̄ndictionē. *2* Fas ſe. Re. honorij pape. iij. ꝑdeceſſoris nſi vſam regulā ⁊ ꝑfirmationē ip̄i⁹ ꝑtinētes nō abolitas n̄ cācellatas n̄ vitiatas vā bulla bullatas inſperim⁹ diligēter: q̄ꝫ tenorē de v̄bo ad v̄bū ex certa ſcia ꝑntib⁹ fecim⁹ anotarī: decernētes ac ſtatuetes vt idem tenor eadē v̄z eūdēq; vigore ac idē robur ꝑ oīa obtineat ſic inſert⁹: q̄ ipſe iſe bulla ip̄a munitate obtinet noſcūt etiā ſi d̄ctelſe nūq; i poſteꝫ appareat: ⁊ eadē ſibi fides in iudicio ⁊ extra iudiciū adhibeat oīno: q̄ ꝑdictis originalib⁹ iſis ꝑberet. *2* Predictus v̄o tenor lſarum earūdem talis eſt. **HONORIUS** ep̄s ſeru⁹ ſeruoꝝ dei dilectꝫ filijs fr̄i franciſco ⁊ alijs fr̄ib⁹ de ordine fratrum minorū ſalutem ⁊ aplīcā b̄ndictionē. Solet annue ſedes apoſtolica ꝑiſ votis: ⁊ honeſtis ꝑtentū deſiderijs fauores beniuolum impartiri. Ea ꝑpter dilecti in dño: filij veſtris ꝑiſ ꝑrecib⁹ inclinati: ordinis veſtri regulā a bone memorie *Innocentio* papa ꝑdeceſſore noſtro approbatā: annotatā ꝑntibus: auctate vobis aplīca confirmam⁹: ⁊ ꝑntis ſcripti ꝑſocinio cōmunim⁹ q̄ tal̄ ē. *C* In noſe dñi inciꝫt vita minorū fratꝫ. *C* Regula ⁊ vita minorū fratꝫ bec eſt. *C* dñi noſtri iſcu xꝑi ſanctū enāgelij obſeruare: viuendo in obediētia: ſine ꝑprio

Capitulum .i.

Tractatus

Capitulum. ij

7 i castitate. frater frācise^o pmittit obedientiā 7 reuerentiā dño pape bo
 nozio ac successorib^o ei^o canonicè intrātib^o 7 eccle romane. Et alij frēs
 teneāt frī frācisco 7 ei^o successorib^o obedire. **De** ijs q volūt vitā istā ac
 cipe: 7 q̄lit recipi dbeat. **Si** q voluerit hāc vitā accipe 7 venerit ad frēs
 nros: mittāt eos ad suos ministros puinciales: q̄b^o solūmō 7 inō alijs
 recipiēdi frēs lnia pcedat. **Ministri** vō diligēter examinet eos de fide
 catholica: 7 de ecclesiasticis sacramētis. Et si bec oia credāt: 7 velint ea
 fideliter p̄fiteri 7 vsq̄ in finē firmiter obseruare: 7 vrozēs nō hnt: vel si
 hnt 7 iā monasteriū intrauerūt vrozēs: vel lnam eis dederint sūctate
 diocessani ep̄i: voto p̄tinēcie iā emisso: 7 illi^o sint etatis vrozēs: q̄ nō pos
 sit de eis oriri suspitio: dicāt eis v̄bū sancti euāgelij: q̄ vadāt 7 vendāt
 oia sua: 7 ea studeāt paupib^o erogare. **Q̄d** si facere non potuerint: suffi
 cit eis bona volūtas. Et caueāt frēs 7 eoz^o ministri ne solliciti sint d reb^o
 suis tpalib^o: vt libere faciant de reb^o suis qcqd dñs inspirauerit eis. **Si**
 tñ p̄siliū regraf: lnam bēant ministri mittēdi eos ad aliquos deū timē
 tes: quoz^o p̄silio bona sua paupibus erogēt. **Postea** pcedant iels pan
 nos pbatōis: videlicet duas tunicas sine caputio 7 cingulū 7 brachias
 7 caparonē vsq̄ ad cingulū: nisi eisdē ministris aliud fm̄ deum aliquā
 do videat. **C** finito vero anno pbatōis recipiāt ad obedientiā: pmit
 tentes vitā istam semp 7 regulā obseruare. Et nullo mō licebit eis d ista
 religione exire iuxta mādaturū dñi pape: quia scōz euāgelij: nemo mit
 tens manū ad ar atrū 7 aspiciēs retro: aptus est regno dei. Et illi qui ias
 p̄miserūt obedientiam habeāt vnā tunicam cum caputio: 7 aliam sine
 caputio qui voluerint habere. Et qui necessitate coguntur: possint por
 tare calciamenta. Et fratres oēs vestimētis vilib^o induātur: 7 possint ea
 repetiāre de saccis 7 alijs petijs: cum bñdictiōe dei. Quos moneo 7 ex
 hortoz: ne despiciāt neq̄ indicēt boies: quos viderint in mollib^o vestimē
 tis 7 coloratis indutos: vti cibis 7 potibus delicatis: sed magis vnū
 quisq̄ iudicet 7 despiciat semetipsum. **De** diuino officio 7 ieiunio: 7
 quomodo fratres debeant ire per mundū. **C**lerici faciant diuinū offi
 cium scōm ordinē sancte romane ecclesie: excepto psalterio: ex quo ha
 bere poterunt breuiaria. Laici vero dicāt viginti quattuor pater noster
 pro matutino: pro laudibus quinq̄: pro prima: tertia: sexta: nona: pro q̄
 libet istarum septem: pro vesp̄is aut̄ duodecim. pro completorio sep
 tem: 7 orent pro defunctis. Et ieiunēt a festo omnīū sanctorum: vsq̄ ad
 natiuitatē domini. sanctam verd̄ quadragesimā: que incipit ab ep̄ipha
 nia vsq̄ ad continuos quadraginta dies quam dñs suo sancto ieiunio
 consecrauit: qui volūtariē eam ieiunāt benedicti sint a dño: 7 qui nolunt
 non sint astricti: sed aliam vsq̄ ad resurrectionē dñi ieiunent. Alijs autē
 t̄p̄ibus non teneātur nisi sexta feria ieiunare. **T**empore vero manifeste
 necessitatis non teneātur fratres ieiunio corporali. **C**ōsulo vero monco
 7 exhortoz fratres meos in dño iesu christo: vt quando vadunt per smū
 dum non litigent: neq̄ p̄tendant verbis: neq̄ alios iudicent: sed sint mi
 tes: pacifici 7 modesti: māsuēti 7 bñiles: boneste loquētes oib^o sicut de
 cet. Et nō debeāt equitare: nisi manifesta necessitate vl̄ infirmitate cogā
 tur. **I**n quācūq̄ domū intrauerint: primū dicāt. Pax huic domui. Et s̄

Capitulos. iij.

Secundus

fo

2

sanctū euāgelij: de oibus cibis qui apponuntur eis: liceat manducare.
Q̄d frēs nō recipiāt pecuniā. **C** Precipio firmiter frīb^o vniuersis: vt
 nullomodo denarios vel pecuniā recipiat p̄ se vel p̄ interpositā psonā.
Tñ p necessitatib^o infirmoz 7 alijs frīb^o induēdis: p̄ amicos sp̄iales
 ministri tñ 7 custodes sollicitā curā gerāt: s̄z loca 7 t̄pa 7 frigidā f̄gio
 nes: sic necessitati viderit exp̄dis. **E**o semp saluo: vt sicut dictū ē: dñarios
 vl̄ pecuniā nō recipiāt. **De** mō laboradi. **C** frēs illi q̄b^o ḡfaz ddit dñs
 laborandi laborēt fidelit 7 deuote: ita q̄ excluso ocio aie inimico: sancte
 orōnis 7 duotidīs sp̄z nō extinguat: cui debēt cetera tpalia d̄fuiure. **De**
 mercede vō laborz: p̄ se 7 suis frīb^o corpis necessaria recipiāt: p̄ter dñari
 os vel pecuniā. Et hoc bñliler sicut decet seruos dei: 7 paup̄tatis sanctif
 sine sectatores. **Q̄d** nihil sibi appropriet frēs 7 de elemosyna petēda:
 7 de infirmis frīb^o. **C** frēs nihil sibi appropriet: nec domū: nec locum
 nec aliquā rē: 7 tāq̄ peregrini 7 aduene in hoc sc̄lo in paup̄tate 7 bñlita
 te dño famulātes: vadāt p̄ elemosyna p̄fidēter. nec opozet eos verecū
 danti: q̄ dñs p̄ nobis se fecit paup̄tē in hoc m̄do. **H**ec est illa celsitudo
 altissime paup̄tatis: q̄ vos charissimos frēs meos heredes 7 reges re
 gni celoz instituit: paupes rebus fecit: virtutib^o sublimauit. **H**ec sit por
 tio vestra: q̄ p̄ducit in terrā viuentiū. **L**ui dilectissimi frēs totaliter inbe
 rentes: nihil aliud p̄ noie dñi n̄ri iesu christi imp̄petuū sub celo habere
 velitis. Et vbiq̄q̄ sūt 7 se innenerint frēs: ostendāt se domesticos inimicē
 inter se: 7 secure manifestet vn^o alteri necessitatē suā. **Q**uia si mater dili
 git 7 nutrit filiū suū carnalē: quāto diligēt^o debet q̄s diligere 7 nutrire
 frēm suū sp̄ialē: Et si q̄s eoz^o infirmitatē ceciderit: alij frēs debēt ei ser
 uire sicut vellent sibi seruirī. **De** p̄nia fratibus peccatibus imponēda.
Si qui fratrum instigāte inimico mortaliter peccauerint: pro illis pec
 catz de q̄b^o ordinatū fuerit iter frēs vt recurrat a solo ministro puincia
 les: teneāt p̄dicti frēs ad eos scurrere q̄ cit^o poterit sine mora. **I**pi vō
 ministri si p̄byteri sūt: cū misericordia iniūgāt ill^o p̄niam. **S**i vō p̄sby
 tēri nō sūt: iniūgi faciāt per alios sacerdotes ordinis: sicut eis secūdū
 deum melius videbitur expedire. Et cauere debent ne irascantur 7 con
 turbentur propter peccatum alicuius: quia ira 7 conturbatio in se, 7 in
 alijs impediunt charitatem. **De** electione generalis ministri hui^o fra
 ternitatis: 7 de capitulo pentecostes. **U**niuersi fratres vnū de fratri
 bus istius religionis teneantur semper habere generalem ministrum 7
 seruum totius fraternitatis: 7 est teneantur firmiter obedire. **Q**uo decē
 te: electio successoris fiat a ministris puincia libus 7 custodibus in ca
 pitulo pentecostes: in quo puinciales ministri teneantur semper infi
 mal conuenire: vbiq̄q̄ a generali ministro fuerit constitutum. Et hoc
 semel in tribus annis. vel ad alium terminum maiorem vel minorem:
 sicut a p̄dicto ministro fuerit ordinatum. Et si aliquo tempore appare
 ret vniuersitati ministrorum puincia libum 7 custodum p̄dictum mi
 nistrū nō esse sufficientes ad seruiciū 7 cōz utilitatē frat̄: teneāt p̄dicti
 frēs q̄b^o electio data ē: i noie dñi alij sibi eligere i custodē. **P**ost cap̄z
 vō p̄tecostes: ministri custodes possunt singli si voluerit 7 eis exp̄dis vide

Capitulum. iij.

Capitulum. v.

Capitulum. vi.

Capitulum. vii.

Capitulum. viij.

aa ij

Tractatus

Capitulum, xi.

bit: eodem ano in suis custodijs semel fr̄es suos ad caplm conuocare. **De p̄dicatozib⁹.** Cfratres nō p̄dicent in cp̄atu alicui⁹ ep̄i: cū ab eo illis fuerit p̄dictū. Et null⁹ frat̄ū populo penit⁹ audeat p̄dicare: nisi a generali ministro hui⁹ fraternitatis fuerit c̄raiat⁹ ⁊ approbat⁹: ⁊ ab eo p̄dicatiōis officiū sibi p̄cessuz. **Ad**oneo quoq; ⁊ exhortoz eisdē fr̄es: vt in p̄dicatiōe quā faciūt sint exaiata ⁊ casta eoz cloga ad vtilitatē ⁊ edificatiōnē ppli: anūciādo eis vitia ⁊ vtutes penā ⁊ gliaz cū breuitate sermōnis quia verbum abbreviatum fecit dominus super terram. **De admonitione ⁊ correctione fratrum.** Cfrates qui sunt ministri ⁊ serui aliorum fratrum: visitent ⁊ moneant fratres suos: ⁊ humiliter ⁊ c̄aritatiue corrigāt eos: nō p̄cipientes eis aliqd quod sit p̄tra aiām suā ⁊ regulā n̄sam. fratres vō q̄ sunt subditi: recordent⁹ q̄ p̄pter deū abnegauēte p̄prias volūtates. Vñ firmiter p̄cipio eis: vt obediāt suis ministris i oibus q̄ p̄miserūt dño obseruare: ⁊ nō sūt p̄traria aie ⁊ regulē n̄se. Et vbi q̄nq; sūt fr̄es q̄ scirent ⁊ cognoscerēt se nō posse regulā sp̄ualiter obseruare: ad suos ministros debeāt ⁊ possint recurrere. **Ad** ministri vō benigne ⁊ c̄aritatiue eos recipiāt: ⁊ tātā familiaritatē habeāt circa ip̄os: vt dicere possint eis ⁊ facef sicut dñi seruis. Nā ita debet eē: q̄ ministri sint serui oīum frat̄ū. **Ad**oneo vero ⁊ exhortoz in dño iesu xp̄o: vt caueāt fr̄es ab oī supbia. vana gl̄ia. inuidia. auaricia. cura ⁊ sollicitudine hui⁹ seculi: detractiōe ⁊ murmuratiōe. **Et nō curēt nesciētes l̄ras l̄ras discere: s; attendāt qd sup oīa desiderare debēt h̄re sp̄m dñi ⁊ scām ei⁹ opationez: orare semp ad deū puro corde: ⁊ habere hūilitatē patiētā in p̄secutiōe ⁊ in infirmitate: ⁊ diligere eos q̄ nos p̄sequūt ⁊ rep̄bendūt ⁊ arguūt: qz dicit dñs. Diligite inimicos v̄ros: ⁊ orate p̄ p̄sequētib⁹ ⁊ calūniātibus vos. Vbi q̄ p̄secutiōnē patiūt p̄pter iusticiā: qm̄ ip̄oz est regnū celoꝝ. Qui at̄p̄seuerauerit vsq; in finē: bic saluus erit. **De** fr̄es nō ingrediant monasteria monachoz. **De** p̄cipio firmiter fratribus vniuersis ne habeāt suspecta p̄sortia vel p̄silia muliez: ⁊ ne ingrediant monasteria mōachoz: p̄ter illos q̄ a sede ap̄lica cōcessa ē l̄nia sp̄alis. Nec fiant cōpates viroz vel muliez: ne hac occasiōe inter fr̄es vel de fr̄ibus scādaluꝝ oriat. **De** eūtib⁹ itner sarracenos ⁊ alios infideles. **Quicūq; frat̄ū diuina inspiratiōe voluerint ire inter sarracenos ⁊ alios infideles: petāt inde l̄niam a suis ministris p̄uincialib⁹. Ad** ministri vō nullis eūdi l̄niam tribuāt: nisi eis quos viderint esse idoneos admittendū. Ad bec per obediētā iniungo ministris: vt petant a dño papa vnū de sancte romane ecclesie cardinalib⁹: qui sint gubernatoꝝ. p̄tectoꝝ ⁊ correctoꝝ istius fraternitatis: vt semper subditi ⁊ subiecti pedib⁹ eiusdez sancte ecclesie: stabiles in fide catholica: paupertatē ⁊ humilitatē ⁊ sanctū euangeliū dñi nostri iesu xp̄i qd firmiter p̄missim⁹ obseruemus. Nulli ergo oīno hominū liceat banc paginā nostre p̄firmationis infringere: vel ei ausu temerario p̄traire. Si quis aut̄ hoc attentare p̄sūperit: indignationē omnipotentis dei ⁊ b̄toꝝ petri ⁊ pauli ap̄toꝝ eius se nouerit incursum. Datū laterani. iij. kl̄s decēbris p̄tificationis n̄ri anno octauo. **Explicit** regula fratrum minorū. Nulli ergo oīno hominum liceat banc paginam n̄se anota**

Capitulum, x.

Capitulum, xi.

Capitulum, xij.

Secūdus

fo

3

tionis ⁊ p̄stitutiōis infringere: vel ei ausu temerario p̄traire. Si q̄s autē hoc attentare p̄sūperit: indignationez oīpotentis dei ac b̄toꝝ petri ⁊ pauli ap̄toꝝ eius se nouerit incursum. Datū laterani duodecimo kl̄s septembris pontificatus nostri anno secundo. **Incipit** declaratio regule frat̄ū minorum edita a dño innocētiō papa. iij.

Innocētius ep̄s seruus ser

Unoꝝ dei dilectis filijs generali ⁊ p̄uincialib⁹ ac custodibus ceterisq; fr̄ibus ordinis frat̄ū minorū salutē ⁊ apostolicā b̄ndictionē. **Ordinē** v̄m illo p̄sequentes affectu q̄ ip̄m inter alios laudabilib⁹ p̄tinue p̄ficere incremētis seruēter optem⁹: libēter ea p̄ q̄ opportuni vigoris recipiat fulcimētū p̄fna sollicitudine p̄curam⁹. **Hinc** est q̄ cū qdā dubia ⁊ obscura q̄ in v̄sa regula p̄tinēt alios v̄fos cuiusdā p̄fusiōe implicatiōis inuoluāt: ⁊ nodose intricatiōis difficultate impediāt intellectū: ⁊ se. **Re. Gregori⁹** papa p̄decessor n̄r aliqua ex eis exposuerit ⁊ declarauerit semiplene: nos obscuritatē ab illis p̄fecte interpretatiōis declaratiōe oīno amouere volētes: ⁊ ambiguitatis scrupulū cura ip̄a de v̄fis cordib⁹ plenioris expositiōis certitudine penitus amputare: dicim⁹: q̄ p̄ eadē regulā quo ad obseruationem euāgelij quā intūgit nō nisi ad ea dūtarat euāgelij p̄silia tenemini: q̄ in ip̄a regula p̄ceptorie vel inhibitorie sūt exp̄ssa. **Licet** aut̄ ministris p̄uincialib⁹ tā eoz vicarijs q̄ alijs p̄uidis fr̄ib⁹ veniētū ad ordinē receptionē p̄ suis p̄uincijs de p̄silio frat̄ū p̄mittere discretoz: nō tñ expedit p̄uerti volentes indifferēter admitti: sed illos tñ qui suffragātib⁹ eis l̄fatura ⁊ alijs laudabilib⁹ circūstātijs: possint vtilēs esse ordini: sibiq; p̄ vite meritum ⁊ alijs p̄ficere p̄ exēplū. **Sic** vō ministri egressos ab ordine cū redierit ad ip̄m recipiāt: ⁊ eiciāt in certis casib⁹ scdm̄ determinationē v̄si generalis capituli iā receptos. **Quāq; vero** p̄dicta p̄tineat regula q̄ clerici faciunt diuinum officiū scdm̄ ordinē sancte romane ecclesie excepto psalterio ex quo habere poterūt breuiaria: cum tñ diuino intersūt officio cui⁹ alijs celebrātes: tunc eis illud sufficit ⁊ ad dicendū officiū p̄p̄riū nō tenentur. **Et licet** in eadē regula sit p̄bitū ne fr̄es recipiāt p̄ se vel per alios denarios vel pecuniā v̄llo mō: p̄nt tñ si rem sibi necessariā aut vtilē velint emere: vel solutiōnē facere p̄ iā emptā: vel nūcluz eius a quo res vēdit vel aliq̄e alium volētib⁹ sibi elemosynā facere nisi eidem per se vel per p̄p̄rios nūcios soluere maluerit p̄ntare: ⁊ taliter presentatus a fratribus non est eoz nūcius licet presentetur ab ip̄is: sed illi⁹ potius cui⁹ auctate solutionez facit seu recipientis eadē: ⁊ ad ip̄m (si soluto empte rei precio de b̄mōi elemosyna remaneat aliquid apud eū) p̄nt etiā fratres p̄ suis necessitatibus vel p̄modis licite habere recursuz. **Si** vō p̄ alijs fratrum necessitatib⁹ aut p̄modis nolet aliq; vel p̄ntē: p̄nt ille p̄missaz sibi elemosynā sicut dñs p̄seruare: vel ap̄ sp̄uales seu familiarem amiez frat̄ū noiātum vel non noiātum ab ip̄is deponere: p̄ euz loco ⁊ tpe p̄ ip̄oz necessitatib⁹ vel p̄modis sicut fratres expedire vide-

Deceptiōe fratrum ad ordinem.

De officio diuino in choro celebrādo.

Quo fr̄es debeāt circa elemosynas pecuniarias.

aa iij

rint dispensandū: seu etiā ad psonā v'l loca alia trāsferendā. Ad quos etiā frēs p b'mōi necessitatib' seu p modis sana p'scia recurrere poterūt: maxime si negligētes fuerint vel necessitates aut incōmoda ignorauerit cōrūdē. Et taliter notati vel p'ntati a frīb' nō sūt eoz nūcij seu depositarij s' illoz a qb' eis pecunia vel denarij comittūt: nec frēs p'se vel p interpositas psonas denarios vel pecuniā recipiūt nojando aut p'ntado sic aliquos: seu ad b'mōi noiatos vel p'ntatos taliter recurrēdo: cū nō sit intentiōis eoz ut de ipoz auētate b'mōi denarij vel pecunia p'seruet: aut ab eis noie depositi erigāf: licet nūcij vel depositarij ipis cōmittātur p necessitate vel p modo eozūdē. Et cū i dicta regula subiūgat q' p necessitatib' infirmoz 7 alijs frīb' induēdis p amicos spūales ministri tā tū 7 custodes sollicitā curā gerāt: debēt alij frēs curā b'mōi q' p'fat: ministri 7 custodib' ex regula p'cipue incūbit: cū sibi ab illis p'missa fuerit: gerere diligēter. **D**icim' isup q' cuz in ipa p'ncat exp'sse q' frēs nibil sibi appropriet nec domū nec locū nec aliquā rē: nec in cōi neq' in spālī debēt p'prietatē hēre: s' locoz 7 domoz ac v'tēsilij 7 libroz 7 eoz mobiliū q' s' habere: ordo vsū hēat: 7 frēs scōz q' general' vel p'nciales ministri disponēdū duxerint ijs v'tāt. Nec v'edi debēt loca dom' vel mobilia b'mōi seu extra ordinē pmutari aut alienari quoquomō a qb'uscūq' psonis ad vsū fratru donata v'edita pmutata seu quocūq' iusto mō concessa vel trāsllata sūt vel fuerint: nisi ap'lica sedes vel ecclie romane cardinalis q' p tpe fuerit ordinis gubernator: generali seu p'ncialib' ministris auētate sup hoc p'buerit vel assensū: cū tā immobiliū q' mobiliū b'mōi ius p'prietatis 7 d'nitiam (illis solis exceptis in qb' exp'sse donatores seu trāsllatores sibi p'prietatē 7 d'nitiam reseruasse p'stiterit) nullo medio ad ecclie siā ipam spectēt: cui dom' 7 loca p'dicta cū ecclies ceterisq' suis p'ntētijs (q' oia i ius 7 p'prietatē b'ti petri suscipim') oino tā i spūalib' q' t'p'alib' imediate subesse noscūt. De vilib' at mobilib' vel parū valētib' liceat fribus pietatis seu deuotiōis intuitu vel p alia honesta 7 rōnabili cā (obtēta sup hoc p'rius sup'ioroz suoz l'na) extra ordinem alijs elargiri. **E**llud quoq' regule p'dicte cap'lm vbi dicit: vt si qui fratru instigāte humani generis inimico mortaliter peccauerint: p illis peccatis de qb'us ordinatū fuerit inter frēs vt recurrat ad solos ministros p'nciales: teneat p'dicti frēs ad eos recurrere quā citi' sine mora: ad manifesta tātū 7 publica p'tinet. **I**nt tū ijdē ministri p fratru laborib' 7 p'culosis discursib' euitādīs si expedire viderint: custodib' 7 alijs discretis frīb' p'sbyteris sup ijs p'mittere vices suas. **V**olum' at vt ipi ministri p'stituāt v'l p'stitui faciāt tot p' p'ncias: quot ad hoc necessarios nouerint de maturiorib' 7 discretiorib' frīb' sacerdotib': qui sup b'mōi peccatis cum occulta vel p'iuata fuerint: audiāt penitētes: nisi ministris aut custodibus suis ad loca eorum declinātibus maluerint confiteri. **A**d hec p eo q' in regula dicit vt decedēte generali ministro a p'ncialibus ministris 7 custodibus in capitulo pentecostes fiat electio successoris: dicitm': q' singularū p'nciaz custodes vni ex se p'stituant: quē cū suo p'nciali ministro p'p'is ad capitulū dirigāt: voces suas p'mittētes eidē. **E**t cū iuxta regule p'fate tenores: nulli fratru liceat populo p'dicare nisi a ministro ge

De cura p fratru necessitatibus ministris pmissa p't alijs cōmitti.

De pmutatio nererū fribus pcessarum.

Quomodo fratres peccantes debeāt recurrere ad ministros.

De missiōe vni us custodis iudicialis cap'lm.

nerali fuerit exaltatus 7 approbat' 7 sibi officij p'dicationis ab ipso concessum: pōt idem minister vices suas ministris p'ncialibus 7 eoz vicarijs p'mittere in hac p'te: ita tū vt ipi p'nciales vel idem vicarij in ipozum p'ncialium absentia vna cum diffinitioibus in p'ncialibus capitulis fratres suorum p'ncialium qui examinatione indigere credūtur examinet: approbent: eoz b'mōi officij prout scōm deum viderint expedire concedant. **S**i qui veto examinari non egent: pro eoz in theologia facultate 7 p'dicationis officio sunt instructi: si etatis maturitas: 7 alia que requirūtur in talibus: pueniant in eisdē: possunt de generali vel suozum p'ncialium ministroz licentia seu mandato populo p'dicare. **P**er id autem quod in eadem regula continetur: q' fratres non ingrediantur monasteria monacharum preter illos quibus a sede apostolica concessa fuerit licentia specialis: dicimus ingressum in monasteria tantūmodo monialium inclusarū ordinis sancti damiani prohibitū fore ipsis: ad que nemini licet ingredi nisi ei a sede apostolica facultas super hoc specialiter tribuatur. **E**t noie monasterij claustrū domos 7 officinas interiores volumus comprehendendi. **A**d aliarum vero cenobia monialium possunt sicut 7 alij religioni fratres illi ad p'dicandum vel petendum elemosynam aut pro alijs honestis 7 rōnabil' causis accedere: ac intrare: quibus id a superioribus suis pro sua fuerit maturitate vel idoneitate concessum. **N**ulli ergo oino hoium liceat banc paginā n're declarationis infringere: v'l ei ausu temerario p're. **S**igs at hoc attētare p'supserit indignationē omnipotentis dei 7 b'toz petri 7 pauli ap'loz ei' se nouerit incursum. **D**atū lugdun', xvij. kl's decēbris pōtificat' n'ri anno tertio. **I**ncipit declaratio regule frūm minor' edita a d'no nicolao papa, iij.

De institutioe fratru in p'dicatores.

De p'hibitiōe ingressus fratrum in monialium mōasterijs

Nicolaus epus seruus seruorum dei ad ppetuā rei memoriā. **S**icut q' seminat seminare semē suū de sinu p'fis in mūdū veste. s. b'uanitatis induit' dī filij' iclus x'ps v'bu euāgelicū satur' in singulos p'bos 7 re p'bos itipiētes 7 gnaros. studiosos 7 desides: 7 iuxta p'p'iaz colon' futur' i fra: semē suū doctrinā euāgelicā sine d'fia disp'it in oēs: q' oia tractur' ad se: oēs saluare venerat: q' tadē sc'ipm deo p'ri p salute oiz i redē ptōis hūane p'ciū imolauit. **L**icet tū hoc semē i singulos cōicatuā dīcharitate disp'it: aliō ceciderit sec' viā: sup corda. s. d'monū suggestōib' per uia: aliō sup petrā corda. s. nullo fidei vomere penetrata: aliō i spinas corda. s. diuitiaz sollicitudib' lacrata: 7 iō vni p'uis affectib' p'culatū: aliō aridū qz grē carebat humore: reliquū legit forānat: sollicitudimb' suffocatū: aliud tū mite cor 7 docile fra bōa suscepit. **H**ec ē minor' frūz mit' 7 docil' i paup'tate 7 hūilitate p' almū x'pi p'fessozē frāciscū radicata religio: q' ex illo v'o semie germinās germē illō: p' r'as sparsit i filios q's sibi 7 deo p' suū ministeriū in obsuātia euāgelij generauit. **I**sti sunt filij qui docente iacobo: verbū eternū dei filiū in sinu hūane nature i uorto v'rginalis v'teri potēs saluare animas: in mansuetudine susceperūt. **I**sti sūt illius sancte regule p'fessores: que euāgelico fundatur eloquio vite

not. a. ex. 1782
mat. de. 1780. 17. 10
s. f. h. alia duo

Tractatus

xpi roborat exēplo: fūdatoꝝ militāt: ecclie aploꝝ ei⁹ s̄mōib⁹ actibusq; firmat. **H**ec est apud deū 7 patrē mūda 7 imaculata religio: q̄ descēdēt a p̄fe luminū: p̄ ei⁹ filiū exēplariter 7 v̄balit aplis tradita: 7 demū p̄ sp̄i ritū sc̄m brō frācisco 7 eū seq̄ntib⁹ inspirata: toti⁹ in se q̄si p̄tinet testimo niū trinitatis. **H**ec est cui attestatē paulo: nemo decetero debet eē mole stus q̄m xps passiōis sue stigmatib⁹ p̄firmavit: volēs inst: tutorē ip̄ius passiōis sue signis notabiliter insigniri. Sed nec sic p̄ ip̄os fr̄es mino res 7 regulā hostis antiq; cessavit astutia: qn poti⁹ circa eos n̄tēs supse minare zizaniā: interdū emulatoꝝ agitatoꝝ inuidiā iracūdiā 7 indiscre ta iusticia p̄citavit: mordētes fr̄es 7 eoz regulā q̄si illicitaz inobservabi lē 7 discriminosa caninis latratib⁹ lacerātes: nō attēdētes hāc sc̄az regu lā (vt p̄dicif) p̄ceptis ac monitis salutarib⁹ institutā: aplicis observatio nib⁹ roboratā: p̄ plures romanos p̄tificates approbatā: 7 p̄ sedē aplicā p̄firmatā: tot divinis testimonijs p̄munitā: q̄ credibilia facta sūt nimis in tot sanctis viris in observatiā hui⁹ regule degentib⁹ 7 finietib⁹ dies suos: quoz nōnullos sc̄oz catalogo sedes eadē ex eoz vita 7 miraculis fecit ascribi: ac novissime q̄si dieb⁹ istis p̄ pie memorie gregozii papaz decimum p̄decessorē n̄sum approbatā esse ex evidēti vtilitate quā d̄ ip̄a p̄legē vniuersalis ecclia in generali lugdunēsi cōsilio d̄claratū. **N**ec nos min⁹ attēdim⁹: imo p̄fūdi⁹ cogitam⁹ sicut p̄fāre debent subtili⁹ ceteri catholice fidei p̄fessozes: q̄ ip̄e deus ordinē p̄dictuz 7 ei⁹ observatoꝝ inspitiēs: sic eos ab insurgētib⁹ in ip̄os rācorib⁹ salutari p̄fidio p̄suavit q̄ nec ip̄os fluct⁹ tēpestuosus allisit: nec aios in ordine degētū p̄sterna vit: qn potius in vigore regulari p̄crescāt 7 apliēt in suoz observantia mādatoꝝ. **V**erūt n̄v̄t ordo p̄dict⁹ q̄builibet p̄cis anfractibus distincta 7 pura vigeat claritate: sicut fr̄es eiusdē ordis nup̄ i ḡnali capto cōgre gati p̄viderāt: dilectis filijs ḡnali 7 nōnullis alijs puicialisb⁹ eiusdē or dinis ministris q̄ in capto ip̄o p̄uenerāt in n̄sa p̄ntia p̄stituris: cū ad ple nā observatiōē eiusdē regule in vigore sp̄is eoz feruere noscāt itētio: visū ē nobis mordacib⁹ h̄mōi vias mordēdi p̄cludere: aliq̄ q̄ in ip̄a re gula videri poterāt dubia d̄clarare: nōnulla p̄ p̄decessozes n̄fos 7 d̄cla rata pleniore claritate d̄ferere: in aliqb⁹ etiā regulā ip̄az p̄tigētib⁹ puri tati eozūdē p̄scie p̄uidere. **N**os at̄ q̄ ateneris ānis ad ordinē ip̄z affect⁹ n̄fos erexim⁹ in ill succrescēdo: cū aliqb⁹ eiusdē p̄fessor: socijs qb⁹ ei⁹ vita 7 p̄uersatio nota erāt sup̄ ip̄a reglā 7 sc̄a ip̄i⁹ b̄ti frācisci intētioē fre quētī collatiōē tractauim⁹: 7 tādez cardinal ac postmodū eiusdez ordi nis p̄ dictā sedes gubernatoꝝ p̄tectoꝝ 7 correctoꝝ effecti: p̄ditiōes p̄dicti ordinis eriminētī nobis cura palpauim⁹: in aplat⁹ officio tā de pia intē tiōē p̄fessor: p̄dicti: quā d̄ ijs q̄ regulā ip̄az 7 ei⁹ observatiā p̄tigūt ex p̄di ctis lōga exp̄iētia informati: n̄fos ad ordinē p̄fatū p̄uertim⁹ cogitam⁹: 7 tā ea q̄ p̄ eozdē p̄decessozes n̄fos approbatā 7 d̄claratā eē noscūt: q̄ 7 ip̄az regulā 7 eā p̄tingētia maturitate plena d̄scussim⁹: nōnulla in p̄nti feriestatuim⁹: ap̄ pbata firmavim⁹ edidim⁹ 7 p̄cessim⁹: plura 7 ordinan do ferios⁹ 7 clarī: q̄ infra script; articul⁹ plenī exp̄mūt. **I**n p̄mis q̄si cut itellerim⁹ ab aliqb⁹ besitaf anfr̄es eiusdez ordis: tā p̄silia q̄ ad p̄ce pta teneāt: tū qz in regule p̄dicte p̄ncipio b̄etur. **R**egula 7 vita minorū

Articul⁹ p̄m⁹
de observatiā
euāgelici p̄sili
7 p̄cepti,

Secūdus

fo

5

fratrū bec est, s. dñi n̄si iesu xpi sc̄m euāgelii obfuare vinēdo in obediē tia sine pp̄rio i castitate: tū ex eo qd̄ in eadē r̄la p̄tinet sic. finito v̄o āno p̄ batōis recipiāt ad obediētā: p̄mittētes vitā istā s̄p̄ 7 r̄laz obfuare: tū etiā qz in fine ip̄i⁹ r̄le p̄tinet bec v̄ba. **P**auptatē 7 b̄uilitatē 7 sc̄m enā gelii dñi n̄si iesu xpi qd̄ firmif p̄missim⁹ obfuem⁹: lz felic; recordatiōis grego, papa. ir. p̄decessoz n̄f h̄ic articulū 7 nōnullos alios eiusdē r̄le d̄cla rauerit: qz tā ei⁹ d̄claratio pp̄ aliqz insurgētū i fr̄es 7 relaz mordaces i sultos 7 multoz postea emergētū casuū p̄siderātes enēt: in aliqb⁹ ob scura i aliqb⁹ semiplena: 7 i mltis etiā p̄tētis i ip̄a r̄la insufficiēs vidēbat. **N**os obscuritatē ac insufficiētā h̄mōi p̄fecte iterptatiōis d̄claratiōē amouere volētes: 7 cuiuslibet ābignitat; scrupulū in eis dē de singuloꝝ mētib⁹ plenioris expositiōis certitudine āputare: dicim⁹, q̄ cū in p̄nci pio r̄le nō absolute lz cū qdā modificatiōē vel d̄terminatiōē seu sp̄cifi catiōē ponat r̄la 7 vita minorū fratru bec ē, s. dñi n̄si iesu xpi sanctū euā gelii obfuare vinēdo in obediētia sine pp̄rio 7 i castitate: q̄ tria eadem r̄la multū arcte p̄legē: 7 nihilomin⁹ alia nōnulla subnectit p̄hibēdo, cō sulēdo, monēdo, hortādo, 7 sub alijs v̄bis ad aliquē modoz reducibili b⁹ p̄dictoz: de intētioē r̄le liq̄re valeat apti⁹: vt illō qd̄ in p̄fessioē q̄si ab solute subnecti vidēt: p̄mittētes vitā istā s̄p̄ 7 r̄lam obfuare: 7 qd̄ i fine subiūgit: 7 sc̄m euāgelii dñi n̄si iesu xpi qd̄ firmif p̄missim⁹ obfuem⁹: totū ad ip̄i⁹ r̄le modificatū seu d̄terminatū seu sp̄cificatū p̄ncipū f̄ducat vidēlz ad obfuatiā euāgelij vt p̄dicif p̄ ip̄az r̄laz i ip̄is trib⁹ modificatā: cū n̄ sit visile ip̄z sc̄m v̄bū ab ip̄o semel cū qdā modificatiōē v̄l d̄termina tiōē seu sp̄cificatiōē platū: lz q̄si succētoꝝie repetitū: voluisse in sui repe titiōē data sibi per eum modificatiōē vel d̄terminatiōē seu sp̄cifi catione sine certa causa carere: 7 v̄triusq; iuris argumenta nos doceāt: ea que in p̄ncipio ad medium 7 ad finem: illavero que in medio ad fi nē atq; p̄ncipiū: 7 q̄ in fine ad v̄trūq; vel eoz alterū sepe referri. **E**t da to q̄ absolute d̄ceret oīno: p̄mitto sc̄m euāgelium obfuare: nisi p̄fessor h̄mōi intēderet se ad oīuz p̄siliōz obfuatiā obligare qd̄ vir aut nunq; possz ad lzaz obfuare: pp̄ qd̄ tal p̄missio illaq̄are p̄tēt; aiuz vidēret: clare vidēt p̄missionē h̄mōi ad aliū itellectū absq; intētioē p̄mittēt; nō d̄bet p̄strigi: nisi vt obfuatiā euāgelij sit sicut tradita rep̄it a xpo: vidēlz q̄ p̄cepta vt p̄cepta 7 p̄silia vt p̄silia a p̄mittētib⁹ obfuēt. **Q**uē itellectuz etiā in eis dē v̄bis h̄uisse idē b̄tūs frācisc⁹ i serie sui p̄cessus in r̄la patenē ostēdit: cū aliq̄ euāgelica p̄silia indicat vt p̄silia sub v̄bis monitiōis ex hortatiōis 7 p̄siliū: nōnulla v̄o sub p̄hibitiōē ac v̄bo p̄cepti: pp̄ qd̄ pa tet q̄ nō fuit loq̄nt; itētio q̄ fr̄es ex p̄fessioē hui⁹ r̄le ad oīa p̄silia sic ad p̄cepta euāgelica tenerēt: s; solū ad illa q̄ i eadē r̄la p̄ceptoꝝie v̄l ihibito rie seu sub v̄bis eq̄pollētib⁹ sūt exp̄ssa. **U**n̄ nos ad fr̄es eiusdē ordinis p̄scias plenarie ser enādas d̄claram⁹: q̄ ex p̄fessioē eiusdē r̄le fr̄es ad ea tm̄ euāgelica obfuada p̄silia astricti sūt q̄ i ip̄a r̄la p̄ceptoꝝie v̄l ihibitoꝝie seu sub v̄bis eq̄pollētib⁹ exp̄mūt. **A**d nōnulla v̄o alia p̄ euāgelij data p̄silia eo magis s; erigētā sui stat⁹ tenēt pl⁹ q̄ ceteri xp̄iani: q̄ p̄ statū p̄ sectiōis quā p̄ p̄fessionē h̄mōi assūpserūt: se obtulerūt holocaustuz dño medullatū p̄ p̄ceptū oīuz mūdanoꝝ. **A**d oīa at̄ q̄ i ip̄a r̄la p̄tinet tā p̄ce

Declarat ad q̄
cōsilia euāgeli
ca teneāt fr̄es
ex p̄fessioē sue
regule,

aa v

Tractatus 4

pta quā p̄silia q̄ cetera ex voto p̄fessōis b̄mōi nō alr tenēt: q̄ eo mō q̄ in r̄la ip̄a tradūt: vt. s. teneāt ad eorū obf̄uatiā: q̄ in eadē r̄la ip̄is sub ver bis obligatorij̄ indicūt. Ceterorū vō obf̄uatiā q̄ sub v̄bis monitorij̄s erhortatorij̄s. iformatorij̄s seu q̄basūq; alijs p̄mēt: eaten⁹ magis cō. decet de bono ⁊ equo eos p̄seq: quo imitatores tāti p̄ris effecti: x̄pi semī tas arcti⁹ eleget. C̄. Porro cū r̄la ip̄a ex̄p̄se p̄tineat q̄ fr̄es nihil sibi ap. propriēt nec domū nec locū neq; aliq; r̄: sitq; declaratū p̄ eūdē p̄decef forē gregorij̄ ⁊ nōnullos alios hoc suari d̄bere tā in sp̄ali q̄ etiā in cōi: quā sic arctā abdicatiōē venenosis obtrectatiōib⁹ aliquorū isensata de puauit astutia: ne fratru⁹ eorūidē p̄fectiōis claritas taliū ip̄it: s̄mōib⁹ la. teret: dicim⁹ q̄ abdicatio p̄prietat; b̄mōi oīuz re; tā i p̄ticulari q̄ etiā i cōi p̄p̄ deū meritoria est ⁊ sc̄a: q̄m ⁊ x̄ps viā p̄fectiōis ostēdēs: v̄bo do. cuit ⁊ exēplo firmavit: q̄ p̄ h̄mi fūdatores militātes ecclie put ab ip̄so fōte hauserāt in volētes p̄fecte viuere p̄ doctrine ac vite ip̄orū alucos de rinarūt. Itē q̄ bis q̄s̄ patet obf̄istere: q̄ iterdū d̄f̄ x̄ps loculos h̄uisse: nā sic ip̄e x̄ps cui⁹ p̄fecta sūt opa: in suis actib⁹ viā p̄fectiōis exercuit: q̄ interdū ifirmorū ip̄fectiōib⁹ p̄descēdēs: ⁊ viā p̄fectiōis extolleret: ⁊ ip̄. fectorū ifirmas semitas n̄ dānaret: sic ifirmorū p̄sonā x̄ps suscepit i locut sic ⁊ in nōnull alijs ifirma h̄uane carnis assumēs: put euāgelica testat̄ h̄istoria: nō tū carne s; mēte p̄descēdit ifirmis. sic. n. h̄uanā naturā as. sūp̄it: q̄ i suis opib⁹ p̄fect⁹ eritēs: in n̄ris fact⁹ h̄uīl: in p̄p̄rijs remāsit excel⁹. Sic ⁊ sūme cbaritat; dignatiōe ad act⁹ q̄sdā n̄se ip̄fectiōi cōfor mes iducit: q̄ a sūme p̄fectiōis rectitudie n̄ curuat. Egīt nāq; x̄ps ⁊ do. cuit p̄fectiōis opa: egīt etiā ⁊ ifirma: sic iterdū i fuga patet ⁊ locut: sed vtrūq; p̄fecte p̄fect⁹ eritēs: vt p̄fect⁹ ⁊ ip̄fectis se viā salutis ofideret: q̄ vtrūq; saluare venerat: q̄ tadē mozi voluit p̄ vtrūq;. C̄. Nec q̄s̄ ex bis ifurgat erronee: q̄ talit̄ p̄p̄ deū p̄petatē abdicātes tāq; homicide sui vt tētatores dei viuēdi discrimini se p̄mittāt. Sic. n. seip̄os p̄mittūt diuie puidētie i viuēdi: vt viā n̄ p̄tēnāt p̄uīdiōis h̄uane: qn̄ vt d̄ h̄s q̄ offerūt liberat: vt d̄ h̄s q̄ medicāt h̄uīl: vt d̄ h̄s q̄ p̄grūt p̄ laboritū sustētēt: q̄ p̄pler viuēdi mod⁹ i r̄la puidēt ex̄p̄se. Profecto si iur̄ p̄missū saluato ris nūq; deficiet fides ecclie: p̄sequēs nec opa m̄se subtrahent: ex quo x̄pi paup̄ib⁹ oīs ratio diffidētie cuiuslibet videt eē sublata. Et q̄dez vbi (q̄d nō ē aliq̄ten⁹ p̄sumēdū) bec cūcta deficerēt: sic nec ceteris sic neq; ip̄is s̄rib⁹ iure poli i extreme necessitat; articulo ad p̄uidēdiū sustentatiōi nature: viā oīb⁹ extrema necessitate detētis p̄cessa p̄cludit: cū ab oi lege extrema necessitas sit excepta. Itē talē aut abdicatiōez p̄petat; oīmo. de renūciatiōē vs⁹ rerū cuiq; videat̄ iducere. Itē cū i reb⁹ t̄palib⁹ sit cō siderare p̄cipuū p̄petatē. possessionē. vsūfructū. ius vtēdi ⁊ simplicē facti vsuz: ⁊ vltio tāq; necessariū egeat licz p̄mis caref possit vita mortaliū: nllā p̄sus p̄t eē p̄fessio q̄ a se vsuz necessarie sustentatiōis excludat. Vex p̄decēs fuit ei p̄fessio q̄ sp̄ote deuouit x̄ps pauperē i tāta paup̄tate secta ri: oīs d̄nūz ⁊ rez sibi cōcessaz necessario vsu fore cōtētā. Nec p̄p̄ hoc q̄ p̄petatē vs⁹ ⁊ rei cui⁹ d̄nūz a se abdicasse vs⁹: simplicē vsui oīs rei renūciatū eē cōuicif: q̄ i q̄ vs⁹ nō iur; s; sci tantūmō nomē h̄ns: q̄d sci ē tantūmodo: i vtēdi p̄bet. vtētib⁹ nihil iuris: quinimo necessariāz reruz tā ad vite sustentatiōē q̄ ad officioz sui stat⁹ executionem excepto q̄d d̄

Arti. ij. de obf̄ uantia paup̄ta tis ⁊ abdicatio ne p̄prietatis.

De abdicatio p̄petatis i fra. trū m̄noꝝ r̄la indita ē licita ⁊ meritoria.

Abdicatio p̄petatis ē p̄fecta ⁊ elemosina

Secūdus

pecunia ifra subūgit moderat⁹ vs⁹ s̄m̄ eaz regulā ⁊ veritatē oīmodā cōcessus ē s̄rib⁹: q̄b⁹ reb⁹ fr̄es licite vti p̄nt durāte cōcedētis licētia ⁊ iur. ta q̄d i p̄nti serie cōtinet. Nec his obuiare dignoscit q̄ ciuilib⁹ puidētia in humanis reb⁹ h̄uane cōstituit: videlicet nō posse vsuz vel vsuz fructuz a d̄nio p̄petuo separari: q̄ ne d̄nūz d̄nis (sp̄ abscedēte vsū) redderet in utile: t̄palem vtilitatē tū i cōstitūdo p̄spiciēs: ista decreuit. Retētiō nā q̄ d̄nūz taliū rerū cū p̄cessione vsuz facta paup̄ib⁹: nō ē in fructuosa d̄nio: cū sit meritoria ad eterna ⁊ p̄fessionē pauperū oportūa: q̄ tāto sibi censet̄ vtilioz: quāto cōmutat t̄palia p̄petuis. Profecto nō fuit cōfessoris x̄pi regulā iustituentis intētio: quinimo p̄trariū i ea cōscripsit: cōtrariū viuē do suauit: cū ⁊ ip̄se t̄palib⁹ ad necessitatē vsuz fuerit: ⁊ i plurib⁹ locis in regula vsuz talē licere s̄rib⁹ manifestet. Dicit nāq; in regula. Clerici faci. ant diuinū officij: ex quo habere poterūt breniaria: ex hoc patēter ifinu ans q̄ fr̄es sui habituri eēt vsuz breniarij ⁊ libroꝝ q̄ sunt ad diuinū offi cū oportūi. In alio quoq; capitulo d̄f̄: q̄ ministri ⁊ custodes p̄ necessi tatib⁹ ifirmorū ⁊ alijs s̄rib⁹ induēdis p̄ amicos sp̄uales sollicitā curā ge rant s̄m̄ loca ⁊ t̄pa ⁊ frigiditas regiones sicut necessitati viderit expedire. Alibi etiā erhortās fr̄es p̄gruū laboris exercitiū ad oīū euitādū: dicit q̄ de mercede laboris p̄ se ⁊ suis s̄rib⁹ corporis necessaria recipiāt. In alio quoq; capitulo cōtinet: q̄ fr̄es vadāt p̄ elemosyna cōfident. Dabe tur etiā i eadē regula q̄ i p̄dicatiōe q̄ faciūt sint examinata ⁊ casta eorū eloga ad vtilitatē ⁊ edificatiōē p̄p̄ri: anūciādo eis vitia ⁊ vtutes. penā ⁊ gloriā cū breuitate s̄monis. Sed cōstans ē q̄ bec supponūt sciētia: sci entia regrit studiū: exercitiū vero studiū cōueniēter haberi nō potest sine vsu libroꝝ. Ex q̄b⁹ oīb⁹ satis claret ex regula: ad victū. vestitū diuinū cul tuz ⁊ sp̄uale studiū necessariaz rerū vsū esse cōcessuz s̄rib⁹. Datet itaq; sane itelligētib⁹ ex p̄dictis: regulā quo ad abdicatiōē b̄mōi nō solū obf̄ uabile possibilē ⁊ licitā: s; meritoria ⁊ p̄fecta: ⁊ eo magis meritoria quo p̄ ip̄as p̄fessores ip̄sius magis a t̄palib⁹ p̄pter deū sicut p̄dicif̄ elōgāt. Adhec cū fr̄es ip̄i nihil sibi i speciali acq̄ref: vt eorū ordini possint etiā i cōi: ⁊ cū aliq̄d p̄pter deū ip̄is offerēt. cōcedit vel donat: ea (si sec⁹ nō ex p̄imat) offerētis. cōcedētis vel donātis. verisimile fuisse credat̄ itētio: vt rē hui⁹ oblatā cōcessaz vel donatā p̄fecte cōcedat. donet ⁊ offerat: a se abdicet. ac i alios trāfferre cupiat p̄pter deū: nec sit p̄sona inq̄ loco dei cōgruētius hui⁹ rei d̄nūz trāfferat q̄ sedes p̄fata vel p̄sona romani p̄tifi cis x̄pi vicarij: q̄ pater ē oīum ⁊ fratru⁹ m̄noꝝ nihilomin⁹ special: neta liū rez sub icerto videat̄ esse d̄nūz: cū p̄f̄ filij suo modo: suus d̄no ⁊ mo nachus monasterio: res sibi oblatas: cōcessas vel donatas acq̄rat: oīm vtensiliū ⁊ libroꝝ ac eorū mobiliū p̄ntiū ⁊ futuroꝝ q̄ ⁊ quoz vsū facti scz ordinū vs⁹ s̄rib⁹ ip̄is licet habere: p̄prietatē ⁊ d̄nūz (q̄d etiā felicitis. Itē cordatiōis Inno. papa. iij. p̄decessor noster fecisse dignoscit) i nos ⁊ ro manaz eccliaz aplica auctate recipim⁹: ⁊ ad nos ⁊ ip̄as eccliam plene o libere p̄tinere hac p̄nti cōstitutiōe in p̄petuū valit: ira sancim⁹. C̄. Prore realoca empta d̄elemosynis diuersis ⁊ oblata seu cōcessa s̄rib⁹ sub q̄cū q̄ forma verboꝝ (licet fr̄es sibi cauere debeat q̄ i hui⁹ verbis statui suo icōpetētib⁹ nō vtāt) a diuersis seu p̄ diuiso possidētib⁹: seu certas p̄res

de p̄dicatorib⁹. p̄. iij.

Atē. cui cōpe. tat d̄nūz rerū s̄rib⁹ conce. sarum

Tractatus

in ipsis locis habitibus: in quibus ipsi possidentes per diuisione seu certas partes habentes nihil in oblatione seu concessione bonorum reseruauerit: similiter in ius et dominium ac proprietatem nostram et ecclesie predictae eadem auctoritate suscipimus. Loca vero seu domos per habitacione fratrum a singulari vel collegio ipsius fratribus ex integro concedenda seu etiam offerenda: si talia de voluntate conferentis frater inhabitare contigerit: plene tamen voluntate concedentis inhabitent: ac illa libere (per ecclesiam et oratoria ad ecclesias destinata et cimiterium quod tamen presentia quam futura in ius et proprietatem nostram et predictae romanae ecclesie simili modo et auctoritate recipimus) mutata concedentis voluntate ac ipsis fratribus patefacta dimittant. In quorum locorum dominio seu proprietate nihil nobis vel praesente romanae ecclesie retinemus omnino: nisi ea specialiter de nostro seu ipsius romanae ecclesie recipiant assensu. Et si in eisdem locis reseruauerit sibi dominium in concedendo concedens: propter inhabitacionem fratrum, tale dominium in ius ecclesie se predictae non trahatur: sed potius plene liberum remaneat concedenti. Insuper nec utilia nec alia quorum usus ad necessitatem et officiorum sui statum executionem (non enim omnes res usus habere debent ut dictum est) ad vllam superfluitatem diuitias seu copiam quae deroget paupertati vel thesaurizationibus: vel eo aliove ea distrahant seu vendant recipiant vel sub colore puidetie in futurum: nec alia occasione, quinimo in omnibus appareat in eis quo ad dominium omnimoda abdicatio: in usu necessitas. Nec autem secundum exigentiam personarum et locorum ministri et custodes sui et separati in suis administrationibus et custodijs cum discretione disponant: cum de talibus iterum personarum qualitas: temporum varietas: locorum conditio et nonnullae aliae circumstantiae plene minutae ac aliter puideri regant. Ita tamen sic faciant: quod si in eis et eorum actibus paupertas sanctae reluceat: putent eis ex eorum reuera inuenit dicta. Ceterum cum eadem res sit sub precepti districtione prohibita ne frater recipiat pro se vel pro alios denarios vel pecuniam vlllo modo: idque frater impetuum suare cupiat: et velut iunctum necesse habeat adimplere: ne ipsorum puritas in business obsequatione precepti maculet in aliquo vel fratrum conscientie aliquibus aculeis stimulet: articulum istum propter detrahentiam mortis profundius quam nisi predecessores fecerunt assumptes: ac ipsum clarioribus determinationibus persequentes: dicimus in primis: quod frater ipsi a mutuis debitis abstineat: cum eis mutuum debere ipsorum statu considerato non liceat. Possint tamen ipsi pro satisfacione pro eorum necessitatibus facienda quae pro tempore occurrerit (cessantibus elemosynis de quibus satis fieri commode tunc non possit) citra cuiuslibet obligacionis viculum dicere quod pro elemosynas et alios amicos fratrum: ad solutorem bonorum faciendam intendunt fideliter laborare. Quo casu percuret a fratribus: quod ille qui dabit elemosynam pro se vel pro alio non noiamdum ab ipsis si fieri poterit: sed ab eo potius iuxta suum beneplacitum assumendum: huius satisfacionem faciat in totum vel in parte putent dominus sibi inspirabit. Si tamen si ipse nollet facere: vel non possit: vel quod recessus eius in minuat aut quod quibus hoc velit committere noticiam non habet fidelium personarum: seu quocumque alia occasione vel causa declaramus et dicimus: quod in nullo re puritas infringit aut quolibet ipsi obsequatione maculat: si frater ipsi alicui vel aliquorum sibi curet dare noticiam: vel aliquem seu aliquos noiare aut etiam presentare: cui vel quibus si elemosynam faciendi placuerit: committi possit executio predictorum: ac ipsi habeant assensum super subrogacionibus infra scriptis. Ita tamen quod per nos ipsum. dantem dominio proprietate ac possessione ipsius pecuniae cum libera potestate renocandi sibi pecuniam ipsam semper vsque ad conuersionem ipsius in rem deputatam, plene libere ac integre

Arti. iij. de modo
do se habendi
circa elemosy-
nas pecuniari-
as.

Secundus

fo

7

remanentibus: in ipsa pecunia nihil omnino frater iuris habeat: nec administracione seu dispensacione. nec in personam noiamdum ab eis vel non noiamdum cuiuscumque conditio existeret in iudicio vel in actionibus persecucionibus aut aliq[uo] aliud ius quilibet tunc per personam predictam in commissione huius se haberet. Et licet tamen frater suas necessitates insinuare: ac exprecificare: vel exponere personam predictam: ac eam rogare quod soluat. Possint etiam personam eandem exhortari ac inducere quod fideliter in re commissa se habeat: et aie sue salutem in commissa sibi executione puidet: ita quod ab omni eiusdem pecuniae administracione seu dispensacione: et contra personam predictam actione et persecucione (ut predictum est) frater abstineat omnimodo. Et si vero personam bonorum noiamdum vel non noiamdum a fratribus quo minus pro se possit eregere quod predictum contigerit pro absentia, infirmitate, voluntate, seu locorum distantia ad quam ipse nollet accedere. in quibus est solutio seu satisfactio facienda vel occasione alia prope dicitur: liceat fratribus cum conscientie puritate quantum ad vnam aliam personam subrogandam ad praesentem in noiamdum et alijs: si ad primum dantem non possint vel nollet habere recursus: cum ista persona facere sicut cum prima supra praesentem declaramus eis licere. Quae enim personarum ministerium per via subrogacionis ut dictum est communius et generali videri posse in predictorum executione sufficere: cum predicta satisfactio praesumat posse celeriter expediri. Si tamen interdum propter locorum distantiam in quibus est satisfactio facienda et condiciones seu circumstantias alias casus emergeret: in quo videret plurius personarum subrogandam ministerium oportunum: liceat ipsis fratribus in hoc casu iuxta negotii qualitates suato modo predicto: plures personas assumere. noiare seu presentare ad istud ministerium exequendum. Et quod oportet et expedit fratrum necessitatibus non solum pro quibus iam est solutio seu satisfactio facienda ut supra praesentem dictum est: sed et in iminentibus: siue tales necessitates ingruentes imineant quae breui tempore expediri valeant: siue tales licet paucae copatine quantum puidetio necessario tractu temporis habet: ut in libris scribendis, ecclesijs seu edificijs ad usum habitacionis eorum construendis libris et panis in locis remotis emendis et alijs similibus si quae occurrerint: cum moderamine supradicto salubriter puideri: sicut in istis necessitatibus clare distinguiuntur: sic in eis frater posse tute et sana conscientia praecedere declaramus: videlicet ut in ingruenti vel imminente necessitate quae breui tempore vel quae interdum ex aliquibus circumstantijs non sic breui ut supra in primo casu dictum est valeat expediri: tamen quo ad dantem elemosynam: quae quo ad noiamdum vel substitutum: in omnibus et pro omnia sicut in articulo solutonis pro necessitatibus praesentibus faciende supra praesentem declaramus praecedat. In ea vero necessitate quantumcumque presentia licet ingruenti quae tamen ex qualitate sui ut predictum tractu temporis habet animum quod in eo casu veri simile est quod tunc ratio distantie locorum quae expeditio necessitatis ipsius ex sui condicione regret: tunc etiam circumstantiarum ipsius necessitatis ratione praesentata: frequenter casus accideret: in quibus ad expeditioem necessitatis huius oporteret quod per diuersas manus et personas transfereat pecunia necessitati huiusmodi deputata: quantum omnium personarum impossibile quod est dominum principalis per ipsa necessitate pecuniam deputantem seu etiam substitutum ab eo et tertium etiam ab ipso substituto (si casus talis accideret) postea subrogatum habere noticiam: declaramus et dicimus: quod in hoc articulo praesentem dictos duos modos in necessitatibus praesentibus et ingruentibus quae possint breui tempore vel interdum non breui ut supra exprimitur expediri, ut praesentem obsequados: ad conuersionem

Nota modus
pro necessitati-
bus futuris.

Tractatus

da ipsius regule ac prelatorum eius omnimodam puritatem: qd si prelo sit elemosine bñus largitor vel eius nuncius qui possit hoc facere: expse illi predicatur a fratribus qd sibi placeat vt dominio talis pecunie cum libera potestate reuocandi sibi pecuniaz ipsaz penes ipsum semper vsq ad conuersionem ipsius irem deputatam libere remanente: vt in alijs duobus casibus superius dictum est: per quoruq; manus pecunia seu elemosyna ipsa tractetur: siue personas ab eodem vel a fratribus nomi natas: totum suo consensu voluntate ac auctoritate pcedat: quo assensuz suum prebente: pdictis secure fratres re empti vl acquisiti de illa pecu nia per quoruq; iuxta modum annotatum superius vti possint. Ad maiorem autem omnium predictorum claritatem: ac imperpetuum va litem prouisionis serie declaramus: qd fratres prefatis modis vt predi ctur circa pecuniam in supportandis eorum preteritis 7 ingruentibus necessitatibus obseruatis: non intelliguntur nec dici possunt pro se vl p interpositam personam pecuniam recipere contra regulam vel professiois sui ordinis puritatem: cum manifeste pateat ex predictis: predictos fra tres non solum a receptione proprietate dominio siue vsu ipsius pe cunie: veru etia a contractatione qlibet ipsi 7 ab ea penit alienos. In eo vero casu quando anteq ipsa pecunia in licituz rei habende vel vten de comercium sit conuersa: concedentem pecuniam mori contigerit: si concedens in concedendo dixerit vel expresserit: q persona deputata pe cunia ipsa in necessarium usum fratrum expenderet quicqd de ipso conce dente viuendo vel moriendo contingeret: siue concedens huiusmodi heredem reliquerit siue non: possint fratres ad personam deputatam non obstan te concedentis morte vel heredis contradicte p illa pecunia ex pendē da recurrere: sicut poterant ad ipm dominium concedentem. Quia ve ro puritatem ipsius ordinis intima cordis affectu zelamus: cupi i pre dictis casibus ad determinatam necessitatem vt predicatur p aliquem pecuniam concedi contigerit: concedens pecuniam rogari possit a fratribus qd siqd de ipsa pecunia habita necessitate determinata superit: consentiat ipse concedens q residuu pfate pecunie i res alias p alijs ipsoz fratru pdi ctis necessitatib couertat. Quo no consentiente pdictis: ipz residuu (si qd fuerit) restituat eidē. Cauēat tñ frēs q sollicitate se coarctēt: vt no plus scie ter concedi consentiat: q verisimilit extimari possit re necessaria p q pecu nia ipsa concedit valiturā. Et qd i pdictoz piofa expositioe: ad ante vl re cipiente de facili posset errare: vt clari vtilitati dantiū puritati ordinis simplicitati aliquoz simpliciu fatuē afaz bñe 7 inde securi cōsulat: in tellectu illū q satis i hoc casu a sane itelligere pcipit: pntis ac ieternū va litute cōstitutiōis serie lucidamur: volētes illud ad eoz deducti noticiā: videlicet q sp qñ pecunia frib? ipso mittit vel offert: nec expse p miten tes vel offerentē aliud expmat: pdictis modis prius oblata intelligat 7 missa. Ad entz verisimilitē aliqñ elemosyne sine expsione modū illum velle pfigere: p que 7 donas merito: vel illi quoz necessitatib intēdit p donū bñi modū puidere: vl effectū doni: vl sue cōsciētie puritate fraudēt. Ad hoc qz frib? ipso itērdū in vltimis voluntatib? sub diuersis modis

Quid si mori-
atur elemosy-
naz fatiens.

Atē. qd habe
st fieri si supsit
pecunia.

Delegatis fra
trib? i vltimis
voluntatib? fa
ctis.

Secundus

nōnulla legat: nec expse qd de is agendū sit i rta vel pdecessoz nfoz
fo. 8
declaratiōib? cōtinet: ne i ipsis dubitari cōtingat i posterū: puidēdo le
gātib? 7 fratru cōscientis pcedēdo: declaram? ordinam? 7 dicim? q si
testator modū fm que frib? eoz cōditōe inspecta recipere nō liceret expmat
i legādo: vt si legaret frib? vineā vel agrū ad excolledū. domū ad locan
dū: vel similia verba in similib? proferret. aut modos similes in relin
quendo seruaret: a tali legato 7 eius receptione per omnem modūz fra
tres abstineant. C Si vero modum licitum fratribus in legando testa
tor expresserit: vt si diceret lego pecuniam pro fratrum necessitatibus ex
pendendam vel domum agrum vineam 7 similia ad hoc q per certam
personam vel personas idoneas distrabantur: 7 pecunia de rebz ipis
accepta in edificia: vel alia fratrum necessaria couertant: aut in legando
similibus modis vel verbis: vtatur in hoc casu illud in omnib? 7 p om
nia (consideratis eorum necessitatibus 7 moderaminibus supradictis) p om
nia quantum ad fratres seruari decernimus: quod per nos est superius i cō
cessis pecuniarijs elemosynis declaratum. Ad que legata soluenda tam
heredes testator qz executores se liberales exhibeant qz prelati. Et etiā
seculares quibus de iure vl de consuetudine prouisio ista competet: cū
expedierit se ex officio suo promptos exhibeant ad pias voluntates desi
cientium adimplendas. Nam 7 nos etiam p modos licitos 7 fratrum
regule congruos intendimus prouidere: q nec pia defunctorum destitu
atur intentio: 7 heredum cupiditas legitimis ictibus sciat: ac ipi fra
tres pauperes opportunis auxilijs non fraudentur. C Si vero fratrib?
ipsis generaliter aliquid absq; modi expsione legetur: hoc i legato sic
in dēterminate relicto in omnibus 7 p omnia intelligi ac seruari volu
mus 7 in perpetuum presenti constitutione iubemus: quod supra in pe
cunia seu elemosyna fratribus indēterminate oblata vl missa volumus
ac expsimum obseruari: videlicet vt sub modo licito fratribus intelliga
tur esse relictu: ita q nec legas merito: nec fratres ipi effectū relicti frau
dentur. C Quia vero dominium librorum 7 aliorum mobilium quibus
tam ordo qz fratres vtuntur que tamen non sint dominij aliorum ad p
fatam ecclesiaz specialiter spectare dignoscitur: que libros 7 mobilia in
terdum contingit seu expedit vendi vel etiam cōmutari: fratrum vtilita
tibus 7 eorum conscientijs prouidere volentes: eadem auctoritate con
cedimus: vt cōmutatio talium rerum 7 ad eas res quarum usum fratri
bus liceat habere de generalis 7 prouincialium ministroz ius admi
nistratiōibus cōiunctim vel diuisim auctoritate pcedat: quibus etia
am de dispositione vsus talium rerum concedimus ordinare. Si vero
res huiusmodi estimato precio vendi contingat: euz fratribus ipis per
se vel per alium recipere pecuniam regula prohibente non liceat: ordina
mus 7 volumus q talis pecunia seu precium recipiat: 7 expendatur
in rem licitam cuius vsum fratribus licet habere: per procuratorem
a prefata sede vel a cardinali gubernationem per ipaz sedem gerentē
eiusdē ordinis deputadum iuxta modum i superioribus necessitatib?
preteritis 7 ingruentib? ordinatū. C De vilib? aut mobilib? pparū valēti
b?: liceat ex presenti nra cōcessioe frib? pietatis seu deuotiōis intuitu vl

no by deepm de
pbo signy

Delegatis in
differenter reli
ctis.

De cōmutati
one rerum mo
bilium.

De largitiōe re
rum vilium.

Tractatus

per alia honesta et rationabili causa obtenta super hoc preter superiorum suorum licentia (intra quod iter fratres in generali vel provincialibus capitulis tam de ipsis rebus vilibus seu parvis valetibus et eorum valore: quam prefata licentia: scilicet a quibus et quomodo sit habenda extiterit ordinatum) intra et extra ordinem alius largiri: Licet autem contineatur in regula quod fratres habeant unam tunicam cum capucio et aliam vine caputio: et videri possit illa fuisse instrumentis intertio: quod necessitate cessante pluribus non utatur: Declaramus quod ipsi fratres de licentia ministrorum et custodum coadunatis et divisim in administrationibus sibi commissis cum eis videbitur (premissis necessitatibus et aliis circumstantiis que secundum deum et regulam attendende videbuntur) uti pluribus, nec per hoc videatur a regula deviare: cum etiam in ipsa dicatur expressis: quod ministri et custodes de infirmorum necessitatibus et fratribus iduendis sollicitam curam gerant per loca et tempora et frigiditas regionum. Et quoniam regula predicta contineat quod de fratribus iduendis et necessitatibus infirmorum ministri tamen et custodes sollicitam curam gerant et dictio illa tantum, sic ministros et custodes in hac cura perstringere quod ab ea ceteros excludere premissa facie videatur: quod tamen sollicitate considerare nos convenit et tempus regule institute quo fratres ipsi ad copationem premissorum numero pauci erant: et forsitan ministri ac custodes videbantur tunc ad ista posse percuranda sufficere: ac nihilominus multiplicatio fratrum et modernis temporibus qualitate nec sit verisimile beatum frater ciscum institutorem regule vel ipsis ministris et custodibus impossibilitatis iugum voluisse prefigere: vel ex ipsius impossibilitatis consequentia fratres ipsos suis necessitatibus velle carere: concedimus quod ipsi ministri et custodes possint per alios huiusmodi curam sollicitudinem exercere. Debet etiam et alii fratres curam huiusmodi que prefatis ministris et custodibus precipue incumbit ex parte: cum sibi ab illis commissa fuerit gerere diligenter. Continet quoque in ista quod fratres quibus gratia dedit dominus laborandi laborent fideliter et devote: ita quod excluso accio aie inimico scilicet ofonnis et devotiois spiritum non extinguat. Quod vero ex verbo isto fratres ipsos de ociositate vite et de regule transgressione improbe notare interdum batenus aliqui sunt conati: nos morose benedicti nescios reprehentes: declaramus quod consideratis verbis predictis et forma seu modo loquendi sub quibus fratres ad benedicti exercitium inducuntur: non videtur ea fuisse instituentis intertio, quod vacantes studio vel divinis officiis et ministeriis exequendis manuali labori seu operatiioni subijceret vel ad hoc illos arceret: cum exemplo christi et multorum sanctorum patrum labor iste spiritualis tanto illi preponderet: quanto que sunt aie corporalibus preferunt. Ad alios vero qui se in predictis spiritualibus operibus non exercent (nisi tales aliorum fratrum licitis officiis occupent) ne ociose vivant verba predicta declaramus extendi: nisi et tales tam excellētis et notabilis contemplationis et ofonis existerent: quod merito propter hoc non essent a tanto bono et pio exercitio subtrahendi. fratres enim quantumcumque studio vel divinis ministeriis non vacantes sed aliorum fratrum studio vel aliis divinis officiis et ministeriis vacantium servitiis inherentes: cum ipsis eisdem quibus fuerint sustentari merentur: quod astruit illa equali lege sancitum: que strenuus pugnator ille david iuste decrevit: videlicet quod descendit ad pluviam et remanet in ad sarcinas portio eorum. Verum quod expressis continetur in regula quod fratres non predicent in episcopatu alicuius episcopi cum ab eo illis fuerit contradicendum: nos in hoc et deferentes regule et nihilominus auctoritatem apostolice plenitudinis conservantes: dicimus quod predictum verbum ad istam sicut

Articul. iij. de vestibus fratrum.

Art. v. de modo laborandi.

Art. vij. de predicatoribus.

Secundus

fo

io

regula ipsa pertulit obfuet: nisi per sedem apostolicam circa hoc per utilitate propter christi stiani sit concessum vel ordinatum aliud vel in posterum concedatur seu etiam ordinetur. Et quod in eodem capitulo regule immediate subiungitur: quod nullus fratrum pro se audeat predicare nisi a ministro generali fuerit examinatus et etiam approbatus et ab eo officium predicationis sibi concessus: nos et statum preteritum ipsius ordinis in paucitate sui et modernum in ampliato fratrum numero: ac utilitate aiaz ut concederet aduertentes concedimus: quod necdum generalis examinare appropiare predicatos fratres in propositis ac illis concedere licentiam predicandi: quatenus persone idoneitate et predicationis officium licentia ipsa respiceret put in regula continetur: verum etiam provinciales ministri hoc possint in capitulis provincialibus cum diffinitoribus: quod etiam hodie observari dicitur et in fratrum privilegiiis contineri. Quam quidem licentiam prefati ministri revocare suspendere valeant tractare: sicut et quoniam id eis videbitur expedire. Sed quoniam in desideriis nostris hoc geritur: ut ad dei gloriam salus proficiat aiaz: ac dictus ordo per quem iugiter ad amorem divinum affectio christiane religionis acceditur merito et numero augeatur: concedimus et premissis statuto firmamus: licere non solum generali sed etiam provincialibus ministris personas fugientes a seculo in fratres recipere: que provincialium ministrorum licentia per ipsum generale sicut expedire viderit possit actari. Vicarij vero provincialium ministrorum ex officio vicarie licentiam hanc sibi noviter interdictam nisi per ministros eosdem quibus hoc posse committere vicariis et aliis licere decernimus: hoc ipsis vicariis specialiter committatur. Caveant tamen ipsi provinciales quod hoc non indiscrete non passim: sed sic considerate committant: sicut illos quibus hoc committi contigerit fidelibus consiliis fulciant: quod omnia discrete procedant. Nec indifferenter oes admittantur ad ordinem: sed illi tantum qui suffragantibus eis litteratura idoneitate vel aliis circumstantiis: possint utiles esse ordini: sibi que per vite meritum et aliis proficere per exemplum. Insuper dubitantibus fratribus predicti ordinis an (per eo quod in regula dicitur) ut decedente generali ministro et a provincialibus ministris et custodibus in capitulo preterbecostes fiat electio successoris: oim custodum multitudinem oporteat ad generale capitulum convenire: an ut oia cum maiori tranquillitate tractentur sufficere possit ut aliqui de singulis provinciis que vocem habeant aliorum iter sint: taliter respondemus. scilicet ut singulorum provinciarum custodes unum ex se constituant quem cum suo provinciali ministro per seipsum ad capitulum dirigant: voces ac vices suas committentes eidem: quod licentiam cum constituerint per seipsum statutum benedicti durimus approbandum: quod idem predecessor gregorio. ix. in casu benedicti de responsum disse. Denique quod continetur in regula supradicta quod fratres non ingrediant monasteria monachorum propter illos quibus a sede apostolica concessa fuerit licentia specialis: quam hoc de monasteriis pauperum monialium inclusam fratres batenus intelligendum esse crediderit: cum eorum sedes prefata curam habeat specialiter: et in tellectus benedicti per constitutionem quadam tempore date regule vivente ad huc beato frater cisco per provinciales ministros fuisse credatur in generali capitulo declaratus: unde fratres certificari nihilominus se postularunt: an hoc de oibus generaliter cum regula nullum excipiat: an de solis monasteriis intelligi debeat monialium predictarum: Nos utique generaliter id esse prohibendum de quarumlibet cenobiiis monialium respondemus: et nosse monasterij volumus claustrum domosque

De p[ro]p[ri]etate

Articulus. vij. de modo recipiendi fratres ad ordinem.

Art. vij. de electione generalium ministrorum.

Art. ix. de ingressu in monasterium monialium.

Tractatus

officinas interiores intelligi: pro eo q̄ ad alta loca ubi hoīes seculares
 cōueniūt p̄nt fr̄es illi causa p̄dicationis vel elemosyne petēde accedere:
 q̄bus id a superioribus suis pro sua fuerit maturitate vel idoneitate con-
 cessum: exceptis semp̄ p̄dictax̄ monasterijs inclusax̄: ad que nulli datur
 accedēdi facultas sine sedis eiusdē licētia speciali: q̄ etiā ipse idē p̄ces-
 sor Gregorius. ix̄ in eo casu dicit̄ respondisse. Ceterū sancte memorie
 cōfessor̄ xp̄i fr̄aciscus mādasse d̄ circa vltimū vite sue: cui⁹ mādātū ip-
 sius d̄ testamētum: q̄ verba ipsius regule non glosentur: 7 vt verbis vta-
 mur eiusdē: q̄ sic v̄ sic itelligi debeat nō dicat̄: adiciēda q̄ fr̄es nullo mo-
 do aliquas l̄as ab aplicā sede petāt: 7 alia q̄dā l̄terferens. q̄ nō possent
 sine multa difficultate seruari: p̄pter q̄ fr̄es bēstātes an tenerēt ad ob-
 suatiā testamētī p̄dicti: dubitationē h̄mōi p̄ eūdē p̄decessorē Grego-
 r̄. petierūt de ipsoꝝ cōsciētis amoueri. Qui sicut asserit̄ attēdēs pericu-
 lum alax̄ 7 difficultates q̄s p̄pter hoc possent incurere: dubitatē d̄ ip-
 soꝝ cordib⁹ amouēdo: dixit fr̄es ip̄os ad ipsius mādātū ob̄suatiā nō te-
 neri: q̄ sine cōsensu frat̄ū 7 maxime ministroꝝ quos vniuersos tange-
 bat obligare nequit: nec successorē suū quomodolibet obligant: cū non
 haberet̄ iperū par in parē. Nos aut̄ circa p̄ntez articulū nihil durimus
 innouandū. C̄ Ad hęc a nōnullis p̄decessoribus n̄ris romanis pontifici-
 bus circa declarationē ipsius regule 7 ipsaz̄ regulā ac eā contingētia di-
 uersas l̄as intellexim⁹ emanasse. Sed nec p̄ hoc mordaciū p̄dictorū
 cōtra regulā ipsaz̄ 7 fr̄es geuit̄ insultus: nec p̄ ipsas l̄as statū frat̄ū p̄-
 uideret̄ in multis: i q̄bus de nouo vel aliter necessario p̄uidēdū esse mul-
 toꝝ postea casu cōtingētū experit̄ta indicauit. Nos itaq̄ ne litterarū
 h̄mōi 7 p̄ntis cōstitutionis diuersitas vel intellectus aduersitas i p̄dicto-
 rū ob̄suatiōe frat̄ū animos p̄turbaret: 7 vt plenius clarius 7 certū eo-
 ruz̄ statū 7 ob̄suatiē p̄dicte regule cōsular̄: in oībus 7 singulis illis ar-
 ticulis quos cōstitū: io ipsā cōtinet: q̄s ip̄s vel eoꝝ aliqui cōtineant̄ in
 alijs l̄is aplicis supradictis: hāc n̄ram cōstitutionē declarationē seu or-
 dinationē t̄m a fr̄ibus ip̄is precise ac inuolabiliter decernim⁹ p̄petuis
 tēporib⁹ ob̄suandā. C̄ Cū igit̄ ex p̄dictis 7 alijs p̄nos cū multa matu-
 ritate discussis regula ip̄a licita. sancta p̄fecta 7 obseruabilis nec vllī pa-
 tens discrimini euidenter appareat: illā 7 oīa suprascrip̄ta p̄ nos statuta
 ordinata. concessa. disposita. decreta. declarata etiā 7 suppleta de aplicē
 potestatis plenitudine ap̄pbam⁹. cōfirmamus. 7 volum⁹ existere p̄pe-
 tuē firmitatis: in virtute obediētie districte p̄cipientes: q̄ hęc cōstitutio
 sicut ceterē cōstitutiones vel decretales ep̄le legat̄ in scolis. C̄ Et q̄ sub
 colore liciti nōnulli cōtra fr̄es ip̄os 7 regulā in legendo exponēdo: atq̄
 glosando possent virus suū inq̄tat̄ effundere: ac cōstitutionis intellectū
 ipsum in diuersas 7 aduersas sentētias p̄ducētes: suis adiuuenti-
 bus deprauare: 7 op̄inonū diuersitas ac dissonio intellectus multoꝝ p̄-
 os animos possēt inuoluerē: 7 a religionis ingressu multoꝝ corda sub-
 trahere: talin detrahentiū vitāda p̄uersitas cogit nos ip̄is v̄t ad p̄di-
 cta p̄cludere: 7 certū p̄cedēdi modū hāc cōstitutionē legētib⁹ p̄scribere.
 Itaq̄ sub pena excoīcationis 7 p̄natiōnis officij ac b̄nificij districte p̄cl̄.

An testamētū
 bti fr̄acisci ali-
 q̄tenus obliga-
 uit, arti. x.

De eiusdē de-
 clarationis fir-
 mitate: atq̄ pu-
 blicatiōe, arti.
 vltimus.

Secūdus.

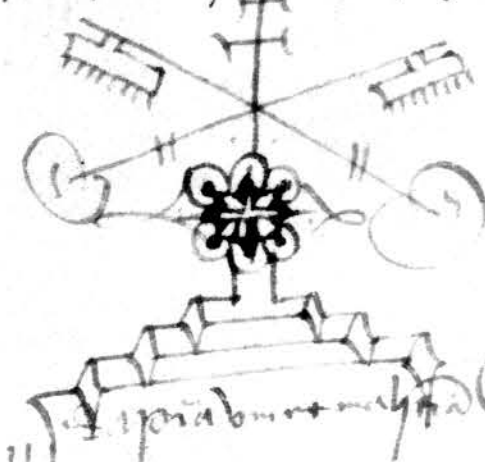
fo. 9
 p̄ntis: vt p̄ntis cōstitutio cum ipsam legi contigerit. sicut prolata est: sic
 fideliter exponatur ad litteram: concordantie. contrarietates seu diuerse
 7 aduersē op̄iniones a lectorib⁹ seu expositōrib⁹ nullaten⁹ inducāt. Sa-
 per ipsa cōstitutione glose nō fiant: nisi forsan p̄ quas verbum vel verbi
 sensus seu constructio vel ipsa cōstitutio quasi grāmaticaliter ad l̄ram
 vel intellegibiliter exponatur: nec intellectus ipsius p̄ legentē deprauet̄
 in aliquo: seu distorquet̄ ad aliud q̄ l̄ra ipsa sonat. C̄ Et ne sedes p̄di-
 ctam contra detractores h̄mōi oporteat vltērius laborare: vniuersis ac
 singulis cuiuscūq̄ p̄ceminētie. cōditionis aut status districte p̄cipimus
 ne contra p̄dictā regulā 7 statū p̄dictoꝝ frat̄uz̄ seu cō:ra p̄missa p̄ nos
 statuta. ordinata. concessa. disposita. decreta. 7 declarata. suppleta 7 ap-
 probata 7 etiam confirmata. dogmatizent. scribant. determinent. p̄di-
 cent. seu p̄raueloquāt̄ publice vel occulte. C̄ Sed siquid penes aliquē
 in his ambiguitatis emerferit: hoc ad culmē p̄dicte sedis apostolice de-
 ducatur: vt ex auctoritate apostolica sua in hoc manifestet̄ intentio: cui so-
 li concessum est in his statuta condere 7 condita declarare. C̄ Glosantes
 vero inscriptis cōstitutionem ipsam aliter q̄ eo modo quo dixim⁹: do-
 ctōres insuper siue lectores d̄m̄ docent in publico ex certa scientia 7 de
 liberate intellectum cōstitutionis h̄mōi deprauantes: facientes quoq̄
 cōmentum scripturas seu libellos: ac ex certa scientia 7 deliberate deter-
 minātes in scholis: seu p̄dicātes cōtra p̄dicta vel aliqua seu aliquod
 p̄dictoꝝ: non obstantibus aliquibus p̄uilegijs vel indulgentijs aut
 l̄is apostolicis quibuscūq̄ dignitatibus. personis. ordinibus. aut locis
 religiosi vel secularibus: generaliter vel singulariter sub quacūq̄ for-
 malvel exp̄essione verboꝝ concessis: q̄ nolumus aliquib⁹ in p̄missis
 quomodolibet suffragari: excoīcationis sententie quā ex nūc in ip̄os p̄-
 ferimus se nouerint subiacere: a qua p̄ neminē nisi p̄ romanū pontificē
 possint absolui. C̄ Insup̄ tā istos cōtra quos p̄nos excoīcationis est pro-
 lata sententia: quā alios si qui fuerint circa p̄missa vel eoꝝ aliq̄d venien-
 tes ad nostram 7 sedis memorate volumus deduci noticiam: vt quos
 p̄uissus modus equitatis non areet: a vetitis compelat̄ rigor apostoli-
 ce vltionis. Nulli ergo omnino hominū liceat banc paginam nostre de-
 clarationis. ordinationis. concessionis. dispositionis. suppletionis. ap-
 probationis. confirmationis. 7 cōstitutionis infringere: vel ei ausu te-
 merario contraire: Siquis autem hoc attentare p̄sumpserit: indigna-
 tione omnipotentis dei 7 beatoꝝ petri 7 pauli apostolorum eius se no-
 uerit incursum. Datus scuriani decimonono kl̄s. Septembris ponti-
 ficatus nostr̄i anno secundo. **QUIBUS QUIDEM** l̄is apo-
 stolicis tam regule frat̄ū minorum p̄fate q̄ eiusdem regule summoꝝ
 pontificū supra noīatoꝝ declarationū corā nobis vt p̄mittitur p̄sen-
 tatis: 7 per nos receptis: pro parte p̄dicti reuerendi patris frat̄is Jo-
 annis del rio vicarij p̄uincialis frat̄ū minorum regularis obseruan-
 tie suprascrip̄te p̄uincie sancti Jacobi nobis expositū fuit: q̄ dictus pa-
 ter vicarius p̄uincialis seu alij eiusdem religionis fr̄es aliquibus iustis
 ex causis in diuersis p̄tibus ex dictis l̄is aplicis se adiuuare intendūt:

phibet glosari
 desit phibere
 yde q̄ nob̄ m̄ p̄
 for. ll. 7 p̄belly
 Satorij 2 h. 5. 11
 ter

Tractatus

7 qz tunc originales lras applicas suprascriptas, aq. igne, incendio, ro-
bo, rapina, furto vl' aliquo alio casu fortuito pdi seu amitti posse: 7 occa-
sione bmo'i fr'es eiusde' ordinis maxie regularis obseruatie aliqd' detrimen-
tu' pati: 7 Ide' pdicte religio'i no' paru' iactura' euenire igit' ex pte' pdicti
p'fis noie reliquoz eiusde' ordinis religiosoz fuit a nobis petitu': lras pdi-
ctas applicas auctericari, ex'plari, auctorizari 7 trasumptari: i publicaz
trasumpti forma' p nos reddigi m'adari: notarioq; publico ifrascripto co-
mitti q' tenus ex eisdem vnu' duo aut plura publicu' 7 publica trasumptum
7 trasumpta extrahi facere: cui 7 qb' oibus n'faz auctate' 7 decretu' iudi-
ciale iterponi i iudicio 7 extra vbiq; valituris: sup' quo n'fm officiu' p par-
te pdicti p'fis pu'cialis iplozatu' fuit. Nos vero attendedo petitionem
bmo'i iuri consona' 7 rationi: n'fm citatio'is editu' generale contra oes 7 sin-
gulos sua co'iter vel diuisim interesse putantes valuis cathedralis ecclie
bmo'i Salmanti' ciuitatis affigendu' iuxta, stilu' n'fe curie ad certu' tem-
poriu' terminu' competente' decreuim': 7 affigi fecim' ad die' videlicet 7 lo-
cu' 7 hora' ifrascriptos: qb' aduenientib' deuot' religiosus f' atoniq; de
medi'anoie pdicti p'fis vicarij coparuit cora' nobis: oim' citatoz no' co-
paratu' 7 rebellu' cotumacias accusauit: iposq; cotumaces reputari: 7
ad p'missa p pte' pdicti p'fis pu'cialis petita p nos pcedi debita cu' ista
tia postulauit: q' ppter nos co'siderates petitione' bmo'i nobis facta' esse
iuri consona' 7 rationi: q' iuxta peteti' no' e' denegad' assensus: oes 7 sin-
gulos no' coparates reputado p vt erat 7 fuerit no' imerito cotumaces:
lras applicas originales bmo'i supra insertas n'fis i manib' receptimus 7
assupsim': easq; vidim', legim', tenuim', palpaui' 7 diliget' examina-
uim': 7 qz sanas, integras, no' rotas, no' viciatas, no' candelatas neq; i ali-
qua eaz pte' suspectas: s; oi p'is vicio 7 suspicio'e caretes iuenim': ta-
lesq; easde' p'nu'ciauim' tenoreq; p'ntiu' p'nu'ciam': ideo notario publico
ifrascripto com'issim' 7 m'adauim' com'ittim' usq; 7 m'adam' p p'tes: q'
ten' ex eisdem vnu' duo aut plura publicu' 7 publica trasumptu' seu trasumpta
extraheret seu extrahi faceret: cui 7 qb' cu' originalib' p ipm' fidelit' colla-
cionato 7 collacionatis ac suo co'sucto signo signatis: n'faz ex tuc' put ex
nuc' 7 ecouerso auctate' ordinaria' 7 iudiciale decretu' iterposuim' 7 iter-
ponim' i iudicio 7 extra vbiq; valituris: sededo ad hoc p tribunali: de q'
bus oib' 7 singulis supradictis p pte' pdicti p'fis vicarij pu'cialis noie
quo supra vnu' duo 7 plura publicu' 7 publica istrumetu' 7 istrumeta i pu-
blica forma fieri 7 sibi dari petitu' fuit. Acta fueru't bec i ciuitate salman-
tis i palacio epali hora audietie vespoz caz' p'fecta: nobis inibi p tribu-
nali sedetibus, Anno a natiuitate dñi Millesimo quingentesimo se-
to die vero nona' mensis Julij p'ntib' ibide' discret' virtis dñis bar-
tholomeo roderici a fan' del rario publicis notarijs ac per
del engina ex publico notarij testib' ad p'missa uoraz' p'ntib'
atq; uoraz'. Et qz in p'ntib' h'is ap'his nomulla lora' repiunt
in marginib' em'edeta q' mihi infra scripto publico notarij
costat: ideo hic scripta in suis loris repetuntur 7 app'bar'.

Et pmo fo. 3. ab eis. fo. 4. contra. declaramus. certiq;
ap'banim'. fo. 5. p'cipio. uel determinata seu speci-
ficatim. fratru. aduare. fo. 6. sibi. m. fo. 7. modi. n'f.
sue. fo. 8. foruitijs. fo. 9. contra. non uoraz'.

Lego petens
peres de lras
notarij. p'nt. 7 a p'nt. 7 a p'nt.
modo. Unum. Salmanti' con-
tra. Gouerno. yhe. Sal-
mantibus. q'ia. p'nt. 7 a p'nt.
h'ic. p'nt. 7 a p'nt. 7 a p'nt.
trouit. p'nt. 7 a p'nt. 7 a p'nt.

h'ic. edite. affigim'. 7 a p'nt. 7 a p'nt.
p'nt. 7 a p'nt. 7 a p'nt. 7 a p'nt.
alib' p'nt. 7 a p'nt. 7 a p'nt. 7 a p'nt.
mittit. p'nt. 7 a p'nt. 7 a p'nt. 7 a p'nt.
no' p'nt. 7 a p'nt. 7 a p'nt. 7 a p'nt.
p'nt. 7 a p'nt. 7 a p'nt. 7 a p'nt.
n'faz. h'ic. p'nt. 7 a p'nt. 7 a p'nt.
trahit. f'ca. p'nt. 7 a p'nt. 7 a p'nt.
Sic. p'nt. 7 a p'nt. 7 a p'nt. 7 a p'nt.
Salmanti'. p'nt. 7 a p'nt. 7 a p'nt. 7 a p'nt.
negatule. et. requisito.

A dei nomine amē

Antueris et singulis tam presentibus quam futuris presentibus litteras inspecturis visuris atque lecturis Petrus De Lacedo in Secretis Bartholarii Provisor officialis et vicarius generalis in ecclesia ciuitate et diocesi Salamantina per reuerendum in christo patrem et dominum dominum Joannem De castilla Dei et apostolice sedis gratia episcopum Salamantinum Serenissime atque catholice

domine nostre regine hyspaniarum consiliarium: Salutem in domino sempiternam et presentibus fide indubiam adhibere. Processum in curia romana in fauorem fratrum minorum regularis obseruantie per reuerendum in christo patrem dominum Antonium de monte idem dei et apostolice sedis gratia electum ciuitatis castelle: domini nostri pape necnon eius camerarii ac curie causarum camere apostolice generalem auditorem et omnium litterarum apostolicarum ac sententiarum in romana curia presentium per summos pontifices lateranum iudicem vniuersalem et executores super certas litteras apostolicas fulminatium: necnon alias litteras etiam apostolicas quorundam sumorum pontificum ordini eorundem fratrum minorum ac ipsis fratribus concessas sigillis publicis et cereis respectiue munitas. Et tam dictum processum quam dictas litteras apostolicas sana siquidem omnia et integra: non vitata: non cancellata: neque in aliqua eorum parte suspecta. Sed omni proorsus vitio et suspitione carentia nobis ex parte reuerendi patris fratris Joannis del Rio vicarii puincialis predictorum fratrum minorum regularis obseruantie in puincia sancti Jacobi coram notario publico et testibus infra scriptis presentata recepimus: quorum omnium tenores sequuntur. Et sunt tales.

Reuerendissimis ac reueren-

dis in christo patribus et dominis dominis dei et apostolice sedis gratia patriarchis archiepiscopis episcopis eorumque et cuiuslibet ipsorum in spiritualibus et temporalibus vicariis seu officialibus generalibus ac abbatibus quibuscumque: necnon venerabilibus et circumspectis viris dominis quaruncumque parrochialium ecclesiarum rectoribus seu locatentibus eorundem per vniuersas mundi partes et puincias constitutis et eorum cuiuslibet in solido omnibusque alijs et singulis quorum interest: intererit: interesseque: et quem seu quos infra scriptum tangit negocium: seu tangere poterit quomodolibet in futurum: etiam cõiter vel diuisim quibuscumque nobis censeatur. et quacumque prefulgeat dignitate seu auctoritate **NOTIUS** De monte dei et apostolice sedis gratia electus ciuitatis castelle domini nostri pape: necnon eius camerarii ac curie causarum camere apostolice generalis auditor: et omnium litterarum apostolicarum ac sententiarum

a ij

in romana curia p̄sertim per s̄mos pontifices latorum iudey vniuersalis et executor ad infra scripta vna cū alijs diuersis nostris in hac pte collegis cum illa clausula quatenus per se vel alium seu alios etc. a sede apostolica specialiter deputatus. Salutem in domino et nostris huiusmodi imo verius apostolicis firmiter obedire mandatis. Noueritis aliquas litteras apostolicas fratrum ordinis minorum regularis obseruatie ac alias fratrum ordinis gloriosissime semperq; virginis marie de monte carmeli eisdem fratribus minoribus per pie memorie Sixtum quartum et alexandrum sextum romanos pontifices in litteris vulgariter bulla aurea nuncupatis et in alijs infra insertis respectiue cōmunicatas sanas siquidem et integras non vitiatas: non cancellatas: neq; in aliqua earum parte suspectas: sed omni proorsu vitio et suspitione carentes vt in eis prima facie apparebat: nobis per vncerabilem et religiosum virum patrem dñm fratrem antonij del Rincon predicti ordinis fratrum minorum professorem suo et aliorum fratrum minorum ac fratrum tertij ordinis eiusdem sancti francisci: necnon monialium sancte clare ac eiusdem tertij ordinis aliarumq; religiosarum virginum viduarum mantellatarum bigularum p̄nzothebearum sororum cōmissarum ac oblatarum: necnon aliarum omnium vtriusq; sexus et cuiuscunq; status personarum quibus eedē littere apostolice concessē cōmunicate sc̄ extense sunt nobis: coram notario publico et testibus infra scriptis fuisse p̄sentatas: quas nos cum ea qua decuit reuerentia recepimus. Quaruq; litterarum ap̄licarum predictarum tenores. De verbo ad verbum successive sequuntur. Et sunt tales.

¶ Dñs secūd⁹

¶ Bulla p̄iana
seu eugenia
na separans
obseruantes a
cōnēualib⁹.

Nos episcopus seruus seruorum dei. Dilectis filijs generali et prouincialibus ministris ac vicarijs ceterisque fratribus ordinis beati francisci tam cōuentualib⁹ q̄ de obseruantia nuncupatis salutem et apostolicam benedictionem. Pro nostra ad beatum franciscum deuotione et pro ea beniuolentia et charitate qua vestrum complectimur ordinem libenter ea facimus et concedimus que ipsius ordinis et vestra omnia et singulorum pacē vniōnē atq; concordia quomodolibet concernere videat. Sane felix recordatiōis eugeni⁹ papa q̄rt⁹ predecessor noster ad eandem vt videtur pacem vniōnem et concordiam vestri ordinis et vestra anhelans: litteras infra scripti tenoris concessit. **AUGENIUS.** Episcopus seruus seruorum dei: ad perpetuam rei memoriam. Ut sacra ordinis minorum religio cuius zeli sinceritas ex suis laudabilibus claris opibus et mēdabile plurimū catholice fidei p̄stare nō desinit augmētū ab oī reddat q̄tū p̄miserit altissim⁹ aduersitate secura: intūgerimus insitum votis esse: vt submoto quod officit et subrogato quod proficit nil maneat qd̄ fratres accepti forsan subtrahat salubritate propofiti: aut vllaten⁹ robar sacre religiōis infringat. Sane siquē di

fo.

5

lectus filius Antonius de rusconibus sacre theologie p̄fessor ac ordinis minorum generalis minister nobis suadetib⁹ et nōnullis sacre theologie p̄fessoribus et probis ipsius religionis viris suasionis vestre propofitum laudatibus assentiētibusq; et id ipsam consilienti bus: suos instituit vicarios dilectos scilicet filios ioānez de capistrano in et super omnes in partibus cismontanis: et Joannem de mauberto in et super omnes in partibus vltra montanis eiusdem ordinis fratres de obseruantia nuncupatos professores cum plenaria sui officij potestate vtriusq; sigillatim concessa vt suis nostris insertis litteris euidenter apparet. Quis igitur ex prefata institutione status quietē fugata vagatiōis materia sacro studio attentionē personarū augmētū et plurima bona vt certa et p̄cientia didicimus ipsis fratrib⁹ de obseruatia nuncupatis: necnon archiepiscopi ane religioni et eorum exemplari vita accessisse intelligamus: et pluriora dño concedente in futurū tēpore sperentur si eadem institutio futuris tēporibus perseueret: nos qui singulorum p̄sertim regulari obseruantie deditorum quietem pariter et salutem intēsis desiderijs affectamus: inherentes constitutiōibus et statutis super huiusmodi dispositiōibus editi sacri constantiensis concilij et felix recordatiōis andreatini pape quinti predecessoris nostri: motu proprio nō ad aliquā super hoc nobis oblate p̄titionis instantiā: sed ex certa nostra sciētia auctoritate apostolica de consensu et assensu venerabilium fratrum nostrorum sancte romane ecclesie cardinalium statuimus et ordinamus vt deinceps vicarius generalis ipsorum fratrum de obseruantia vltra montan⁹ circa finem tricenarij ex quo ad officium vicariatus electus fuerit: possit et debeat conuocare vicarios et discretos vocem in congregatiōe habentes deputatos: et circa quarūlibet vicariatus et prouinciarū sibi subiectarū in loco per ipsum vicarium generale deputando: et circa finē ipsi⁹ tricenarij capitulariter facere congregari: quorū si qui infirmitate vel legitimo impedimento detenti interesse non possent: per nuncios ab eis deputatos vel suppletis votis eorum iuxta eorū consuetudinē presentia suppletari qui sic congregati facultatē habeant omnia et singula faciendi ordinandi atq; disponendi: que de iure consuetudine et ex p̄uilegijs possunt fructus eiusdem ordinis in eorū generali capitulo cōgregati et p̄cipue eligendi et eligere sint ascripti vni religio sui eiusdem ordinis in eorū kmilem vicariū generale: cuius electionē si a maiori parte eligentiū celebratur: quā primū cōmode fieri poterit generali ministro totius ordinis iuxta eorū consuetudinē sc̄iat p̄sentari. Ipse vero generalis minister infra tridū a p̄sentatiōe sibi facta: p̄dictam electionem cōfirmare teneatur: concedendo ei et cōmittēdo plenarie vires suas: dando scilicet liberam potestatem et auctoritatē ac cōmodā facultatem suā super oēs et singulos fratres de obseruantia nuncupatos: et si alio noīe quippiā eorū noīentur in partibus vltra montanis cōmorantes et cōmoraturos tam in capitibus q̄ in mēbris visitandi publice et p̄sente: vocandi: citandi: inquirendi: examinandi: p̄cedendi: iudicandi: amouēdi: terminandi: decidendi: signandi: approbādi: reprobandi: coartandi: detinendi: puniendi: carce-

De electiōe vicarij generalis et de cōfirmatiōe et potestate

a iij

Tractatus

randi: a carceribus lib. randi: actus legitimos restituendi: fratres vicariarum 7 puinciarum huiusmodi collocandi 7 comutandi: expellendi: 7 reuocandi. freres de cismontanis partibus cum bona licentia venientes: recipiendi: a portatibus oēs ad ordinem redire volentes cum pnia que eidem vicario videtur in iudicio reducendi 7 acceptandi: fratres conuentuales dummodo suis ministris non sint rebelles 7 ab eis licentia petierint 7 penitentiam non efficiant delictorum veraciter cupientes ad meliores fraterstra 7 terre 7 viare regulariter recipiendi: officiales 7 prelatos quilibet sibi subiectos cum opus fuerit aut casus exegerit: priuadi: absoluedi: deponendi 7 restituendi vel alio loco eorum de consensu tñ fratrum eorundem locorum in quibus huiusmodi officiales aut prelati existunt vel saltem maioris partis eorundem. fratres: conuentuales: domos: loca 7 heremitoria predicta presentia pariter 7 futura eis subiecta informandi et reformandi absque socio vel sine licencia de cismontanis partibus venientes seu ultra montes delinquentes puniendi. Et quos non sint habiles 7 idoneos etiam ad sacros ordines usque ad sacerdotium inclusive promouendi ad confessionis 7 predicationis officia promouendi: 7 promotos cum eidem vicario videbitur priuadi 7 suspendendi: oēs 7 singulos fratres sibi subiectos ab oibus peccatis suis 7 penis spiritualibus 7 temporalibus: excommunicationibus: suspensionibus: transgressionibus regule 7 statutorum: casibus: irregularitatibus 7 censuris prefato generali ministro commissis vel refernatis libere absoluendi: liberandi 7 dispensandi quoties opus fuerit. Et quoties ab huiusmodi absolui: liberari 7 dispensari faciendi etiam quoties ei videbitur oportere: ad oēs puincias 7 vicarias 7 ad presentiam ipsius generalis ad romanam curiam accedendi 7 mittendi. fugientes a seculo ac quoscumque volentes deo in dicto ordine destruere tam pro laicis quam pro clericis ad habitum 7 professionem recipiendi: gratie siue littere quicumque a prefato generali ministro eisdem fratribus concessa vel destinata vel in posterum concedenda vel destinanda: si tales essent pro quibus ab observantia regulari distraherentur fratres huiusmodi: aut quod scandalum in regimine eorum vicario commissio parerent habeantur pro infectis. Contradictores 7 rebelles pro censura ecclesiastica 7 alia iuris 7 dicti ordinis remedia etiam pro inuocatione brachij secularis vel ecclesiastici si opus fuerit: compescendi. Congregationes in puincijs 7 vicarijs omnibus eis subiectis siue pro electione vicarioz siue pro alijs vtilibus negocijs 7 occurrentibus opportunis faciendi siue fieri faciendi. Et generaliter specialiterque oia alia 7 singula circa fratres: conuentuales: domos: loca 7 heremitoria huiusmodi faciendi: exercendi 7 dispensandi: ordinandi: administrandi 7 statuendi que ipse minister generalis facere posset si personaliter interesset easdem insuper auctoritates 7 gratias: potestates 7 facultates pro ipso ministro generale eidem vicario concessas vel eorum parte alijs fratribus quoties ad hoc iudicauerit idoneos committendi 7 concedendi: necnon pro ipso prefato vicario commissarios committi 7 pcedi faciendi. Ad idat preterea ipse generalis minister (quod mandatum in commissione predicto vicario facta in scriptis semper appareat:) oibus 7 singulis fratribus in prefatis vltimontanis partibus commorantibus 7 commoraturis placitis ac

Secundus

fo. 4
subditis ad meritum obedientie salutaris in virtute spiritus sancti: quatenus omni appellatione postposita: quam nullo modo facere liceat: in oibus 7 pro oia firmiter parcatur 7 obediat eidem vicario toto tempore sui vicariatus tanquam pro ne ipsi ministri generalis: 7 nullo colore vel causa quatenus possint ipsi freres sub pena excommunicationis 7 carceris ac puationis officiorum 7 omnium actu legitimum late sententia ad subreptum fugiendam correctionem examinationem 7 reformationem 7 prefati vicario seu vicario illis subditoz obedientiam ad pueniendum domos 7 heremitoria seu loca alia quecumque illi curando committuntur auferre: neque si illa fugerint vel deinceps si auferre contingeret: ministri 7 custodes: guardiani siue quicumque alij fratres eidem vicario prefato non subditi cuiuscumque conditionis gradus dignitatis existant sub pena puationis officij excommunicationis late sententia 7 puationis communi actu legitimum studeant illos recipere aut fortiterceptos vel in posterum recipiendos retinere contra eiusdem vicario velle vel vicario illi subditoz. Et si quod aliud facultatis 7 auctoritatis in dictis scriptis continetur quatenus tenore volumus haberi pro sufficienter expresso ac si de eis de verbo ad verbum facta esset mentio specialis que commissio assumptione: ad dignitatem: suspensionem depositionem vel obitum ipsius generalis committentis nullatenus extirpetur: Sed firma auctoritate apostolica ad tempus concessa 7 stabilis pseruetur. Quo triennio elapso 7 electo non confirmato: electus ipse non confirmatus cum plenaria potestate huiusmodi atque preceptis usque ad successoris electionem habeatur sedis apostolice auctoritate: infra quod tempus predicto vicario non valeat suo renunciare officio sine scitu vicarioz omnium vicariarum 7 puinciarum discretorumque aut maioris partis eorundem possit rabiliter minus predicto vicario conuocare oēs vicarios illi subiectos discretosque infra tempus sui officij in loco pro ipso deputando quoties sibi opus visum fuerit. Et si tempore electio prefati vicario vacaret generalis officium aut generalis excoicatur esset vel suspensus electum ipsum vicarium cum premissa potestate confirmatum cessari 7 esse volumus 7 ordinamus. Interim vobis fuerit confirmatum: is qui predicti vicariatus officium exerceat aut electionem exerceat officium vicario generalis: 7 premissa que circa conuocationem: congregationem: ordinationem: dispositionem: executionem: electionem: presentationem 7 confirmationem 7 commissionis stabilitatem prefatos dilectos filios generale ministrum 7 eius prefatum vicarium 7 certos ut premittitur fieri volumus: ita quod inferiores ministros 7 eorum vicarios puinciales huiusmodi 7 quoad se habent esse 7 debere fieri in suis puincijs 7 vicarijs singulis annis statuimus 7 ordinamus: vicaria bezne: propter illius amplitudinem excepta. Si vero generalis vicarius infra sui officij tempus ex hac luce migraverit seu alias ab officio motus fuerit: vicarius in cuius puincia mori vel amoueri contigerit nunciet quatenus citius poterit alijs vicarijs vltimontanis: 7 de consilio atque consensu duorum proximorum vicarioz terminet locum 7 tempus: nisi fuerint per vicarium ante ipsius obitum vel amotionem deputata: 7 conuocet qui fuerint euocandi pro successoris vicario electione celebranda. Quo vacationis tempore auctoritate apostolice sedis exerceat officium vicariatus huiusmodi: vicarius ipse in cuius puincia obiit vel

a. 117.

annos? fuit prelati vicarius generalis cum plena potestate premissa. hoc idē intelligi volumus de vicariis vicariarum seu provinciarum cum eos mori vel amoveri contingerit: provincias seu vicarias regi et gubernari per guardianum in cuius custodia talia eueniunt: salua semper et reserua pre-
dicti vicarii generalis ut premissis potestate, generalis vero aut quisque ministrorum vel custodia seu fratri dicti ordinis predicto vicario generali seu ceteris vicariis vel cuiuspiam fratri eiusdem familie de obseruatione nuncupate molestia seu impedimento aliquod inferre non audeat nec presumat sub pena excommunicationis late sententie priuationis officij omniumque actuū legitimorum: ut in predictis litteris continetur: nisi quod prefatus minister generalis per se: duntaxat personaliter visitare et corrigere possit et valeat predictum vicarium generale: fratrem seu fratres, conuentum, domum, locum et heremitorium eiusdem familie pie: benigne et charitative ad meliorem frugem prouocando. Et si quemquam quod absit repererit criminofum: ipsum vicarium de consilio et assensu maioris partis vicariorum premissorum: ceteros vero de consilio et assensu maioris et sanioris partis fratrum domus heremitorij loci vel conuentus visitatorum in eodem loco et non extra corrigere valeat et punire penitentiarum et emendare secundum quod delicti qualitas exegerit faciendum. De regimine vero et cura predictorum de obseruatione nuncupatorum se aliter non intromittat. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti, decreti, ordinationis et voluntatis infringere vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei ac beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum rome apud sanctum petrum anno incarnationis domine millesimo quadringentesimo quadragesimo sexto. Decimo kalendas augusti pontificatus nostri anno sexto.

CALIXTUS felix ite recordationis nicolaus papa quintus predecessor noster aliquot discordijs et contentionibus inter vos exortis et diuagitationis: postquam utrosque tam ipse quam per commissarios suos nonnullos cardinales aliosque prelatos sepe numero sicut accepimus diligenter audiuit, determinationi et ordinationi supradicte sui et nostri predecessoris Eugenij acquiescens nihil omnino inuouauit. Postea felix recordationis calixtus papa tertius predecessor noster, cum dicto nicolaus quinto inaccessisset et contentiones varie inter vos conuentuales et obseruantes suscitatas essent tamen istas ipse etiam dedit infrascripti tenoris.

CALIXTUS episcopus seruus seruorum dei: ad perpetuam rei memoriam. Conditor orbis qui gregem dominicum de laqueo seruitutis eripuit: inter alia que huius gregis opera afferunt fructuosa: vices suas nobis licet immeritis in terris committere dignatus est: ut circa quoruocumque religiosorum ordines presertim eorum qui sub vitali adlabili ac obseruatione regularis vitam sibi eligunt tam peruisibile nostre considerationis intuitum dirigitur per que religiosi ipsi et quicumque eorundem ordinum presbiteros sublati quibusuis turbationum materij ne cogitatione perpetua occasio besit ad in eis per amplius conualescat sub voti pacis et quietis mansuetudine sedulo deuotiore altissimo impedere valeant famulatum: et his que preterea nostrarum litterarum obtentu per

Calixtus 30.

pacis et quietis hominibus augmento et virtutum incremento multiplici prouide acta sunt ut firma et illibata persistat: applici muniminis adichinus firmitatem. Nam siquidem capientes dilectos filios vniuersos ordinis fratrum minorum presbiteros de obseruatione nuncupatos neglecto calamitatis et desolationis itinere ad tranquillam pacis et quietis augmentum reducere: istas precissimus tenoris subsequens.

CALIXTUS episcopus seruus seruorum dei: Ad perpetuam rei memoriam. Illius cuius in pace factus est locus vices quamquam immeriti gerentes in terris: circa presbiteros regularium ordinum quorumlibet ut semotis contentione et discordia vepribus in amenitate quietis et pacis illius famulentur auctori nostre vigilantie studium premissis adhibemus. Sed id ni mirum si sacra religione fratrum minorum: que seruoze charitatis igniti eorum dulci cloquio fructum in agro militantis ecclesie afferat salutare: eo studiosius agere satagimus: quo ipsi veluti quedam salutaris eruditionis exemplaria ceteris fidelibus esse debent: que discordie si diutius perduraret: vergere possent in eorum perniciem et perditionem exemplum ac scandalum plurimorum. Sane cum olim nonnulli romani pontifices predecessores nostri circa quietem et tranquillam regimem dilectorum filiorum presbiterorum eiusdem ordinis pie et sancte ac multifarie laborassent ordinantes aliquid circa regulam per beatum fraticum traditam per ipsos expedire videbant: tamen felix recordationis eugenij papa quartus predecessor noster quidam tunc inter eos que de obseruatione nuncupant et alios fratres eiusdem ordinis presbiteros videntes differentias sedare et amputare: ac eis in posterum bene viuendi normam tradidisset ratum nonnulla circa regimem et gubernationem et alia eisdem fratres de obseruatione nuncupatos contingente ordinavit: statuit et coeussit per in diuersis ipsius litteris desuper coactis plenius continetur. Vix enim prefatus predecessor pacem dedisse credidit: in nullo humani generis supseminate zizaniarum: cruperunt perturbationes et odia: ac dissensiones et scismata emerferunt: que in eorum exacerbata mentibus usque ad nostra tempora periculis perdurauerunt. Et quoniam nos cupientes illa (ne peratereligi diuini inueterata quod absit naufragium desolationis pariat infirmorum) nostre prouisionis auspicijs perpetuo terminari digesta super his cum venerabilibus nostris fratribus sancte romane ecclesie cardinalibus deliberatione prehabita: de ipsorum fratrum nostrorum consilio pariter et assensu ad laudem omnipotentis dei et honorem beati fraticum ad quem singulare deuotie ue gerimus: necnon perpetuam dicte religionis quietem et pacem: nonnulla salubria et deo ut speramus accepta statuta et ordinationes edidimus per eosdem fratres et eorum prelatos perpetuis futuris temporibus auctore domino inuolabiliter obseruanda. Auctoritate igitur applica et ex certa scientia tenore premissi statuimus et ordinamus quod omnes et singuli fratres dicti ordinis presentes et futuri quicumque nomine vocentur et celesentur: ipsique ministri custodes et vicarii et alij quicumque: generali ministro dicti ordinis per tunc existenti iuxta continetiam prefate regule obedire teneant: necnon quod omnes et singuli custodes vel vicarii fratrum predictorum de obseruatione nuncupatorum quorumcumque prouinciarum eorumque discreti ad capitulum generale iuxta morem dicti ordinis teneant accedere in quo postquam vicarius vicariorum vel custodia eorum officio vicariarum hominibus cesserit: ut est moris iudem custodes aut vicarii et discreti preuide dilecto filio generali ministro per tunc existente aut alij ab eo deputato si ibidem interesse noluerit: que assumptis duobus scrutatoribus

Tractatus

ex numero vocalium aliorum vota scrutentur ut moris est: tres ex eisdem fratribus de obseruantia nuncupatis nominent: et prefatus generalis minister unum ex dictis tribus sic nominatis in vicarium custodum vel vicariorum eorundem fratrum de obseruantia nuncupatorum instituat: et is quem ex prefatis tribus generalis prefatus instituerit vel confirmauerit huiusmodi institutioni vel confirmationi consentire teneatur, nec possit sine rationabili causa vel iusto impedimento renūciare. et si forte aliqua controuersia circa nominationem institutionem vel confirmationem huiusmodi oriretur: noiet in eodem capitulo unus alius ab eisdem fratribus de obseruantia dictis: qui presit et faciat ea que incūbunt quousque controuersia huiusmodi sopiatur que admodum de ministris obseruat. Prefatus vero institutus postquam acceptauerit: generalis prefatus committat illi plenarie vices suas: et nihilominus eandem auctoritatem et potestatem in fratribus de obseruantia nuncupatis habeat quam dictus generalis habet. In qua quidem electione nominatione seu confirmatione celebranda si vocales deficerent ad nominationem predictorum trium: supleantur ex predictis fratribus de obseruantia nuncupatis. Ordinantes etiam quod custodes et vicarii predicti de obseruantia nominati in eodem generali capitulo ad electionem ministri generalis vocem actiuam tantum habeant sicut domino largiente per tranquillo ipsius famulatu ordinamus et putemus, quod secundum deum talem eligere studeant: quem ad pacem et unitatem dicti ordinis conseruandam fore crediderint aptiorem. Et insuper qui ministri provinciales per seipos vel eis legitima causa impeditis ab ipsis deputati electioni vicariorum seu custodum provincialium eorum qui de obseruantia nuncupantur interesse possint: qui vna cum duobus scrutatoribus ex numero vocalium ab eis eligendis aliorum vota scrutentur et quia maiori parte fuerit notatus et electus: vicarius seu custos per eosdem provinciales ministros in singulis provinciis confirmetur. et nihilominus sic pro tali habeatur. Et si aliqua disceptatio vel controuersia suboriretur inter eos unum eligatur ab eisdem in ipso capitulo qui presit et alia faciat que incūbunt que admodum de ministris obseruatur et de alijs se nullatenus intromittat. Guardiani vero in congregationibus instituti: legant in tabula publico alium capitulum. similiter autem predicatorum et confessorum in congregationibus provincialibus nuper electi: in eisdem provincialibus capitulis confirmentur. Ordinamus preterea quod prefatus generalis minister per seipsum distacat prefatum vicarium vel custodem vicariorum de obseruantia nuncupatorum visitare. Et si eius demerita id exegerint: punire ac pro notorio et pro quo ad depositionem legitime procedendum esset crimine: ab eodem officio deponere possit et valeat. de consilio tamen et consensu saltem quinque vel sex ex vicarijs vel custodibus antedictis: quod si forte contigerit aliquem ex fratribus de obseruantia ne minatus huiusmodi: prefato generali ministro pro crimine deferri vel accusari: tunc et eo casu generalis predictus per seipsum aut eiusdem provincie in quo accusatus resideat: seu etiam vicarium vicariorum vel custodum cu quemuis alium fratrem de obseruantia in eadem provincia continue residentem visitare aut conuictum seu confessum in aliquo loco fra-

Secundus

fo.

6

trum de obseruantia huiusmodi vbi conuictus seu confessus fuerit aut in quo deliquerit corrigere et punire. et idem obiectat quod ad omnem locum fratrum de obseruantia predictorum. Ceterum volumus quod nullus fratrum de obseruantia huiusmodi de loco suo amoneat. Sed in eo potius ad famulandum altissimo quietam mentem foueatur: prout in constitutione felicis recordationis Martini pape quinti predecessoris nostri plenius dicitur contineri: quod nullus fratrum conuentualium nuncupatorum absque licencia dicti generalis seu provincialium ministrorum saltem petita ad loca fratrum de obseruantia et conuentuum nullis eorum qui de obseruantia nuncupantur: etiam legitima causa subsistentem: ad loca seu conuentus aliorum fratrum conuentualium predictorum sine speciali eorundem vicarii custodum seu provincialium vicariorum petita et obtenta licencia: excepto euidenti sue salutis periculo: possint accedere: prout in constitutione prefati Martini pape dicitur contineri: sub pena privationis officiorum que obtinent et inhabilitatis ad quoscumque actus legitimos exercendos. Et ut eisdem fratribus de obseruantia delinquendi et vagandi tollatur occasio: volumus quod si quis prelatorum aut fratrum tam conuentualium quam de obseruantia nuncupatorum aliquem fratrem fugitiuum receperit ab officio cui preest suspensus et ad actus legitimos exercendos inhabilis fiat eo ipso. Adhucientes quod ipse fugitiuus a suo prelato vbi cumque repeterit ac pro crimine leuitate aut alia sue fuge causa corrigi et puniri possit. Quod si postquam correctus et penitus fuerit recedere voluerit: petere debeat licentiam prout superius enarratur. nec de cetero aquouis fratrum de obseruantia repeteri possit. nisi forte constituerit cum ad frugem melioris vite redire voluisse. Siquis autem prelatorum aut fratrum predictorum super restitutionem fugitiuorum huiusmodi requisitus illam facere noluerit: suspensionis et inhabilitatis predictae sententiam incidat eo ipso. Quos fugitiuos dictus generalis minister libris et alijs rebus suo vsui concessis etiam propter hoc priuari debeat. Volentes insuper quod generalis minister et vicarius vicariorum vel custodum predictorum attente caueant quod nulli fratrum conuentualium vel de obseruantia nuncupatorum discurrendi vel vagandi per provincias licentiam concedat absque rationabili causa et euidenti necessitate: super quo eorum conscientias oneramus: etiam sub aliquarum indulgentiarum specie vel preteriti. Quod si littere concessionum huiusmodi alias quam pro causa et necessitate similibus reperirentur: ille nullus sint roboris vel momenti. Ac etiam pro evitandis scandalis prefatus generalis minister absolutionem eorum qui votum castitatis transgressi sunt et in posterum transgredientur si ad eum pro absolutione accesserint: per se ipsam impendere possit: et nihilominus pro eodem delicto vel crimine eos ad vicarios vel custodes provinciales duntaxat eosdem remittere teneatur et debeat: qui illam per se exerceat: nec ea committere possint nisi guardiani locorum delinquentium eorundem: qui pro modo calpe in iungant satisfactiones et penitentiam salutem

Tractatus

re ut omnibus qualitatibus et circumstantiis diligenter pensatis: melius deo animas lucrifacere possint. Vicarij vel custodes prouinciales et fratres de obseruantia predictos in eorum prouincijs constitutos de loco ad locum transferre possint prout viderint expedire. Et si cui forte frater eorundem concessum foret ne de aliquo loco remoueri possit: tunc vicarius ipse eam ob quam remotione facere vellet indicare debeat concedenti. Ceterum si vicarium vicarioꝝ vel custodum citra et ultramontanorum infra tempus sui officij in expletis rebus humanis decedere contigerit: vicarius vel custos prouincialis in cuius prouincia decesserit: gerat loco eius commissarius officium vsque ad capitulum generale. vel illius successoris electione: sicut de ministro obseruatur. Vicarius autem vicarioꝝ vel custodum officium suum gerat vsque ad capitulum generale: in quo eisdem officio libere cedere teneatur: et ex tunc alterius vicarij huiusmodi prouisorie prout superius dictum est: et sic successiue obseruet: nec ipse cedens pro ipsa vice notari vel institui aut profici possit seu valeat quocummodo. Et quia ut etiam accepimus propter quicquid nonnulli a vagantibus fratribus vbiq; sunt quod plurima scandala in eodem ordine sepe: merito cogitantur: omnibus et singulis tam conuentualibus quam de obseruatiua fratribus predictis sub excoꝛcationis pena districtius inbibemus ne ipsi de obseruatiua sub nomine conuentualium ire: ne ve conuentuales sub nomine aut pretextu de obseruatiua fratrium aut locorum queruere quocummodo presumant. Mandantes eorum superioribus ut eos qui contra inhibitionem nostram huiusmodi fecerint: carceribus vsque ad eandem dignam penam incipiant et obseruent: quod querentes nihilominus ad omnes actus legitimos inhabiles propterea censentur ac eorum etiam excoꝛcationis sciam incurrere declarari: et per excoꝛcationis publice nunciari possint: a quibus quidem sententia conuentuales a generali ministro: De obseruatiua vero fratres predicti a vicarioꝝ vicario distarant et non ab alijs: propter quod in mortis articulo constituti: possint absolui. quod etiam ab ipsorum prelati rebus queritis huiusmodi prouincie statuimus etiam et ordinamus quod omnes et singuli fratres tam prouinciales quam de obseruatiua nuncupati: ad ciuitates terras siue castra in quibus prout dicti ordinis fuerint pro tempore accedentes: teneant et debeant saltem post unam diem naturalem se (conuentuales videlicet conuentualium. Et de obseruatiua fratres in dictis: et in de obseruatiua) locorum prelati presentari: quod quidem ciuitate vel terra si vna exiit ratum fuerit: ad ipsius vnius prelati debeant se conferre illius mandatis humiliter parituri. nos tamen ipsis sub excoꝛcationis ac similis inhabilitatis pena mandamus a qua si incurrerint: possint per eorum superiores absolui: ne in eisdem ciuitatibus seu terris sine prelatorum suorum licentia vultu permancere presumant. Quod si fecerint: prelati predicti eos capere punire. ac rebus ad eorum vsu concessis et presentibus apud eos repositis libere priuare valeant: nisi a superioribus eorum aliud habuerint in mandatis. Postremo cum vicaria austria per plures prouincias iuxta morem dicti ordinis extendatur: ne a quo ministro prouinciali vicarius vel custos prouincie confirmari debeat hesitari possit: volumus ut ille per incialis ministri congregationi fratrum de obseruatiua predictorum in eadem prouincia vel vicaria interesset: vicarium huiusmodi vel custodem confir-

Secundus

70

7

mare possit et debeat: in cuius prouincia congregatio ipsa fuerit celebrata. Quo circa prelati generali ministro et alijs ministris: custodibus vel vicarijs quibuslibet predictis ceterisque fratribus et personis dicti ordinis presentibus et futuris in virtute sancte obedientie ad quam ex voto tenentur ac pro spe salutis eterne districte precipiendo mandamus: quatenus circa obedientiam: electiones: nominationes: institutiones et confirmationes et alia superius expressa ordinationes: statuta: mandata et inhibitiones nostra huiusmodi studeant inuoluntate obseruare. premium erinde ab eo qui auctor est concordie et pacis vberimum recepturi regularibus institutis dicti ordinis nihilominus quo ad reliqua in suo robore permanetibus. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis ac eugenij prelati et aliorum quorumlibet predecessorum nostrorum romanorum pontificum ordinationibus: statutis: privilegijs et litteris quoruncumque tenore existant: quod si in quantum presentibus obuiet haberi volumus pro infectis: necnon statutis et consuetudinibus ordinis et prouinciarum predictorum iuramento: confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis: ceterisque contrarijs quibuslibet. Volumus autem quod transumpto presentium litterarum manu publica ac dilecti filij nostri officij tituli sancte crucis in hierusalem presbyteri cardinalis maioris penitentiarii nostri ac dicti ordinis protectoris sigillo munito: plena fides adhibeatur in omnibus et posita: ac si originales ipse littere exhibite essent vel ostense. Nos enim ex nunc irritum decernimus et inane: si secus super his a quoque quis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo oino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti: ordinationis: prouisionis: inhibitionis: mandati precepti: constitutionis ac voluntatis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei ac beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum romae apud sanctum petrum Anno incarnationis dominice millesimo quadringentesimo quinquagesimo quinto quarto nonas februarii pontificatus nostri Anno primo. **NO S IGITUR** Et huiusmodi nostre preinserte littere omniaque et singula in eis contenta que pro salubri ordinis et professorum eorundem regimine feliciter dirigendo peracta sunt: roboris obtineant firmitatem: ne de eorum viribus a quoque in posterum deficiatur: sed perpetuo et inuoluntate obseruetur litteras et in eis contenta omnia et singula huiusmodi ac secuta et secutura ex eis cum omnibus et singulis capitulis ac in illis contentis clausulis penarum adiectio nibus sententiarum fulminationibus et irritationibus decretis prout superscriptis prohibent: auctoritate apostolica et ex certa scientia approbamus et confirmamus: ac presentis scripti patrocinio communimus supplentes omnes et singulos defectus quantumcumque substantialis si qui forsan interuenerint in eisdem. Et nihilominus ne aliqui formidine perpetue infelicitatis miserime ipsi excoꝛcati: suarum mentium disturbia inquireres conceptis per eos sinistris euentibus: litteras preteritas omnia et singula contenta in illis ac secuta et secutura ex eis huiusmodi etiam per aliqua ipsarum parte queritent quocummodo moderari auctoritate et scientia similibus omnia et singula privilegia concessiones et indulgentias cum inde secutis et secu-

Tractatus

turis per nos aut sedes apostolicā ad quācumq; personarū aut quorum
uis p̄fessorum eiusdem ordinis ⁊ puinciarum quarūlibet instantia siue
supplicatione etiā motu pprio ex certa scientia hactenus concessa ⁊
in antea concedēda etiā si persone ipse regali ducali militari aut qua
uis ecclesiastica vel mundana p̄fulgeāt dignitate cum quibusuis deroga
toriarū derogatorijs clausulis etiā de p̄senti ⁊ p̄sentib⁹ n̄s l̄s
siue carūtotali effectu expressam mentionē faciētibus etiā si indultis ⁊
cōcessionibus huiusmodi caueatur expresse q̄ illis nisi de cor̄ totis te
noribus. De verbo ad verbū specialis ⁊ specifica ac indiuidua mentio
p̄ntibus fieret derogari nō possit: si ⁊ inq̄tū per ea preteritis ⁊ p̄ntib⁹
nostris litteris aliquod p̄iudiciū quoquomodo generetur dūmodo pri
uilegia concessiones ⁊ indulta ip̄a nostrū laudabile p̄positū q̄d nup̄ cir
ca sanctā cruciatā per nos cōtra spurcissimos macomete secte cultores
nep̄dissimos xp̄i nois inimicos in itam firmiter ostēdimus cōcernāt
eis oibus ⁊ singulis specialiter ⁊ expresse derogamus et derogatū esse
volum⁹ eaq; ip̄a cōcessa ⁊ cōcedenda p̄uilegia ⁊ indulta si que in sup
plicationū aut bullarū aplicarū siue nostre camere apostolice registris
⁊ alias vbi libet registrata reperiātabinde auctoritate ⁊ scientia p̄dī
ctis cassamus irritamus ac de medio tollimus eaq; cum inde secutis ⁊
secuturis pro infectis haberi volum⁹ etiā p̄inde ac si quoad hoc vt su
pradictis nostris litteris quoq; modo obuiet a nobis vel dicta sede nul
latenus emanassent. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc pagi
nam nostre approbationis: confirmationis comonitiōis: suppletiois
derogationis: cassationis: irritationis ⁊ volūtatis infringere vel ei au
su temerario contraire. Siquis autē hoc attemptare presumpserit: in
dignationē omnipotentis dei ⁊ beatorum petri ⁊ pauli apostolorū eius
se nouerit incursum. Datum rome apud sanctū petrum Anno incar
nationis dñice millesimo quadringētesimo quinquagesimo sexto octa
uo kl̄s Maii pontificat⁹ nostri anno secūdo. **Q̄UA Q̄UIDA Q̄**
littere Calixto ip̄o antecessore nostro qui eas concessit viuente minime
obseruatae fuerunt. imo bis: primo in capitulo mediolanensi. Secundo
i caplo romano vbi p̄sens generalis fuit elect⁹ contra eaiū dē tenorē
processum extitit quo ad voces actiuas obseruātibus concessas ip̄o an
tecessore nostro tacente ac suas litteras non descendēte. vnde nobis pau
lo post vestrum in alma vrbe capitulum celebratum ad summū pontifi
catus apicem assumptis vtraq; pars vestrum a nobis cum instantia ⁊
humilitate conuenticas vt libertas ⁊ vnitas ordinis seruetur contra
que duovt dicebāt bulle p̄dicte faciebant. obseruantes vero vt sciant
sub qua forma viuant cum bulle Eugēni in aliquibus per bullas ca
lixti modificate ⁊ alterate essent. Bulle vero Calixti non haberent ob
seruantiam postularunt adeo vt huiusmodi supplicationibus ⁊ petiti
onibus pro nostro pastorali officij debito duxerimus oportune pro
viribus prouidendum. Ea igitur aliquando cum nōnullis venerabi
libus n̄s sancte romane ecclesie cardinalibus cōmunicata venerabili
loissarioni fratri nostro episcopo tusculanēsi necnon ordinis ip̄i⁹ prote

Secundus

fo.

8

ctoꝝ Et dilect⁹ filijs n̄s guillermo tituli sancti martini in mōtib⁹ ro
thomagēsi: ac alano tituli sancte p̄cedis auinionēsi: necnō nicolao ti
tuli sancti petri ad vincula p̄sbyteris cardinalib⁹. Et venerabilib⁹ fra
tribus n̄s angelo fratino ⁊ ioāni barbinonēsi ep̄is cōmissimus ⁊ de
dimus. in mandatis vt partib⁹ diligēter auditis ac vtriusq; rationibus
suribus ⁊ allegationib⁹ intellectis: nobis referre curarēt. a quib⁹ omni
bus relatione aliquādo nobis attentissime audientib⁹ facta ⁊ partibus
deinde vocatis a nobis p̄sentibusq; cōmissarijs ante dictis diligēter
auditis ⁊ examinatis: vidim⁹ atq; intelligimus res ip̄as vestri ordinis
eius fore conditionis ⁊ nature. vt neq; breui tempore neq; leui faciliq;
tractatu satis dirigi ⁊ componi valeāt. Et magnis nuper omnib⁹ ma
rimis occupationib⁹ detineri cepimus. q̄ nostrā ⁊ n̄oꝝ omnū operaz
exposcūt: ita vt cū omnib⁹ christiani orbis impatore: regibus: p̄latis:
p̄ncipibus ⁊ pplis conueniēdi: vt rem christianam a turcoꝝ alioꝝq;
barbaroꝝ inuasionib⁹ periclitantem adiunāte exercitū dño p̄tegam⁹.
Quare vestrā vtriusq; partis deuotionē in dño exhortamur: vt vestre
religionis decus ⁊ fundamentum. humilitatē amplectentes: saluatoris
nostrī exemplo qui seipm̄ exinanīuit pro nobis mutuā seruātes chari
tatem. alteri alteros supportetis ac obsequio in vera humilitate p̄ue
niatis. Et nihilominus nos de venerabiliū fratrum n̄oꝝ sancte roma
ne ecclesie cardinaliū consilio ⁊ assensu ante dictoꝝ ⁊ episcopoꝝ volu
mus: decernimus: declaram⁹: precipim⁹ ⁊ mandam⁹ sub penis in litte
ris felicis recordationis Eugēni quarti p̄decessoris n̄i contētis: quas
contraueniētes ip̄o facto incurrāt: vobis vtriusq; partis fratres ordi
nis beati francisci ⁊ a vobis quomodolibet dependētib⁹: oia inter vos
vicissim facere ⁊ seruare quo ad oēs clausulas earūdem q̄ in p̄dictis
Eugēni quarti p̄decessoris nostri litteris cōtinētur: quousq; per nos
dante dño aut per sedē aplicam vocatis vtriusq; qui sunt vocandi: vni
uersali toti⁹ ordinis bono aliter p̄uidebitur. Ad pacem vero ⁊ quietē
inter vos interea conseruandā: volum⁹ ⁊ inbibemus sub excommunica
tionis late sentētie pena quā contraueniētes ip̄o facto incurrāt: ne pars
vna alterius loca conuent⁹ vel monialiū monasteria quouis q̄sito colo
re inuadere ⁊ capere audeat vel aliter p̄turbare: nec eos q̄ hucusq; ex ob
seruātibus ad conuenticas vel cōuerso discesserūt: aliquo modo mo
lestare vel inquietare. Insuper quia puincia austria in plurib⁹ prouin
cijs diffusa est: ab illo ministro declaram⁹ vicariū illius puincie confir
mandum: in cui⁹ puincia congregationē prouinciale p̄ eūdem vicariū
contigerit celebrari: non obstātibus p̄dicti p̄decessoris n̄i calixti aut
alijs aplicis litteris forsan quomodolibet emanatis quibuscūq;: quas
tenore presentū suspendim⁹ ⁊ quousq; aliter p̄uideatur p̄ nullis habe
ri volumus ⁊ mandam⁹ ceterisq; in contrariū facientib⁹ quibuscūq;.
Ut autē presentū litteraz noticia facilius haberi possit: quaz originale
difficile foret ad singula loca deferre: decernim⁹ q̄ ipsaz trāsumptis
manu publici notarij subscriptis ⁊ sigillo causarū camere aplicē audi
toris aut dicti ordinis p̄tectoris seu alicui⁹ archiepiscopalis vel episco

palis curie munitis: tanq[ue] p[re]scriptio[n]is litteris si originaliter exhibe-
retur littere: plena fides adhibeatur: et perinde stetur ac si originales lit-
tere exhibite foret vel ostese. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc
paginā n[ost]r[um] exhortationis p[re]cepti declarationis: susp[en]sionis volun-
tatis mādati et cōstitutionis infringere: vel ei ausu temerario cōtrahere.
Siquis autē hoc attentare p[re]sumpserit: indignationē omnipotētis dei
et beatorū petri et pauli ap[osto]lorū eius se noverit incursum. Datū rome
apud sanctum petrū Anno incarnationis d[omi]ni Millesimo quadringē-
tesimo quāgesimo octavo, q[ui]nto id[us] octobris p[ō]tificat[us] n[ost]ri anno p[ri]mo.

Sixt[us] q[ui]nt[us] de
p[ro]tate fratrum
regularis ob-
servantie super
fratres et mo-
niales tertie
regule.

Sixtus ep[iscopu]s servus servorum

dei. Dilectis filiis saneto de v[er]ino generali et vniuersis
p[ro]uincialib[us] ministris ordinis fratrum minorū p[ro]uincialis or-
dinis cōstitutis Salutē et aplicam benedictionē. Roma-
ni p[ō]tificis p[ro]uidētia circūspecta personas sub religionis habitu di-
uini vacantes beneplacitis studio pie vite benigno fauore p[ro]sequitur: et
q[ui] p[ro] ipsarū p[er]sonarū status augmento p[ro]uide facta sunt vt illibata
persistant: apostolico cōsuecūte munimine roborare. Dudū siquidē per
felicitis recordationis Innocentiū papā quartū p[re]decessorē nostrum:
accepto q[uo]d ministri et fratres tertij ordinis sancti francisci d[omi]ni penitētia in
italia et regno sicilie constituti cupiebāt ad illa denotidōis augmēta p[ro]-
cedere p[er] que felicitatis eterne premiū eis posset felicitas puenire: idem
p[re]decessor eorū ministrorū et fratrum supplicationib[us] inclinatus vniuersis
ministris p[ro]uincialib[us] vestri ordinis fratrum minorū per italia et regnū
p[re]fatū cōstitutis: suis litteris mādanit: vt opportunis temporib[us] per
eos aut dicti eorū ordinis fratres ad hoc idoneos: ministros et fratres
dicti ordinis tertij in italia et regno p[re]dicto consistentes p[ro] tēpore visi-
tarent: et eos regularibus disciplinis instruerent corrigentes et refor-
marent ibidem tam in capite q[uam] in mēbris que correctionis et reforma-
tio[n]is officio cognoscerent indigere prout in eisdem litteris plenius cō-
tinetur. Cum autē sicut exhibitā nobis nuper p[ro] parte vestra petitio cō-
tinebat vos cupiatis p[re]dictas et quascūq[ue] alias apostolice sedis l[ite]ras
vobis aliqua superioritate: p[ro]tatem et auctoritatē in eisdem ministros
et fratres tertij ordinis de p[ro]p[ri]a nuncupatos quomodolibet concedētes
et in illis contenta p[ro] eorū subsistētia firmiter n[ost]re approbatōis mu-
nimine roborari: et ad ministros ac fratres dicti ordinis extra italia con-
sistentes extendi: p[ro] parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum vt
p[re]dictas l[ite]ras innocentiū p[re]decessoris p[re]fati necnon omnia et singu-
la alia p[re]sulegia vobis in ipsos ministros ac fratres dicti tertij ordinis
p[ro]tatem et auctoritatē aliquam quomodolibet concedētes approbare ro-
burq[ue] perpetue firmitatis obtinere debere decernere ac alias vobis et
eorūdem fratrum tertij ordinis p[ro]p[ri]is ac felicioris reaminiū oppor-
tune p[ro]uidere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur hu-
iusmodi supplicatōib[us] inclinatus p[re]dictas et quascūq[ue] l[ite]ras alias h[uius]modi
per quas vobis aliqua superioritas p[re]eminētia et auctoritas in eius-

*el fol 17 ap[er]to sig[no] certu min vultant
8. folia
sig[no] ac*

fol 107

dicti aut suspensionis incurrant s[er]uias a iure vel iudice generaliter p[ro]mul-
gatas: et huiusmodi sententijs innodati: aut in locis suppositis ecclesia-
stico interdico diuina officia celebrantes: vel suscipientes ordines sic li-
gati notam irregularitatis incurrerint: absolutionis et disp[en]sationis be-
neficium valeant impartiri: nisi adeo fuerit grauis et enormis excessus
quod sint ad eandē sedem merito destinadi. fratres etiam vestri quos
p[ro] tempore vos generalis et p[ro]uinciales ministri necnon et vices ve-
stras gerentes ac etiam custodes in p[ro]p[ri]os habueritis confessores abso-
lutionis et disp[en]sationis beneficium vobis cum expedierit valeat im-
partiri: iuxta formam concessionis super absolutione et disp[en]satiōe fra-
trum eiusdem ordinis superius vobis facte. Ad hec volentibus v[ost]ro
aggregari collegio qui suspensionis vel interdicti vel exco[m]municationis sen-
tentijs a iure vel a iudice p[ro]mulgatis generaliter sunt ligati: absolutio-
nis beneficium obseruata forma canonica imp[er]ari ipsosq[ue] in fratres reci-
pere: ac eos qui post assumptum habitum vel p[ro]fessionē emissam re-
coluerint se talibus in seculo fuisse sententijs innodatos. scōz formā ip[s]as
vos generalis et p[ro]uinciales ministri et p[re]fati custodes ac vices vestras
gerentes valeatis absolueret et cum irregularibus disp[en]sare: si forsan
talibus innodati sententijs vel in locis interdico suppositis diuina p[re]-
sumpserint officia celebrare: vt ordines receperint. ita t[ame]n q[uo]d si alig ex hu-
iusmodi eisdē sententijs p[ro]p[ri]e obitū sint astricti: satisfacciant vt tenēt. Vo-
lum[us] at[que] nihilomin[us] q[uo]d postq[uam] fuerint absoluti h[uius]modi volētes aggregari
collegio sup[er] dicto nisi mox ordinē intrauerint (etiā si sup[er] hoc iudicie eis
a p[re]latis eiusdē ordinis p[re]cedant) eo ip[s]o in p[re]stinas s[er]uias a quib[us] eos
totaliter absolui contigerit relabatur. Leterū v[ost]ra discretio caute p[ro]uide-
at vt aplicē sedis aut legatorū et ordinario[rum] loco[rum] in absolutiōib[us] h[uius]modi
scandalū euitetur. Porro quieti v[ost]re p[ro]uidere volētes quod per l[ite]ras
aplicē sedis aut legatorū seu delegatorū ipsius pueniri a quocūq[ue] minime
valeatis: et q[uo]d ad pecuniā colligendā cogi nō possitis iniusti per l[ite]ras ip[s]as
sedis decetero impetrandas: q[uo]d q[uo] nullus v[ost]rum correctiōis seu visita-
tionis vel inquisitiōis officij monasterijs vel ecclesijs seu quibuscūq[ue]
personis impendere: vel ad cognitiōis officij causarū: citationes p[ro]p[ri]as: et de-
nūciationes s[er]uiarum interdicti et exco[m]municationū p[re]cedere: aut recipere cu-
ram monialiu seu religiosarū quarūlibet p[er]sonarū teneatur per aplicas
l[ite]ras impetratas et impetrandas imp[er]terū (nisi h[uius]modi aplicē l[ite]re d[omi]ni hoc
indulto et ordine v[ost]ro exp[re]ssam fecerint mentionē) auctate vobis aplica
indulgemus. Lōcedim[us] etiā vt ad visitādū aliqua monasteria monia-
liū cuiuscūq[ue] ordinis vel ad audiendū cōfessiones earū p[ro]p[ri]e aliquatenus
nō possitis: nec ad recipiendū p[ro]missiones earū: seu s[er]uiarū exco[m]m[un]icōes
vel alia p[ro]tingētia cās ip[s]as per l[ite]ras p[re]fate sedis in quibus nō facta fuerit d[omi]ni
indulgētia h[uius]modi mentio sp[irit]ualis: siue p[er] legatos vel delegatos ip[s]os vel eti-
am p[er] quoscūq[ue]. Nullus insup[er] archiep[iscopu]s vel ep[iscopu]s nullusq[ue] alius p[re]lat[us] ec-
clesiasticus nec eorū vicarij vel officiales ad portandū seu deferendū
l[ite]ras vel exequendū vel denūciandū s[er]uias p[ro]tra principes seculares cōi-
tates populos seu quoscūq[ue] b[en]efactores v[ost]ros: nullusq[ue] delegatus vel

q[uo]d general[is] et p[ro]uinciales ac eorū p[ro]missarij possint absolui a p[re]fessorib[us] ab eis selectis.

q[uo]d general[is] et p[ro]uinciales ac eorū p[ro]missarij possint absolue re n[ost]ro volētes aggregari cō- sortio et alia.

q[uo]d nō possim[us] a quocūq[ue] p[ro]ueniri etiā p[er] l[ite]ras apostolice se- dis aut legato rū: nec cōpelli ad pecuniā col ligēdam et ad plura alia.

q[uo]d nō possim[us] p[ro]pelli ad visi- tādū monaste ria monialia: nec ad audien- das cōfessiones earum. q[uo]d null[us] p[re]lat[us] ad deferendas

b

Secundus

ordinarius iudex ad faciendū citationes vel cōmissiones recipiēdas: si-
ue qđ sunt in causis aliquibus assessores seu ad lites aut cōtrouersias et in-
gentia in causis que corā ipis tractātur quēpiā vestrū cōpellere valeāt
plura alia quē
qđ nřm cōpel-
lere valeant
qđ general' 7 p
uinciales pos-
sint corrigere
7 renocare fra-
tres de quib'
fuerit promissus
ep̄s in socios
qđ null' legat'
nisi d' later' nul-
l' qđ platus ali-
quē frēm assu-
mere valeat in
sociis: nisi assi-
gnatū a gene-
rali 7 puiciali,
qđ general' pos-
sit renocare fra-
tres dputatos
ad p̄dicādū
crucē, vel p̄tra
bereticā prauit-
tatem.
qđ null' post p
fessionē possit
discedere ab or-
dine: 7 qđ reci-
piētes post de-
nūciatōes sint
excōicati
qđ licitū sit ge-
nerali 7 puic-
alib' posse pro-
cedere 3 frēs
bñtes licētias
trāscūdi ad ali-
am religionē
si infra tres mē-

ordinarius iudex ad faciendū citationes vel cōmissiones recipiēdas: si-
ue qđ sunt in causis aliquibus assessores seu ad lites aut cōtrouersias et in-
gentia in causis que corā ipis tractātur quēpiā vestrū cōpellere valeāt
fine predicte sedis mādato vel licentia sp̄ali exp̄ssam faciēte de hac idul-
gentia mentionem: ne quisqđ vřm parere vel intendere teneat sup̄ bis
monitiōibus mādati aut inssiōibus corā dē: aut facere vel implere qđ
in hac pte duxerint indulgēdū. Ceterum generalis 7 puinciales minist-
ri 7 ipoz vicarij illos ex fratrib' de quibus auctate lřarū sedis aplice vt
legatorū ipsius archiep̄s 7 ep̄s ac alijs quibuscūqz p̄uisuz extitit vel im-
posterū cōtigerint p̄uideri: corrigere ac etiam nō obstāte p̄tradictione
aliqua possint ad suū ordinē renocare: nec p̄ lřas eiusdē sedis aut legatō-
rū ipi' iam obtētas vel decetero obtinēdas aliquos de fratribus ipsius
ordinis p̄fatis archiep̄s 7 ep̄s aut alijs teneātur in socios deputare: nisi
si dicte lře obtinēde de indulto bñdōi 7 ordine ipō exp̄ssam fecerint men-
tionē: 7 alias id honestati ordinis 7 illoz saluti viderint expedire. Nullus
autē legat' nisi de latere nřo missus auctate lřarū sedis aplice sp̄ciali
de hoc indulto 7 ordine vřo nō facientū mentionē: nullusqđ platus
nec aliqua p̄sona religiosa vel secularis de bñdōi fribus ad sua vel alte-
rius negocia p̄curāda vel secum manere aliquem assumere valeat: nisi
quos generalis vel puincialis minister ipsos tāqđ idoneos 7 discretos
sibi duxerit assignādos: quos etiam subiācere volum' ordinis discipli-
ne. Illos vero ipsius ordinis frēs qui ad p̄dicādū crucē vel inquiren-
dū cōtra prauitatē bereticā seu ad alia bñdōi negocia sint vel fuerint a
sede aplice deputati: tu filii generalis minister tuoz successores remone-
re seu renocare 7 penitus trāsserre ipsos qđ sup̄fedeāt iniūgere aliosqđ
substituere cū expedire videritis libere ac licite valeatis: 7 in eos si con-
trauenerint censuram ecclesiasticam exercere ac quilibet minister puin-
cialis vel eius vicarius eiusdem ordinis id ipsum in sua puincia cir-
ca fratres ipsius ordinis quibus ab eadem sede similia contigerint etiaz
illa committi facere possit: non obstantibus aliquibus litteris vel indul-
gentijs apostolicis impetratis vel etiam impofteruz impetrandis que
de hoc non fecerint mentionem. Inhibemus quoqz ne quis post pro-
fessionem in ordine vestro factam sine generalis vel puincialis sui li-
centia discedat ab ipso: discedentē vero absqz cautione litterarum alteri
us ipsorum p̄teritu alicuius p̄uilegi apostolice sedis nullus audeat
retinere, qđ si forte retiners presumpserint: vobis generalis 7 puincia-
les ministri duntaxat licitum sit, in ipsos discedentes fr̄atres sententi-
am excōmunicationis promulgare. Si vero aliqui de fratribus ve-
stri ordinis post obtentam licentiam a sede predicta aut a vobis ad reli-
gionem aliam transeundi infra duas vel tres menses se ad illam religi-
onē sue salutē congruam non contulerint 7 ipsius non susceperint habi-
tum regularem: licitum sit vobis generalis 7 puinciales ministri ac
vices vestras gerentibus contra ipsos tanqđ cōtra alios ordinis vestri
apostatas procedere secunduz qđ honestati ipsius ordinis videritis ex-
pedire. Illud idem intelligi volumus de illis qui post susceptionem ba-

Tractatus

fo

58

bitus alterius religionis infra tempus probationis nulla professione fa-
cta inde presumpserint resilire. Apostatas quoqz vři ordinis excōi-
care: capere ligare: incarcerare: 7 alias subdere discipline rigori possitis
per vos ac etiam alios in quocūqz habitu eos p̄tulerit inueniri: inuoca-
to ad hoc si op' fuerit auxilio brachij secularis. Inhibem' etiā ne frēs
quos ab ordine vřo p̄ suis culpis p̄ generalē seu puinciales ministros
aut custodes expelli p̄tulerit: vel qui egressi fuerint pp̄rio suo motu p̄di-
care confessiōes audire seu docere p̄sumāt: nisi ad aliū ordinē in quo li-
cite exercētur hñdōi officia trāsserint de vřa vel dictoz ministroz licen-
tia sp̄ali. Qđ si forte ipi' p̄tra bñdōi inhibitionē nřam aliqd super p̄mis-
sis temere attentare p̄sumperint: ministri ac custodes 7 eorum vicarij in
illos quos infra fines suarū puinciarū 7 custodiarū iuxta p̄suetudinem
ordinis vestri distractos inuenierint talia p̄sumētes: monitiōe premissa
auctoritate nřa excōmunicationis sniam valeant pmulgare. Electos
autē de ordine vestro vel egressos qui a receptione in eodem ordine suis
culpis exigentibus reddiderint se indignos: 7 alios fratres eiusdē ordi-
nis ex rōnabili causa ad quoscūqz ordines approbatos (p̄terqđ ad
beati Augustini: templariorum hospitaliariorum: 7 aliorum religiosoz
arma portantū) ad vitandā occasionem euagandi generalis 7 puinci-
ales ministri cum suis testimonialibus lřis auctate nostrā licentiandi li-
berā habeant facultatem. Nos eniz districtius inhibem' ne tales ad
aliū ordinem aliter transire vel aliqui eos recipere seu retinere presu-
māt absqz licentia speciali sedis apostolice faciente: de hoc plenariā mē-
tionem. Inhibemus etiam vt nulli siue in aliquo religionis ordine si-
ue extra constitutus: habitum vestrum aut ita cōsimilem qđ propter euz
frater minor credi possit deferre liceat absqz mandato sedis apostolice
speciali. Et vt dicta inhibitiō maiorē consequatur effectum: statuimus
vt ij qui habitū vestrū vel sibi predicto modo cōsimilē, deferre p̄supse-
rint: ad deponēdū ipm per diocesanos locorum cum a vobis requisiti
fuerint monitione premissa per censuram ecclesiasticā appellatiōe post
posita compellantur. Ceterum cum humilitas vestra sibi de latitudi-
ne orbis terre nihil p̄ter domos 7 hortos: cū virgultis p̄miorū obtentu
celestium duxerit reseruandū: nos p̄te volentes qđ illoz fructus integre
vře paupertatis vsibus applicētur: vt de dictis hortis virgultis vestris
nulli decimā teneamini exhibere vobis auctate p̄ntiū indulgemus: di-
strictius inhibētes ne quis a vobis de p̄missis aliquid erigere vel extor-
quere p̄sumat. Quia vero nōnulli vře religionis habitū assumētes di-
uersis personis que sciri 7 inueniri non possunt interdū aliqua bona re-
stituerent tenentur: vobis ministro custodibus ac vicarijs predictis cōce-
dimus vt singali vestrum in locis sibi cōmissis bona ipsa impios vsus
conuertere valcant prout secundū deum viderint expedire. Sepulturā
quoqz in ecclesijs vestris cōcedimus 7 eā liberā eē cōsem': vřoz deu-
tioni 7 extreme voluntati qui se illic sepelire deliberauerit (nisi excōmu-
nicati aut interdicti aut etiam publice vsurarij fuerint) null' obsistat: sal-
ua tamē iusticia ecclīaz illarū a quibus corpora mortuoz assumuntur di-
b ij

Tractatus

strictius inbibemus vt nulli religiosi vel seculares vobis inuitis aliquo riu corpa defunctorum in vris cimiterijs sepelire: aut in ecclijs vris missarū solēnia vel pro aiabus eorum qui ad loca vestra tumulādi scruntur, ibidem exequias celebrare sine vestro assensu 7 voluntate psumāt. Inbibemus insup vniuersis frib⁹ vestri ordinis ne aliqs cor⁹ (nisi necessitatis urgente articulo) alijs q̄ prelati suis peccata sua p̄fiteri p̄sumāt: vel alijs eiusdē ordinis sacerdotibus scdm regulam 7 ipsi⁹ ordinis instituta. Vniuersis aut eccliarū p̄latis 7 alijs inbibem⁹ ne p̄fessiones vestras vobis inuitis audire: vel p̄pellere vos ad synodos seu puocationes suas accedere: vel cum eis extra ciuitates vel intra p̄cessionaliter exire: aut suis p̄stitutionibus subiacere: vel capta scrutinia 7 inquisitiones i locis vris vel alibi de vobis facere: aut fidelitatē iuramēto firmatā 7 manualem obedientiā a ministris castodib⁹ vel guardianis vris exigere: aut de ip̄orū institutione vel destinatione sine de statutis vri ordinis se aliquatenus introumittere: seu p̄bibere ne ad ciuitates vel villas vbi religiose 7 honeste morari possitis a populis euocati audeatis accedere: ibiq̄ p̄ vris vrbibus cōstruere edificia seu ecclias oratoria: aut in accedētes frēs seu in cōstruentes hmoi vel receptatores ip̄orū excoicationis snias ferre p̄sumāt. Cōcedim⁹ quoq̄ vobis vt de his que in ornamentis aut pro eis: aut libris: fabrica: luminaribus: anniuersario: sc̄ptimo: vigesimo: tricesimo: aut alijs ad p̄petuū cultū diuinū: seu pro pictantīs aut victu ad subitentionē vram vel indumētis: nec non pro annuis censib⁹ redimēdis ad quorū solutionē aliq̄ domus vri ordinis obligate noscūt: 7 de domib⁹ p̄dijs 7 hortis alijsq̄ locis vobis sc̄d̄ instituta vri ordinis oportunitis: aut de ijs que pro huiusmodi domibus p̄dijs locis 7 hortis emendis vobis legantur (dūmodo p̄missa nō conuertant in vsus alios: sed in illos duntaxat pro quibus relinquuntur: aut alios etiaz qui in hac concessiōe vel indulgentia continentur) nulli canonicam iusticias aut portionem aliquam teneantur exhibere: 7 nequi a vobis vel vltimarum executoribus voluntatum seu decedentium heredibus de p̄missis aliquid exigere vel extorquere p̄sumant: districtius inbibemus.

Ad hec liceat fratribus vestri ordinis cum de prioribus locis suis ad alia loca se trāserunt: tam edificia seu omnem edificiorum materiaz locorum que dimittunt (dedicatis ecclijs duntaxat exceptis) q̄ libros calices 7 paramenta secum ad alia loca transferre: ac edificia ip̄a cū solo 7 alijs ad eadem loca pertinentia (p̄ter ecclias) per personas ad hoc a sede apostolica deputatas vendere ip̄orumq̄ precium in aliorū locorum ad que dicti fratres se transferunt edificationem seu alias in eorum vtilitatem conuertere secundum quod eis melius videbitur expedire: cum ipsa propria 7 alia loca fratrum ad nos 7 sedem apostolicā specialiter 7 immediate pertinere noscantur. Et ne aliqui archiepiscopi vel episcopi aut alij ecclesiarum prelati seu queuis alia persona ecclesiastica vel secularis predicta loca seu bona occupare accipere vel vsurpare aut quoquomodo sibi vindicare p̄sumant absq̄ dicte sedis licentia speciali districtius inbibemus. Indulgemus vobis vt ad presta-

q̄ null⁹ fratru possit confiteri nisi p̄lati 7 fribus ordinis, q̄ p̄lati eccliarū nō p̄sumāt audire cōfessiones frūm illis inuitis: 7 plura alia,

q̄ frēs non teneant de ornamentis 7 pluribus alijs exhibere canonicā portionē

q̄ liceat fribus ad alia loca se transferētibus oia bona secū trāferre 7 vendere p̄ter ecclias: 7 plura alia,

Secūdus

fo.

59

tionem p̄curacionū legatorum predicte sedis vel nūtorum ipsius seu dioecsanorum locorum: aut exactionū: vel collectarū: seu subsidiorū: vel p̄uisionū quorūcūq̄ minime teneamini: nec ad ea soluenda per lras dicte sedis aut legatorum vel nūtorum eiusdem seu rectorū terrarum ecclesie romane impetratas seu imposterum impetrandas cuiuscūq̄ tenoris fuerint in perpetuū cōpelli possitis: nisi dicte sedis lse impetrade plenā 7 expressam de indulto hmoi 7 dicto ordine fecerint mentionem. Ceterum cum felicis recordationis Innocentius papa predecessor noster olim duxerit statuendū vt exempti quacūq̄ gaudeant libertate. Nulli bilominus tñ rōne delicti seu cōtractus aut rei de qua contra ipsos agitur rite possint corā locorum ordinarijs p̄ueniri 7 illi quoad hoc suam in ipsos iurisdictionē prout ius exigit exercere: nos vobis vt occasione p̄stitutionis huiusmodi nullum libertatis 7 inunitatis vobis 7 ordini vestro per p̄uilegia 7 indulgētias ab ap̄lica sede p̄cessas p̄iudiciū generetur: auctate p̄ntium indulgemus. Decernim⁹ ergo irritum 7 inane quicq̄ contra tenorē p̄stitutionū: p̄cessionū: 7 inhibitionū hmoi per quoscūq̄ fuerit attentatū: 7 interdicti suspensionis 7 excoicationis sententias si quas contra p̄stitutiones cōcessiones 7 inhibitiones easdem in vos vel vsū aliquos aut loca vfa seu benefactores vfos vel executores aut heredes predictos imposterū p̄mulgari p̄tulerit penitus nō tenere. Nulli ergo oīno hominum liceat hanc paginā n̄rārum p̄stitutionum: concessionū: 7 inhibitionū: infringere: vel ei ausu temerario p̄traire. Si quis aut hoc attentare p̄sumpserit: indignationē oīpotentis dei 7 b̄torum ap̄torum eius petri 7 pauli se noverit incursum. Datū perusij duodecimo kl̄s augusti pontificatus n̄ri anno primo. Nulli ergo oīno hominum liceat hanc paginā n̄stre confirmationis 7 cōmunitationis infringere: vel ei ausu temerario p̄traire. Si qs aut hoc attentare p̄sumpserit: indignationē oīpotentis dei 7 beatorum petri 7 pauli ap̄torum eius se noverit incursum. Datum florentie. Anno incarnationis dominice millesimo quadringentesimo trigesimo nono quarto idus nouemb̄ris pontificatus n̄stri anno nono. **NOS** igitur qui dicti ordinis fratrum minorum in quo generalis ministri fugebāmur officio dum ad cardinalatus honorem assumpti fuimus: personarum eius statum prosperū 7 tranquillū propter vberes fructus quos ordo ipse multa refulgēs gloria meritorum 7 gratia redolens sanctitatis in agro ecclesie militantis in propagatione religionis 7 fidei orthodoxe hactenus produxit vtiliter 7 producit ac in futurum etiam producturum spe firma tenemus: palmites suos amari vsq̄ ad mare 7 etiam ad barbaras extendens nationes: intensis desideramus affectibus. Clementis 7 eugenij predictorum ac aliorum predecessorum nostrorum qui ordinem predictum fratrum minorum alijs varijs p̄uilegijs non immerito decorarunt vestigijs inherentes: motu proprio non ad eorūdem dicti ordinis fratrum minorum professorum vel alterius pro eis nobis super hoc oblate petitionis instantiā. Sed de n̄ra mera voluntate 7 deliberatione 7 ex certa n̄ra scia predictas clementis 7 alias quorūcūq̄ aliorū romanoꝝ pontif-

q̄ nō teneant frēs ad solutiones subsidiorū quarūcūq̄ p̄lonarum

q̄ nō teneant frēs p̄ q̄buscūq̄ casib⁹ v̄ de licitis locorum ordinarijs subiacere.

b ij

Secundus

cum p̄decessorum n̄orum l̄as dicto ordini fratrum minorū 7 illius do-
mibus 7 p̄fessoribus in genere sub quacūq; forma verborū cōcessas q̄s
actū de verbo ad verbū vna cū p̄dictis l̄is Eugenij p̄decessoris p̄fati p̄-
sentibus inserte forent haberi volumus p̄ exp̄ressis: ac oīa 7 singula in il-
lis cōtenta auctate ap̄lica tenore p̄fati app̄robam⁹ 7 robur p̄petue fir-
mitatis obtinere debere decernimus: ac p̄ potiori cautela oīa 7 singu-
la per clemētē aceugeniū aliosq; p̄decessores p̄dictos in eisdē l̄is p̄ 7 i
favorem dicti ordinis fratrum minorū quomolibet ordinata: statuta: de-
creta: concessa: 7 indulta: fieri 7 seruari debere auctate motu 7 scia p̄di-
ctis de nouo ordinamus statum⁹ atq; decernimus ac eidem ordini mi-
norū illiusq; domibus 7 p̄fessoribus p̄cedimus 7 indulgemus. Et q̄
sicut accepimus nosq; ipsi experientia didicimus in minoribus constituti
p̄fati ordinis curā gerentes circa l̄as 7 privilegia h̄mōi nōnulla du-
bia postmodū sunt exorta: habita super illis p̄sideratiōe decenti motu
auctate 7 scia similibus l̄as eiusdem clementis p̄decessoris mea p̄te
iniqua cōcedit dicti ordinis p̄fessoribus vt liceat eis in locis in quibus
degunt habere oratoria 7 in eis cū altari portatili etiā tpe interdicti ia-
nuis clausis excōcatis 7 interdictis exclusis missarū solemnia 7 alia di-
uina officia celebrare: 7 q̄ eorū insistentes obsequijs cēsuris generaliter
promulgatis non ligētur; cum p̄tingat eos p̄sepe requiri vt 7 extra ora-
toria super h̄mōi altari portatili celebrēt diuina officia 7 ad illam inter-
dicti tpe tertij ordinis sancti francisci de p̄nia nūcupati fr̄es 7 sorores ac
suos 7 illoꝝ p̄curatores admittant ex tēdentes: p̄cedimus eisdem fratri-
bus vt non solum in oratorijs 7 locis in quibus degunt sed etiā in quo-
vis alio loco p̄gruenti 7 honesto possint super altari portatili h̄mōi mis-
sas 7 alia diuina officia libere 7 licite celebrare exceptis eccl̄ijs ab ordi-
narij iurisdictione non exemptis quotiens id eisdem fratribus per ordi-
narios ex causa contīerit inibi: 7 vt liceat eis tpe interdicti fr̄es 7 so-
rores dicti tertij ordinis beati francisci de p̄nia nūcupati nec non ip̄oꝝ
frat̄ minorū ac fratrum 7 sororū dicti tertij ordinis 7 moniales sancte cla-
re p̄curatores 7 negocia gerentes vtriusq; sexus admittere ad diuina.
¶ Dat: rea quia idē clemēs p̄decessor in dictis suis l̄is generali 7 p̄uin-
cialib⁹ ministris 7 eorū vicarijs ac custodibus absoluēdi fr̄es eiusdem or-
dinis nec nō fr̄ib⁹ dicti ordinis quos ipsi ministri vicarij 7 custodes ha-
berint p̄ tpe in confessores absoluēdi ipsos ministros vicarios 7 cu-
stodes ab excessib⁹ 7 censuris (nisi talia perpetrassent p̄pter q̄ essent me-
rito ad sedē ap̄licam destinādi) ac cum eis desup disp̄sandi facultatez
p̄cedit: 7 p̄pterea qui sint destinādi per sepe reuocet̄ indubiū: vt absoluē-
tum 7 absoluēdoꝝ dispensatiū 7 dispensandoꝝ p̄ tpe puritati conscie
consulam⁹: d̄: claram⁹ hereticos: relapsos: scismaticos: 7 qui l̄as a
postolicas falsificassent: aut ad infideles p̄bibita detulissent: dūtayat eē
ad sedē ap̄licam merito destinādos. In reliquis vero oibus etiā simo-
nie p̄auitate qualitercūq; irretitis posse p̄ illos quibus inibi conceditur
absolutionis 7 dispensationis beneficiū 7 gr̄am iurta casum exigenti-
am imp̄trari. Eam vero partem l̄arum eiusdem clementis p̄decessoris

Tractatus

fo

60

in qua sepulturam in eccl̄ijs fratrum dicti ordinis liberam esse voluit sal-
ua iusticia eccl̄iarum a quibus corpora mortuorum assumuntur: de-
clarantes libertatem huiusmodi intelligi debere etiā quo ad hoc vt fr̄es
ipsi nullius super hoc petita licentia parrochiam in quibus corpora p̄-
dicta forent cum cruce p̄ccionaliter ingredi: ac corpora ipsa leuare: 7
ad eorū eccl̄ias sepelienda deferre possint vbi hoc fieri consuetuz foret:
vel si p̄sbyteri de leuatione requisiti id facere recusarent (nec cogant̄
inuiti etiā p̄teritu cuiusuis consuetudinis) ipsi vel defunctorum con-
sanguinei illa ad parrochiales eccl̄ias aut alia loca deferre: 7 cum illis
vel sine inibi celebrare vel celebrari facere pro eisdem defunctis aliqua
diuina officia ante vel post sepulturam eorundem. Iusticiam autē eccl̄i-
arum a quibus corpora ipsa sumuntur iurta eiusdem clementis p̄de-
cessoris voluntatem saluam esse debere decernimus eo casu quo dumta-
rat apud loca ip̄oꝝ fratrum corpora ipsa sepeliuntur: si vero nō apud
eos sic alios mendicantium ordinum p̄fessores corpora ipsa contin-
geret sepeliri: ex ijs que ad fratres p̄dictos apud quos tunc corpora
ipsa non sepelirentur de bonis defunctorum quomodolibet obuenient
quouis particulari vel vniuersali titulo directe vel per obliquū nullam
canonicam aut parrochiam portionem dare teneantur: nec similiter
aliqua portio debeat de ijs que ad certos 7 determinatos vsus eisdē
fratribus vel eorum domibus in genere vel in specie etiā de bonis eo-
rum quorum cadauera apud eos contigerit sepeliri: nec etiā in casib⁹
in quibus per eiusdem clementis 7 aliorum p̄decessorum nostrorum
specialia p̄uilegia fratres ipsi ab huiusmodi solutione quarte sunt exē-
pti: nec aliquo casu de candelis que ad manus fratribus dantur quarta
aliqua quomodolibet detrabatur. In reliquis vero casibus q̄ imp̄mis-
sis: i q̄b⁹ q̄rta ipsa soluenda veniret: conuentiōes (si que sint inter fratres
p̄dictos 7 locorū ordinarios ac alioꝝ rectores imite) laudabiles 7 bo-
neſte imposterū obseruēt. Et si forte per nos vel sedē ap̄licā de pie lega-
tis dispositis 7 relictis in genere vel in specie decima vel alia portio seu
quota alteri pie vel non pie cause ex q̄ta vis causa hactenus concessa fo-
ret: aut imposterum concedi 7 solui aut dari mandari contingeret: fra-
tres p̄dictos 7 illoꝝ domos ac eis legata 7 relicta aut alias in co-
rum fauorem disposita in concessione 7 mandatis huiusmodi decerni-
mus 7 volumus non includi: nisi de ipsis 7 presenti decreto ac volun-
tate nostra non per generales clausulas que etiā specialem mentio-
nem importare viderentur sed vera 7 specifica mentio fiat in eisdem.
¶ Indultum vero eiusdem clementis p̄decessoris de decimis non sol-
uendis ad quecūq; bona dictorum fratrum 7 quascūq; decimas eti-
am quas vulgo papales appellat. 7 apostolica sedes pro christiane fi-
dei defensione aut alijs imminentibus per sepe necessitatibus indicit. 7
quecūq; alia onera motu 7 scientia p̄dictis extendimus: decernētes
ipsos fratres minores etiā si per quoscūq; exemptos 7 mendicantes
solui mandarentur cū quibusuis derogatorijs 7 fortiorib⁹ clausulis ad
illaz solutionē nō teneri, 7 ab illarū solutiōe cessando: censuras 7 penas

b liij

Tractatus

aliquas nō incurrere: nisi pñtibz (nō per generales aut alias clausulas specialē mencionē importantes) sed alias fir derogatum specificē earū de verbo ad verbū inserto tenore. Et ne pretextu cōstitutionis innocētij pape qrti pdecessoris nri q̄ incipit Volētes: locoꝝ diocefani ⁊ alij ordinarij ⁊ alij quicūq; in personas aut loca fratru predictoꝝ cōtra eiusdē clementis pdecessoris in fine litteraru p̄dictaru ordinationē: si bi quācumq; iurisdictionē aut supioritatē vēdicare presumāt: districtius inbibem⁹ ne quis p̄iam absq; dicte sedis speciali cōmissione aut auctoritate in personas: domos ⁊ loca dicti ordinis fratru minorum: vtpote p̄orsus exempta aliquas excōicationis: suspēionis ⁊ interdicti sententias specialiter ⁊ genialiter quomodolibz pmulgare: aut in psonas: domos aut loca b̄mōi aliquā p̄minentia: supioritatē ⁊ iurisdictionē: quomodolibet exercere p̄sumāt: etiā ratione contract⁹ vel delicti seu rei de qua ageret vbiq; inieatur cōtract⁹ cōmittatur delictū ⁊ res ip̄a cōstitat. Decernim⁹ quoq; ex nūc quaslibet excōicationis: suspēionis ⁊ interdicti sententias ⁊ quoscūq; p̄cessus quasuis penas ⁊ sententias geniales vel speciales cōtinētes quos ⁊ quas pmulgari vel haberi ⁊ oia que cōtra frēs: domos ⁊ loca dicti ordinis quomodolibet fieri cōtingerit et etiā eozū exemptione: vtpote notoria non aliter allegata: nulli⁹ roboris vel momēti esse p̄ infectis p̄orsus haberi debere. ⁊ Preterea qz parochialiu eccliarū rectores prefati erga illos q̄ dictis fratrib⁹ ordinis minorū eozum peccata cōfiterentur p̄ sepe se reddūt in exhibitiōe eucharistie ⁊ extreme vnctionis difficiles: cōcedimus ip̄is fratrib⁹ ordinis minorū vt eisdē p̄sonis eis cōfessis qb⁹ rectores prefati sine rationabili causa denegauerint seu maliciose distulerint eucharistie seu extreme vnctionis sacramēta ministrare (sup quo eozū cōfessioꝝ assertioni stari debeat) illa petētib⁹ possint impune exhibere. Et cū aliquādo cōtingat monasteria monialiu sancte clare ⁊ minorisaz seu sancti damiani nūcupataꝝ monialib⁹ destitui adeo vt de eozū reformatione spes nulla supsit: cōueniētius sit q̄ illoꝝ sic destitutoꝝ bona ad ip̄os fratres deueniāt quoz erāt cure cōmissa q̄ ad alios: illā q̄ sic destituta existūt ⁊ destitui cōtingerit in futurū cū eozū bonis oib⁹: p̄petuis vsib⁹ fratru dom⁹ dicti ordinis minorū eisdē destitutis monasterijs pp̄inquoꝝ applicam⁹: ita vt fratres ip̄i possint de illis ⁊ eozū dē monasterioꝝ structuris ⁊ edificijs pro eozū voluntatē disponere p̄uiso q̄ illoꝝ ecclie ⁊ oratoria ad p̄fanos vsus nō reddigātur: s; in illis quādoq; diuina celebrētur officia. Insup cū nōnulli ad ordinē p̄dictū fratru minorū specialē gerētes deuotionis affectū ordinēt eozū cadauera cū habitu fratru minorū aut sorozū dicti ordinis de penitētia sepeliri: ne ex illoꝝ corpoꝝ delatione ad alia loca ordinis ⁊ fratrib⁹ p̄dictis iniurie irrogētur decernim⁹ apud tales frēs ip̄os eē sepeliēdos etiā si alibi suā elegissent sepulturā: nec posse etiā in loco per eos electo cū bitu quomodolibz sepeliri aut ad sepeliēdū portari absq; fratru dom⁹ loci in quo tales decesserint expressa licētia ⁊ assensu. Letēri ne si rōne parochialiu eccliarū apud q̄s dom⁹ eozū fratrib⁹ cōfructe fuere aut cōstruerētur in postez locozū ordinarij in eisdē frēs ali

q̄ possint frēs sacramētū eucharistie ⁊ extreme vnctionis sibi p̄fessis ministrare: ne gātib⁹ parochialib⁹.

q̄ bona monasterioꝝ a monialib⁹ destitutorū aplicent vsib⁹ cōuetū frūm m. noꝝl.

q̄ nullus cum habitu fratru possit extra ecclias eozū si ne ip̄oz licentia sepeli: i.

q̄ rōne parochial ecclie apud domus frūm cōstruente nllaz supioritate sibi eoz vēdicēt ordinarj.

Secūdus

f0

61

quā supioritatē vēdicare tentarēt fratru eozdē quies in aliquo pturbarē: cōcedim⁹ eisdē fratrib⁹ vt in sic cōcessis ⁊ quas eis p̄cedi cōtingerit curatis ecclijs possint p̄ capellanū p̄ eos p̄ eoz nutu ponēdū ⁊ amouēdū curā b̄mōi exercere: q̄ quādiū capellanat⁹ b̄mōi funget officio ac si dicti ordinis minorū p̄fessor existat dictoꝝ fratru minorū libertate ⁊ exemptione fruāt: ecclie vtro p̄dicte ⁊ illoꝝ bona illa q̄ dom⁹ fratru dicti ordinis p̄rogatiua letētur. Et vt dicti ordinis p̄fessorib⁹ oino vagan di tollatur occasio ⁊ ad aplicam sedē recurrēdi subtrahat p̄ posse necessitas: generatli ⁊ p̄ncipalib⁹ ministris dicti ordinis p̄ tpe existēt: b⁹ ⁊ illoꝝ vicarijs dispensandi cū dicti ordinis minorū p̄fessorib⁹ defectuz nataliū ex adulterio: sacrilegio: incestu ⁊ quouis alio nefario ⁊ illicito cōtutu pueniētē p̄atiētib⁹: necnō cū ijs q̄ ex quīs causa p̄ter q̄ homicidij voluntarij: bigamie ⁊ mutilationis mēbroꝝ irregulares forēt postq̄ ordinē ip̄z p̄fessi fuerint: vt defectu ⁊ irregularitate b̄mōi nō obstātib⁹: irregulares ip̄i ad quoscūq; et sacros ordines pmoueri ⁊ in illis etiā in altaris ministerio ministrare: ⁊ tā ip̄i irregulares q̄ defectū nataliū patietes p̄dicti ad quascūq; administrationes ⁊ officia dicti ordinis eligi: recipi: ⁊ assumi illaz gerere ⁊ exercere libere ⁊ licite valeāt: motu sciētia ⁊ aucte p̄dictis cōcedim⁹ p̄ p̄ntes. Rursus intellexim⁹ q̄ ⁊ si bone memorie ioānes papa. xxi. p̄decessor nri illoꝝ op̄inionē q̄ asserbāt q̄ cōfessi fratrib⁹ p̄dicti ordinis ⁊ alioꝝ ordinū mendicantiū ad audiendas cōfessiones iuxta iuris dispositionē deputatoꝝ p̄ tpe: tenebātur eadeꝝ peccata rectori eoz parochialis ecclie itez p̄nteri reprobauerit: ⁊ dein de p̄fat⁹ euzeni⁹ p̄decessor reprobationē b̄mōi approbauerit: ⁊ talia asserētes tanq̄ de heresi suspectos per locoꝝ ordinarios inquiri ⁊ p̄cedi m̄ adauerit: ac successiue pie memorie Nicolai⁹ papa. v. similr p̄decessor nri gesta in p̄missis ab eisdē ioāne ⁊ eugenio p̄decessorib⁹ robor p̄petue firmitatis obtinere debere decreuerit: nihilomin⁹ ad huc nōnulli eoz inherētes p̄teruic: op̄inionē predictā ⁊ desup factos: dānatos male sonantes ac reprobos articulos veros esse affirmare nō verētur: vt talis p̄sūptiosa temeritas tāto min⁹ inualescat quāto pluriū erit supioruz correctioni subiecta cōcessam cōtra tales p̄ eiusdē euzeni⁹ p̄decessoris lras locoꝝ ordinarijs facultatē ad inq̄sitores heretice p̄auitatis extēdimus ac volum⁹ q̄ inq̄sitores ip̄i quicūq; fuerint eadē q̄ ordinarij cōtra tales auctoritate fungant. Inostremo cū p̄dicatoꝝ sicut ⁊ p̄dicti minoruz ordinum p̄fessores pro fidei catholice dilatatione continue in defesse laborēt fructusq; afferāt in dei ecclia saluatares ⁊ p̄pterea fuerint varijs p̄ sedē p̄dictā p̄uilegijs decorati: vt quos par labor pariaz merita cōiungūt: paria cōiungāt p̄uilegia ⁊ fauores. cōcedim⁹ eisdeꝝ ordinis minorū p̄fessorib⁹: vt cōcessis fratrib⁹ p̄dicatoꝝ ⁊ eisdē p̄dicatoꝝ ordinis fratrib⁹ vt p̄missis ⁊ alijs cōcessis p̄dictis fratrib⁹ minoribus p̄uilegijs: indulgētis: gratijs: fauozib⁹ ⁊ indultis tā sp̄ualib⁹ q̄ tēporalib⁹ a p̄dictis ⁊ alijs romanib⁹ p̄tificib⁹ p̄decessorib⁹ nris ⁊ alijs auctoritatē h̄ntib⁹: que oia ac si nōiatim exp̄merētur h̄eri volum⁹ hic p̄ expressis ⁊ nre approbat: ois munimine solidamus ac decernim⁹ robar

q̄ ministri ⁊ vicarij possint dispensare cum irregularib⁹ et defectū nataliū patientibus.

q̄ p̄fessi fratrib⁹ nō teneāt iterū suis curatis eadē peccata cōfiteri.

q̄ fratres p̄dicatoꝝ gaudeāt eisdē p̄uilegijs q̄bus miore s ⁊ cōuerso.

Secūdus.

Neque q̄i po-
nunt platis 7
alijs turbati-
b⁹ seu molestā
tibus frēs

Procedit p̄serua-
tores fr̄ib⁹ ad
precedendū in
cāis suis

perpetue firmitatis obtinere: potiri 7 gaudere possint 7 debeāt perpetuis
tutarijs t̄pibus in omnib⁹ 7 per oia p̄orsus 7 sine vlla differentia perin-
de ac si que vni ex ordinibus predictis sunt concessa: vtriq⁹ simul nomi-
natim concessa fuissent aut cōderētur imposterū: 7 q̄ d̄ magistro genera-
li 7 puincialib⁹ p̄ioribus dicti ordinis predicatorū ac monasterijs mo-
nialiū sub eorūde fratrum predicatorū cura 7 secūdū ipsius ordinis pre-
dicatorū instituta viuentiū sunt statuta: in generali 7 puincialib⁹ mini-
stris 7 vicarijs dicti ordinis fratrum minorū 7 monasterijs monialiū di-
cti ordinis sancte clare 7 minorissarū 7 sancti damiani nūcupatarum 7
contra censeant esse statuta: districtius inbibētes eisdē locorū ordina-
rijs sub interdicti ingressus ecclie 7 suspensionis a regimine 7 admini-
stratione suarū eccliarū ac rectoribus 7 alijs q̄buscūq⁹ sub excōicatiōis
late sentētie 7 priuationis eorūde parrochialiū eccliarū ac oīum aliorū
beneficiorū eccliarū q̄ obtinet: necnō inhabilitationis ad illa 7 alia
imposterū obtinēda penis eo ipso per eos q̄ cōtra fecerint incurrendis:
ne ordines p̄dictos fratrum predicatorū 7 minorū 7 illoꝝ domos 7 pro-
fessores p̄ter aut cōtra predicatorū clementis aut eugenij predicatorū 7
alioꝝ quozūcūq⁹ predecessorū n̄foꝝ 7 p̄ntiū l̄fay n̄farū tenorē inque-
rare seu molestare 7 eos aut testamentorū vltimarūq⁹ volūtatū executo-
res 7 heredes p̄dictos seu quoscūq⁹ alios directe vel indirecte ad so-
lutionē alicui⁹ q̄rite parrochialis seu canonice vel alterius portionis seu
oneris: 7 ad faciendū celebrari aliq̄d officiū in eoz⁹ ecclijs vel alibi dum
apud ipsos frēs decedentiz cadauera tumulātur añ vel post eoz⁹ sepul-
turā cogere: nec cōfessis dictis fratrib⁹ p̄dicatorib⁹ 7 minorib⁹ p̄ tpe: eu-
charistie seu extreme vnctionis sacramēta sine rationabili causa denega-
re vel illorū exhibitiōne maliciose differre: aut eoz⁹ parrochianis ne di-
ctis fratribus confiteātur p̄bibere vel persuadere: nec etiam ad p̄missa
seu aliquod p̄missorum auxiliū consiliū vel fauores dare directe vel
indirecte quoquomō presumant. Et nihilominus cuiuslibet indignita-
te ecclesiastica constituto 7 metropolitane vel alterius cathedralis eccle-
sie canonico per vniuersum orbem qui desup per dictorum ordinū p̄io-
res aut guardianos 7 frēs ac illoꝝ seu ad comodū eoz⁹ romane ecclesie
syndicos desup requisit⁹ tacit⁹ per aplica scripta insolidū mādamus:
quaten⁹ per se vel aliū seu alios p̄missa vbi 7 q̄si op⁹ fuerit solēniter pu-
blicātes 7 eisdē fratrum predicatorum 7 minorū ordinibus 7 illoꝝ do-
mibus ac p̄fessorib⁹ in p̄missis efficacis defensionis p̄ndio assistentes:
faciāt eos pacifica possessiōe vel quasi p̄uilegioꝝ 7 p̄cessionū h̄mōi gau-
dere: nō p̄mittentes eos seu testamentorū executores 7 heredes p̄dictos
contra illoꝝ tenorem per ordinarios 7 rectores p̄dictos aut quoscūq⁹
alios indebite molestari: aut eis grauamina iniurias atq⁹ dāna inferri
seu quomodolibet irrogari etiā sūmarie 7 de plano sine strepitu 7 figu-
ra iudicij sola facti veritate inspecta p̄tra quoscūq⁹ cuiuscūq⁹ q̄litas vel
p̄ditiōis existāt 7 quacūq⁹ eccliaistica etiā procbiali archiep̄ali 7 ep̄ali v̄l
mūdana foret dignitate 7 exēptiōe muniti. In quibuscūq⁹ causis p̄ eos
mouēdis quacūq⁹ rōne v̄l cā q̄ excogitari possit: ministrēt eis iusticie cō-

Tractatus

fo,

62

plēnētū exequendo q̄d p̄ eos fuerit ordinatū: 7 illos quos censuras 7
penas p̄dictas incurrisse p̄stiterit irritos eē declarent 7 faciāt: 7 mādant
interdictos suspēsos 7 excōicatos publice nūciari 7 ab oibus arcti⁹ eui-
tari: 7 legitimis sup bis habēdis seruatis p̄cessib⁹ illos quoties opus
fuerit iteratis vicib⁹ aggrauare p̄curēt. Contradi. tores auctate n̄fa ap-
pellatiōe postposita p̄pescēdo inuocato ad hoc si op⁹ fuerit auxilio bra-
cbij secularis. Nō obstantibus p̄stitutiōibus recolēde memorie bonifacij
pape. viij. q̄bus cauet neqs extra suā ciuitatē 7 diocesim nisi incertis ca-
sib⁹ exēptis 7 in illis vltra vnaz dictā a fine sue diocesis ad iudiciū euo-
cēt: seu ne iudices a sede aplica deputati extra ciuitatē 7 diocesim in q̄-
bus deputati fuerint p̄tra quoscūq⁹ p̄cedere aut alij vel alijs vices suas
p̄mittere p̄sumāt: 7 de duab⁹ dietis in p̄cilio generali: necnō q̄ incipiūt
sup cathedrā bonifacij: 7 dūdū vienēsis p̄cily: ac recolēde memorie ca-
lixi pape. iij. etiā p̄decessoris n̄ri l̄fis alijsq⁹ aplicis atq⁹ etiā puinciali-
bus 7 synodalib⁹ p̄cily editis sp̄alib⁹ vel generalib⁹: necnō 7 octonis
7 octoboni olim in regno anglie aplice sedis legatoꝝ p̄stitutiōib⁹: eccle-
siarū q̄ ac locoꝝ quozūlibet statutis 7 p̄suetudinibus: 7 inter quoscūq⁹
dictoꝝ ordinū fratrum p̄dicatorū 7 minorū p̄fessores ac locoꝝ ordinarios
seu rectores p̄dictos innitis 7 p̄clasis ac bacten⁹ obseruatis pactis 7 cō-
uētiōib⁹ etiā iuramēto p̄firmatiōe aplica vel quīs firmitate alia robo-
ratis: necnō oib⁹ 7 singul⁹ q̄ clemēs 7 eugenij p̄fati in p̄dictis eoz⁹ l̄fis
voluerūt nō obstare p̄trarijs q̄buscūq⁹: quibus oibus (illa ac si de v̄bo
ad verbū infererent 7 derogatoriā dero. zatorias clausulas in se p̄me-
rēt) p̄ntib⁹ p̄ exp̄ssis h̄ites (illis alias in suo robore p̄mansuris) quoad
p̄missa sp̄aliter 7 exp̄sse derogam⁹. Aut si patriarchis archiep̄is ep̄is 7
rectorib⁹ p̄fatis seu quibuscūq⁹ alijs cōiter vel diuisim a sede p̄fata indultū
existat q̄ interdicti suspēdi vel excōicari aut vltra vel extra certa loca ad
iudiciū euocari nō possint p̄ l̄fas aplicas nō faciētes plenā 7 exp̄ssā ac d̄
verbo ad verbū de indulto h̄mōi mentionē: 7 q̄libet alia dicte sedis in-
dulgētia generali vel sp̄ali cuiuscūq⁹ tenoris existat p̄ quā p̄ntibus non
exp̄ssaz vel totaliter nō instas effect⁹ earū 7 p̄cessa i eis iurisdictionis exe-
cutio impediri possit quomodolibet vel differri 7 de qua cuiuscūq⁹ toto
tenore habenda sit in nostris litteris mentiō sp̄alis. Nos enim ex nunc
illa 7 quecūq⁹ alia que in futurū p̄ nos vel sedē aplicas quomodolibet
p̄cedi: statui: decerni: vel ordinari p̄tigerint p̄tra clemētis eugenij alioꝝ
q⁹ p̄decessorū p̄dicatorū 7 p̄ntium l̄farum h̄mōi tenorē: necnō si sec⁹ sup
bis a quocūq⁹ quantis auctate scienter vel ignoranter attentari contigerit:
irrita 7 inania nulliusq⁹ roboris vel momēti esse decernimus. Et quia
difficile foret p̄ntes l̄fas ad singulas puincias originaliter destinare:
volum⁹ 7 dicta auctate decernim⁹ q̄ trāsūptis earū manu notarij publi-
ci 7 curie carū camere aplice aut alicui⁹ ep̄al⁹ vel archiep̄alis sigillo mu-
nitis ea p̄orsus in iudicio 7 extra vbiq⁹ exhibita vel ostensa fuerint
fides adhibeatur ac si originales l̄fe forent exhibite vel ostense. Nulli er-
go oīno hoīum liceat hāc paginā n̄foꝝ approbatiōis: p̄stitutiōis: ordi-
nationis: statuti: decreti: concessiōis: indulti: volūtatū: applicatiōis:

Tractatus

Inhibitionis: extēfiois: solidatiōis: mādati: 7 derogatiōis: infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si qs aut hoc attentare psumperit: indignationem omnipotentis dei ac beatorum petri 7 pauli aploꝝ eius se noverit incursum. Datū rome apud sanctū petrū. Anno incarnationis dñi millesimo quadringentesimo septuagesimo quarto pridie kl̄s septembris pontificatus nostri anno , quarto

Sicut papa q̄tus approbat l̄ras suorū p̄decessorum d̄ p̄curatore isti tuēdo p̄ pl̄atos ordinis: 7 p̄cedit: fr̄es succedere posse ac si eēt in seculo. Q̄d postea declaravit nō habere locū i ob̄suatib⁹. ut patet. fo. xxij.

Iustus ep̄us servus servorum

dei ad p̄petuā rei memoriā. Dū fruct⁹ vberes quos sacri ordinis fratrum minorum p̄fessores circa p̄pagationem religionis 7 fidei in agro militantis ecclesie per in crementum temporum magnis laboribus crebris vigilijs 7 indefesso animo produxerunt hactenus p̄ducant ac in futurū producturos spe firma confidimus diligenter attendim⁹: dignū censemus 7 congruū: ut in ijs que illoꝝ p̄speritates 7 cōmoda cōcernere possent eos benignis favoribus p̄sequamur. Dū siquidem felicis recordationis. Martinus papa q̄rtus p̄decessor noster cupiēs honesta adhibere remedia q̄b⁹ dicti ordinis pura observatiō in suo vigore servaret⁹: 7 ut fr̄es eiusdē ordinis exclusis quibilibet sollicitudinib⁹ liberis 7 q̄cti⁹ diuini vacaret obsequijs: ac offerentiū 7 donatiū aut in vltima voluntate relinquentiū dicto ordini seu illi⁹ fr̄ib⁹ aliqd̄ p̄pter deū pia intētiō nō fraudaret: romana quorū ecclia ad quā oīum rerū mobiliū 7 immobiliū q̄b⁹ fr̄es ipsi uti p̄fit ius p̄prietatis 7 dñi nullo medio p̄tinet: 7 ad quā fr̄es ipsi quotiēs necessitas iurabat vel utilitas p̄suadebat recurrere soliti erāt a cura 7 sollicitudine p̄videndi eorūdem fratrum necessitatib⁹ releuari: necnō herediū 7 executorū p̄paratiū voluntatiū defūctorū etiā negligētis obuiaret ipsi⁹ fr̄es scdm̄ modos p̄missos 7 licitos relictis sibi elemosinis gaudere valerēt: p̄ q̄sdā l̄ras suas aplica auctoritate 7 de p̄tatis plenitudine voluit: statuit 7 decrevit: q̄ sp̄ales p̄sone p̄ generalē ac p̄uinciales ministros ac custodes dicti ordinis noiānde in p̄missis administratiōne legitimā ḡnālē 7 liberam dicta auctoritate gererēt: 7 veri legitimiq̄ administratores economi syndici 7 actores eēt: acres ipsas 7 eorū p̄ciū p̄dictasq̄ elemosynas noiē ipsi⁹ romane ecclie recipient 7 in ip̄oꝝ fr̄um utilitates p̄ut eis liceret ex regula v̄l eius d̄claratiōe sicut 7 q̄n ab eisdē ḡnālī 7 aliq̄ ex p̄uincialib⁹ ministris custodib⁹ i p̄uincia v̄l custodia sibi decreta v̄l ab eisdē fr̄ib⁹ de ip̄oꝝ ḡnālīs v̄l p̄uincialib⁹ ministris ac custodib⁹ assensu foret req̄siti: quere possēt 7 deberēt cū plena ḡnālī 7 libera p̄tate petēdi: exigēdi: recipēdi: alienandi: transigēdi: paciscēdi: p̄ueniēdi: p̄promittēdi: renūciādi: refutādi: q̄tationē faciēdi: p̄parēdi: agēdi: defēdēdi: ac in alijs eorū de calūnia vitāda 7 de vitate dicēda iurādi: 7 cuiuslibet alteri⁹ generis iuramentū p̄stādi: cū illis 7 contra illos qui b̄mōi res mobiles 7 immobiles aut p̄ciū earū vel relictas elemosynas fr̄ib⁹ i testamētis occuparet v̄l violēt auferēt siue p̄ voluntate fr̄is q̄mōlibet detinerēt: 7 ḡnālī i ob̄sc̄is p̄ reb⁹ 7 locis b̄mōi ad ipsam romanā eccliam spectantibus ipsorum h̄atru v̄sui cōcessis: nec non pro immunitatibus: libertatibus: iuribus: p̄uilegijs 7 indulgentijs

Secūdus

eorū: sine cuiuslibet dationis aut cautionis onere p̄fata auctoritate in iudicio 7 extra plenam generalē 7 liberam potestāte haberēt. Concessit quoq̄ eisdē generalī 7 p̄uincialibus ministris necnon custodib⁹ plenā generalē 7 liberam potestāte p̄sonas huiusmodi q̄ nō essent de dicto ordine pro singuloꝝ locoꝝ indigentia nominandi: 7 personas easdem ac earum quālibet reuocādi: 7 eorū loco alios subrogandi vel nominandi per supradictum modū nominatiōis quotiens opportunū foret qui eādē in predictis vel similit̄ haberēt potestatem. Et deinde pie memorie Martinus papa. v. etiam p̄decessor noster p̄ alias litteras suas cōcessit p̄fato generali (donec aliud per sedē apostolicā foret ordinatū) facultatē concedendi procuratorib⁹ domoꝝ 7 locoꝝ dicti ordinis p̄ tempore existentib⁹ vt possessiones 7 bona quecūq̄ mobilia 7 immobiliā ac annuos p̄ventus hactenus p̄fato ordini 7 eius cōuentib⁹ relicta 7 in posterū relinquenda aut alijs nominibus acquisita vice 7 noiē romane ecclie recipere: tenere: 7 possidere: ac ip̄oꝝ fructus reddit⁹ 7 p̄uentus: petere exigere 7 percipere ipsosq̄ in cōmodum 7 utilitatē ipsorum fratrum conuentuū 7 locoꝝ eorūdem 7 alias in vsus eius quib⁹ relicta 7 deputata forent dūtaxat: 7 de ip̄oꝝ fratrum consilio requisitione 7 assensu conuere 7 exponere possent 7 deberēt prout in singulis dictorum p̄decessorū litteris huiusmodi plenius continetur. Cum aut̄ sicut exhibita nobis nuper pro parte dilecti filij sancti de vtino dicti ordinis generalis ministri 7 theologie professoris petitiō cōtinebat: nosq̄ etias d̄ in minoribus constituti ipsi⁹ ordinis generalis ministri funderemur officio experientia cōprobauim⁹: dicti ordinis fratres dño benedicente pullulauerint q̄ p̄pter eorum multiplicatiōne frigescente nōnunq̄ erga eos in nōnullis mundi partibus fidelium charitate ex incerta mendicitate 7 minutis elemosynis se sustentare: 7 illis qui sacre theologie studijs vt eorū ingenia roze sapiētie illustrata multos ad fertiles actus dirigere possent operam p̄bēt necessaria ministrare: estructuras 7 edificia domoꝝ dicti ordinis cōseruare nō possunt illaq̄ plurimū ad ruinā tendere dignoscatur: 7 a nōnullis reuocetur indubiū. an persone p̄ eorūdem generalē 7 p̄uinciales ministros ac custodes iuxta litteras p̄fate martini quarti p̄decessoris nostri p̄ tempore nominate hereditates in quib⁹ domus seu fratres dicti ordinis aut domoꝝ eorūdem ecclesie vel capelle aut picture seu fabrice instituuntur vel substituuntur: 7 que ad eos (si capaces foret) alias deuoluerētur petere consequi 7 habere possint noiē p̄fate romane ecclesie: 7 bona hereditatiū earūdem vendere 7 in vsus licitos eorūdem fratrum conuere valeāt iuxta predictarū litterarū continentia: fuerit q̄ p̄pterea pro parte dicti sancti de vtino nobis humiliter supplicatum vt voluntate: statutū: decretū: p̄cessionis ac quascūq̄ alias litteras a sede aplica circa p̄missa dicto ordini concessas ac in illis cōtēta dicta p̄decessorū pro illorum subsistentia firmiori nostre approbatiōis munimine roborare: ac alias predictoꝝ fratrum necessitatib⁹ opportune prouidere deb̄: dignitate aplica dignamur. it. it. igitur p̄fati ordinis q̄ omnium cōditōi gratissimus ē 7 pie

Deuotioni fidelium acceptus: ut illius personarum quarum predicationibus uerbi et euangelice ueritatis sacrorumque eloquiorum explanatione consilijs et charitatis admonitionibus fideles ipsi circa animarum suarum salutem magna commoda consequuntur: statum prosperum et felicem intensis desiderijs affectates necnon pias decedentium quorum amplius non redit arbitrium voluntates executioni mandari: et ex eis que diuine propiciationis intuitu pia largitione fidelium conceduntur structuras et edificia domorum dicti ordinis ac studium sacre theologie in ordine predicto manu teneri: et eiusdem ordinis professoribus huiusmodi studio vacare uolentibus ut id commode facere possint subueniri: christiane rei publice per maxime utile ac necessarium fore ac inter summe meritoria et deo grata opera non immerito connumerari posse et debere putari: huiusmodi supplicationibus inclinatis predictas et quorumcumque aliorum romano pontificum etiam predecessorum nostrorum et presertim recolende memorie eugenij pape quarti circa premissa dicto ordini similiter concessas litteras apostolicas et in eis contenta dicta auctoritate apostolica et ex certa scientia ac de plenitudine potestatis supradicte presentium tenore approbamus: ac robur perpetue firmitatis obtinere et obseruari debere decernimus. Et nihilominus uolumus ac eisdem auctoritate scientia et potestatis plenitudine statuimus et ordinamus: quod decetero perpetuis futuris temporibus institutiones et substitutiones: relictas: legatas: donationes inter vivos et causa mortis: alieque pie et non pie dispositiones quocumque quocumque nomine nuncupentur tam simplices et pure quam conditionales et modales: fratres et domos dicti ordinis ipsarumque domorum ecclesias: capellas: picturas et fabricam seu illorum commodum et fauorem quomodo uoluerit discernentes hactenus facte et in posterum perpetuis futuris temporibus faciende: etiam si in tempore institutionum: substitutionum et relictorum fidei commissorum: legatorum: donationum: aliarumque dispositionum huiusmodi fratres ipsi in quorum fauorem emanaret non dum ordinem predictum ingressi foret: eisdem romane ecclesie et de illa ordini et fratribus in locis eorum facte esse intelligatur: et eundem plenarium sortiantur effectum quem sortirentur si nominatis et expresse prefate romane ecclesie et de illa ac in eius fauorem facte foret: nec possint preteritu incapacitatis eorumdem fratrum quouis modo de inualiditate notari. Hereditates uero que eisdem fratribus si in seculo foret ab intestato deferrerentur prefate romane ecclesie que ipsorum fratrum locum quo ad hoc tenet deferatur: ipsa quoque romana ecclesia in quo ad hereditates et bona que ordinem ipsum ingrediētes sub conditione mortis eorum sine filiis restituere grauati sunt: filiorum locum teneat: sicut tenet monasteria propriis huiusmodi in communi: si tales grauati illi ingressi foret. Quod eadem romana ecclesia et per ea illius syndici iuxta litteras predictas martini quarti predecessoris nostri prefate tenore per tempore notati in substitutionibus: relictis: legatis: donationibus: alijsque pijs et non pijs dispositiōibus predictis: necnon ex illis que ab intestato professoribus dicti ordinis (si capaces foret) deferrentur: hereditatibus et bonis que ingrediētes ordinem ipsum sub conditione mortis eorum sine filiis restituere grauati sunt id totum petere et sequi et habere possint: ac si institutiones: substitutiones: relictas: legatas: donationes alieque dispositiones huiusmodi: in

ipsius romane ecclesie utilitate uolatis emanassent uel emanaret: ipseque ab intestato hereditates ipsi romane ecclesie sine ipsius fisco delate forent: et quod retineret filij talium et restituendo sub conditione mortis sine filiis grauatoz si extaret. Habeat quoque syndici prefate circa premissa pariter: quia idem martinus quartus predecessor eos habere uoluit circa in eisdem litteris suis premissa facultates. Uolumus tamen quod bona que eos nomine eiusdem romane ecclesie premissa et premissa litterarum tenore uigore consequi poterit iuxta earumdem tenorem alienare et in usus licitos eorumdem fratrum (presertim in fabrica et restauratione structurarum et edificiorum domorum fratrum eorumdem necnon manutentionem studij sacre theologie et studium in illa sustentatione) conuerti debeat et teneant de consilio et assensu fratrum et capituli conuerti uel loci cui talia relictas et legata sunt auctore dicti generalis uel ministri puincialis etiam accedente. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis ac dicti ordinis regularibus institutis et illorum declarationibus: necnon iuramento confirmatione apostolica uel quibus alia firmitate roboratis statutis: consuetudinibus: ceterisque contrarijs quibuscumque. Nulli ergo oino hominum liceat hanc paginam nostre approbationis: decreti: uoluntatis: statuti et ordinationis infringere: uel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attetare presumpserit: indignationem omnipotentis dei et beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum rome apud sanctum petrum Anno incarnationis dominice millesimo quadringentesimo septuagesimo primo pridie kalendas martij Pontificatus nostri anno. i.

Clemens episcopus seruus seruo

rum dei dilectis filiis magistro et fratribus ordinis predicatorum necnon ministro generali ordinis fratrum minorum Salutem et apostolicam benedictionem. Obsecro diuini nominis cuius cultui sub sacre vestre religionis obseruantia studetis mente deuotissima deservire: uotis uestris libenter annuimus et petitiones uestras in his que digne deposuistis fauorabiliter exaudimus. Ex parte siquidem uestra fuit propositum coram nobis quod nonnulli prelati clerici et laici in diuersis mundi partibus constituti asserentes uos mundo fore mortuos nec ualentes propriis possidere: uos occasione huiusmodi a quibuslibet successione exclude re moliuntur. Quare pro parte uestra fuit nobis humiliter supplicatum: ut ne contingat uos propter huiusmodi presumptionem talium aliquod incurere nocuum: congruum remedium adhibere paterna diligentia curaremus. Nos itaque uestris petitionibus benignus attendentes auctoritate apostolica declaramus: quod uos in temporalibus bonis in quibus succederetis in seculo existentes licite possitis succedere et bonorum ipsorum possessionem approbata ac uedere libere bona ipsa eorumque preterita in utilitate uestra querere: put uobis melius uidebitur expedire. Uniuerfas autem in dictis suspensionibus et excommunicationibus in las que preteritis declarationibus tenore per quecumque fieri poterit: decernimus irritas et inanes. Nulli ergo oino hominum liceat hanc paginam nostre declarationis ac constitutionis infringere uel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attetare presumpserit: etc. Datum perusij. idus februarii Pontificatus nostri Anno Primo.

Clemens papa quartus concedit: fratres predicatorum et minores conuentuales posse succedere in bonis parentum suorum et aliorum: et licite de eis disponere ad eorum libitum.

Sixtus ep̄s seruus seruorum

dei ad perpetuam rei memoriam. Sacre predicatorum et minorum fratrum ordines instar duorum primorum fluminum et celestium voluptatum et amenitatum paradiso egredientium: sacrosancte vniuersalis ecclesie terram ne mundanarum cupiditatum et vitiorum calore arefcat preclare doctrine virtuosorum operum multiplicium meritorum imbribus irrigantes magis atque magis illam indies fructuosam efficiunt. Hi sunt duo seraphini qui in sublime contemplationis et sacrificii amoris alis eleuati a terrenis rebus abstracti: assidue diuinarum laudum clamore et immensorum beneficiorum humano generi a summo opifice deo exhibitorum declaratione feruentissimis predicationibus populos instruendo et ad celeste iter dirigendo insistentes: multiplicata talenta eis credita domino deo mundo segetis animarum scilicet redemptoris nostri iesu christi precioso sanguinis effusione redemptarum copiosos in horrea sancte ecclesie manipulos referunt. Hi sunt due tube per quas dominus precepit ad populum sacri euangelii: populum vniuersum assidue predicationibus aduocare: ut in omnem terram exiret sonus eorum et redderet sibi populum acceptabilem bonorum operum sectatorem. Ad predictorum igitur predicatorum et minorum fratrum ordines quos eorum amplissimis meritis vberissimis fructibus quos in dei ecclesia continue afferunt pre ceteris paterna charitate diligimus, ne considerationis intuitum dirigentes: illa eis libenter concedimus que in eis optate quietis fructum inducant et statim eorum faciant pacificum et tranquillum. Dum siquidem ut ordinum eorum professorum statum et geti consulerem: motu proprio nonnullas litterarum diuersorum romanorum pontificum predecessorum nostrorum dictis ordinibus concessas et in illis contenta approbasimus: et quo ad aliqua declarauimus: ampliauimus et extendimus: ac nonnulla eis de nouo concessimus prout in diuersis nostris litteris desuper confectis plenius continetur. Cum autem sicut postmodum accepimus per huiusmodi ampliationes: declarationes: extensiones et concessiones: adhuc totali eorum ordinum et illorum professorum quieti plene (ut expedit) non consulatur: asseraturque a nonnullis: per easdem litteras omnes gratias spirituales et temporales dictis ordinibus et eorum domibus et fratribus a predecessoribus nostris concessas: approbatas non fore. Nos attenta meditatione pensantes quantum utilitatis ad exaltationem christiane fidei et euangelice veritatis ordinum predictorum professores hactenus attulere et afferre valeant adiuuante domino in futurum: ac propterea volentes ut tenemur eorum tranquillitati vberius prouidere: motu simili non ad ipsorum fratrum et sororum aut alterius pro eis nobis super hoc oblate petitionis instantiam sed de nostra mera liberalitate et ex certa scientia: quascumque litteras et gratias spirituales et temporales concessiones et indulgentias ac peccatorum remissiones in genere vel in specie fratribus et sororibus predictorum et minorum ordinum et domorum eorum necnon visitantibus eorum ecclesias et capellas et oratoria concessas: quarum tenorem ac si de verbo ad verbum presentibus insereretur haberi volumus pro expresso: presentium tenore approbamus et robur firmitatis

*de hys
ep̄is
229c
fo. 64*

num. 21

fo. 64

*Sixtus papa
quartus concessit
quatuor gratias et
exemptiones or
dinibus mendicantibus
ut patet in bulla
sententi que dicitur
aurea,*

duo seraphini

due tube

videlicet conuentualium alterum de obseruantia fratrum ministrorum nunc cupari. sed equius fuit eos diuersis nominibus appellare. Ex hoc excellentia tua intelligat si qui ipsorum de obseruantia emuli contrarium dixerint: quasi ex eo secundum regulam non viuunt: quia suos prelatos non ministros sed vicarios appellant: non rite moueri: ad quod fides illis danda non sit. Nam vicarios pro ministris datos esse fratribus de obseruantia et quidem ab apostolica sede cuius auctoritate: eorum firmata et sine qua neque ordo institui neque videri noua regula adinueniri potest sufficienter. Quia ex re dormamur maiestatem tuam ut talia contra dictos fratres te non moueant: sed sumat argumenta ex vita et laudabilibus eorum actionibus: et eos ut decet deo dilectum christianissimum regem pietatis oculo respiciat. Hoc enim adijciet preconiis altitudini tue eritque nobis et dicte sedis gratissimum cum intellexerimus celsitudinem tuam in eius fidem et protectionem dictos fratres dei seruos suscepisse. Datum rome apud sanctum petrum anno incarnationis domini millesimo quadringentesimo sexagesimo quarto quinto idus maii pontificatus nostri Anno sexto.

Dionisius episcopus seruus seruorum

dei. Dilectis filiis generali ministro et fratribus ordinis minorum. Salutem et apostolicam benedictionem. Ex parte vestra fuit propositum coram nobis quod licet vobis per specialia privilegia sedis apostolice sit indultum ut ad ciuitates vel villas ubi religiose ac honeste commorari possitis a populis euocati accedere. ibique pro vestris vsums edificia et ecclesias siue oratoria construere valeatis. Diocesani tamen locorum in ecclesiis seu oratorijs que de nouo vultis construere: primarium lapidem ponere et constructa consecrare ac cimiteria vobis iuxta ecclesias vel oratoria predicta benedicere denegant pro sine libito voluntatis. Aliqui vero diocesanorum ipsorum cum ad ecclesias et loca vestra pro premissis exequendis propter euentum et personarum multitudinem quas secum ducunt: grauatur non modicum in expensis. Quare nobis humiliter supplicastis ut prouidere vobis super hoc paterna sollicitudine dignarermur. Nos itaque vestris supplicationibus inclinati: deuotioni vestre auctoritate presentium indulgemus: ut si diocesani predicti a vobis humiliter requisiti huiusmodi lapidem in predictis ecclesijs vel oratorijs ponere: ac ecclesias vel oratoria predicta ac etiam altaria vestra consecrare cimiteria benedicere denegauerint vel id facere ultra quatuor menses distulerint: vos per quoscumque volueritis episcopos gratias et communitatem apostolice sedis habentes premissa recipere libere valeatis. Nulli ergo omnino hominum liceat banc paginam nostre concessionis et voluntatis infringere: vel eius ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attetare presumpserit: indignationem omnipotentis dei et beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum rome apud sanctam sabnam pontificatus nostri Anno primo

no. me. de. p. t. o. e. e. h. l. a. t. a. y. s.

Dionorius epus seruus seruorum

dei. Dilectis filiis fratri francisco et alijs prioribus seu cuilibet minorum fratrum salutem et apostolicam benedictionem. Cum secundum consilium sapientis nihil sit sine consilio faciendum ne post factum penitendo sequatur. Expediit cuilibet celsioris vie propositum agressuro: ut precedant palpebre gressus vires proprias discretionis moderamine metiendo: ne si (quod absit) altiora se querens in commotionem dederit pedem suum retro respiciat: in salis infatuati statuam conuertendus pro eo quod sui sacrificium quod non fuerat oblaturus: sale sapientie non condidit. Sicut enim sapiens desipit si non feruet: sic feruens confunditur si non sapit. Quare pene in omni religionis ordine est prouide statutum: ut regulares obseruantias susceperint: certo tempore ipsas probent et probentur in eis: ne sit locus de cetero penitendini quam non potest leuitatis occasio excusare. Auctoritate vobis presentium inbibemus: ne aliquem ad professionem vestri ordinis nisi per annum in probatione fuerit admittatis. Post factam vero professionem nullus fratrum ordinem vestrum relinquere audeat: nec relinquentem alicui sit licitum retinere. Inbibemus etiam ne sub habitu vite vestre liceat alicui extra obedientiam euagari et paupertatis vestre corrumpere puritates quod si qui forte presumpserint: liceat vobis in fratres ipsos donec resipuerint censuram ecclesiasticam exercere. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre inhibitionis et concessiois infringere: vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei et beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum apud viterbium decimo kals octobris pontificatus nostri Anno quinto

Alexander epus seruus seruorum

dei. Venerabilibus fratribus vniuersis archiepiscopis et episcopis ac dilectis filiis abbatibus prioribus decanis et alijs ecclesiarum prelatibus et ceteris personis ecclesiasticis tam secularibus quam regularibus cuiuscumque ordinis vel professionis existat. Salutem et apostolicam benedictionem. Nec insolitum est nec nouum ut ea que pro occupatione vel infestinatione sunt: pro eo quod propter deliberationis limina pretereunt: in propeffioris deliberationis reducatur examini: ut rectoria et elimatio pro attentione plenioris discussionis emanent. Sane quodam ab apostolica sede tempore felicis recordationis innocenti papae. iiii. predecessoris nostri in quibus ipse vniuersis religionis cuiuscumque professionis vel ordinis districte in virtute obedientie iniungebat ut prochianos alienos in diebus dominicis et festiuis non reciperet in suis ecclesijs vel oratorijs temere ad diuina nec ipsos vllatenus ad premissam admitteret sine suorum licentia sacerdotum: nec eis vllatenus in suis predicaret ecclesijs ante missam solennia pro quibus audiendis prima diei parte idem prochiani consueverunt et debent in suis ecclesijs conuenire: nec sermones etiam solennes faceret illa hora. Sed nec ad predicandum solenniter

no. h. c. ad p. p. de Regulari.

Alexander. iiii. q. prochiales p. p. non i. p. d. i. ad loca fratrum minorum et alia similia.

ad prochias alienas accederet nisi essent ab eorum sacerdotibus inuitati vel saltem nisi se ad id humiliter peteret et obtineret admitti. Nec ea die que diocesano episcopo vel alio loco eius predicaret solenniter maxime in ecclesia cathedrali alijs ipsorum in eadem ciuitate vel loco presumeret predicare. Si vero in casu licito prochianum alteri in suis ecclesijs recipere ad sepulturam contingeret: omnium que obtentu consequetur huius sepulture portionem canonicam etiam non requisiti infra octo dies a tempore receptionis eorum: episcopo vel sacerdoti de cuius parrochia mortuus esset assumptus exhibere curaret. Si autem aliquis religiosorum huius precepti transgressor contra predicta vel aliquod predictorum venire presumeret: propter inobedientie vitium et excommunicationis sententiam quam eum incurere voluit ipso facto: gradus sui periculo subiaceret: et nihilominus a diocesano ad premissa vniuersa et singula obseruanda per censuram ecclesiasticam appellatioue remota districtius cogeret. Verum quod super premissis libere cogitare attenti et studiosi deliberare proponimus: pacis comodum et quietis solatiu ecclesijs et personis ecclesiasticis potissime cupientes: prefatas litteras et si que alie super predictis vel eorum aliquod contra prefatos religiosos vel alios ex ipsis generaliter vel specialiter contra formam condempnacionis et solite precessere ac mandata seu precepta facta in eis vel eorum auctoritate durimur penitus reuocanda. Ideo vniuersitati vestre per apostolica scripta mandamus quatenus pro huius litterarum vel occasiue mandatorum seu preceptorum aut saltem que continentur: nihil presumpseris agatis cum nullam deinceps efficaciam habeant vel vigorem. Datum neapoli. xi. kals Januarij pontificatus nostri Anno primo.

Alexander epus seruus seruo

rum dei. Venerabilibus fratribus spoletano et assisinenis episcopis. Salutem et apostolicam benedictionem. Quodam ab apostolica sede tempore felicis recordationis innocenti papae predecessoris nostri in litteris precesserunt in quibus ipse vniuersis religionis cuiuscumque professionis vel ordinis existerent districte in virtute obedientie iniungebat: ut prochianos alienos diebus dominicis et festiuis non reciperet in suis ecclesijs seu oratorijs temere ad diuina: nec ipsos vllatenus ad premissam admitteret sine suorum licentia sacerdotum: nec eis in suis predicaret ecclesijs ante missam solennia pro quibus audiendis prima diei parte idem prochiani consueverunt et debent in suis ecclesijs conuenire: nec sermones etiam solennes faceret illa hora. Sed nec ad predicandum solenniter ad prochias alienas accederet: nisi essent ab eorum sacerdotibus inuitati vel saltem nisi se ad id humiliter peteret et obtineret admitti. Nec ea die que diocesano episcopo vel alio loco eius predicaret solenniter maxime in ecclesia cathedrali: alijs ipsorum in eadem ciuitate vel loco presumeret predicare: si vero in casu licito prochianum alteri eos in suis ecclesijs recipere ad sepulturam contingeret: omnium que obtentu consequetur huius sepulture portionem canonicam etiam non requisiti infra octo dies a tempore receptionis eorum: episcopo vel sacerdoti de cuius parrochia mortuus esset assumptus exhibere curaret. Si autem aliquis religiosorum huiusmodi precepti transgressor contra predicta vel aliquod predictorum venire presumeret: propter inobedientie vitium et excommunicationis sententiam quam eum incurere voluit ipso facto: gradus sui periculo subiaceret. Et nihilominus a diocesano ad premissa vniuersa et singula obseruanda per

Idez alexander iiii. p. d. i. ex. cutoria rerum in p. d. i. bul. la contetarum.

Tractatus

cenfuram ecclesiasticam appellatione postposita districtius cogere-
tur nullis eis contra hoc indulgentijs vel priuilegijs aplice valituris: ve-
rum quia sup premiffis litteris cogitare attentius ac studiosius delibe-
rare proponimus: pacis comodum et quietis solatium ecclesijs, et perso-
nis ecclesiasticis potissime cupientes: prefatas lras et si que alie super
predictis vel eorum aliquo contra prefatos religiosos vel aliquos ex ipsis
generaliter vel specialiter preter formam communem et solitam pcessere:
ac mandata seu precepta facta in eis vel earum auctoritate durim⁹ pe-
nitus reuocanda. Venerabilib⁹ fratribus nostris vniuersis archiepis
episcopis et dilectis filijs abbatibus: prioribus: decanis: archidiacono-
nis, archipresbyteris et alijs ecclesiarum prelati et ceteris personis ec-
clesiasticis tam secularib⁹ quam regularibus cuiuscumq⁹ ordinis vel professio-
nis existerent: nostris dantes litteris in mandatis vt per huiusmodi lit-
teras vel occasione mandato⁹ seu preceptorum aut sententie que conti-
nent: nihil proorsus agerent: cum nulla ex tunc haberet efficaciam vel vi-
gorem. Sed sicut intellexim⁹ nonnulli epi et alij prelati ducatus spole-
tani et patrionij deliberatione nra super premiffis lris nullatenus expe-
ctata dilectis filijs fratribus ordinis minorum post huiusmodi reuocatio-
nem nram inbibere generaliter vel specialiter presumpserunt ne in locis
sue iurisdictionis predicet nisi licentiam ab eis super hoc habuerint specia-
lem: et hi quibus huiusmodi concessa fuerit licentia: testimoniari⁹ litte-
ris de hoc ostendant se munitos: excommunicationis cominantes se la-
tuos sententiam tam in predicantes quam in audientes: si secus extiterit atten-
tatum. Voluit etiam quod illi quib⁹ predicandi concedunt licentias: de hui-
usmodi cominatione sentencie frequenter in suis predicationib⁹ faciant
mentionem. Inhibent quoque parrochianis suis: predictis fratrib⁹ sua con-
fiteri peccata ne hac occasione ad ipsos accedere: et fratrib⁹ ne aliquos
in suis ecclesijs recipere ad diuina presumant. Quidam insuper parro-
chiales sacerdotes eundem modum circa predictos fratres: non sine mul-
torum scandalo perperam obseruare nituntur. Alias quoque in talibus
idem prelati et sacerdotes eosdem fratres granare ac molestare non ces-
sant in animarum suarum periculum ipsorum fratrum iniuriam ac scandalum
plurimorum. Cum igitur memoratum ordinem pro eo maxime quod fuit no-
bis in minori tunc officio constitutis ab apostolica sede commissus chari-
tate precipua diligamus: et fratres eiusdem ordinis tanquam predilectos
et singulares filios intra mentis vbera charius amplexamur, Idemque
fratres firmiter in nos vtpote in specialem patrem totius reuerentie ac
deuotionis affectus propter quod constanter in animo gerimus ipsos
et eundem ordinem apostolice beniuolentie affluentia conseruare: eisque con-
tinne adesse presidij opportunis. Nos pati nolentes quod aliquid atten-
tetur in ipsorum fratrum pre iudicium et grauamen: huiusmodi inhibi-
tiones per predictos prelatos et sacerdotes seu per quoscumque alios fa-
ctas necnon ordinationes quaslibet et quoscumque processus contra fra-
tres ipsos et eorum ordinem post predictam reuocationem nostram ha-
bitos: auctoritate apostolica durimus reuocandos: ac reducetes predi-

Secundus.

fo.

19

ctos fratres in eum statum in quo prius quam predicte ipsius predecessoris
manarent lre fuisse noscant: decernimus irritum et inane quicquid per quem
cumque in ipsorum preiudicium hactenus extitit vel extiterit decetero antequam
super predictis declarauerim⁹ lris attentatum. Ideoque fraternitati vestre
per aplice scripta mandamus quatenus premissa omnia in locis in quibus expe-
dire videritis: soleniter per vos vel per alios denunciare curetis: non premit-
tentes predictos fratres eorumque ordinem contra huiusmodi reuocationem et consti-
tutionem nostram ab aliquibus molestari: molestatores et contradicentes
huiusmodi per cenfuram ecclesiasticam appellatione postposita contempnendo, non
obstante constitutione de duabus dietis edita in concilio generali, quod si non
ambo bis exequendis poteritis interesse alter vestrum ea nihilominus ex-
quatur, Datum laterani, secundo idus septembris pontificatus nostri
Anno primo

Innocenti⁹ episcopus seruus seruo

rum dei. Venerabilibus fratribus archiepis et episcopis patres lit-
teras inspecturis. Salutem et apostolicam benedictionem: quod con-
fusio habitus sepe confusione inducit ordinem et etiam animo-
rum: auctoritate apostolica districte durimus inhibendum: vt si non sit in re-
ligionis ordine fratrum constitutus: habitum dilectorum filiorum fratrum minorum
aut ita consimile quod propter eum frater minor credi possit: deferre non lice-
at absque mandato sedis aplice speciali. Volumus ergo et fraternitati ve-
stre per aplice scripta mandamus quatenus singuli vestrum in suis ciuitati-
bus et dioecesibus illos qui prefatum habitum vel predicto modo consimiles
contra inhibitionem nostram deferre presumpserint: ad deponendum ipsum eum
ab ipsis fratribus fuerint requisiti monitione premissa sublatiois obsta-
culo compellatis. Datum laterani, tertio kl's decembris pontificatus no-
stri Anno primo

Innocenti⁹. liij.
quod nemo defe-
rat habitum fra-
trum minorum ne-
que ei similem:
nisi fuerit eius-
dem ordinis,

Innocentius episcopus seruus seruo

rum dei dilectis filijs generali et puincialibus ministris or-
dinis fratrum minorum patres lras inspecturis: Salutem
et aplice benedictionem: licet ad hoc fratrum vestri ordinis pia ob-
sudet intentio vt ab eis in his que faciunt prudenter et prouide peccat: per
hoc et sue religioni proficere et dei cupientes ecclesiam honorare: tamen aliquan-
do ex conditionis humane contingit fragilitate quod quidam ex ipsis excedunt
in casibus in quibus excoicationis sententiam et notam irregularitatis incurrunt.
Quare supplicatiode humiliter postulastis vt cum viri contemplatiui dediti sint
in religionis fauore ad discursibus cobibendi ac propter viarum pericula eis-
dem fratribus ad nram et diocesanorum prentiam impediatur accessus: super
hoc prouidere de benignitate solita curarem. Nos itaque pie volentes quod
vestra deuotio in his que digne possumus sedem aplicam reperisse gaude-
at gratiosam: vt singuli vestrum in puincijs sibi commissis predictis fratrib⁹
constitutis ibidem absolutioe ac dispensatioe indigentibus siue antequam ordi-
nem intrauerint siue postea in casibus excesserunt memoratis: de consilio dis-

Innocenti⁹. liij.
quod prelati fratrum
minorum possint
absoluere et di-
spensare super
irregularitate,

c ij

Tractatus

cretoꝝ fratrum qui litterati sint ⁊ deum timētes impartiri valeant ab-
solutionis beneficiū ⁊ dispēsare cum eis iuxta formas archiepiſ ⁊ epiſ
ſuper hoc ab aplica ſede tradita vobis auctoritate pſitum cōcedimus
facultatem. niſi adeo grauis ⁊ enozmis fuerit exceſſus: q̄ merito ſint ad
ſedem aplicam deſtinādi. Nulli ergo oīno oboīum liceat hanc paginam
noſtre cōceſſionis ⁊ voluntatis infringere: vel ei auſu temerario contra-
ire. Si quis autē hoc attentare preſumpſerit: in dignationem oīpotentis
dei ⁊ beatorum petri ⁊ pauli aploꝝ eius ſe nouerit in curſurum. Da-
tum laterani tertio kl̄s nouembꝛis pontificatus nſi Anno p̄mo

Innocēti⁹. liij.
q̄ fratres mi-
nores nō reci-
piāt frēs ordi-
nis p̄dicatoꝝ.

Innoceſti⁹ ep̄s ſeru⁹ ſeruoꝝ
dei. Dilectis filiis generali ministro ⁊ fratribus ordinis
fratrum minorū. Salutē ⁊ aplicam b̄dictionem: memi-
nim⁹ vobis olim in virtute obedientie per nſas lſas pre-
cepſiſſe vt fratres p̄dicatoꝝ ⁊ eozum ordinī voto vel iuramento etiam
obligatos: nullatenus de cetero p̄tertu indulgentie alicui⁹ vel aliqua
rū lſarum obtentari a ſede aplica vel etiam ob:inēdarū imposteruz: q̄
de hoc expreſſam non fecerint mentionē p̄ſumeretis recipere niſi prius
prioris ſui peti: a licencia foret ⁊ obtenta: decreuimus etiaꝝ irritū ⁊ ina-
ne quicquid per vos in hac parte contra p̄ceptū contingeret attentari
ſtatuentes vt h̄mōi p̄ſumptozes incurrerent excoīcationis ſniam ip̄o
facto: a qua nequaq̄ abſolui poſſint niſi ſe ad ſedem aplicam ab ea ſicut
iustum foret abſoluendi perſonaliter p̄ntarent. Verum q̄ poſtmodum
per aliquas alias lſas vobis ⁊ eiſdem fratribus diſtinctius durim⁹ inbi-
bendū: ne ante p̄bationis elapſum qui eſt maxime in ſubſidium fragili-
tatis humane regulariter inſtitutus quēquā ad p̄feſſionē veſtroꝝ ordi-
num preſumeretis recipere ſeu ad reuocationem faciendam nec conſti-
tutum in probatione nouiciū aliquāliter impedire quo minus infra
eundem probationis annum: ad alia religionem quam mallet tran-
ſire ſicut de ſua procederet libera voluntate. Non obſtante ſtatuto con-
trario ſi quod a vobis eſſet editum qd̄ irritum decernimus ⁊ inane vel a
liquis litteris a ſede apoſtolica impetratis ſeu impetrandis que de
p̄miſſis expreſſam non facerent mentionem. Et ſi forte contra huiusmo-
di noſtram inhibitionem quemq̄ vos vel dicti fratres reciperetis: qui-
taliter receptus exiſteret nullatenus eſſet veſtro vel eozundem fratrum
ordini obligatus. voſq̄ ac ipſi a receptione quozumlibet ad p̄feſſio-
nem ipſozum: eſſetis ipſo facto ſuſpenſi: inſuper pene deberetis ſubijci
que fratribus ipſozum ordinum pro culpis inſigi grauioribus conſue-
uit. Nos quidem de obligatis ordinī predictozum fratruꝝ in p̄miſſis
noſtris durimus litteris ne ipſos recipere preſumatis ſtatuo vt bu-
ſuſmodi p̄ſumptozes: ipſo facto ſententiam excoīcationis incur-
rant. De illis intelligi volumus quos poſt dictum annum probationis
elapſum: eozum conſiterit ordinī obligatos. Nulli ergo omnino homi-
num liceat hanc paginā noſtroꝝ ſtatuti ⁊ voluntatis infringere: vel
ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare preſumpſe-

Secūdus

fo.

20

rit indignationem omnipotentis dei ⁊ beatorum petri ⁊ pauli apoſto-
loꝝ eius ſe nouerit in curſurum. Datum apud ciuitatem caſtellanam
octauo kl̄s Junij pontificatus noſtri Anno p̄mo

Innoceſti⁹ ep̄s ſeru⁹ ſeruoꝝ

dei. Dilectis filiis generali ⁊ p̄uincialibus miniſtris or-
dinis fratrum minorū. Salutem ⁊ apoſtolicā b̄dictionem: in iure canonico reperitur expreſſum vt ſi quiſq̄ eo-
rum qui ſimul viuunt per manus iniectionē in ſocium a canone merue-
rit fieri alienus: p̄clatus eiſdem reconciliandi ⁊ p̄niam imponēdi ple-
nariam habeat potēſtatem: niſi atrocitas facti grauiorem p̄niam expe-
ctet: habetur etiam in eodem q̄ de ſeculo fugientes qui religionis ha-
bitum in monaſterio receperunt ⁊ inter cetera poſtmodum conſitentur
ſe tale cōmiſſiſſe delictum per quod ipſo actu excoīcationis ſenten-
tiam incurrerunt: in religionis fauorem vt ſubtrahatur vagandi mate-
ria per ſuos p̄clatos abſolutionis beneficiū conſequatur verum cuꝝ
perueniat ex veſtre ac fratrum veſtroꝝ conuerſationis p̄e meritū ut
quantū cum deo poſſimus vobis pro animarū ſalute gratiaꝝ faciam⁹
deuotioni veſtre p̄ſentū auctoritate cōcedimus: vt eos ex fratrib⁹ qui
pro iniectione manū in ſe ipſos incurrerūt: excoīcatiōis vinculū vel icur-
rerēt: aut in id ante ſuſceptum habitū inciderūt: necnō qui reſecta vani-
tate ſeculi cupiētes veſtre humilitatis collegio aggregari: ſe aſſerūt ex-
coīcatiōe ligatos ne ipſoz ad deū poſſit impediri quēſio: abſoluere va-
leatis: dum iniuriā ⁊ dāna paſſis ſatiſſaciant competenter: illis tñ ex-
eptis quozum adeo grauis ⁊ enozmis ſint exceſſus: q̄ merito ſint ad ſe-
dem aplicam deſtinādi. Nulli ergo oīno hominū liceat hanc paginā
noſtre cōceſſionis infringere: vel ei auſu temerario contraire. Si quis
autem hoc attentare preſumpſerit: indignationem oīpotentis dei ⁊ bea-
toꝝ petri ⁊ pauli apoſtoꝝ eius ſe nouerit incurſurum. Datum late-
rani decimo octauo kl̄s Januarij pontificatus nſi anno p̄mo

Innocēti⁹. liij.
q̄ plati fratru
miorū poſſint
abſoluere veni-
entes ad ordi-
nes frēs excoī-
cates vl p̄ ma-
n⁹ iniectionez
impeditos.

Alexander ep̄s ſeru⁹ ſeruoꝝ

dei generali ministro ⁊ p̄uincialibus cuſtodibus ⁊
guardianis necnon ⁊ vniuerſis fratribus de ordine fratru
minorū Salutem ⁊ apoſtolicam b̄dictionem. Ex pte
veſtra fuit propoſitum coram nobis q̄ nonnulli archiepiſ ⁊ epiſcopi ⁊
alij eccleſiarum p̄clati cum fratres veſtri ordinis de locis ſuis ad alia
loca ei ⁊ ipſi ordinī pia ſedis apoſtolice vel alioꝝ c̄riſti fidelium li-
beralitate conceſſa tranſferri contigerit: priora loca violenter occu-
pant: ⁊ tam ea q̄ libros calices ⁊ paramenta ſibi vendicare preſumāt
in animarum diſpendium dicti ordinis p̄iudicium ⁊ ſcandalum plu-
rimozum. Nos igitur ſuper his paterna ſollicitudine p̄uidere vo-
lentes: vt liceat eiſdem fratribus cum de prioribus locis ad alia lo-
ca ſe tranſferunt: tam edificia ſeu omnem edificioꝝ materiam
locoꝝ que dimittant: exceptis duntaxat eccleſijs: q̄ libros:

Alexander. liij.
q̄ frēs tranſfe-
retes ſe d̄ vno
loco ad alium
poſſint ſecum
trāſſere mate-
ria edificioꝝ
locoꝝ q̄ dimit-
tūt ⁊ libros: ca-
lices ⁊ para-
menta ⁊ c̄. huius
modi: exceptis
eccleſijs.

c liij

Tractatus

calices et paramenta predicta ad alia loca transferre: ac edificia ipsa cum solo et alijs ad eadem loca pertinentibus/preter ecclesiā: per procuratores a vobis filijs ministris ad hoc deputatos vendere: ipsorumque precium in aliorum locorum ad que dicti fratres se transferunt edificationem seu alias in eorum utilitatem convertere. Cum ipsa priora loca et alia loca fratrum ad nos et apostolicam sedem specialiter pertinere noscatur presentium auctoritate indulgemus districtius inhibentes ne aliquis predictorum prelatorum seu quavis alia persona ecclesiastica vel secularis predicta bona seu loca occupare accipere seu usurpare aut quocumque modo sibi vendicare presumant absque licentia sedis apostolice specialis. Decernendo irritum et inane quicquid contra huiusmodi concessionem et inhibitionem nostram per quoscumque fuerit attentatum. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis et inhibitionis infringere: vel ei ausu temerario contraire: si quis autem hoc attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei et beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum ananie duo decimo kls nouembris: pontificatus nostri Anno Primo.

Alexander 4°
confirmat priuilegia ordinis.

Alexander episcopus servus servorum

Arum dei generali ministro et vniuersis fratribus ordinis fratrum minorum: salutem et apostolicam benedictionem. Quia ordinem vestrum speciali affectione fouemus: et fauoris prerogatiua prosequimur: eo maiorem circa vos curam gerimus: quo sinceriori vos in domino complectimur charitate: tantoque magis mentis nostre de vobis sollicitudo suggeritur: quanto precipua dilectio quam ad ordinem ipsum habemus pro vobis fortius interpellat. Cum igitur sicut ex parte vestra fuit propositum coram nobis seiclis recordationis gregory romani pontificis predecessoris nostri nonnulla priuilegia et quaedam litteras et indulgentias vobis et ordini vestro concesserint gratiose nos vestris supplicationibus inclinati: priuilegia: indulgentias et litteras huiusmodi vobis et eidem ordini auctoritate apostolica confirmantes: presentium vobis auctoritate concedimus: ut illis vti libere valeatis. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei et beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum neapolis pridie kls maij. Pontificatus nostri Anno Primo.

Nicolaus 4°
si corrigat loca in quibus habitant fratres ecclesiastico supponi in dicto eorum clausula et non obstantibus priuilegijs quibuslibet religiosis concessis et oia sacramenta in eis prohiberi: quod fratres possunt diuina celebrare et recipere sacramenta clausis ianuis. etc.

Nicolaus episcopus servus servorum

Norum dei dilectis filijs ministro et fratribus ordinis minorum salutem et apostolicam benedictionem: meritis vestre religionis inducimur: ut petitionibus vestris in his que animarum salutem continent: fauorabiliter annuamus. Sane petitio vestra nobis exhibita continebat quod contingit interdus ciuitates et alia loca in quibus habitatis supponi ecclesiastico inter

Secundus

fo.

2 i

dicto: et non obstantibus aliquibus priuilegijs seu indulgentijs quibuscumque religiosis ab apostolica sede concessis: (exceptis baptisinate parvulorum et penitentis morientium) omnia in eis ecclesiastica sacramenta prohiberi: propter quod sine conscientiarum vestrarum dispensatione confiteri peccata et ab ipsis absolui ac diuina celebrare officia interdicto durante huiusmodi non potestis: nec etiam eucharistie ac vntionis extreme in mortis articulo recipere sacramenta: super quo per sedem apostolicam petiistis humiliter vobis de salutari remedio prouideri. Nos itaque vestris supplicationibus inclinati: ut tempore talis interdicti: vestra confiteri peccata et ab ipsis absolui: ac simul legere diuinum officium missas celebrare ianuis clausis: non pulsatis campanis: voces submissa: excommunicatis et interdictis ac omnibus personis que non sunt de ordine vestro exclusis: nec non temporibus consuetis iuxta morem vestri ordinis sacre communionis et vntionis extreme sacramenta recipere: prohibitione huiusmodi seu aliquibus litteris super hoc a sede predicta impetrandis que de ordine predicto et hac indulgentia specialem non fecerit mentionem nequaquam obstantibus valeatis: vobis auctoritate presentium indulgemus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere vel ei ausu temerario contraire: si quis autem hoc attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei et beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum reate octavo kls septembris Pontificatus nostri Anno Primo.

Innocentius episcopus servus

Iseruorum dei dilectis filijs generali ministro et vniuersis fratribus de ordine fratrum minorum presentes litteras inspeturis salutem et apostolicam benedictionem. Vobis extremam patientibus pro christi nomine paupertatem: dignum est concedere ab apostolice sedis gratia per quod et necessitati vestre consulitur: et benefactoribus vestris salutis meritum procuratur: hinc est quod nos quorum deposcit officium iustis annuere desiderijs deuotorum: vestre precibus humilitatis inducti ut vos qui exhortationis pie studio bonos ad potiora dirigitis: et errantes in rectitudinis semitam laudabiliter reuocatis: in excommunicatorum terris libere commorari et ab eis tunc ac etiam quando vos per ipsos transire contigerit: necessaria vite deponere ac accipere valeatis: vobis auctoritate presentium concedimus facultatem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere: vel ei ausu temerario contraire: si quis autem hoc attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei et beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum laterani vndecimo kls decembris pontificatus nostri anno. i.

Innocentius 4°
quod fratres possint in terris excommunicatorum recipere necessaria.

Innocentius episcopus servus

Iseruorum dei dilectis filijs generali et provincialibus ceterisque fratribus ordinis fratrum minorum salutem et apostolicam benedictionem eis qui sanandis animarum morbis verbo medentes

Innocentius 4°
quod fratres in terris excommunicatorum possint celebrare ianuis clausis.

Tractatus

7 opere solerter inuigilant: illa de speciali gratia indulgemus: per q̄ di-
uini suffulti presidij: tutius 7 utilius valeat hominum salutem procu-
rare: hinc est q̄ vestris deuotis supplicationib⁹ inclinati: p̄ntium vobis
auctoritate concedim⁹ vt cum ad loca interdicto supposita vos venire
contigerit: possitis in eis excommunicatis 7 interdictis exclusis submissa
voce 7 non pulsatis cāpanis diuina officia celebrare: nisi id vobis fuerit
speciali interdictū. Nulli ḡ oīno hōinū liceat hāc paginā n̄i idulti aut cō-
cessionis infringere: v̄l ei ausu temerario cōtraire: sigs at̄ h̄ attētare p̄su-
pserit: indignationē oipotētis dei 7 b̄d̄y petri 7 pauli ap̄l̄oy ei⁹ se noue-
rit incursum. Datum augduni idib⁹ ianuarij Pontificat⁹ n̄ri Anno Tertio

Clemēs 4⁹ q̄
infringētes seu
violātes loca
fratrū minorū
sunt excoīcati.

Clemens episcopus seruus seruoy

dei dilectis filijs generali 7 vniuersis ministris guardia-
nis ac fratribus de ordine fratrum minorū salutē 7 apo-
stolicā benedictionē. In quibusdā locis aliquādo prout
accepimus p̄secutiones 7 angustias sustinetis: vt vix sit vobis possibi-
le q̄ ibidem cōditōri omnīū valeatis prout cupitis deuotuz impendere
famulatum: hinc est q̄ nos vestre prouidere quieti 7 malignorum mali-
cijs obuiare volētes: vt nullus decetero ecclias aut loca vestra ausu te-
merario p̄sumat infringere aut in illis violentiā dānabilem exercere
auctoritate p̄sentīū inbibemus: illi v̄ro qui diuini nōis postposito ti-
more: secus facere p̄sumpserint: ipso facto sententiā excommunicatio-
nis incurrāt a q̄ nō possint absolui nisi per sedē apostolicā vel p̄ conser-
uatores ab ea vobis aut eidem ordini deputatos. Nulli ergo omnino
hōinū liceat hanc paginā n̄e inhibitionis infringere vel ei ausu teme-
rario cōtraire: sigs aut̄ hoc attētare p̄sumpserit indignationē oipotētis
dei 7 b̄d̄y petri 7 pauli ap̄l̄oy ei⁹ se nouerit incursum. Datum perusij
Tertio Id̄is iulij Pontificatus nostri Anno Primo
VILLOTO BILLO viario generali omnīū fratrum minorū
regularis cōseruatiē vltromontanoꝝ.

SIXTUS PAPA IIII.

Dilecti filii Salutem 7 aplicā

benedictionē. Sup̄iorib⁹ dieb⁹ ad querelā multoz p̄la-
toꝝ ecclias nobis factā sup̄ quibusdā excessib⁹ aliq̄-
rū fratrum de ordinib⁹ medicatū 7 p̄sertim minorū p̄u-
dere ac scādalis q̄ inde puenire possent occurrere cupiētes: quasdā f̄as
n̄fas fecim⁹ q̄ incipiūt ad futurā rei memoriā: dū cōtigit interdū ad ro-
mani p̄ntificis deduci memoriā 7c. Et cū in p̄fatis l̄ris infra scripta po-
nunt v̄ba approbatione indulgētiā h̄mōi cōcessā a p̄decessoribus
n̄ris visitatib⁹ ecclias dictoz ordinū 7 p̄suffragia ibidē erogātibus
aut alia pia opa exercētib⁹ memorata 7 silay de nouo ac aliāz q̄s p̄di-
ctis ordinib⁹ seu alicui eoz in specie 7 demū reciproce vt p̄fertur 7 illas
cōcernētia facultates 7 indulta quēcūq̄ auctoritate aplicā ad n̄rum et
dicte sedis beneplacitū p̄ntiū tenore suspēdim⁹. Dubitē a plerisq̄ ne

Sixtus q̄rtus
declarat q̄ re-
uocatio indul-
gentiā nō in-
telligatur de
indulgētis fra-
trum minorū

Secūdus

fo.

22

prefata clausula q̄ dicit scilz facultates 7 indulta quēcūq̄ includat suspē-
sionē omnium priuilegiōꝝ 7 indultozum a nobis vel p̄decessoribus
nostris dictis ordinib⁹ mendicantiū concessāz cuiuscūq̄ facultatis vel
tenoris existant humiliter declarari petiisti. Nos igit̄ paterno affectu
materiā iurgioꝝ amputare volētes: tuis supplicatiōib⁹ inclinati aucto-
ritate aplicā tenore p̄sentīū declaram⁹ 7 decernim⁹ prefatā clausu-
lam solū referri debere ad facultates 7 indulta quēcūq̄ indulgentiarū
7 absolutionū 7 remissionū peccatoꝝ personas quālibet que non sunt
dictoz ordinum ac monialū vel sorozum tertij ordinis collegialiter vi-
uentiū: vel eoz cūa rac seruiētes eisdem cōtinue concernētia: 7 non ad
alias facultates seu indulta a nobis vel p̄decessoribus nostris eisdem
ordinib⁹ concessā: que oīa 7 etiam quo ad indulgentias et peccatoꝝ
remissiones tēporales non plenarias in suo robore p̄durare volumus
7 decernimus. Nō obstantib⁹ p̄fatis litteris n̄ris ac alijs quibuscūq̄:
Verū q̄ difficile foret has litteras ad diuersas mundi partes mittere:
volumus 7 auctoritate apostolica decernimus: q̄ harum transumpto
manu publici notarij suscripto 7 sigillo officij tui munito: tanq̄ p̄sen-
tibus litteris originalibus firmiter stetur: 7 ea fides adhibeatur: ac si ce-
dere originales littere exhibite vel ostense forent. Datum rome apud
sanctū petrum sub annulo piscatoris die decima nona marcij Millefi-
mo quadringentesimo octogesimo secundo Pontificat⁹ n̄ri anno. xi.

Sixtus papa quartus vniuers

sis 7 singulis presentes l̄ras inspecturis Salutē 7 apo-
stolicā benedictionē. Licet nos dudū ad importunas
nōnullozū instantiā concesserimus per certas l̄ras n̄ras
etiā quarūde m aliarū p̄decessoz n̄oz cōfirmatorias vt generaliter
frēs ordinis minorū possint in hereditate succedere parētib⁹ 7 p̄sangu-
neis suis mortuis 7 morituris ab intestato: hereditatesq̄ eoz adire 7
tenere prout in eisdē litteris nostris quarum tenores hic pro sufficiēter
expressis haberi volumus plenius continetur. Nihilominus cum desi-
deremus familiā 7 fratres dicti ordinis de obseruatiā nuncupatos sub
cura vicarij generalis viuētes quos paterno p̄sequimur affectu in sua
regulari obseruatiā cōseruare necdāri eis materiā alicui⁹ scādali v̄l in-
getudinis cum id̄ expresse aduerset eoz emisse p̄fessōi 7 p̄misse pau-
ptati: tenore p̄ntiū ex certa n̄ra sciētia decernim⁹ parit̄ 7 declaram⁹ mē-
tis ac intētōnis n̄re fuisse 7 eē vt p̄dicte n̄re 7 alie similes l̄re circa suc-
cessionē hereditatū h̄mōi ad frēs familie d̄obseruatiā se nullaten⁹ extē:
dāt. nec eis aut eoz alicui i iudicio v̄l extra q̄quomō suffragent: neq̄
v̄m aliquam habeant seu hēre cēseāt: mādātes i v̄tute sancte obediētie
omnib⁹ fratrib⁹ eiusdē familie de obseruatiā: ne quis eoz p̄cessione hu-
iusmodi v̄ti velle p̄sumat quouis p̄textu vel colore quāminimo in puri-
tate sue regule sicut decet eos permaneāt perinde ac si l̄re p̄dicte n̄-
q̄ emanassent in cōtrariū faciē nō obstantib⁹ quibuscūq̄. Ceterū q̄ diffici-
le foret p̄ns breue ad oīa in q̄b⁹ op⁹ est loca deferri: volumus vt illius.

Sixtus quart⁹
q̄ licētia data
fratrib⁹ m̄ho-
ribus succedē-
di etiam ab in-
testato nō in-
telligat̄ de ob-
seruantibus.

Tractatus

transumpto manu publici alicuius notarii scripto. Et sigillo vicarij generalis predicti munito: ea prozsus vbiq; fides adhibeatur que adhiberetur si idem breue originaliter produceretur vel ostenderetur. Datum rome apud sanctum petrum sub anulo piscatoris die septimo augusti pontificatus nostri Anno quarto

Sirtus qrtus
declaratio que
das sirti pape
quarti sup re-
gulā fratrum
minoz ad in-
stancias mini-
strozum.

Sirtus epus seruus seruoz

dei ad perpetuam rei memoriam. Circūspecta apostolice sedis benignitas salutis operibus semp intenta: ad ea precipue sue sollicitudinis studium conuertit per que christi fideles singuli presertim sub suauis religionis iugo altissimo famulantes: semotis scrupulis vniuersis in pacis tranquillitate et consciencie puritate illi cui se sponte deuouerunt vota sua exoluere valeant. censuras et penas aliquando reuocando: interdum vero limitando prout conspiciunt in domino salubriter expedire. Sane p parte dilectorum filiorum ministri generalis et vniuersorum fratruz ordinis fratrum minorum nobis nuper exhibita petitiō continebat q licet multis fratribus eiusdem ordinis satis durum et difficile sit regulam beati francisci tenere ac ad suarum salutem animarum sufficere videatur regulā ipsam laudabiliter obseruare: nihilominus quia nonnulli romani pontifices predecessores nostri et alij ac etiam generalis et fratres ipsius ordinis seruoze deuotionis accensi vltra dictam regulam nonnulla statuta et ordinationes siue constitutiones fecerint per que aliqua eisdem fratribus prohibentur: vtputa comedere carnes in natiuitatis resurrectionis et ascensionis domini nostri iesu christi et penthecostes ac beatorum petri et pauli apostolorum ceterisq; alijs festiuitatibus et diebus. quedam vero alia ipsis precipiuntur fieri sub excommunicationis vel alijs censuris ecclesiasticis seu alijs penis quas contrafacientes ipso facto incurrunt multi propterea dicti ordinis fratres contrafaciendo censuris et penis taliter latis sepenumero inuoluuntur et illaqueantur: vnde statuta et ordinationes predicta potius ad animarum suarum dispendium q saluam edificare videntur. Verum si censure et pene predictae in contrafacientes vt presertur ipso facto: late in cōminatorias et infligendas aut temporales penas mutarentur: profecto saluti plurimorum opportune cōsulerentur. Quare pro parte ministri et fratrum predictoz nobis fuit humiliter supplicatū vt ipsis in premissis opportune puidere de benignitate aplice dignaremur. Nos igit qui fidelium aiā dispēdijs libeter obuiam⁹ eozq; salutē sinceris desiderijs exoptam⁹: hmoi supplicatōib⁹ inclinati auctoritate aplice tenore presentium statuimus atq; decernimus: q ministri, custodes, Guardiani et fratres dicti ordinis presentes et qui pro tempore fuerint ex statutis seu consuetudinibus vel declarationibus dicti ordinis preter regulam quomodolibet et a quibuscūq; editis etiam confirmatione apostolica vel quauis firmitate alia roboratis: illis ptra faciendo nulla ecclesiastica cēsurā nulloq; mortalis peccati vinculo ligari valeant: neq; censuras et penas seu mortale peccatum

Secundus

fo.

2 3

huiusmodi incurrant: nisi tales essent casus vel excessus: qui diuina lege seu precepto romane ecclesie merito inducerent ad mortale: censuras et penas taliter latis barum serie reuocantes et annullantes: illasq; ad vim cōmutationis penarū cōminatoriā et ferendarum seu corporales et temporales penas predictas per generalem ministrum: custodes: guardianos et alios prelatos ipsius ordinis ferendas et infligendas reducentes: quodq; ministri: custodes: guardiani et alij ipsius ordinis prelati predicti corporales et temporales seu alias penas pro non obseruatione dictorum statutorum secundum qualitatem personarum locorum et temporum et alias prout videbitur saluti animarum fratruz eozumdem in domino expedire: ferre et promulgare ac delinquentes ab illis absolueri valeant. Non obstantibus statutis: ordinationibus et declarationibus premissis: quibus quoadhoc expresse derogamus ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis: necnon alijs statutis et consuetudinibus dicti ordinis etiam iuramento confirmatione apostolica vel quauis alia firmitate roboratis contrarijs quibuscūq;. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre reuocationis: annullationis: statuti: decreti et derogationis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei et beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum rome apud sanctum Petrum: anno incarnationis dominice millesimo quadringentesimo octogesimo kls decembris pontificatus nostri Anno Decimo.

Nicolaus episcopus seruus ser

uozum dei dilectis filijs generali et prouincialibus ministris ac custodibus vniuersis ordinis fratruz minorum: Salutem et apostolicam benedictionem. Religionis fanoz sub qua virtutuz domino deseruitis et fructus vberes qui ex vestris laboribus in ecclesia vniuersali diuina gratia cooperante proueniunt nos inducunt: vt illa vobis fauorabiliter concedam⁹: per que vestri ordinis pura obseruantia in sui vigore seruetur: dictiq; ordinis professores qui pro nulla re temporali possunt in iudicio experiri: exclusis quibuslibet sollicitudinibus liberius et quietius diuinis vacet obsequijs et officijs: ac offerentijs: donantijs et concedentijs aut in vltima voluntate relinquentijs ordini predicto vel fratribus eiusdem ordinis aliquid propter deū: pia intentio non fraudetur: ac illorum qui propter deum ad ipsos reuerentiam non habentes: eos presumunt in personis vel rebus indebite molestare audacia refrenetur. Ea propter nos sollicitudini qua predictus ordo pro suis necessitatibus quotiens ingrueret necessitas vel vtilitas suaderet recurrere ad romanam ecclesiam cogeretur: ad quam omnium rerum mobilium et immobilium quibus fratres ipsi vti possunt: ius proprietatis et dominium nullo medio spectat: pensata incommoditate seu difficultate que per hoc ingeri posset fratribus supra.

Nicolaus 4°
cōcedit facultate ministris et custodibus instituendi procuratores et syndicos.

Tractatus

dictis benignius indulgētes - Volētes quoq; heredum 7 executorum negligentis 7 molestatorum ipsorum fratrum insolentis obviare: vt fratres secundum modos licitos 7 congruos ipsi ordini: relictis sibi in testamentis 7 elemosynis non fraudentur eisq; de iniuriatoribus ipsis exhibeatur iusticie complementū: ac sperātes q; his que pro statu prospero dictorum fratrum 7 ordinis augenda fuerint per nos eo salubri 7 vtilius consuletur: quo maiori fueritis in hac parte auctoritate muniti: discretioni vestre de qua plenam in domino fiduciam obtinemus: speciales personas que non sunt de ipso ordine nominandi pro locorum 7 fratrum indigentia singulorum quas personas per vos taliter nominatas: in his administrationē legitimam generales 7 liberā gerere 7 ipsos veros administratores 7 legitimos procuratores yconomos syndicos 7 actores esse de plenitudine potestatis presentium auctoritate cōstituendo decernimus: qui res ipsas 7 ipsarum rerum precium 7 predictas elemosynas nomine ipsius ecclie recipiant per eosdem in fratrum ipsorum utilitates prout eis licet ex regula vel ex declaratione regule cōuertenda sicut 7 quando a te fili generalis 7 singulis alijs vestri in provincia vel custodia sibi decreta vel ab eisdem fratribus de assensu vestro extiterint requisiti: ac eadem persone petēdi: erigēdi: recipiēdi: alimēdi predicta trāsfigēdi quoq; 7 paciscēdi: conueniēdi: impetrandi litteras apostolicas vel alias: iusticiam vel gratiā continentēs in iudiciis 7 loca conueniēdi 7 recusandi: compromittēdi 7 remittēdi: refutandi quietationes: faciēdi agēdi: defendēdi ac in animas eorum de calumnia et veritate dicēdi iurandi: 7 cuiuslibet alterius generis iuramentū prestādi: sententiā seu sententias diffinitivas seu interlocutorias audiēdi: nec non appellandi appellationis seu appellationū causas prosequēdi: cū illis 7 contra illos qui huiusmodi res mobiles vel immobiles aut precium earum vel relictas elemosynas fratribus in testamentis occuparent vel violēter auferrent: siue contra voluntatē fratrum quomodolibet detinerent: seu ipsis in personis vel rebus aliquas iniurias irrogarent: 7 generaliter in omnibus causis pro rebus 7 locis huiusmodi ad ipsas eccliam spectantibus ipsorum fratrum vsui concessis: necnon pro predictis iniurijs 7 violētis: immunitatibus: libertatibus ac iuribus 7 priuilegijs eorūdem sine cuiuslibet satisfactionis 7 cautionis onere plenam liberā generalem auctoritatē aplicā in iudicio 7 extra iudiciū potestātē reuocandi quoq; personas easdem 7 earū quālibet ac alias eis subrogandi vel nominandi per supradictū modū nominationis quoties opportunus fuerit qui eadem in predictis vel similem habeāt potestātē plenā vel liberam concedim⁹ auctoritate presentium facultatem. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginā nre concessionis vel cōstitutionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei 7 beatorum petri 7 pauli apostolorum eius se nouerit incursum. Datum apud urbem veterem decimo kls septembris pontificatus nostri Anno Tertio.

Secūdus

fo.

24

Dannes epūs seruus seruoz

dei dilectis in xpo filijs generali 7 puincialibus ministris ac vniuersis custodibus guardianis 7 singulis fratribus de ordine fratrum minorum Salutem 7 apostolicam benedictionem: filiatiōni vestre indulgentias ordini vestro concessas per predecessores nostros 7 per nos facimus manifestas 7 confirmatas sicut inferius annotantur: videlicet in festiuitatibus beate marie virginis beatorum francisci: antonij: ludouici 7 beate clare in consecrationibus ecclesiarum altariūq; 7 vocabulis earum 7 per octauas: est data indulgentia decem annorum 7 dierum quinquaginta a summis pontificibus: videlicet alexandro quarto: innocētio quarto: clemente quarto: vrbano quarto: nicolao tertio: gregorio nono: nicolao quarto. Idem alexander quartus omnibus accedentibus ad loca vestri ordinis siue ad audiendum verbum dei siue ad audiendum missas beate marie virginis vel beati francisci dum cantantur dedit indulgentiam centū dierum. Idem etiam papa omnibus visitantibus loca fratrum minorum dedit indulgentiam quadraginta dierum. Idem innocētius quartus pro eadē causa dies quadraginta. Item idem innocētius omnibus porrigentibus manus adiutrices fratribus minoribus siue in domibus eorum siue euntibus per viam quadraginta dies. Item nicolaus tertius pro eadē causa dies quadraginta. Item clemens quartus pro eadem causa dierum centum. Item eisdem omnibus visitantibus ecclesias fratrum minorum quoties causa deuotionis octoginta dierum. Item fratres dicti ordinis in omnibus predicationibus suis extra domum suam possint dare octoginta dies indulgentie: in domibus autem suis centum ultra predictas indulgentias. Item nicolaus quartus in missarum solennibus beate virginis 7 beati francisci dedit indulgentiam centum dierum. Item benedictus vndecimus accedentibus ad loca fratrum minorum in solennitatibus eorum centum dies. Item nicolaus quartus dedit indulgentiam vnius anni 7 dierum quadraginta accedentibus ad loca predictorum fratrum causa deuotionis. Item omnibus accedentibus ad loca vestri ordinis causa deuotionis quocunq; tempore die vel hora licet non sit aliquod festum concessa est indulgentia a pluribus romanis pontificibus annorum duorum 7 dierum quadraginta. Nos igitur vestris pijs precibus inclinati salutem 7 profectum animarum benignius intendentes: de omnipotentis dei misericordia 7 beatorum petri 7 pauli apostolorum eius quorum vicem licet immeriti gerimus auctoritate confisi: easdem omnes indulgentias vestro ordini per predictos nostros predecessores concessas omnibus vere penitentibus 7 confessis concedimus 7 confirmamus. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginam nostrarum concessionum 7 cōfirmationum infringere vel ei ausu temerario contraire: siquis autē hoc

Joannes 2 9
firmat indulgentias a suis predecessoribus ordini concessas.

Tractatus

attentare presumpserit indignationem omnipotentis dei et beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum avinione pontificatus nri Anno quinto decimo.

Benedictus. xj.
pcedit excepti-
one copiosas
ordinariorum
vt bonifacius
vij. et nicolaus
quartus

Benedictus epus servus servorum dei. Dilectis filiis generali et provincialibus ac vnicersis fratribus ordinis fratrum minorum. Salutem et apostolicam benedictionem. Inter ceteros ordines quos celestis agricolae summa benignitas in horto plantavit ecclesie: fratrum minorum ordinem iam per orbis provincias superna gratia propagante diffusum: dum minori fungeremur officio sincera charitate dileximus: ad statum eius feliciter promovendum sollicitis studiis intendentes: nec minus ut utique sed auxilium potius circa ipsum prebante dilectionis affectum persone nostre subsecuta promotio ad apicem apostolice dignitatis: cum tanto propensus ad ipsius ordinis intendam augmentum: quanto nobis facultas prestantior quam nostris non exigentibus meritis noscitur celsus attributa. Licet igitur nonnulli romani pontifices predecessores nostri prefatum ordinem a prelatorum iurisdictione quozlibet prorsus eximerint: ipsumque fore decreverint per ipsorum litteras speciales exemptum. Nos tamen ordinem ipsum ob salutis fructus innumeratos qui ex ipso noscuntur animabus fidelium provenire gerentes in visceribus charitatis. Et propterea nolentes omnino ut quisquam cuiuscumque sit ordinis dignitatis conditionis aut status vos generaliter vel specialiter ac prefatum ordinem super exemptionem ipsius ac alius vestris dicti ordinis libertatibus et immunitatibus quibuscumque sub quavis forma vel expressione verborum vobis et eidem ordini ab apostolica sede concessis: impugnantere impedire ac turbare valeat: vel quomodolibet molestare: vos et ordinem ipsum ab omnium et singulorum quozlibet prelatorum et personarum ecclesiasticarum omni modo potestate ac iurisdictione prorsus eximimus de apostolice plenitudine potestatis, ita quod nec etiam ratione delicti commissi vel iniuri contractus aut rei site posite vel existentis contra loca vestra exempta possitis coram eis non obstante constitutione felicitis recordationis Innocencij pape quarti predecessoris nostri in contrarium edita impediti molestare seu quomodolibet contra venire: decernentes vos et ordinem ipsum immediate eidem sedi ac soli tantummodo romano pontifici subiacere. Ecclesias insuper oratoria domos ac loca que tenetis et inhabitatis ad presens ac tenebitis et inhabitabitis in futurum dum et quotiens vos illa tenere et inhabitare contigerit: exempta prorsus existere nulloque medio sedi subesse decernimus prelibate. Nulli ergo omnino hominum liceat banc paginam nostre exemptionis decreti derogationis et constitutionis infringere: vel ei ausu temerario contraire: si quis autem hoc attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei et beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum rome apud sanctum petrum quarto nonas aprilis nostri anno primo pontificatus

Secundus.

fo,

25

Gregorius epus servus servorum dei.

Generabilibus fratribus archiepiscopis et episcopis ac dilectis filiis abbatibus prioribus decanis archidiaconis plebanis archiepiscopis byteris et alijs ecclesiarum prelatibus ad quos littere iste pervenerint. Salutem et apostolicam benedictionem. Quia abundavit iniquitas et refriguit charitas plurimorum: sacrum ordinem dilectorum filiorum fratrum minorum dominus suscitavit qui non que sua sed que sunt christi querentes tam contra perfugas hereses quam contra pestes alias mortiferas extirpandas se dedicaverunt evangelizationi verbi dei in abiectioe voluntarie paupertatis. Nos igitur sanctum eorum propositum et necessarium ministerium favore benivolo persequentes: universitati vestre affectuose durimus commedandos charitatem vestram rogantes et exhortantes in domino ac per apostolica vobis scripta mandantes: quatenus dilectos filios fratres ordinis memorati pro reverentia divina et nostra ad officium predicandi ad quod sunt ex professione sui ordinis deputati: benigne recipere procuretis ac populos vobis commissos ut ex ore ipsorum verbi dei sementem denote suscipiant admonentes: etiam in suis necessitatibus liberaliter assistatis, nec impediatis quo minus illi qui ad predicationem eorum accesserint: tunc eorum sacerdotibus valeat conferri: quatenus ad predicta suscipienda vestris exhortationibus preparati: tanquam bona et fructifera terra pro vitiorum tribulis incipientes segetes germinare virtutum: et dicti fratres per cooperationem vestram suscepti ministerii cursum feliciter consummando: optatus reportent sui laboris fructum et finem salutem videlicet animarum. Quia vero sepe vitia sub specie virtutum occulte subintrant: et angelus sathane in angelum lucis se plerumque simulate transformat: prout auctoritate vobis mandamus quatenus si qui de predictorum fratrum ordine se dicentes in vestris partibus predicaverint: ad questum pecuniarum se convertendo per quod religionem ipsorum qui paupertatem professi sunt contingeret infamari: vos tanquam falsarios capiatis et condemnetis eosdem, nulli ergo etc. Datum viterbii .xj. kl's. Junij pontificatus nri Anno undecimo

Gregorius. fr.
q plati ecclia-
rum debet fra-
tribus predicati-
bus necessaria
ministrare et po-
pulum eius pro-
care et q tunc
possunt pessi-
ones audire.

Innocentius epus servus servorum dei.

Dilectis filiis generali ministro et universis fratribus ordinis fratrum minorum. Salutem et apostolicam benedictionem. Cum iam per eius gratiam que que mundum abominat assumit: vestri ordinis titulum adeo sit insignis: quod vix creditur ab his qui contra vos litteras impetrant sine malicia subterfieri: Nos et illorum obviare fraudibus et vestram innocentiam favorabiliter consolare volentes: auctoritate presentium vobis indulgemus: ut nequeatis per ipsas apostolicas conveniri que de hac indulgentia et vestro ordine mentionem non fecerint. Nulli ergo omnino hominum liceat banc paginam nostre concessionis et indulti infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei et beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incur-

Innocentius.
q freres no pos-
sunt pueniri ab
aliquo nisi fa-
cta metide bu-
ius bulle

Tractatus

surum. Datum laterani vndecimo kls: decembris pontificatus nostri Anno, primo.

Generale decretum sacri concilij constancien. cōsulte salubriterq; separās fratres minores d̄ obseruātia ab alijs fratribus conuentualibus.

Generale decretum sacri concilij constancien. cōsulte salubriterq; separās fratres minores de obseruātia ab alijs.

Sacrosancta constancien. synodus. Dilectis ecclesie filijs generali 7 provincialibus ministris 7 custodibus ceterisque ordinis minorum prelati ac fratribus. Salutem 7 omnipotentis dei benedictionem. Supplicationibus personarum que voto religionis sunt ascripte illis presertim libenter annuimus: quos ad finem tendere conspiciamus per quem persone ipse sub placida tranquillitate iuxta suam professionem quiescant: ac sedulum 7 tranquilluz in humilitatis spiritu de mino vleant reddere famulatum. Nuper siquidem pro parte religiosorum vltorum guardianorum 7 fratrum vestri ordinis conuentuum videlicet d̄ sancto andomaro morinensis de sagio. sagiensis de varenis remensis de dola. bisuntinensis de lauale. gondonis ceuomanensis de clecio: na uetensis de ambasia: turonensis de sancto ioanne: angliacensis ranten sis de brichorio de toledo: 7 fontiniato comitis maleacensis diocesum infra prouincias burgundie 7 turonie iuxta modum dicti ordinis existētium. Nobis humiliter supplicatio presentata continebat: q̄ diuina operante clementia. His tēporibus nouissimis regularis obseruantia vestriam dicti ordinis in prefatis conuentibus inceperat vigere. sed varijs obstantibus impedimentis per ministros 7 custodes illarum prouinciarum eis presertim: in ipsa obseruantia non mediocriter impediebatur: quorum impedimento occasione scandala multa pullulabant. humiliter 7 deuote supplicantes: quatenus eis de remedio opportuno prouidere dignaremur. Eorum igitur supplicationi tanq̄ iuste benigne annuentes cupientes scandala queq; de medio ordinis vestri tollere atq; vnitatem in eo conseruata fratres in pacis dulcedine conseruare: statuimus 7 decreuimus eisdem supplicationibus fore prouidendum 7 defacto tenore presentium prouidemus eis iuxta formam per reuerendissimos patres dominos videlicet iordanum episcopum albanensem de vrsinis ipsius ordinis protectorem. Et petrum tituli sancti crisogoni presbyterum cameracensem vulgariter nuncupatum sancte ecclesie romane cardinales 7 alios ex parte huius sacri concilij super hoc specialiter deputatos: ordinatam 7 traditam atq; per religiosum virum fratrem Joannem de rocha in sacra pagina professorem 7 vicarium in presenti concilio cui minister generalis vna cum pluribus alijs magistris 7 discretis fratribus ordinis vestri ex vna parte: 7 fratres dictos conuentus

Secūdus

fo.

26

representantes ex alia concordatam: videlicet q̄ fratres predictorū conuentum de cetero quousq; aliud super hoc per sacrum generale concilium ordinatum fuerit: possint 7 valeant quilibet in sua prouincia eligere de predicta stricta obseruantia vnum fratrem idoneum quem in scriptis ministro illius prouincie presentatum: ipsam dictus prouincialis minister infra triduum post huiusmodi presentationem suam vicarium cōstituere debeat ad ipsos regendum in solidum loco 7 vice eius: 7 eis prouidendum in omnibus quibuscunq; 7 ipsis modis quibus ipse prouincialis minister prouidere posset eis: ita q̄ de ipsorum fratrum regimine in nullo se possint introuidere dicti prouinciales vel custodes sed ad ipsos vicarios cura 7 correctio eorum omnino pertineat: excepto q̄ ad sue superioritatis cognitionem minister prouincialis possit si voluerit ipsos visitare in propria persona: 7 tunc punire de consensu maiorum 7 discretorum conuentus: in quo fiet hec visitatio quicquid punitionis reppererit dignum: quem si constituere renuerint predicto modo: extunc eundem presentati constitutio ad vicarium ministri generalis inferius annotatum deuoluatur 7 pertineat absolute: qui quidem vicarij huiusmodi trium prouinciarum possint 7 debeant vna cum fratribus discretis sibi subditis forma solita in electionibus ordinis preseruata: in simul eligere intense vnum alium fratrem ad hoc sufficientem 7 idoneum pro eorum vicariorum correctione 7 totius huius stricte obseruantia. In predictis prouincijs meliori regimine quem per eos in scriptis ministro generali ordinis qui erit pro tempore presentatum humiliter ipsum minister generalis super illos suam vicarium constituere infra triduum post illam presentationem benigne debeat: 7 charitative alioquin ipso triduo transacto: sit 7 habeatur vicarius ipsius generalis auctoritate huius sacri concilij constitutus: qui quidem vicarius generalis in sua congregatione vel alias solus possit debeat: vicarios prefatos quotiens opus fuerit punire. 7 fratribus alijs sibi subditis prouidere in omnibus quibuscunq; casibus quibus minister generalis eis potuisset prouidere: ne ipsos vt sepius contingit quotiens ministro generali indigent longius oporteat euagari. Et pro hac vice prima constitutum: in prefatum ministri generalis vicarium fratrem Nicolaum Radulphi apud nos de hac laudabili obseruantia prouidentia ac diligentia solerti multipliciter commendatum: que volumus posse deponi quotiens vicarijs 7 alijs fratribus discretis sepredictis videbitur expedire. Possit tamen generalis minister qui est 7 qui erit pro tempore: ipsos fratres 7 conuentus in sua persona quotiens voluerit visitare prelibato vicario non obstante 7 punire si quid in dicta visitatione puniendum reppererit sicut moris ē in ordine 7 alias facere cōsuevit. Verūtmō intēdim⁹ q̄ pfati vicarij ppter mortē depositionē seu mutationē illoꝝ quoz vice fugēt: possint a suis officijs remoueri vel in eis ipediri: nisi sup hoc assensus maioruz

Attēde qd̄ possit minister prouincialis i fratres obseruantie.

Idē vicarius generalis obseruantie

De superioritate ministri generalis in fr̄es obseruantie.

d ij

vel discretorum sibi subditorum prius interuenerint: ad quos semper eos deponere et alios eligere ante dictis generali et provincialibus ministris presentare modo et forma premissis quotiens fuerit opportunum volumus et decernimus pertinere. Insuper possit et debeat ipse vicarius generalis et sui successores conuentus sibi subditos ad statum dicte stricte obseruantie consonum: iuxta declarationes et statuta sedis apostolice et ordinis reducere: tollendo quascumque superfluitates siue sint in rebus mobilibus vel immobilibus quantum fieri poterit bono modo habito semper consilio maiorum et discretorum sibi obedientium. Eligendo si opus est aliquos fideles qui ipsas superfluitates auctoritate huius sacri concilii vendant commutent aut alias in operibus conuertant. Insuper statuimus quod omnes et singuli conuentus predictarum provincialiarum quotiens maiori vel saniori parti fratrum in eis existentibus placuerit: ad hanc strictam obseruantiam reducere se: et vicarijs ante dictis se subdere hoc libere facere possint: et etiam singuli fratres cuiuscumque conuentus contradictione cuiuscumque non obstante a quorum vicario rum obedientia et subiectione nullus possit exire sine speciali licentia vicarii generalis ante dicti: non tamen per hoc intendimus quod fratres et conuentus qui voluerint: possint secundum hanc strictam obseruantiam vivere manendo immediate sub cura ministroꝝ provincialium: exceptis tamen prenomminatis conuentibus et conuentu de mirabello pictaue- sis diocesis quem volumus expresse et ordinamus cure et regimini predictorum vicarioꝝ subesse et ex causa ut sicut in eo hęc stricta regula- ris obseruantia in partibus illis sumpsit exordiu: ita in illo tanquam in alio rum speculo semper elucescat. Ceterum cum iuxta sententiam sapientis vo- latis ad sibi similia habitualiter conueniant. Statuimus quod quando huiusmodi obseruantes peregrinationis studio vel alias per mundum pro- ficiscuntur: ad loca et conuentus cõitatis ordinis declinent si voluerint. Ad alia vero loca fratrum in obseruantia sibi similium semper declina- re teneantur iuxta quod in statutis ordinis continetur. Insuper quilibet provincialis minister provincialiarum premissarum: vicario generali se- pe dicto pro presenti duos conuentus in sua provincia fideliter assignet aptos ad manendum. munitos libris alijsque rebus pro cultu diuino quo- tiens ab eodem vicario per litteras aut alias in suo provinciali capitulo fuerit requisitus eligendos per ipsam provinciam: ita quod propter hanc assignationem mobilia quecumque dictis conuentibus pertinentia: quo- modocumque sit non debeant abigi seu segregari secundum dispositionem pro- tectoris ordinis vestri. et si contigerit quod ministri provinciales custodes vel alij expulerint vel eiecerint fratres huiusmodi obseruantie ab aliquo seu aliquibus conuentuum predictorum: a quindecim mensibus citra violenter: et alios loco eorum inibi collocauerint: vel mobilia ad ipsos conuentus seu aliquem ipsorum spectantia deportauerint: volumus et mandamus districte predictos fratres indilate recedere et exire de dic- to conuentu. Mandantes tenore presentium prelibato vicario gene- rali quatenus auctoritate nostra omnibus modis quibus fieri poterit

Attēde. qd dat facultas tollē- di supflua con- uentus etc. et p aliquos fide- les et amicos d illis disponere cōuertendo in operibus.

Modus refor- mandī cōuen- tus p̄uēualiū

In quo cōue- tu incepit obs- uantia. D. u. g. beznardus rep. de ley. etc.

boneste et licite ipsos exire et predicta bona restituere compellat per cē- suras ecclesiasticas: et alios fratres et subditos suos ibidem de nouo collo- cando omnibus quibuscumque districte prohibentes ne quis eum super hoc impedire presumat subcommunicationis pena: sed magis ei pre- beat vnusquisque requisitus auxiliū et iuuamen. Statuentes vltius ne fratres huiusmodi obseruantie fiant capellani honoris vel maneat cō- tinue in domibus secularium causa confessionis vel alias citra tamen aliorum fratrum vestri ordinis preiudicium: ne forsan freno obediē- tie laxato vel conuersatione, seruior deuotionis eorum tepescat. Preci- pinus insuper et mandamus districte in virtute obediētie sancte om- nibus et singulis fratribus conuentuum predictorum et alijs in futurum sub cura et regimine predictorum vicarioꝝ constitutis siue constituen- dis: quatenus ipsis vicarijs firmiter obediant et pareant cum effectu in omnibus in quibus fratres illius ordinis suis generali et provincialibus ministris obedire debent. Ceterum cum predicta sint de voluntate par- tium sicut preferitur per nos statuta et ordinata: districte inbibemus omnibus et singulis ministris et custodibus qui sunt et erunt in futurum ac alijs fratribus vestri ordinis: ne occasione controuersie prius super his mote aut prosecutionis in presenti concilio facte seu alia quavis cau- sa: fratres d hac obseruantia presentes vel futuros inquietent: molestent vel affligant: seu eorum vicarios vel de secta noua seu reprobata quo- modolibet vocent. Nec etiam fratres dicte obseruatie alios fratres ve- stri ordinis nec elemosinas vel oblationes sibi dandas impedire presu- mant: quod si de cetero alij alijs facto circa premissa vel eorum aliquod hinc inde iniuriati fuerint: manus violentas in eis ponendo: eos incar- cerando arrestando libris spoliando aut alias maculam heresis false imponendo: sententiam excommunicationis ipso facto incurrant iniuriā- tes: a qua non possint articulo mortis excepto absolui: nisi per eum car- dinalē qui pro tempore huius ordinis erit protector. de ceteris leuio- ribus iniurijs verbalibus omnes quicque fuerint in hoc culpabiles de- prebenti: puniantur per eorum prelatos. Circa premissa sententiarum fulminatōib⁹ aut appellatōib⁹ interpositis et litteris felicis recordatiōis alexandri pape quinti et eaz⁹ confirmatōib⁹ nō obstantibus: quas tenore presentium reuocamus cassamus et annullamus ac nullius roboris vel momenti declaramus: et alijs quibuscumque statutis apostolicis vel hu- iusmodi ordinis in contrarium editis non obstantibus. Datum constā- tie. Nono klis octobris: Anno a natiuitate domini millesimo quadrin- gentesimo quartodecimo apostolica sede vacante.

Ne frēs obser- uantie fiant ca- pellanī

Jus ep̄is seruus seruorum
dei ad perpetuam rei memoriam. Admonet nos succe- pti cura regiminis et auctoritas officij pontificalis idu- cit ut circa ea per que religionis status atque integritas conseruetur et opitulante alijssimo augeantur: quantum cum deo possu- mus fauorabiliter intendamus. Ad conseruationem itaque ordinis fra-

Si papa se- cūd⁹ quod nullus frater regulari obseruatie pos- sit visitare se- pulchra dñi vel alia loca hiero- solimitana et si ad hec obtinuit licentiam. a sede aplice nisi de cōsensu suoz p̄lator.

Tractatus

trum minorum sancti francisci de obseruantia nuncupatorum eiusque regularis obseruantie. et vt vagantibus et fugitiuis fratribus atque alijs spiritum libertatis exquisitis medijs querere satagentibus: omnis euagandi tollatur occasio. et malicijs hominum obuictur: auctoritate apostolica tenore presentium statuimus et ordinamus: atque decernimus. quod omnes et singuli eiusdem obseruantie pfectores qui a sede apostolica visitandi sepulchri dñici et alia loca sancta hierosolimitana seu alia loca ultra montana hactenus licentiam obtinuerunt: vel iposterum obtineant: nisi ad id suorum prelatorum consensus accedat. et iuxta ipsius ordinis regularia instituta ad hoc reputentur idonei: licentia huiusmodi minime vti possunt: neque illi obtentu ad partes hierosolimitanas aut loca predicta transire sed eos subiecti volumus regularibus disciplinis. propterea volumus atque decernimus quod preterea cuiuslibet licentie aut concessiois etiam prius vel per sedem apostolicam generaliter vel specialiter cuiuslibet conuentui aut regulari vel seculari loco aut alteri singulari persone sub quacumque forma vel expressione verborum hactenus facte et concessie seu imposterum concedende aut fiende: etiam si talis fuerit quod de eius tenore et nomine ac cognitione conuentus loci seu persone cui concessa sit specialis specifica et expressa mentio habenda fuerit cui etiam specialiter et expresse derogamus. ac nullam et inuolidam nulliusque roboris vel momenti perpetuo esse declaramus nullus siue prelati. aut conuentus seu loci huiusmodi presidens aut singularis persona tam ecclesiastica quam mundana tam regularis quam secularis quocumque nomine et quacumque dignitate fungens recipiat aut recipere faciat audeat vel presumat aliquem ex fratribus dicte obseruantie recedentem ex aliquo conuentu siue loco: nisi ipse frater de licentia sui superioris prelati in scriptis concessa et facta recesserit: in qua de loco vnde recessit et de persona siue loco ad quem accedere voluerit specialis et expressa mentio fiat. nec non ipsos fratres sic receptos siue licentia huiusmodi ad suos prelatos reduci et remitti debere: ac eis eorundem prelatorum correctioni et obedientie subiecti. et renitentes et ipsos retinentes aut auxilium consilium vel fauorem prestantes: penas in litteris tam nostris quam felicis recordationis eugenii pape quarti predecessoris nostri super hoc editis contentas incurrere volumus et decernimus eo ipso necnon irritum et inane quicquid secus factum per quoscumque aut quomodolibet attentatum fuerit. premissis ac licentijs et concessionibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis et consuetudinibus dicti ordinis ceterisque contrarijs non obstantibus quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti ordinationis decreti declarationis voluntatis derogationis institutionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit indignationem omnipotentis dei et beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum rome apud sanctum petrum Anno incarnationis dominice: millesimo quadringentesimo sexagesimo secundo. vñ decimo. k̄s february pontificatus nostri Anno quinto.

Secundus

fo.

28

Nicolaus episcopus seruus seruorum

dei. Dilectis filijs generali et provincialibus ministris ac vniuersis fratribus ordinis fratrum minorum. Salutes et apostolicam benedictionem. In vestri ordinis regula per sedem apostolicam confirmata inter cetera continetur quod eam professis de ipsa egredi nullo modo licebit: nec vobis licentiandi et absoluedi ab ordine ipso potestas tribuitur ex regula predicta. Sed nonnulli ordinis vestri fratres post factam in ipso professionem ab eis in firmitate mentita et alijs confectis mendacijs ac per malignitatis astutias occasionibus varijs adiuuentis et ambitionibus crescentibus in eisdem: a superioribus suis interdum ex eundem ordine ipso licentiam postulant eandemque obtinent ab eisdem. Interdum vero illicitiati exiunt de eadem ad alios conuolantes. in quibus dignitates prelaturas et officia assumunt: non sine proprie salutis dispendio. et derogatione non modica honestati ordinis memorati. Nos itaque volentes huic morbo congrue medele remedium adhibere ac animarum obuare periculis. et euagandi materiam amputare: auctoritate apostolica statuimus et etiam ordinamus. vt fratres vestri ordinis qui post professionem ab eis in ipso ordine factam ad quoscumque ordines professionis cuiuslibet petita vel non petita: obtenta vel non obtenta a suis superioribus licentia immediate. vel per alium seu alios ordines mediate transierunt iam. vel transierint: in ordine siue in ordinibus ad que vel ad quos transitum habuerunt aut eos imposterum habere contigerit vel etiam extra illos: ad nullam omnino administrationem vel officium curam animarum habentia: nec etiam ad aliquam dignitatem vel prelaturam seu personatum quoquomodo possint assumi absque apostolice sedis speciali et expressa licentia per ipsius sedis patentes litteras concedenda. facientes plenam certam et determinatam de statuto et ordine huiusmodi mentionem. Nos enim nihilominus ex nunc irritum et inane decernimus si secus in hac parte fuerit attentatum. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostri statuti ordinationis et constitutionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei et beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum rome secundo idus maij pontificatus nostri Anno primo.

Nicolaus quartus prohibet fratribus minoribus cum tibus ad alios ordines licentia petita vel si petita. ne possint habere prelaturas vel administrationes.

Eugenius episcopus seruus seruum dei.

Dilecto filio fratri ioanni de mauberto ordinis minorum qui dicitur de obseruantia regulari partium ultra montanorum vicario generali: salutem et apostolicam benedictionem. Lupinus et quantum nobis fuerit ex alto concessum intendimus oia facere per que fratres tue commisse cure multos messis manipulos diij

Eugenius quartus preceat vicario generali quod possit frates sibi subditos nuocare in locum dispositum et statuere et ordinare quod vident expedire

In hoc reum dñicum perferant. Volumus itaq; 7 mandamus tibi vt cõ uocatis ad te omnib; vicarijs tibi subiectis alijsq; tui ordinis fratrib; de quibus tibi videbitur ac vicarijs antedictis in locũ per te ipsum deputandũ sed idoneũ 7 tollerabilem omnibus : quibus sic cõgregatis vicarijs 7 fratribus auctoritate apostolica volum; atq; concedimus oia posse fieri 7 ordinari pro gubernatione fratru: cõuentũ: domoz: loco rum 7 eremitorioz tue vicarie subditoz que generalis minister tui ordinis cũ generali capitulo tã de iure q; de cõsuetudine 7 ex forma priuilegioz posse facere consuevit. In primis autẽ volum; tales a vobis ordinationes fieri: per quas omnes fratres quoruũq; locoz 7 quarũcũq; vicariarũ atq; prouinciarũ tui officij ad vnũ eũdemq; modum viuẽdi quantũ fieri potest reducãtur. tã circa habitus gestationẽ q; circa fratrum receptionẽ 7 alia quomodolibet occurrẽtia. Nam vt id facere possitis cõsuetudines: statuta: ordinationes qualitercũq; factas ac etiã priuilegia a sede aplice concessa etiã sitalia forent de quib; habenda esset mẽtio specialis: in quantũ nostre volũtati supradicte aduersant auctoritate predicta tenore p̄sentium reuocam;. Declaramus nfe intentionis etiã fratres dicti ordinis de obseruãtia ad nullas teneri culpas atq; cẽsuras q; in eisdẽ ordinis statutis siue ordinationib; tã apostolicis q; generalib; cõtinẽtur: sed solũmodo teneri 7 obligari penis per superiores suos impositis: future autẽ de qua supra diximus cõgregationi vestre: cõcedimus facultatẽ ordinãdi 7 declarãdi in quib; locis 7 prouincijs fratres debeãt ieiunia regule in cibis quadragesimalibus obseruare. 7 quibus debeãt patrũ cõsuetudines imitari vel aliter se habere. Datum rome apud sanctũ petrũ Anno incarnationis dñice Millesimo q̄dringentesimo quadragesimo sexto k̄ls ianuarij Pontificat; nri Anno. x.

Nicolaus episcopus seruus seruorum dei: Dilectis filijs generali 7 prouincialibus ministris ac vniuersis fratribus ordinis fratru minor; : Salutem 7 aplicam benedictionẽ. Quia nonnulli qui hesitare se asserunt vbi nõ est: aliquatenus hesitandũ nõ sine maligni tatis astutia indubiũ reuocare conãtur. vtrũ vos 7 ordo vester exẽptionis priuilegio gaudetis. 7 an iuris 7 pprietatis beati petri ac etiaz a cuiusuis alterius iurisdictione prorsus exẽpti ac tã in spũalib; q; tẽporalibus quoz vobis vñm habere licet immediate subiecti sedi aplice existatis quãtũcũq; vobis 7 eidem ordini p̄ diuersos predecessores nros romanos pontifices super his plene sicut asseritur sit prouisum. Nos vfe ac eiusdẽ ordinis puidere quieti paterne sollicitudinis studio intendentes sicq; volẽtes super hec omnẽ dubitationis ambiguitatis 7 q̄rele materiã funditus amputare. nequis vos 7 eũdem ordinẽ super exẽptione huiusmodi ac alijs vestris 7 ipsius ordinis libertatib; 7 immunitatibus qbuscũq; vobis 7 eidẽ ab apostolica sede cõcessis impugnarẽ valeat vel quomodolibet molestare: vos 7 ordines vestrũ a cuiusuis alterius iurisdictione oimoda prorsus eximim; de gra speciali, decer-

Nicolaus q̄rt; cõcedit exẽptio nẽ totalẽ ordi ni minor; ip̄s immediate sedi aplice submit tendo.

mentes vos 7 eũdẽ ordinẽ immediate sedi sub i acere predictẽ, ecclias vero 7 oratoria: domos: loca: libros vtenilia 7 alia mobilia 7 immobilia quoz vsũ habetis ex licito cũ ceteris quocunq; modo ptinentib; ad predicta. 7 aliquod predictoz: in ius 7 pprietatẽ beati petri aplicam iuscipimus. Illis ex eis dũtarat exceptis: in qb; expresse donatores seu trãslatores sibi pprietatẽ 7 dñium cõsiterit reseruasse. p̄terea ecclias oratoria: domos 7 alia p̄dicta q; tenetis 7 inhabitatis 7 tẽporebitis 7 inhabitabitis in futurũ dũ 7 quotiens vos illa tenere 7 inhabitare contigerit: esse omnino exempta decernimus. nulloq; medio sedi memorate subesse. Nulli ergo oino hominũ liceat hãc paginã nfe exẽptois: decreti: susceptionis 7 cõstitutionis infringere: vel ei ausu temerario p̄traire. Sigs autẽ hoc attẽtare presumpserit: indignationẽ oipotẽtis dei 7 beatorũ petri 7 pauli ap̄toz ei; se nouerit incursum. Datum rome apud sanctũ petrũ Secũdo k̄ls maij Pontificat; nri Anno primo

Clemens ep̄s seruus seruorum dei

Dilectis filijs ministro generali 7 fratrib; ordinis minor; : Salutẽ 7 aplicã benedictionẽ. Exigẽtib; vestre deuotionis meritis votis vñs libẽter annuim; et petitiones vras quantũ cũ deo possum; fauorabilis eraudim;. Ex parte siquidẽ vfa fuit propositũ corã nobis. q; licet vobis a nõnullis patriarchis archiep̄s 7 ep̄s 7 alijs eccliarũ prelatis audiẽdi p̄fessiones subditoz suoz necnõ p̄dicãdi 7 aliq; vota in alia pietatis opa commutãdi in suis ciuitatib; 7 diocesib; licẽtia sit p̄cessa. q; tamen eisdẽ prelatis decedẽtib; vti licẽtia hmoi ecclis sit vacãtib; dubitatis: nobis hũilif supplicastis vt puidere vobis super hoc paterna diligẽtia curarem;. Vris igitur supplicationib; inclinãti p̄ntiũ vobis auctoritate cõcedim;. vt in hmoi casu possitis vti tãdiũ libere p̄dicta licẽtia: donec viduatis ecclis p̄uisum fuerit de pastore. Nulli ergo oino hominũ liceat hãc paginã nfe cõcessiois infringere: vel ei ausu temerario cõtraire. Sigs atẽ hoc attẽtare p̄sumpserit: indignationẽ oipotẽtis dei 7 btoz petri 7 pauli ap̄toz ei; se nouerit incursum. Datum perusij decimo septimo k̄ls iulij Pontificatus nostri Anno primo

Clemens q̄rt; cõcedit q; ffr̄es quib; aliquid ab ordinarijs cõcedit sup absolutõib; 7 disp̄satiõib; si illos p̄latos mori p̄tulerit possunt libere vti licẽtia sibi concessa donec viduatis ecclis fuerit de pastore p̄uisum.

Innocentius ep̄s seruus seruorum dei

Dilecto filio ministro generali ordinis fratrum minorũ: Salutẽ 7 aplicã bñdictionẽ. Cũ sicut te accepimus intimãte nonnulli ex ffr̄ib; tui ordinis q; de superioris licẽtia in alioz obsequijs cõmorãtur exẽptos se a tua iurisdictione credẽtes: talia plerũq; ppetrãt: p̄ q; detrahãt ordini 7 scandalũ indegeñatur. Nos tuis supplicationib; inclinãti p̄ntiũ tibi auctoritate cõcedimus: vt vniuersos ffr̄es q; morãtur in obsequijs alioz (illis dũ tarat exceptis q; sunt vñ fuerint ad legatorũ aplicẽ sedi seruitia d̄putati) libere valeas vñtare: corrigere: amouere: ac alios eis substituere put secundũ deum videris expedire. Nõ obstãtib; quibuscũq; lris seu indulgentijs sedi

Innocẽti; q̄rt; tus cõcedit generali ministro vt possit vñtare 7 corrigere ffr̄es q; morãt in obsequijs aliorum.

Tractatus

Secūdus

Gregorius no-
nus cōcedit q̄
ministri puin-
ciales capitū-
laris cōgrega-
ti possint p̄di-
catores institue-
re.

aplice p̄ quas id valeat impediri. Cōtradictēs p̄ censurā ecclīasticā
appellatione postposita compescēdo. Datū lugdunū, Decimo septimo
Kls̄s septēbris Pontificatū n̄ri Anno quarto,

Gregorius ep̄us seruus seruo

rum dei. Dilectis filiis ministris: prouincialibus ordinis
fratrum minorū p̄ntes l̄ras inspecturis: Salutē ⁊ aplicam
b̄ndictionē, Prohibēte regula v̄sa, nulli fratrum minorū
est licitū predicare populo nisi a generali ministro v̄si or-
dinis examinat⁹ ⁊ approbat⁹ fuerit ⁊ sibi p̄dicatiōis officium ab ip̄o con-
cessum, Verū cū piū sit vt predictorū fratrum laborib⁹ ac piculosis discursi-
bus euitādīs necnō q̄d̄ aīax̄ salus possit p̄uenire facilius aplice sedis
circūspectio sup̄ p̄hibitione h̄mōi opportune remediū p̄uisionis appo-
nat, Nos deuotionis v̄se p̄cib⁹ inclinati vt singuli vestrū in suis puin-
cijs cū diffinitorib⁹ in puincialib⁹ caplis congregatis fratres in sacra
pagina eruditos examinare ac approbare ⁊ eis officium p̄dicatiōis deus
habēdo p̄ oculis cōmittere valeāt vobis auctoritate p̄ntius cōcedim⁹
facultatē, Nulli ergo oīno hominū liceat h̄c paginā n̄re concessionis
infringere vel ei ausu temerario cōtrahere, Siquis autē hoc attentare pre-
sumpserit: indignationē oīpotētis dei ⁊ beatorū petri ⁊ pauli ap̄loꝝ cī⁹
se nouerit incursum, Datū laterani secūdo id⁹ decēbris, Pontificatus
nostri Anno quatuordecimo,

Anocētius ep̄iscopus seruus

seruorum dei. Dilectis filiis generalibus ⁊ puincialibus ministris
fratrum minorū: Salutē ⁊ aplicam benedictionē, Quanto
studiosus diuine cōtemplatiōi vacatis d̄no famulando:
tanto quieti v̄se libenti⁹ p̄uidem⁹, ne pedes quos lauisse videmini affe-
ctu ⁊ effectu oīa relinq̄ndo: cogamini (q̄d̄ absit) itē: inquinare, L̄m
enī sicut lecta nobis p̄titiō v̄sa cōtinebat de reb⁹ oībus ordini v̄so cō-
cessis vel in postēꝝ p̄cedēdis p̄ vos ip̄os put̄ exigit frēq̄nter necessitas
iurta v̄si ordinis instituta disponere nequeatis nec velitis p̄ cōstitutio-
nū v̄saz̄ puritate ⁊ cōsciētia cōstāter suāda ne vobis odiosa vagādī tri-
buatur materia si oporteat vos semp̄ in hoc ad sedē aplicam ad quā re-
rū ip̄arū spectat p̄prietas h̄ere recursum: Nos q̄eti dicti ordinis ⁊ ne-
cessitatib⁹ v̄sis paterna volētes sollicitudine p̄uidere: p̄nti vobis au-
toritate cōcedim⁹, q̄ten⁹ vt singlis vestrū liceat in puincijs cis cōmis-
sis p̄ se vel p̄ alios fratres suos q̄b⁹ id duxerint cōmittēdū cōstituere ali-
quos viros idoneos deū timētes q̄ pro locoꝝ indigentia singuloꝝ res
h̄mōi tā cōcessas q̄ etiā cōcedēdas auctoritate n̄ra p̄tere v̄dere ⁊ cō-
mutare: alienare: tractare: exp̄dere: p̄mutare ⁊ in fratrum v̄sum cōuerte-
re valeat, q̄q̄ vobis liceat eosdē viros sic cōstitutos remouere aliosq̄
ad illa crequēda sine difficultate q̄libet subrogare quotiēs videbit̄ op-
portunū, Nulli ergo oīno hominū liceat h̄c paginā n̄re cōcessionis in-
fringere vel ei ausu temerario h̄ere, Si q̄s autē hoc attentare p̄supserit: idē
gnationē oīpotētis dei ⁊ beatorū petri ⁊ pauli ap̄loꝝ cī⁹ se nouerit incursum

Inno. quartus
q̄ ministri pro-
uinciales pos-
sint instituere
p̄curatores et
sindicos q̄ res
fratrum cōces-
sas possint v̄-
dere ⁊ cōmuta-
re.

fo. 30
rū. Datū romē tertio decimo kls̄s septēbris pontificatū n̄ri anno tertio,
ILLECITO HILLO fratri iacobo de primaticis de bononia
ordinis minorum de obseruatiā regulari.

Eugenius papa quartus. Dilecte fi-

li Salutē ⁊ aplicā b̄ndictionē, fide digna relatione p̄cipi-
mus in ciuitate lacij nō parūā p̄ bec t̄pa excitatā fuisse cō-
mōtionē de die debite p̄ceptiōis sacratissimi corpis d̄ni
iesu x̄pi: ⁊ p̄ alijs̄ religiosos sit affirmatū q̄nō cōicātes actualit̄ i die re-
surrectiōis d̄nice: mortalit̄ peccarēt et si in die iouis sc̄a ⁊ alijs̄ q̄buscūq̄
dieb⁹ infra annū plures, ⁊ frēq̄ntatis vicib⁹ cōicāssent, q̄d̄ p̄hs̄ aurib⁹ ē
audire molestū, Recolim⁹ alias p̄ q̄d̄ā n̄m̄ breue scripsisse veniabili f̄fi
n̄fo ep̄o licien⁹, q̄d̄ intelligebam⁹ satisfactū esse s̄i paulo an̄ v̄l paulo post
diē resurrectiōis d̄ni q̄s cōicet, Adirati sum⁹ q̄ postmodū noua cōtro-
uersia reuenerit, Sed inimic⁹ h̄ō sup̄semauit zizaniā, Nos iḡit cupien-
tes purgatū triticū in horreū d̄ni cōgregare ⁊ inutilib⁹ cōtētiōib⁹ finē
dare: Attēdētes iurta doctrinā beati angustini q̄ solēt circumstātie scri-
pturaz̄ illuminare substātiā vitatis, ⁊ nō solū adiacētia s̄ etiā p̄ceden-
tia ⁊ subsequētia v̄ba sunt p̄siderāda p̄uidēter, Cū dicat canon ecclīe, oīs
v̄triusq̄ sexus fidelis saltē semel in anno p̄fiteat, ⁊ infra, suscipiens ad-
min⁹ in pascha reuerēter eucharistie sacramētū, Et seq̄t nisi de p̄prij sa-
cerdotis cōsilio ob̄ aliquā rōnabilē cām ad tēpus ab ei⁹ p̄ceptione du-
perit abstinēdū, Dictū exp̄resse nō intētionis legislatoris fuisse aīas il-
laqueare fidelium sub culpa mortali ad cōicandū p̄cissim̄ die d̄nice resur-
rectionis s̄ terminū statuisse a pascha ad paschā Cū dicit semel in anno
⁊ infra ad min⁹ i pascha nisi ⁊c, Adēs enī magis q̄ v̄boꝝ son⁹ ē attē-
dēda discretē, intelligim⁹ itaq̄ optime iure satisfactū ē canonis si in heb-
domada sc̄a vel infra octauā pasche resurrectiōis d̄nice sc̄dm̄ meliores
dispositiōnē cōsciētie ⁊ aptiorē mētis deuotionē fideles p̄paratione de-
bita sanctū eucharistie p̄ignus accipiāt ⁊ cū d̄no pascha celebrēt ad salu-
tē, Et huc sentētie oēs volum⁹ acquiescere, Quare deuotōi tue cōmitti-
mus vt p̄dicta v̄bi oportere intelligas p̄p̄tis nota facias, Datū romē
apud sanctū petrū sub annulo n̄fo secreto die octauo iulij Millesimo
quadringētesimo q̄dragesimo sexto, Pontificatus n̄ri Anno decimo
ILLECITO HILLO vicarijs generalib⁹ ac puincialibus
fratrum minorum regularis obseruatiē ac quibuscūq̄ v̄stri ordinis ⁊ ob-
seruatiē per vos deputatis ⁊ deputādīs cōfessorib⁹.

Eugenius papa
quartus declarat
q̄ cōicantes a
d̄nicapalmaz̄
v̄sq̄ ad d̄nicā
de q̄si modo
satisfaciūt pre-
cepto ⁊ iuri.

Nicolaus papa quintus. Dilecti

filij Salutē ⁊ aplicā b̄ndictionē, Scim⁹ p̄p̄los ciuitatuz̄
terrarū ⁊ locoꝝ apud q̄ loca habetis exemplo allectos
⁊ inductos religiose vite quā d̄no p̄cedēte ducitis, libent̄
ad confitendum vobis ⁊ sacratissimam cōiōnē de manib⁹ v̄sis accipiē-
dum confuere, Unde vt illis satisfaccere valeatis: deuotioni vestre au-
dicendi in cōfessionibus omnes quarūcūq̄ diocesim ⁊ in illis ext̄. an-
os ac forenses absolūendi quoq̄ etiam in casibus quos diocesani lo-

Nicolaus, v.
Concedit q̄
possint fratres
de obseruatiā
sub vicarijs au-
dire in cōfessio-
ne oēs v̄ndecū
q̄ venientes ⁊
admirare sa-
cramētum eu-
charistie.

Tractatus

eorum in quibus ad audiendum deputati estis duxerint concedendos
Et in omni preterquam in die dnice resurrectionis predictam sacratissimi
corporis dnici comunione dandi auctoritate apostolica concedimus
per presentes. Datum. rome apud sanctu petrum sub anulo piscatoris
die quintadecima aprilis millesimo quadringentesimo quinquagesimo
octavo pontificatus nostri Anno secundo.

DILECTIS FILIIS vicariis generalibus ac puinciali-
bus fratrum minorum regularis obseruantie ac quibuscumq; vestri or-
dinis obseruantie per vos deputatis et deputandis confessoribus.

SIXTUS PAPA QUARTUS.

Dilecti filii Salutem et aplicam

benedictionem. Vestris in hac parte deuotis et humilibus
supplicatiombus anuentes felicisq; recordatioms nicolai
quinti predecessoris nostri in hac parte vestigijs adberen-
tes: hanc serie vobis auctoritate aplica precedim⁹ facultate audiendi in co-
fessionibus oēs et singulos quarūcūq; dioecesi: et in illis extraneos et fo-
renses absoluendi etiā in casib⁹ quos dioecesi locorū in quib⁹ ad audiē-
dū deputati estis duxerint concedendos. oī tpe pterq; in die resurrectionis
dnice sacramētū eucharistie licite ministrandi. Constitutiomb⁹ et ordinatiōi
b⁹ aplicis ceterisq; in priū faciētib⁹ nō obstantib⁹ quibuscūq; Datum rome
apud sanctu petru sub anulo piscatoris die vndecima Junij millesimo
quadringentesimo septuagesimo quinto pontificat⁹ nri ano q̄rto.

DILECTO filio generali magistro ordinis predicatorum.

SIXTUS PAPA QUARTUS.

Dilecte fili Salutem et aplicam

benedictionem. Quia cū iter dilectos filios clerū nationis ger-
manie et religiosos ordinū medicatiū p̄trouersia vigeat
et quib⁹ d̄ cāis orta sit ex oratorib⁹ ab ipso clero ad nos nup-
rimē missis intellectim⁹. Et potissime iste esse dicunt de solutiōe videlicet
decimarū aq̄ medicantes ipi se penit⁹ volūt eē imunes. De corpib⁹ defū-
ctorū ad parrochiales ecclesias p̄ vltimo vale (vr puerbiū ē) deferēdo pri-
mo in ecclesijs iporū religiosorū humēt. Et postremo sacris eucharistie
Et extreme vntiōis ministrandis. Sup̄ quo medicantib⁹ ipis in casu in
quo psbyteri parrochiales sacramenta ipa ijs q̄ medicantib⁹ p̄stebant ne-
garēt: ab aplica sede ē attributa facultas: p̄siderauim⁹ oīa diligēter ora-
toresq; ipos ordinūq; iporū pcuratores a nōnull⁹ venerabilib⁹ fr̄ib⁹ nris
sancte romane ecclesie cardinalib⁹ audiri sepe fecim⁹ et audim⁹ nos ipi.
Et qm̄ talia p̄ vtraq; pte adducta in memoriā fuerūt vt p̄babilib⁹ cau-
sis initi vidēt. Nos quādā mediā viā secuti modū inuenim⁹ auctore
dño q̄ pueniētissim⁹ ē ad h̄mōi p̄trouersias tollēdas. et ad nutriendū iter
clerū et religiosos p̄dictos iuxta euāgelicā doctrinā d̄bitā charitatē. ipis
etiā dictorū ordinū pcuratorib⁹ q̄ h̄mōi negociū p̄sequētib⁹ p̄ntib⁹ et intel-
ligentibus. Adodus autē a nobis excogitatus talis est videlicet quo ad

firt⁹ pap⁹ q̄rt⁹
cedit id qd̄ n̄
colaus supra-
dictus.

Sirt⁹ papa q̄r-
t⁹ determinat
quādā alterca-
tionē inter fr̄es
predicatores et
clerū nationis
germanie.

Secundus

fo.

5 f

decimas medicantes ipi remaneāt in ipso statu in quō tempore prede-
cessorū nostrorū romanorū pontificum erāt: et q̄ contenti esse debeāt
eo iure qui huiusmodi decimas habuerint. In sepulturis vtro et vale vl-
timo: cōsuetudo vbi vigeret stet seruariq; inuolabiliter obeat idest q̄ cor-
pora ad parrochiales ecclesias deferantur et alia cōsuetata seruentur: ita tñ
q̄ spoliatio corporum extorsiones et pacta illicita a iure reprobata ob-
que super hac re discordia orta dicitur (q̄ et sub excomunicatiōis late-
sententie pena deinceps fieri prohibem⁹) penitus cessent. In admini-
stratione autē sacramentorū predictorū considerantes nos q̄ in euentu
negationis premissis super illoꝝ administratione medicantib⁹ fuit con-
cessa facultas: per opportunū et necessariū ad omnē discordie fomitem
amputandū duxim⁹: q̄ psbyteri parrochiales sacramenta huiusmo-
di his qui medicantib⁹ fuerit cōfessi: absq; legitimis causis (illis videli-
cet q̄ in iure expresse sunt) denegātes: eadē excomunicatiōis late sententie penā
incurrāt: quā medicantes christi sacramenta ecclesiastica ministrando in-
currerent iuxta cōstitutionem felicis recordationis clemētis pape q̄nti
nri predecessoris que incipit Religiosi, in titulo de priuilegijs. Nec est
nra in premissis voluntas et mādamus absq; dictorū ordinū in reliquis
pre iudicio quā etiā nōnullis venerabilib⁹ fr̄atrib⁹ nostris archiep̄is di-
cte nationis germanie in quorū p̄uincijs dicte cōtrouersie vident per-
nfas lfas intinamim⁹: vt et ipi oīa obseruet et in dioecesi ac puincijs
suis obseruari faciant. Comendam⁹ etiā ipis medicantib⁹ predictas
hortātes vt eas benignitate paterna prosequi vellint. Teq; hortamur
dilecte fili et monemus attētius vt eisdē archiep̄is et alijs prelatis: debi-
tam reuerentiā debitūq; obsequiū a tuis omnib⁹ facias exhiberi: pasto-
res enim sunt aīaz et in dignitate ecclesiastica constituti sanctorū successo-
res apostolorū. Sic enī fiet vt mutue charitatis et reuerētie studio par-
inter eos vigeat et cōcordia omni discordie fomite amputato. Non ob-
stantibus cōstitutionib⁹ et ordinatiōib⁹ aplicis etiā sub quibuscūq;
censuris editis: quibus pro p̄missarū obseruatione derogamus expresse
ceterisq; cōtrarijs quibuscūq;. Datum rome apud sanctus petru sub anu-
lo piscatoris die vigesima tertia aprilis Millesimo quadringentesimo
tertio Pontificatus nostri Anno duodecimo.

Alexander ep̄s seruus seruo

rum dei Dilectis filijs generali ministro et vniuersis fr̄atri-
bus ordinis minorū fr̄atru: Salutes et aplicam benedictio-
nez. Ut in vris domib⁹ seruientes in ministerijs opportunis
ob vestri gratiā quā apud sedem aplicam sedule deuotiōis vestre obse-
quia p̄merentur nostre gratie inanes nō reddātur imunes: Nos vfe
deuotionis precibus inclinati q̄ si quādo in personas vel terras in qui-
bus residetis excomunicatiōis seu interdicti sententiaz contigerit pro-
mulgari: pueri vestris seruitijs deputati negociorū quoq; vestrorū pro-
curatores et operarij qui in vestris locis eorum opibus p̄sonaliter cōsti-
tuti insisterint: huiusmodi sententijs obnoxij nullatenus habeātur. Ibi

Alexander q̄rt⁹
cōcedit q̄ pue-
ri seruitijs fra-
trum deputati
negociorū suo-
rum pcurato-
res et operarij
nō ligētur cen-
suris: possintq;
audire diuina
tpe interdicti.

quod possint audire diuina iuxta formam quam in locis ipsis in eo casu a sede apostolica est concessa: nisi eisdem causam dederint vel excommunicari specialiter seu interdicti contingat eosdem auctoritate vobis partium indulgentiam. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessiois et gratie infringere vel ei ausu temerario contraire: si quis autem hoc attetare presumpserit: indignationem omnipotentis dei et beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum ananie quintidies iulij pontificatus nostri anno .i.

Sicut papa quartus concessit obibus dicentibus officium conceptionis virginis non uiter ordinatum et quod interfuerit officio eiusdem festi indulgentias que in festo corporis christi conceduntur.

Iustus episcopus servus servorum dei

Ad perpetuam rei memoriam. Cum preclara meritorum insignia quibus regina celorum virgo dei genitrix gloriosa sedibus preclata sideris quasi stella matutina prutilans deuote considerationis indagine perscrutamur: et infra pectoris archana reuoluimus. quod ipsa utpote via misericordie: mater gratie et pietatis: unica humani generis consolatrix pro salute fidelium qui delictorum onere pregranantur sedula oratrix et peruigil ad regem quem genuit in tercedit: dignum quidem potius debitum reputamus uniuersos christi fideles ut omnipotenti deo cuius prudentia eiusdem virginis humilitatem ab eterno recipiens pro reconcilianda auctori humana natura lapsu primi hominis eterne morti obnoxia iam sua unigeniti habitaculum sancti spiritus preparatione constituit ex qua carnem nostre mortalitatis pro redemptione populi sui assumeret et immaculata uirgo post partum nihilominus remaneret: de ipsius immaculate virginis mira conceptione gratias et laudes referant. et instituta propterea in dei ecclesia missas et alia diuina officia dixerint: et illis interfuerint: indulgentiarum et peccatorum remissionibus inuitare: ut exinde fiant eiusdem virginis meritis et intercessionem diuine gratie aptiores. Hac igitur consideratione inducti: eiusdem omnipotentis dei ac beatorum petri et pauli apostolorum eius auctoritate consili auctoritate apostolica hac in perpetuum ualitura constituto statuimus et ordinamus: quod omnes et singuli christi fideles utriusque sexus qui missas et officium conceptionis eiusdem virginis gloriose iuxta piam deuotam et laudabilem ordinationem dilecti filii magistrilconardi de nogarolis clerici veronensis notarii nostri et quod desuper a nobis emanauit missae officium huiusmodi institutionem in die festiuitatis uisitacionis eiusdem virginis marie et per octauas eius deuote celebrauerint et dixerint: aut illis horis canonicis intererint quotiens id fecerint: eadem prorsus indulgentiam et peccatorum remissionem exinde consequantur quam iuxta felicis recordationis urbani quarti in concilio uienensi approbare ac martini quinti et aliorum romanorum pontificum predecessorum nostrorum constitutiones consequuntur: illi qui missam officium et horas canonicas in festo corporis et sanguinis domini nostri iesu christi a primis uespis et per illius octauas iuxta romane ecclesie institutionem celebrant dicunt aut missae officio et horis huiusmodi intersunt partibus perpetuis futuris temporibus ualitura. Datum rome apud sanctum petrum anno domini millesimo quadringentesimo septuagesimo sexto Tertio kalendas martij pontificatus nostri anno sexto.

Nicolaus episcopus servus servorum dei

Dei dilectis in christo filiabus uniuersis abbatissis et conventibus inclusarum monasteriorum ordinis sancte clare: salutem et apostolicam benedictionem. Quanto studiosius deuotamente et humili contemplationis animo diuinis uacatis obsequijs: tanto libentius vestre pacis procuramus commodum et quietis. Attendentes igitur quod licet plurima monasteria vestri ordinis varias possessiones obtineant: idem tamen ordo in paupertate fundatur uosque uoluntarie pauperes christo pauperi deseruitis. uestris supplicationibus inclinati ut uos seu uestrarum aliqua ad exhibendum procuraciones aliquas legatis uel nuncijs apostolice sedis siue ad prestandum subuentionem quacunque uel ad contribuendum in exactionibus uel collectis seu subsidijs aliquibus pre dicte sedis seu legatorum aut nunciorum ipsorum seu rectorum quascunque impetratas uel impetrandas etiam minime teneamini: nec ad id cogi possitis etiam si in huiusmodi sedis eiusdem contineatur litteris quod ad quocunque exempta uel non exempta loca et monasteria se extendant: et aliqua eis cuiuscunque tenoris existat ipsius sedis indulgentia concessa. nisi forsitan ipse dicte sedis de indulto huiusmodi et de ordine uestro ac nomine cardinalis cui gubernatio: protectio et correctio fratrum minorum ac etiam cura monasteriorum abbatissarum monialium sancte clare ordinis presentium et futurorum pro tempore commisse fuerint: plenam et expressam fecerint mentionem auctoritate uobis presentium indulgentiam. Nos enim decernimus irritas et inanes interdicti suspensionis aut excommunicationis sententias si quas in uos uel in aliquam uestrum aut aliquod monasterium uestrorum seu quoscunque alios uestri occasione premissorum preterita contra huiusmodi concessiois nostre tenorem per quocunque de cetero contigerit promulgari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessiois et constitutionis infringere: uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attetare presumpserit: indignationem omnipotentis dei et beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum apud urbem ueterem quinto decimo kalendas februarii pontificatus nostri Anno Primo.

Nicolanus quartus procedit monialibus sancte clare ne teneretur ad exhibendas procuraciones etc. legatis uel quibuscunque personis.

Martinus episcopus seruus seruorum dei

Venerabili fratri iordano episcopo albanensi: salutem et apostolicam benedictionem. Licet in cetera regulari obseruatione uota obedientie in quibus sine qua non uera sed ficta ceterum esse religio precipuum existat et propterea absonum sit et absurdum quod quis habitu se religiosum foris exhibeat: et lupi rapacis more regulari uinere regularibus disciplinam suscipere omnino contemnat. Sane pro parte dilectorum filiorum antonii de massa gessalis et singulorum prouincialium ministroy uniuersorumque fratrum ordinis minorum petitionem nuper exhibita continebat: quod nonnulli tam ecclesiastice quam seculares utriusque sexus persone in diuisis mundi partibus constitute que sub quadam uelamine sanctitatis habitus griseum ordinis fratrum minorum habitui quasi conformem deferentes: et a beato francisco nomen assumentes de tertia regula dicti sancti alias

Martinus papa quintus concessit quod omnes fratres et sorores tertij ordinis subijcerentur generali et prouincialibus ministris ordinis minorum.

Tractatus

de penitentia se appellant: tunc ex priuilegijs (vt afferunt) concessis q̄ etiam propria auctoritate nonnunq̄ in comuni. quandoq̄ vero ad partes sub quadam viuendi norma quasi in propriam libertatē 7 absq̄ debita subiectione 7 obedientia religiosam vitam ducere se afferunt 7 presumunt: vnde dicti ordinis non solū cōfusio generatur 7 contētus: verū etiaz simplices sic decepti in diuersas inducuntur hereses 7 errores plurāq̄ scandala 7 pericula pueniūt animarū. Quare pro parte generalis 7 prouincialiuū ministroꝝ ac fratrum predictozum nobis fuit humiliter supplicatū: vt super p̄missis opportune prouidere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur attente cōsiderantes incōgruū existere q̄ huiusmodi p̄sonē habitum de dicto sancto concessum gerant 7 se de tertio ordine nominare presumāt 7 iurisdictionē aut disciplinā supioꝝ dicti ordinis minorum suscipere parumpendāt: ac alias subiecti p̄fatio ordinis nō existāt: ac super his salubriter occurrere cupiētes: circūspectio nī tue de qua in his 7 alijs specialē in domino fiduciā obtinemus per ap̄lica scripta cōmittimus 7 mandam⁹ quatenus si ita ē omnes 7 singulos fratres 7 sorores de tertia regula sancti francisci alias de penitētia nūcupatos tā presentes q̄ futuros cuiuscūq̄ gradus vel cōditionis existant 7 vbicūq̄ consistāt: eidem ordini 7 eius superioribus in oibus (eorum tamen viuēdi 7 continēdi forma semp̄ salua) auctoritate nra subijcere ipsosq̄ predictis generali 7 prouincialib⁹ ministris p̄ tempore existētibus quēadmodū ceteri 7 veri dicti ordinis fratres 7 sorores subiecti existunt: subiectos esse decernas, statuēs 7 ordinās auctoritate p̄dicta q̄ p̄fati ministri fratres de tertia regula 7 sorores p̄dictos quotiens expediens fuerit: per se vel alios ad hoc idoneos visitare corrigere: 7 delinquētes 7 excedentes pro demeritis punire 7 emendare eorū q̄ cōfessiones audire eisq̄ penitentiā salutarē iniungere: 7 oīa sacramēta ecclīastica ministrare omnēq̄ aliam (q̄ tamen illoꝝ obseruantie seu continētie penitus nō obuiant) iurisdictionē exercere valeāt in eosq̄: cōtradictozes per censurā ecclīasticam appellatōe postposita cōpescēdo. Non obstantibus priuilegijs: gratijs: cōcessiōib⁹ 7 litteris ap̄licis de regula huiusmodi eisdē fratrib⁹ 7 sororib⁹ eorūq̄ religioni in genere vel in specie sub quauis verborū forma cōcessis etiā si de eis eorūq̄ totis tenoribus ac de verbo ad verbū esset in presentibus specialis 7 expressa mentio faciēda: quibus quātum p̄missis contraria fuerint: de rogamus. Necnō constitutionibus apostolicis ceterisq̄ cōtrarijs etiaz nō obstantib⁹ quibuscūq̄. Datum rome apud sanctos apostolos p̄dificatus nostri Anno Decimo.

Nicolaus q̄r. tus papa con- cedit q̄ frēs t̄- tij ordinis eli- gāt visitatoꝝ de ordine fra- trū minorū.

Nicolaus episcopus seruus ser- uorum dei Uniuersis christi fidelibus p̄ntes lras inspe- cturis: Salutē 7 ap̄licaz benedictionē. Unigenitus dei fili- us cuius lūore sanati sum⁹ 7 sanguinis fonte regenera- ti solus suā fundauit ecclīam 7 supra petrā fidei moꝝ na- scētis erexit beatoq̄ petro ap̄toꝝum p̄ncipiē eterne vite clauigero ce

Secūdus.

fo.

55

lestis 7 eterni simul imperij iura cōmiserit dispersos israel ad ouile suum misterio | passioni s inductos ligandi atq̄ soluendi sibi 7 in eo successo- ribus tradito p̄ncipatu. Quare romano p̄ticipi eiusdē p̄ncipis i p̄ncipatu h̄mōi successorib⁹: he vigilie precipue 7 solercie sedule studia 7 de- sideria nō vacua iminēt ex debito ap̄lice seruitutis vt ecclīam ip̄az nouo semp̄ fetu multiplicet 7 p̄greget illi gregē 7 disciplinis 7 regulis infoꝝ- mata. Nā hūane nature conditio tāq̄ vas figuli fragilitati subiecta frā- gilitur 7 difficile reparatur, p̄pterea siquidē fideles eiusdē ecclīe vt in azi- mis sinceritatis 7 veritatis alios vigilatē oportet canere: ne successo- res eiusdē p̄ncipis ordinatiōibus vel doctrinis minorādo detrabant, vel quoquomodo labijs detractiōis obsistant. Cū scōm ap̄lm ordina- tioni sit obuius: qui p̄tati resistit. Cū itaq̄ ille gloriofus beat⁹ frācisc⁹ cōfessor eximius igne charitatis succensus, verbo 7 opere ap̄toꝝ disci- pulus ad ampliandā in domo dñi familiā plenus spiritu veritatis con- surgens: vt ambulantiū in tenebris pedes eruditiōis sine lris d̄rigeret in viam salutis eterne: quendā ordinē instituerat, penitentiū titulo insigni- tū, in quo normā tradidit p̄merēdi eterna. Nos ordinē ip̄m opportu- nis fauorib⁹ p̄sequi 7 ad eius augmentū benignus intendētes: vt q̄ i zelo eiusdē p̄fessoris extiterit: incrementis augeret v̄tutis. 7 eiusdē ordi- nis p̄fessorē adiectione nre sollicitudinis magis ac magis de v̄tute p̄- ficiāt in virtutē ordinē ip̄m approbādo ordinatiōes nōnullas salutaris p̄suasiōis nre lris in eodē ordine durim⁹ obseruādas. Inter cetera eis- dē fratrib⁹ paterno p̄sulētes affectu vt h̄mōi normā viuēdi seq̄rent 7 se quēdo amplecterēt eandē. Et cū naturalis p̄suadeat rō 7 rōni equitas acquiescat vt predicti ordinis p̄fessorē ob ip̄i cōfessoris reuerētiā, di- lectoꝝ filioꝝ fratruū ordinis minorū dirigāt 7 regulētur doctrina q̄ vtri- usq̄ ordinis alm⁹ extitit, institutor de ordine supradicto fratruū minorū visitatoꝝ 7 reformatoꝝ assumere p̄curēt. Verū q̄ p̄obdolor nōnul- li ex ordine p̄dicto penitentiū, ecclīe 7 p̄fessoris eorūq̄ de generes filij ad uerū p̄suasiōē 7 p̄siliū h̄mōi p̄surgētē: nō metuūt affirmare qd̄ h̄mōi nro p̄silio acquiescētē: illos sequi volētē saluari nequeūt in eodē ordi- ne penitentiū, nec formidātes p̄suptuosius agere in hac parte: callidis suggestiōibus subuertūt ip̄i cōsilio adberere cupiētū volentes, illudq̄ adimplentes prohibitiōibus presumptuosius 7 molestationibus graui- bus persequendo, Nos presumptozes h̄mōi nolētē contuētibus ocu- lis pertransire: p̄hibemus nequis onus h̄mōi p̄fessionis cuiuscūq̄ con- ditionis 7 status existat ausu nefario presumat impedire quatenus oēs dicti ordinis penitentiū regulā obseruantes, qui h̄mōi nrm cupiunt seq̄- consilium: illud adimpleant 7 sequantur, decernentes omnino proces- sus contrahuiusmodi nostrum consilium adberentes habitos 7 habē- dos: nullius penitus existere firmitatis. Ceterum quoniā cupimus ve- bementer huiusmodi nostrū salubre consilium adimplere: omnes qui il- lud susceperint 7 adimpleuerint reuerenter: apostolice 7 nostre benedi- ctionis gratiam amplius consequantur, 7 gaudeant priuilegijs eiusdē ordinis penitentiū ab eadem sede concessis 7 in posterum conceden-

Tractatus

dis. Impediētes vero quō minus p̄missus adimpleat cōsiliū: q̄ ab huiusmodi impedimēto deficiat oīno: per locorū ordinarios cōpesci volumus 7 mādāmus. Nō obstantibus quibuscūq; priuilegijs sub quacūq; forma verborū obtentis per q̄ effectus p̄sūtium possēt quomodolibet impediti. Et insuper volumus q̄ h̄mōi fr̄es n̄ro salubri cōsilio adherētes debeāt habere ministros de se ipsis iuxta formā in predicta regula p̄bensam. Datū apud vrbē vetricem sexto idus augusti p̄tificat̄ nostri Anno

Sirtus ep̄us seruus seruorum

dei. Ad p̄petuā rei memoriā. Ad xp̄i vicarij p̄sidentis in specula ap̄lice dignitatis p̄uidā circūspectiōne p̄tinere dinoscit: q̄rūlibet personarū altissimo sub regulari habitu mūdānis oblectatiōib; abiectis sedulo famulatiū qualitates attēdere sicq; feruenter inuigilare p̄fectibus: vt ab eis oīs dubitatis materia q̄ salutē aiarum obnubilare videt̄ auferatur 7 p̄tēplatiōis suauitate q̄scere valeat. ac tranquillū d̄no reddere famulatū. Sane iam dudū accepimus q̄ quidā fr̄es 7 sorores tertij ordinis beati fr̄acisci ex speciali cōcessione nostra vel p̄decessorū n̄rorū collegialiter viuētes post annū p̄bationis in manibus sui ministri seu ministre ab eorū collegio canonice electi vel electe vouent 7 p̄mittunt obedientiā paup̄tatem 7 castitatē p̄petuā solēniter coram toto suo collegio: dubitatq; a plerisq; an tale votū sit solēne 7 obliget sicut tale. Nos igit̄ qui ordini predicto 7 in illo altissimo famulātibus personis vt vota sua firmiori statu xp̄o cui vouerunt quietius p̄soluere valeant 7 aiarum periculis quantū possumus p̄uide re intēsis desiderijs affectam; auctoritate ap̄lica tenore p̄sūtius decernim; 7 statuim; votū p̄fatū sic (vt p̄mittit̄) emissū vel qd̄ emittet̄ in futurū: decetero habeat vim 7 validudinē voti solēnis ac oēs inducat effectū quē inducit votū solēne factū cuiuscūq; de religiōib; a sede ap̄lica approbatis. districte p̄cipiēdo mādātes oībus 7 singulis cuiuscūq; grad; dignitatis ordinis aut p̄ditionis fuerint sub quorū cura aut iurisdictione fr̄es vel sorores p̄dicti degūt vel morātur aut degere vel morari cōtingerit in futurū: ne decetero fr̄es vel sorores p̄noiatos p̄fatū votū mō p̄dicto emittētes matrimonij p̄trahere decetero seu ante p̄tractū cōsummare aut religiōnē ip̄am dimittere 7 ad secularē vitā redire p̄mittāt. Qd̄q; si ip̄i fr̄es vel sorores p̄trariū fecerint: m̄rimonij h̄mōi nullū fuisse 7 cē eadē auctoritate decernāt. ac ip̄os fr̄es vel sorores id faciētes: excōmunicatiōis infra innotatos fore tādiū denūntient: donec ad cor reuertētes habitū dicte religionis reassumāt 7 votū ac p̄fessionē suā iuxta statuta 7 consuetudines dicti ordinis p̄dicto mō collegialiter viuētes obseruent. mēruerintq; ab h̄mōi excōmunicatiōis suā a suis superioribus absolūtiōne obtinere. Nō obstantibus p̄sūtūtiōnibus felicis recordatiōis bonifacij papē octauī p̄decessoris nostri 7 alijs quibuscūq;. Nulli ergo oīno boni num liceat hanc paginā nostre cōstitutionis statuti mandati 7 voluntatis infringere: vel ei ausu temerario cōtraire. Siquis aut̄ hoc attentare

Sirtus papa quartus constituit et declarauit quod votum obedientie paupertatis et castitatis emissum in ordine tertio beati francisci sit solenne.

1164
1099

Secundus

fo. 54
p̄sūperit: indignationē oipotēt; dei 7 b̄tō; petri 7 pauli ap̄to; ei; se no uerit incurfurū. Datū rome apud sanctū petrū Anno incarnationis d̄ni. ce millesimo quadringētesimo octogesimo k̄ls decēbris pontificatus nostri Anno decimo.

Sirtus ep̄us seruus seruorum

dei. Ad p̄petuā rei memoriā. Graue nimis gerim; 7 molestū cū sinistra nobis de quibusuis ecclesiasticis p̄sonis referūtur. sed in eorū qui ad p̄dicandū verbū dei sūt deputati excessibus p̄dicādo cōmissis: eo graui; puocamur q̄ illi piculosius remanēt incorrecti. cū facile deleri nequeāt: qui multorū cordib; sic publice p̄dicādo diffusius 7 dānabili; imprimūtur errores. Sane sicut accepim; nōnulli diuersorū ordinū p̄fessores ad p̄dicandū verbū dei in diuersis ciuitatib; 7 locis p̄tib; lōbardie deputati nō ignari q̄ sancta romana ecclesia de intemerate sempq; virginis gl̄iose marie cōceptione festū celebrat 7 sp̄ale ac p̄priū officij ordinauit in eorū p̄dicatiōibus ad populū publice affirmare hacten; nō erubuerūt 7 quotidie predicare nō cessant astante populū multitudinē. oēs illos q̄ tenēt 7 affirmāt eandē gl̄iosaz 7 immaculatā dei genitricem virginē mariā absq; peccati originalis macula fuisse cōceptā: hereticos esse 7 ip̄am romanā ecclesiā solā sp̄ualē cōceptionē seu sanctificationē eiusdē virginis marie celebrare. ac h̄mōi eorū p̄dicatiōibus nō p̄tenti: cōfectos super bis suis assertiōibus libros in publicū ediderūt. ex quorū p̄dicatiōibus 7 assertiōib; h̄mōi nō leuia scādala in partibus illis in mētibus xp̄i fidelū sunt exorta. 7 maiora exoriri formidant̄ indies. Nos igit̄ h̄mōi temerarijs ausibus 7 p̄uersis ac a veritate penitus alienis assertiōibus 7 scandalis que exinde in dei ecclesia exoriri possent: quantū nobis ex alto conceditur obuiare volentes: motu proprio non ad alicuius nobis super hoc oblata petitionis instātiā: sed de n̄sa mera deliberatione h̄mōi assertiones predicatorū eorundem 7 aliorū quorūlibet qui affirmare p̄sumerent eandem sanctam romanam ecclesiam de sp̄uali dūtarat conceptione 7 sanctificatione eiusdem virginis gl̄iose festum celebrare. 7 eos qui crederent 7 tenerent eandem dei genitricem ab originalis peccati macula in sua conceptione p̄seruatam fuisse: propterea alicuius heresis labe pollutos fore vt pote falsas 7 erroneas ac a veritate alienas. Editosq; desuper libros predictos id continentes: auctoritate apostolica p̄sentius tenore reprobamus 7 damnamus. ac motu 7 auctoritate predictis statuimus 7 ordinamus q̄ predicatores verbū dei 7 quicūq; alij cuiuscūq; gradus ordinis 7 conditionis fuerint qui decetero ausu temerario p̄sumpserint in eorum predicationibus ad populū seu alias quomodolibet affirmare. huiusmodi per nos sic reprobatas 7 damnatas assertiones 7 opiniones veras esse aut dictos libros pro veris legeretene vel habere postq; de p̄sūtibus sciētiā habuerint: excōmunicatiōis sententiam 7 eterne maledictiōis penā eo ip̄so incurrant aq; ab alio q̄ a romano p̄tifice 7 illi; p̄prio ore exp̄ssa causa h̄mōi p̄pter quā censuras p̄dictas in

Sirtus papa quartus circa conceptionem virginis marie.

carrerint (nisi in mortis articulo constituti) nequeant absolutiois beneficium obtinere. Non obstantibus constitutionibus et ordinacionibus apostolicis contrariis quibuscunque. seu si aliquibus contra seu diuisim a sede apostolica indultum existat quod interdici suspēdi vel excoicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto benedictionis mentionem. Nisi damnationi et censurę subiectes illos qui predicare docere aut alias verbo vel scriptura affirmare presumerent hereticum fore credere eandem virginem gloriosam a peccati originalis macula preseruatam non fuisse. Et ne de premissis aliqui valeant ignorantiam allegare: volumus quod locorum ordinarij prelates litteras in ecclesijs constitutibus in eorum ciuitatibus et suarum dioecesis locis insignibus dum maior inibi populi multitudo ad diuina conuenit ac sermonibus ad populum mandent et faciunt publicari. Preterea quod difficile foret prelates litteras ad singula loca in quibus expediens fuerit deferre: etiam volumus et dicta auctoritate decernimus quod earundem transmissio pro manu publici notarij confecto et autentico et alicuius prelati ecclesiastici sigillo munito: ubique stetur put staretur eisdem originalibus litteris si forte exhibite vel ostense. Nulli ergo oino hominum liceat hanc paginam nostre reprobacionis: damnacionis: statutis: ordinacionis: voluntatis et decreti infringere: vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei et beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum rome apud sanctum petrum Anno incarnationis dominice millesimo quadringentesimo octogesimo secundo pontificatus nostri Anno undecimo.

Sicut papa quatuordecimus approbat concessiones factas monialibus de non soluendis decimis etc.

4. 1. 19. n. 4. h. 4. 2. 7. na. j. f. v. h. 60.

Sicutus episcopus seruus seruorum

dei. Ad perpetuam memoriam. Ut interne beatitudinis matricem que habitu sacre religionis assumpto vni uiciorum christo seruo celebri desponsauerunt valeant iuxta votum gete mentis proficere et regularis obseruantia stabiliri: tanto pensioribus equum est illas attollere gratijs spiritalibus epulis reficere ac eorum pia conseruare proposita: necnon ea que pro illarum quiete et utilitate precesserunt apostolice munimine roborare: quanto seruis femine fragilitas ad ferendum obseruantie onus potiori favore indigere noscitur. Unde nos in sacra petri sede meritis licet insufficientibus constituti ut religio quelibet dilateat et florido decentique candore refulgeat luminosisque sanctimonie radijs ad exemplar imitationis enitescant: operarias manus apponimus et studium efficaciter impartimur ut tandem cultores cuiuslibet religionis annuente diuina gratia prestant in stadio vite sub sanctorum patrum regulis et institutis deo milites: felices triumphum brauium valeant adipisci. Dudum siquidem felicis recordacionis eugenio pape quarto predecessori nostro parte dilectarum in christo filiarum abbatissarum et conuentuum uniuersorum monasteriorum sancti damiani ac minorissarum sancte clare ordinis eiusdem sancte generalis ministri aliorumque officialium ordinis fratrum minorum cura ubilibet constitutorum exposito quod ob vicarias decimarum et charitativorum subsidiorum aliorumque onerum impositiones tam per romane ecclesie eorumque legatorum et ministroum incubentia

quod per honorandis regibus et principibus ac comitatibus subuentionibus apostolica auctoritate tunc ordinatas constitutas atque decretas necnon gabellas pedagię et grauamina aliaque onera realia per prelates rectores ac regimina secularia factas impositas et illatas. petitionesque et exactioes que ratione fructuum qui in eorundem monasteriorum ac locorum agris et possessionibus infra nonnullam cum cura et sine cura ecclesiarum limites constitutas colligebantur a nonnullis illarum rectoribus et beneficiatis facte fuerant. Tunc abbatissas moniales conuentus monasteria ac loca benedictionis in tantam paupertatem inopiam uenerant: quod pia eorum uota persolvere non ualentes in monasterijs ac locis ipsis diuinus cultus adeo erat diminutus: quod nisi prouideretur celeriter: uerisimiliter formidabatur in eis extinctio obseruantie regularis. Idem eugenius predecessor ipsarum abbatissarum et monialium supplicacionibus inclinatus: eas et conuentus monasteria et loca benedictionis cum omnibus iuribus et pertinentijs ac bonis eorundem mobilibus et immobilibus quibuscunque tam existentibus quam futuris ab omni iurisdictione domino et prelate quocumque legatorum patriarcharum archiepiscoporum episcoporum nuncio et aliorum quocumque ordinario iudicium ad instar privilegiorum processerunt eis per pie memorie nicolaum quartum. Bonifacium octauum. et Joannem vigesimum secundum. Clemetem sextum. Alexandrum quintum. et Benedictum undecimum romanos pontifices etiam predecessores nostros exemit. et perpetuo liberauit. et sub beati petri ac sedis apostolice protectione et sua suscepit. Illaque sibi et successoribus suis romanis pontificibus canonice intrantibus ac dicte sedi duntaxat subsistere uoluit: ita quod legati et nuncij eiusdem sedis ac iudices prefati nequeuis alia persona secularis vel regularis ecclesiastica vel mundana quacumque prefulgeat dignitate: nullas in abbatissas conuentus monasteria moniales seu loca benedictionis snias promulgare vel iurisdictionem dominium aut prelatem exercere possent. put in litteris dictorum predecessorum plenius continetur. Quare pro parte dictarum tam sancte marie regalis de tordeillas quam aliorum monasteriorum ordinis sancte clare presertim in regno castelle constitutorum abbatissarum et monialium nobis fuit humiliter supplicatum ut exemptioni liberationi et subiectiois premissis omnibus alijs et singulis in dictis litteris contentis pro illorum subsistentia firmiter robur apostolice confirmacionis adijcere aliasque in premissis prouidere opportune de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur benedictionis supplicacionibus inclinati: exemptionem liberationem subiectioem predictas et put illas concernunt omnia et singula in dictis litteris contenta auctoritate apostolica tenore presentium approbamus confirmamusque suppletis oes et singulos defectus si qui forsitan interuenerint in eisdem. et insuper perpetuo statuimus et ordinamus ipsarum abbatissarum et conuentuum ac monialium auctoritate et tenore presentium concedimus quod ipse etiam de quibuscunque terrarum et possessionum ad eas legitime pertinentibus et spectantibus quas etiam per alios que eorundem monasteriorum seruitores et subditos excolunt et cultuari faciunt et pro tempore faciunt: decimas primitias auctoritate tamen apostolica non impositas quibusuis personis cuiuscumque dignitatis gradus status ordinis vel conditionis fuerint soluere minime teneantur. nec ipse aut ipsarum terrarum aut possessionum coloni seu cultores ob solutionem decimarum primitiarum aut census huiusmodi pro

quæpiam molestari possint, aut ppter ea contra eos procedi & penas aliquas promulgari, decernentes irritum & inane si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contingat attentari. Ad obstatibus pstitutionibus & ordinatiõibus aplicis ac statutis plicitudinibus monasteriorum & ordinis predictorum iuramento confirmatiõis applica. & quis alia firmitate roboratis ceterisque pstrariis quibuscumque. Nihil ergo oino hominum liceat hanc paginam nre approbatiõis pfirmatiõis supplicatiõis ordinatiõis: pstitutionis: cõcessiõis & decreti infringere: vel ei ausu temerario cõtraire. Si quis autem hoc attetare psumpserit indignationem omnipotentis dei & beatorum petri & pauli apolorum eius se noverit incursurus. Datum rome apud sanctum petrum Anno incarnatiõis dnice millesimo quadringentesimo septuagesimo quinto pridie nonas iulij pontificatus nostri anno quarto.

Dannes ep̄s servus servorum

dei. Venerabilibus fratribus p̄fatis archiep̄is & ep̄is ac dilectis filiis ecclesiasticis ad quos p̄ntes puenierint. Salutem & aplicam b̄ndictionem. Quas electiõis doctor eruditus & egregius predicator cuius p̄dicatio m̄dũ docuit vniuersũ p̄ntuõsam illoꝝ audaciã refrenare sollicitus qui p̄ndetie pprie inuitentes in errores varios plabũtur. Non plus sapere q̄ oportet sapere: sed sapere ad sobrietatẽ salubri doctrina suggestit: vt iuxta sapiẽtẽ cloquia: q̄ p̄ndetie sue modũ ponat. Sane cũ dilectũ filium magistrũ Joannẽ de poliacõ sacre theologie doctorẽ certis ex causis de fratrum nroꝝ p̄silio ad nram p̄ntiam vocassimus: fide digna ad nram relatiõẽ p̄durit auditiũ q̄ ipse in quibusdã articulis tãgẽtib⁹ p̄ntie sacramẽtũ nõ sobrie sed p̄perã sapiebat infra scriptos articulos continentes errores docẽs publice in suis predicatoriõibus & scholis. Primo siquidem astruens q̄ confessiões fratribus habẽtib⁹ licentiã generalẽ audiendi cõfessiones: tenentur eadẽ peccata que confessi fuerant iterũ confiteri pprio sacerdoti. Secundo q̄ stante statuto ois vtriusq̄ sexus edito in concilio generali: Romanus pontifex nõ potest facere q̄ parrochiani non teneantur cõfiteri oia peccata sua semel in anno proprio sacerdoti quem dicit parrochiale sacerdotẽ curatũ imo neq̄ deus potest hoc facere q̄ (vt dicebat) implicat cõtradictionẽ. Tertio q̄ papa non p̄t dare licentiã generalẽ nec potest audiri cõfessiones imo nec deus, quin confessiões habenti licentiã generalẽ teneat iterũ p̄fiteri suo pprio sacerdoti quẽ dicit esse (vt p̄mittitur) parrochiale sacerdotẽ. Nos igitur scire volẽtes si suggesta nobis veritatẽ haberet: articuloꝝ p̄missõꝝ eidẽ magistro ioanni copiam fecimus assignare, & ad defensionẽ sui audientiã plenã p̄buimus tam in nra & dictoꝝ fratrum nroꝝ p̄ntia in p̄sultorio, q̄ alias corã aliquibus de ipsis fratribus per nos ad h̄mõĩ deputatis. Verũ etiam licet p̄fat⁹ magister Joãnes p̄fatos articulos & contẽta in ipsis defendere niteretur: assererat se tamẽ paratũ credere & tenere in p̄missis & alijs ea que credẽdum & tenendũ esse sedes apostolica diffinitet. Nos igitur attẽdentes

Joãnes papa
vigesimus se-
cundus dñat
& reprobat q̄s-
dam articulos
quos tenuerat
quidã Jo. ma-
gister parisiens.
10. 22.
habet foroblatiõib⁹

Primo articulus.
Secundus articulus.
Tertius articulus.

q̄ dictoꝝ articuloꝝ assertio predicatio & doctrina redundare poterant in multarũ pernitiã alarum: ipsos per plures magistros in theologia examinari fecimus diligenter: nos ipsi etiam cum dictis fratrib⁹ nostris collationem habuimus solertem cum ipsis. per quam quidem collationem & exaiationes: p̄trariis demonstrans in cõsistorio reuocauit: asserens se credere eos non veros, sed eoz p̄trarium verum esse cũ diceret se nescire rõnibus sibi factis in cõtrariũ replicare. Ideoq̄ ne per assertionẽ predictoꝝ & doctrinã h̄mõĩ in errozẽ (q̄ absit) anime simpliciũ plabantur: omnes predictos articulos & quemlibet eoz tanq̄ falsos & erroneos a doctrina sana deuos auctoritate aplicã damnamus & reprobamus de dictoꝝ fratrum consilio predictoꝝ: doctrinã ipsis cõtrariam veram esse & catholicã, asserentes q̄ illi qui predictis scribis cõfitentur: non magis tenentur peccata eadem confiteri: q̄ si a lias illa fuissent confessi eozum proprio sacerdoti iuxta dictum conciliũ generale. Op̄tantes autem veritatis vias notas esse fidelibus & cunctis errorib⁹ precludere aditum ne subintrent, felicitis recordationis alexandri quinti & Clementis quarti romanorum pontificum predecessoꝝum nroꝝum vestigia imitando: vniuersis & singulis districtius inibemus ne quisq̄ dictos articulos per nos vt p̄mittitur damnatos & etiam reprobatos & contenta in eis vel aliquo ipsoꝝum vt pote a catholicis mentibus respuenda: tenere audeat seu defensare quomodolibet vel docere. Quocirca vniuersitati vestre per apostolica scripta districte precipiendo mandamus q̄ vniuersi & singuli vestrum in ciuitatibus & diocesis vestris conuocato clero conuenienter premissa omnia & singula per vos seu alios solenniter publicetis, Nos enim magistro Joãni mandamus q̄ ipse in scholis & in sermone parisiensi predictos articulos & contenta in eis tanq̄ veritati contraria proprie vocis oraculo & asseratione constanti: publice debeat reuocare q̄ se facturum dictus magister ioãnes efficaciter repromisit. Datum auinioni octauo augusti pontificatus nostri Anno quinto

Martin⁹ ep̄s servus servorum

dei. Ad futuram rei memoriã. Romanũ pontificem christi vicarium beatiq̄ petri principis successorem religiosos sub arta obseruantia domino famulantes deuote apostolicis conuenit munire presidijs ne forte cuiuslibet temeritatis incursum aut eos a sincero proposito reuocet seu robur (quod absit) sacre religionis infringat. Accepimus siquidem q̄ nõnulli ministri & aliqui alij professores ordinis fratrum minorum pretendentes nos quecuq̄ decreta statuta ordinata per sanctam synodum constantiensem in fauorem vicarioꝝum guardianozum & fratrum dicti ordinis prouinciarum francie burgundie & thuronie secundum morem ipsius ordinis, necnon domozum de sancto andamaro morinensis de sagio sagiensis de varensi remansis: de dola bisantinensis: de valle guidonis cenomanensis de clitio nanetensis de abasia turonensis: de scõ ioãne an

Martinus papa quintus approbat decretum p̄statiõũ

geliacensis santonensis de vertholio tholeto fontimaco comitis malea
censis dioecesis ceterarumq; domorum infra prouincias existentium q; ordinem
prefatum dicuntur sub artiori obseruata tenere. per suas lras concessas
in genere seu in specie per nras lras cassasse irritasse 7 annullasse. repo-
nendo ipsum ordinem quo ad electionem generalis 7 puincialium mi-
nistrorum 7 obseruantia regularem viuendo sub obedientia ipsius ordi-
nis eo modo seu in illis terminis in quibus ordo ipse ante obitu felicitis
recordationis gregozij pape vndecimi predecessoris nri existerat: Ad
obstantibus lris 7 priuilegijs apostolicis 7 alijs indultis sub quavis
verborum forma hactenus quibuscumq; concessis etiam concedendis in fu-
turo 7 si de illis 7 de eorum totis tenoribus esset in eisdem de premis-
sis mentio facta specialis preteritu assertarum nfarum lfarum necnon
renouationis irritationis cassationis annulationis 7 depositionis pre-
dictarum eisdem vicarios guardianos 7 fratres dicti ordinis puincia-
rum 7 domorum predictarum contra huiusmodi statuta decreta 7 or-
dinata prefate synodi diuersis modis opprimere 7 molestare presump-
serint actenus 7 presumunt in predictorum decretorum statutorum 7 or-
dinatorum sacri concilij derogationem non modicam. Nos igitur qui contra
huiusmodi dicte synodi statuta decreta 7 ordinata nihil hactenus volui-
mus prout nec volumus attentari. intendentes memoratos vicarios guar-
dianos 7 fratres ab illatis 7 forsan inferendis oppressionibus 7 molesta-
tionibus omnibus super premissis 7 eorum occasione releuare: motu pro-
prio declaramus nostre intencionis 7 voluntatis hactenus minime fuis-
selant etiam existere aliquid contra huiusmodi statuta decreta 7 ordinata
in predictorum fratrum de obseruantia fauore aut lras dicte synodi fecis-
se aut derogasse eis seu illa vel illorum aliquid renouasse cassasse irritasse
7 annullasse in genere vel in specie: quin immo volumus dicta decreta sta-
tuta 7 ordinata in suo robore permanere. decernentes quascumq; nostras 7
alias lras si que forsan in contrarium in aliquo reperte fuerint seu repiren-
tur in futurum: necnon quascumq; contra huiusmodi statuta: decreta 7 or-
dinata. nec lris dicte synodi attentata nec forsan attentanda per quoscum-
q; professores dicti ordinis necnon quoduis alium: nullius extitisse vel exi-
stere roboris vel momenti. Non obstantibus clausulis sub quibuscumq;
verbis expressis in eisdem preteritis vel alijs lris ceterisque contrarijs qui-
buscumq;. Nulli ergo omnino hominum liceat banc paginam nostre decla-
rationis voluntatis 7 constitutionis infringere: vel ei ausu temerario con-
traire. Siquis autem hoc attentare presumpserit: indignationem omnipo-
tentis dei 7 beatorum petri 7 pauli apostolorum eius se noverit incursum.
Datum florentie nonis maij. Pontificatus nri Anno Tertio.

Innocenti⁹ pa-
pa qrt⁹ conce-
dit q; fratres
eiecti ab ordi-
ne vt motu p-
prio egressi:
no possint au-
dire p-fessioes
p-dicare, q; n-
si sedis aplice
auctoritate tra-
seant.

Innoce⁹ e⁹s seru⁹ seruo⁹
dei Dilectis filijs generali 7 vniuersis prouincialibus or-
dinis fratrum minorum Salutem 7 aplicam benedictio-
nem. Iustis p- tent. u. deside: ijs d'ignu est nec s facile pbe-
re consensum 7 vota q a rationis tramite no discordat effectu psequete

complete. Cum sicut igitur ex parte vfa fuit propositum coram nobis
aliqui a vris sacris collegijs iporum culpis erigeb⁹ quida onus obe-
dientie temeritate propria deponetes: quasi pulli onagri vitam velint du-
cere absq; iugo. ac idem extra claustra vestri ordinis puagantes: predi-
cationu confessionu 7 docendi officia exercere presumut in suar anima-
rum dispendium 7 scandalu plurimoz. Nos vestris precibus inclina-
ti ne predicti quos ab ordine pro suis culpis per vos expelli contigerit
vel egressi fuerint proprio suo motu. predicare seu confessiones audire
seu docere presumat nisi de nostra vel vestra licentia ad aliu transierint
ordinem: districtius inbibem⁹. Quod si forte contra inbibitione aliud fue-
rit temere attentatu: liceat vobis in ipos excoicationis sententia pmul-
gare. Nulli ergo omnino hominum liceat banc paginam nre inbibitionis
infringere vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare pre-
sumpserit: indignatione omnipotentis dei 7 beatorum petri 7 pauli apostolo-
rum eius se noverit incursum. Datu lugduni sexto idus septembrijs
Pontificatus nostri Anno Quarto.

Innoce⁹ e⁹s seru⁹ seruo-
rum dei. Dilectis filijs ministris generalibus 7 prouincia-
libus ordinis fratrum minorum: Salutem 7 aplicam benedi-
ctione. Idaci 7 tranquillitati vfe paterna volentes in poste-
rum sollicitudine puidere. vt eiectis de vfo ordine vel egressis qui rece-
ptione in eodem ordine suis erigebus culpis reddiderunt se indignos:
transiendi ad alios ordines approbatos: preter q; ad beati augustini te-
plariorum hospitalioru 7 alioz religiosoz arma portantium: ad vitan-
dam occasionem euagadi. cu vris testimonialibus lris. auctoritate nra
licentiam plenam de fratrum nostrorum consilio concedimus auctoritate pre-
sentiu facultate: districti⁹ inbibetes ne tales aliter ad aliu ordines tra-
si-
re vel aliqui eos recipere seu retinere presumat: absq; licentia sedis apo-
stolice speciali faciente de presentibus mentionez. Nulli ergo omnino
hominum liceat hac paginam nre concessionis: pbibitionis 7 constitutionis
infringere: vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare pre-
sumpserit: indignatione omnipotentis dei 7 beatorum petri 7 pauli apostolo-
rum eius se noverit incursum. Datum lugduni decimo septimo kl's septem-
bris. Pontificatus nostri Anno Quarto.

Innocenti⁹ pa-
pa qrtus coce-
dit ne fratres
nri ab ordine
eiecti v'egres-
si: possint tra-
si-
re ad ordines
beati augu. te-
plarioz. q; be-
ne tñ ad alios
ordines.

Innoce⁹ e⁹s episcopus seruus
seruorum dei. Venerabilibus fratribus archiepiscopis 7 episcopis 7 di-
lectis filijs abbatibus: prioribus: archidiaconis: decanis
7 alijs eccliarum prelatibus ad quos lre iste peruenierint:

Salutem 7 aplicam benedictione. fratrum minorum continet institu-
ta vt ad p-fessionem sui ordinis nisi p annum in pbatione fuerit nullus ad-
mittatur. ne forte altiora se querens: retro tandem respiciat tanq; in com-
motione dederit pedem suum: sed 7 nulli eiusdem ordinis fratrum post facta
professionem licet ordinem ipsum relinquere. nec relinqntes: alicui recti-

Innocenti⁹ pa-
pa qrt⁹ p-cipit
archieps 7 ce-
teris platis vt
fratres aposta-
tas cu fuerint
reqsiti denun-
ciet 7 faciat il-
los publicari.

tere. Nosq; ministris 7 custodib; fratru iporum concessim; vt in discedētes donec resipuerint: ecclesiasticam exerceant cēsurā: qz cū probati fuerint: nullus locus est penitentiā quā alias posset leuitatis occasio excusare. Nunc autē non sine admiratione referimus qd sicut relatū ē nobiscū predictos ministri 7 custodes taliter discedētes excommunicationi subiiciunt: hos aliqui vestru tanq; excommunicatos vitare nō curāt, vnde illi magis obstinati: contingit 7 dictorū fratru ordinē 7 religionem infamari. Quia vero 7 si vniuersis liberū sit arbitriū in vouendo, nec necessitas in vota locum habeat sed volūtas: vsq; adeo tamen solutio est necessaria post votū: vt sine proprie salutis dispēdio alicui rescilire non liceat: ab his q; sponte vel solēniter repromisit, quare nemo mittens manum suā ad aratru 7 respiciēs retro: aptus est regno dei. Ananias 7 saphira qui abire retrosum sancto spiritui mentietes a cōspectu aploꝝ principis mortui scribuntur successiue delati. Vniuersitatē vestrā monemus 7 exortamur in dño per apostolica vobis scripta mandātes: q̄tenus ne quis vestrum vnde quis in peccatis moriatur 7 ordo huiusmodi detractioni subiaceat sit occasio: discedētes post p̄fessionem factā ab eis secūdam predicta illi; ordinis instituta presertim excoicationi notatos: ab ip̄s euitetis omnino, quos etiā cum ab eisdem ministris 7 custodibus fueritis requisiti: excommunicatos nūciare curetis, vt cum demum se cognouerint inter homines ac hūano carere solatio: ad ordinē surm redendum deo votū quod in ei; inscriptione deuouerāt reuertātar. Datū lugdunī octauo kl̄s maij. Pontificat; nri Anno Quarto,

Innocentius ep̄s seruus ser

uorū dei Dilectis filiis generali 7 puincialib; ministris ac custodib; ceterisq; fratrib; ordinis: fratru minorū Salutē 7 aplicam b̄ndictionē. Prouisionis nostre cupim; puenire subidijs vt semp in melius deo ppiciante proficiat: 7 si quid obstare dignoscitur: sollicitē corrigatur. Vos itaq; quos in dñini amore nominis vigiles delectat extirpare vitia 7 plātare virtutes vt apostatas v̄l insolētes vestri ordinis nisi vestris salubrib; monitis acquiescāt: excommunicare: ligare: capere: carcerare: mācipare si videbitur expedire possitis, auctoritate presentiu cōcedim; facultatem. Datum lugdunī: Pontificatus nri Anno Tertio,

DILECTO BILLO generali omnium fratru minorū de obseruantia vltimontanorum.

INNOCENTIUS PAPA VIII.

Electe fili Salutem 7 aplicā

benedictionē. Dudū felicis recordatiōis s̄r̄ papa quarus predecessor noster quasdam litteras in forma breuis p̄ cōseruatiōne cōcordie inter fratres de obseruātia 7 cōuētuales nūcupatos edidit quax tenor de v: r̄bo ad verbus sequit; 7 ē tal;. DILECTO filio vicario genali omnium fratru minorū de obseruātia

fo. 38 vltimontanorum. SIXTUS PAPA III. DILECTO BILLO Salutē 7 aplicam benedictionē. fecisti nobis hūiliter suppli cari dignaremur paterna benignitate opportuno tibi adesse remedio ad cōtinendū in obediētia fratres tue cure subiectos, quorū aliq; plerūq; vagātur ex eo qz nōnulli dicti ordinis fratres tue cure nō subiecti: l̄ras 7 idulta a nob se hēre asserūt recipiēdi fr̄s d̄ obseruātia d̄ 7 p̄ formam l̄ras. feli. re. pauli pape. ij. nri p̄decessoris sup̄ concordia obseruātiū cōuēntualiu fratru dicti ordinis editarū. Quocirca recolētes qd nos dū i minoribus agerem; suatores ip̄i paulo p̄decessori fuerim; edēdi h̄mōi l̄ras q; nec fuit nec ē n̄fē intētōis p̄dictis l̄ris cōcordie q̄s vtilēs 7 p̄ necessarias eē cognoscim; in aliq; quo ad b̄ derogare: velum; 7 tenore p̄ntin; declaram; qd q̄cūq; frater tue cure subiect; absq; licētia tua aut sui puincialis vicarij p̄sumeret recedere: ip̄o facto excoicationis pena ligat; sit: quā penā vltra illas in l̄ris dicti p̄decessoris cōtētas: receptores q; illoꝝ incurrāt. qbuscūq; puilegijs l̄ris 7 indult; in genē v̄l in specie locis vel p̄sonis qbuslib; p̄ nos v̄l p̄ sedē aplicā p̄cessis 7 in postex cōcedendis, et si talia foret: qd de eis eorūq; t̄ntis tenorib; p̄ntib; b̄nda eēt exp̄sa 7 specifica ac d̄ v̄bo ad v̄bū mētis special;. q̄ oia h̄arū serie reuocam; ceterisq; in d̄riū faciētib; nō obstātib; qbuscūq;. Cū aut; p̄ faciliōri manutātione h̄mōi cōcordie nob supplicari fecer; vt p̄fatas l̄ras p̄firmare digremur. Nos h̄mōi supplicatōib; inclinati ac mutue int̄ religiosos oēs c̄baritati cōsulere cupiētes qd semotis discordijs virtutū dño geti; famlari possent: illas aplica auctoritate p̄ntiu tenore approbam; 7 cōfirmam; ac p̄ntis scripti p̄ocinio cōmunim;. Datū rome apud sanctū petrū sub annulo piscatoris die duodecimo octobris. MDLXCV. quingentesimo octogesimo quinto. Pontificat; nri anno secundo, DILECTIS BILLO vltimontanis fratru minorū de obseruātia vicarijs generali 7 puincialibus.

INNOCENTIUS PAPA VIII.

Electi filii Salutē 7 aplicā b̄ndictionē.

Dudū p̄f. re. ioāne papā. xij. p̄decessorē nrum accepto qd nōnulli fraticelli seu fr̄s de paupe vita seu b̄sobi v̄l alijs nōib; nūcupati bitū noue religiōis assumētes: q̄gregatōes 7 quētiā facere 7 sup̄iores sibi eligere p̄limos ad eorū statū recipe. loca de nouo p̄struere, 7 i illis cōi b̄itare: publice mēdicare q̄i si eorū secta foret vna d̄ religiōib; approbat; temeritate dānabili p̄supserint 7 p̄sumebāt incessant; qz p̄limi tūc regulā quā sanct; fr̄acisc; instituerat p̄fiteri 7 ad l̄ras obseruare 7 a genal; 7 puincialiu ministroy ordiis fratru minorū sup̄ioritate p̄ celestinū papā. v. p̄decessorē n̄f; exēptos eē. nōnulli v̄o se d̄ t̄tō ordie b̄ti fr̄acisci d̄ p̄nā nūcupati fore se asserēbāt, 7 sub velamine h̄mōi: eorū statū ritū 7 sectā palliare satagebant. Idem ioannes p̄decessor in constitutione sua incipēte, Sancta romana 7 vniuersalis ecclesia: sectam ritum 7 statum eorūdem improbens 7 sub excoicationis pena eo ip̄o incurrēda eis 7 oib; alijs p̄sonis inbibuit: ne

Innocēti; papa octauus declarat qd sorores tertij ordinis beati francisci non includuntur i illa cōstitutiōe ioan. vigesi. secūdi incipēte. Sancta romana.

Innocēti; papa q̄rt; conce dit qd apostata nri ordinis possim; ligare 7 icarcerare

Innocēti; papa. viij. conce dit qd q̄cūq; frater de obedientia vicarij genal sine licētia genal v̄l puincial trāferita d̄ aliā obedientiā: tā sp̄e q̄ recipiēs sunt excoicati.

Tractatus

secta ritū siue statum huiusmodi sectaretur ulterius vel ipm de nouo assumere quoquomō psumeret put in eadē pstitutiōe plenē p̄tinct. 7 nonnulli timorata p̄scie vt asseritur dubitāt an sorozes vere de tertio ordine p̄dicto. existētes iuxta illius regularia instituta in cōi domo sub vnus sup̄ oris earū matris siue ministris obediētia cura 7 directione p̄latoy vestri ordinis aut alioy p̄booy religiosoy vitā ducētes: in p̄stitutiōe p̄dicta includātur. P̄daci p̄sciārū sic dubitantiū p̄sulere 7 scrupulū de illis remouere volētes: sorozes p̄dict s vbi libet per vniuersū mūdū p̄sistentes etiā si in cōi viuentes: ad plura alia q̄ ordo ipse exigit se p̄pria voluntate astringant 7 tria vota essentialia emittāt: in p̄stitutiōe p̄dicta nō includi auctoritate aplica p̄ntium tenore declaram. Et eis vt velū nigz assu mere 7 sub p̄petua clausura manere: libere 7 licite valeāt quotiens eis placuerit 7 vobis aut alijs earū sup̄ioribus videbit earū statu expedire eadē auctoritate p̄cedim. Nō obstantibus p̄stitutiōibz 7 ordinatiōibz aplicis ceterisqz p̄trarijs qbuscūqz. Datū rome apud sanctū petrus sub annulo piscatoris Anno dñi millesimo quadringētesimo octoagesimo septimo die vigesima secunda ianuarij p̄tificat⁹ nri anno tertio.

Bonifacius eps seruus seruo

Bonifacius eps seruus seruo dei. Dilectis in xpo filiabus vniuersis abbatissis 7 cōuentibus montaliū inclusarū siue ordinis sancte clare siue sancti damiani seu minoris dicat. Salutē 7 aplicā b̄ndictiōne. Laudabilis sacra religio q̄ in monasterijs vestris a vobis 7 alijs p̄sonis in eis degētibus sub onere volūtate paupertatis iugiter colitur: sic a vobis mundane dissolutiōis relegauit illecebras: vt inter alia claustralis abstinentie nexibus religate: puritate fulgeatis obseruātie regularis. 7 volūtatis libitū coarctātes: oīno sub obediētia debita dignā 7 sedulā exhibeatis dño seruitutē. Hinc est q̄ nos pius 7 p̄gruū reputātes vt vos illa p̄sequamur ḡfa quā vestris necessitatibz fore p̄cipim⁹ oportuna: vobis vniuersis 7 singulis auctoritate p̄ntiū indulgem⁹. vt ad p̄stationē decimarū qbuscūqz possessiōibz 7 alijs oibus bonis q̄ in p̄sentiarū habetis 7 iustis modis p̄stāte dño acq̄sieritis in futurū: vel ad p̄tribuēdū in p̄curatiōibus quozlibet ordinariōy 7 etiā legatorū 7 nūciorū sedis aplice 7 quibuslibet tallijs 7 collectis. 7 ad exhibendū pedagia thelonea 7 alias exactiōes quibusuis regibz principibus seu alijs p̄sonis minime teneamini. nec ad id compelli aliquāter valeatis. Nulli ergo oīno boiū liceat hanc paginam nostre concessiōis infringere: vt ei ausu temerario contraire. Si quis autē hoc attentare p̄sumpserit: indignationem omnipotentis dei 7 beatorum petri 7 pauli ap̄torum eius se nouerit incursum. Datum anagnī quinto nonas iunij. pontificat⁹ nostri Anno secundo.

Bonifacius eps seruus seruo dei. Dilectis in xpo filiabus vniuersis abbatissis 7 cōuentibus inclusarū sancte clare presentibus 7 futuris: Salutē 7 aplicā

Bonifacius papa octauus cōcedit montalibus sancte clare exceptiōem a solutione decimarum etc.

Bonifacius papa octauus cōcedit montalibus sancte clare vt gaudeāt priuilegijs fratrum minorū.

Secundus

fo.

39

benedictionem. In sinu sedis aplice vester ordo cōsistēs sic splēdet sp̄ incrementa virtutū: q̄ digne mereat p̄cipuis attollī fauoribz 7 sp̄ualibus gratijs cōfoueri. Nos quidē ordinem ipm libenter p̄sequimur p̄rogatiua fauoris 7 augmenta suo p̄ processū p̄mouem⁹. Sane felicitis recordationis vrbān⁹ papa q̄rtus p̄decessor noster cū multa prouidētia regulam vestrā instituit sub q̄ dño seruitis 7 vt eā possitis salubrius obseruare: 7 ne sub diuersoy magisterio viuendi modos incurrere valeatis differentes: inter cetera statuit vt sub illoz cardinaliū qui forent p̄ tpe gubernationi p̄tectioni atqz correctioni ordinis fratrum minorum a sede aplica deputati: obediētia cura 7 regimine deberetis decetero p̄manere. quibz tenemini firmiter obedire. 7 ipi aiaz vestrā sollicitudinē gerētes 7 curam monasterijs ordinis dicte sancte 7 p̄sonis degētibz in eis: capellā cōuersis 7 familie tā per se q̄ p̄ viros idoneos quoties expedire videbitur visitationis officiū studerēt imp̄dere: corrigēdo 7 reformando ibidē tā in capite q̄ in membris q̄ correctionis seu reformationis causa noscerēt indigere. instituerēt nihilomin⁹ 7 destituerent ordinarent atqz disponderēt put secundū deū expedire viderēt. Lū igitur p̄ bec 7 alia inter vestrū 7 dictoy fratrum minorum ordines specialis esse charitas cōseatur: nos volētes q̄ idē ordo vt felicitioribus exinde augeat auspicijs. 7 vt tanto salubrius possitis deo reddere vota vestra quanto potioribus fueritis libertatibz 7 gratijs a sede apostolica cōmunite: apostolica auctoritate vobis cōcedimus vt vos ac oīa 7 singula monasteria vestrī ordinis tā exēptionis priuilegijs q̄ omnibus immunitatibz: libertatibz 7 indulgētis ac alijs priuilegijs quibuscūqz vtamini 7 gaudeatis ac vti 7 gaudere possitis q̄ p̄fato fratrum minorū ordini ac ei⁹ fratribz 7 personis sunt ab eadem sede cōcessa vel in posterū concedentur. quatenus huiusmodi exemptionis priuilegiū 7 immunitates: libertates indulgentie ac alia priuilegia vobis competūt: vel competere possunt vel poterunt. 7 quaten⁹ vos 7 monasteria ipa potestis 7 poteritis cē capta eozūdem. Nulli ergo oīno hominū liceat hanc paginā nre concessiōis infringere: vel ei ausu temerario cōtraire. Siquis autē hoc attentare p̄sumpserit: indignationē oipotētis dei 7 beatorū petri 7 pauli ap̄stolorum eius se nouerit incursum. Datū rome apud sanctū petrū nonis aprilis pontificatus nostri Anno quarto.

Alexander papa sextus. Dilecti

Alexander papa sextus. Dilecti filij: Salutē 7 apostolicā benedictione. Exponi nobis fecistis q̄ licet auctoritate aplica vobis fuerit cōcessum q̄ fratres sorozes tertij ordinis sancti frācisce de penitētia nuncupati cōfessorē habere debeāt per generalē 7 prouinciales p̄ tempore vicarios 7 custodes ordinis fratrum minorū de obseruātia nūcupatorum respectiue deputandū: qui sit de ordine fratrum minorum conuentualiū vel de obseruātia cum facultate etiā dandī sacramēta ecclīastica dictis

Alex. papa sextus cōcedit q̄ plati ordinis s. vicari⁹ ḡnal 7 prouinciales possint deputare cōfessores etiā seculares fratribz 7 sororibus tertij ordinis sibi subditis

Tractatus

fratribus et sororibus tertij ordinis. Tamen propter locorum distantiam sepe euenit quod comode predictum confessorum iuxta concessiones applicam deputare non potestis: et propterea aliquod inconueniens in aia suarum periculum contingere possit. Quare pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum: ut in premissis opportune prouidere de benignitate apostolica dignaremur. Nos supplicationibus huiusmodi inclinati: discretioni vestre et cuiuslibet vestrum decetero perpetuis futuris temporibus in locis in quibus fratres conuentuales vel de obseruantia predicti comode haberi non possunt: fratribus et sororibus prefatis tertij ordinis ubicumque vestra montes comorantibus de consilio aliquorum fratrum confessores presbyteros: seculares vel aliorum ordinum regulares honestos deputare valeatis: quibus eorum et earum peccata confiteri et ab eis quecumque ecclesiastica sacramenta recipere possint: illosque in eorum monasterijs et domibus iuxta mores dicti tertij ordinis secum habere. Ita tamen quod confessores ipsi dictarum sororum: claustra seu interiores officinas absque alterius persone bone vite et fame societate nullo modo debeant ingredi: locorum ordinatum seu cuiusuis alterius licentia super hoc minime requisita libere et licite valeatis licentiam concedimus pariter et facultatem. Non obstantibus premissis ac apostolicis necnon in provincialibus et synodalibus concilijs et vestri ordinis minorum capitulis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus statutis quoque et consuetudinibus dicti ordinis etiam in iuramento confirmatione apostolica vel quavis alia firmitate roboratis ceterisque contrariis quibuscumque. Datū rome apud sanctum petrum sub annulo piscatoris die sexta decima maij Millesimo quingentesimo. Pontificatus nostri Anno octauo.

Bulla concilij
basiliens. confirmans
decretum
concilij constant.
sup obseruata
fratrum minorum.

Acrosancta generalis synodus

basilensis in spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans: ad futuram rei memoriam. Sicut fionit hactenus in agro militatis ecclesie inclita francie domus sicque fructificauit in fidei sinceritate etiam preclara principum et prelatorum regni illius deuotio: ut gratissima etiam ad ea que pacem statum et tranquillitatem eorum qui in spiritu humilitatis virtutum domino sub regulari obseruantia famulantur respiciunt: sui auxilij fauoresque extenderint: vnde profecto votis ipsorum fauorosis digne diximus ad ditionis gratiam impartiri. Sane nuper pro parte charissimi ecclesie filij Karoli regis francoꝝ necnon nonnullorum dilectorum ecclesie filiorum ducum principum ac prelatorum regni francie nobis petitio exhibita continebat: quod olim pro parte dilectorum ecclesie filiorum guardianorum et fratrum conuentuum de sancto andamaro morinensis: de sagio saciensis: de varenis remensis: de dola bisuntinensis: de lauallio canomanensis: de clicio nactensis: de ambasia tironensis: de sancto iohanne angliacensis: rantonensis de vertozia: de tholeto et fontinaco comitis maleacensis diocesis ordinis fratrum minorum infra prouincias francie burgundie et thuronie

Secundus

fo.

40

iuxta modum dicti ordinis existentium: sacre constantiensis synodo exposito et diuina cooperante clementia temporibus illis ut dicebant regularis obseruantia dicti ordinis in prefatis conuentibus inceperat vigere: sed varijs obstantibus impedimentis per ministros et custodes illarum prouinciarum eiusdem ordinis eis prefatis: in ipsa obseruantia non mediocriter impediabantur: ex quorum impedimento occasione scandala multa pullulabant. Et propterea eidem synodo humiliter supplicatum ut super hoc remedio opportuno prouideret: ipsaque eorum guardianorum et fratrum supplicationibus inclinata ac cupiens scandala quecumque de medio tollere: in quadam sua sessione publica licet inter cetera tunc nonnulla salubria etiam per dictos fratres dictorum conuentuum: impediens tam ministrorum quam custodum predictorum et quorumcumque aliorum eiusdem ordinis fratrum quolibet cessantibus: sub certis modo forma et penis confectis et expressis: quousque aliud super hoc per sacrum concilium foret ordinatum: obseruanda statuisset et ordinasset: prout in constitutionibus et decretis huiusmodi quorum tenores partibus haberi volumus per expressis plene continetur: tamen nonnulli ex dictis ministris et presidentibus ordinis prefati decreta et constitutiones huiusmodi paruipendentes: quaedam statuta et ordinationes: per quod decreto et constitutionibus predictis necnon regule beati fransisci ac declarationibus apostolicis in corpore iuris clausis: ad laxationem et remissionem obseruantie regularis ordinis eiusdem in assidens et bononensis capitulis eorum generalibus successine et nouissime celebratis: non parum derogat: dicit per legatum apostolicum fieri procurasse: ac etiam edidisse. propter quod noua inter fratres conuentuum eorundem maxime prouinciarum francie et burgundie et thuronie premissarum: necnon ministros et presidentes predictos: dissensionis materia extitit exorta. ac in hoc sacro concilio per eosdem fratres introducta grauesque inde fratres dictorum conuentuum ipsarum francie burgundie et thuronie prouinciarum molestias et distractiones patiuntur: scandala quoque in clero et populo diuersarum partium regni predicti suscitantur: et maiora nisi super hoc debite prouideatur verisimiliter incommoda succedent. Quare pro parte ipsius regis qui licet ad ordinem ipsum et memoratos fratres per maxime tamen ad illos qui regularem eiusdem ordinis iuxta constitutiones et decreta predicta obseruantiam seruant: ex qua sperat domino propiciante: regno et populo suo que plurima bona prouenisse et prouenire noscuntur: deuotum gerit affectum: necnon principum et prelatorum predictorum: nobis fuit humiliter supplicatum: ut scandalis et dissensionibus huiusmodi obuiare et super premissis opportuno remedio prouidere dignaremur. Nos igitur quorum interest ne noxia grauiora succedant: sublato maiore dispendio: congruam in premissis adhibere medelam et paci dictorum fratrum obseruationisque laudabilium constitutionum prouidere cupientes: cum ad plenariam et finalem questionis huiusmodi decisionem generalemque ordinis ipsius reformationem quam ante huiusmodi concilij dissolutionem ducere paracrito facere (alijs in presentiarum grauibus negotijs quibus necessario incubimus prepediti) disposuimus: intendere nequamus: huiusmodi supplicationibus inclinati:

Tractatus

oia ⁊ singula circa obseruationē regularem fratrum conuentuum predictorum p̄ sacra constanciensem synodū antedictā statuta decreta ⁊ ordinata huiusmodi in suo robore pleno vigore ⁊ firmitate persistere debere. donec ⁊ vsq; per nos aut generale conciliū aliud fuerit ordinatum auctoritate vniuersalis ecclie tenore presentium decernim⁹. declaramus statuimus ⁊ ordinamus. ac volumus qd decreta ⁊ cōstitutiones huiusmodi interim irrefragabiliter obseruetur. Non obstantib⁹ cōstitutionibus ap̄licis ac statutis ⁊ ordinationib⁹ capitulorū ordinū predictorū iuramento: confirmatione apostolica vel quibuscūq; firmitatibus alijs roboratis ceterisq; contrarijs quibuscūq;. Nulli ergo omnino dominuz liceat hanc paginā nostre cōstitutionis: declarationis: ordinationis ⁊ volūtatis infringere: vel ei ausu temerario cōtraire. Siquis autē hoc attentare presumpserit: indignationē omnipotentis dei ⁊ beatorū petri ⁊ pauli apostolorū eius se nouerit incursum. Datum basilie sexto nonas octobris Anno a natiuitate dñi millesimo q̄dringentesimo trigesimo. v.

Sixtus papa quartus reuocans quoddam breue precipit ne beata catherina de senis cum stigmatibus de pingatur.

Sixtus papa quartus vniuersis ⁊ singulis presentes lras inspecturis: Salutē ⁊ apostolicā benedictionem. Alias per breue nostrum suspēdimus vsq; ad certū tempus tunc expressim⁹: cēsuras ⁊ penas contentas in bulla plumbea contra pingētes imaginem beate catherine de senis cum stigmatibus edita: decernētes tamen vt huiusmodi suspēsiōe durante: nemo huiusmodi imaginē cum stigmatibus depingeret. ⁊ si quis depinxisset aboleret. Nuper vero cum acceperimus multis in locis contra decretū ⁊ mandatū nostrū huiusmodi tales picturas fieri ⁊ a multis allegari ⁊ asseri bullam ipsam propter suspensionē prefatā a nobis reuocatam esse: opportunum ⁊ necessariū iudicamus huiusmodi ausibus obuiare. ⁊ dubiū quod a non recte interpretantibus opponitur tollere quare presentium tenore decernim⁹: statuim⁹ ⁊ declaram⁹: qd bulla predicta super ipsis stigmatibus edita ob suspensionem prefatam vt prefertur: nullatenus reuocata censi debeat: sed in suo esse robore ⁊ vigore ac si huiusmodi suspēsiō quam ex nunc expirare decernimus nō emanasset: mandātes sub cēsuris in ipsa bulla contentis omnibus ad quos spectat: ne prefatam beate catherine imaginem amplius decetero cum stigmatibus depingant. ac pictas aboleant prefata suspensione ac ceteris in contrariū facientibus nō obstantibus quibuscūq;. Datum rome apud sanctum petrum sub annulo piscatoris Decima nona die decembris Millesimo quadringentesimo octogesimo: Pontificatus nostri Anno Decimo.

DILECTO FILIO fratri bernardino de busti de mediolano ordinis minorum de obseruantia.

Sixtus papa quartus approbat officium cōceptiōis copulatū p̄ fratrem bernardinum de busti.

Sixtus papa quartus Dilecte fili Salutē ⁊ aplicam benedictionē. Libenter ad ea concedēdam ducimur que deuotionis respiciunt incrementum. Tuus igitur

Secūdus.

fo.

41

In hac parte supplicatiōibus inclinati: vt officiū cōceptiōis beate virginis marie per te compilatum ⁊ ordinatum: tu ⁊ omnes qui id voluerint pro deuotione tua dicere ⁊ recitare libere ⁊ licite possitis ⁊ valeatis seu possit ⁊ valeat: auctoritate aplicā tenore presentium ꝓcedimus pariter ⁊ indulgemus. Non obstantibus cōstitutionibus ⁊ ordinationibus aplicis ceterisq; cōtrarijs quibuscūq;. Datum rome apud sanctū petrū sub annulo piscatoris die quarto octobris millesimo quadringentesimo octogesimo: pontificatus nostri Anno Decimo.

ALEXANDER PAPA VI.

Dilecti filij Salutem ⁊ apostolicā benedictionē.

Lū sicut accepim⁹ nōnulli frēs cōuētnales ordinis minorū etiā sub ꝓtextu reformatiōis aut alias dudū inter vos ⁊ ipsos frēs cōuētnales ꝓcordatio ac diuersis lris aplicis sup hoc per diuersos romanos pōtiffices ꝓdecessores nros ⁊ etiam p nos editis ⁊ approbatis etiā graues s̄nias cēsuras ⁊ penas eccliasiticas in cōtra faciētes latas ⁊ ꝓmulgatas in se cōtinētibus ꝓtra venire ꝓsumāt: ꝓtendētes id licite facere posse ꝓtextu quarūdā aliarū nfarum in forma breuis lfarum dilecto filio moderno dicti ordinis ministro generali per nos nup cōcessarū. ⁊ si cōcordatis ⁊ lris ꝓdictis quouis modo directe vel indirecte ꝓtrauenerint: versimiliter exinde inter vos ⁊ dictos frēs ꝓuētnales graua dissensionē ⁊ scandala exorirentur. Nos qui scandalis ⁊ dissensionibus huiusmodi ne ventant prefertis inter ꝓsonas religiosas quas ab omni cōtentiōe vt liberius diuinis vacare possint beneplacitis decet esse sc̄motas: libenter quātū euz deo possumus obuiamus. Volētes desup obite ꝓuidere ac paci ⁊ quieti vestre paterna charitate ꝓsulare: auctoritate aplicā ⁊ ex certa scia tenore presentium declaramus nunq̄ intētionis nre fuisse vel esse ꝓcordatis ⁊ lris ꝓdictis etiā per lras prefato generali ministro vt prefert ꝓcessas: (quarū tenores ac si de verbo ad verbū ꝓntib⁹ insererētur haberi volumus ꝓ sufficiēter expressis) in aliquo derogare: sed illa inuolabiliter iuxta eorum ꝓtentiā ⁊ tenore obseruari debere ꝓout etiam hacten⁹ obseruata fuerunt. Non obstantibus ꝓmissis ac cōstitutionibus ⁊ ordinationibus apostolicis. nec non oibus alijs que in singulis lris predictis cōcessa sint nō obstare: ceterisq; contrarijs quibuscūq;. Verum quia difficile foret presentes lras ad singula quecūq; loca in quibus expediens fuerit deferre: volumus ⁊ ꝓfata auctoritate decernim⁹ qd illarū trāsumptis manu ꝓublici notarij inde rogati subscriptis: et signo alicuius curie seu persone eccliasitice in dignitate constitute munitis: ea ꝓorsus fides in iudicio ⁊ extra ac alias vbilibet adhibeatur que ꝓntibus adhiberetur si eēt exhibite vel ostense. Datum rome apud sanctum petrum sub annulo piscatoris die tertia decima ianuarij millesimo quingentesimo secūdo pontificatus nostri Anno decimo

Alexander papa sextus, mandat bullā concordie quo ad oia obseruari.

Adrianus.

Tractatus

Julius papa
secundus concessit
multa que notantur
per ordinem sub
sequentem,

Julius episcopus servus servorum

dei. Venerabilibus archiepiscopo compositellano, et episcopo paceño,
ac dilecto filio archidiacono Salamantini. Salutem apostolicam benedictionem. Hodie a nobis emanauerunt littere tenoris subsequētis **IULIUS** episcopus servus servorum dei, ad perpetuam rei memoriam. In militantis ecclesie agro plantatus sacerdos ordo fratrum minorum regularis obseruatione: vberes fructus ad salutem christi fidelium producit: nos excitat et inducit ut que pro illius professoribus et sub sua iugo religionis domino famulantium quiete et animarum salute prouida consideratione apostolica auctoritate concessa sunt: etiam nostro munimine roboremus: ut eo firmiter persistant quo sepius fuerint auctoritate sedis apostolice communita ac in his nostri pastoralis officii partes fauorabiliter impendimus. patet prospicimus salubriter expedire. Sane pro parte charissimi in christo filii nostri fernandus regis et charissime in christo filie nostre Elisabethe regine castelle et legionis ac sicilie catholicoz nobis exhibita petitio continebat: quod alias felicis recordationis alexandro pape sexto predecessori nostro per eundem regis et regine parte exposito quod licet clare memorie castelle legionis et aragonum reges dictorum regis et regine predecessores qui pro tempore fuerunt: quod plurima in castelle et legionis et aragonum huiusmodi aliosque eorum regnis et dominibus monasteria domos et alia loca regularia ordinum diuersorum tam viros quam mulierum ex eorum pia deuotione et ut in illis vera vigeret religio ac nomen altissimi ad cuius gloriam et honorem instituta fuerant debite laudarentur: de proprijs eorum bonis fundassent et dotassent. ac post huiusmodi fundationes in aliquibus monasteriorum domorum et locorum regnis et dominibus predictis persistens regularis obseruatiua fuisset obseruata: tamen a nonnullis temporibus contra: monachis fratribus monialibus ceterisque religiosis cordis monasteriorum locorum atque domorum paulatim viuendi modum ac normam relaxantibus et assuauit contemplationis iugo sepositis: in eis regularis obseruatiua tepuerat. Idem alexander predecessor super his prouidere volens: apostolicas super hoc archiepiscopo toletano et nonnullis alijs tunc expressis prelatibus litteras concessit seu direxit. quarum quidem litterarum vigore nonnulli domus dicti ordinis fratrum minorum ad regularem obseruantiā reducte fuerunt: et quia aliqui fratres dicti ordinis plusquam oporteat forsan scrupulosi dubitant aliquas censuras incurrisse: timentes vel suspicantes predictas litteras minus sufficientes fuisse. et aliquos ex fratribus directe vel indirecte forsan contra privilegia dicti ordinis vel contra concordiam interuentuales et de obseruantiā nuncupatos dicti ordinis fratres factam: et per sedem apostolicam predictam confirmatam aut huiusmodi reformationi et litterarum sollicitationi consilium prebuisse: et se intromisisse vel inrecepto easdem domos mandatum predictorum iudicum seu reformationum in aliquo excessisse. vel aliquibus alijs cautelis usus fuisse: ac aliqua verba comminatoria ex parte predictae regine fratribus conventualibus dirisse: aut aliqua alia de necessarijs ad predictam reformationem minus bene fecisse: quibus vive uocis oraculo ab eisdem censuris seu scrupulis per dictum predecessorem

Prima sup-
plicatio,

Secundus

fo.

42

absoluti fuerint. Contingit etiam quod aliquando in una prouincia secundum morem dicti ordinis edificantur domus dicti ordinis. qui sub aliena obedientia quam ministri seu vicarij prouincialis eiusdem prouincie degunt. ex quo nonnumquam scandala inter eosdem fratres dicti ordinis generantur. Ac etiam quia parte memorie firtus papa quartus etiam predecessor noster privilegia dicti ordinis confirmando illa de nouo concessit: ab aliquibus dubitatur. an privilegia antea dicto ordini alias quam per dictum firtum predecessorem concessa et quomodolibet reuocata censentur iterum concessa per illa verba de nouo concedimus: an eadem verba referantur solummodo ad privilegia que predicto ordini usque ad firtum predecessorem prefatum concessa et non reuocata fuerant. Et cum etiam in eisdem privilegijs dicto ordini concessis contineatur quod fratres predicti ordinis vocati a populo possint edificare domos pro usu et habitatiōe perpetuis fratrum predicti ordinis: non obstante prohibitione recolende memorie bonifacii pape octauo similiter predecessoris nostri. ab aliquibus dubitatur an si a particulari persona vocati fuerint: domos predictas edificare possint. Sepius etiam contingit quod domus dicti ordinis in tali loco situate existunt quod de iure non comprehenduntur in interdicto in oppido. appposito et quod licet dictum oppidum sit interdictum: ipsi fratres possunt diuina celebrare. tamen prelati et eorum officiales etiam aliquando odio et ut laboribus ipsos fratres fatigent: vel ut eis iniurias inferant: ciuitatem vel alium locum cum duobus vel tribus miliaribus in circuitu existentibus ecclesiastico interdicto subiungunt ut sic etiam domus fratrum predicti ordinis sub huiusmodi interdicto includantur in graue preiudicium fratrum predictorum. Continetur etiam in privilegijs predictis quod fratres predicti ordinis per prelatos suos et prelati ab alijs fratribus ab omni excommunicatione etiam sedi apostolice reseruata (exceptis heresis relapsus: schismatis: defensionum prohibita ad infideles et falsitatis litterarum apostolicarum casibus) absolui possint. et hoc ut omnis materia euagandi dictis fratribus auferatur. et aliquando in aliquibus litteris apostolicis vel dictis fratribus: vel alijs concessis continetur quod contra facientes aliquibus in eisdem litteris contentis: excommunicationis sententiam incurrant. a qua absolui non possunt nisi ab ore proprio romani pontificis vel per alia similia verba que auferre videntur omnem potestatem a dictis prelatibus absolucendi et absolui committendi eosdem fratres. ex quo mentes dictorum fratrum quandoque facile conturbantur cum scrupulose conscientie sint: putantes se a prelatibus suis absolui non posse procurant ad sedem prefatam accedere: ex quo a sua contemplatione diuinorum retrahuntur et eis euagandi occasio immo quasi necessitas prebetur et infertur. Dubitatur etiam quod si aliqui habitum probationis dicti ordinis susceperint. et propter austeritatem regule vel alias ante lapsam anni probationis a dicto ordine recesserint et deinde meliori spiritu ducti iterum ad dictum ordinem redierint: habitum

Secunda sup-
plicatio,

Tertia suppli-
catio,

Quarta sup-
plicatio,

Quinta suppli-
catio,

Sexta suppli-
catio,

Septima sup-
plicatio,

f ij

Tractatus

hmodi probationis resumentes: an tempus prioris receptionis habitus cum tempore posterioris in anno probationis sibi computari debeat: an vero integram annu probationis posterioris haberi debeat, non computato in eo tempore prioris. Insuper eius in privilegiis et litteris predictis dictorum ordini minorum concessis contineatur quod quando eis expediens videbitur: possint eligere quem voluerint in suum conservatorem seu iudicem qui contra inferentes sibi iniurias iuxta privilegia et litteras huiusmodi procedere possint, et sepe contingat quod taliter requisiti iurisdictione huiusmodi ob contemplationem aliquarum personarum sibi coniunctarum seu odio amore aut alijs de causis, acceptare nolunt in grave dictorum fratrum et suorum privilegiorum detrimentum. Preterea cum in litteris apostolicis super indulgentiis domibus dictorum fratrum per romanos pontifices predecessores nostros concessis verba quod illas consequantur manus porrigentes adiutrices contineatur: si huiusmodi verba de largientibus illis pecuniis intelligerentur: aliqui fratres cum eas recipere nullo modo possint aliam quam alterationem haberent: dubitatur verum manus adiutrices huiusmodi de his qui alias fratribus in pane et alijs pro eorum victu et vestitu ac domorum suarum reparatione necessarijs elemosynam fecerint intelligantur. Cum autem sicut eadem petitio subiungebat: Ferdinandus rex et Elisabeth regina prefati qui ad ipsum ordinem singularem gerunt devotionis affectum cupiant omnia et singula privilegia litteras et concessionem fratribus et ordini predictis per quoscumque romanos pontifices predecessores nostros confirmari et approbari: ac super premissis pro ipsorum fratrum pace et tranquillitate opportune provideri: pro parte eorum de Ferdinandi regis et Elisabeth regine nobis fuit humiliter supplicatum ut omnibus et singulis privilegijs quarumcumque generarum dicto ordini concessis et presertim per concilium constantiense ac sancte memorie eugenium quartum, Nicolaum quintum, Calixtum tertium, Sixtum secundum ac Sixtum quartum, Innocentium octavum et alexandrum sextum: et quoscumque alios romanos pontifices predecessores nostros necnon predecessibus per nos qui dum cardinalatus honore fungemur, etiam predicti ordinis minorum protectionis officio fungeremur: auctoritate apostolica decretis robur apostolice firmationis adijcere ac alias statim dictorum fratrum in premissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur qui ad ipsum ordinem dum in minoribus constituti eramus singularem gessimus devotionis affectus: quibus nunc pastoralis officio fungentes: eundem ordinem propter vberes fructus quos in militanti ecclesia producit speciali dilectionis affectu persequimur huiusmodi supplicationibus inclinati: omnia et singula privilegia et indulgentia quorumcumque gratiarum dicto ordini concessa et presertim per concilium Eugenium: Nicolaum: Calixtum: Sixtum: Innocentium: Alexandrum: et alios predecessores nostros huiusmodi necnon processibus per nos dum in minoribus ageremus et dicti ordinis protectionis officio fungeremur (ut presertim) dicta auctoritate apostolica decretos eadem apostolica auctoritate tenore presentium approbam et confirmam ac illa

Octava supplicatio.

Nonna supplicatio.

firmat privilegia ordinis minorum per predecessores suos concessa.

Secundus.

fo.

45

perpetue firmitatis robur obtinere debere decernimus. Et insuper fratres si qui sunt qui expeditionem dictarum litterarum prefate reformationis procuraverint seu sollicitaverint vel in aliquo forte excesserint tantummodo circa domos eiusdem ordinis usque ad diem obitus predicti alexandri predecessoris reformatas: ab excommunicationis sententia alijsque censuris et penis ecclesiasticis preterquam alabe simonie si quas etiam iuxta privilegia seu institutiones regulares dicti ordinis vel etiam contra concordiam vel in alijs supradictis casibus incurrerint: auctoritate et tenore predictis absolvimus et supplementis omnes et singulos tam iuris quam facti defectus si qui forsitan in singulis predictis intervenierint. Ac quod in una provincia secundum morem dicti ordinis domus fratrum ordinis huiusmodi qui sub aliena obedientia vivunt, de cetero de novo construi et edificari nequeant nisi de licentia vicarii generalis perpetuo prohibemus ac quicquid in contrarium attentari contigerit: irritum et inane decernimus. Et per confirmationem dictorum privilegiorum per ipsum Sixtum predecessorem factam ac eorundem privilegiorum novam concessionem per verba de novo concedimus: solimodo esse confirmata privilegia dicto ordini concessa: et non alias revocata. Et insuper fratres ipsos si a principe duce: marchione: comite: vel aliquam domum dicti ordinis edificent requisiti fuerint: domum huiusmodi pro via et habitatione perpetuis fratrum dicti ordinis regularis observantie construi et edificari: ac locum pro huiusmodi constructione oblatum recipi possit. Ac si contingat aliquam civitatem seu oppidum cum duobus vel tribus miliaribus circum vicinis infra que miliaria domus fratrum minorum dicti ordinis et observantie existunt ecclesiastico esse iter dicto subiectam seu suppositam: fratres ordinis huiusmodi (nisi causas interdicto dederint vel eis specialiter ex causa legitima interdictum fuerit) huiusmodi interdictum servare non teneantur si alias domus ipsorum fratrum de iure interdicto talis oppidi non comprehendantur: sed possint in eorum ecclesijs et domibus missas et alia divina officia alias iuxta privilegia eis concessa celebrare. Et quocumque persona seu persone alias de iure capaces pro parte dictorum fratrum requisite nisi legitimo impedimento detente fuerint: iurisdictionem et conservationem eorundem fratrum vigore prefatorum privilegiorum sub excommunicationis pena suscipere teneantur. Quod verba in predictis sententis privilegijs contenta scilicet quod visitantes sua loca et manus porrigentes adiutrices: indulgentias eis concessas consequantur: ut scrupulum fratribus qui scrupulum formaverint tollatur: etiam ad facientes de pane et alijs pro eorum victu et vestitu ac domorum suarum reparatione necessarijs referantur. Ac quod etiam prelati dicti ordinis et alij fratres quibus ipsi commiserint: alios fratres ordinis huiusmodi usque ad diem date presentium dumtaxat a quacumque excommunicationis sententia quantumcumque et sub quibuscumque verbis et clausulis tam per casus in iure expressos quam per litteras apostolicas sedis apostolice reservata etiam si contineant in se clausulam quod qui contra fecerint: non possint absolvi nisi ab ore proprio romani pontificis vel similia aut maiora verba (berensis relapsus: scismatis: delationis prohibitorum ad infideles

Locedit absolute solutionem per a tribus reformationem domorum fratrum perpetuum.

Prohibet ne domus alterius obedientie in alia provincia construantur.

Declarat hoc verbis Sixti .i. de novo concedimus.

Concedit: fratres posse recipere locum sibi oblatum pro habitatione a quocumque.

Declarat an domus fratrum minorum extra urbem existens interdicto subiacet una cum civitate.

Adadat quod que libet persona a fratribus requisita teneat eorum conservationem suscipere.

Declarat hanc clausulam manus porrigentes adiutrices.

Locedit quod prelati fratrum minorum possit absolvere fratres suos a quibuscumque censuris: et sedis apostolice reservat.

in b. c. in vrb. existens interdicto subiacet. te. euro. h.

f. iij

Tractatus

Declarat qd tē
de Regula. pbatōis alicu
ius nouicij pos
sit pputari cu
reliquo tēpore
posterioris.
Lōcedit puile
gia 7 idulta or
dini p̄dicatoꝝ
p̄cessa: extendi
ad ordines mi
noꝝ ac si ei es
sent cōcessa
Lōcedit: indul
gētias q̄s visi
tātes dom⁹ fra
trū minorū in
die sancti anto
nij cōsequūtur
etiā p̄seq pos
se in die sancti
bonauenture,

ac falsitatis l̄farum apostolicarū casib⁹ dūntarat exceptis) alias iuxta
priuilegia eis concessa d̄ preterito dūntarat 7 non aliter absolucere possint.
Et q̄ cum aliqui fratres qui annū pbatōis inceperint 7 deinde habi
tu dimisso ad ipsum ordinem redierint: tempus prioris receptiōis ha
bitus cum tempore posterioris in anno pbatōis sibi computari vel nō
computari posse iuxta discretionem 7 determinationē suorum superio
rum eisdem auctoritate 7 tenore decernimus 7 ordinamus. Et vltcrius
omnia 7 singula priuilegia immunitates exemptiones concessionēs in
dulgētias 7 indulta tam viue vocis oraculo q̄ alias sub quibuscūq̄ te
noribus 7 formis fratribus ordinis predicatorum regularis obseruātie
regnoꝝum predictorum 7 illorum domibus seu pijs locis per nos ac p̄
decessores nostros romanos pontifices aut dictam sedem concessa: fra
tribus dicti ordinis minorū eorumq̄ domibus ac si eis concessa foret.
Et q̄ sicut per predecessores nostros concessum est q̄ visitātes domos
fratrum minorū in die sancti francisci consequantur certum numerū
indulgētiarum: 7 visitātes predictas domos in festis sanctorum an
tonij 7 bernardini consequantur alium licet minorē numerū: q̄ etiā
visitātes domos fratrum minorū in die sancti bonauenture eisdē indul
gētias p̄sequūt q̄ p̄sequūt visitātes in die cuiuscūq̄ predictorum san
ctorum videlicet antonij vel bernardini eadem auctoritate apostolica cō
cedimus. Et huiusmodi priuilegia immunitates exemptiones cōcessio
nes indulgētias 7 indulta eisdem fratribus ordinis predicatorum re
gularis obseruātie vt prefertur concessa: ad dictos fratres ordinis mi
noꝝum regularis obseruātie regnoꝝum eorundem illorumq̄ domos
extendimus: tanq̄ si eisdē fratribus minoribus 7 eorum domibus spe
cialiter fuissent concessa. Non obstantibus premissis ac constitutionib⁹
7 ordinationibus apostolicis. nec non ordinis minorū 7 obseruātie
predictorum iuramento confirmatione apostolica vel quavis firmitate
alia roboratis statutis 7 consuetudinibus ceterisq̄ contrarijs quibuscūq̄.
Volumus autem q̄ confessor quem singuli dictorum fratrum ordinis
minorū qui ex cōmunicatiōis alijsq̄ censuras 7 penas predictas p̄
missorum occasione forsan incurrerint duxerint eligendum: eis propter
excessus predictos penitentiam salutarem iniungat quam ipsi omnino
debeant adimplere: alioquin presentes littere quo ad eandem absolutio
nem: nullius sint roboris vel momenti. Nulli ergo omnino hominum
liceat: hanc paginam nostre confirmationis: approbatiōis: decreti: sup
pletionis: prohibitionis: ordinationis: concessionis: extensionis: 7 volū
tatis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attē
tare presumpserit: indignationem omnipotentis dei 7 beatorū petri 7 pau
li apostolorum eius se noverit incursum. Datum rome apud sanctum
petrum. Anno incarnationis dñice millesimo quingētesimo quarto qu
todecimo kl̄s iunij pontificatus nostri anno primo. Quo circa discretio
ni vestre per apostolica scripta mandamus: quatenus vos vel duo aut
vnus vestrum per vos vel alium seu alios litteras predictas ac in illis
contenta quecumq̄ vbi quando 7 quotiens opus fuerit ac pro parte di

Secūdus

fo. 44

etorum fratrum minorum seu alicuius eorum desuper requisiti fueritis
publicates ac eis in p̄missis efficacis defensionis presidio assistentes: fa
ciatis eos auctoritate nostra pacifica possessione vel quasi approbatio
nis: confirmationis: suppletionis: decreti: absolutiōis: declarationis:
statuti: ordinationis: concessionis: 7 extensionis: ac aliorum premissorum
in eisdem pre insertis litteris contentorum gaudere: non permittentes
eos per quoscūq̄ desuper quomodolibet indebite molestari. Cōtradi
ctores quoslibet 7 rebelles per censuram ecclesiasticā appellatione post
posita compescendo. Non obstantibus constitutione felicitis recordatiōis bo
nifacij pape octauī predecessoris nostri qua inter alia cauetur ne aliquis
extra suam ciuitatem vel diocesim (nisi incertis exceptis casibus 7 in il
lis: vltra vnam dietam a fine sue diocesis) ad iudiciam euocetur: seu ne
iudices a sede apostolica deputati extra ciuitatem 7 diocesim in quibus
deputati fuerint cōtra quoscūq̄ procedere aut alij vel alijs vices suas
cōmittere presument. 7 de duabus dietis in concilio generali edita: 7 a
lijs apostolicis constitutionibus. ac omnibus alijs que in dictis litteris
volumus non obstare contrarijs quibuscūq̄: aut si aliquibus cōmuni
ter vel diuisim ab eadem sit sede indultum q̄ interdicti: suspendi: vel ex
cōmunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam
7 expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.
Datum rome apud sanctum petrum. Anno incarnationis dñice mille
simo quingētesimo quarto quinto decimo kl̄s iunij pontificatus nostri
Anno primo.

ULIUS PAPA II in christo filio nostro fernando regi 7 cha
rissime in christo filie nostre elisabeth regine hispaniarum catholicis.

Dilecti filii Salutem 7 ap̄licā
benedictionē. Exponi nobis nuper fecistis q̄ vos ex ma
gno deuotionis seruire quem ad beatum bonauenturam
7 ordinem fratrum minorum cuius idem bonauentura
professor fuit ac eiusdem ordinis domos geritis: tam vos q̄ fratres di
cti ordinis desideratis magno opere q̄ quemadmodum iuxta priuile
gia apostolica fratribus dicti ordinis 7 eorum domibus concessa: si tē
pore quo dies in qua festum beati francisci qui eiusdem ordinis primus
institutor fuit interdictum etiam apostolica auctoritate appositum fue
rit: fratres ipsi ex cōmunicatis 7 interdictis exclusis a primis vesp̄is
vsq̄ ad secundas vesp̄as eiusdem diei inclusiue in eorum domib⁹ mis
sas 7 alia diuina officia ac si interdictum appositū nō cēt: celebrare pos
sint: id ad festū dicti bonauenture extēdi posse. Quare p̄ pte v̄sa nobis fu
it hūiliter supplicatū: vt hūc pio d̄siderio v̄so p̄na benignitate anuere
dignaremur. Nos igit̄ q̄ fr̄es ipsos p̄sertim illos qui post cursū hui⁹ vite
de manu dei coronā palme habere meruerūt: 7 eorū domos singulari p̄
rogatiua p̄ ceteris i viscerib⁹ charitatis gerim⁹: q̄ d̄cetero p̄p̄ctis futuris
tp̄ib⁹ in die sancti bonauenture si eadem die interdictum etiā dicta auctē

Julij papa se
cundus. Lōce
dit fr̄ibus mi
noribus i festo
sancti bonauē
ture publice di
uina officia tē
pore interdicti
celebrat posse

f. iij

appositum fuerit: oēs 7 singuli fratres dicti ordinis in eorum domibus a primis vel peris vsq; ad secundas vespervas eiusdē diei inclusive (quē admodum in die sancti francisci fratres ipsi facere possunt) missas 7 alia diuina officia in dictis eorum domibus excommunicatis 7 interdictis exclusis celebrare seu celebrari facere: libere 7 licite possint auctoritate apostolica prefata tenore presentium statuimus 7 ordinamus: ac fratribus predictis similiter indulgemus. Non obstantibus constitutionibus 7 ordinationibus apostolicis ceterisque contrariis quibuscumque. Datum rome apud sanctum petrum sub annulo piscatoris die vigesima quarta maii. Mille simo quingentesimo quarto. Pontificatus nostri anno primo. Sigismundus.

Sixtus papa quartus concedit fratribus predicatoribus potestatem se audire in confessione 7 absolvere foris in absentia ordinarii ac eis eucharistiam ministrare 7 alia vota commutare.

Sixtus episcopus seruus seruorum

dei. Ad perpetuam rei memoriam. Sedis apostolice gratiosa benignitas pijs quarumlibet 7 presertim sublimium ac aliarum sub regulari castimonia domino militantium personarum votis illis precipue per quos christi fideles suarum animarum salutem deo propitio facilius adipisci 7 eorum deuotio augeri valeant: libenter annuit. Sane pro parte tam charissimorum nostrorum in christo fernandus 7 eius faber castelle 7 legionis regnum regine illustrissimorum: quos vicarii generalis 7 vniuersorum priorum ac fratrum ordinis fratrum predicatorum reformatorum nuncupatorum in dictis regnis consistentium dilectorum filiorum nobis nuper exhibita petitione continebat: ut quod si predictus 7 pro tempore existens generalis vicarius in qualibet domo dicti ordinis ei subiecta ubi eum pro tempore morari contigerit: ac in eius absentia singuli priores siue presidentes singulorum domorum dicti ordinis nunc 7 pro tempore existentes: ac quattuor predicti ordinis professores presbyteri idonei per vicarium 7 singulos priores siue presidentes predictos in singulis domibus deputandi: possint confessiones vtriusque sexus christi fidelium forensium ad singulas domos predictas accedentium: 7 ibidem proprium domiciliu non habentium: ac inibi confiteri volentium: totiens quoties ibidem confitebuntur libere audire: 7 eos ab omnibus 7 singulis peccatis excessibus 7 delictis per eos commissis ac confessis atque excommunicationis sententijs 7 censuris 7 penis in singulos fideles predictos in genere vel in specie ordinaria auctoritate latis de quibus ipsi fideles se absolui petierint (dum tamen non sint propter quod sedes predicta sit merito consulenda) in loci ordinarii absentia duntaxat absolueri 7 eis super premissis penitentiam salutarem iniungere: ac vota peregrinationis et abstinentie per eosdem fideles emissa que loci ordinarius si presens esset commutare posset 7 ipsi fideles commode adimplere non potuerunt in ipsius loci ordinarii absentia in alia pietatis opera commutare: necnon omnibus 7 singulis christi fidelibus tam forensibus quam in ciuitatibus 7 locis in quibus ipse domus consistunt commorantibus: eucharistie sacramentum quocumque tempore (festo predicto duntaxat excepto) eorundem fidelium parochialium ecclesiarum rectorum absentium 7 quorumlibet aliorum licentia minime requisita: ministare libere 7 licite possint 7 valeant: (parce tamen) ne querelle inde eueniant. Non obstantibus constitutionibus 7 ordinationibus apostolicis ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti 7 ordinationis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei ac beatorum petri 7 pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum rome apud sanctum petrum Anno incarnationis dominice millesimo quingentesimo septuagesimo septimo Quinto idus iunii. Pontificatus nostri Anno Septimo.

tueretur 7 ordinaretur: profecto deuotio fidelium eorundem ad domus fratrum predictorum ex magno deuotionis seruore per consequendis spiritualibus alimentis occurrentium augetur: 7 eorundem fidelium anime serculo diuini sermonis decentius reficerentur: ipsique fideles ad imitationem religionis huiusmodi facilius inuitarentur. Nos igitur quos singulorum christi fidelium animarum salutem querimus: regis 7 regine ac vicarii priorum 7 fratrum predictorum in hac parte supplicationibus inclinati: auctoritate apostolica tenore presentium perpetuo statuimus 7 ordinamus quod predictus 7 pro tempore existens generalis vicarius: in qualibet domo dicti ordinis ei subiecta ubi eum pro tempore morari contigerit: ac in eius absentia singuli priores siue presidentes singulorum domorum dicti ordinis nunc 7 pro tempore existentes: ac quattuor dicti ordinis professores presbyteri idonei per vicarium 7 singulos priores siue presidentes predictos in singulis deputandi: possint confessiones vtriusque sexus christi fidelium forensium ad singulas domos predictas occurrentium: 7 ibidem proprium domiciliu non habentium: ac inibi confiteri volentium: totiens quoties ibidem confitebuntur libere audiri: 7 eos ab omnibus 7 singulis peccatis excessibus 7 delictis per eosdem commissis ac confessis necnon excommunicationum sententijs 7 penis in singulos fideles predictos in genere vel in specie ordinaria auctoritate latis de quibus ipsi fideles se absolui petierint (dum tamen talia non sint propter quod sedes apostolica predicta merito sit consulenda) in loci ordinarii absentia duntaxat absolueri: 7 eis super premissis penitentiam salutarem iniungere: ac vota peregrinationis et abstinentie per eosdem fideles emissa que loci ordinarius si presens esset commutare posset 7 ipsi fideles commode adimplere non potuerunt in ipsius loci ordinarii absentia in alia pietatis opera commutare: necnon omnibus 7 singulis christi fidelibus tam forensibus quam in ciuitatibus 7 locis in quibus ipse domus consistunt commorantibus: eucharistie sacramentum quocumque tempore (festo predicto duntaxat excepto) eorundem fidelium parochialium ecclesiarum rectorum absentium 7 quorumlibet aliorum licentia minime requisita: ministare libere 7 licite possint 7 valeant: (parce tamen) ne querelle inde eueniant. Non obstantibus constitutionibus 7 ordinationibus apostolicis ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti 7 ordinationis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei ac beatorum petri 7 pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum rome apud sanctum petrum Anno incarnationis dominice millesimo quingentesimo septuagesimo septimo Quinto idus iunii. Pontificatus nostri Anno Septimo.

OTLEOTIS RILLYS vicario 7 prelati conuentuum 7 monasteriorum reformatorum 7 reformandorum congregationis prouincie castelle 7 legionis ordinis predicatorum.

SIXTUS PAPA. IIII.

Tractatus

Sixtus papa
quartus concedit
fratribus predi-
catoribus confiteri
posse etiam cleri-
cis secularibus.

Selecti filii Salutem et apostolicam benedictionem. Supplicari nobis humiliter fecistis ut cum in constitutionibus et privilegiis vestri ordinis expresse cautum ne fratres ordinis eiusdem preterquam suis prelatibus et de eorum licentia fratribus dicti ordinis confiteantur: dignaremur concedere ut aliquando alterius ordinis sacerdotibus maxime necessitate exigente possint confiteri. Nos ut cum maiori animi quiete et conscientie pace fratres vobis subditi altissimo famulari possint: huiusmodi supplicationibus inclinati: ut fratres vestra vel aliorum prelatorum et suorum qui pro tempore erunt licentia: solummodo tamen cum itineraverint vel fuerint extra conventus eorum prout eis proceditis confiteri possint et vos quomodocumque sacerdotibus cuiuscumque secularis seu regularis ordinis confiteri valeatis: tenore presentium apostolica auctoritate concedimus et indulgemus. Datum Rome apud sanctum petrum sub annulo piscatoris die undecimo augusti Anno domini millesimo quadringentesimo septuagesimo nono. Pontificatus nostri anno nono. **Sixtus**,
DILCOTO RILLO vicario generali fratrum minorum regularis observantie familie ultramontane.

SIXTUS PAPA III.

Sixtus papa quartus concedit fratribus minoribus non teneri nisi bis in triennio capitula provincialia celebrare: non obstante bulla Eugenii quarti.

Selecte fili Salutem et apostolicam benedictionem. fuit nobis pro parte tua expositum quod a sancte recordationis ingenio papa quarto predecessore nostro bulla quedam que incipit. Ut sacra ordinis. emanavit per quam fratres de tua familia ultramontana astringi et obligari videntur ad tenendum singulis annis provinciale capitulum. quod quidem cum austeris absque magnis dictionum fratrum incommodis: dispendiis: et inconuenientijs: obseruari non posse: supplicasti nobis humiliter ut in premissis benigne et gratiose providere dignaremur. Nos autem qui pacem et commodum omnium et presertim religiosorum pie affectamur presentem quantum expositio tua vera esse dignoscitur concedimus et ordinamus: ut deinceps fratres predicti sine conscientiarum scrupulo aut alicuius censure vel pene incursum non nisi ad duo tantum provincialia capitula de triennio in triennium (ubi expedire videbitur) tenere et celebrare obligentur dicta predecessoris nostri bulla in ea parte ceterisque contrariis quibuscumque non obstantibus. Datum Rome apud sanctum petrum sub annulo piscatoris die duodecimo decembris Anno domini millesimo quadringentesimo septuagesimo secundo. Pontificatus nostri anno secundo.

Martinus sextus concedit fratribus minoribus potestatem constituendi syndicos ac eos reuocandi.

Martinus episcopus servus servorum dei. Dilectis filiis generali et provincialibus ministris ac custodibus vniuersis ordinis fratrum minorum: Salutem et apostolicam benedictionem. Exultantes in domino quod sacri vestri ordinis professores in dei beneplacitis confortari

Secundus

fo.

46

maris promptitudine deuotionis et operis illius studet imitari vestigia eiusque vias custodire quod descendens a patre luminum et sui formam accipiens: se in laudis sacrificium placabilem hostiam immolauit: cogitare inducimur honesta remedia quibus dicti ordinis pura obseruantia in sui vigore fuit: idemque fratres qui per nulla re temporalis possunt in iudicio expiri (exclusis quolibet sollicitudinibus) liberi et quieti diuinis vacent obsequijs: et offerunt: donatum: procedunt: aut in ultima voluntate relinquuntur ordini predicto vel fratribus eiusdem ordinis aliquid propter deum pia intencio non fraudetur: sicque nos sollicitudini que predictus ordo pro suis necessitatibus quoties ingrueret necessitas vel utilitas suaderet: recurrere ad romanam ecclesiam cogere ad quam omnium rerum mobilium et immobilium quibus fratres uti possunt: ius proprietatis et dominium nullo medio spectat: presata incommoditate vel difficultate potius quam per hoc ingeri possit fratribus supradictis benigne indulgentes: volentes quod hereditum et executorum negligentijs obuiare: ut fratres secundum modos licitos et congruos ipsi ordini relictis sibi in testamentis elemosynis non fraudentur: ac sperantes quod bis que pro statu prospiciunt dicti ordinis agenda faciant per vos eo salubrius et utilius consulet: quo maiori fueritis in hac parte auctoritate muniti. Discretionem vobis de qua plena in domino fiducia obtinetur personas speciales que non sint de ipso ordine nominandi pro locorum indigentia singulorum quas personas per vos taliter notatas in his administratione legitimam generalem et liberalem gerere. et ipsos vos et legitimos administratores economos. syndicos: et actores esse de plenitudine potestatis potestatis auctoritate constituendo decernimus. quod res ipsas et rerum predictarum preterquam et dictas elemosynas nomine ipsius ecclesie recipiant: per eosdem in fratrum ipsorum utilitates (prout eis licet ex regula vel declaratione regule) conuertenda: sicut et quando a te fili generalis vel singulis alijs vestrum in puincia vel custodia sibi decreta ab eisdem fratribus de assensu vestro extiterint requisiti ac eadem persone petendi: exigendi: recipienti: alienandi predicta: transigendi: quocumque et paciscendi: conueniendi: compromittendi: remittendi: refutandi: quietationem faciendi: agendi: defendendi: ac in alias eorum de calumnia et veritate dicenda iurandi: et cuiuslibet alterius iuramentum prestandi: cum illis et illorum quibuslibet res mobiles et immobiles aut preterquam eorum vel relictas elemosynas fratribus in testamento occuparet: vel violenter auferret: siue quod ultra voluntatem fratrum quomodolibet detineret: et generaliter in omnibus causis pro rebus et locis huiusmodi ad ipsam ecclesiam spectantibus ipsorum fratrum vsui processis. Nec non pro immunitatibus libertatibus et iuribus ac privilegijs eorumdem siue cuiuslibet satisfactiois et cautiois onere: plena et generaliter libera beant auctoritate apostolica in iudicio et extra iudicium potestates: reuocandi que personas easdem et eorum quibuslibet: ac alias eis subrogandi: vel nominandi pro supradictum modum nominatiois que tunc opportunum fuerit quod eadem in predictis vel similibus beant potestates: plena et libera procedimus auctoritate potestatis facultate. Nulli ergo oino hominum liceat hanc paginam nostre processiois et constitutionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei et beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum apud vrbem vcterem quintadeima kalendas februaris. Pontificatus nostri Anno Secundo.

Sixtus papa
quartus. peccatis. r.
anos 8 vtra in
dulgentia 7 toti
de quadragenas
obseruatis? fe
stū bti frācisci
quō p̄cipit ab oi
bus obseruari.

Sixtus ep̄us seruus seruorum

dei. Ad perpetuam rei memoriā, Declarata sanctorū me-
rita 7 grandia virtutū insignia quibus radiantibus in fir-
mameto syderibus sacrosancta illustratur ecclesia ac su-
pra petras stabilita firmissima sanctorū irradiatur splendoribus 7 no-
ue prolis instaurata presidio incrementū suscipit 7 fulgorē: eo frequen-
ti debent vniuersi fideles congrua deuotione recolere reuerentia ac di-
gna reminiscencia celebrare solēniter collabētibus seculis: cuius peccatis
facientibus fidei catholice seruoꝝ plurimū tepuisset decus ille moꝝ deo
q̄ acceptissimus pauperū patriarcha franciscus ad saluandas aias ipsiꝝ
saluatoris nostri preciose cruore redemptas: oberrantem fidelium ple-
bem ad salutis opera excitandam erudiendāq̄ 7 suo reintegrādam au-
ctoꝝ ordinatiōe superna destinatus: inter admiranda ipsius opera spi-
ritu paraclito inspirante nouam fratrum minorum religionem sacram
ad dei laudem 7 gloriā militantis ecclesie decorem ac populi xp̄iani
profectum in agro dñico tempore opportuno plantauit instituit 7 su-
pra petram que christus est perpetuo stabiluit: vt precipua viroꝝ in-
signia sanctimonia: moribus: scientia: atq̄ virtutibus preditorum fecū-
ditate 7 numerositate exuberans: fructuosos palmites ex vite vera pro-
ducent: que christi vexillum per orbem vniuersum veberere: nomen quod
est super omne nomen cunctis gentibus predicare: salutaribus insuper
monitis exhortationibus 7 exemplis diabólica fraude deceptos deo lu-
crifacere: 7 a maligni hostis seruitute eripere studio indefesso cōtenderēt
quemadmodū hoc ipsius inclyti patris germina: 7 vestigiorum eius p̄-
uidi sectatores benedicente altissimo multiplici in domo domini: 7 gra-
tius perfusi celestibus longe lateq̄ vniuersas nationes mortalium pene-
trantes christi euangelium ac vere fidei documenta cunctis gentibus
nunciare eidem ecclesie antemurale constituere: ac pro virili suo tueri
munire 7 ampliare non cessant. In huius igitur solemnibus almi patris
seraphicisq̄ francisci quem supremus ille pater familias pro multipli-
cato cum talentis sibi creditis innumerabilium animarum lucro: precla-
risq̄ virtutibus alijs: corona glorie interna claritate magnificat: 7 qua-
si lucernam in domo domini positam summo deuotionis studio censuit
a cunctis fidelibus venerari. Lupietes prout operis 7 officij nostri debi-
tum esse conspicimus propter mire sanctitatis excellentiam virtutum su-
arum cumulum: exigentiam meritorum: 7 hanc religionem sacram ad-
firmandas hereses: scismaticorum 7 infidelium confutandos errores
credentium vero profectum salubriter institutum quantum nobis ex al-
to conceditur venerationem congruam 7 honorem adijcere: ac tanto
confessorū gloriose pro summis in nos beneficijs presertim ab ipsis
cunabulis cum vitalis spiritus in nostro corpore palpitans extin-
gui protinus videretur: ipsius protinus meritis 7 intercessione pristina
restituti sumus sanitati cum 7 alijs gratiarū donis 7 futurorum pre-
sagis que cordi nostro insident 7 memorie iugiter retinemus. Tum quia

fo.

47

diuersis temporibꝝ alijs in varijs nostri corporis morbis 7 humanis
casibus constituti presidio ipsius beati francisci quos ad sacra religionē
predictam quasi data manu pro sua pietate vocauit 7 ad hanc vsq̄ diem
cū hominis vtriusq̄ salute dño annuente p̄duxit adiuti 7 liberati extiti-
mus. Pro cuius memoria eius habitū 7 insignia ad extremū vsq̄ diē
corde iugiter gestare statuimꝝ etiā pro ijs acceptis beneficijs possibilez
nobis gratitudinē aliquā sue quāuis excellētie imparē: pro eius gloria
7 honore aiarūq̄ salute sincero 7 bilari animo exhibere: necnō ipsius fe-
stiuatatis diē celebrē magisq̄ deuotū 7 cūctis fidelibꝝ acceptabile cōsti-
tuere in futurū de omnipotētis dei misericordia ac beatoꝝ petri 7 pau-
li ap̄olorum auctoritate cōfisi: vniuersis 7 singulis vtriusq̄ sexus fidelibꝝ
vbiūbet cōstitutis vere penitētibus 7 confessis qui eiusdē gloriosi cōfesi-
soris francisci festiuatē hanc quam deinceps perpetuis futuris tēpori-
bus celebrem esse 7 vt festum duplex a cunctis christianijs celebrari ab
omniq̄ opere seruili abstineri: 7 sub obseruatiā 7 p̄cepto comprehendēdi
volumus: 7 tenore presentū declaramꝝ: deuote celebrantibꝝ annuatim
decē annos 7 totidem quadragenas de iniūctis eis penitentijs relaxa-
mus. Verū quia difficile foret presentes litteras ad vniuersi mundi par-
tes destinare: volumꝝ etiā 7 auctoritate apostolica decernimꝝ q̄ carū
transumpto manu publica scripto et alicuius episcopalis curie sigillo
munito: tanq̄ presentibus litteris originalibus firmiter stetur vbiq̄ ac
plena eis fides adhibeatur ac si ipse originales littere forent exhibite vñ
ostense. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginā nostre declara-
tionis: relaxationis: constitutionis: 7 voluntatis infringere: vel ei ausu te-
merario cōtrairē. Siquis autē hoc attētare presumpserit: indignationē
omnipotētis dei 7 beatoꝝ petri 7 pauli ap̄olorū eius se nouerit incursum.
Datum rome apud sanctum petrum Anno incarnationis dñice
Millesimo quadringentesimo septuagesimo secundo. Quinto nonas
octobris Pontificatus nostri Anno Secundo.

SIXTUS PAPA III.
Dilecte fili Salutē 7 apostolicā
benedictionē. Lupietes pridem dilectas in christo filias
abbatissas 7 sorores ordinis sancte clare reformationis
quondā collecte sororis eiusdēq̄ ordinis in seruitio dei
ap̄licis presidijs cōfouere: vt visitatores eaz auctoritate apostolica de-
putati quoscunq̄ fratres ordinis minorum tā sub immediata obediē-
tia generalis ministri eiusdē ordinis q̄ 7 vicarioꝝ generalitꝝ sub regu-
lari obseruantia degentiū ad obsequiū dictarum soroz circa spiritualia
(de licēcia tamen suozū superiorū saltem petita licet nō obtēta) depu-
tare: 7 seruitio suo dedicare: fratresq̄ predicti ad seruitiū ipsū absq̄
cuiusq̄ impedimento trāsire 7 in illo manere possent p̄ alias n̄as litte-
ras in forma breuis cōcessimus. Cū autē sicut nuper accepimus plures

Sixtus papa
quartus reuocat
licentiā cōces-
sam visitatoꝝ
recipiēdi fr̄es
sine illoz pla-
toꝝ cōsentu: p̄
regimine mo-
nialiū.

Tractatus

fratres tibi subditi ipserent concessionis huiusmodi a bono obediēte
 7 maior correctione deuenerint hactenus 7 in futurū deuaturus meri
 to suspicetur: 7 tua religio propterea non modicū perturbet. Hinc est
 q̄ nos qui nunq̄ mente gessimus p̄ lras n̄as predictas alicui dare ma
 teriā malignandi: Aut q̄ p̄sone q̄ sub religionis habitu vacare deberēt
 studio pie vite: a bono obediēte 7 a perseverantia diuini seruitij vllate
 nus retraberēt: in prem̄ssis prout ex debito tenemur pastoralis offi
 cij salubriter p̄uidere cupiētes: auctoritate ap̄lica tenore p̄ntiū volum⁹
 7 etiam ordinam⁹ q̄ oēs fratres tue cure cōmissi q̄ hactenus absq̄ tua
 licentia ex familia tua recesserint: prouide tibi 7 correctioni tue in omni
 bus 7 per oīa sint subiecti ac si breue nostrū predictū nullaten⁹ emanaf
 set: quod etiā penit⁹ specificē 7 expresse quo ad tuos reuocamus 7 etiaz
 annullamus. Declarātes ex nūc omnes 7 singulos fratres tue cure cō
 missos: quicq̄ absq̄ tua licentia aut sui p̄uincialis vicarij ex familia tua
 contra tenorē litterarum predictarum hacten⁹ recesserunt: eo ip̄o maio
 ris excommunicationis sententiam incurrisse: ac vt tales a b omnib⁹ chri
 sti fidelibus arctius euitari debent. Deuotioni tue illos ac eorū recepto
 res tam prem̄ssam excommunicationis sententiā q̄ alias censuras 7 pe
 nas cōtra receptores fratrum tue familie per felicis recordationis pau
 lum secundū p̄decessorem nostrū 7 nos inflictas incidisse publicandi: 7
 alia damnacō circa eos faciendū q̄ ad officium tuū pertinet plenā 7 libe
 ram facultatem concedentes: prem̄ssis litteris quaz tenorem hic habe
 ri volum⁹ pro expresse ceterisq̄ in contrariū facientibus non obstātib⁹
 quibuscūq̄. Datum rome apud sanctū petrū sub annulo piscatoris die
 tertio decembris Anno incarnationis dñice millesimo quadringentesi
 mo octogesimo p̄mo. Pontificat⁹ nostri anno vndecimo. **Griffus.**
OLLEOTO HILLO vicario generali fratrum minorū regularis
 obseruantie vltromontano.

SIXTUS PAPA III

Necti filii Salutem 7 ap̄licas

benedictionē. fecisti nobis humiliter supplicari q̄ pro
 tua ac fratrum tue cure cōmissorum quiete 7 consolatiōe
 dignaremur concedere vt loca q̄ regulari obseruantie
 minus cōmoda sunt vel inopia incolaz debite reparari nō possunt: aut
 alias dictis fratribus onerosa noscūtur: licet ob deuotionē populoz vel
 principū contemplatione cum beneplacito sedis apostolice recepta fue
 rint in manib⁹ ordinariorum locozū dimittere libere 7 licite valeres.
 Nos itaq̄ totis desiderijs regularis obseruatiē profectum affectātes:
 deuotis huiusmodi supplicationibus paterne in domino annuētes: de
 uotioni tue presentū tenore licentiā 7 facultatē omnimodā dam⁹: cō
 cedimus 7 impartimur ea loca q̄ fratribus tue cure cōmissis minus cō
 moda esse cognoueris vel alias onerosa: in omnib⁹ prouincijs vicaria
 tus tuū in manib⁹ ordinariorum locozū libere dimitte dī 7 illa licite de
 scendi prout tibi visum fuerit expedire: super quib⁹ tuam conscientiam

Sixtus papa
 q̄r̄ concedit li
 centiā fratrib⁹
 minorib⁹: loca
 eis min⁹ com
 moda d̄scendi

ib. c. 1. de p̄s. c. 1.
 b. p. l. 4. o.

Secūdus

fo.

48

oneramus: cōstitutione felicis recordationis bonifacij pape octauī pre
 decessoris nostri prohibente loca semel recepta non deieri 7 alijs apo
 stolicis cōstitutionib⁹ dictiq̄ ordinis statutis 7 consuetudinib⁹ etiam
 iuramento vel quauis alia firmitate roboratis: ceterisq̄ forte cōtrarijs
 non obstātib⁹ quibuscūq̄. Datū rome apud sanctū petrū sub annulo
 piscatoris die vigesima secunda martij. Anno incarnationis dñice mille
 simo quadringentesimo octogesimo secundo. Pontificat⁹ n̄ri anno. xi.
OLLEOTIS HILLIS vniuersis fratrib⁹ ordinis minorū
 vbiq̄ cōmoratib⁹. **SIXTUS PAPA III.**

Necti filii Salutem 7 ap̄licā

benedictionē. Cum alias animo reuolueremus merita
 beatorum berardi petri octonis accursij 7 adiuti: qui ex
 ordine fratrum minorū (sub quo 7 nos coaluim⁹) fuerunt:
 quicq̄ post multa 7 diuersa tormēta sub rege marrochiorū pro christo
 mortē subierunt: 7 martyrij coronaz gloriose promerentes: plurimis
 miraculis in ipsa morte 7 post claruerūt. Ex quo incēsus beat⁹ antoni⁹
 de padua ex ordine canonicorū regulariū in quo tunc erat: ad ordinem
 ipsam fratrum minorū se dicitur translulisse. Concessimus ex auctoritate
 ap̄lica 7 benignitate viue vocis oraculo: vt fratres p̄dicti ordinis mino
 rū possent publice 7 solēniter celebrare in ecclijs officio 7 missis officiū
 sanctorū martyrum p̄supradictis quinq̄ beatis martyrib⁹. Vtrū cū fre
 quenter aduersari⁹ humani generis nitatur bona 7 sancta c̄pa p̄turba
 re: ne tā piā rem p̄teritu q̄ de h̄mōi cōcessione: n̄sa nil appareat in
 scriptis aliq̄s valeat in posterū impedire: tenore p̄ntiū ex certa n̄sa sciē
 tia ap̄lica auctoritate p̄cedim⁹: q̄ p̄dicti fr̄es minores possint vbiq̄ solē
 niter 7 publice offiū martyrum ex ipsis berardo: petro: octone: accursio 7
 adiuto in officio duplici maiori: ac etiā in die sextadecima ianuarij q̄ die
 ab hoc seculo p̄ martyriū recesserūt: libere 7 cū serena cōsciētia dicere 7
 celebrare: inbibētes p̄fata ap̄lica auctoritate neq̄ huic n̄se cōcessioni
 andeat se opponere: nō obstātib⁹ in cōtrariū faciētib⁹ quibuscūq̄. Pre
 terea q̄ difficile cēt p̄ns breue ad oīa loca deferrī: volum⁹ vt illi⁹ trāū
 p̄to manu alicui⁹ publici notarij subscripto 7 sigillo dicti ordinis gene
 ralis vel vicarij generalis fratrum de obseruatiā munito: ea prorsus vbi
 q̄ fides adhibeatur: que adhiberetur si idem presens breue originaliter
 ostenderetur. Datum rome apud sanctū petrū sub annulo pesca
 toris die septima augusti. Anno domini Millesimo quadringentesimo
 octogesimo primo. Pontificatus nostri anno decimo. **Griffus.**

Gregori⁹ ep̄s suus suoz dei

dilectis in christo filiabus vniuersis abbatissis 7 monia
 libus inclusis monasteriorum ordinis sancti damiani:
 Salutē 7 apostolicaz benedictionē. Vestrīs pijs suppli
 cationib⁹ inclinati: fratrib⁹ minorib⁹ q̄ monasterioz vestroz obsequijs
 deputatur vt p̄ exercēdo monasterioz ip̄oz opere vel illis conseruan

Sixtus papa
 q̄r̄ concedit
 fratrib⁹ mino
 rib⁹: festū quin
 q̄ martyrum sui
 ordinis publi
 ce celebrare

Gregori⁹ .ix.
 declarat 7 po
 nit casus in q̄
 bus licitū ē fra
 trib⁹ minorib⁹
 ingredi. s. cla
 re monialium
 monasteria.

Tractatus

dis ab incendio: seu latronibus defendendis: aut frater presbyter cum fratrum ipsorum clerico maiore moribus et etate pro audiendis confessionibus vestris et extrema unctione: et alijs sacramentis ecclesiasticis exhibendis vobis infirmitate cogente: ac sepeliendis corporibus decedentium sororum monasteria ipsa secundum formam quam in regula vestra noscitur contineri ingredi valeat libera concedimus auctoritate presentium facultates.

Datum laterani sexto nonas iulij. Pontificatus nostri Anno quatuordecimo.

Gregorius episcopus servus servorum dei

Universis christi fidelibus presentes litteras inspecturis: Salutem et apostolicam benedictionem. Et si omnium illa cura debeat nobis inesse fidelium: quod fauete domino mereamur gaudia supernorum: de his tamen tenemur sollicitudines habere precipuas: quod cunctis postpositis formam pauperum et humilium assumentes: corpus et animam deputarunt obsequio redemptoris. Cum igitur dilectas in christo filias pauperes moniales inclusas ordinis sancti damiani virtutum augmenta suscipere: et pacem habere: ac ab omni turbatione effecti immunes cupiamus: et volumus. Et quod a nobis olim in minori officio constitutis circa ingressum eiusdem ordinis videlicet qui quomodo et quando ingredi valeat in regula dictarum monialium institutum esse dignoscitur: ab universis et singulis inviolabiliter observet. Qui autem contraire presumpserint: eos excommunicationis sententia decernimus subiacere. Nulli ergo omnino hominum. etc. in se declarationis confirmationis seu institutionis infringere. etc. Datum viterbii septimo kalendas aprilis Pontificatus nostri Anno Undecimo.

Donorius episcopus servus servorum dei

Dilectis filiis generali ministro et fratribus ordinis minorum: Salutem et apostolicam benedictionem. Religionis sanctorum sub qua virtutum domino deseruitis: et fructus vberes qui ex vestris laboribus in ecclesia universalis diuina gratis cooperante perveniunt nos inducunt: ut illa vobis favorabiliter concedamus pro qua ab impedimentorum obstaculis liberati: fructificare liberius in eadem ecclesia valeatis. Sane ex parte vestra fuit propositum coram nobis quod nonnulli ministri: custodes: guardiani et fratres vestri ordinis in receptionibus domorum et locorum eiusdem ordinis cum prelati rectoribus et clericis ecclesiarum in quarum territorio domus et loca predicta consistunt sine tua filii generalis et alicuius predecessoris tuorum ac generalis capitali ordinis predicti licentia et assensu: compositiones et pacta varia in preiudicium indulgentiarum et privilegiorum apostolice sedis eidem ordini concessorum inire temere presumpserint: cum id eis nec ex auctoritate competeret nec ex speciali esset concessione commissum nec a te sine a tuis predecessoribus prefate generalis vel ab eorum capitulo fuerant compositiones et pacta huiusmodi acceptata. Quare nobis humiliter supplicasti: ut quia ex conventionibus et pactis eidem presumptis taliter in ijs quod ordini prefato

Secundus.

fo.

49

tam ex apostolice sedis privilegijs ac indulgentijs quam a iure communi concessa esse noscuntur nimium derogetur: providere super hoc paterna sollicitudine curavimus. Nos itaque volentes super hoc de apostolica benignitate providere: presentium tenore decernimus quod ex conventionibus et pactis talibus et taliter in ijs que ipsi ordini vel personis aut locis eiusdem siue de iure communi competant: siue per privilegia vel indulgentias sint concessa eidem ordini locis domibus vel personis preiudicium nullum fiat: sed compositionibus et pactis ipsis (dummodo nec a te memorate generalis nec a predecessorum tuorum aliquo vel dicto capitulo acceptata fuerint) nequaquam obstentibus: et tam ipsius ordinis domibus personis et locis quam ijs cum quibus eadem compositiones et pacta sunt in iura pristina absque alicuius impedimenti obice integrum conserventur. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere etc. Datum rome apud sanctam sabina quarto idus februarii pontificatus nostri.

Anno

primo.

Nicolaus episcopus servus servorum dei

Dilectis filiis fratribus et dilectis in christo filiabus sororibus ordinis de penitentia tam presentibus quam futuris. Salutem et apostolicam benedictionem. Super montem catholice fidei quam populis gentium qui ambulabant in tenebris discipulorum christi sincera admonitio igne charitatis exestuans verbo sollicitate predicationis edocuit: quamque romana servat et tenet ecclesia solidam christiane religionis positum noscitur fundamentum nullis unquam concutiendum turbationibus: nullis quassandis fluctibus tempestatum. Nec est enim recta veraque fides absque cuius consortio nemo in conspectu altissimi acceptus redditur: nemo gratosus occurrit. Nec est que salutis semitam preparat: et felicitatis eterne premia gaudiaque pollicetur. Ideoque gloriosus christi confessor beatus franciscus huius ordinis institutor viam ascendendi ad deum verbo pariter et exemplo demonstrans in ipsius sinceritate fidei quos filios erudiit: eosque illam profiteri: constanter tenere: similiter ac opere voluit adimplere: ut per eius semitam salubriter incedentes: mererentur post vite presentis ergastulum eterne beatitudinis effici professores. Nos igitur ordinem ipsum opportunis favoribus prosequi: et ad eius augmentum benignius attendentes: statimus ut omnes quos ad observandam huius vite formam assumi contigerit: ante assumptionem seu receptionem ipsorum de fide catholica et obedientia erga prefatam ecclesiam diligenti examinationi subdantur. Et si eas professi fuerint vereque crediderint: admitti seu recipi tute poterunt ad eandem. Precaendum est tamen sollicitate: ne quod hereticus vel suspectus de heresi: aut etiam infamatus: ad observationem vite ipsius quomodolibet admittatur. Et si talem inveniri contigerit extitisse receptum: assignetur ille quam totius inquisitoribus pravitatis puniendus. Cum autem fraternitatem huiusmodi quis intrare voluerit: ministri ad receptionem talium deputati eius officium statim et com-

Nicolaus papa quartus approbat formas vinei fratrum et sororum tertii ordinis ponens regulam et statuta ab ipsis observanda.

ibidem
exto de pte
exo. 8 fo
1033
Et nunc
Leo papa
apparuit
privilegijs
hinc ordinis
sororum monialium
1717.

Gregorius nonus decernit excommunicationem incurrere fratres monasteria sancte clarie in casibus in sua regula contentis.

Donorius iiii. decernit irrita pacta quecumque a fratribus ordinis minorum cum prelati ecclesiarum in preiudicium ordinis in iura.

Tractatus

ditionem explorent: sibi fraternitatis eiusdem onera (7 precipue alieno-
rum restitutionem) a pertius exponentes. Quibus premiffis: si eidem
placuerit iuxta modum huiusmodi induatur. Et de alienis (si que fue-
rint apud eum) satisfacere studeat in pecunia numerata: vel secundum
exhibitam pignoris cautionem. Sed nihilominus proximis reconci-
liare procuret: quibus omnibus ad effectum productis: post unius an-
ni spacium cum aliquorum discretorum fratrum consilio (si is videbitur
ipsis idoneus) recipiatur: hoc modo videlicet ut promittat se diuina
precepta omnia seruaturum: ac etiam satisfactorius ut conuenit de tras-
gressionibus quas contra hunc viuendi modum commiserit: cum inter-
pellatus ad visitatoris voluntatem extiterit. Et huiusmodi ab eo facta
promissio per manum publicam inscriptis sibi redigatur. Alio autem
modo nullus a ministris recipiatur eisdem: nisi eis aliter visum fuerit
conditione persone ac ipsius instantia sollicita consideratione discussis.
Ordinamus preterea statuentes ut nullus post ipsius fraternitatis in-
gressum: eandem egredi valeat ad seculum reuersurus: possit tamen ha-
bere transitum liberum ad religionem aliam approbatam. Mulieribus
vero viros habentibus (nisi de ipsorum licentia 7 consensu) non pate-
at ad consortium dicte confraternitatis ingressus. fratres insuper ipsius
fraternitatis de humili panno in precio 7 colore non proflus albo vel
nigro communiter vestiantur: nisi fuerit ad tempus in precio per visitato-
rem de consilio ministrorum ob causam legitimam 7 apertam cum ali-
quo dispensatus. Clamides quoque ac pelles absque scolaturis scissas vel
integras affibulatas tamen vel patulas ut congruit honestati. Clauis quoque
manicas fratres habeant supradicti. Sorores etiam clamide induan-
tur 7 tunica de huiusmodi humili panno facta: vel saltem cum clami-
de habeant grauellum vel placentini coloris albi vel nigri aut paludel-
lum amplum de canapo vel lino absque vlla crispatura consutum. Cir-
ca humilitatem vero panni 7 pelliciones sororum ipsarum iuxta condi-
tionem cuiuslibet earundem: ac loci consuetudinem: poterit dispensari.
Vindis seu ligaturis sericis non vtantur: pelles habeant agninas: bur-
sas 7 corrigias de corio simpliciter absque serico villo factas (etiam non
alias) tam fratres habeant quam sorores: depositis ceteris (iuxta aposto-
lorum principis beati petri salubre consilium) vanis huius seculi orna-
mentis. Sit eis ad inhonesta conuiuia vel spectacula sine curias 7 cho-
reas accessus penitus interdicitur. Distributionibus siue vanitatis intuitu nec do-
nent: 7 ne quicquam a propria donetur familia prohibere procurent. Ab
esu autem carnis: scilicet quarta: 7 sexta feria: dieque sabbati abstineant vnuer-
si: nisi aliud infirmitatis vel debilitatis instantia suaserit. Minutis vero p-
triduum carnes dent: nec subtrahant in itinere constituti. Sit quoque earum quiescitio li-
cita singulis cum solennitas precipua interuenire contigerit: 7 qua ceteri christi
ani ab antiquo epulis carnis vesci solent. Aliis autem diebus in quibus
ieiunium non seruatur: oua 7 caseus non negentur. Sed 7 cum religiosis
ceteris in eorum conuentualibus domibus licite sumere valeant de apposi-
tis ab eisdem. Sint quoque prandij ceterisque refectione contenti: exceptis

Secundus

fo.

50

languidis: viatoribus: 7 infirmis. Sit sanis cibus moderatus 7 potus:
cum textus euangelicus habeat. Attendite ne corda vestra crapula 7 ebrie-
tate grauentur. Prandium autem vel cena non nisi premiffa semel diuina ora-
tione sumatur: post sumptionem cuiuslibet cum deo gratias iteranda,
quod si omitti contigerit: dicatur tribus vicibus: pater noster. Qualibet ve-
ro sexta feria totius anni ieiunium celebretur: nisi forte infirmitatis aut
alia causa legitima excusetur: vel nisi festum natalis domini feria ipsa oc-
currerit obseruandum. Sed a festo omnium sanctorum usque ad pascha qua-
rta 7 sexta feria ieiunabunt. Alia que ab ecclesia sunt statuta vel ordina-
rijs ex causa communiter indita ieiunia: nihilominus seruaturi. In quadra-
gesima vero beati martini usque ad diem natalis domini: 7 a diuina quinquage-
sime usque ad pascha diebus singulis (exceptis diuicis) ieiunare pro-
curent: nisi aliud fortasse infirmitas vel necessitas alia suaserit. Sorores
grauidae usque ad purificationis sue diem ab exercitatione qualibet cor-
porali (orationibus dumtaxat exceptis) poterunt si voluerint abstinere.
Laborantes autem (propter fatigationis afficientis instantiam) a diuice re-
surrectionis festo usque ad festiuitatem beati francisci predicti: ter in die (si
labori exercitij incumbent) licite sumere cibum possunt. Cum vero con-
tingerit aliorum imminere laboribus: de curris appositis die qualibet
sumere licebit eisdem: nisi sexta feria vel dies sit alia in qua ab ecclesia ge-
neraliter ieiunium noscitur institutum. Singuli autem fratrum 7 soro-
rum ipsorum ter in anno videlicet in natalis domini: resurrectionis ipsius
7 pentecostes festiuitatibus propria peccata confiteri 7 eucharistiam
deuote suscipere non postponant: reconciliando se proximis 7 restituendo
etiam aliena. Impugnatonis arma secum fratres non deferant: nisi
pro defensione romane ecclesie: christiane fidei: vel etiam terre ipsorum:
aut de suorum licentia ministrorum. Dicant vnuerfi quotidie septem
horas canonicas videlicet matutinam: primam: tertiam: sextam: nonam:
vesperas: 7 completorium. Clerici videlicet scientes psalterium pro pri-
ma. Deus in nomine tuo: 7 Beati immaculati usque ad legem pone: ac
alios horarum psalmos: iuxta clericorum ordinem cum gloria patri
dicant. Cum vero ad ecclesiam non accedent: pro matutino psalmos dice-
re studeant quos dicunt clerici vel ecclesia cathedralis: vel saltem Beati
immaculati. Alii: pro matutino duodecim: 7 pro qualibet alia hora septem
videlicet pater noster cum gloria patri dicere non omittant. Quibus vide-
licet prime ac completorii horarum minorum symbolum: 7 Miserere mei deus
addiscant quod voluerint. Sed si in horis non dixerint constitutis: dicant tribus vicibus:
pater noster. Infirmi autem huiusmodi horas dicere non teneantur: nisi ve-
lint. In quadagesima vero sancti martini 7 in maiori ecclesijs in quibus pro-
chijs habitant: matutinalibus horis adire procurent: nisi causa rationabili excusetur.
Omnis preterea quibus de iure facultas affuerit: condant seu faciant testamentum
7 de bonis suis infra tres menses post eorum ingressum immediate sequentes ordi-
nent 7 disponant: ne quequam illorum decedere contingat iustitiam. De pace vero iter
fratres 7 sorores aut etiam extraneos in discordia positos facienda: sicut mini-
stris videbitur ita fiat adhibito (si facultas affuerit) episcopi diocesani consilio i

8 7

Tractatus

hac parte. Si vero fratres vel sorores contra ius vel eorum privilegia per potestates seu rectores locorum ubi domicilium obtinent varijs iniurijs seu vexationibus impetantur: ministri loci ad episcopos et ad alios locorum ordinarios studeant habere recursum iuxta consilium et ordinationem ipsorum in talibus processari. A iuramentis autem solennibus omnes abstineant: nisi necessitate cogente in casibus per indulgentiam apostolice sedis exceptis: videlicet pro pace: fide: calumnia: et testimonio perhibendo: ac etiam in contractu emptionis et venditionis et donationis ubi videbitur expedire. In comuni quoque loquela: vitent prout poterunt iuramenta. Et si aliquos minus scante iuraverit lapsu lingue prout contingere in multiloquio consuevit: die ipso in sero curz debet cogitare quid fecerit dicat tribus vicibus dñicā oronē ppter incaute facta huiusmodi iuramenta. Ademor autem sit quilibet vt ad diuina obsequia familiam propriam exhortetur. Vniuersi fratres et sorores cuiuscunq; ciuitatis aut loci diebus singulis (si cōmode poterunt) missę officium audiant et mense quolibet ad ecclesiam siue locum ad quas vel ad quem ministri curauerint intrare conueniant missarum solēnia inibi audituri. Vnusquisq; autem vsualis monete denarium missario tribuat: qui pecuniam huiusmodi colligat: et de consilio ministroꝝ inter fratres et sorores paupertate grauatos et precipue infirmātes: ac eos qui funerum exequijs interfuerint: et deinde inter panperes alios diuidant congruenter. Offerāt insuper de dicta pecunia ecclesie memorate. Cūq; sic cōmode potuerint: vnum religiosum et in verbo dei competenter instructum habere procurent: qui eos ad penitentiam et misericordie opera exercenda hortetur: sollicitè moneat: et etiam inducat: vt studeat quilibet cum missę celebratur officium: predicationis verbis proponitur seruare silentium: orationi ac officio: sit presens: nisi in casu. scilicet quatenus cōmunis vtilitas fraternitatis impediatur. Cum autem quicq; ex fratribus infirmari contigerit: minister per se vel alium seu alios (si hoc eidem infirmus fecerit intimare) semel in hebdomada visitare teneatur egrotū ipsam sollicitè ad recipiendam penitentiam prout melius et efficacius expedire videbitur et poterunt inducentes: necessaria illi de bonis communibus ministrando. Et si presatus infirmus de presenti luce migrauerit: fratribus et sororibus tunc in ciuitate vel loco ubi cum contigerit mori presentibus nunciatur vt defuncti exequijs procurent personaliter interesse: a quibus donec missarum fuerint celebrata solēnia et corpus humo conditum: non recedant. Hoc quoque circa sorores infirmas decedentesq; volumus obseruari. Preterea infra octo dies post ipsius sepulti obitum immediate sequentes quilibet fratrum et sororum ipsorum dicat pro anima eius videlicet sacerdos missam vnā. Sciens psalterium quinquaginta psalmos: et illitterati totidem pater noster et in fine cuiuslibet Requiem eternam adiuciant. Et post hec infra annum pro fratre et sororum eorum tam viuorum q̄ mortuorum salute tres missas faciant celebrari. Qui vero psalterium sciuerint illud dicāt et ceteri orationem dominicā centies dicere non omittant: Requiem eternam in

Secūdus

fo.

51

sine cuiuslibet addituri. Ministeria quoque et alia diuina officia que presentis series formule exprimit: imposita sibi quisq; deuote suscipiat: curetq; fideliter exercere. Officiū at cuiuslibet certi t̄pis spatio limitef. Nullus minister instituat ad vitā: sed eius ministerium certū tempus comprehendat. Ad hoc ministri vt sorores ciuitatis et loci cuiuslibet ad visitationem in aliquo loco religioso vel in ecclesia ubi locum huiusmodi contigerit deesse conueniant et visitatorem habeant sacerdotem: qui alicuius approbate religionis existat: quicq; illis iniungat p̄nias de cōmissis excessibus salutarem: nec quis alius possit eis huiusmodi visitationis officium exhibere. Quia vero presens viuendi forma institutionem a beato francisco prelibato suscepit: consulimus vt visitatores et informatores de fratrum minorum ordine assumantur: quos custodes vel guardiani eiusdem ordinis cum super hoc requisiti fuerint: dumtaxat assignet. Nolumus tamen congregationem huiusmodi a laico visitari. Huius autē visitationis officium semel exerceatur in anno: nisi necessitate aliqua sua dente fuerit pluries facienda. In corrigibiles vero et inobedientes monitio congrua preueniat: qui si se corrigere non curauerint: de ipsius congregationis consortio expellantur de consilio omnium discretorum. Vident huiusmodi fratres et sorores iuxta posse litigia inter se: illa (si suscitari contigerit) dirimendo. Alioquin de iure coram illo respondeant apud quem pt̄as residet indicandi. Ordinarij autem locorum vel visitatorum cum fratribus et sororibus vniuersis: in abstinentijs ieiunijs et austeritatibus alijs ex causa legitima (cum expedire viderint) poterunt dispensare. Ministri vero manifestas fratrum et sororum culpas visitatori denuncient puniendas. Et si quisq; incorrigibilis fuerit post trine admonitionis instantiam a ministro discretorum aliquorum fratrum consilio visitatori annuncietur eidem: de fraternitatis consortio abijciendus ab ipso in congregatione postmodum publicandus. Ceterum in premissis omnibus ad que fratres et sorores vestri ordinis non ex diuinis preceptis vel statutis tenentur ecclesie: nullum ipsorum ad mortalem culpam volumus obligari: sed impositā sibi p̄niam pro trāsgressiōis excessu ipsorum: p̄ta humilitate recipiāt: et efficaciter studeāt adimplere. Nulli ergo hominū liceat hanc rē. nostri statuti ordinationis infringere etc. Sigs etc. Datū reate sextodecimo kl̄s septembris p̄tificat⁹ nri āno secūdo

Irtus epūs seruus seruorum

dei. Ad p̄petuā rei memoriā. Ea que ex fidelium deuotione ad dei omnipotentis et gloriose virginis marie laudem et gloriam pie ordinata sunt: vt firma p̄maneāt. nostre approbationis roboꝝe solidamus: ac fideles ipsos ad deuotionis opera excrecēda indulgentijs et remissionibus libenter inuitamus: vt exinde reddant diuine gratie aptiores maxime cum catholicorum principum id exposcit deuotio: et hoc conspiciamus in dño salubriter expedire. Sane p̄ p̄te dilecti filij nobilis viri francisci ducis: et dilecte in xpo filie nobis mulieris margarite eius cōthorialis ducisse britanie nobis fuit nuper p̄positū

Sixtus papa
quartus appro-
bat modū re-
citandi psal-
terij virginis
gloriose: p̄cedēs
indulgentias vt
infra.

g liij

Secundus

quod in ducatu britanie et pluribus alijs locis crescente fidelium deuotione ab aliquo tempore citra innotatus est certus modus siue ritus orandi pius et deuotus qui etiam antiquis temporibus a christi fide libere in diuersis mundi partibus obseruabatur videlicet quod quilibet volens eo modo orare dicit qualibet die ad honorem dei et beatissime virginis marie et contra imminetia mundi pericula: totiens angelicam salutationem. Aue maria quot sunt psalmi in psalterio dauidico videlicet centies et quinquagesies: singulis decem salutationibus huiusmodi: orationes dominicam semel preponendo. Et iste ritus siue modus orandi in psalterium virginis marie vulgariter nuncupatur. Unde dux et ducissa prefati propter singularem et synceram quam ad ipsam beatam virginem mariam gerunt deuotionem: cupiunt ritum siue modum orandi predictum ad obstruendum ora aliquorum detrahentium per sedem apostolicam approbari. Quare pro parte ducis et ducisse et aliorum fidelium plurimorum nobis fuit humiliter supplicatum: quatenus ritum siue modum orandi huiusmodi approbare aliasque super premissis opportune prouidere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur tam ducis et ducisse quam aliorum fidelium piam deuotionem in christo habentium commendantes huiusmodi supplicationibus inclinati: prefatum psalterium siue modum orandi predictum auctoritate apostolica tenore presentium approbamus: illumque tolerandum fore ac cunctis fidelibus eo modo orare debere et licere decernimus et declaramus. Et ut omnes et singuli christi fideles ad deuotionis opera et predicto modo orandum eo feruentius inducantur quo exinde animarum suarum facilius salutem consequi sperauerint: vniuersis et singulis christi fidelibus prefato modo orare volentibus vbi libet existentibus presentibus et futuris: pro qualibet vice qua sic ut premittitur orauerint: pro qualibet quinquagena prefati psalterii quinque annos et totidem quadragenas indulgentie misericorditer in domino relaxamus presentibus perpetuis futuris temporibus duraturis. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis ceterisque contrariis quibuscumque. Et quia difficile foret presentes litteras ad singula loca in quibus illis opus esset etc. volumus etc. quod transumpto earum manu duorum notariorum alicuius ecclesiastice curie subscripto et sigillo alicuius prelati seu in dignitate etc. fides detur in omnibus et per omnia etc. Nulli ergo etc. Sigis autem etc. Datum rome apud sanctum petrum. Anno millesimo quadragintesimo septuagesimo nono. septimo idus maii pontificatus nostri Anno octauo.

Sixtus papa
iij. cedit cele-
bratibus et inter
essentibus diui-
no officio in se-
do. s. bonauen-
ture indulgen-
tias hic preteritas

Sextus episcopus seruus seruorum

dei. Ad perpetuam rei memoriam. Superna celestis ciuitas hierusalē cuius est participatio eius in idipsum: ita eius saluatio ne letatur: ut quorum preterita sunt merita: copiosiora sumant gaudia promissorum. Et infra. Insuper eadem auctoritate omnibus vere penitentibus et confessis qui in eadem dominica ecclesiam in qua eius sanctissimum corpus requiescit deuote visitauerint annuatim: septem annos et totidem quadragenas: ijs vero

Tractatus

fo

5:

qui in alijs temporibus in singulis diebus dominicis: centum dies. Illis autem qui ecclesias fratrum minorum vbi libet constitutas tam in die festi quam in octauis diuinis officijs interfuerint: singulas indulgentias et peccatorum remissiones que in singulis aliorum eiusdem ordinis sanctorum festis et indultis apostolicis generaliter promulgatis romani pontifices concesserunt de iniunctis eis penitentibus misericorditer in domino relaxamus et largimur atque remittimus. Datum rome apud sanctum petrum Anno millesimo quadragintesimo octogesimo secundo: octauo kalendas maii pontificatus nostri Anno vndecimo.

ALEXANDER PP. VI.

Nectefilie salutem et apostolicam

benedictionem. Exponi nobis fecit dilectus filius vicarius generalis ordinis fratrum minorum regularis obseruantie vltimate orationis quod inter premeua instituta regularis ordinis sancte clare seu illorum modificationes que a sede apostolica emanarunt inter alia caueat expressse quod in quolibet monasterio moniali vbi ordinis vniuersum tantum ostium habeat ad intrandum claustrum et exiendum cum opportunum fuerit in quo nullum sit ostium vel fenestra et illud fiet in sublimiori parte monasterii quantum fieri possit queniēter itaque ad ipsum ostium per scalam leuatoariam ascendat: que scala peat penam ferream ex parte fororum studiose ligata et completorio dicto usque ad primam sequentis diei et tempore diurne dormitionis et visitationis suspensa stare debeat: nisi interdum aliud euidenter regerret necessitas vel utilitas manifesta. Et propter necessitates aliquas imminentes que non possent per supradictum ostium vel rotam commode expediri in eisdem institutis seu modificationibus premissis talia que aliud ostium inferius illo loco deceteri in monasterijs fieri posset per quod ceteris temporibus intrmitteret vlt remitteret que foret opportuna quod quidem ostium eēt clauibus ferreis seris et repagulis munitione et muro a parte exteriori muratum ita ut non possit aliquatenus aperiri vel persona inde loqui: et ipsarum necessitatum tempore murus ipse dirui et ostium ipsum aperiri deberet et tunc apertum teneri quanto minus fieri possit (sub tamen fida custodia) expeditisque necessitatibus clauibus ferreis et repagulis extrinsecus remuraret prout in eisdem institutis seu modificationibus plenius dicitur contineri. Quibilibet ordinatio- nes et modificationes huiusmodi quo ad ostium habendum in sublimi loco monasteriorum eorumdem cum scala leuatoaria: et quo ad clausuras ostij inferioris muro aperte exteriori remurandi cum expediret non fuerant monialibus vti que recepta et admissa nec hactenus obseruata: dubitatisque ne propterea sit vestra onerata conscientia ne ve dicatur vos in ea parte instituta predicta non obseruare. Quod ad igitur conscientiarum vestrarum: et fratrum dicti ordinis minorum qui ad audiendas confessiones vestras deputati hactenus fuerunt et pro tempore deputabuntur in premissis volentes opportune puidere: vos et que pro tempore fuerint: et in futurum perpetuo erunt vestrorum monasteriorum abbatissas et moniales ad huiusmodi in subli-

Alexander pa-
pa. vj. cōcedit
seu dispēsat cū
monialibus. s.
clare circa sca-
lam et portam put
habetur.

Tractatus

mi parte monasterioꝝ cū scala leuatoꝝia ⁊ aliud inferiꝝ muro a parte exteriori clausum obligatas hactenus nō fuisse nec eē in futurū ad institutoꝝum bñōi in ea parte obseruationē nō teneri: ⁊ p eo q̄ ostia predicta in dictis monasterijs modo p̄dicto hactenus nō habueritis: nec in presētiarū habeatis: ⁊ in futurū nō habere: nullū consciētie scrupulū habere: deq̄ in obseruantia regule vestre in ea parte moribꝝ vtentiā nō recepta ⁊ non admissa notari non posse auctoritate ap̄lica p̄ntuz tenore declaramꝝ: ⁊ pro potiori cautela vobis quo ad habendū ostiū predictum decetero in sublimi parte monasterioꝝ vestroꝝ auz scala leuatoꝝia: ⁊ tenendū ostiū inferiꝝ muro a parte exteriori muratū non teneamini. Licetq̄ vobis habere ostiū q̄d in institutis seu modificatōibꝝ predictis vobis cōceditur in sublimiori parte monasterioꝝ vestroꝝ in aliquo loco inferiori cōmodo ⁊ cōueniēti: ⁊ preter illud etiā aliud ostiū manus muratū a parte exteriori nō clausum. Et ne illud totū prociuislibet rei ⁊ persone intrusione aperiri oporteat: in eo ostiolū paruum quidē ambo ostia sint clauibus seris ⁊ repagulis alias iuxta instituta p̄dicta munita: eadem auctoritate cōcedimus. Nō obstantibus p̄missis ac cōstitutionibus ⁊ ordinationibꝝ ap̄licis ceterisq̄ cōtrarijs quibuscūq̄. Datum rome apud sanctū petrū decimo k̄ls iunij anno millesimo quadringētesimo nonagesimo quinto Pontificatꝝ n̄ri Anno Tertio. **COLLECTIS RILLIS** vniuersis fratribꝝ ordinis minorꝝ regularis obseruatiē.

ALEXANDER PAPA VI.

Dilecti filii Salutem ⁊ ap̄licā

benedictionē. Cū intellexerimus q̄ plures fratres vestri ordinis auiditate in bonis parētū propinquoꝝ v̄l affiniū suoꝝ succedēdi familiam v̄faz ingredi: ⁊ ad fratres cōueniales ob indulta illis desup concessa se trāsferre in grane periculū animarum suarꝝ: obediētia familie quas semel deo vouerūt neglecta: in possidendi cupiditates relabuntur malū ipsum exemplū: ⁊ religionis vestre vilipendiū ac scandalū plurimoz. Nos trāquillitati dicti ordinis ⁊ obseruatiē v̄se paterna charitate p̄sulere volētes: supplicationibusq̄ p̄ parte vestra nobis desup porrectis inclinati: ap̄lica auctoritate tenore presentū decernimꝝ nullū p̄fessorē dicte familie qui illā egrediat: parentibus propinquis v̄l affiniū suis in bonis eorūdem quouis modo succedere: nec aliquo indulto fratribꝝ cōuentualibꝝ dicti ordinis ad id cōcesso gaudere. Nec etiā cōuentus occasione p̄fessoris sic egrediētis ius aliquod in hereditate vel quavis alia successione bonoz parētum ⁊ propinquoꝝ p̄dictoz quomodolibet acquirere ⁊ cōsequi posse seu debere. P̄missis indultis ac statutis ⁊ cōsuetudinibꝝ dicti ordinis iuramēto cōfirmatione ap̄lica vel quavis firmitate alia roboratis: ceterisq̄ in contrarijs facientibus nō obstantibꝝ quibuscūq̄. Et quoniā difficile esset presentes litteras ad singula queq̄ loca in quibꝝ forte opus esset deferrī: volumꝝ ⁊ pariter eadem auctoritate apostolica decernimus q̄ illarum transum

Alexander papa. vi. prohibet ne fr̄s minores s̄ obseruatiā ad conuentuales accedētes p̄pinquis suis iure hereditario succedant.

Secūdus

fo

55

ptis manu publici notariꝝ subscriptis ⁊ sigillo alicuius prelati in ecclesiastica dignitate constituti munitis: ea prozsus fides indubia adhibeatur: que p̄sentibꝝ adhiberetur si originaliter exhibite vel ostense essent. Datum rome apud sanctū petrū sub annulo piscatoris Die quinto aprilis Millesimo quingentesimo secundo Pontificatꝝ n̄ri Anno decimo.

Nicolaus episcopus seruus ser

uorum dei Dilectis filiis generalibꝝ ⁊ provincialibus ministris ac vniuersis fratribꝝ ordinis minorꝝ Salutem ⁊ apostolicam benedictionem. Quia prouinciarꝝ ordinis vestri distinctio in generali capitulo p̄dicto dum adhuc felicitis recordationis gregorius papa nonus predecessor noster vixeret celebrato: sua in capitulo ipso predecessore prefato exhibite presentia facta fuit: licet postmodum fuerit duarū prouinciarꝝ diuisio subsequuta. Nos volētes vt predicta distinctio solēniter edita siue facta: ⁊ etiam prefata postmodū subiecta diuisio robur obtineat perpetue firmitatis: apostolica auctoritate statuimus: ordinamꝝ ⁊ districtius inbibemus: n̄ decetero aliarum prouinciarum predictarum alia distinctio seu diuisio vel nonarū prouinciarum multiplicatio absq̄ pontificis romani presentia: ⁊ ipsius licentia speciali per eius patētes litteras concedēda faciētes plenā ⁊ expressas de huiusmodi statuto ordinatione ac inhibitione necnon dilecti filij notariꝝ. Ad sancte marie in portu diaconi cardinalis: cui gubernatio: protectio ⁊ correctio fratrum vestri ordinis per sedem apostolicā sunt cōmissa: vel eius cui eas cōmitti contingerit in futurū quomodolibet presumatur. Nos enim nihilominus irritum decernimꝝ ⁊ inane: si secus in hac parte contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominū liceat banc paginā nostri statuti: ordinationis: inhibitionis ⁊ constitutionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare presumpserit: indignationē omnipotētis dei ⁊ beatorū petri ⁊ pauli apostolorū eius se nouerit incursum. Datum reate tertio idus maij Pontificatus nostri Anno Primo.

Nicolaus. 11ij. prohibet diuisionē prouinciarū absq̄ sedis ap̄lice licētia fieri.

Sixtus episcopus seruus seruoz

dei Ad p̄petuā rei memoriam. Sacra minorꝝ religio q̄ agrum militātis ecclesie sanctis operibus ⁊ exemplis copiosissime fecundat ⁊ sapientie splendore catholicam illustrat ecclesiam: tāto vberioribꝝ fructibus fertilior esse p̄spicitur: quāto in se quietior p̄manet ⁊ consistit ⁊ maior promptiorq̄ a subditis eiusdem ordinis fratribꝝ suis prelatibꝝ obediētia exhibetur nulliusq̄ extrinseci impedimētū perturbationibus agitatur ⁊ molestatur quin in ea caput vnus sit ⁊ esse videatur a quo omnia dicte religionis negocia ⁊ cause administrantur: ⁊ cui omnes ⁊ singuli dicti ordinis fratres parcant: ⁊ illius subiaceāt discipline. Dudū siquidē gregorius. xi. predecessor n̄r cognito q̄ nōnulli dicti ordinis p̄tectoꝝ dū maiorē q̄ eis ex eiusdem ordinis regula cōcedit auctoritatē v̄dicare ⁊ vsurpare sibi ipis volue-

Sixtus papa 6ij. declarat qualiter se habeat p̄tectoꝝ ordinis circa fratres.

Secūdus.

rūt: vera subditoy p̄fati ordinis ad suos p̄latos obediētia submouebat. unde p̄turbationes incōueniētia multa inutiles fratru discursus 7 gra uai scandala fuerāt exorta in magnam ipsius ordinis iacturam p̄iudi cū 7 detrimentū: lras sequētis cōdidit tenoris, **GR**EGORIUS ep̄s seruus seruorum dei ad perpetuā rei memoriā. Lunctos christi fi deles super quib⁹ curam ex debito officij summi p̄tificat⁹ gerere obli gamur: per p̄sidentes eidē sic charitative sicq; p̄uide ac iuste cupim⁹ gubernari: q̄ illi in viam mandatoy dñi dirigātur: 7 hi ex merito p̄fati dialis sollicitudinis vberius superne remunerationis p̄miū nanciscā tur. Sed nos nimirū in illis desideramus ardentius 7 affectuosiori stu dio procuram⁹: quoy alij a mūdānis abstracti 7 grauib⁹ penitētis de diti celestibus inbiāt: 7 ad illa p̄ contēplationis penas suauius 7 altius eleuāt vt aquile 7 cum maria parte optima perfruūtur. Alij vero san ctā sollicitudinē marthe sectātes: celebrationi diuinoy vacāt, solertius. Alij discunt 7 docēt dei scientiam: 7 alij plebem instruūt in eadē: alijq; feruētioris sp̄s ardore succensi non timētes sed amātes barbaras na tiones ad illarum conuersionem pergūt intrepidi vt valeāt ad dñicam arcem multos auerre manipulos: 7 de talētis eis creditis bonā domi no reddere rationē. Hi p̄fecto sunt fratres minorum ordinis in dei ec clesia multiplicibus splēdoribus radiātes: quorum sonus p̄dicatio nis 7 sanctitatis opera p̄ ceteris religionū professoribus vsq; ad ex tremum terrenoscitur exiisse. Hi sunt quos deus numero multiplica uit 7 meritis: quibusq; sicut 7 alijs bene currētibus in stadio militantis ecclie eternum brauium qd̄ certatim apprehēdere satagunt elargitur. Et p̄pterea nos de ipsis digne curam vigilē gerimus vt eos in his san ctis operibus nil impediāt: nil perturbet: sed ipi opportuna quietis dul cedine potiātur. Sane cuz in beati francisci regula cuius ūdem fratres existunt hec verba contineātur expresse: videlicet per obediētiaz ad hec iniungo ministris vt petāt a domino papa vnum de sancte romane ec clesie cardinalibus qui sit gubernator: p̄tector 7 corrector istius fra ternitatis: vt semp subditi 7 subiecti pedib⁹ eiusdem sancte romane ec clesie stabiles in fide catholica paupertatem 7 humilitatem 7 sanctum euangeliū dñi nostri iesu christi quod firmiter p̄misim⁹ obseruem⁹: ūdē fratres existētes pro tēpore huiusmodi p̄tectores dicte romane ecclie cardinales successiuis temporib⁹ petierunt a sede ap̄lica 7 ctiaz habue runt. Sed aliqui eorūdem p̄tectorū putantes forte bene 7 licite a certis temporib⁹ citra suā potestatem nimīū extendisse dicūtur in plurib⁹: ex quibus in ip̄o ordine graua p̄turbationes 7 scandala sunt exorta. Nos igitur vt idem ordo in sua p̄uina quiete remaneat: de virtute in vir tutem eat assidue 7 quibuscūq; amotis p̄peditijs eradictisq; sp̄inis 7 tribulis fructum non solum consuetū sed etiam vberiozem afferat ad ra dicalem submōtionem turbationum 7 scandaloy huiusmodi iam exor tozum 7 ne oriantur in posterum p̄uidere: ac eiusdem ordinis p̄tectori bus qui erunt protēpore cum nullus sit ad p̄fens ordinis p̄fati p̄tector transgressionis sue potestatis occasionem tollere efficaciter

Tractatus

fo.

54

medio capientes: auctoritate apostolica eisdem p̄tectoribus distri ctius inbibemus ne p̄sumant quecūq; ordinata: statuta siue disposi ta aut ordinanda: statuta seu disponenda per generalia vel p̄uincialia aut custodialia capitula infringere: reprobare: corrigere: suspen dere aut dispensare super ip̄is seu contra ea vel eorum aliquid quomo dolibet imminuere: nisi cōtra p̄missos articulos in p̄fata regula vt p̄fertur vel aliquem ip̄orum existeret manifeste: aut quecūq; p̄la tum seu officialem dicti ordinis seu alicuius loci eiusdem quocūq; no mine nuncupetur ponere seu instituere aut deponere destituere seu p̄ uare aut a suo officio suspendere seu impedire super eius libero exerci tio quouis modo: aut aliquem fratrem ordinis antedicti ad lectoriatu 7 aut q̄ uicūq; lecturam seu studiam vel gradu promouere aut p̄motos ab eis remouere seu etiam reuocare aut de loco ad locū mittere aut mu tare sine alicui fratrum eorūdem eundi ad quocūq; monasteriū vel lo cum aliū aut dominiū vel aliquam p̄sonam licentiā impartiri. Et ne insuper queuis singulari fratrem memorati ordinis de quocūq; cri mine vel delicto punire: vel a pena seu penitentia liberare aut eam mi nuere augere vel imminuere aut etiam alicui fratri locum cameram cel lam libros vel alias res dicti ordinis concedere vel eius vsui deputare: aut quecūq; per p̄latos eiusdem ordinis aut alios deputata quomo dolibet amouere: nec etiam de rebus aut correctione fratrum dicti ordi nis nisi in casibus p̄missis contentis in p̄fata regula seu eorum ali q̄o se aliquaten⁹ introuidere quis modo: ita qd̄ dict⁹ ordo seu fr̄es eiusdē ordinis in nullo subsint futuri p̄tectorib⁹: nisi dñitaxat in casu quo ip̄oy fratru cōitas v̄l geniale capm (qd̄ absit) a p̄dictis articulis v̄l eoy aliq̄ dñiarēt. alioquin si sec⁹ fecerint: id d̄cernim⁹ irritū 7 inane: 7 nihilomi nus fr̄es q̄ h̄mōi inbibitionē n̄faz q̄cūq; impetrabūt seu post inbibitio nē h̄mōi vtent̄ et p̄ alios impetrat⁹: puniāt illi penis q̄b⁹ eēt p̄ grauib⁹ culpis scd̄z statuta dicti ordinis puniēdi. 7 sint nihilomin⁹ actib⁹ puati legitimis 7 a suis (si q̄ b̄sit) suspēsi officijs ip̄o facto. Letex nos eosdē futuros p̄tectores hortamur attēti⁹: qd̄ p̄fati efficacitā sic nōis sui offi cij p̄curēt: effectū qd̄ ordo ip̄e p̄ eos nō ledat in aliq̄: s; poti⁹ ab adūsis si q̄ forsitan iminebūt suo opportuno defēsiōis clypeo p̄tegat 7 ano r̄is p̄suet. sic acturi p̄inde 7 eq̄tat: ac modestie limites suaturi: vt non trahat aduorā qd̄ p̄uisū extitit ad salutē: s; ex charitatiuis gest; eoy or do p̄fatus q̄ iete 7 consolationē p̄cipiat 7 p̄tectores magnū apud deū p̄miū fortiantur: 7 super cōtrario non oporteat dicte sedis p̄uidē tiam aliud remediū adhibere. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginam nostre inbibitionis 7 constitutionis infringere: vel ei ausu te merario contraire. Siquis autem hoc attentare p̄sumpserit: indigna tionem omnipotētis dei 7 beatorum petri 7 pauli apostolorum eius se noerit incursum. Datū apud pontē forge auinionensis diocesis. vi. kl̄s iunij 1507. pontificat⁹ nostri anno tertio. Nos autē cū in minorib⁹ consti tati ipsius ordinis generalis nobis cura 7 administratio incumberet: saluberrimū 7 opportunū 7 necessariū dicto ordini esse conspeximus: vt

Tractatus

protectores ultra prescriptum ac eiusdem ordinis regule auctoritate non extenderent. nam ex p̄sum̄ et vidimus q̄ta pars quies utilitas q̄taq̄ comoda presato ordini ac fratribus eiusdem ex firma et inconcussa dictarum scripturarum observantia prouenerunt: quot et q̄te perturbationes iacture incommoda damna et graua scandala in dicto ordine suscitata sunt: quotiens dicti ordinis protectores sue auctoritatis limites excederent: attentantes in particularibus dicti ordinis et fratrum eiusdem causis et negotijs se intromittere: et vsurpata sibi auctoritate ea videre cognoscere iudicare et decernere voluerunt. Lupientes ut religio et ordo presat̄ que affectuosissima charitate complectimur utpote quia in ea a teneris annis nutriti: et doctrina ac regularibus disciplinis et moribus instituti fuimus: ac uti firma fide tenemus certissimisq̄ in nobis experimētis didicimus ad officia et dignitates ad quas in minoribus promoti fuimus et ad hunc ipsius summi. Pontificatus apicem meritis et precibus serap̄bici illius patriarche francisci eiusdem ordinis patris et fundatoris p̄uecti sumus: quieto consistens statu virtutibus et meritis augeatur ac multipliciter ut fidei catholice et xp̄iane reipublice augmentum et multiplicatio ac solidum fundamentum ex eiusdem ordinis fratrum operibus et exemplis sapientie splendore et fructuosis studijs et predicationibus proueniant: promptissimo et liberali animo uti dignum censemus et debitum ea que pro ipsius ordinis quiete pace tranquillitate et prosperitate a romanis pontificibus predecessoribus nostris p̄uide statuta et ordinata sunt: ut illibata p̄durēt n̄e approbationis munimine solidamus interpretamur et declaram̄ p̄ut ipsi ordinis tranquillitati p̄spiciam̄ salubriter expedire. Et igit̄ de cetero ipsi ordinis p̄fessoribus ois euagadi extra religionem occasio tollat: et va suis p̄lat̄ obediētia in q̄ ipsi religionis veri et solidi firmamētum et robur p̄sistit exhibeat: p̄fatisq̄ ordinis et fratrum eiusdem negocia que nō alibi neq̄ p̄ alios q̄ in ipso ordine et ipsi p̄lat̄ tractēt agitēt iudicēt et determinēt: dilecti filij sancti de utino generalis dicti ordinis ministri et totius generalis capli in hac pte supplicatōibus inclinati: inhibitionem et l̄as p̄dictas predecessoris presati auct̄ate aplica p̄ntiū tenere app̄bam̄: et robur p̄petue firmitatis obtinere debere d̄cernim̄: et p̄ eas p̄tectori presato q̄m tpe erit: nisi in illis casibus et articulis regula dictorum fratrum expressis: et presati predecessoris l̄as d̄clarat̄: neq̄ in illis dū nō vn̄uersi s̄ alij ipsi ordinis p̄fessores in quibus numero a fidei vn̄itate et sacrosante romane ecclesie obediētia d̄uarēt: ut regulam presatam nō suarēt: se de eorū d̄uatiū et nō obseruatiū regulam correctiōe: aut reductiōe: ac alijs quiblibet casibus et negotijs dicti ordinis se ipediat inhibitionem fore dicta auct̄ate d̄cernim̄: et d̄claram̄. Notamurq̄ illū q̄ ad officium p̄tectoris h̄mōi: q̄ in p̄ntiā p̄ obitū bone memorie. Bissariōis ep̄i sabinensis dicti ordinis ois p̄tectoris nup̄ vita functi vacat: assumi et deputari p̄tigerit: et ipsi successoris dicti ordinis p̄tectores: ac eis in virtute sancte obediētie districte precipiendo inhibemus: ne extra predictos articulos et casus in regula predicta contentos et expressos: nec etiam in illis cum non vn̄uersus ordo s̄ aliqua ipsius pars et specialis p̄sona erraret ipsorum fratrum querelas audire: seu de ipsorum causis et negotijs p̄tra litteras et d̄claratiōes huius

Secundus

fo.

55

modi intromittere se quoquomodo presumant. Sed curent (uti est eorum proprium officium et presati sancti francisci et aplice sedis intentio extitit) ipsum ordinem in quieto: tranquillo et pacifico statu conservare: et augere: et ab impugnantibus: molestantibus: et perturbantibus defendere et tueri: ne secus agendo ordinem presatum non solum non protegāt: conseruet: et exaltet: ut tenetur: sed in aiarum suarum perniciem et dicti ordinis detrimentum et scandalum confundat et destruat. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis: approbationis et declarationis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attētare presumpserit: indignationem omnipotentis dei et beatorum petri et pauli apolorum eius se noverit incursurum. Datum rome apud sanctum petrum anno incarnationis dñice: Millesimo quadringentesimo septuagesimo secundo. Quinto kl̄s february Pontificatus n̄ri Anno Secundo.

Innocentius ep̄us seruus seruorum dei

Ad perpetuam rei memoriam. Dilectis filiis ministro generali et vniuersis fratribus minoribus salutem et apostolicam benedictionem. Pro vestro collegio quod sibi libenter thesaurum quiete consciencie thesaurizat id gratie digne credimus: quod ab eo fluctum mentis excutiat et in spiritu tranquillitate disponat. Vestris itaq̄ precibus deuotis inclinati: vobis ut obseruatiā diuini officij quod ex statuto regule vestre ecclesie romane more excepto psalterio celebrare debetis: sitis perpetuo contenti: nec non si cum itineris vel alterius rei causa extra conuētus seu loca vestra quolibet vel quoslibet vestrum contigerit degere: diuinum officium fratres cum fratribus: aut simul cum alijs regularibus seu secularibus personis: vel quilibet separatim facere alio q̄ romano ordine placuerit: id ad debitum quod ratione regule presate debetis persolvere vobis sufficiat neq̄ iterum proprium dicere teneamini: tenore presentium nunc et in perpetuum indulgemus. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis aut vestre predicte regule institutis: alijsq̄ quibuscumq̄ contrarijs. Datum apud civitatem castellanarum duodecimo kl̄s iulij Pontificatus n̄ri Anno Primo

Clemens ep̄us seruus seruorum dei

Ad perpetuam rei memoriam. Venerabilibus archiepiscopis et episcopis ex parte dilectorum filiorum ministrorum ordinis fratrum minorum fuit propositum coram nobis: quod nonnulli nouicij domorum eiusdem ordinis procurante humani generis inimico ad seculum reuertuntur. quorum quidam matrimonia contrahunt quod nec ad ecclesias et beneficia ecclesiastica que primitus habuerat restitui se procurant: sed alias in seculo danabiliter euagantur in animarum suarum periculum et plurimorum scandalum: quauis per habitum eiusdem ordinis qui dari presentibus consuevit que ipsi sponte ac volutarie receperunt: et alias apparuerit euidenter quod voluerint huiusmodi religionis vitam imitari: et sub religionem dñi perpetuo deseruire. Quare dicti ministri de eorum salute solliciti nobis humiliter

Innocentius papa quartus concedit fratribus minoribus extra loca seu conuētus suos exilētibus ut alijs se in officio diuino conformēt.

Clemens papa iij. precipit tacite p̄fessores i ordine fratrum minorum nouicios ad seculum reuertētes compelli aliquam religionem intrare.

20. 1. no. solus de regulaz. 6.

supplicarunt: vt puidgre super hoc misericorditer pcurarem. De vfa
litar discretionem plenā in dño fiduciā habentes: vobis per apostolica
rescripta districte p̄cipiendo mādam⁹ q̄tenus si ita est dictos novitios
vt ad eūdem ordinē vel ad aliū debeāt se trāsferre monitione p̄missa
per cēsura ecclīasticā appellatione remota cogatis cū a predictis mini
stris vel fratrib⁹ sui ordinis fueritis requisiti. Dat. viterbij secūdo kl̄s
septēbris Pontificatus nostri Anno Tertio.

Sirus papa
q̄rt⁹ cōfirmat
mare magna
p̄decessoribus
suis ordinatū
7 cōfirmatū et
plures gratias
addēdo vt in
fra cōtinetur.

Sirus ep̄us seruus seruorum

dei Ad perpetuā rei memoriā. Regimini vniuersalis ec
clesie meritis licet in sufficiētib⁹ disp̄nēte dño p̄sidentes:
curis purgemur assiduis vt iuxta credite nobis de super
disp̄sationis officiū quieti subditoꝝ quozlibet (p̄sertim sub religio
nis habitu studio vacantiū pie vite in quoz vtiq̄ prosperitate reficimur)
ingū quantū nobis ab alto cōceditur sollicitudinis studio intēdamus: 7
vt ea q̄ p̄ diuini cultus 7 religionis incremento animarūq̄ salute a pre
decessoribus nostris romanis p̄tōficib⁹ p̄uide facta sunt sublati am
biguitatib⁹ q̄ ex inde emeruisse noscūt in sua integritate p̄sistat: nisi mini
sterij partes interponim⁹ efficaces. Dūdū siquidē a felicis recordatiōis
eugenio papa q̄rto p̄decessore n̄o l̄se emanarūt tenoris subsequēntis.
EUGENIUS ep̄us seruus seruoz dei ad p̄petuā rei memoriā.
Licet debitū pastoralis officij omnib⁹ regularē vitā p̄fessis vt in suis
cōsuetudinib⁹ p̄uilegijs nos reddat fauorabiles 7 benignos: ad sacrum
tū ordinē fratrum minorū quoz p̄clara religio veluti ager fertilis in dño
multiplices atq̄ vberēs fructus aīay ad laudē dei 7 fidē incrementum
semp̄ attulit 7 affert quotidie verbo 7 exēplo in p̄plo christiano dirigen
tes p̄cipue velut pius pater oculos mētis nostre: dignū cēsemus 7 de
bitū vt ip̄m ordinē eiusq̄ in odorē suauitatis altissimo deseruientes per
sonas: in suis p̄uilegijs p̄sertim p̄ romanos p̄tōfices cōcessis debi
te cōseruemus: ac illa ne de eoz roboꝝe vllatenus hesitari valeat ap̄lice
cōfirmationis munimine roborem⁹. Hinc est q̄ nos dilectoꝝ filioꝝ
guillermi de casali generalis ministri ordinis 7 fratrum predictoz sup̄pli
cationib⁹ inclinati: litteras quas dā felicis recordationis clemētis pape
quarti p̄decessoris nostri dicto ordini cōcessas: quarum tenorē de ver
bo ad verbum inferius describi fecim⁹ ac omnia 7 singula in eis contē
ta pro ip̄arum subsistētia firmiori auctoritate ap̄lica ex certā scientia te
nore p̄sentiu cōfirmamus: 7 p̄sentis scripti patrociniō cōmunim⁹.
Tenorē pro predictay litterarum sequitur 7 ē talis. **CLEMENS**
ep̄us seruus seruoz dei dilectis filijs generali 7 p̄uincialib⁹ ministris
ac vniuersis fratrib⁹ ordinis fratrum minorū. Salutem 7 ap̄licam benedi
ctionē. Virtute cōspicuos sacri v̄ri ordinis p̄fessores q̄ cōtemplationi
celestis seruēter inuigilāt 7 pie vite studio sine intermissiōe desudāt de
cet per ap̄lice circūsp̄ctionis auxiliū sic p̄uide dirigi 7 sollicite cōseruē
ri: vt alicui⁹ p̄fectu calūniē nullū interne pacis excidiū nullūq̄ religio
si status perferant detrimentū: sed in his robur 7 vigorē habeant per q̄

Yh. p̄ legroz ordi
ms p̄fecta sal
uatore post huc
so gut 4 mare
magnum q̄ d̄libz p̄
vno de 4 ordi m̄to
mēdicatib⁹ p̄re
su e ano 1771.
De h̄ mare mag
no v̄ de abb. c̄
o tigit de fidey
t̄p̄mēto.

Aleg. floren. ti.
29. v̄ fi. c̄ de m̄tia
ex rogatib⁹ m̄ior

circa cultum diuini nominis deuotis 7 quietis montibus inualescant.
Hinc est q̄ cum sicut nobis exponere curauistis tu fili generalis mini
ster 7 p̄decessores tui iuxta eiusdem ordinis consuetudinē obseruatā
hactenus 7 a sede apostolica toleratā statim postq̄ electi secūdu p̄e
dicti regulam 7 constitutiones ordinis extitistis: fratrum ipsius curā ges
seritis ministerij officiū plene ac libere in omnibus exercētes: iudēq̄ fra
tres vobis deuote 7 humiliter obediuerint 7 intenderint reuerēter: 7 in
eadem regula sit expressum vt generalis minister qui pro tempore fue
rit a ministerij officio amoueri valeat a p̄uincialib⁹ ministris 7 custo
dib⁹ in generali capitulo cōgregatis. Nos volētes ambiguitatis serui
pulum in hac parte de vestris cordib⁹ amputare ac ordinē ipsum a se
de apostolica approbatū eadem: honestate floridū p̄clarum scientia
7 virtute secūdu p̄i allegio ap̄lice gratie attollere singulari: vestris sup
plicationib⁹ inclinati deuotioni vestre vt successores tui filij generales
ministri qui erūt pro tēpore: statim postq̄ electi secūdu regulā 7 consti
tutiones fuerat sup̄dictas: eo ip̄so veri eiusdē ordinis generales mi
nistri effecti curam animay fratrum ipsius ordinis plenā habeāt 7 libe
re gerant: ip̄soq̄ fratres auctoritate propria ligare ac soluere: necnon
in eodē ordine agere valeāt que ip̄i ministri 7 diffinitores ad hoc electi
iuxta p̄dictas cōstitutiones eidē ordini 7 fratrib⁹ secūdu deū vide
rint expedire: aliasq̄ possint officiū ministerij licite in omnib⁹ exercere.
Si dēq̄ fratres tibi generali ministro 7 successoribus ip̄is deuote ac hu
militer obediāt 7 intendāt. Et p̄fati successores 7 tu generalis mini
ster a p̄uincialib⁹ ministris 7 custodibus secūdu regulā 7 cōstitutio
nes ipsius ordinis absoluti 7 amoueri possitis auctoritate apostolica in
dulgemus: rēam habentes 7 firmum quidquid super p̄missis per
te generalis minister dictosq̄ p̄decessores fratres 7 diffinitores fa
ctam 7 obseruatam est hactenus concessa tibi exequendi officium mini
sterij quo ad p̄missa omnia 7 alia libera facultate. In electionib⁹ quo
q̄ generalis 7 p̄uincialium ministroꝝ ipsius ordinis fratrib⁹ qui
debent electionē huiusmodi celebrare cum eos frequenter de remotis
partibus oporteat cōuenire: tēpus sup̄ hoc a iure statutum nō currat:
nec ip̄i in hac parte iuris huiusmodi regulis coarctentur. Custodes
vero 7 guardiani qui secūdu statuta eiusdem ordinis aliter q̄ per
electionem instituantur: p̄ est ipsam institutionem seu p̄uisionem de
ipsis factam curam animarum fratrum sibi subditoꝝ ipsius ordi
nis habeant: ip̄soq̄ ligare ac soluere possint iuxta ipsius ordinis in
stituta. Fratres autem de ordine vestro quos secūdu cōstitutiones
ipsius ordinis conuētib⁹ vestris deputados duxeritis in lectoz: sine
cuiuscunq̄ alterius licentia libere in domibus predicti ordinis legere
ac docere valeāt in theologica facultate: illis locis exceptis in quibus
vi get studium generale: ac etiam quibus in facultate ipsa doctus so
lētiter incipere consuevit. Et quia prohibente regula vestra nulli fra
trum vestroꝝ est licitum populo predicare nisi a generali ministro
v̄ri ordinis examinat⁹ 7 approbat⁹ fuerit: 7 sibi officiū p̄dicatiōis ab ip̄o

Clemēs papa
q̄rt⁹ ponit for
mā electionis
amotiōis 7 cō
firmatiōis mi
nistri general.

determinat q̄
tēpus electio
nis a iure statu
tum nō currat
nec electores
reglis iuris co
arctetur.

q̄ custodes 7
guardiani cu
rā habeāt ani
marū.
p̄cedit q̄ lecto
res possint le
gere in domi
bus n̄is,
q̄ ministri p̄ so
sint fr̄es ad of
ficiū p̄dicatio
nis in capitulo
p̄mouere.

p̄dicatores

concessum: nos predictorum fratrum laboribus et periculosis discursibus euitandis necnon ut aiarum salus possit inde facilius provenire super prohibitione huiusmodi opportune provisionis remedium apponentes: ut singuli provinciales ministri in suis provinciis cum diffinitoribus in provincialibus capitulis congregatis fratres in sacra pagina eruditos examinare ac approbare et eis officium predicationis deum habedoj pre oculis committere valeant (sicut ex forma regule minister poterat generalis) plenam auctoritate presentium concedimus facultatem. Et quod eiusdem ordinis fratres de locis ad loca ipsius ordinis sepius transmittuntur propter quod stabiles et perpetua in certis et determinatis eiusdem ordinis domibus non faciunt mansionem: quia etiam bonos et idoneos ac approbatos a vobis fratres facitis ad ordines promoveri: in locis quoque in quibus degetis liceat vobis ordinandos fratres eiusdem ordinis quibuscumque malueritis catholicis antistitibus communionem et gratiam apostolice sedis habentibus pretere ipsos pontificibus presentatos a vobis fratres sine qualibet alia examinatione per eosdem pontifices faciendam et absque omni promissione vel obligatione ipsorum ordinandorum fratrum ad ordines promoveri. In locis quoque in quibus degetis liceat vobis habere oratoria in quibus cum altari portatili possitis missarum solennia et alia divina officia celebrare: ac etiam ecclesiastica recipere sacramenta. Cum autem generale interdictum terre fuerit: in ecclesiis et oratoriis vestris ac alijs quibuscumque cum ad loca perveneritis ecclesiastico supposito interdicto clavis januis: interdictis excommunicationis exclusis: non pulsatis campanis: et submissa voce vobis liceat celebrare divina et ecclesiastica recipere sacramenta: dum modo causam non dederitis interdicto: nec contingat id vobis specialiter interdictum: nisi ecclesie et oratoria eadem fuerint specialiter interdicta. His vero quod in vestris immobilibus obsequijs cuncta libere ministrare possitis ecclesiastica sacramenta: et ipsos cum decedant in vestris cimiterijs sepelire. Si quando in terras in quibus residetis vel earum personas excommunicationis seu interdicti sententias contigerit promulgari: pueri in vestris servitijs deputati: negotiorum quoque vestrorum procuratores et operarii qui in vestris locis eorum operibus personaliter continuo extiterint huiusmodi sententie obnoxii in imine habeantur ibique possint audire divina iuxta formam que ipsis locis in eo casu a sede apostolica est concessa: nisi iidem causam dederint vel excommunicari specialiter seu interdicti contigerit eosdem. Et quia vos extremas patientes pro christi nomine paupertatem exhortationis pio studio bonos ad potiora dirigitis et errantes in rectitudinis semitam laudabiliter reuocatis: concedimus ut excommunicatorum terris libere commorari et ab eis tunc et etiam quando per ipsas vos transire contigerit: necessaria vite deponere ac recipere valeatis. Generalis quoque et singuli provinciales ministri et eorum vicarii ac etiam custodes in provinciis et custodibus sibi commissis predictis fratribus constitutis ibidem: necnon in fratribus alijs eiusdem ordinis interdum ad eos declinatibus vndeque absolutione et dispensatione indigentibus: siue priusquam intraverint ordinem siue post in casibus exceperint pro quibus excommunicationis vel inter-

quod ministri possint fratres ordinandos quibuscumque episcopi presentare.

quod possint fratres habere oratoria in locis et ibidem celebrare.

quod tunc interdicti liceat fratribus divina celebrare.

quod tunc interdicti liceat fratribus ministrare sacramenta suis fuitoribus.

Si in locis in quibus fratres residet si contingat excommunicationis vel interdicti sententias promulgari: pueri fratrum minime obnoxii habeantur.

quod in terris excommunicationis libere possint fratres commorari et ab eis necessaria recipere.

quod ministri et custodes valeant absolutionis et dispensationis beneficijs fratribus impetri.

dicti aut suspensionis incurrant sententias a iure vel iudice generaliter promulgatas: et huiusmodi sententias innodati: aut in locis suppositis ecclesiastico interdicto divina officia celebrantes: vel suscipientes ordines sic ligati notam irregularitatis incurrerint: absolutionis et dispensationis beneficium valeant impartiri: nisi adeo fuerit gravis et enormis excessus quod sint ad eandem sedem merito destinandi. fratres etiam vestri quos pro tempore vos generalis et provinciales ministri necnon et vices vestras gerentes ac etiam custodes in priores habueritis confessores absolutionis et dispensationis beneficium vobis cum expedierit valeant impartiri: iuxta formam concessionis super absolutione et dispensatione fratrum eiusdem ordinis superius vobis facte. Ad hec volentibus vestro aggregari collegio qui suspensionis vel interdicti vel excommunicationis sententias a iure vel a iudice promulgatis generaliter sunt ligati: absolutionis beneficium observata forma canonica impetri ipsosque in fratres recipere: ac eos qui post assumptum habitum vel professionem emissam recoluerint se talibus in seculo fuisse sententias innodatos, scilicet formam ipsam vos generalis et provinciales ministri et prefati custodes ac vices vestras gerentes valeatis absolvere et cum irregularibus dispensare: si forsitan talibus innodati sententias vel in locis interdicto suppositis divina presumpserint officia celebrare: vel ordines receperint. ita tamen quod si aliqui ex huiusmodi eisdem sententias propter obitum sunt astricti: satisfaciant ut tenent. Ceterum autem nihilominus quod postquam fuerint absoluti huiusmodi volentes aggregari collegio supradicto nisi mox ordinem intraverint (etiam si super hoc iudicio eis a prelatibus eiusdem ordinis procedant) eo ipso in pristinas sententias a quibus eos totaliter absolvi contigerit relabatur. Ceterum vestra discretio caute provideat ut apostolice sedis aut legatorum et ordinariorum locorum in absolutioibus huiusmodi scandalum evitetur. Porro quieti vestre providere volentes quod per litteras apostolice sedis aut legatorum seu delegatorum ipsius perveniri a quocumque minime valeatis: et quod ad pecuniam colligendam cogi non possitis inulti per litteras ipsius sedis decetero impetrandas: quod quod nullus vestrum correctionis seu visitationis vel inquisitionis officium monasterijs vel ecclesijs seu quibuscumque personis impendere: vel ad cognitiones causarum: citationes preiudicium: et denunciations finiarum interdicti et excommunicationum procedere: aut recipere curam monialium seu religiosarum quarumlibet personarum teneatur per apostolicas litteras impetratas et impetrandas impotenter (nisi huiusmodi apostolice littere hoc indulto et ordine vestro expressam fecerint mentionem) auctoritate vobis apostolica indulgemus. Concedimus etiam ut ad visitandum aliqua monasteria monialium cuiuscumque ordinis vel ad audiendum confessiones earum compelli aliquatenus non possitis: nec ad recipiendum provisiones earum: seu finiarum executiones vel alia contingentia causas ipsas per litteras prefate sedis in quibus non facta fuerit indulgentia huiusmodi mentio specialis: siue per legatos vel delegatos ipsius vel etiam per quoscumque. Nullus insuper archiepiscopus vel episcopus nullusque alius prelat ecclesiasticus nec eorum vicarii vel officiales ad portandum seu deferendum litteras vel exequendum vel denunciandum sententias contra principes seculares contra populos seu quoscumque benefactores vestros: nullusque delegatus vel

quod generalis et provinciales ac eorum missarii possint absolvi a professoribus ab eis selectis.

quod generalis et provinciales ac eorum missarii possint absolvi non volentes aggregari consortio et alia.

quod non possimus a quocumque perveniri etiam per litteras apostolice sedis aut legatorum: nec compelli ad pecuniam colligendam et ad plura alia.

quod non possimus compelli ad visitandum monasteria monialium nec ad audiendas confessiones earum.

quod nullus prelat ad deferendas

b

Secundus

lras nec aliq
index ad faciē
dū citatiōes ⁊
plura alia quē
q̄ n̄m cōpel
lere valeant

q̄ general ⁊ p
uinciales pos
sint corrigere
⁊ reuocare fra
tres de quib⁹
fuerit prouisus
ēpis in socios

q̄ null⁹ legat⁹
nisi d̄ latef nul
l⁹ q̄ platus ali
quē frēm assu
mere valeat in
socius: nisi assi
gnatū a gene
rali ⁊ puiciali,
q̄ general pos
sit reuocare fra
tres deputatos
ad p̄dicādum
crucē, vel p̄tra
bereticā prau
tatem.

q̄ null⁹ post p
fessionē possit
discedere ab or
dine: ⁊ q̄ reci
piētes post de
nūciatiōes sint
excōicati
q̄ licitū sit ge
nerali ⁊ puici
alib⁹ posse pro
cedere ⁊ frēs
b̄ntes licētiaz
trāsēndi ad ali
am religionē
si infra tres mē

ordinarius iudex ad faciendū citatiōes vel cōmissiōes recipiēdas: si
ue q̄ sint in causis aliq̄bus affectores seu ad lites aut cōtrouersias p̄ in
gentia in causis que corā ip̄is tractantur quēpiā vestrū cōpellere valeāt
sine predicte sedis mādato vel licentia sp̄ali exp̄ssam faciēte de hac idul
gentia mentionem: ne quisq̄ v̄sam parere vel intendere teneat sup̄bis
monitiōibus mādatis aut iussuōibus eorū: aut facere vel implere q̄d
in hac pte duxerint indulgēdū. Ceterum generalis ⁊ puinciales mini
stri ⁊ ip̄oz vicarij illos ex fratrib⁹ de q̄bus auctate l̄rarū sedis aplice v̄
legatoz ipsius archiep̄is ⁊ ep̄is ac alijs q̄bas cūq̄ p̄uisus extitit: vel im
posterū cōtigerint p̄videri: corrigere ac etiam nō obstāte p̄tradictione
aliqua possint ad suū ordinē reuocare: nec p̄ lras eiusdē sedis aut legat⁹
rū ip̄i iam obtētas vel decetero obtinēdas aliquos de fratrib⁹ ip̄ius
ordinis p̄fatis archiep̄is ⁊ ep̄is aut alijs teneantur in socios deputare: ni
si dicte l̄re obtinēde de indulto b̄mōi ⁊ ordine ip̄o exp̄ssam fecerint men
tionē: ⁊ alias id honestati ordinis ⁊ illoz saluti viderint expedire. Nul
lus autē legat⁹ nisi de latere n̄fo missus auctate l̄rarū sedis aplice sp̄cia
lē de hoc indulto ⁊ ordine v̄fo nō facientū mentionē: nullusq̄ platus
nec aliqua p̄sona religiosa vel secularis de b̄mōi fr̄ibus ad sua vel alte
rius negocia p̄curāda vel secum manere aliquem assumere valeat: nisi
quos generalis vel puincialis minister ip̄os tāq̄ idoneos ⁊ discretos
sibi duxerit assignādos: quos etiam sabiacere volum⁹ ordinis discipli
ne. Illos vero ipsius ordinis frēs qui ad p̄dicādū crucē vel inquiren
dū cōtra prauitatē hereticā seu ad alia b̄mōi negocia sint vel fuerint a
sede aplice deputati: tu filii generalis minister tūq̄ successores remoue
re seu reuocare ⁊ penitus trāsferre ip̄isq̄ q̄ sup̄sedeāt inuigere aliosq̄
substituere cū expedire videritis libere ac licite valeatis: ⁊ in eos si con
trauerint censuram ecclesiasticam exercere ac quilibet minister prouin
cialis vel eius vicarius eiusdem ordinis id ipsam in sua prouincia cir
ca fratres ipsius ordinis quibus ab eadem sede similia contigerint etiaz
illa committi facere possit: non obstantibus aliquibus litteris vel indul
gentijs apostolicis impetratis vel etiam impozeruz impetrandis que
de hoc non fecerint mentionem. Inhibemus quoq̄ ne quis post pro
fessionem in ordine vestro factam sine generalis vel prouincialis sui li
centia discedat ab ip̄so: discedentē vero absq̄ cautione litterarum alteri
us ip̄ozum p̄textu alicuius p̄uilegi apostolice sedis nullus audeat
retinere, q̄d si forte retinere presumpserint: vobis generalis ⁊ prouincia
les ministri dumtaxat licitum sit, in ip̄os discedentes fratres sententi
am excōmunicationis promulgare. Si vero aliqui de fratrib⁹ ve
stri ordinis post obtentam licentiam a sede predicta aut a vobis ad reli
gionem aliam transeundi infra duas vel tres menses se ad illam religi
onē sue salutē congruam non contulerint ⁊ ipsius non susceperint babi
tum regularem: licitum sit vobis generalis ⁊ prouinciales ministri ac
vices vestras gerentibus contra ip̄os tanq̄ cōtra alios ordinis vestri
apostatas procedere secundū q̄d honestati ipsius ordinis videritis ex
pedire. Illud idem intelligi volumus de illis qui post susceptionem ba

Tractatus

fo

58

bitus alterius religionis infra tempus probationis nulla professione fa
cta inde p̄sumpserint resilire. Apostatas quoq̄ v̄si ordinis excō
icare: capere ligare: incarcerare: ⁊ alias subdere discipline rigori positis
per vos ac etiam alios in quocūq̄ habitu eos p̄tulerit inueniri: inuoca
to ad hoc si op⁹ fuerit auxilio brachij secularis. Inhibem⁹ etiā ne frēs
quos ab ordine v̄fo p̄ suis culpis p̄ generalē seu puinciales ministros
aut custodes expelli p̄tulerit: vel qui egressi fuerint p̄prio suo motu p̄di
care confessiōes audire seu docere p̄sumāt: nisi ad aliū ordinē in quo li
cite exercētur b̄mōi officia trāsierint de v̄sa vel dictoz ministroz licen
tia sp̄ali. Q̄d si forte ip̄i p̄tra b̄mōi inhibitionē n̄sam aliqd super p̄mis
sis temere attentare p̄sumpserint: ministri ac custodes ⁊ eorum vicarij in
illos quos infra fines suarū puinciarū ⁊ custodiarū iuxta p̄suetudinem
ordinis vestri distractos inuenierint talia p̄sumētes: monitiōe p̄missa
auctoritate n̄sa excōmunicationis sniam valeant pmulgare. Electos
autē de ordine vestro vel egressos qui a receptione in eodem ordine suis
culpis exigentibus reddiderint se indignos: ⁊ alios fratres eiusdē ordi
nis ex rōnabili causa ad quoscūq̄ ordines approbatos (p̄terq̄ ad
beati Augustini: templariorum hospitaliariorum: ⁊ aliorum religiosoz
arma portantū) ad vitandā occasionem euagandi generalis ⁊ puinci
ales ministri cum suis testimonialibus l̄ris auctate nostra licentiandi li
berā habeant facultatem. Nos enī districtius inhibem⁹ ne tales ad
alium ordinem aliter transire vel aliqui eos recipere seu retinere presu
māt absq̄ licentia speciali sedis apostolice faciente de hoc plenariā mē
tionem. Inhibemus etiam vt nulli siue in aliquo religionis ordine si
ne extra constitutus: habitum vestrum aut ita cōsimilem q̄ propter euz
frater minor credi possit deferre liceat absq̄ mandato sedis apostolice
speciali. Et vt dicte inhibitiō maiorē consequatur effectum: statuimus
vt ij qui habitū vestrū vel sibi predicto modo cōsimilē, deferre p̄supse
rint: ad deponēdū ip̄m per diocesanos locorum cum a vobis requisiti
fuerint monitiōe p̄missa per censuram ecclesiasticā appellatiōe post
posita compellantur. Ceterum cum humilitas vestra sibi de latitudi
ne orbis terre nihil p̄ter domos ⁊ hortos cū virgultis p̄mior obtentu
celestium duxerit reseruandū: nos pie volentes q̄ illoz fructus integre
v̄se paupertatis v̄sibus applicētur: vt de dictis hortis virgultis vestris
nulli decimā teneamini exhibere vobis auctate p̄stīū indulgemus: di
strictius inhibētes ne quis a vobis de p̄missis aliquid erigere vel extor
quere p̄sumat. Quia vero nonnulli v̄se religionis habitū assumētes di
uersis personis que sciri ⁊ inueniri non possunt interdū aliqua bona re
stituere tenentur: vobis ministro custodibus ac vicarijs predictis cōce
dimus vt singuli vestrum in locis sibi cōmissis bona ipsa impios v̄sus
conuertere valeant p̄cut secundū deum viderint expedire. Sepulturā
quoq̄ in ecclesijs vestris cōcedimus ⁊ eā liberā eē cēsem⁹: v̄teoz deuo
tioni ⁊ extreme voluntati qui se illic sepelire deliberauerit (nisi excōmu
nicati aut interdicti aut etiam publice vsurarij fuerint) null⁹ obstet: sal
ua tamē iusticia ecclesiaz illarū a q̄bus corpora mortuoz assumuntur di

ses ad eos nō
se conferāt,
q̄ plati ⁊ oēs
frēs possint ex
cōicare ⁊ cape
apostatas in q̄
cūq̄ bitu inue
niant,
q̄ expulsī ab
ordie v̄ egres
sippo motu si
possint p̄dicaf
nec confessiōes
audire.
q̄ ḡnal⁹ ⁊ pu
ciales possint
dare licētā fr̄i
b⁹ ab ordie ex
puls: trāsēndi
ad alios ordi
nes approbatos.
q̄ null⁹ possit
trāsire ad aliū
ordinem: neq̄
trāsēntē scipe
absq̄ sp̄ali se
dis aplice au
ctoritate
q̄ nulli liceat
bitū n̄si ordi
nis portare.
q̄ de hortis ⁊ v̄
gultis nulli tene
amur decimā
exhibere,
q̄ bōa ingredie
tiā ordinē f̄sti
tuēda possint i
v̄s p̄los p̄uer
ti creditorib⁹
non inuentis
p̄cedit trib⁹ u
cētā sepeliēdi
q̄scūq̄ ⁊ plu
ra alia circa b

b ij

Tractatus

strictius inbibemus vt nulli religiosi vel seculares vobis inuitis aliquo
 rü corpa defunctorum in vris cimiterijs sepelire: aut in ecclijs vris missa-
 rü solēnia vel pro aiabus eorum qui ad loca vestra tumultuati feruntur.
 ibidem exequias celebrare sine vestro assensu et voluntate presumat. In-
 bibemus insuper vniuersis fratribus vestri ordinis ne aliquis eorum (nisi necessi-
 tatis urgente articulo) alijs quam prelati suis peccata sua pñteri presumat:
 vel alijs eiusdem ordinis sacerdotibus scdm regulam et ipsi ordinis insti-
 tuta. Vniuersis autē eccliarum prelati et alijs inbibemus ne pñssiones ve-
 stras vobis inuitis audire: vel pcellere vos ad synodos seu puocationes
 suas accedere: vel cum eis extra ciuitates vel intra pcessionaliter exire:
 aut suis pñssionibus subiacere: vel capla scrutinia et inquisitiones in lo-
 cis vris vel alibi de vobis facere: aut fidelitatem iuramento firmatam et ma-
 nualemente obedientiam a ministris custodibus vel guardianis vris exigere:
 aut de ipso institutione vel destitutione sine de statutis vri ordinis se ali-
 quatenus introuidere: seu prohibere ne ad ciuitates vel villas vbi religiose
 et honeste morari possitis a populis euocati audeatis accedere: ibique p
 vris vniuersis construere edificia seu ecclias oratoria: aut in accedentes frēs
 seu in construentes hmoi vel receptatores ipsoꝝ excoꝛcationis sententias ferre
 presumat. Cōcedimus quoque vobis vt de his que in ornamentis aut pro
 eis: aut libris: fabricis: luminaribus: anniuersario: septimo: vigesimo: tri-
 cesimo: aut alijs ad perpetuum cultum diuinum: seu pro pictantijs aut victu ad
 sustentationem vsam vel in dāmentis: necnon pro annuis censibus redime-
 dis ad quorū solutionem aliquę domus vri ordinis obligate noscuntur: et de
 domibus pñssis et hortis alijsque locis vobis scdm instituta vri ordinis op-
 portunitatis: aut de his que pro huiusmodi domibus predijs locis et hor-
 tis emendis vobis legantur (dūmodo premissa non conuertantur in vsus
 alios: sed in illos duntaxat pro quibus relinquuntur: aut alios etiam qui
 in hac concessione vel indulgentia continentur) nulli canonicam iusticiam
 aut portionem aliquam teneantur exhibere: et nequi a vobis vel vltima-
 rum executoribus voluntatum seu decedentium heredibus de premis-
 sis aliquid exigere vel extorquere presumant: districtius inbibemus.

Ad hec liceat fratribus vestri ordinis cum de prioribus locis suis ad
 alia loca se transferant: tam edificia seu omnem edificiorum materiaꝝ lo-
 corum que dimittunt (dedicatis ecclies duntaxat exceptis) quam libros
 calices et paramenta secum ad alia loca transferre: ac edificia ipsa cum so-
 lo et alijs ad eadem loca pertinentia (preter ecclias) per personas ad
 hoc a sede apostolica deputatas vendere ipsorumque precium in aliorum
 locorum ad que dicti fratres se transferunt edificationem seu alias inco-
 rum utilitatem conuerti secundum quod eis melius videbitur expedi-
 re: cum ipsa propria et alia loca fratrum ad nos et sedem apostolicam spe-
 cialiter et immediate pertinere noscantur. Et ne aliqui archiepiscopi vel
 episcopi aut alij ecclesiarum prelati seu queuis alia persona ecclesiasti-
 ca vel secularis predicta loca seu bona occupare accipere vel vsurpare
 aut quoquo modo sibi vendicare presumant absque dicte sedis licentia
 speciali districtius inbibemus. Indulgemus vobis vt ad presta-

q nulli fratri
 possit confiteri
 nisi prelati et fri-
 bus ordinis.
 q prelati ecclesi-
 arum non presu-
 mat audire con-
 fessiones frum
 illis inuitis: et
 plura alia.

q frēs non te-
 neant de orna-
 mentis et pluri-
 bus alijs epi-
 bere canonicā
 portionē

q liceat fratribus
 ad alia loca se
 transferentibus
 oia bona secum
 transferre et ve-
 dere pter eccle-
 sias: et plura alia.

Abys de Indu-
 de septem.

Secundus

fo.

59

tionem pcuracionum legatorum predicte sedis vel nuntiorum ipsius seu
 diocesanorum locorum: aut exactionum: vel collectarum: seu subsidiorum: vel
 puisionum quorumcumque minime teneamini: nec ad ea soluenda per lras
 dicte sedis aut legatorum: vel nuntiorum eiusdem seu rectorum terrarum
 ecclesie romane impetratas seu imposterum impetrandas cuiuscumque te-
 noris fuerint in perpetuum compelli possitis: nisi dicte sedis lse impetrade
 plenam et expressam de indulto hmoi et dicte ordine fecerint mentionem.
 Ceterum cum felicis recordationis Innocentius papa predecessor no-
 ster olim duxerit statuendum vt exempti quacumque gaudeant libertate. Ita
 bilominus tamen ratione delicti seu contractus aut rei de qua contra ipsos agi-
 tur rite possint coram locorum ordinarijs pueniri et illi quoad hoc suam
 in ipsos iurisdictionem prout ius exigit exercere: nos vobis vt occasione
 pstitutionis huiusmodi nullum libertatibus imunitatibus vobis et ordi-
 ni vestro per priuilegia et indulgentias ab apostolica sede pcessas preiudicium
 generetur: auctate pñssionum indulgemus. Decernimus ergo irritum et ina-
 ne quicquid contra tenorem pstitutionum: pcessionum: et inbibitionum hmoi per
 quoscumque fuerit attentatum: et interdicti suspensionis et excoꝛcationis sen-
 tentias si quas contra pstitutiones concessiones et inbibitiones easdem in
 vos vel vrum aliquos aut loca vsa seu benefactores vsos vel execu-
 res aut heredes predictos imposterum promulgari contigerit penitus non te-
 nere. Nulli ergo oino hominum liceat hanc paginam nstrarum pstitutionum:
 concessionum: et inbibitionum infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si
 quis autem hoc attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei et be-
 atorum petri et pauli apolorum eius petri et pauli se noverit incursum. Datum perusij duo-
 decimo kals augusti pontificatus nstri anno primo. Nulli ergo oino ho-
 minum liceat hanc paginam nostre confirmationis et comunitionis infrin-
 gere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpse-
 rit: indignationem omnipotentis dei et beatorum petri et pauli apolorum eius
 se noverit incursum. Datum florentie. Anno incarnationis dominice
 millesimo quadringentesimo trigesimo nono quarto idus nouembrijs
 pontificatus nostri anno nono. **NOS** igitur qui dicti ordinis fratrum
 minorum in quo generalis ministri fugebamur officio dum ad cardina-
 latus honorem assumpti fuimus: personarum eius statum prosperum
 et tranquillum propter vberes fructus quos ordo ipse multa refulgens
 gloria meritorum et gratia redolens sanctitatis in agro ecclesie milita-
 tis in propagatione religionis et fidei orthodoxe hactenus produxit: vt
 liter et producit ac in futurum etiam producturum spe firma tenemus:
 palmites suos amari vsque ad mare et etiam ad barbaras extendens na-
 tiones: intensis desideramus affectibus. Clementis et eugenij predicto-
 rum ac aliorum predecessorum nostrorum qui ordinem predictum fra-
 trum minorum alijs varijs priuilegijs non immerito decorarunt vesti-
 gijs inherentes: motu proprio non ad eorundem dicti ordinis fratrum
 minorum professorum vel alterius pro eis nobis super hoc oblate peti-
 tionis instantiam. Sed de nra mera voluntate et deliberatione et ex certa
 nra scia predictas clementis et alias quorumcumque aliorum romanorum pontif-

q non teneant
 frēs ad solutio-
 nes subsidiorum
 quarumcumque p-
 sonarum

q non teneant
 frēs p quibuscum-
 que casibus vt de
 licitis locorum
 ordinarijs sub-
 iacere.

f. folio 78
 e. folio
 97. e. folio
 h. o. i. f.

b ij

Secundus

cum p̄decessorum n̄orum l̄ras dicto ordini fratrum minorū & illius do-
mibus & p̄fessoribus in genere sub quacūq; forma verborū cōcessas q̄s
acti de verbo ad verbū vna cū p̄dictis l̄ris Eugenij p̄decessoris p̄fati p̄-
sentibus inserte forent haberi volumus p̄ expressis: ac oīa & singula in il-
lis cōtenta auctate apl̄ica tenore p̄tinz approbam⁹ & robur p̄petue fir-
mitatis obtinere debere decernimus: ac p̄ potiori cautela oīa & singu-
la per clemētē ac eugenij aliosq; p̄decessores p̄dictos in eisdē. l̄ris p̄ & i
favorem dicti ordinis fratrum minorū quomolibet ordinata: statuta: de-
creta: concessa: & indulta: fieri & seruari debere auctate motu & scia p̄di-
ctis de nouo ordinamus statum⁹ atq; decernimus ac eidem ordini mi-
norū illiusq; domibus & p̄fessoribus p̄cedimus & indulgemus. Et q̄
sicut accepimus nosq; ipsi experientia didicimus in minoribus constituti
p̄fati ordinis curā gerentes circa l̄ras & p̄uilegia b̄mōi nōnulla du-
bia postmodū sunt exorta: habita super illis p̄sideratiōe decenti motu
auctate & scia similibus l̄ras eiusdē clementis p̄decessoris mea p̄te
iniqua cōcedit dicti ordinis p̄fessoribus vt liceat eis in locis in quibus
degunt habere oratoria & in eis cū altari portatili etiā tpe interdicti ia-
nuis clausis excōicatis & interdictis exclusis missarū solemnias & alia di-
uina officia celebrare: & q̄ eoꝝ insistentes obsequijs cēsuris generaliter
promulgatis nō ligētur: cum p̄tingat eos p̄sepe requiri vt & extra ora-
toria super b̄mōi altari portatili celebrēt diuina officia & ad illam inter-
dicti tpe tertij ordinis sancti francisci de p̄nia nūcupati fr̄es & sorores ac
suos filios p̄curatores admittant extēdentes: p̄cedimus eisdem fratri-
bus vt nō solum in oratorijs & locis in quibus degunt sed etiā in quo-
uis alio loco p̄gruenti & bonesto possint super altari portatili b̄mōi mis-
sas & alia diuina officia libere & licite celebrare exceptis eccl̄ijs ab ordi-
narij iurisdictione nō exemptis quotiens id eisdem fratribus per ordi-
narios ex causa contigerit iniberi: & vt liceat eis tpe interdicti fr̄es & so-
rores dicti tertij ordinis beati francisci de p̄nia nūcupati nec nō ip̄orū
fratrum minorū ac fratrum & sororū dicti tertij ordinis & moniales sancte cla-
re p̄curatores & negocia gerentes vtriusq; seruis admittere ad diuina.
P̄terea quia idē clemēs p̄decessor in dictis suis l̄ris generali & p̄uinc-
cialib⁹ ministris & eoꝝ vicarijs ac custodibus absoluēdi fr̄es eiusdē or-
dinis nec nō fr̄ib⁹ dicti ordinis quos ipsi ministri vicarij & custodes ha-
buerint p̄ tpe in confessores absoluendi ipsos ministros vicarios & cu-
stodes ab excessib⁹ & censuris (nisi talia perpetrassent p̄pter q̄ essent me-
rito ad sedē apl̄icam destinādi) ac cum eis desup dispēfandi facultatez
p̄cedit: & p̄pterea qui sint destinādi per sepe reuocet indubiū: vt absoluē-
tium & absoluēdoꝝ dispensatiū & dispensandoꝝ p̄ tpe puritati conscie
consulam⁹: declaram⁹ hereticos: relapsos: scismaticos: & qui l̄ras a
p̄stolicas falsificassent: aut ad infideles p̄bibita detulissent: dūt arat eē
ad sedē apl̄icam merito destinādos. In reliquis vero oibus etiā simo-
nie p̄auitate qualitercūq; irretitis posse p̄ illos quibus inibi conceditur
absolutionis & dispensationis beneficiū & gr̄am iuxta casuum exigenti-
am imp̄trari. Eam vero partem l̄rarum eiusdem clementis p̄decessoris

Tractatus

fo

60

In qua sepulturam in ecclesijs fratrum dicti ordinis liberam esse voluit sal-
ua iusticia ecclesiarum a quibus corpora mortuorum assumuntur: de-
clarantes libertatem huiusmodi intelligi debere etiā quo ad hoc vt fr̄es
ipsi nullius super hoc petita licentia parrochiam in quibus corpora p̄-
dicta forent cum cruce p̄fessionaliter ingredi: ac corpora ipsa leuare: &
ad eoꝝ ecclesias sepelienda deferre possint vbi hoc fieri consuetuz foret:
vel si p̄sbyteri de leuatione requisiti id facere recusarent (nec cogant
inuiti etiam p̄tectu cuiusuis consuetudinis) ipsi vel defunctorum con-
sanguinei illa ad parrochiales ecclesias aut alia loca deferre: & cum illis
vel sine inibi celebrare vel celebrari facere pro eisdem defunctis aliqua
diuina officia ante vel post sepulturam eorundem. Iusticiam autē eccle-
siarum a quibus corpora ipsa sumuntur iuxta eiusdem clementis p̄de-
cessoris voluntatem saluam esse debere decernimus eo casu quo dumta-
rat apud loca ipsoꝝ fratrum corpora ipsa sepeliuntur: si vero nō apud
eos seu alios mendicantium ordinum p̄fessores corpora ipsa contin-
geret sepeliri: ex ijs que ad fratres p̄dictos apud quos tunc corpora
ipsa non sepelirentur de bonis defunctorum quomodolibet obuenient
quouis particulari vel vniuersali titulo directe vel per obliquū nullam
canonicam aut parrochiam portionem dare teneantur: nec similiter
aliqua portio debeatur de ijs que ad certos & determinatos vsus eisdē
fratribus vel eorum domibus in genere vel in specie etiam de bonis eo-
rum quorum cadauera apud eos contigerit sepeliri: nec etiam in casib⁹
in quibus per eiusdem clementis & aliorum p̄decessorum nostrorum
specialia p̄uilegia fratres ipsi ab huiusmodi solutione quarte sunt exē-
pti: nec aliquo casu de candelis que ad manus fratribus dantur quarta
aliqua quomodolibet detrabatur. In reliquis vero casibus q̄ imp̄mis-
sis q̄ q̄ta ipsa soluenda veniret: conuentiōes (si que sint inter fratres
p̄dictos & locoꝝ ordinarios ac alioꝝ rectores inite) laudabiles & bo-
neste imp̄posterū obseruēt. Et si forte per nos vel sedē apl̄icā de pie lega-
tis dispositis & relictis in genere vel in specie decima vel alia portio seu
quota alteri pie vel non pie cause ex qua vis causa hactenus concessa fo-
ret: aut imp̄posterum concedi & solui aut dari mandari contingeret: fra-
tres p̄dictos & illorum domos ac eis legata & relicta aut alias in eo-
rum fauorem disposita in concessione & mandatis huiusmodi decerni-
mus & volumus nō includi: nisi de ipsis & presentī decreto ac volun-
tate nostra nō per generales clausulas que etiam specialem mentio-
nem importare viderentur sed vera & specifica mentio fiat in eisdem.
Indultum vero eiusdem clementis p̄decessoris de decimis nō sol-
uendis ad quecūq; bona dictorum fratrum & quascūq; decimas eti-
am quas vulgo papales appellat. & apostolica sedes pro c̄ristiane fi-
dei defensione aut alijs inminentibus per sepe necessitatibus indicit. &
quecūq; alia onera motu & scientia p̄dictis extendimus: decernētes
ipsos fratres minores etiam si per quoscūq; exemptos & mendicātes
solui mandarentur cū quibusuis derogatorijs & fortiorib⁹ clausulis ad
illarū solutionē nō teneri, & ab illarū solutiōe cessando: censuras & penas

b liij

no solunt decimas q̄
folio 95. r. 3. folio
98. r. 34

Tractatus

aliquas nō incurrere: nisi p̄tibus (nō per generales aut alias clausulas specialē mencionē importantes) sed alias sit derogatum specificē carū de verbo ad verbū inserto tenore. Et ne pretextu cōstitutionis in nocētij pape q̄rti p̄decessoris n̄ri q̄ incipit *Volentes*: locoꝝ diocesani ⁊ alij ordinarij ⁊ alij quicūq; in personas aut loca fratrum predictoꝝ cōtra eiusdē clementis p̄decessoris in fine litterarū p̄dictarū ordinationē: si bi quācumq; iurisdictionē aut supioritatē vēdicare p̄sumāt: districtius inbibem⁹ ne quis p̄iam absq; dicte sedis speciali cōmissione aut auctoritate in personas: domos ⁊ loca dicti ordinis fratrum minorum: vtpote p̄orsus exempta aliquas excōcationis: suspētionis ⁊ interdici sententias specialiter ⁊ genialiter quomodolibz p̄mulgare: aut in p̄sonas: domos aut loca b̄mōi aliquā p̄minentā: supioritatē ⁊ iurisdictionē: quomodolibet exercere p̄sumāt: etiā ratione contract⁹ vel delicti seu rei de qua agere: vbi cūq; ineatur cōtract⁹ cōmittatur delictū ⁊ res ip̄a consistat. Decernim⁹ quoq; ex nūc quaslibet excōcationis: suspētionis ⁊ interdici sententias ⁊ quoscūq; p̄cessus quasuis penas ⁊ sententias geniales vel speciales cōtinētes quos ⁊ quas p̄mulgari vel haberi ⁊ oīa que cōtra fr̄es: domos ⁊ loca dicti ordinis quomodolibet fieri cōtingerit et etiā eozū exemptione: vtpote notoria non aliter allegata: nulli⁹ roboris vel momēti esse p̄ infectis p̄orsus haberi debere. ⁊ p̄terea qz parrocbialiu eccliarū rectores p̄fati erga illos q̄ dictis fratrib⁹ ordinis minorū eozum peccata cōfiteatur p̄ sepe se reddūt in exhibitiōe eucharistie ⁊ extreme vntionis difficiles: cōcedimus ip̄s fratrib⁹ ordinis minorū vt eisde p̄sonis eis cōfessis q̄b⁹ rectores p̄fati sine rationabili causa denegauerint seu maliciose distulerint eucharistie seu extreme vntiōis sacramēta ministrare (sup quo eozūdē cōfessoz assertioni stari debeat) illa petētib⁹ possint impune exhibere. Et cū aliquādo cōtingat monasteria monialiu sancte clare ⁊ minorissaz seu sancti damiani nūcupata: monialib⁹ destitua adeo vt de eozū reformatione spes nulla supsit: cōueniētius sit q̄ illoꝝ sic destitutoꝝ bona ad ip̄os fratres deueniāt quoz erāt cure cōmissa q̄ ad alios: illa q̄ sic destituta existūt ⁊ destitua cōtingerit in futurū cū eozū bonis oib⁹: p̄petuis vsib⁹ fratrum dom⁹ dicti ordinis minorū eisde destitutis monasterijs p̄p̄inquoꝝ applicam⁹: ita vt fratres ip̄i possint de illis ⁊ eozūdē monasterioꝝ structuris ⁊ edificijs pro eozū voluntatē disponere p̄uiso q̄ illoꝝ ecclie ⁊ oratoria ad p̄fanos vsus nō reddigātur: s; in illis quādoq; diuina celebrētur officia. Insup cū nōnulli ad ordinē p̄dictū fratrum minorū specialē gerētes deuotionis affectū ordinēt eozū cadauera cū habitu fratrum minorū aut sorozū dicti ordinis de penitētia sepeliri: ne ex illoꝝ corpoꝝ delatione ad alia loca ordinis ⁊ fratrib⁹ p̄dictis iniurie irrogētur decernim⁹ apud tales fr̄es ip̄os eē sepeliēdos etiā si alibi suā elegissent sepulturā: nec posse etiā in loco per eos electo cū bitu quomodolibz sepeliri aut ad sepeliēdū portari absq; fratrum dom⁹ loci in quo tales decesserint expressa licētia ⁊ assensu. Ceterū ne si rōne parrocbialiu eccliaz apud q̄s dom⁹ eozūdeꝝ fratrum constructe fuere aut cōstruerētur in posseꝝ locoꝝ ordinarij in eodē fr̄es ali

Sal. c. 10 dies de p̄. p̄. sol. fi.
 q̄ possint fr̄es sacramētū eucharistie ⁊ extreme vntionis sibi p̄fessis ministrare: ne gātib⁹ parrocbialib⁹.

q̄ bona monasterioꝝ a monialib⁹ destitutorū aplicent vsib⁹ cōuetū fr̄um minorū.

i. fo. ho. 67. ff. de l.
 q̄ nullus cum habitu fratrum possit extra ecclias eozū si ne ip̄oz licentia sepeliri.

q̄ rōne parrocbial ecclie apud domus fr̄um constructe n̄tas supioritate sibi eoz vēdicet ordinarij.

Secūdus

quā supioritatē vēdicare tentaret fratrum eozūdeꝝ quies in aliquo p̄turbarē: cōcedim⁹ eisde fratrib⁹ vt in sic cōcessis ⁊ quas eis cōcedi cōtingerit curatis ecclis possint p̄ capellanū p̄ eos p̄ eozū nutu ponēdū ⁊ amouēdū curā b̄mōi exercere: q̄ quādiū capellanat⁹ b̄mōi funget officio ac si dicti ordinis minorū p̄fessor existat dictoꝝ fratrum minorū libertate ⁊ exemptione fruat: ecclie vero p̄dicte ⁊ illoꝝ bona illa q̄ dom⁹ fratrum dicti ordinis p̄rogatiua letetur. Et vt dicti ordinis p̄fessorib⁹ oīno vagandi tollatur occasio ⁊ ad aplicam sedē recurrēdi subtrahat⁹ p̄ posse necessitas: generatli ⁊ p̄ncipalib⁹ ministris dicti ordinis p̄ tpe existēt: b⁹ ⁊ illoꝝ vicarijs dispensandi cū dicti ordinis minorū p̄fessorib⁹ defectuz nataliū ex adulterio: sacrilegio: incestu ⁊ quouis alio nefario ⁊ illicito cōitu pueniētē p̄atiētib⁹: necnō cū ijs q̄ ex quīs causa p̄terq; homicidij voluntarij: bigamie ⁊ mutilationis mēbroꝝ irregularis foret postq; ordinē ip̄s p̄fessi fuerint: vt defectu ⁊ irregularitate b̄mōi nō obstātib⁹: irregulares ip̄i ad quoscūq; ēt sacros ordines p̄moueri ⁊ in illis etiā in altaris ministerio ministrare: ⁊ tā ip̄i irregulares q̄ defectū nataliū patietes p̄dicti ad quascūq; administrationes ⁊ officia dicti ordinis eligi: recipi: ⁊ assumi illaq; gerere ⁊ exercere libere ⁊ licite valeāt: motu sciētia ⁊ aucte p̄dictis cōcedim⁹ p̄ p̄ntes. Rursus intellexim⁹ q̄ si bone memorie ioānes papa xxij. p̄decessor n̄r illoꝝ op̄inonē q̄ asserēbat q̄ confessi fratrib⁹ p̄dicti ordinis ⁊ alioꝝ ordinū mendicantiū ad audiendas cōfessiones iuxta iuris dispositionē deputatoꝝ p̄ tpe: tenebātur eadeꝝ peccata rectori eozū parrocbialis ecclie itex p̄fiteri reprobanerit: ⁊ dein de p̄fat⁹ eugenio p̄decessor reprobationē b̄mōi approbanerit: p̄ talia asserētes tanq; de berefi suspectos per locoꝝ ordinarios inquiri ⁊ p̄cedi m̄ adanerit: ac successiue pie memorie nicola⁹ papa v. similr p̄decessor n̄r gesta in p̄missis ab eisde ioāne ⁊ eugenio p̄decessorib⁹ robur p̄petue firmitatis obtinere d̄bere decreuerit: nihilomin⁹ ad huc nōnulli eozū inherētes p̄teruē: op̄inonē predictā ⁊ desup factos: d̄natos male sonantes ac reprobos articulos veros esse affirmare nō verētur: vt taliuz p̄sūptuosa temeritas tāto min⁹ inualecat quāto pluriū erit supioruz correctioni subiecta cōcessam cōtra tales p̄ eiusdē eugenij p̄decessoris l̄as locoꝝ ordinarijs facultatē ad inq̄sitores heretice p̄auitatis extendimus ac volum⁹ q̄ inq̄sitores ip̄i quicūq; fuerint eadē q̄ ordinarij cōtra tales auctoritate fungant. Postremo cū p̄dicatoꝝ sicut ⁊ p̄dicti minoruz ordinum p̄fessores pro fidei catholice dilatatione continue in defesse laborēt fructusq; asserāt in dei ecclia salutare ⁊ p̄pterea fuerint varijs p̄ sedē p̄dictā p̄uilegijs decorati: vt quos par labor pariaq; merito cōiungūt: paria cōiungāt p̄uilegia ⁊ fauores. cōcedim⁹ eisdeꝝ ordinis minorū p̄fessorib⁹: vt cōcessis fratrib⁹ p̄dicatoꝝ ⁊ eisde p̄dicatoꝝ ordinis fratrib⁹ vt p̄missis ⁊ alijs cōcessis p̄dictis fratrib⁹ minoribus p̄uilegijs: indulgētijs: gratijs: fauorib⁹ ⁊ indultis tā sp̄ualib⁹ q̄ tēporalib⁹ a p̄dictis ⁊ alijs romanib⁹ p̄tificib⁹ p̄decessorib⁹ n̄ris ⁊ alijs auctoritatē b̄ntib⁹: que oīa ac si nōiatim exp̄merētur b̄ri volum⁹ hic p̄ expressis ⁊ n̄re approbatiōis munimine solidamus ac decernim⁹ robur

q̄ ministri ⁊ vicarij possint dispēsare cum irregularib⁹ et defectū nataliū patientibus.

q̄ p̄fessi fratrib⁹ nō teneāt iterū suis curatis eadē peccata cōfiteri.

pa. y. fia.
 q̄ fratres p̄dicatoꝝ gaudeāt eisde p̄uilegijs q̄bus minorē ⁊ cōuerso.

Secūdus.

De ne q̄i po-
nunt p̄latis ⁊
alijs turbati-
b⁹ seu molestā-
tibus fr̄s

ppetue firmitatis obtinere: potiri ⁊ gaudere possint ⁊ debeāt perpetuis
futuris t̄pibus in omnib⁹ ⁊ per oīa p̄orsus ⁊ sine vlla differentia per in-
de ac si que vni ex ordinibus predictis sunt concessa: vtriq; simul nomi-
natim concessa fuissent aut cōderētur imposterū: ⁊ q̄ d̄ magistro genera-
li ⁊ puincialib⁹ prioribus dicti ordinis predicatorū ac monasterijs mo-
nialiū sub eorūde fratrum predicatorū cura ⁊ secūdū ipsius ordinis pre-
dicatorū instituta viuentiū sunt statuta: in generali ⁊ puincialib⁹ mini-
stris ⁊ vicarijs dicti ordinis fratrum minorū ⁊ monasterijs monialiū di-
cti ordinis sancte clare ⁊ minorissarū ⁊ sancti damiani nūcupatarum ⁊
econtra censeant esse statuta: districtius inbibētes eisdē locorū ordina-
rijs sub interdīcti ingressus ecclie ⁊ suspensionis a regimine ⁊ admini-
stratione suarū eccliarū ac rectoribus ⁊ alijs quibuscūq; sub excōicatiōis
late sentētie ⁊ p̄nacionis eorūde parrochialiū eccliarū ac oīum aliorū
beneficiorū eccliarū q̄ obtinēt: necnō in habilitationis ad illa ⁊ alia
imposterū obtinēda penis eo ipso per eos q̄ cōtra fecerint incurrendis:
ne ordines p̄dictos fratrum predicatorū ⁊ minorū ⁊ illoꝝ domos ⁊ pro-
fessores preter aut cōtra predictorū clementis aut eugenij predictoꝝ ⁊
alioꝝ quorūcumq; predecessoꝝ n̄oꝝ ⁊ p̄ntiū l̄farū n̄farū tenore inque-
tare seu molestare ⁊ eos aut testamentoꝝ vltimarūq; volūtatiū executo-
res ⁊ heredes predictos seu quoscūq; alios directe vel indirecte ad so-
lutionē alicui⁹ q̄rte parrochialis seu canonicē vel alterius portione seu
oneris: ⁊ ad faciendū celebrari aliq̄d officiū in eoz ecclijs vel alibi dum-
apud ipsos fr̄s decedentiz cadauera tumulātur an vel post eoz sepul-
turā cogere: nec cōfessis dictis fratrib⁹ p̄dicatoꝝ ⁊ minorib⁹ p̄ t̄pe: eu-
charistie seu extreme vnctionis sacramēta sine rationabili causa denega-
re vel illorū exhibitiōne maliciose differre: aut eoz parrochianis ne di-
ctis fratribus confiteātur p̄hibere vel persuadere: nec etiam ad p̄missa
seu aliquod p̄missorum auxiliū consiliū vel fauorez dare directe vel
indirecte quoquomō presumant. Et nihilominus cuilibet indignita-
te ecclesiastica constituto ⁊ metropolitane vel alterius cathedralis eccle-
sie canonico per vniuersum orbem qui desup per dictorum ordinū prio-
res aut guardianos ⁊ fr̄s ac illoꝝ seu ad cōmodū eoz romane ecclie
syndicos desup requisit⁹ fuerit per aplica scripta insolidū mādamus:
quaten⁹ per se vel aliū seu alios p̄missa vbi ⁊ q̄n op⁹ fuerit solēniter pu-
blicātes ⁊ eisde fratrum predicatorum ⁊ minorū ordinibus ⁊ illoꝝ do-
mibus ac p̄fessorib⁹ in p̄missis efficacis defensionis p̄sidio assistentes:
faciāt eos pacifica possessiōe vel quasi p̄uilegioꝝ ⁊ p̄cessionū b̄mōi gau-
dere: nō pmittentes eos seu testamentoꝝ executores ⁊ heredes p̄dictos
contra illoꝝ tenorem per ordinarios ⁊ rectores predictos aut quoscūq;
alios indebite molestari: aut eis grauamina iniurias atq; dāna inferri
seu quomodolibet irrogari etiā summarie ⁊ de plano sine strepitu ⁊ figu-
ra iudicij sola facti veritate inspecta p̄tra quoscūq; cuiuscūq; q̄litate vel
p̄ditiōis existat ⁊ quacūq; eccliaistica etiā procbiali archiep̄ali ⁊ ep̄ali vt
mūdāna foret dignitate ⁊ exēptiōe muniti. In quibuscūq; causis p̄ eos
mouēdis quacūq; rōne vl̄ cā q̄ excogitari possit: ministrēt eis iusticie cō-

Tractatus

fo.

62

plemētū exequendo q̄d p̄ eos fuerit ordinatū: ⁊ illos quos censuras ⁊
penas p̄dictas incurrisse p̄stiterit irritos eē declarent ⁊ faciāt: ⁊ mādent
interdictos suspēsos ⁊ excōicatos publice nūciari ⁊ ab oibus arcti⁹ eui-
tari: ⁊ legitimis sup bis habēdis seruatis p̄cessib⁹ illos quoties opus
fuerit iteratis vicib⁹ aggrauare p̄curēt. Cōtradictores auctate n̄ra ap-
pellatiōe postposita p̄pescēdo inuocato ad hoc si op⁹ fuerit auxilio bra-
cbij secularis. Nō obstantibus p̄stitutiōibus recolēde memorie bonifacij
pape. viij. q̄bus canet neqs extra suā ciuitatē ⁊ diocesim nisi incertis ca-
sib⁹ exceptis ⁊ in illis vltra vnaz dictā a fine sue diocesis ad iudiciū euo-
cef: seu ne indices a sede aplica deputati extra ciuitatē ⁊ diocesim in q-
bus deputati fuerint p̄tra quoscūq; p̄cedere aut alij vel alijs vices suas
p̄mittere p̄sumāt: ⁊ de duab⁹ dictis in p̄cilio generali: necnō q̄ incipiūt
sup cathedrā bonifacij: ⁊ dudū vienēsis p̄cili: ac recolēde memorie ca-
lixti pape. iij. etiā p̄decessoris n̄ri l̄ris alijsq; aplicis atq; etiā puinciali-
bus ⁊ synodalib⁹ p̄cilijs editis sp̄alib⁹ vel generalib⁹: necnō ⁊ octonis
⁊ octoboni olim in regno anglie aplice sedis legatoꝝ p̄stitutiōib⁹: eccle-
siarū q̄ ac locoꝝ quorūlibet statutis ⁊ p̄suetudinibus: ⁊ inter quoscūq;
dictoꝝ ordinū fratrum p̄dicatoꝝ ⁊ minorū p̄fessores ac locoꝝ ordinarios
seu rectores p̄dictos inmitis ⁊ p̄clusis ac bacten⁹ obseruatis pactis ⁊ cō-
uētiōib⁹ etiā iuramēto p̄firmatiōe aplica vel quā firmitate alia robo-
ratis: necnō oib⁹ ⁊ singul⁹ q̄ clemēs ⁊ eugenij p̄fati in p̄dictis eoz l̄ris
voluerūt nō obstare p̄trarijs quibuscūq; quibus oibus (illa ac si de v̄bo
ad verbū insererent ⁊ derogatoriā derogatorias clausulas in se p̄tine-
rēt) p̄ntib⁹ p̄ exp̄ssis h̄ntes (illis alias in suo robore p̄mansuris) quoad
p̄missa sp̄aliter ⁊ exp̄sse derogam⁹. Aut si patriarchis archiep̄is ep̄is ⁊
rectorib⁹ p̄fatis seu quibuscūq; alijs cōiter vel diuisim a sede p̄fata indultū
existat q̄ interdīci suspēdi vel excōicari aut vltra vel extra certa loca ad
iudiciū euocari nō possint p̄ l̄ras aplicas nō faciētes plenā ⁊ exp̄ssā ac d̄
verbo ad verbū de indulto b̄mōi mentionē: ⁊ q̄libet alia dicte sedis in-
dulgētia generali vel sp̄ali cuiuscūq; tenoris existat p̄ quā p̄ntibus non
exp̄ssas vel totaliter nō in̄stas effect⁹ earū ⁊ p̄cessa i eis iurisdicciōis exe-
cutio impediri possit quomodolibet vel differri ⁊ de qua cuiuscūq; toto
tenore habenda sit in nostris litteris mentio sp̄alis. Nos enim ex nunc
illa ⁊ quecūq; alia que in futurū p̄ nos vel sedē aplicas quomodolibet
p̄cedi: statui: decerni: vel ordinari p̄tigerint p̄tra clemētis eugenij alioꝝ
q; p̄decessoꝝ p̄dicatoꝝ ⁊ p̄ntium l̄farum b̄mōi tenore: necnō si sec⁹ sup
bis a quoq; quauis auctate scienter vel ignoranter attentari contigerit:
irrita ⁊ inania nulliusq; roboris vel momēti esse decernimus. Et quia
difficile foret p̄ntes l̄ras ad singulas puincias originaliter destinare:
volum⁹ ⁊ dicta auctate decernim⁹ q̄ trāsūptis earū manu notarij publi-
ci ⁊ curie carū camere aplice aut alicui⁹ ep̄al vel archiep̄alis sigillo mu-
nitis ea p̄orsus in iudicio ⁊ extra vbicūq; exhibita vel ostensa fuerint
fides adhibeatur acsi originales l̄se forent exhibite vel ostense. Nulli er-
go oīno bolū liceat hāc paginā n̄oꝝ approbatiōis: p̄stitutiōis: ordi-
natiōis: statuti: decreti: concessiōis: indulti: volūtatis: applicatiōis:

8. fol.
99
p̄cedit p̄serua-
tores: fr̄ib⁹ ad
p̄cedenduz in
cāis suis

Inhibitionis: extēfiois: solidatiōis: mādati: 7 derogationis: infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si q̄s aut̄ hoc attentare p̄sumpserit: indignationem omnipotentis dei ac beatorū petri 7 pauli ap̄toꝝ eius se noverit incursum. Datū rome apud sanctū petrū. Anno incarnationis dñi ce millesimo quadringētesimo septuagesimo quarto pridie kl̄s septembris pontificatus nostri anno , quarto

Sixtus papa quartus approbat lras suorū predecessorū d̄ procuratore istituedo p̄ platos ordinis: 7 p̄cedit: fr̄es succedere posse ac si eēt in seculo. Q̄d postea declaravit nō habere locū i obsequiis. vt patet. fo. xxij.

Sixtus ep̄us servus servorum

dei ad p̄petuā rei memoriā. Dñi fructus vberes quos sacri ordinis fratrum minorum p̄fessores circa p̄pagationem religionis 7 fidei in agro militantis ecclesie per in crementum temporum magnis laboribus crebris vigilijs 7 indefesso animo produxerunt hactenus p̄ducunt ac in futurū producturos spe firma confidimus diligenter attendim⁹: dignus censemus 7 congruū: vt in ijs que illoꝝ p̄speritates 7 cōmoda cōcernere possent eos benignis favoribus p̄sequamur. Dudū siquidem felicis recordationis. Martinus papa quartus p̄decessor noster cupiēs honesta adhibere remedia q̄d dicti ordinis pura obseruatiā in suo vigore seruare: 7 vt fr̄es eiusdē ordinis excludis q̄buslibet sollicitudinib⁹ liberi⁹ 7 q̄ti⁹ diuini vacarēt obsequijs: ac offerentiū 7 donatiū aut in vltima voluntate relinquētiū dicto ordini seu illi⁹ fr̄ib⁹ aliq̄d p̄pter deū pia intētiō nō fraudaret: romana quoq̄ ecclia ad quā osum rex mobilium 7 immobilium q̄d fr̄es ipsi vt p̄t̄ ius p̄prietatis 7 dñiū nullo medio p̄tinet: 7 ad quā fr̄es ipsi quotiēs necessitas i gruebat vel vtilitas p̄suadebat recurrere soliti erāt a cura 7 sollicitudine p̄videndi eorūdem fratrum necessitatib⁹ releuari: necnō herediū 7 executorū piarū voluntatū defūctorū etiā negligētis obuiare: ipsiq̄ fr̄es sc̄dm̄ modos p̄missos 7 licitos relictis sibi elemosinis gaudere valerēt: p̄ q̄sdā lras suas aplica auctate 7 de p̄tatis plenitudine voluit: statuit 7 decreuit: q̄ sp̄ales p̄sone p̄ generalē ac p̄uinciales ministros ac custodes dicti ordinis noīande in p̄missis administratiōe legitimā ḡnālē 7 liberam dicta auctate gererēt: 7 veri legitimiq̄ administratores economi syndici 7 actores eēt: ac res ip̄as 7 eorū p̄ciū p̄dictas elemosynas noīe ipsi⁹ romane ecclesie reciperent 7 in ip̄oꝝ fr̄um vt: lites put eis liceret ex regula v̄l eius declaratiōe sicut 7 q̄n ab eis dē ḡnālī 7 aliq̄ ex p̄uincialib⁹ ministris custodib⁹ i p̄uincia v̄l custodia sibi decreta v̄l ab eis dē fr̄ib⁹ de ip̄oꝝ ḡnālīs v̄l p̄uincial' ministris ac custodis assensu foret regit: p̄uertere possēt 7 deberēt cū plena ḡnālī 7 libera p̄tate petēdi: exigēdi: recipiēdi: alienandi: transigēdi: paciscēdi: p̄ueniēdi: p̄mittēdi: renūciādi: refutādi: q̄tatiōne faciēdi: p̄parēdi: agēdi: defēdēdi: ac in alijs eorū de calūnia vitāda 7 de vitate dicēda iurādi: 7 cuiuslibet alteri⁹ generis iuramētū p̄stādi: cū illis 7 contra illos qui h̄mōi res mobiles 7 immobiles aut p̄ciū earū vel relictas elemosynas fr̄ib⁹ i testamētis occuparēt v̄l violēt auferēt siue p̄ voluntatē fr̄is q̄mōlibet detinerēt: 7 ḡnālī i oib⁹ cāis p̄ reb⁹ 7 locis h̄mōi ad ip̄am romanā eccliam spectantibus ip̄soꝝ h̄ atrū vsū cōcessis: nec non pro imunitatibus: libertatibus: iuribus: p̄uilegijs 7 indulgentijs

202: sine cuiuslibet dationis aut cautionis onere prefata auctoritate in iudicio 7 extra plenam generalē 7 liberam potestatem haberēt. Concessit quoq̄ eis dē generalī 7 p̄uincialibus ministris necnon custodib⁹ plenā generalē 7 liberam potestatem p̄sonas huiusmodi q̄ nō essent de dicto ordine pro singuloꝝ locoꝝ indigentia nominandi: 7 personas easdem ac earum q̄ iūbet reuocādi: 7 eorū loco alios subrogandi vel nominandi per supradictum modū nominatiōis quotiens opportunū foret qui eādē in predictis vel similit̄ haberēt potestatem. Et deinde pie memorie Martinus papa. v. etiam p̄decessor noster p̄ alias litteras suas cōcessit prefato generali (donec aliud per sedē apostolicā foret ordinatū) facultatē concedendi procuratorib⁹ domoꝝ 7 locoꝝ dicti ordinis p̄ tempore existentib⁹ vt: possessiones 7 bona quecūq̄ mobilia 7 immobilia ac annuos proventus hactenus prefato ordini 7 eius cōuentib⁹ relicta 7 in posterū relinquenda aut alijs nominibus acquisita vice 7 noīe romane ecclesie recipere: tenere: 7 possidere: ac ip̄oꝝ fructus reddit⁹ 7 p̄uentus: p̄tere exigere 7 percipere ip̄soꝝ in cōmodum 7 vtilitatē ip̄orum fratrum conuentuū 7 locoꝝ eorūdem 7 alias in vsus eius quib⁹ relicta 7 deputata forent dūtaret: 7 de ip̄oꝝ fratrum consilio requisitione 7 assensu conuertere 7 exponere possent 7 deberēt prout in singulis dictorum p̄decessorū litteris huiusmodi plenius continetur. Cum aut̄ sicut exhibita nobis nuper pro parte dilecti filij sancti de vtino dicti ordinis generalis ministri 7 theologie professoris petitio cōtinebat: nosq̄ etiaz dū in minoribus constituti ipsi⁹ ordinis generalis ministri fungemur officio experientia cōprobauim⁹: dicti ordinis fratres dño benedictente pullulauerint q̄ p̄pter eorum multiplicatiōe frigescente nōnunq̄ erga eos in nōnullis mundi partibus fidelium charitate ex incerta mendicitate 7 minutis elemosynis se sustentare: 7 illis qui sacre theologie studijs vt eorū ingenia roze sapiētie illustrata multos ad fertiles actus dirigere possent operam p̄bēt necessaria ministrare: structuras 7 edificia domoꝝ dicti ordinis cōseruare nō possunt illaq̄ plurimū ad ruinā tendere dignoscatur: 7 a nōnullis reuocetur indubiū. an persone p̄ eorūdem generalē 7 p̄uinciales ministros ac custodes iuxta litteras prefate martini quarti p̄decessoris nostri p̄ tempore nominate hereditates in quib⁹ domus seu fratres dicti ordinis aut domoꝝ eorūdem ecclesie vel capelle aut picture seu fabrice instituuntur vel substituuntur: 7 que ad eos (si capaces foret) alias deuoluerētur petere consequi 7 habere possint noīe prefate romane ecclesie: 7 bona hereditatū earūdem vende re 7 in vsus licitos eorūdem fratrum conuertere valeāt iuxta predictarū litterarū contentiā: fuerit q̄ p̄pterea pro parte dicti sancti de vtino nobis humiliter supplicatum vt voluntatē: statutū: decretū: p̄cessiones ac quascūq̄ alias litteras a sede aplica circa p̄missa dicto ordini concessas ac in illis contēta dicta p̄decessorū pro illorum subsistentia firmiori nostre approbatiōis munimine roborare: ac alias predictoꝝ fratrum necessitatib⁹ opportune prouidere de benignitate aplica dignaremur. Ita igitur p̄fati ordinis q̄ omnium cōditorū gratissimus ē 7 pie

Secūdus.

deuotioni fidelium acceptus: ut illius personarum quarum predicationibus uerbi
et euangelice ueritatis sacrarumque eloquiorum explanatione consilijs et chari-
tatiuis admonitionibus fideles ipsi circa animarum suarum salutem magna como-
da consequuntur: statum prosperum et felicem intensis desiderijs affectates
necnon pias decedentium quorum amplius non redit arbitrium voluntates exe-
cutioni mandari: et ex eis que diuine propiciationis intuitu pia largitione
fidelium conceduntur structuras et edificia domorum dicti ordinis ac stu-
dium sacre theologie in ordine predicto manu teneri: et eiusdem ordinis
professoribus huiusmodi studio vacare uolentibus ut id comode facere
possint subueniri: christiane rei publice per maxime utile ac necessarium
fore ac inter summe meritoria et deo grata opera non immerito connumera-
ri posse et debere putari: huiusmodi supplicationibus inclinari predictas
et quorumcumque aliorum romanorum pontificum etiam predecessorum nostrorum
presertim recolende memorie eugenij pape quarti circa premissa dicto
ordini similiter concessas litteras applicas et in eis contenta dicta auctori-
tate applica et ex certa scientia ac de plenitudine potestatis supradicte pre-
sentium tenore approbamus: ac robur perpetue firmitatis obtinere et ob-
seruari debere decernimus. Et nihilominus uolumus ac eiusdem auctoritate
scientia et potestatis plenitudine statuimus et ordinamus: quod decetero
perpetuis futuris temporibus institutiones et substitutiones: relictas: lega-
tas: donationes inter uiuos et causa mortis: alieque pie et non pie dispositio-
nes quocumque quocumque nomine nuncupentur tam simplices et pure quam condicio-
nales et modales: fratres et domos dicti ordinis ipsarumque domorum eccle-
sias: capellas: picturas et fabricam seu illorum comodum et fauorem quomo-
dolibet concernentes hactenus facte et in posterum perpetuis futuris tempo-
ribus facienda: etiam si in tempore institutionum: substitutionum et relictorum fidei com-
missorum: legatorum: donationum: aliarumque dispositionum huiusmodi fratres ipsi
in quorum fauorem emanaret non dum ordinem predictum ingressi foret: eisdem
romane ecclesie et de illa ordini et fratribus in locis eorundem facte esse intel-
ligatur: et eundem plenarium sortiantur effectum quem sortiretur si nominatis et
expresse prefate romane ecclesie et de illa ac in eius fauorem facte foret: nec
possint preteritu incapacitatis eorundem fratrum quouis modo de inuali-
ditate notari. Hereditates uero que eiusdem fratribus si in seculo foret ab
intestato deferretur prefate romane ecclesie que ipsorum fratrum locum quo
ad hoc tenet deferatur: ipsa quoque romana ecclesia in quo ad hereditates et
bona que ordinem ipsum ingrediens sub conditione mortis eorum sine filiis
restituere grauati sunt: filiorum locum teneat: sicut tenet monasteria propriis
beneficiis in eorum: si tales grauati illi ingressi foret. Quod eadem romana ecclesia
et per ea illius syndici iuxta litteras predictas martini quarti predecessoris nostri pre-
fati tenore per typum nominati in substitutionibus: relictis: legatis: donationibus:
aliisque pijs et non pijs dispositionibus predictis: necnon ex illis que ab intestato
professoribus dicti ordinis (si capaces foret) deferrentur: hereditatibus et bo-
nis que ingrediens ordinem ipsum sub conditione mortis eorum sine filiis resti-
tuere grauati sunt id totum petere: plegare et habere possint: ac si institutiones:
substitutiones: relictas: legatas: donationes alieque dispositiones huiusmodi: in

Tractatus

f. 0.

64

ipsius romane ecclesie utilitate nominatis emanassent uel emanaret: ipse ab
intestato hereditates ipsi romane ecclesie sine ipsi fisco delate forent: et quod
retineret filij talium et restituendo sub conditione mortis sine filiis grauatoz
si extaret. Habeat quoque syndici prefati circa premissa pariter: quam idem martinus
quartus predecessor eos habere uoluit circa in eisdem litteris suis potentiam facultatem.
Uolumus tamen quod bona que eos nomine eiusdem romane ecclesie premissa et presertim
litterarum tenore vigore consequi poterit iuxta eorundem tenore alienare et in
usus licitos eorundem fratrum (presertim in fabricam et restaurationem structura-
rum et edificiorum domorum fratrum eorundem necnon manutentionem studij sacre
theologie et studij in illa sustentatione) conuerti debent et teneant de
consilio et assensu fratrum et capituli conuerti uel loci cui talia relictas et legata
sunt antequam dicti generalis uel ministri puincialis etiam accedente. Non ob-
stantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis ac dicti ordinis reglari-
bas institutis et illorum declarationibus: necnon iuramento confirmatione apo-
stolica uel quibus alia firmitate roboratis statutis: consuetudinibus: ceterisque
contrariis quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre ap-
probationis: decreti: uoluntatis: statuti et ordinationis infringere: uel ei an-
tu temerario contraire. Siquis autem hoc attetare presumpserit: indignationem
omnipotentis dei et beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Da-
tum rome apud sanctum petrum Anno incarnationis dominice millesimo quadringentesimo
septuagesimo primo pridie kalendas martij Pontificatus nostri anno .i.

Clemens episcopus seruus seruo

romani dei dilectis filiis magistro et fratribus ordinis predicatorum
necnon ministro generali ordinis fratrum minorum. Salutem et
apostolicam benedictionem. Obtemperate diuini nominis cuius cultui sub sa-
cre vestre religionis obseruantia studetis mente deuotissima deservire:
votis uestris libenter annuimus et petitiones uestras in his que digne
deposuistis fauorabiliter exaudimus. Ex parte siquidem uestra fuit pro-
positum coram nobis quod nonnulli prelati clerici et laici in diuersis mundi par-
tibus constituti asserentes uos mundo fore mortuos nec ualentes propriis
possidere: uos occasione huiusmodi a quibuslibet successione excludere
uoluerunt. Quare pro parte uestra fuit nobis humiliter supplicatum: ut
ne contingat uos propter huiusmodi presumptionem talium aliquod incur-
rere nocentium: congruum remedium adhibere paterna diligentia curare
mus. Nos itaque uestris petitionibus benignus attendentes auctorita-
te apostolica declaramus: quod uos in temporalibus bonis in quibus suc-
cederetis in seculo existentes licite possitis succedere et bonorum ipsorum pos-
sessionem apprehendere ac uedere libere bona ipsa eorumque preteritum in utilitate ue-
stra querere: prout uobis melius uidebitur expedire. Vniuersas autem in dictis
suspensionis et excommunicationis sententias que presertim declarationis tenore per quecum-
que fieri poterint: decernimus irritas et inanes. Nulli ergo omnino hominum liceat
hanc paginam nostre declarationis ac constitutionis infringere uel ei an-
tu temerario contraire. Siquis autem hoc attetare presumpserit: et cetera. Datum perusij .ii. idus februarii
pontificatus nostri Anno Primo.

Clemens papa
quartus concedit
fratres predica-
tores et mino-
res conuentua-
les posse succe-
dere in bonis
parentum suorum
et aliorum licite
et eis dispo-
nere ad eorum
libitum.

Tractatus

Sirtus papa
q̄rt⁹ concedit
qlures gfas ⁊
exemptōes or
dinib⁹ mendi
cantuz vt pa
ret in bulla p
fenti q̄ dicitur
aurea;

Sirtus ep̄us seruus seruoz

dei ad perpetuā rei memoriā. Sacre predicatorū ⁊ mi
noꝝ fratru ordinis instar duoz primozum fluminum ⁊
celestū voluptatum ⁊ amenitatum paradiso egredien
tium: sacrosancte vniuersalis ecclesie terram ne mundanaz cupiditatū
⁊ vitioꝝ calore arefcat preclare doctrine virtuosozq; operum multipli
ciū meritoꝝ imbrib⁹ irrigātes magis atq; magis illā indies fructuosā
efficiūt. **¶** Si sunt duo seraphim q̄ in sublimē ⁊ replatōis ⁊ sacrificij amo
ris alis eleuati a terrenisq; rebus abstracti: assidue diuinaz laudum cla
more ⁊ immensoꝝ beneficioꝝ humano generi a summo opifice deo ex
hibitoꝝ declaratione seruentissimis predicationib⁹ populos instruēdo
ad celeste iter dirigēdo insistentes: multiplicata talenta eis credita do
mino deo munde segetis animaz scilicet redēptoris n̄i iesu ch̄risti pre
ciosi sanguinis effusione redemptaz copiosos in horrea sancte eccle
sie manipulos referunt. **¶** Si sunt due tube p̄ quas d̄ns precepit ad pplm sa
cri euangelij: populū vniuersuz assidue predicationib⁹ aduocare: vt in
omnem terrā exiret sonus eoz ⁊ redderet sibi pplm acceptabile bonoz
operū sectatoꝝ. Ad predicatorum igitur predicatorū ⁊ minoz fratrum
ordines quos eozum amplissimis meritis vberimīs fructib⁹ quos in
dei ecclesia continue afferūt pre ceteris paterna charitate diligimus, n̄e
cōsiderationis intuitū dirigētes: illa eis libēter cōcedim⁹ q̄ in eis opta
te quietis fructum inducāt ⁊ statū eoz faciant pacificū ⁊ trāquilluz. Du
dum siquidē vt ordinū eozūdem professoz statū ⁊ geti cōsulerem⁹: mo
tu proprio nōnullas litteraz diuersoz romanoꝝ pontificū predecesso
rum n̄ozum dictis ordinib⁹ concessas ⁊ in illis contēta approbanim⁹:
⁊ quo ad aliqua declarauim⁹: ampliauim⁹ ⁊ extēdim⁹: ac nonnulla
eis de nouo concessim⁹: prout in diuersis n̄is litteris desuper cōfectis
plenius continetur. Cum autē sicut postmodū accepim⁹ per huiusmodi
ampliationes: declarationes: extēsiōes ⁊ cōcessiōes: ad huc totali co
rūdes ordinū ⁊ illozum p̄fessorū quieti plene (vt expedit) nō cōsulatur:
asseraturq; a nōnullis: per easdē litteras omnes gfas spirituales ⁊ tem
porales dictis ordinib⁹ ⁊ eoz domibus ⁊ fratribus a p̄decessozib⁹ n̄is
cōcessas: approbatas non fore. **¶** Nos attēta meditatione p̄santes quā
tum vtilitatis ad exaltationē ch̄ristiane fidei ⁊ euāgelice veritatis ordi
num predicatorū p̄fessozes hactenus attullere ⁊ afferre valeāt adiunāte
d̄no in futurū: ac propterea volētes vt tenemur eoz tranquillitati vbe
rius prouidere: motu simili non ad ipoz fratrum ⁊ soꝝoz aut alteri⁹ p̄
eis nobis sup hoc oblate petitionis instantiā sed de nostra mera liberali
tate ⁊ ex certa scientia: quasq; litteras ⁊ gratias spirituales ⁊ tēpora
les concessiones ⁊ indulgentias ac peccatoꝝ remissiones in genere vel
in specie fratribus ⁊ soꝝozib⁹ predicatorum ⁊ minozum ordinum ⁊ do
moꝝ eozūdem necnō visitantib⁹ eoz ecclesias ⁊ capellas ⁊ oratoria
concessas: quaz tenozē ac si de verbo ad verbū p̄sib⁹ insererētur habe
ri: volum⁹ pro exp̄presso: p̄sitiū tenozē approbam⁹ ⁊ robur firmitatis

5418

parat ordines predicatorū
fluminū fluminib⁹ p̄
d̄si ⁊ duob⁹ seraphis p̄
ab⁹ tubis

multiplicato talenta
ferunt manipulos ⁊ offea
d̄m

Secūdus

perpetue obtinere decernimus. **¶** Proq; potiori cautela aplica auctate d̄
nouo iurta lfarum desuper concessarū continentia ⁊ tenozē concedim⁹
⁊ largimur. Et vt eccleie domus ⁊ oratoria p̄dicatoꝝ ⁊ minoz ordinum
predicatoꝝ per vniuersū orbem constructe ⁊ edificate ⁊ que construi ⁊ edi
ficari contingat in futurum congrua deuotiōe a x̄pi fidelibus visitētur
ac que imp̄fecte sunt perficiātur ⁊ ad cōplementū deducātur ac comple
te conseruetur ⁊ manu teneatur: necnon paramētis ⁊ alijs ad diuinum
cultū necessarijs debite ornētur: ip̄iq; x̄pi fideles ad dictas ecclesias eo li
bentius confluant ⁊ ad p̄missa manus p̄mptius porrigant adiutrices
quo ex hoc ibidem dono celestis gfe conspexerint se relectos: De omni
potentis dei misericordia ac beatoꝝ ap̄toꝝum eius petri ⁊ pauli aucta
te confisi: vniuersis ⁊ singulis x̄pi fidelibus vtriusq; sexus vere peniten
tibus ⁊ confessis qui ecclesias ⁊ oratoria domoz fratrum predicatorum
in singulis sancti d̄nici ⁊ sancti francisci centum annos ⁊ totidem qua
dragenas ⁊ in sanctis petro martyre thome d̄ aquino vincētij ⁊ san
cte katherine de senis ac sanctoz Antonij de padua ⁊ Ludouici ep̄isco
pi Bernardini ⁊ sancte Clare ⁊ beate Melisabet festiuitatū diebus a p̄
mis vesperis ⁊ per totum diem ipsarum festiuitatū quinquaginta ānos
⁊ totidem quadragenas deuote visitauerint annuatim ⁊ manus ad pre
missa aut eozum aliqua porrexerint adiutrices de iniunctis penitētis
eis nunc relaxamus p̄sitiū perpetuis futuris t̄pibus valituris. Et vt
predicatoꝝ predicatorum ⁊ minoz ordinū fratres tanto seruentius diu
nis beneplacitis insistant quāto maioribus sp̄ualib⁹ se viderint gratijs
fore munitos: oibus ⁊ singulis predicatorū ⁊ minoz ordinū predicto
rum p̄fessoribus qui nunc ⁊ pro tempore perpetuo erunt: vt confessor
idoneus eozūdem ordinū quem quilibet pro se de sui superioris licētia
duxerit eligendū eozūdem cōfessione diligenter audita pro cōmissis per
eos excessibus ⁊ peccatis semel in vita in forma confessionalis per nos
edita in mortis articulo plenariā absolutionē ⁊ peccatoꝝ b̄mōi remissi
onem impendere valeat: etiam si ante factā eozūdem ordinū p̄fessiones
eos decedere cōtingeret: similibus motu scia ⁊ auctate indulgem⁹. fa
cultatem vero a p̄decessozibus n̄is concessam magistro generali prio
ribus p̄uincialibus ⁊ p̄uentialibus ac eoz vicarijs predicatorū ⁊ gene
rali ac p̄uincialibus ministris ac eoz vicarijs necnon custodibus mino
rum ordinum predicatorū sup absolutiōe fratru eozūdem ordinū suozum
⁊ dispensatione cum eisdem in quibuscūq; casibus (preterq; illis p̄ qui
bus essent ad sedem aplicam mittendi) ⁊ per nos approbatā cum d̄cla
ratione casuum pro quibus mittendi sunt perstringentes: volumus qd
magister ⁊ minister generales eozumq; vicarij ⁊ illi quibus ipsi pro tē
pore duxerint p̄mittendū duntaxat ⁊ non alij facultate predicta decete
ro vt possint: illam oibus alijs penitus adimētes. Et ne propter mo
nasteria monialium seu soꝝoz sub cura ⁊ institutis ordinis predicti fra
trum predicatorum ⁊ sancte Clare seu sancti Damiani ordinū sub eius
dem fratru minoz ordinis cura degentia: sancti d̄nici ⁊ sancti francisci
de p̄nia nuncupatoꝝ ordinū vtriusq; sexus personas: contingat. eozūde

Parifici monialium
i. 93. folo

Secundus

fratrum quietem turbari: motu scientia et auctoritate predictis statuimus: quod
 bñdōi monasteria et loca eorūq; abbatissē posse procuratores syndici ob
 lati et vtriusq; tertii ordinis predicti de pnia nūcupate persone predictę:
 eidem pñilegijs: et immunitatibus: gratijs: fauoribus: concessioibus:
 indultis spūalibus et temporalibus predictis fratrum predicatorum et
 minorum ordinibus et illorum professoribus: domibus et locis: ac pu
 ratoribus: et syndicis: oblati: et conuersis: seu alijs quomodolibet per
 predecessores nostros aut nos hactenus concessis: et in posterum conce
 dendis quantis auctoritate (quatenus earum serui et statui non contrad
 cant) libere et licite vti possint et debeant in omnibus et per omnia pro
 fus et sine vlla differentia ac si eidem monasterijs: locis: et personis: ab
 batissis: syndicis: procuratoribus: oblati: et conuersis sororum et mo
 nialium eorūdem ac personis vtriusq; sexus de penitentia huiusmodi
 nominatim concessę forent et concederentur expresse. Preterea quia vt
 intelleximus exortis nonnūq; controuersijs inter locorum ordinarios
 eorūq; vicarios seu officiales et curatos et fratres predicatorum ordinu
 varijs occasionibus: locorum ordinarij eorūq; vicarij seu officiales et
 curati predicti ne xpi fideles fratribus ipsis pias elemosinas erogare p
 samant: suadere ac etiam sub censuris inbibere ac erogantes excomuni
 catos fore predicare seu predicari facere seu pñunciare presumunt: loco
 rum ordinarijs eorūq; vicarijs seu officialibus et curatis predictis ac
 etiam alijs quibuscunq; dicta auctoritate mandamus: vt ab huiusmodi p
 suasionibus: inbibitionibus: et mandatis: decetero pro fus et omnino
 abstineant: decernentes inbibitiones ipsas et mandata nullius existere
 firmitatis: et illis contraueniens censuris huiusmodi minime ligari: ac
 eosdem persuadentes et inbibentes mandatoq; nostro huiusmodi obtē
 perare nō curantes (nisi penituerint et persuasiones et inbibitiones ac
 predicta renocauerint infra triduum postq; desuper requisiti fuerint) eo
 ipso ordinarios interdictum ingressus ecclesie ac suspensiones a regimi
 ne et administratione suarum ecclesiarum: alios vero inferiores ab eis
 excommunicationis sententiam incurrere. Cum autem nonnulli ad ordi
 nes predictos predicatorum et minorum specialem gerentes deuotiōis
 affectum eorum cadauera cum habitu fratrum predicatorum vel mino
 rum seu fratrum vel sororum de penitentia vtriusq; ordinis predicatorū
 sepeliri mandent: et persepe anteq; moriantur habitum huiusmodi eis
 postulant exhiberi: decernimus habitum huiusmodi per priorem dom
 ordinis predicatorum aut guardianum domus ordinis minorum loci
 in quo tales decedere contingeret: vel per superiorem prelatum ipsoru
 ordinum et domorum seu prioratū et guardianie vel cui illi duxerint cō
 mittendū dūtarat et nō per aliū quouis auctoritate vel pñatōe fungente ex
 hiberi debere: qui pñictū habitū recipietib; declarare teneat apud eorū
 ordinū ecclesias debere sepeliri in eorū obitu quoz bituz suscipiat: et illoz
 sic indutoz cadauera sic discoopta nullo pallio vel tegumēto supimpo
 sito cū bitu bñdōi ad sepulturā deferri posse: ordinarioz etiā sub cēsuris
 pñibitōe et ordinatiōe locoz qualibet in pñariū edita nō obstāte: quas

3° ordo fransu de de
 pnia p illa q parat
 pñibitōe deb pñatōe
 seq. fo h 9. 2. plana et

8 folio 50. ad fi.
 de deb. q. 9. q. 1. da
 zetuz abito pofet
 facile in q. 10. de
 hōm. q. 1. l. 1. de
 accip. de hōm.
 abito ipis

Calixtus ad hunc spū h. ita legi i alio h. ordines fransu sal
 ut nec ipso ano. 1191. ut in tabula eius patz in pte hu
 bitz

Tractatus

quo ad hoc modificamus. Et ne ex habilitatiōibus ad vnū vel plura be
 neficia ecclesiastica in titulū vel cōmēdā obtinēda cū facultate vt inter is
 donec illa assequat pro capellanis alioz in beneficio deservire: et q; etiā
 postq; beneficia bñdōi assecuti fuerint in domib; dicti ordinis residere:
 cameras habere in illis: et in generalib; capitulis fratru eorūdem predi
 catoz et minorū ordinū vocē actiua et passiuam habere: ac pñilegijs: fa
 uorib;: gratijs: et indultis cōcessis ipoz ordinū pñessorib; gaudere pos
 sint: pñatis ordinib; et illoz pñessoribus grausmē inferat: eidem motu
 et auctoritate decernim; bñdōi cōcessas et quas ei concedi cōtingit habilita
 tionis lras intelligi et interpretari debere: vt frēs ipi quib; lse bñdōi con
 cessasunt et pcederēt in posterū quādocūq; per sedē pñictā: postq; aliq; bñ
 ficiū adepti fuerint pacifice aut p capellanis in aliquib; ecclesijs cepe
 rint deservire pñcessiōibus pñictis put vocē actiua et passiuā residentias
 in domib; dictoz ordinū ac etētione dictarū domoz: camerarū: et alia
 que ordinū pñatoz sunt cōcernētia de eoz ordinū pñatoz cōsensu dūta
 rat gaudere possint et nō alias nec alio modo. Idē statuētes de pñotis
 ad cathedrales etiā titulares appellatas ecclesias et alias dignitates eccle
 siasticas. Ceterū vt dictoz ordinū pñessores qui inquisitores heretice
 prauitatis p tpe diuersis mūdi ptibus deputatur: tāto diligentē eoz
 officia studeant exercere ac ab illicitis et eis pñibitis abstinere: quanto
 cognouerint posse eorum errores facilius corrigi et puniri: q; magister
 predicatorum et minister minorum ordinū pñictoz generales pñati nūc et
 p tpe existentes gesta pro tpe per ipsos inquisitores suoz ordinū respe
 ctuē examinare: et querelas ptra illos ppositas audire: ac sup illis quā
 tum eis iustū et equū vide bitur statuere et ordinare: et si eos in aliquo deli
 quisse inuenerint: illos iuxta excessuū exigentiā etiā p eoz ab officio āmo
 tionē ac alias corrigere et punire: dictosq; inq; sitores scdm q; equū et iu
 stū aut necessariū videbit (nō tñ in vna eadē diocesi multiplicare) libere
 et licite valeant. Et pñicatoz in minorū et contra: minorū ordinū pñictō
 rū inquisitores in pñicatoz ordinū huiusmodi pñessores quoscūq; of
 ficio inquisitionis bñdōi fungi: illudq; exercere nullaten; possint: absq; se
 dis aplice licentia speciali de pñibus lris specificam et expressam faciē
 te mentionem. Postremo quia predicatorum et minorum fratru pre
 dictoz ordinum pñessores pro fidei catholice dilatatione: incremēto
 et defensione: continue indefesse laborant: et eorum exemplari vita: predi
 cationibus verbi dei: audientia confessionum: sana doctrina: assidua sa
 crarum litterarum instructione: et deuota diuinorum officiorum celebra
 tiōe: hereticoz extirpatione: alijsq; in numeris pijs opatiōibus: pre cete
 ris ordinum mendicantium pñessoribus fructus in ecclesia dei saluta
 res copiosius attulerunt hactenus et continue afferre nō cessant: atq; al
 laturus in futurum deo propitio spe firma tenemus: et propterea conue
 nit: vt ipsi pre ceteris ampliores fauores et gratiarū prerogatiuas a pre
 fata sede recipiant et reportent: aliozq; ordinū mendicantiū indultis et
 pñilegijs apud sedē pñatā gudeāt ne illis inferiores cē videāt oēs et sin
 gulas grās: pñcessiōes: et pctōz remissiōes: immunitates: exēptiōes: facul
 tates

cōcedit q; ma
 gister pñicato
 ruz et minister
 minorū possint
 examinare et cor
 rigere inq; sito
 res heretice p
 uitatis.

ccedit q; pñati
 ordines. vide
 licet pñicatoz
 et minorū gau
 deāt indultis
 et pñilegijs a
 lioz ordinū et

8. folio.

tates: privilegia: et indulta spūalia et tpalia qualiacumq; sint eremitarum sancti augustini et carmelitarum et seruoꝝ beate marie fratru ordinibus et illorum ecclesijs: et oratorijs et domibus: prioribus: fratribus: et sororibus: conuersis: et oblatis: et vtriusq; sexus personis de pnia nuncupatis a predecessoribus nostris romanis pontificibus predictis et a nobis aut alijs auctatem hntibus (que oia ac si noiatiim exprimeretur haberi hic volumus pro sufficienter expressis) coniunctim vel diuisim in genere vel in coi concessa eisdem et eorum cuilibet: predicatoru et minorum fratrum ordinibus: domibus: ecclesijs: oratorijs: generali magistro: ministro: prioribus: et ministris puincialibus: conuectualibus prioribus et guardianis: sororibus: oblatis: conuersis: et vtriusq; sexus tertij ordinis seu de pnia nūcupatis et alijs eorūdem ordinu personis de nouo concedimus: et in eis locum habere volumus ac si eisdem noiatiim directe et expresse concessa fuissent. Adāantes etiā motu: scia: et auctate predictis vt dum priuilegioꝝ: indulgentiarum: proगतinarū: cōcessionū: exemptionū: imunitatū: facultatū et indultozum: dictoz fratrum eremitarum sancti Augustini Carmelitarum et seruoꝝ sancte marie originales littere seu trāsūpta autētica ex illis p et in fauorem ecclesiarum domoz et fratrum predictozum predicatorum et minoru ordinu adducerentur vel exhiberentur: eadem fides indubia exhibeatur tam in iudicio q̄ extra iudiciū et alijs locis quibus opus fuerit: ac si pro et in fauore dictozum ordinum: ecclesiarū: domozum: et fratrum pdicatorum et minorum a sede aplice emanassent ac eis et cuilibet ipsoꝝ fuissent immediate pcesse. Inhibentes districtius ipis locozum ordinarijs sub interdicti ingressus ecclesie et suspensiois a regimine et administratiōe suarum ecclesiarū et parochialiu ecclesiarū rectoribus et alijs quibuscūq; sub excoicationis late sententie et priuationis earūdem ecclesiarum parochialium et omniuz alioꝝ beneficiorum ecclesiasticozum que obtinent: necnon inhabilitatiōis ad illa et alia imposterum obtinenda penis eo ipso qui contra fecerint incurrendis: ne personis quibuscūbet ecclesiasticis vel secularibus in genere vel in specie directe vel indirecte aliquid inibeant: precipiat ordinent: vel statuāt: quo minus ordines predicti illozum domus et p fessozes predictis gratijs sibi concessis libere vti possint. Non obstātibz quibuscūq; aplice suspēsiōibus: reuocatiōibz: restrictiōibz: ac i puincialibus et synodalibus concilijs editis generalibus vel specialibz pstitutiōibus: necnon parisien. et alioꝝ locoꝝ generalium studioꝝ vniuersitatibus et curie vicegerentie Auinionis et quibusuis ordinarijs prelatis et personis concessis et cōcedēdis lris et priuilegijs: ac per illos deputatis in eis pseruatoribus priuilegioꝝ huiusmodi facultatibus et iurisdictione cum quibusuis clausulis etiam derogatoriariū derogatorijs ac fortioꝝibus et insolitis: quibus oibus illa etiaz si de eis eozūq; totis tenoribus et datis non per dmōi generales clausulas etiam spālem mentionē importantes: sed specifica et indiuidua ac de verbo ad verbū seu queuis alia mentio habenda esset pstitibus pro expressis habentes: illis alias in suo roboꝝe pmanuris: quo ad premissa specificē et nomina

Nonit penas q̄s incurrūt p-lati et alij non obediētes, seu aliquid in contrariū mandantes.

Nonit vō ob stācias q̄s notabis.

tin derogamus: et ea nemini in pndiciū premissoz suffragari posse aut debere: et irritā et inane quicq; secus cōtigerit attentari decernimus: nec nō omnibus illis que in dictis lris nris pretatis ordinibz cōcessis volumus non obstare ceterisq; ptarijs quibuscūq;. Verū qz difficile foret presentes lras ad singulas puincias originaliter destinare: volumus et dicta auctate decernimus: qz trāsūptis earū manu notarij publici et curie carum camere aplice auditoris vel pectoris qui est vel p tpe crit: aut alicuius archiep̄alis vel ep̄alis seu cuiuscūq; in dignitate pstituti sigillo munitis: ea p̄ozsus in iudicio et extra vbicūq; exhibita vel ostensa fuerit fides exhibeat indubia ac si ipse originales ipse forent exhibite vel ostense. Nulli ergo omnino hominum liceat hāc paginā nostre approbatiōis: cōstitutiōis: pcessionis: largitiōis: indulti: prescriptiōis: volūtatis: ademptionis: statuti: mandati: decreti: inhibitionis: et derogationis infringere: vel ei ausu temerario ptraire. Si q̄s aut hoc attentare psumpserit: indignatiōe oipotētis dei et b̄toꝝ petri et pauli aploꝝ eius se uouerit incursum. Datum rome apud sanctū petrum. Anno incarnationis dñice millesimo q̄dringētesimo septuagesimo nono septimo kl̄s augusti pōtificatus nostri Anno octauo

Jus ep̄us seruus seruoꝝum

dei. Dilectis filijs vicario generali et vniuersis fratribz ordinis beati francisci de obseruatiā nūcupatis in vltra montanis ptibus pstitutis: salutē et aplicam b̄ndictiōnē. Circa regularis obseruatiē pfectozes sollicitudinis nre vices libeter impēdimus: vt et eoz religio salutarē fructū secundus afferat ipiōꝝ in cremenis p̄tinuis laudabili in dño p̄ficiant: dubietates oēs p q̄s eoz mentes possint ambigue reddi: eas p̄sertim q̄ sup p̄cessis eis a sede aplice gratijs et indultis circa eoz modū viuēdi ac salutarem regule obseruantia ordinatis oriūtur e medio tollimus: ac eadem aplice declaratiōis luce illustramus. Lū itaq; nup accepimus fuisse aliqui nōnullos qui dubiū ducerent vtrū vos qui in p̄fessione regule vestre videmini obligati viuere sub obedientia ministroꝝ ordinis iurta ipsius regule a b̄to frāncisco edite et per sedē aplicā multipliciter p̄firmate et approbate lram: cū nunc ex p̄cessione et determinatiōe aplicā p̄sertiz felicis recordatiōis Eugēij. iij. et Nicolai. v. romanoz pōtificū nfoꝝ p̄decessoz et nra: vestros superiores vicarios appelletis et non ministros: regule ipsius mandati adimpleatis: an potius p̄ter illā agentes grauiter et p̄tra votū p̄fessionis p̄sertim obediētie delinquatis: vnde factū sit vt in p̄sciētis aliquoz ex vris p̄pterea scrupulū aliqui suboriat ex eoz snia qui aplicas p̄fatas determinatiōes nō ad plenū intelligūt. Volētes sup h̄mōi ab̄guitate vobis p̄sulere et p̄sciarū vfarum quieti de benignitate aplicā p̄uidere: oimq; mētes p̄terea de vfo statu ambiguas paternali affectu q̄tū in nobis est quietas reddere: et salubriter attēdētes qz sicut sine apostolice sedis auctate nulla regula seu modū religiose viuēdi recte instituitur aut declarat neq; interpretari p̄t. Ita in eius ptate est et instituta si ve

Pius papa. ij. declarat vicarios obseruatiē esse veros ministros: q̄les voluit b̄t̄s franciscus i regula

lit in melius commutare: et put uicentium in eis aliarum salutem nonerit conuenire suo arbitrio ordinationes nouas ac determinationes instituire: et prelatoy eorundem uocabula ac denominationes imutare: alterare: et interpretari: auctoritate apostolica et ex certa nostra scientia interpretamur et declaramus: quod cum sedes prefata uel familie de obseruancia post generale totius ordinis ministerium generale et puinciales vicarios ministroy loco: certis pijs et sanctis respectibus esse uoluerit et decreuerit: vicarij ipsi qui uobis presunt et quibus uos ex debito professionis uel predicte obeditis: uerij et indubitati uestri ministri et tales quales beatus franciscus regulam prefatam condens fore intendebat sunt et perpetuo erunt: quoad uelq; apostolica sedes in cuius arbitrio consistit aliud alio tunc respectu ordinare statuerit: differentes a predictis ministris solo nomine: et id ex premissa determinatione apostolica quas ipsi quoque presentium tenore ex simili auctoritate et scientia rata et gratam habentes confirmamus et approbamus. Nosque qui eisdem vicarijs obeditis secundum determinationem predictam sedis apostolice: regule uel prefate et precipue in ea parte ubi est. Precipio firmiter scribis uniuersis ut obediant suis ministris: plene et integre satisfactis. pleneque et integre satisfacere auctoritate prefata presentibus decernimus et declaramus. In contrarij facientibus non obstantibus quibuscunq;. Datum rome apud sanctum petrum Anno incarnationis dominice millesimo quadringentesimo sexagesimo tertio pridie idus ianuarij pontificatus nostri Anno sexto,

Alexander papa. vi. confirmat bullam pijs. et continet vicarios obseruancie esse ueros ministros alij alia addens.

Alexander episcopus seruus seruorum dei venerabilibus scribis archiepiscopis et episcopis in quorum ciuitatibus aut diocesis ultramontes consistentes domum fratrum minorum de obseruancia nuncupatorum sub generalis et puincialis

nomine vicarioy obedientiam existendum sunt site: et alijs illarum primum ecclesiarum pro salute et apostolica benedictione. Regulari uita proficis sic expedit subtrahi per tranquillitate eorum inquietationis et turbationis materia: quod et in contemplationis suauitate quiescere ualeant: ac tranquillam domino reddere famulatum: et iurgiorum ac dissensionis materia de medio subtrahat. Exhibita si quidem nobis nuper per parte dilectorum filioy generalis et puincialium vicarioy ordinis fratrum minorum de obseruancia nuncupatorum in partibus ultramontanibus promouentium petitio continebat: quod licet olim in generali concilio constantiensi non sine magna et rationabili causa fuerit determinatum: ac per Eugenium. iij. et Nicolaum. v. ac alios romanos pontifices predecessores nostros confirmatum et approbatum: quod dicti fratres de obseruancia nuncupati superiores haberent qui non ministroy prout in eorum regula sed vicarioy nomine appellarentur: quibus dicti fratres secundum eorum regule preceptum ac quantum ad ea que regularem concernunt obseruantiam tenerentur obedire: et deinceps per pie memorie idem papam. iij. et alios predecessores nostrorum fuerit ordinatum: quod cum sedes apostolica in cuius arbitrio est instituta dicti ordinis si uelit in melius commutare: in eorundem fratrum familia loco ministroy generalis et puincialium

prout in regula dicti ordinis vicarios generales et puinciales esse uoluerit: qui, si dicti vicarij dictis scribis de obseruancia nuncupatis presidentes et quibus ipsi fratres ex debito sue professionis obedientes existunt: tunc erant et perpetuo forent eorundem fratrum uerij et indubitati ministri: et tales quales beatus franciscus regulam condens intendebat: quousque eadem sedes aliud alio tunc respectu ordinare decreuerit. Quod dicti fratres eisdem vicarijs obedientes secundum determinationem predictam: regule sue prefertim in ea parte ubi dicitur. precipio firmiter scribis uniuersis ut obediant suis ministris: plene et integre satisfaciunt prout in eorundem predecessorum litteris plenius continet. Nihilominus quia huius determinationis: confirmationis: ac scripturarum predictarum publicatio. nulli extra ordinem prefatum committitur seu demandatur: apud clericum et populum redditur minus nota: et ob hoc quidam utriusque sexus et status eorundem fratrum emuli partem ut creditur inuidia: partem uero ignorancia ducti: prefatos fratres caninis latratibus lacerantes tanquam sui status transgressores accusant. Quod ex eo quod non ministris immediate sed dictis vicarijs obediant et subsunt: secundum premissam regulam non uiuant falso asserunt: ipsos aut inobedientes: aut bigottos: aut fratres de bulla: seu alijs ignominiosis uocabulis quasi non essent sub regula approbata tam publice quam priuate aut per libellos seu litteras diffamatorias appellantes: charitativa subsidia suorum benefactorum modis quibus possunt impediunt. Non nulli uero religiosi licet sub simili habitu sub alterius tamen existentes obedientiam elemosynas quibus ipsi fratres de obseruancia nuncupati sub dictorum vicarioy obedientiam degentes sustentari deberent: a christi fidelibus sub nomine ac titulo eorundem fratrum de obseruancia nuncupatorum indifferenter petunt et recipiunt in non modicam predictorum fratrum iacturam: et infamiam plurimorum: perniciosum exemplum: ac simplicium errorem et deceptionem. Quare pro parte dictorum vicarioy nobis fuit humiliter supplicatum: ut eis et eorum pro tempore successoribus paterno presidio assistentes: predictas litteras per uos in ecclesijs uestre iurisdictioni subiectis et alibi ubi et quando opus fuerit solemniter publicari: et quo ad premissa et huiusmodi similia ipsos vicarios et eorum subditos coram clero et populo excusari et defendi: sicque huiusmodi obtreptatoribus: emulis: eorumque diffamatoribus: silentium imponi: ac ipsos fratres sic ut premittitur secundum apostolicas determinationes sub cura et regimine dictorum vicarioy uiuentes in bona fama conseruari: et non permitti aliquos religiosos siue seculares sub nomine dictorum fratrum aut domorum siue locorum de dicta obseruancia et sub dictis vicarijs secundum predictas constitutiones uiuentium in ipsorum terminis (nisi fuerint de eadem familia et sub dictis vicarijs immediate constituti) publice uel occulte elemosynas queritare uel recipere: aut eos quomodolibet perturbare seu diffamare mandare: aliasque in premissis opportune prouidere de benignitate apostolica digneremur. Nos igitur qui uacantibus sub regulari obseruancia studio pie uite personis apostolice fauoris presidium libenter impendimus: et in his que

tranquillitate eorum respiciunt nos eis gratiosos et favorabiles exhibemus. huiusmodi supplicationibus inclinati: discretioni vestre per apostolica scripta committimus similiter atque mandamus: quatenus quilibet vestrum si et postquam dicte littere eugenii aut patris predecessorum predictorum sibi fuerint presentate: vel de eis aut altera ipsarum per earum transumpta aut autentica seu alias fuerit facta fides: ac pro parte vicariorum predictorum nunc et pro tempore existentium vel commissariorum aut fratrum per eos deputatorum fuerit legitime requisitus: per se vel alium seu alios predictas litteras in ecclesiis sue iurisdictioni subiectis dum maior inibi populi multitudo fidelium conuenit ad divina et alibi dum opus fuerit publicent sollemniter: et quantum ad premissa et huiusmodi similia eisdem vicariis et eis obedientibus fratribus nunc et pro tempore efficaci presidio assistens: eos coram clero et populo excuset et defendat: sicque eorum huiusmodi detractoribus: emulis et diffamatoribus: super premissis silentium imponat: ac ipsos vicarios et eis obedientes fratres sic ut premittitur secundum predictam determinationem sub cura et regimine dictorum vicariorum viuere: in bona fama conseruet: et iuxta decreta vicariensis concilii contra falsos elemosinarum questores edita dicti ordinis professoribus sub dictorum obedientia vicariorum secundum eorum constitutionem: immediate non degentibus et quibusuis alijs etiam secularibus: ne falso affecti: se esse de fratribus sub dictorum vicariorum obedientia degentibus: aut per eis et eorum domibus medicare decetero presertim infra limites domorum eorundem fratrum sub dictorum vicariorum obedientia degentium: ne ve quod ipsi fratres sub vicariorum (qui quo ad eos ministrorum locum tenent) obedientia degentes non sunt veri fratres minores et regularia dicti ordinis instituta non obseruent affirmare: eisque iniuriari bigotos aut fratres de balla le: et alijs ignominiosis vocabulis publice vel occulte aut per litteras diffamatorias seu libellos eos appellare quoquomodo presumant: sub excommunicationis late sententie pena inibi habeat. Et illos qui huiusmodi inhibitioni contraveniendo excommunicationis sententiam predictam incurrisse constiterit: excommunicatos publice denunciet faciatque ab alijs nunciari et ab omnibus arctius euitari: ac legitimis super his habendis processibus illos iteratis vicibus aggravare curet: inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis: donec compuncti corde preuia satisfactioe meruerint a dicta excommunicationis sententia absolutionis beneficium obtinere. Contradictores quoslibet et rebelles per censuram ecclesiasticam ac alia iuris remedia compescendo. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis contrariis quibuscunque. Seu si fratribus dicti ordinis sub dictorum obedientia vicariorum non degentibus aut quibusuis alijs contumaciter vel diuissim a sede predicta indultum extiterit quod interdicti: suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Et quia difficile foret presentes litteras ad diuersa loca in quibus eorum noticia hinc inde concessa foret originaliter destinare: volumus et eadem auctoritate decernimus: quod transumptis earum sub sigillo aliquis persone in dignitate ecclesiastica constitute discernendis ac manu

publici notarii signandis: ea prorsus in iudicio et extra vbiunque exhibita vel ostensa fuerint fides adhibeatur indubia: ac si originales ipse littere exhibite forent vel ostense. Datum rome apud sanctam petrum Anno incarnationis dominice millesimo quadringentesimo nonagesimo tertio Tertio kalendas aprilis Pontificatus nostri Anno primo.

Sirtus epus seruus seruorum

dei ad futuram rei memoriam. Regimini vniuersalis ecclesie que in immeriti disponente domino presidentes curis perurgemur assiduis: ut iuxta credite nobis desuper dispensationis officium quieti subditorum quorumlibet (presertim sub regulari obseruantia stud. o pie vite vacantium in quorum utique prosperitate reficimur) iungi quantum nobis ex alto concessum fuerit sollicitudinis studio intendamus: et ut illa que pro religionis incremento concordia interueniente prouide facta sunt: in preservationis obseruantia persistant: nullatenus ultra quam religionis regularia instituta permittunt vendicare presumat: nostre sollicitudinis partes interponimus efficaces. Dum siquidem felix recordationis paulus papa secundus predecessor noster de nostri qui tunc in minoribus constituti generalis ministri ordinis fratrum minorum fangebamur officio: et dilecti filii marci de bononia tunc nostri in cismontanis partibus super fratres dicti ordinis de obseruantia nuncupatos vicarij generalis ac generalis procuratoris conuentionaliu et commissariorum de obseruantia nuncupatorum tam citra quam ultra montem fratrum predictorum in romana curia expresso consensu inter alia inibi ait: ne dicti ordinis professores conuentionales et de obseruantia nuncupati generali dum tarat seu etiam prouincialibus ministris dicti ordinis subditis eorumque prelati fratres de obseruantia nuncupatos sub vicariis viuere solitos transfugas seu ad eos fugientes (nisi ostendant litteras sue licentie a prelato suo per eos obtentas in quibus contineatur nomen domus a qua recessissent et illius ad quam remissi essent) etiam sub pretextu cuiuscunque licentie super hoc ipsis fratribus conuentionalibus et alijs dictis vicariis non subditis eorumque prelati ab apostolica sede concessa (quam idem paulus predecessor quo ad hoc penitus reuocauit) acceptare quoquomodo presumerent: sed illos ad prelatos suos: iuxta quam ruidam aliarum litterarum ple memorie patris secundi predecessoris nostri super hoc editarum quas idem paulus predecessor voluit obseruari continentiam: remittere teneretur. Ne ve eiusdem ordinis professores de obseruantia nuncupati et sub vicariorum obedientia viuere soliti scandalosos et criminosos fratres conuentionales nuncupatos disciplinam ordinis subterfugientes recipere: sed similiter ad prelatos suos remittere deberent prohibuit: seruata tamen felix recordationis eugenii pape quarti et patris predictorum predecessorum nostrorum aliarum litterarum quo ad hoc editarum forma: alioquin ex tunc inhibitionum predictarum omnium transgressores tam conuentionales quam alios de obseruantia ac alios

Sirtus papa quartus confirmat bullam pauli. n. que dicit concordia inter conuentionales et obseruantes: plura alia addens.

Secūdus.

fratres predictos esse in premissis omnibus dantes auxilium: cōsiliū: vel sanorem publice vel occulte: directe vel indirecte: cuiuscūq; cōditio nis: status vel dignitatis forent in ordine predicto: ex cōmunicationis sententiam promulgauit: a qua nō possint nisi a romano pontifice (pre terq; in mortis articulo constituti) absolutionis beneficium obtinere. Si vero illi fratres qui de obseruantia nuncupantur 7 solum ministro generali subsunt inibitioni predictae cōtrauerint: ultra premissas pe nas per ministros prouinciales eorūq; vicarios a ministro supra illam prouinciam existente ad omnē ipsorum fratrum de obseruantia nuncu patorum sub vicarijs viuentium requisitionem (non obstante quacun q; per sedes apostolicam vel alias concessa exemptione) coerceri: 7 ad satisfaciēdum compelli possent 7 deberent remedijs opportunis. Pre terea idem paulus predecessor cum intellexisset nōnullos dicti ordinis professores sub obedientia quam vouerant varijs preteritis coloribus etiam mediātibus litteris apostolicis sibi procurasse domos 7 loca in quibus sine superiorum obediētia degerent: omnes 7 singulas per eod em fratres sic receptas domos aut generali 7 prouincialib; ministris seu vicario de obseruātia nūcupatorum fratrum dicti ordinis subesse de bere decreuit: ac fratres qui illam inhabitabant vt infra certum termi num tunc expressum eligerent sub testimonio publico vtrum generali 7 prouincialibus ministris: an vero vicarijs de obseruantia nuncupatis subesse mallerent. Statuit quoq; q; 7 tunc nullus talis frater aliquā do mum (etiam quarūcūq; litterarum obtentu) recipere valeret: nisi de licentia generalis seu prouincialium ministrorum vel vicarij de obser uātia nūcupatorum fratrum illius prouincie in qua domus cōsisteret: 7 si reciperet: si ipse subesse mallet vicarijs de obseruātia nūcupatorū fra trum prelibatis: alioquin ipis generali seu prouincialib; ministris sub esse deberet vt supra est expressum. Et si forte recusarent: domos ipas sic receptas ecclesiastico supposuit interdicto: prout in quibusdā litteris ipis predecessoris de super confectis plenius continetur. Cū autem sicut ex hibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum generalis vltromon tani 7 prouincialium prouinciarū castelle: legionis, aragonie, portugalie, valentie 7 nauarre: regnis 7 principatu cathalonie 7 reliquis hispania rum partibus secundū morem dicti ordinis consistentium vicariorum eorūdem fratrum de obseruantia nūcupatorū petitio contineret: q; di lectus filius Alfonso de bolano dicti ordinis professor in granate: gus nec: affrice ac omnibus in mari oceano sitis insulis pro cōuersione infi delium apostolice sedis nuncijs 7 nonnulli alij eiusdem ordinis profes sores in regnis 7 principatu 7 reliquis hispaniarū partibus predictis sub obedientia ministrorum aut vicariorum prouincialium dicti ordinis tam conuentualium q; de obseruantia nūcupatorum esse 7 vitam ducere recusant: 7 quoscūq; ab eisdem fratribus sub obedientia ministrorū 7 vicariorum degentibus pro tempore recedentes absq; prelatorū suo rum licentia recipiunt 7 retinent inter eos: 7 per sepe indoctos: ad or-

Tractatus

fo.

70

dines 7 inhabiles: ad officia etiam predicationis 7 cōfessionis 7 ad stu dia promouent 7 promouere presumūt: illosq; mittunt ad loca eis gra ta 7 ad que nonnunq; propria trahit eos affectio bona causa non prece dente: asserentes premissa facere posse ex apostolica cōcessione eis facta ex varijs 7 diuersis causis 7 presertim pro conuersione infidelium par tium earūdem: q; q; in regula dictorum fratrum contineatur q; quicūq; fratrum diuina inspiratione voluerint ire inter sarracenos 7 alios infi deles: petant inde licentiam a suis ministris prouincialibus. ministri ve ro nullis eundi licentiaz tribuant: nisi eis quos viderint esse idoneos ad mittendum: 7 fratres cōuentuales nūcupati sub obedientia ministro rum prouincialium degētes illos dicti ordinis professores qui suas pro fessiones in domibus eorūdem fratrum de obseruantia emisissent sine li centia suorum superiorum recedentes 7 ad eosdem conuentuales consu gientes recipere 7 retinere non verentur contra dictarum litterarū pau li predecessoris prefati continentia. Quedam vero abbatissas 7 monia les diuersorum monasteriorum ordinis sancte clare 7 minorissarum ac alie domorum tertij ordinis sancti francisci de penitentia nūcupate so rores in cōmuni viuētes sub certa cura fratrum eorūdem de obseruātia: ac etiam alie non viuētes sub eorum cura vigore quarūdā litterarū apo stolicarum etiam (vt asserunt) concessarum sibi ipsis visitatorem quē volunt sine eorūdem fratrum consensu custodie intra quam monasteria 7 domus earum consistunt dūtaxat habere 7 eligere presumunt: 7 de putatos eis idoneos confessores 7 visitatores in prouincialibus capi tulis aut alias iuxta morem 7 ritum dicti ordinis: vel saltem eorūdem fratrum de obseruantia admittere recusant: in religionis opprobrijs 7 perniciosum exemplum 7 scandalum plurimorum: ac contra regula ria instituta: ritus 7 mores dicti ordinis secundum quos promotiones predictae cum magna maturitate ac de personis idoneis 7 habilibus fieri debent solum in capitulis prouincialibus ordinis prelibati eorūdem fratrum de obseruantia. fuit quoq; pro parte generalis vl tra montani. 7 prouincialium vicariorum regnorum principatus 7 par tiam predictorum nobis humiliter supplicatum: vt pro conseruatio ne 7 mantentione ordinis memorati et christi fidelium deuotionis ad illum in partibus eisdem ne decetero premissa fiant sub censuris 7 penis ecclesiasticis inibire: ac receptos fratres predictos absq; suo rum superiorum licentia post concordiam predictam iuxta pauli pre decessoris formam litterarum 7 ques in futurum cōtra illam recipi con tingerit: eisdē generali 7 prouincialib; vicarijs prouinciarum regnorum 7 partū predictorū illos repetētib; restitui: p̄fatosq; alios frēs mini stris 7 vicarijs nō obediētes ad eligēdū an sub ministris vl vicarijs eē velint parēdūq; illis sub qb; eē decreuerint: 7 ad ducēdū vitā iuxta regla ria dicti ordinis instituta obseruandūq; contenta in prelibatis litteris pauli predecessoris prefati. Abbatissas quoq; moniales 7 sorores pre dictas ad recipiendū confessores 7 visitatores iuxta statuta religionis

¶ tempore per ipsos generalē et puñciales vicarios puñciarū regno-
rum puñcipatus et puñciam p̄dictorū (vt p̄fertur p̄ tpe deputatos) p̄pelli:
ac alios quos aliter deputari contigerit amoueri mādare: aliasq̄ eis in
p̄missis opportune prouidere de benignitate aplica dignaremur. Nos
igitur qui dicti ordinis et illius p̄fessorū p̄speritatem et pacē intensis de-
sideramus affectibus b̄mōi supplicatiōib⁹ inclinati: volumus et aplica
auctate p̄ntium tenore declaram⁹ q̄ in p̄missis oib⁹ et singulis quib⁹ ad
fr̄es: seruētur l̄fe p̄dicte pauli p̄decessoris p̄fati: quo ad moniales vero
seruētur statuta ordinis. Et n̄bilo min⁹ venerabilibus fr̄ibus n̄ris archi-
ep̄is ep̄is et aliorū locorū ordinarijs in eisdem regnis et puñcipatu ac puñ-
cijs p̄stitutis etiā mādam⁹: q̄tenus quilibet eorū dē qui de sup̄ fuerit re-
quisitus: in p̄missis oib⁹ et singulis nobis expositis faciat auctate n̄ra
in sua ciuitate et diocesi eiusdē pauli p̄decessoris p̄fati l̄fas et in eis con-
tenta quo ad fr̄es: et statuta ordinis et religionis quo ad moniales et foro-
res b̄mōi per quoscūq̄ inuolabiliter obseruari auctate n̄ra appellatiōe
postposita p̄pescendo: innocēdo etiā ad hoc (si opus fuerit) auxilium
brachij secularis. Non obstantibus p̄missis ac p̄stitutiōibus et ordinatiōi-
bus aplicis iuramento p̄firmatiōe aplica vel quauis alia firmitate robo-
ratis p̄trarijs quibuscūq̄: seu si alfonso p̄fato aut quibusuis alijs cōiter
vel diuisim a sede predicta indultum existat q̄ interdicti: suspendi vel ex-
cōmunicari: aut vltra vel extra certa loca ad iudiciū vocari nō possint p̄
l̄fas apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad ver-
bum de indulto b̄mōi mentionem: et quibuslibet alijs priuilegijs et l̄fis
apostolicis generalibus vel specialibus Alfonso p̄fato vel quibusli-
bet alijs concessis et pro tempore concedendis quorumcūq̄ tenore exi-
stant: per que presentibus non expressa vel totaliter non inserta effectus
earum impediri posset aliquando vel differri: et de quibus quarumq̄ to-
tis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio specialis: quibus oib⁹
bus (etiam si in illis contineretur q̄ illis per quascūq̄ concessiones: et
litteras: ac clausulas specialem mentionem importātes non censeretur
esse derogatum) quo ad p̄missa (illis alias in suo robore permanen-
sibus) specialiter et expresse derogamus ceterisq̄ contrarijs quibuscūq̄.
Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis
approbationis: mandati: constitutionis: et decreti infringere: vel ei ausu
temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit: indi-
gnationem omnipotentis dei ac beatorum ap̄torū eius petri et pauli se-
nouerit incursum. Datum rome apud sanctū petrum Anno incarna-
tionis dñice millesimo quadringentesimo septuagesimo. tertio k̄ls maij
pontificatus nostri anno tertio.

Sicut papa q̄r-
tus approbat
bullā dictā de
p̄cordia: p̄mis-
tens p̄tectori
vt illā obserua-
ri facia.

Iustus ep̄us seruus seruorum

Dilecto filio Juliano tituli sancti petri ad vincula p̄f-
bytero cardinali. Salutem et apostolicam benedictionem
Roman⁹ p̄d̄tifer cunctorum (et p̄sertim sub regulari ob-
seruantia domino famulantium) fidelium tranquillitati

intendens: illis libenter obuiat per que inter fideles ipsos cōtentiones et
iurgia conspiciat verisimiliter posse exoriri. Dudum siquidē sc̄. Re. paul⁹ pa-
pa. ij. p̄decessor noster de n̄ro qui tunc generalis ministri ordinis minorū
fungebamur officio ac dilectorū filiorū Marci de bononia generalis vi-
carij cismontani ac generalis procuratoris cōuentualium et cōmissarioꝝ
de obseruatiā nuncupatorū tam citra q̄ vltra mōtanoꝝ dicti ordinis in
romana curia expresse consensu inter alia per suas l̄fas inibuit: ne dicti
ordinis p̄fessores conuentuales et de obseruatiā nūcupati generali dum-
taxat seu etiam puñcialibus ministris dicti ordinis subditi eorūq̄ pre-
lati fratres de obseruatiā nuncupatos sub vicarijs viuere solitos trāsfra-
gas seu ad eos fugientes acceptare p̄sumerent: nisi ostenderent l̄fas sue
licentie a prelato suo per eos obtentas in quibus contineretur nomen
domus a qua recessissent et illius ad quam remissi essent: etiam p̄tertu-
cuiuscūq̄ licentie super hoc ipsis fratribus cōuentualibus et alijs dictis
vicarijs non subditis eorūq̄ prelatis ab aplica sede concessis: quā idem
p̄decessor quo ad hoc penitus reuocauit: sed illos ad suos p̄-
latos iuxta quarūdam aliarum l̄farum pie memorie p̄ij pape. ij. etiam
p̄decessoris nostri super hoc editarum cōtinētiā remittere teneretur.
et ne eiusdem ordinis p̄fessores de obseruatiā nuncupati seandalosos
et criminosos fratres p̄uentuales nūcupatos disciplinā ordinis subter-
fugientes recipere: sed similiter ad prelatos suos remittere deberēt (ser-
uata tamen felicitis. Re. Eugenij pape. iij. et dicti p̄ij p̄decessorū nostro-
rum aliarum l̄farum quo ad hoc editarum forma) sub excōicatiōis pe-
na quā transgressores dictarū inibitionū ipso facto incurrerent: simili-
modo p̄hibuit prout in dictis l̄fis vltimis p̄tinetur. Cum autē sicut ex h̄i-
bita nobis nuper pro parte dilectorū filiorum vicarij generalis et fratrum
dicti ordinis de obseruatiā nuncupatorū vltra mōtani. petitiō p̄tinebat:
obseruatiā l̄farum pauli p̄decessoris b̄mōi quas etiam nos dicto pau-
lo p̄decessore (sicut deo placuit) rebus humanis exempto ad apicem
summi aplatus assumpti auctate aplica approbauimus: experientia te-
ste ad magnā conferat pacem ac per eam cōtentiōibus et iurgijs obuietur:
pro parte eiusdem vicarij vltra mōtani. et suorū fratrum nobis fuit h̄i-
milititer supplicatum: vt l̄fas pauli p̄decessoris b̄mōi obseruari mandare
et alias sibi opportune prouidere de benignitate aplica dignaremur. Nos
igitur qui inter quosuis religiosos p̄tentiōibus et iurgijs obuiare sum ope
optamus. b̄mōi supplicatiōibus inclinati: circūspectiōi tue qui p̄tector
dicti ordinis existis et illius p̄tectori pro tempore existenti seu tuo aut il-
lius locum tenenti per aplica scripta mandamus: quatenus tu et prote-
ctor ipse pro tempore existens ac locum tenens qui super hoc pro parte
vicarij vltra montani et suorū fratrum predictorum fueris seu fuerit requi-
situs: l̄fas pauli p̄decessoris b̄mōi obseruari. et tā predictos fratres con-
uentuales q̄ de obseruatiā cōtra l̄farum pauli p̄decessoris huiusmo-
di tenorem et formā p̄tertu quarūcūq̄ l̄farum (etiā per nos forsan cō-
cessarum) in quibusuis domibus receptos et etiam extra illas stantes:
ad superiores remitti facias seu faciat: et non p̄mittas seu permittat eos

dem vicariū 7 frēs suos cōtra tenorē l̄rā pauli p̄decessoris h̄mōi sup̄ p̄missis quomodolibet molestari: molestatores 7 cōtradictores quoslibet per censurā ecclesiasticā appellatōe postposita cōpescēdo. P̄missis ac p̄stitutōib⁹ 7 ordinatōib⁹ aplicis necnō dicti ordinis statutis 7 p̄suetudinib⁹ iuramēto p̄firmatōe aplica vel quavis firmitate aliā roboratis ac oibus que idē paul⁹ p̄decessor in dictis l̄ris suis voluit nō ob stare p̄trariis quibuscūqz. Aut si aliqb⁹ cōiter vel diuisim a sede aplica indultū existat q̄ interdicti suspēdi vel exēdicari aut extra vel ultra certa loca ad iudiciū euocari nō possint p̄ l̄ras aplicas plenā 7 exp̄ssam ac de verbo ad verbū d̄ indulto h̄mōi nō faciētes mētione 7 quibuscūqz alijs p̄uilegijs 7 l̄ris aplicis atqz n̄ris generalib⁹ vel sp̄alib⁹ quibuscūqz etiā dicti ordinis p̄sonis p̄cessis 7 p̄ tpe cōcedēdis quorūcūqz tenor existat: p̄ q̄ p̄stitibus nō exp̄ssa vel totaliter nō inserta effect⁹ h̄mōi impediri valeat quomodolibet vel differri: aut de q̄bus quorūqz totis tenorib⁹ b̄fida sit in n̄ris l̄ris mētio sp̄alis, quib⁹ oib⁹ (etiā si in eis cōtineret q̄ in illis p̄ q̄scūqz p̄cessiōes 7 l̄ras ac clausulas de ijs mētione sp̄alē faciētes nō censeret derogatus) quo ad p̄missa illis alias in suo robore p̄mansuris sp̄aliter 7 exp̄sse derogam⁹: ceterisqz cōtrarijs q̄buscūqz. Datum rome apud sanctū petrū Anno incarnatiōis d̄ni m̄illesimo q̄dringētesimo septuagesimo quinto kl̄s Junij p̄tificatus n̄ri Anno q̄rto

DILECTIS RLLIIS generali ac p̄uincialib⁹ vicarijs ordinis minorū de obseruantia nūcupatorū in p̄tib⁹ vltamōtan. p̄moras.

ALEXANDER P. A. P. VI.

Alexander ipa. pa. vi. cōcedit p̄fessorib⁹ monialium: posse ex rōnabili 7 iusta cā ingredi earūdem monasteria.

Dilecti filii Salutem 7 aplicā b̄ndictionē. Exponi nobis fecerūt dilecte in x̄po filie abbatisse 7 moniales monasteriorū ordinis sancte clare in p̄tib⁹ illis constitutorū: q̄ licet p̄ ip̄arū regulā p̄cedat exp̄sse, q̄ confessores per vos eisdēz pro tempore deputati necessitate adueniente pro ministrandis sacramentis ecclesiasticis possint cōmpetenti societate cōmitati clausuras eorūdem monasteriorū ingredi: quia tamen interdū accidit aliquas moniales ip̄soz monasteriorū diutina infirmitate detineri: 7 quādoqz per annum aut bienniū ita morbo laborare vt pro receptiōe sacramētoz nō possint ad cōem cratem accedere: sp̄ua l̄i p̄pterea consolatione (illa p̄sertim qua cetera moniales que in receptiōe eucharistie quinto decimo die recreātur) oīno carent: cum p̄fessores predicti ex eo q̄ dicte moniales in extrema necessitate aut mortis articulo constitute non sint absqz conscie scrupulo pro earum visitatione 7 administratione sacramentoz clausuras interiores eorūdem monasteriorū ingredi non audent. Quare nobis eedem abbatisse 7 moniales supplicare humiliter curarunt: vt dignaremur spirituali consolatione (infirmarum p̄sertim monialium) circa hoc paterna benignitate consulere: Nos religiosarum personarum (fragilioris p̄sertim sexus) votis vt eo feruentius d̄nino famulatu insistant: q̄tum cum deo possumus benigne annuentes: h̄mōi supplicationibus inclinari vobis 7 fra-

tribus seu confessoribus per vos pro tempore deputatis vt monasteriorum monialium earūdem que vestro regimini 7 administrationi immediate subiiciuntur. p̄ eisdem causis 7 alijs rationabilibus interdus occurrentibus pro tempore (p̄out vobis secundū deus expedire videbit⁹) clausuras interiores ingredi possitis, 7 moniales predictae portam maiorem aperire licite valeant: auctoritate apostolica licentiā concedim⁹ pariter 7 indulgemus. Non obstantibus constitutionibus 7 ordinationibus apostolicis ceterisqz in contrarium facientibus quibuscūqz. Volumus insuper q̄ presentium litterarum transumpto manu publici notarii subscripto 7 alieni⁹ p̄lati ecclesiastici seu persone in dignitate constitute sigillo munito: plena 7 indubia fides adhibeatur. Datum corneti sub anulo piscatoris die decima sexta nouemb̄ris M̄illesimo quadringentesimo nonagesimo tertio. Pontificat⁹ n̄ri Anno secundo.

Iulianus episcopus ostiensis

Isanctissimi in christo patris 7 domini nostri domini innocentiū diuina p̄ouidentia pape octauī maior penitentiaris ac ordinis fratrum minorum protector: vniuersis 7 singulis ad quos presentes peruenerint: salutem 7 sinceram in domino c̄baritatem. Noueritis nos litteras sanctissimi domini nostri p̄fati in forma breuis cum quadam supplicatione introclusa nobis pro parte dilectorum in christo vicariorum generalium et p̄uincialium fratrum dicti ordinis de obseruātia nūcupatorū citra 7 ultra montes cōsistētium p̄ntatas: cū ea qua decuit reuerētia recepisse h̄mōi sub tenore: videlicet a tergo dicti breuis venerabili fratri n̄ro iuliano ep̄o ostiensi cardinali sancti petri ad vincula ordinis minorū protectori: intus vero. Innocentius papa. viij. venerabilis frater noster salutē 7 aplicā b̄ndictionem. Ex supplicatione p̄ntib⁹ introclusa manu venerabilis fratris n̄ri. A. ep̄i alerieñ. referēdarij n̄ri domestici in p̄ntia n̄ra signata circūspectio tua intelliget: q̄ a nobis petāt dilecti filij vltamōtan. 7 cisimōtan. generales 7 p̄uinciales vicarij fratrum minorū de obseruātia nūcupatorū: super q̄bus p̄ iniūcto tibi p̄tectiōis officio opportune p̄uidere curabis iuxta ip̄ius supplicationis signaturā. Datū rome apud sanctū petrū sub anulo piscatoris die decima septima februarij M̄illesimo q̄dringentesimo octogesimo nono. Pontificat⁹ n̄ri anno. v. A. trageziniti⁹. Tenor vero supplicationis seq̄ 7 ē talis. **BATTISSIMO** pater oliz se. re. pius papa. ij. p̄decessor vester p̄ quiete vniuersoz p̄fessorū ordinis fratrum minorū tā conuētualiū q̄ de obseruātia nūcupatorū p̄ quasdā suas inter alia statuit, ordinauit atqz decreuit: q̄ p̄textu cuiuscūqz licentie aut concessiōis etiam per sedem apostolicam generaliter vel specialiter cuiuscūqz domui vel seculari aut regulari loco aut singulari persone sub quacūqz forma vel expressione verborū pro tēpore cōcessit, nullus p̄lat⁹ cōuētus seu loci alteri⁹ p̄fides aut alia singularis p̄sona ecclesiastica vel mūdana secularis vl' regularis quocūqz noīe 7 q̄cūqz dignitate

Iulian⁹ ep̄us ostien. 7 protector ordinis. c̄ cōmissione innocentij pape viij. fulmina uit p̄ntes p̄cessum cōtra fratres de obseruātia recedentes a familia.

Tractatus

fungens. recipere aut recipi facere audeat vel presumat aliquem ex fratribus predictis de obseruantia nuncupatis recedente ex aliquo conuentu seu loco: nisi ipse frater de licentia sui superioris prelati in scriptis concessa recederet in qua de loco vnde recesserit et ad quem se conferre debeat expressa mentio fiat: et ipsos fratres sic receptos sine licentia cuiusmodi ad suos prelatos reduci et remitti debere et illorum correctioni subijci: et renitentes ac ipsos retinentes necnon prestantes ad id auxilium consilium vel fauorem penas in lris eiusdem eugenij pape. iij. pdecessoris vestri contentas super predictis incurere voluit eo ipso. Et deinde pie memorie paulus papa. ij. etiam pdecessor vester per alias suas lras inhibuit dicti ordinis pcessoribus pventualibus et alijs sub obedientia vicariorum eorundem fratrum de obseruantia nuncupatorum non degentibus: ne aliquos fratres de obseruantia sub dictis vicarijs viuere solitos transfugas, siue ad eos fugientes: nisi ostenderent lras sue licentie a plato suo per eos obtentas in quibus pari modo contineretur nomen conuentus a quo recederent et illius ad quem mitteretur: etiam preteritu cuiuscumque lnie sup hoc ipsis fratribus conuentualibus et alijs de obseruantia dictis vicarijs non subditis eorumque prelati ab aplica sede concessa: quas renouauit, attentare quoquomodo presumeret: sed illos ad platos suos remitterent iuxta lras pii pdecessoris pfati quas voluit obseruari sub excōicatiois late sententie pena. illius absolutione, sed aplica reseruata. Postmodum vero recolende memorie sextus papa. iij. etiam pdecessor vester per alias suas in forma breuis voluit et declarauit: quod quicumque frater cure vicariorum predictorum subiectus absque generalis vel puincialis vicarij licentia presumeret recedere: ipso facto excōicatiois lnia ligatus foret: quam penas ultra contentas in lris dicti pauli pdecessoris etiam receptores illorum incurrerent: quibuscumque priuilegijs lris vel indultis in genere vel in specie locis aut personis quibuslibet per eum concessis non obstantibus, quibus derogauit. Et demum sanctitas vestra per alias suas lras etiam in forma breuis in quibus dicti Sixti littere de verbo ad verbum sunt inserte: easdem Sixti pdecessoris litteras et in eis contenta confirmauit et approbavit prout in singulis litteris predictis plenius continetur. Cum autem pater sancte nonnulli dicti ordinis professores de obseruantia nuncupati sub eorundem vicariorum obedientia et curastare soliti pfertim puincie Aragonie, secundum morem dicti ordinis non obtenta suorum superiorum licentia ab illorum domibus et obedientia recesserint: ad obedientiam generalis et puincialium ministroz ac domos conuentualium nuncupatorum fratrum predictorum libros et bona mobilia penes ipsos existentia exportantes se transferre: ipsique freres conuentuales et eorum prelati eos recipere contra lras eorundem tenorem non formidauerunt: afferentes super hoc a sanctitate vestra et sede aplica lrias habere. Supplicauerunt humiliter sanctitati vestre cismontani, et ultramontani, generales et puinciales vicarij eorundem fratrum de obseruantia nuncupatorum et presertim dicte puincie aragonie: quatenus eorundem pdecessorum inherendo vestigijs, oēs et singulos dicti ordinis pcessores sub obediē

Secūdus

fo.

7 5

tia eorundem vicariorum degere solitos qui sine superiorum licentia iuxta lras predictarum tenore concessa ab eorundem vicariorum obedientia et subiectione se subtrahentes et ad dictos fratres conuentuales eorumque domos et platos eorundem obedientiam hactenus se transfulerint (etiam cum quacumque sanctitatis vestre et sedis aplice lnia) et quos se sic subtrahere et transferre contigerit in futurum perpetuis futuris temporibus: ad eorundem vicariorum obedientiam cum libris et bonis que exportauerunt reduci: et tam ipsos quam qui eos receperunt et recipient et fouent et fouerunt in eorum obedientia huiusmodi censuris et penis predictis ligatos fore publice nunciari: et ab oibus arctius euitari mandare: obtentasque per eos et quas obtinerent in posterum a sanctitate vestra et sede aplica lrias ita demum eis pdesse possessi a suis superioribus lrias obtinuerint, et sub huiusmodi conditione processas fore censi debere in oibus et per oia pinde ac si huiusmodi conditio in illis expressa adiecta foret et adijceretur in posterum: decernere. Et ne quispiam eorundem fratrum de obseruantia nuncupatorum sub eorundem vicariorum obedientia degentium sine superiorum suorum lnia deputatioe et institutioe, officium pcessoris siue visitatoris monasteriorum monialium aut beguinarum siue sororum tpalium dñorum et aliarum psonarum secularium et regularium vtriusque sexus assumere et exercere decetero presumat: et si ad id aplica auctoritate deputaretur: sub similibus censuris et penis inhibere. Lenseantque deputaciones huiusmodi illam in se conditionem habere vt illa exercere valeat si ad id eorum sic deputatorum assensus et lnia accederet et non alias nec alio modo: decernere dignemini de gra spali, non obstantibus pmissis ac pstitutiōibus et ordinatiōibus aplicis ceterisque pparijs quibuscumque cum clausulis opportunis et consuetis. Et deinde sequebatur de alterius manus lra assignatura dicte supplicatiois: videlicet, concessit quod pceptor pvideat in pntia dñi nri pape, A. Alerien. Et deinde sequebatur nonnulla clausule repetitiue contentorum in supplicatioe predicta cum huiusmodi tenore videlicet Et de his qui hactenus se subtraxerunt et in futurum subtrahent, cum reductione librorum et bonis per eos exportatis: et de inhibitiōe assumendi officium confessionis visitationis etc. late extendendo: sub eisdem censuris et mandato quod publicentur predictis censuris ligati ipsi et eorum fautores etc. ac officia predicta sine lnia exercentes: et etiam si desuper lriam a sanctitate vestra obtinerent et a sede apostolica obtinuissent vel in posterum obtinerent. Et cum decreto, quod tales lnie habeant in se conditionem si ad id superiorum eorundem accedat assensus et non alias. Et committat vniuersis locorum ordinarijs ac officiorum ac in dignitate ecclesiastica constitutis personis et canonicis metropolitani, et aliarum cathedralium qui fuerint requisiti in solidum vt reducant et publicent etc. et per breue directum vicarijs prefatis generalibus et puincialibus pntibus et futuris perpetuo. Et demum de alterius manus lra simili signature supplicatiois signature clausularum earundem, concessum vt supra. A. Alerien. sub sequebatur postmodum data dicte supplicatiois alterius manus scripta videlicet. Datum rome apud sanctum petrum, tertio decimo kls martij. Anno quinto, POST. MO. Q. vero pro parte venerabili,

k

um et religiosorum virorum Euangeliste de perasio et guillermi lemenardi dicti ordinis et obseruantie ac in romana curia prefatorum vicariorum generalium commissariorum seu procuratorum fuimus cum debita instantia requisiti: vt ad executionem nobis facte commissionis predicte per prefatum dominum nostrum papam procedere curaremus. Nos igitur qui paterno charitatis officio dicti ordinis cuius profectorum scripturarum scientia et exemplari vita sacrosancta militaris ecclesia decorata conspicitur. statum reddi cupimus pacificum et tranquillum: et que ad personarum illius quietem pertinent. quantum possumus libenter procuramus. vt tenemur. Antueris et singulis locorum ordinariis et in dignitate ecclesiastica constitutis personis et metropolitanis. ac aliarum ecclesiarum canonicis vbi libet per orbem vniuersum constitutis eorundemque ordinarioz officialibus et vicariis in spiritualibus generalibus qui pro parte dictorum vicariorum aut alicuius eorum fuerint legitime requisiti auctoritate prefati sanctissimi domini nostri Innocentij mandamus: quatenus oes et singulos dicti ordinis profectores sub eorundem vicariorum obedientia degere solitos. qui sine suorum superiorum lina iuxta litterarum predictarum pauli predecessoris prefati concessa ab eorundem vicariorum obedientia se subtrahere: et ad dictos fratres conuentuales eorundem domos et prelatoz obedientiam transferre se presumpserunt etiam cum quacumque prefati sanctissimi domini nostri et apostolice sedis licentia: et quos se sic subtrahere et transferre contigerit in futurum perpetuis futuris temporibus: ad eorundem vicariorum obedientiam cum libris et bonis que exportauerunt et pro tempore exportarent reducere: et tam ipsos quam qui receperunt et receperint ac sanerent eorundem in obedientiam postquam eis seu eorum alteri legitime confiterit: vicarios predictos seu eorum loco deputatos et pro tempore deputandos: prelatos fratrum conuentualium seu locorum eorundem fratrum guardianos in quibus fratres de obseruantia sic ab eorum obedientia subtracti degunt et forsitan eos degere contigerit in futurum debite requisuisse: ne fratres sic subtractos ac obedientiam predictam in eorum obedientiam foueant: et contra formam et tenorem predictarum litterarum in eorum conuentibus et locis retineant: nec non fratres subtractos et subtrahendos huiusmodi fraternaliter et charitative monuisse vt ad pristinam eorum obseruantiam cum libris et bonis per ipsos asportatis se reducant: si post requisitionem et monitionem huiusmodi neglexerint id facere seu alius eorum neglexerit. huiusmodi censuris et penis predictis ligatos fore nuntient publice. ac faciant et mandent ab omnibus arctius euitari: obtentasque per eosdem fratres de obseruantia sic se subtrahentes et redire nolentes et quas obtinerent in posterum a sede apostolica licentias: ita demum eis prodesse si a suis superioribus licentias etiam obtinuerint: et sub huiusmodi conditione concessas fore cense-ri debere in omnibus et per omnia perinde ac si huiusmodi conditio in illis expresse adiecta foret et adijceretur in posterum: prefata auctoritate decernimus. Et ne quisquam eorundem fratrum de obseruantia nunciatorum sub eorundem vicariorum obedientia degentius sine suorum

superiorum lina deputatione et institutione officium confessionis seu visitationis monasterioz monialium begunarum vel sorozum quarumlibet aut temporalium dnozum et aliarum personarum secularium et regularium vtriusque sexus assumere et exercere decetero presumant: etiam si ad id applica auctoritate deputarentur. sub similibus censuris et penis monitione premissa per contra faciem. pari modo incurrendis prelibata auctoritate inbibemus. Decernem. easdem deputationes quas sic fieri contigerit auctoritate predicta huiusmodi in se conditiones habere: vt deputati ad officia ipsa illa exercere possint si ad id eorum sic deputationum consensus et lina accedant nec alio modo: ac pari modo mandam. eis vt prefertur huiusmodi censuris ligatos publice nunciari: ac ab officiis per eos sine huiusmodi lina hactenus assumptis et que assumerent in posterum: per eosdem ordinarios et in dignitate constitutas personas et canonicos desuper requisitos amoueri: et tradictos eadem auctoritate appellatiore remota copescendo. Non obstant. premissis ac constitutionibus et ordinatiombus applicis ceterisque contrariis quibuscumque: siue si aliquibus contra vel diuisim a sede apostolica indultum existat quod interdicti: suspendi: vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non faciem. plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum presentes litteras fieri et per notarium nostrum publicum subscribi et publicari mandauimus: nostrisque sigilli iussimus et fecimus appensione muniri. Datum et actum rome in domibus nostre solite residentie apud sanctos apostolos sub anno a natiuitate domini millesimo quadringentesimo octogesimo nono in dictio- ne septima die vero decimo nono mensis february pontificatus sanctissimi in christo patris et domini nostri domini Innocentij pape. viij. prefati Anno quinto. Presentibus ibidem reuerendo patre domino Juliano episcopo Bretonozie. et circumspecto viro domino facio de santonis eiusdem sanctissimi domini nostri pape cubiculario testibus ad premissa vocatis habitis atque rogatis. Et ego Nicolaus biride clericus atrebatensis. diocesis publicus apostolica et imperiali auctoritatibus notarius qui premissis omnibus et singulis dum sic vt premititur per reuerendissimum in domino patrem et dominum dominum Julianum misericordie diuina providentia pape. viij. maiorem priarium. ac ordinis fratrum minorum protectorem prefatum dicerentur: ac coram eo agerentur et fierent vna cum prenominatis testibus presens interfui: eaque omnia et singula sic fieri vidi et audiui et in notam sumpsi. ex qua has presentes litteras manu alterius (me alijs negocijs in romana curia legitime prepedito) fideliter scriptas exinde confeci: subscripsi: publicari: et in hanc publicam formam redegi: signoque ac nomine meis solitis et consuetis vna cum prefati reuerendissimi domini Juliani episcopi maioris penitentiarum et protectoris sigilli appensione signavi in fidem robur et testimonium omnium et singulorum premissorum. Rogatus et requisitus

Alexander epus seruus seruo

ram dei. Ad futuram rei memoriam, Illius qui se pro officio gregis saluatione in precium immolari non abnuuit vices quas imeriti gerens, in terris: circa ipsius excubias gregis nos sollicitis congruit vigilans intendere: ne contagiosos depascat seratus: et nimia curiositas suppositione, et suppositio errores et scandala parturiant: et ea que ad occurrendum erroribus et scandalis huiusmodi per predecessores nostros salubriter ordinata sunt quibusuis sublati impedimenti obseruetur. Dudum si quidem a se, Sixto papa, iiii, predecessore nostro emanarunt tenoris subsequenti. **SIXTUS** epus seruus seruorum dei ad perpetuam rei memoriam. Graue nimis gerimus et molestum cum sinistra nobis de quibusdam ecclesiasticis personis referuntur: sed in eorum qui ad euangelizandum verbum dei sunt deputati excessibus predicando commissis eo grauius pudcamur: quo illi periculosius remanent incorrecti: quin facile deleri nequeant qui multorum cordibus sic publice predicando diffusius et danabilius imprimantur errores. Sane cum sancta romana ecclesia de intemerate semper virginis marie conceptione festum solemniter celebret et speciale ac proprium super hoc officium ordinauerit: nonnulli ut accepimus diuersorum ordinum predicatorum in suis sermonibus ad populum publice per diuersas ciuitates et terras affirmare hactenus non erubuerunt et predicare non cessant: omnes illos qui tenent aut asserunt eandem gloriosam et immaculatam dei genitricem absque originali peccati macula fuisse conceptam mortaliter peccare vel esse hereticos: eiusdem immaculate conceptionis officium celebrantes audientesque sermones illorum qui eam sine huiusmodi macula conceptam esse affirmant peccare grauius: sed et prefatis predicationibus non contenti, confectos super his suis assertionibus libros in publicum ediderunt: ex quorum assertionibus et predicationibus non leuia scandala in mentibus fidelium exorta sunt: et maiora merito exoriri formidantur indices. Nos igitur huiusmodi temerariis ausibus ac peruersis assertionibus et scandalosis que exinde in dei ecclesia exoriri possunt quantum nobis ex alto conceditur obuiare volens, motu proprio non ad alicuius nobis super hoc oblate petitionis instantiam sed de nostra mera deliberatione et ex certa scientia huiusmodi assertiones predicatorum eorumdem et aliorum quorumlibet et qui affirmare presumerent eos qui crederent aut tenerent eandem dei genitricem ab originali peccati macula in sua conceptione preseruata fuisse: propterea alicuius heresis labe pollutos fore vel mortaliter peccare: aut huiusmodi officium conceptionis celebrantes seu huiusmodi sermones audientes alicuius peccati reatum incurrere: utpote falsas et erroneas et a veritate penitus alienas editosque de super libris predictos id continentes quoad hoc auctoritate apostolica presentium tenore reprobamus ac damnamus: et motu scientia et auctoritate predictis statuimus et ordinamus, ne predicatorum verbi dei et quicumque alij cuiuscumque status gradus aut ordinis ac conditionis fuerint qui decetero ausu temerario presumpserint in eorum sermonibus ad populum seu alias quomodolibet

Alexander papa. vi. confirmat bullam sexti, iiii, disponente super immaculatam dei genitricis conceptionem.

De hinc

approbare sic per nos improbatas ac damnatas assertiones veras esse: aut dictos libros pro vcris legere tenere vel habere postquam de presentibus noticiam habuerint: excommunicationis sententiam et eterne maledictionis penam eo ipso incurrant: a qua ab alio quam a romano pontifice et illius proprio ore expressa causa huiusmodi propter quam censuras predictas incurrerint (nisi in mortis articulo constituti) nequeant absolutio- nis beneficium obtinere. Item motu scientia et auctoritate similibus simili pene ac censure subijcetes eos qui ausuerint asserere contrarias opinionem tenentes videlicet gloriosam virginem mariam cum originali peccato fuisse conceptam: heresis crimen vel peccatum incurrere mortale: cum nondum sit a romana ecclesia vel apostolica sede decisum, **NO** obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis contrariis quibuscumque: seu si aliquibus contra vel diuisim ab eadem sede indultus existat quod interdici suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facies, plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, Et ne de premissis aliquando valeat ignorantiam allegare: volumus, quod locorum ordinarij requisiti presentes litteras in ecclesiis consistens, in eorum ciuitatibus ac in suarum diocesum locis in signibus dum maior ibi multitudo populi ad diuina conuenerit, sermonibus ad populum mandent et faciant publicari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre reprobationis: damnationis: statuti: ordinationis: voluntatis et decreti infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit: in indignationem omnipotentis dei ac beatorum apostolorum eius petri et pauli se noverit incursum. Datum rome apud sanctum petrum, Anno incarnationis dominice millesimo quadringentesimo octogesimo tertio pridie nonas septembris pontificatus nostri anno tertio decimo. **CCXLV** sicut non sine animi molestia accepimus: nonnulli diuersorum ordinum religiosi effectum litterarum predictarum forsitan ignorantes, aut illas temerariis ausibus continentes, in sermonibus et predicationibus ad populum et alias publice per diuersas ciuitates et terras varias opiniones circa contenta in ipsis eisdem litteris contra eorum tenorem in medium proponere: et quidam vnum alij vero reliquum affirmare non erubescant: ex quibus in populo varie opiniones imprimuntur et scandala non modica generantur. Nos ad quos ex debito pastoralis officij pertinet a sancta dei ecclesia (quantum nobis ex alto conceditur) scandala remouere: volentes scandalis huiusmodi (ut tenemur) opportunis remedijs occurrere: motu proprio non ad alicuius super hoc nobis oblate petitionis instantiam sed de nostra mera liberalitate et ex certa nostra scientia auctoritate apostolica tenore presentium decernimus et declaramus: pre insertas litteras ac omnia et singula in eis contenta perpetuis futuris temporibus donec per sedem apostolicam aliter decisum et ordinatum fuerit, inuiolabiliter obseruari debere. Quo circa vniuersis et singulis patriarchis archiepiscopis episcopis ac alijs locorum ordinarijs et ecclesiarum prelatibus et abbatibus et personis alijs in dignitate ecclesiastica constitutis in virtute san-

Secundus

ete obedientie et sub excoicationis pena districte percipiendo mandam: quatenus ipsi et quilibet ex eis per se vel alium seu alios predictos ubi et quando expedire cognoverint, et quotiens super hoc requisiti fuerint: sole niter publicari faciant auctoritate nostra litteras ipsas ac in eis contenta inuolabiliter obseruari. Contradictores quoslibet et rebelles cuiuscumque dignitatis: status: gradus vel ordinis existentes, etiam si mendicantium ordinum quorumcumque etiam de obseruantia nuncupatorum prelati ministri aut alij fratres faciunt: per excoicationis ac alias in ias censuras et penas ecclesiasticas ac alia opportuna iuris remedia appellatione postposita compescendo: inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis. Et nihilominus omnes et singulos quos dicta excoicationis sententia eis incurrisse constiterit et eorum quemlibet in ecclesijs dum maior ibi populi multitudo ad divina conuenerit excoicatos publice nuncient: et faciant ab alijs nunciari ac ab omnibus arctius euitari: donec ad cor reuerfi et penitentia ducti ab huiusmodi excoicationis sententia absolutionis beneficium ab eadem sede meruerint obtinere: ac legitimis super his habendis seruatis processibus sentas censuras et penas huiusmodi quotiens opus fuerit iteratis vicibus aggrauare procurent. Non obstantibus premissis ac constitutionibus et ordinationibus: priuilegijs: exceptionibus: indulgentijs: et litteris apostolicis quibusuis personis secularibus et regularibus quorumcumque ordinum etiam mendicantium et de obseruantia nuncupatorum professoribus ipsis et ordinibus tam per mare magnu et bullam auream nuncupatas que per quascumque litteras alias apostolicas etiam a nobis emanatas et iteratis vicibus approbatas etiam ex quibusuis urgentissimis et maximis causis et sub quibuscumque formis et expressionibus verborum et etiam derogatorijs derogatorijs alijsque fortioribus efficacioribus et insolitis clausulis irritantibusque decretis etiam talibus que illis nullatenus vel non nisi sub certis modo et forma inibi expressis derogari possint, etiam motu scientia et auctoritate similibus ac de apostolice potestatis plenitudine concessis: quibus omnibus et eorum singulis etiam si pro illorum sufficienti derogatione de eis ipsorumque totis tenoribus specialis: specifica: indiuidua et expressa, ac de verbo ad verbum non aut per generales etiam id importantes clausulas mentio aut queuis alia expressio: vel eorumque ordinum aut alicuius ex eis personis intimatio habenda aut alia exquisita forma obseruanda foret: tenores huiusmodi ac si de verbo ad verbum inserti forent presentibus per sufficienter expressis et insertis habentes quo ad premissa dumtaxat (illis alias in suo roboze permanfuris) harum serie similibus motu et scientia specialiter et expresse derogamus contrarijs quibuscumque. Aut si aliquibus comuniter vel diuisim ab eadem sit sede indulgentijs que interdici suspensio di vel excoimunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Ceterum quia difficile foret ad singula queque loca in quibus expedire fuerit originale deferri: volumus et similiter auctoritate scientia et motu decernimus que earundem presentium litterarum transumpto manu pu

Tractatus

fo

76

blici notarij subscripto et alicuius prelati ecclesiastici aut illius curie sigillo munito ubique stetur, et eadem proxtus fides adhibeatur in iudicio et extra, ac ubi fuerit exhibitum et ostensum in omnibus et per omnia: prout eisdem presentibus staretur si forent exhibite vel ostense. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre constitutionis, declarationis mandati: derogationis: voluntatis et decreti infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei et beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum rome apud sanctam petrum, Anno incarnationis dominice millesimo quingentesimo secundo, decimo kalendas martij pontificatus nostri Anno undecimo.

DILECTIS FILIIS vniuersis fratribus ordinis minorum de obseruantia nuncupatis.

ALEXANDER PAPA VI.

Alexander papa. vi. Dilecti fili-

in salutem et aplicam benedictionem. Sacre religionis sub qua deuotum et sedula exhibere studetis domino famulatum permeretur honestas: ut vos specialibus favoribus et gratijs persequamur. Hinc est que nos volentes quieti et comoditati vestre per benemeritis vestris partem charitate consulere: vobis ut decetero oibus et singulis gratijs: priuilegijs: libertatibus: immunitatibus et indulgentijs specialibus et temporalibus tam fratrum predicatorum que eremitarum sancti augustini et beate marie de monte carmeli oibusque alijs medicamentibus per sedem aplicam vel legatos eiusdem etiam per litteras aplicas mare magnu nuncupatas etiam quo ad exemptionem a solutione quarum locorum ordinarijs et parrochialium ecclesiarum rectoribus debite, a qua vos potiori per cautela eximimur. hactenus concessis: quarum tenores ac si de verbo ad verbum infererentur haberi volumus per sufficienter expressis, uti potiri et gaudere libere et licite possitis et debeatis in oibus et per oia p inde ac si vobis specificis concessis fuissent. Constitutioibus et ordinationibus aplicis necnon oibus illis que in litteris predictis concessu est non ob stare, ceterisque contrarijs neque que obstantibus: auctoritate aplica tenore presentium de specialibus dono gratie indulgentiarum illarum vobis de nouo concedimus. Datum rome apud sanctum petrum sub anulo predicatoris die quata february millesimo quingentesimo primo pontificatus nostri Anno nono.

TENORES VERBO priuilegijs de quibus in breui pre inserto fit mentio sequuntur et sunt tales.

Sixtus epus seruus seruorum

dei ad perpetuam rei memoriam. Dum attenda meditatione pensam que virga vniuersissima et oium virtutum floribus insignita virgo dei genitrix gloriosissima cui plenitudinem sol et luna mirantur cultusque precibus iuuatur populus christianus et que florem preciosissimum inarcescibilem et eternu dominum in sum icium christum ineffabili sancti spiritus cooperante virtute genuit: produxitque sacrum or-

Alexander papa. vi. concessit oia priuilegia ordinibus mediocantibus concessa fratribus minoribus ac si eis specialiter essent indulta.

folio 96. r. fi.
de duobus de septimo

Sixtus papa. vi. confirmat ac declarat priuilegia ordinis carmelitarum per predecessores suos concessa: plura alia addens.

Tractatus

dinem beate marie de monte carmelia sede aplice pluribusq; romanis pontificibus predecessoribus nostris approbatum, que eiusdem gloriosissime me dei genitricis semp; virginis Marie speciali titulo voluit insigniri: ut ob eius virginis reuerentiam ordo ipse a christi fidelibus merito per amplius veneretur: ipsiq; fideles propterea eiusdem virginis marie adiuti suffragiis eterne retributionis premia facilius consequi mereantur: dumq; sublimi ordinis vtriusq; sexus personarum virtutum merita deo quidem grata, et in conspectu apostolice sedis accepta, digna memoria recensentur: ac ordinem ipsum et illius personas sub sedis aplice et ecclie romane protectione immediate existenti, et inter ceteros regularium ordinum professores in firmamento catholice fidei militantes, tanq; religionis speculum et exemplar speciali charitate fulgentes, sanctorumq; prophetarum belie et belisei et aliorum patrum qui montem sanctum carmeli iuxta belie fontem inhabitauerunt successionem hereditariam tenentes, fructus quoq; vberes quos dictus sacer ordo in agro militantis ecclie in propagatione religionis et fidei orthodoxe hactenus produxit vtiliter et producit ac in futurum producatum indubitate speramus, paterna charitate intuemur: dignum potius quinimmo et debitum reputamus nos ad illa nos dirigere debere cogitatus pro que ea que pro divini cultus et dicti ordinis incremento animarumq; salute a quibus pluribus romanis pontificibus predecessoribus nostris sublatas ambiguitatibus que exinde emerisse noscuntur in sua integritate perservent: et tanto firmiter observentur: quanto erunt sepius sedis aplice munimine stabilita. Dudum siquidem a se, re. Nicolao, iij. Bonifacio, vij. Clemete, iij. Innocentio, iij. Alexandro etiam, iij. Gregorio, xi. Joane, xxij. Clemente vi. Eugenio, iij. Pio, ij. Urbano, iij. Calixto, ij. Nicolao, v. Benedicto, xij. Innocentio, vi. et Paulo, ij. romanis pontificibus predecessoribus nostris emanarunt lre: quas in cancellaria nostra diligenter inspicere: quarumq; tenorem de verbo ad verbum presentibus inseri fecimus, cum incipiant vetustate consumi, et quas et eas tenores innovamus confirmamus et approbamus ac preter scripti patrocinio perpetuo communim. Quare quod est lraz tenor talis est. **NICOLAUS** episcopus servus servorum dei dilectis filiis priori generali et fratribus ordinis beate Marie de monte carmeli: salutem et apostolicam benedictionem. Solet annuere sedes apostolica preter votis et honestis petentium precibus favore benivolentia impartiri. Ea propter dilecti in domino filii vestris iustis postulationibus grato concurrerentes assensu: omnes libertates et immunitates a predecessoribus nostris romanis pontificibus sine privilegia seu indulgentias vobis vel ordini vestro concessas nec non libertates et exemptiones secularium exactionum a regibus et principibus et aliis christi fidelibus rationabiliter vobis indulgas: sicut eas iuste et pacifice obtinetis vobis et per nos eidem ordini auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communim. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei et beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum reate secundo idus augusti Pontificatus nostri Anno Primo.

Nicolaus papa, iij. confirmat omnia privilegia: libertates seu exemptiones a quibuscunq; ordini carmelitarum concessas.

Secundus

fo

77

BONIFACIUS episcopus servus servorum dei venerabilibus fratribus archiepiscopis et episcopis ad quos lre ipse pervenerint: salutem et apostolicam benedictionem. Ex parte dilectorum filiorum fratrum eremitarum ordinis sancte marie de monte carmeli fuit propositum coram nobis: quod cum malicia temporis ex crescente oportuerit eos de loco quem habebant in monte ipso fugere ante faciem persequentium paganorum: velintque cellas et ecclesias construere et habere cimiterium et campanam ad opus ipsorum in vestris civitatibus et diocesis in locis ad hoc ipsis pia fidelium liberalitate concessis et ibi divina celebrare ac debitum domino reddere valeant famulatum: nonnulli eos super hoc impendere presumpserunt: eriguntque nihilominus nonnulla indebite ab eisdem. Quia igitur ipsis in hac parte tam apostolicus quam vester favor est misericorditer impendendus, ad instar se, re. Innocentij pape, iij. predecessoris nostri univertate vestram roganda duximus et monenda: pro apostolica vobis scripta mandantes: quatenus habentes ad eos debite compassionis affectum, illos super premissis vestro pio impetro ipsi suffragio non permittatis quantum in vobis est ab aliquo indebite molestari: preces et mandata nostra in hac parte taliter impleri: quod devotionem vestram possimus exinde in domino commendare merito. Datum perusij secundo kalendas nouembrii Pontificatus nostri Anno Primo. **INNOCENTIUS** episcopus servus servorum dei dilectis filiis priori et fratribus eremi beate marie de monte carmeli: salutem et apostolicam benedictionem. Religionis vestre merebitur honestas ut vos in christi visceribus amplectentes: supplicationibus vestris quantum cum deo possumus favorabiliter annuamus. Ea propter dilecti in domino filii vestris precibus inclinati: personas vestras et locum in quo divino estis obsequio participati sub beati petri et eiusdem protectione suscipimus: et preter scripti patrocinio communim, auctoritate vobis preteritum indulgentes: ut cum generale terre fuerit interdictum liceat vobis clausis januis excoicatis exclusis divina officia celebrare: dummodo causas non dederitis interdicto: nec id vobis contingat specialiter interdicti. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre protectionis et concessionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei ac beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum lugduni idibus iunij Pontificatus nostri Anno secundo. **GREGORIUS** episcopus servus servorum dei dilectis filiis priori generali et fratribus ordinis gloriosissime dei genitricis semp; virginis marie de monte carmeli: salutem et apostolicam benedictionem. Provisionis nostre debet pervenire subsidio: ut ius suum cuilibet conseruet. Hinc est quod nos tenore quarundam litterarum se, re. Innocentij pape, vi. predecessoris nostri in registro ipsius predecessoris reptum pro eo quod sicut vestra petitio nobis nuper exhibita continebat, dicto tenore vos asseritis indigere: de registro ipso de verbo ad verbum transcribi et ad vestre supplicationis instantiam presentibus annotari fecimus: qui talis est. **INNOCENTIUS** episcopus servus servorum dei dilectis filiis priori generali et fratribus ordinis beate marie de monte carmeli: salutem et apostolicam benedictionem. Sacre vestre religionis in qua relictis seculi vanitatibus sub regulari habitu devotum et sedulum impenditis famulatum, premeretur honestas: ut votis vestris (in istis preser-

Bonifacius papa viij. mandat ordinariis ne permittant fratres circa constructiones edificiorum ab aliquibus impediri.

Innocentius papa iij. pcedit: fratres tempore interdicti iuris solennitate suata: posse divina celebrare.

Gregorius xi. munit bullam innocentij vi. que conceditur fratribus declinatibus ad loca interdicto superposita divina ibidem celebrare posse: servata tamen iuris solennitate.

Secūdus.

tim que animarū uestrarum salutē respiciūt) quantū cū deo possum⁹ fauorabiliter annuamus. Sane petitio pro parte uestra nobis exhibita continebat: q̄ cum interdū vos vel aliquem uestrū ad loca generali interdicto subiecta declinare contigerit: clerici seculares ⁊ regulares eorūdem locoꝝ ibidez excomunicatis ⁊ interdictis exclusis ⁊ alias, iuxta cōstitutiones canonicas diuina officia celebrātes: vos ad huiusmodi diuina audiēda ⁊ inibi celebrāda ⁊ sacramēta ecclēsiastica recipiendū admittere recusant: p̄pter q̄d vos absq̄ celebratione ⁊ auditione diuinoꝝ ⁊ p̄ceptione sacramētoꝝ ecclēsiacoꝝ plures dies multoties trāsire contingit. Nos igitur sup̄ his uobis p̄uidere uolētes: uis in hac parte supplicationibus inclinati: uobis auctoritate aplice tenore presentiu indulgemus: ut in locis sic generali interdicto suppositis cum ad ea declinaueritis ad huiusmodi diuina officia celebrandū ⁊ audiendū ac recipiendū ecclēsiastica sacramenta ibidez recipi ⁊ admitti ianuis tamen clausis ⁊ excōdicatis ⁊ interdictis exclusis nō pulsatis campanis ⁊ uoce submissa possitis ⁊ ualeatis: dum tñ uos vel huiusmodi declinātes causam nō dederitis interdicto: nec id uobis uel eis contigerit specialiter interdicti. Nulli ergo omnino hominū liceat hāc paginā nostre ꝓcessionis infringere: uel ei ausu temerario cōtraire. Siquis autē hoc attentare presumpserit: indignationē omnipotētis dei ⁊ beatoꝝ petri ⁊ pauli ap̄toꝝ ei⁹ se nouerit incurfurū. Datū apud uillas nouam auinionē. diocesis quinto kl̄s augusti. Pontificat⁹ nri anno octauo. **CATERU** ut earūdem litterarū aplice tenore predict⁹ sic insert⁹ omnimodā rei seu facti certitudinē faciat: auctoritate aplice decernim⁹ ut illud idem robur eaq̄ uim eūdemq̄ uigore dictus tenor per oīa habeat que haberēt originales littere supradicte: ⁊ eadē prorsus eidem tenori fides adhibeatur quādo cūq̄ ⁊ ubi cūq̄ siue in iudicio uel alibi ubi fuerit exhibitus uel ostēsus: ⁊ eadē stetur firmiter in omnibus: sicut eisdem originalib⁹ l̄ris staretur si exhibite fuerint uel ostēse. Per hoc autē nullū ius uobis de nouo uolumus acquiri: sed antiquū siquod habetis tantūmodo conseruari. Nulli ergo omnino hominū liceat hāc paginā nre cōstitutionis ⁊ uolūtatis infringere: uel ei ausu temerario cōtraire. Siquis autē hoc attentare p̄sumpserit: indignationē oīpotētis dei ⁊ beatoꝝ petri ⁊ pauli ap̄toꝝ eius se nouerit incurfurū. Datū apud pontē forgiē auinionē. diocesis secundo kl̄s iunij. Pontificat⁹ nri anno secūdo. **IOHANNES** ep̄us seruus seruoꝝ dei dilectis filiis p̄iori generali ⁊ uniuersis p̄ioribus ⁊ fratribus ordinis gl̄iosissime dei genitricis semp̄ virginis marie de monte carmeli tā presentib⁹ q̄ futuris religiosam uitā professis: salutē ⁊ aplice benedictionē. Sacer ordo uester in agro dñico diuina dispositione plāt⁹: ⁊ gl̄iose uirginis marie titulo specialit̄ insignit⁹: aplice gratijs digne meret̄ attolli: cui⁹ p̄fessores mūdānis a se relegatis illecebris celestium contemplationi uacātes insistūt iugiter p̄fectibus animarum. Nos autē ad dictū ordinē quē in statu firmo ⁊ solido ⁊ stabili decernimus ⁊ uolum⁹ p̄manere. aplice cōsideratiōis intuitū dirigētes: ad ealibēter intēdim⁹. p̄ q̄ p̄fessores iā dicti nullū eterne pacis patiātur exci-

Joānes papa
xiiij. cōcedit fra
tribus exēptio
nem ab ordina
rijs,

Tractatus

fo.

78

diū: nullūq̄ religionis stat⁹ p̄ferat detrimentū: s̄ eo deuoti⁹ diuino cultui ac salutē insitāt opib⁹: quō getior fuerit stat⁹ eorūdem ip̄iq̄ ampliori fuerint libertate dotati. Ea p̄p̄ dilecti in dño filij deuotionis ufe p̄cib⁹ fauorabiliter annuētes: uos ⁊ p̄dictū ordinē. p̄sonas ⁊ ecclēias. oratoria. domos. res alias ⁊ loca ufa ac spectātia ad eadē in qb⁹ inhabitat⁹ ad p̄s uel inhabitabit⁹ in futurū cū oib⁹ iurib⁹ ⁊ p̄tinetijs suis ac p̄sonis degētibus in eisdē in ius ⁊ p̄prietatē beati petri ⁊ aplice sedis assumim⁹: illaq̄ a cuiuscūq̄ diocesanū ⁊ cuiuscūq̄ alteri⁹ p̄tate iurisdictionē ⁊ dominio omnimode in p̄petuū p̄sus erimim⁹ de gra sp̄ali: dēcernē. ex nūc uos ⁊ ordinē uestrū. ac p̄sonas. ecclēias ⁊ oratoria. domos ⁊ loca p̄fata ac p̄tinetia ad eadē: soli romano p̄ticipi ⁊ dicte sedi tā in sp̄ualib⁹ q̄ t̄p̄alib⁹ absq̄ ullo medio subiacere: ita q̄d nec locoꝝ ordinarij nec alia quāuis p̄sona ecclēsiastica in uos ⁊ ordinē uestrū p̄sonas. ecclēias. oratoria. domos ⁊ loca p̄dicta utpote prorsus exēpta possint excōdicationis suspēsiōis aut interdicti. p̄mulgare snias uel alias p̄tatem seu iurisdictionē aliquā exercere. q̄d si forsan quicūq̄ in contrariū aquoq̄ fuerit attētātū: illud oīno sit irritū ⁊ inane. Nulli q̄ oīno hominū liceat hāc paginā nre assumptiōis exēptionis ⁊ cōstitutionis infringere: uel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attētare p̄sumpserit: indignationē oīpotētis dei ⁊ beatoꝝ petri ⁊ pauli ap̄toꝝ ei⁹ se nouerit incurfurū. Datū Auinionē tertio idus martij. Pontificatus nri anno primo. **CLEMENS** ep̄us seruus seruoꝝ dei dilectis filiis generalit̄ ac alijs p̄iorib⁹ ⁊ fratrib⁹ ordinis gl̄iosissime dei genitricis semp̄ uirginis marie de monte carmeli salutē ⁊ aplice benedictionē. Sacer ordo uſt̄ in agro dñico diuina dispositione plāt⁹ ⁊ gl̄iose uirginis marie titulo sp̄alit̄ insignit⁹: aplice gratijs digne meret̄ attolli: cui⁹ p̄fessores mūdānis a se relegatis illecebris celestium contemplationi uacātes insistūt iugiter p̄fectibus animarum. Nos autē ad dictū ordinē quē in statu firmo ⁊ solido ⁊ stabili decernimus ⁊ uolum⁹ p̄manere. aplice cōsideratiōis intuitū dirigētes: ad ealibēter intēdim⁹. p̄ q̄ p̄fessores iā dicti nullū eterne pacis patiātur exci-

Clemēs papa
ultra conces
sa in p̄cedenti
bulla cōcedit:
frēs nō posse
coram ordina
rijs ꝓueniri ra
tione d̄icti, cō
tract⁹. seu rei d̄
qua agitur.

8 folio
49

Tractatus

re. q̄ si forsan quicq̄ in cōtrarium a quoq̄ attentatum foret illud omni no esset irritum ⁊ inane. Tamen quia in indulto huiusmodi exemptiōis non cauetur q̄ vos ratione delicti seu tractus aut rei de qua agi p̄ueniri corā ordinarijs minime valerētis: vos timentes. sup̄ his posse forsan in posterū molestari. nobis humiliter supplicastis: vt prouiderē vobis sup̄ hoc de opportuno remedio dignaremur. Nos igitur qui vos ⁊ ordinē ip̄m sp̄ali p̄sequimur in dño charitate. vestris supplicatiōib⁹ inclinati: vobis ⁊ successorib⁹ v̄s in p̄petuū auctate aplica tenore p̄ntiū indulgem⁹: vt p̄fato indulto in suo roboze p̄manēte corā quibuscūq̄ diocesanis ⁊ locoz ordinarijs rōne delicti tract⁹ seu rei de q̄ agi cōueniri v̄l impeti nullaten⁹ valeatis. **fe. Re. Innocētijs pape. iij. p̄decessoris nostri ⁊ alijs p̄stitutiōibus aplicis cōtrarijs nō obstan. quibuscūq̄. Decernē. exnunc irritū ⁊ inane si secus sup̄ his a quoq̄ quantis auctate scienter vel ignorāter cōtigerit attentari. Nulli ergo oīno hoīum liceat hanc paginam n̄re p̄cessionis ⁊ constitutionis infringere: vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis aut̄ hoc attentare p̄sumpserit: indignationē oīpotētis dei ⁊ beatorū petri ⁊ pauli ap̄torū eius se nouerit incursum. Datum auinio. quarto decimo kl̄s augusti pontificatus nostri anno sexto.** **NICOLAUS** ep̄scopus seruus seruoz dei. Dilectis filijs priori generali ⁊ fratribus ordinis gloriosissime dei genitricis semp̄ virginis marie de monte Carmeli. Salutem ⁊ aplicam b̄ndictionē. Cū a nobis petitur qd̄ iustum est ⁊ honestum tam vigor equitatis q̄ ordo erigit rōnis: vt id per sollicitudinē officij nostri ad debitum perducatur effectus. Cūq̄ itaq̄. **fe. Re. Innocētijs pape. iij. p̄decessor noster** ad vestre supplicationis instantiam per bone memorie. **M. tituli sancte sabine p̄sbyterum cardinalem ⁊ bone memorie. S. antberaden. ep̄scopum** quedam regule vestre dubia declarari ⁊ corrigi: ac quedā ipsius graua misericorditer fecerit mitigari. prout in litteris inde confectis plenius continetur. Nos vestris precibus inclinati declarationem ⁊ correctionem ac mitigationē h̄mōi ad instar ipsi⁹ Innocētijs ac pie memorie alexādrī pape. iij. p̄decessorū nostrorū auctate aplica p̄firmam⁹: ⁊ p̄nti scripti patrociniō cōm⁹: tenorē l̄arū eiusdē p̄decessoris Innocētijs p̄nti i registro ipsi⁹ p̄tinet de v̄bo ad v̄bū p̄ntibus inseri facien. qui talis est. **INNOCENTIUS** ep̄s seru⁹ seruoz dei. Dilectis filijs priori ⁊ fr̄ib⁹ eremitis ordinis gloriosissime dei genitricis semp̄ virginis marie de monte Carmeli. Salutē ⁊ aplicā b̄ndictionē. Que honozē conditoris oīuz ⁊ p̄fectū p̄tinet aīaz: roboris p̄fidio sūt fulciēda p̄petui: sed p̄cipue sup̄ qb⁹ aplicē sedis auctas salubris p̄uidētie studiū noscīf h̄uisse. Cū itaq̄ nos ad v̄se supplicatiōis instātiā p̄ dilectū fr̄ē. **M. tituli sancte sabine p̄sbyterū cardinālē ⁊ venerabilē virū fratrē n̄m. S. antberaden. ep̄m** q̄dam regule v̄se dubia declarari et corrigi ac etiā quedā ipsius graua misericorditer fecerimus mitigari: prout inde confectis nostris l̄is plenius continetur. Nos vestris pijs desiderijs annueñ. declarationem ⁊ correctionem ac mitigationē huiusmodi auctoritate apostolica p̄firmam⁹: ⁊ p̄nti scripti patrociniō cōmunimus. Tenorē aut̄ in l̄arum ipsarum

Nicola⁹ papa
v. cōfirmat re
gulā datā fri-
bus ab Inno
cētijs. iij

Secūdus

fo

79

De verbo ad verbū fecim⁹ p̄ntib⁹ annotari. qui talis ē. **FRATER** **M. miseratione diuina tituli sancte sabine p̄sbyter cardinalis ⁊ frater guillelmus eadē miseratione antberaden. ep̄s charissimis in christo filijs priori generali ⁊ diffinitorib⁹ capituli generalis ordinis fratrum gloriosissime dei genitricis Marie de monte carmeli salutem in omniū saluari. Accedētes ad aplicam sedez fratres clerici Reinaldus ⁊ Petrus ordinis vestri ex parte vestra a dño papa humiliter postulauerūt: vt q̄dam que in vestro priuilegio ⁊ regula olim vobis a se. In memorie Alberto patriarcha hierlimitan. tradita continētur dubia: declarare corrigere: ⁊ quedam graua mitigare misericorditer dignaretur. Cū igitur dñs papa eoz deuotis supplicationibus annuendo: nobis cōmiserit. vt declarationem. correctionē ⁊ mitigationē huiusmodi facerem⁹ vice ipsi⁹: secundū qd̄ bono statui ordinis ⁊ fratrum salutē expediens videremus. Religionē vestre quasungimur auctoritate mandam⁹: quatenus regulā a nobis correctā: declaratā ⁊ mitigatā (prout expedire vidim⁹) deuotere recipien. eam firmiter obseruetis: ⁊ ad instar eiusdē alias v̄sas regulas corrigatis. quam vobis per eosdem fratres sub sigillis nostris mittimus in hac forma. Albertus dei gratia hierlimitan. ecclie vocat⁹ patriarcha dilectis in christo filijs. S. ⁊ ceteris eremitis qui sub eius obedientia iuxta fontē belie in monte carmeli morantur: in domino salutē ⁊ sancti spiritus benedictionem. Multifarie multisq̄ modis sancti patres instituerunt qualiter quisq̄ in quocūq̄ ordine fuerit vel quēcūq̄ modum religiose vite elegerit in obsequio iesu christi viuere debeat: et eidez fideliter de corde puro ⁊ bona cōscientia deservire. Verū quia regitis a nobis vt iuxta p̄positū vestrū tradamus vobis vite formulam quā tenere in posterū debeatis: illud in primis statuimus. vt vnū ex vobis habeatis priorē qui vnanimō omnium assensu v̄l maioris ⁊ sanioris partis ad hoc officij eligatur: cui obedientiā promittat quilibet aliorum. ⁊ p̄missaz studeat operis veritate seruare cum castitate ⁊ abdicione proprietatis. Loca autēz habere poteritis in eremis vel vbi donata vobis fuerint: ad vestre religionis obseruantiam apta ⁊ cōmoda: secundū quod priori ⁊ fratribus videbitur expedire. Preterea iuxta situz loci quē inhabitare proposueritis. singuli vestrū singulas habeāt cellulas separatas sicut per dispositionē ipsius prioris ⁊ de assensu aliorum fratrum vel sanioris partis eedez cellule cuiq̄ fuerint assignate: ita tamen vt in cōmuni refectorio ea q̄ vobis erogata fuerint communiter aliquam lectionem sacre scripture audiendo (vbi cōmode poterit obseruari) sumatis. Nec liceat alicui fratrum nisi de licētia prioris qui p̄ tēpore fuerit deputat⁹ sibi mutare locū: siue cū alio p̄mutare. Cellula prioris sit iuxta introitū loci. vt veniētibus ad eūdem locum primus occurrat: ⁊ de arbitrio ⁊ dispositione ipsius postmodū que agenda sunt cūcta procedāt. Adaneant singuli in cellulis suis vel iuxta eas die ac nocte in lege domini meditātes. ⁊ in omnibus vigilātes: nisi alijs iustis occupationibus occupētur. Si qui horas canonicas cum clericis dicerentur: eas dicāt secundū cōstitutiones sanctorū patrum ⁊ ecclie approbatam**

Secūdus.

consuetudinē: qui eas non nouerūt: viginti quinque vicibus: Pater noster, dicat in nocturnis vigilijs: exceptis dñicis et solēnib⁹ dieb⁹ in quoz⁹ vigilijs predictū numerū statūimus duplicari: vt dicatur Pater noster, vicibus quinquaginta. Septies autē eadem dicatur oratio in laudibus et matutinis: in alijs quoq⁹ horis septies similiter eadē sigillatim dicatur oratio: preter officia vespertina in quib⁹ ipam quindecies dicere debetis. Nullus fratrum aliquid esse sibi propriū dicat, sed sint vobis oīa cōmunia: et distribuātur vnīcuiq⁹ per manū prioris id est per fratres ab eodem ad id officiū deputatum prout vnīcuiq⁹ opus erit: in peccatis etatibus et necessitatibus singulorū. Asinos autē sine mulos (prout vestra ex postulauerit necessitas) vobis habere liceat: et aliq⁹ animalis sine volatiliū nutrimentū. Oratoriū prout cōmodius fieri poterit cōstruatur in medio cellulaz: vbi mane per singulos dies ad audiendū missaz solēnia cōuenire debeatis: vbi hoc cōmode fieri potest. Dñicis quoq⁹ diebus vel alijs (vbi opus fuerit) de custodia ordinis et aiā salute tractetis: vbi etiā excessus et culpe fratrum (si que in aliquo deprehēse fuerint) charitate mē dia corrigantur. Ieiuniū singulis diebus exceptis dñicis obseruetis a festo exaltationis sancte crucis vsq⁹ ad diem resurrectionis dñice: nisi infirmitas vel debilitas corporis aut alia iusta causa ieiuniū solui suadeat: qz necessitas non habet legē. Ab esu carniū abstinēatis nisi si pro infirmitate vel debilitatis remedio sumantur. Et qz vos oportet frequētius mendicare itinerātes: ne sitis hospitibus onerosi, extra domos vfas sumere poteritis pulmēta cocta cū carnib⁹: sed et carnib⁹ supra mare vesci licebit. Quia vero tētatio ē vita hominis sup̄ terram: et oēs q⁹ pie volūt viuere in christo persecutiones patiuntur: aduersarius quoq⁹ vester diabolus tanq̄ leo rugiens circuit querēs quē deuoret: oī sollicitudine studeatis indui armaturā dei vt possitis stare aduersus insidias inimici. Accingendi sunt lumbi cingulo castitatis. Aduniēdum est pectus sanctis cogitationib⁹: scriptū est enīz. Cogitatio sancta saluabit te. Induēda ē lorica iusticie: vt dñm deū nrm̄ ex toto corde et ex tota aiā et ex tota virtute diligatis et primū vestrū tanq̄ vos ipos. Sumēdū est in omnibus scutum fidei in quo possitis oīs tela nequissimi ignea extingueri: sine fide enīz impossibile est placere deo. Salea quoq⁹ salutis capitū imponēda est vt de solo saluatore speretis salutē: q saluū facit pplz suū a peccatis eoz. Gladius autē spūs: qd̄ verbū est dei habūdāter habet in cordib⁹ vestris: et qnq⁹ vobis agēda sunt in verbo dñi fiant, faciendū est vobis aliquid opis vt semp vos diabolus inueniat occupatos: ne ex ociositate vestra aliqū intrandi aditū ad alas vfas valeat inuenire. Habetis in hoc beati pauli apli magistrū pariter et exēplum: in cuius ore christus loquebatur q positus est et dat⁹ a deo predicator et doctor gentiū in fide et veritate: quē si secuti fueritis nō poteritis oberrare: in labore inquit et in fatigatione fuim⁹ inter vos die ac nocte sperantes nequē vestrū granaremus: nō q̄si nos nō hērem⁹ p̄tēz: s; vt nos met ipos formā daremus vobis ad imitandū nos: nā cū essem⁹ apud vos hoc denūciabam⁹ vobis. qm̄ siq⁹ nō vult opari nō māducat. Audiuim⁹

Armatina dei
Cognitio

et otus.

Tractatus

fo,

80

enīz inter vos quosdā ambulātes iniquite nihil epates: nō autē q̄ b̄mōi sunt denūciam⁹ et obsecramus in dño iesu christo vt cū silentio opates suū panē manducēt: hec via sancta est et bona: ambulāte in ea. Comendat autē apls silentiū cum in eo p̄cipit operādū. et quēadmodū p̄beta testatur, Cult⁹ iusticie silentiū est. Et rursus, In silentio et spe erit fortitudo vfa. Ideoq⁹ statūim⁹ vt dicto cōpletorio silentiū teneat vsq⁹ primā dictā sequētis diei. alio autē tpe licet silentij nō habeatur obseruatio tāta: diligētius tamen a multiloquio caueatur. qz sicut scriptū ē et nō min⁹ ex periciā docet, in multiloquio peccatū nō deerit, et qui incōsiderat⁹ ē ad loquēdū: sentiet mala. Item qui multum vti verbis ledit aiā suā. et dñs in euāgelio. De oī verbo ocioso qd̄ locuti fuerint hōines reddent rationē de eo in die iudicij. faciat ergo vnusquisq⁹ staterā verbis suis et f. enos rectos ori suo ne forte labatur et cadat in lingua et insanabilis casus eius sit ad mortē. Custodiēs cū p̄beta vias suas vt nō delinquat in lingua sua, et silentiū in quo cul⁹ iusticie est: diligenter et caute studeat obseruare. Tu autē frater noster, et quicunq⁹ post te institut⁹ fuerit prior semper illud habeatis in mente et seruetis in opere: quod dominus ait in euāgelio. Quicunq⁹ voluerit inter vos maior fieri: erit minister vester. et quicunq⁹ voluerit inter vos primus esse: erit vester seruus. Vos quoq⁹ ceteri fratres priorem vestrum bonozate humiliter: christum potius cogitātes q̄ ipsum qui posuit illum super capita vestra. Et ecclesiarū prepositis ait, Qui vos audit me audit: et qui vos spernit me spernit, vt non veniat in iudicium de contemptu sed obedientia mereamini vite eterne mercedem. Hec breuiter scripsimus vobis, conuersationis vestre formulam statuētes secundum quam viuere debeatis. Si quis autem super erogauerit ipse dominus cum redierit reddet ei. vt amini tamen discretionē quia virtutum est moderatrix. Actum lugduni Anno domini millesimo ducentesimo quadragesimo octauo domini Pape Innocentiū quarti Anno quinto kl̄s septembris. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei ac beatorum Petri et pauli Apostolorum eius se noverit incursum. Datum lugduni kl̄s decembris Pontificatus nostri anno quinto. Nulli omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum reate kl̄s iulij Pontificatus nostri anno secundo. AUGANIUS episcopus seruus seruorum dei ad perpetuam rei memoriam, Romani pontificis providentia circumspecta nonnumq⁹ ea que ad propagationem religionum quarūcunq⁹ et in illis diuinis obsequijs mancipatarum personarum prosperum statum conseruandum ac animarum salutem earūdem salubriter instituta fuerant: si fructum non afferant exoptatum reformat et moderatur: et vt religiones ipse presertim a Sede Apostolica approbate in suo

de silentio

Eugenius papa
quartus dispensat
i supradicta regula
circa ieiunia
et alia.

Tractatus

vigore perdurēt prout tēporū qualitate pēsata in dño prospicit expedi
re: liberaliter impēdit sollicitudinis sue partes. Sane cum sicut nobis
pro parte dilectorū filiorū iohānis faci magistri generalis 7 provincialiū
ac claustralium priorū 7 vniuersorum fratrum ordinis gloriofissime dei
genitricis semperq; virginis marie de montecarmeli nuper fuit exposi
tum: q; cum in certis capitulis regule fratribus dicti ordinis per bone
memorie Albertū patriarchā hierosolimitanū tradite inter cetera cauea
tur expresse: q; fratres ordinis predicti ab esu carniū abstineāt nisi p in
firmitatis aut debilitatis remedio sumātur, eisdē etiam q; nōnullis die
bus (dñicis dñi tarat exceptis) a festo exaltationis sancte crucis vsq;
ad festiuitatem resurrectionis domini nostri iesu chrisi ieiunare tenean
tur: 7 etiam singuli eorū manere debeāt in cellulis suis die ac nocte in le
ge dñi meditātes 7 in orationes vigilātes precipitur. Et propterea nō
nulli ipsius ordinis professores ppter arctitudinem 7 regurofitem re
gule huiusmodi tam ex fragilitate humana q; ex debilitate corporea ne
queñtes eādē regulā obseruare: dispendiū sue salutis incurrūt. q; plu
res etiam asperitatē huiusmodi pertimescētes ab ingressu eiusdez or
dinis retrahūtur. Nos vero q; 7 plantare sacrā religionē 7 plātātā mo
dis omnibus fouere intēsis desiderijs effectamus: super hoc quantum
nobis est possibile puidere salubriter cupiētes: rigorē huiusmodi quan
dam tēperie mitigātes ac regulam ipsaz moderātes: auctoritate aposto
lica tenore presentiu statuimus 7 ordinamus ac concedimus dicti ordi
nis pfectores qui nūc sunt 7 q; pro tempore erūt tribus dñi tarat diebus
singularū septimanarum etiam quib; vt pferetur ieiunare iurta eādez
regulam sunt astricti: preterq; in aduentu 7 quadragesima 7 alijs gene
raliter prohibitis diebus, carnibus vesci: ac horis congruis in eorum
ecclijs 7 in illaz claustris ac per eaz ambitus manere 7 deambulare li
bere 7 licite valeant: decernentes eos 7 eorū singulos circa premissa ad
arctiores obseruantia q; supra exprimitur occasione professiois in dicto
ordine emisse vel in posterū emittende minime teneri. Et nihilomin; fra
tribus eisdem qui regulā ipsam ita vt premittitur moderatā obseruau
erint: quod eis in remissionē proficiat peccatorū: ac omnibus 7 singulis
priuilegijs, indulgētis, immunitatibus, libertatibus 7 exemptionibus
pfectionib; 7 prerogatiuis eidē ordini a sede aplice antea pcessis vti
7 gaudere possint: eadem auctoritate concedim; per presentes. Cōstitu
tionibus apostolicis ac statutis 7 consuetudinib; predictis ac alijs ordi
nis ac regule predictorū capitulis iuramento cōfirmatione apostolica
vel alia quavis firmitate vallatis ceterisq; cōtrarijs non obstātib; qui
buscunq;. Et vt fratres ipsi in humilitatis paupertatis spiritu ac casti
monia virtutum dño famulantes: ad huiusmodi mitigatam regulā ob
seruādā feruentius animentur: omnibus 7 singulis fratribus dicti or
dinis presentibus 7 futuris dñi tarat qui regulā ipsam sicut premittitur
moderatā deuote obseruauerint: seu in obseruātia ipsius vixerint: vt su
periores iporū dicti ordinis pfectorū vel alius quicūq; idoneus eiusdē
ordinis sacerdos, omniū peccatorū suorum de quibus corde contriti 7

Secūdus

fo.

81

ore confessi fuerint, semel tantum in mortis articulo plenā remissionem
eis in synceritate fidei vnitae sancte romane ecclesie ac obedientia 7 de
uotione nostra vel successorū nrorum romanoz pontificum canonicē in
trantium necnon obseruātia predicta persistētib; auctate apostolica cō
cedere valeant: deuotioni eorum tenore pñtium indulgemus: sic tamen
q; iudem superiores de ijs de quibus fuerit alteri satisfactio impendēda
eisdem fratribus per ipsos (si superuixerint) vel per alios si forte tunc tran
sierint faciendū iniungant: quā ipsi fratres facere teneantur vt pferatur.
Et ne (qd absit) ppter huiusmodi gřam predicti frēs reddantur pcliui
ores ad illicita in posterū cōmittenda: volumus, q; si ex confidentia re
missionis huiusmodi predicti fratres aliqua forte cōmitterēt: quo ad il
la predicta remissio eis nullatenus suffragetur. Et insup q; per vnū an
num ex quo pñs nostra concessio ad eorūdem fratrum pro tempore exi
stentium noticiam peruenit cōputandū: singulis sextis ferijs impedi
mento legitimo cessante ieiunent. Qd si predictis ferijs ex pcepto eccle
sie, regulari obseruantia: iniuncta pñia, voto vel alias ieiunare teneātur
vna alia die singularum septimanarum eiusdem anni qua ad ieiunandum
non sunt astricti ieiunent. Et si in dicto anno vel aliqua eius parte essent
legitime impediti: anno sequenti vel alias q; primū poterūt modo simi
li supplere huiusmodi ieiunium teneantur. Porro si forsan alias preli
batum ieiuniū in toto vel in parte quādocunq; adimplere cōmode non
poterint: eo casu superiores iporū ieiuniū ipsum in alia pietatis opera
(prout aiarum illorum saluti viderint expedire) cōmutare valeant, que
ipsi pari modo debeant adimplere: alioquin huiusmodi nostra pferens
concessio quoad non obseruantes duntaxat nullius sit roboris vel mo
menti. Nulli ergo omnino hominū liceat banc paginam nrororū statuti
ordinationis: constitutionis: concessionis 7 voluntatis infringere: vel ei
ausu temerario contraire. Si quis autē hoc attentare presumpserit: indi
gnationē omnipotentis dei 7 beatorum apolorum eius petri 7 pauli se noue
rit incurfurū. Datum rome apud sanctum petrum, Anno incarnationis
dñice millesimo quadragesimo trigesimo primo, quintodecimo kls
martij pōtificatus nri. Anno pmo. **Pius episcopus**
seruus seruorum dei. Dilectis filijs priori generali 7 fratribus ordinis
gloriofissime dei genitricis semperq; virginis marie de monte Carme
li. Salutem 7 apostolicam benedictionem. Ad hoc diuina miseratio in
apostolica sede plenitudinem potestatis constituit: vt roman; pontifex
q; clauēs a bto petro ptātis 7 discretiois accepit, erga singulos fideles
pferim altissimo sub regulari bitu famulātes clemētia vta; 7 gřa: ac in
benigniorē inclinādo sniam rigori māfuetudinē āteponat. Cū autē sicut
exhibita nobis nup p pte vfa petitiō pñtibat: q; se, iRe, Eugeni; papa
tū, pdecessor noster vobis 7 alijs eiusdē ordinis pfectorib; q; p tpe cēt
q; trib; dñi tarat dieb; singularū septimarū siue hebdo madaz qd iurta
ipsi vfi ordinis instituta regularia essetis astricti: pterq; in aduentu dñi
7 quadragesima ac alijs generalibus dieb; ieiunijs carnibus vesci libe
re 7 licite possētis: gratiose pcesserat: 7 sicut, eadē petitiō subiūgebat ajnō

Idi; papa, n;
pcedit piaz li
centiā dispēsa
di circa ieiunia
regule.

Secundus

nallis eiusdem ordinis p̄fessoribus renocet in dubiū: an illis diebus q̄bus eius carnū vobis p̄cedit ieiunare teneamini: p̄ eo q̄ in cōcessione p̄dicte nō solū mitigationē abstinētie sed et relaxationē ieiunij petitam fuisse p̄spicit, quo fit vt duoz dierum in ebdomada quibus extra diem dñicū vobis eius carnū indulget: huiusmodi ieiunū fuerit relaxatum. Nos volēs, p̄sciarum vsarum quieti et tranquillitati p̄fulcre, et abiguitatis p̄dicte scrupulū amputare: q̄ tu dilecte fili prior generalis et qui pro tpe erunt tui in dicto officio successores p̄sonarū locoꝝ et tēpoꝝ qualitate attenda cū fr̄ibus dicti ordinis iuxta p̄scietue arbitriū sup̄ p̄missis dispensare valeas: auctate apl̄ica tenore p̄ntium facultatē p̄cedim⁹ ac etiā p̄tatem. Nulli ergo oīno hoīum liceat hanc paginā n̄re volūtatis et cōcessionis infringere: vel ei ausu temerario p̄traire. Si q̄s aut̄ hoc attentare p̄sumperit: indignationē oīpotentis dei ac b̄toꝝ petri et pauli ap̄toꝝ eius se nouerit incursum. Datum mantue, Anno incarnationis dñice millesimo quadringētesimo quinquagesimo nono, nonis decēbris pontificatus nostri Anno secundo.

URBANUS ep̄scopus seruus seruorum dei. Dilectis filiis generali ac ceteris prioribus ac fratribus ordinis gloriofissime dei genitricis semper virginis marie de monte carmeli: salutem et apostolicam benedictionē. Speciali gratia et fauore vos illa de causa dignos potissime reputamus: quia toto cordis affectu ad hoc intenditis, vt per sancte cōuersationis et vite studium conspectui dei et hominū placeatis. Hinc est q̄ nos vestris supplicatiōib⁹ annuentes: presentium vobis auctoritate concedimus: vt si aliqui christi fideles aliqua loca ad se spectantia que feudalia seu censualia non existant vobis contulerint intuitu pietatis: liceat vobis de consensu diocesanoꝝ illa recipere: ac in eozum singulis ecclesiam aut oratorium cum cāpanili ad opus vestruz construere: et inibi diuina officia celebrare: necnon in huiusmodi cāpanili pro cōuocandis vestris fratribus campanā iuxta ecclesiā vel oratoriū ip̄m: cimiterium et liberā sepulturam habere: canonica iustitia et parrochiali iure parrochialiū et vicinarū ecclesiarū in oībus semper saluis. Nulli ergo oīno hoīum liceat hanc paginā nostre concessionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis aut̄ hoc attentare p̄sumperit indignationē oīpotentis dei et beatorum petri et pauli ap̄toꝝ eius se nouerit incursum. Datum viterbi decimo sexto k̄ls iulij pontificat⁹ n̄ri anno p̄mo

IOHANNES ep̄scopus seruus seruorum dei dilectis filiis generali et vniuersis prioribus et fratribus ordinis gloriofissime dei genitricis semper virginis marie de monte carmeli salutem et apostolicam benedictionem. Inter ceteros ordines in agro plantatos ecclesie sacrū vestrū ordinem claris suis erigētib⁹ meritis gerētes in visceribus charitatis: ad ea vigilanter intendimus, ac opem et operam sollicitam impartimur: p̄ que status eiusdem ordinis ad diuini nominis gloriā et exaltationem catholice fidei et honorem ordinis supradicti prosperis semper successibus fluat: tranquillis foveatur euentibus et votiuus proficiat incrementis. Sane pro parte vestra fuit in consistorio p̄positum coram nobis, q̄ or-

Tractatus

fo

82

do vester cuius institutio conciliū generale p̄cessit ab antiquo per sedem apostolicam approbatus: in diuersis mundi partibus in sacra pagina magistris: bachalaris: lectoribus: scholaribus et q̄ plurimis sacerdotibus eruditis ac sufficiēter instructis in predicationis officio verbi dei noscitur reflorescere: ac in eisdem partibus fratres sufficientes et vtilēs ad irrigandum agrum fidelium roze verbi diuini et ex colendum eozūdem fidelū mentes non solū eruditione sermonis sed confessionum auditione et penitentiarum impositione salutariter existere dignoscuntur: q̄ a nonnullis p̄latis: rectoribus: sacerdotibus et clericis parrochialium ecclesiarum per diuersas orbis p̄uincias constitutis vobis super p̄missis impedimenta p̄stantur: et faciendi p̄dicta licentia voluntarie denegatur. Quare pro parte vestra ultra nobis fuit humiliter supplicatum: vt p̄uidere vobis super hoc de opportuno remedio dignemur. Nos igitur ob specialem dilectionis affectum quem ad ordinem gerimus supradictum: volentes vos super p̄missis et alijs p̄sequi gratiose, vestris supplicationibus inclinati: de fratrum nostrorum consilio auctoritate apostolica constitutionē que incipit, Sup̄ cathedram dudū per pie memorie bonifacium papā, viij, editā, et postmodū per se, Reclēmētē papā, v, p̄decessores n̄ros in viēnsi cōcilio innotatā, sup̄ predicationibus faciendis: intungēdis penitētijs: absolutiōibus impēdēdis, ac sepultura et obuētionibus tam funeralium q̄ relictoꝝ datoꝝ et donatoꝝ et ceteris alijs in eadem p̄stitutione contentis sicut eadē constitutio fr̄es p̄dicatoꝝ et minorū ordinū de quib⁹ dūtaxat sp̄alis habet in eadem cōp̄bendit: ad ordinē vestrū et fr̄es ipsius decernim⁹ extendendā: volētes etiā et eadē auctate decernētes: q̄ p̄fata p̄stitutio sup̄ oīb⁹ et singulis tā sup̄ius designatis q̄ alijs quibuscūq̄ in eadē p̄stitutioe contentis: q̄ oīa auctate p̄ntiuz fr̄ib⁹ v̄si p̄dicti ordinis p̄petere volum⁹ sicut p̄ p̄stitutionē ip̄am eisdē p̄dicatoꝝ et minorū p̄petūt: in vobis et p̄fati ordinis fr̄ib⁹ in cōcūse et integraliter obseruet: ita q̄ p̄siderata p̄sonarū p̄ditiōe quas ad id habueritis idoneas ac cleri et populi q̄titate, eozū dē fratru quos ad h̄mōi audiēdarū cōfessionū officii elegeritis metiamini numerū: vos infra modū p̄gruū p̄tinētes et nūq̄ in aliquo excedētes: vt sic moderatiōe seruata nec alijs q̄b⁹ hoc p̄ eandē p̄stitutioē p̄cedit ad inuidiā vel scādālū: nec locoꝝ ordinarios q̄b⁹ fr̄es ordinis v̄si a vobis electos p̄ntare oībetis p̄tra vos aliq̄ten⁹ puocetis. Nulli ergo oīno hoīum liceat hanc paginā n̄rarū p̄stitutionū et volūtatiū infringere: vel ei ausu temerario cōtraire. Si q̄s aut̄ hoc attentare p̄sumperit: indignationē oīpotētis dei et b̄toꝝ petri et pauli ap̄toꝝ eius se nouerit incursum. Datum auinion, vndecimo k̄ls decēbris p̄ntificat⁹ n̄ri. Anno vndecimo.

CALIXTUS ep̄scopus seru⁹ seruorum dei ad futurā rei memoriā. Inter cetera q̄ n̄re pastoralī cure p̄petūt: ea ip̄a p̄cūldubio potissima eē d̄cernim⁹, q̄b⁹ xp̄i fideles cūct⁹ p̄pulsis errorib⁹ et vnitāte fidei ac pacis q̄te v̄uere: gl̄iāq̄ p̄seq̄btāz p̄spicim⁹: s̄ et acceptabile d̄m̄ltū id eē non abigim⁹, q̄ p̄ligiosas p̄sōas xp̄o famulātes n̄re vigilātie misterio ac iusticie fauore p̄uilegijs eisdē a scā sede apl̄ica matura cū d̄liberatōe p̄cessis nullo

Urban⁹ papa
iij, p̄cedit fra-
trib⁹: posse reci-
pere loca sibi
ad habitādūz
cōcessa, et inibi
diuina celebra-
re.

Joānes papa
xij, cōstitutio-
nē incipientes
sup̄ cathedras
bonifacij, viij,
fr̄ibus minoꝝ, et
p̄di, p̄cessā: ex-
tendit ad fr̄es
carmelitas.

Calixt⁹ papa
iij, confirmat
bullas euge-
nij, iij, et nico-
lai, v, approbā-
tes p̄stitutioēz
sup̄ cathedras
bonifacij, viij,
et reprobantes
errores exortos
super illam

Tractatus

colore impediri sed libere frui intuemur. Super siquidē non sine quadā animi displicētia ex relatiōibus plurimorum fide dignorum pcepim⁹: quāquā se. **Re. Bonifacius papa. viij.** pdecessor noster in sua pstitutiōe q̄ incipit sup cathedrā. quā pstitutiōe sine decretalē postmodum pie memorie **Clemēs papa. v.** etiā pdecessor noster in cōcilio vienēsi innouauit: et que subsequēter ad eremitarum sancti augustini et gloriose dei genitricis semperq̄ virginis marie de monte carmeli ordinū fratres p sedē aplicam extensa fuit: inter cetera statuerit et ordinauerit. q̄ in singulis ciuitatibus et diocesibus in quibus p̄dicatoꝝ et minorū ordinū fratrum loca p̄sisterent: ac in locis ip̄s vicinis in quibus loca huiusmodi nō haberēt. magistri et priores principales p̄dicatoꝝ aut eoz̄ vicarij generales ac p̄uinciales ministri necnō custodes minorū ordinū p̄dictoꝝ ad p̄ntias p̄latoꝝ ibidem se p̄ferret per se vel fr̄es quos ad hoc idoneos fore putauerint humiliter petitori: vt fr̄es qui ad hoc forent electi in eozum ciuitatibus et diocesibus p̄fessiones suoz̄ subditoꝝ p̄fiteri sibi volentiū audire libere valerent: ac eisdē p̄fidentibus put scdm̄ deum expedire cognoscerent. p̄ntias imponere salutare: ac beneficium absolutiōis impendere de inia gratia et beneplacito eozumdem. p̄fatisq̄ magistri priores et ministri studerent eligere personas idoneas ac sufficētes vite pbate discretas modestas atq̄ peritas ad tam salubre ministeriū et officiū exequendū: quas sic electas prelatis ip̄s p̄ntarent vel facerent p̄ntari. vt de illozum inia et beneplacito ciuitatibus et diocesibus eozumdem persone sic electe huiusmodi cōfessiones sibi cōfiteri volentiū audirēt: et eis imponerēt p̄ntias salutare: ac beneficiū absolutiōis impēderēt: ac etiā bone memorie **ioānes papa. xij.** pdecessor noster certos errores dānauerit et reprobauerit et assēsu fr̄um suoz̄ ecclie romane cardinaliū. necnō celebris recordatiōis **Eugenius papa. iij.** etiā pdecessor noster errores ipsos pro falsis erroneis et aduersantibus sacris canonibus dānatos reprobatoꝝ declarauerit cum quibusdā alijs atq̄ decreuit. Et subsequēter pie memorie **Nicolaus papa. v.** similiter pdecessor noster de fratrum suozum cōsilio de quoz̄ numero tunc eramus. dicti **Eugenij pdecessoris** l̄ras in oibus et per oia approbauerit et p̄firmauerit: prout in singulis **Eugenij** et **nicolai pdecessorum** l̄ris h̄mōi plenius p̄tinet. Quarū quidem tenor sequit̄ et talis. **NICOLAUS** ep̄us seruus seruoꝝ dei. Vniuersis et singul̄ venerabilib⁹ fr̄ib⁹ p̄f̄ archiepis archiepis et ep̄is ac dilectis filijs electis et abbatibus vbilibet p̄stitutis ad quos p̄ntes l̄re puenierint: salutē et aplicā b̄ndictionē. **Id** ouisionis n̄re debet puenire subsidio. vt ea que a bone memorie pdecessoribus nostris in religionis augmētū vtiliter gesta sunt: illa p̄maneat: et ab oibus inuolabiliter obscruetur. Hinc est q̄ nos tenores quarūdam l̄rarum se. **Re. Eugenij pape. iij.** pdecessoris nostri in ip̄s registro repertos: de registro ip̄so de verbo ad verbū transcribi et p̄sentibus annotari fecimus. qui sunt tales. **AGGONIOS** ep̄us seruus seruoꝝ dei. Vniuersis et singulis venerabilib⁹ fr̄ibus patriarchis archiepis et ep̄is ac dilectis filijs electis et abbatibus vbilibet p̄stitutis ad quos presentes l̄re puenierint: salutem et apostolicam benedictionē. **Gregis** nobis crediti curam gerentes per uigilem. studijs efficere cona-

Secūdus

fo.

85

mur assiduis: vt pro quoz̄ salute languores humanos altissimi filius p̄peti voluit: fideles execrandis non inuoluatur erroribus: sed nostri directione ministerij put̄superna q̄sa p̄tulerit. a noxijs ac dispendijs iugiter p̄feruetur: et vt etiam vos in pte sollicitudinis vocati pro dictis stirp̄adis erroribus opem et operam seruētius impēdatis: vos pro iniuncto nobis officio excitamus. **Dudū** siquidē se. **Re. bonifacius papa. viij.** pdecessor noster in sua que incipit. **Super cathedrā.** pstitutiōe siue decretali quā postea pie memorie **Clemēs papa. v.** etiā pdecessor noster in cōcilio inouauit: et q̄ subsequēter ad eremitarū sancti augustini et beatę dei genitricis semperq̄ virginis marie de monte carmeli ordinū fr̄es per sedē aplicam extensa fuit: inter cetera statuit et ordinauit: q̄ in singulis ciuitatibus et diocesibus in quibus p̄dicatoꝝ et minorū ordinū fratrum loca p̄sisterent: ac in locis ip̄s vicinis in quibus h̄mōi loca non haberētur. magistri et priores: p̄uinciales ministri necnō custodes ordinū p̄dictoꝝ ad p̄ntiam p̄latoꝝ ibidem se cōferrent per se vel per fr̄es quos ad hoc idoneos fore putarent: humiliter petitori vt fr̄es qui ad hoc electi forent: in eozum ciuitatibus et diocesibus p̄fessiones suoz̄ subditoꝝ cōfiteri sibi volentiū audire libere valerēt: et h̄mōi cōfidentib⁹ put scdm̄ deum expedire cognoscerent: p̄ntias imponere salutare: ac b̄ficiū absolutiōis impendere de inia gratia et beneplacito eozumdem: p̄fatisq̄ priores et ministri studerent eligere p̄sonas idoneas. sufficētes: vite pbate: discretas: modestas atq̄ pitas ad tam salubre ministeriū et officiū exequendū: quas sic electas prelatis ip̄s p̄ntarent vel p̄ntari facerent. vt de eozum inia et b̄nplacito in ciuitatibus vel diocesibus eozumdem: p̄sone sic electe h̄mōi p̄fessiones sibi cōfiteri volentiū audirēt: et eis imponerēt p̄ntias salutare ac b̄ficiū absolutiōis impenderēt: put in ip̄a p̄stitutiōe siue decretali plenius continetur. Et licet postmodū ad pie recordatiōis **Joānis pape. xij.** etiā pdecessoris n̄ri noticiā deducto. q̄ quondā **ioānes de pollato** magister in theologia sequētes articulos tenuerat publice docuerat: q̄ confessi fr̄ibus iniam generalē p̄fessiones audiendi b̄ntibus. eadē peccata que cōfessi fuerant: iterū p̄prio sacerdoti cōfiteri teneatur. ac stante statuto omnis vtriusq̄ sexus in cōcilio generali nec deus nec romanus pontifex facere p̄t. q̄ parrochiani nō tenerētur oia peccata sua semel in anno p̄prio sacerdoti. s. parrochiali curato p̄fiteri: q̄ nō posset papa generalē dare p̄ntem audiendi p̄fessiones imo nec deus. quin p̄fessus generalē b̄nti iniam teneretur eadē iterū p̄prio sacerdoti veluti parrochiali curato cōfiteri: dictus **Joannes pdecessor** a verbis que vas electiōis p̄tulit exordiū sūmēs: habita inde per plures sacre pagine p̄fessores exaltatione diligētī. necnō de venerabiliū fratrum suozum romane ecclie cardinaliū cōsilio et assensu: p̄fatos articulos tāq̄ falsos et erroneos et a sana doctrina deuos auctate apostolica damnauerit et reprobauerit: ip̄e q̄ **Joānes de pollato** veris rōnibus op̄inioni quā dudū habuerat. et p̄r̄ar̄is. et quibus r̄fidere nō poterat. demonstratos eosdē articulos nō esse veros affirmās: illos in cōfistorio publico necnō ip̄soꝝ **Joānis pape** et cardinaliū p̄ntia reuocauerit: tñ sicuti nup̄ fratrum ordinū lamētabili eozumdem q̄re.

l iij

Secundus

Ja ad nō in non sine displicentia graui peruenit auditum: plures ecclesiastice necnon alie vtriusq; serus p̄sone reprobos sup̄sticiososq; articulos huiusmodi amplexates: fidcliumq; aīos inficere: ac eis vt fratrib⁹ ordi nū b̄mōi non confiteantur ⁊ ab eoz deuotione retrahere molientes: ne dum predictos sed ⁊ alios etiā sacris canonibus oīno contrarios artīculos astruere publice non verentur: videlicet q̄ confessio fribus sic electis ⁊ admissis facta: dubitabilis sit ⁊ incerta: vnde tenēt oēs incertum dimittere. ⁊ sic solū p̄fiteri suis sacerdotib⁹ curā aiarū b̄ntib⁹ sub pena peccati mortalis: ac q̄uis ip̄i fr̄es admissi auctatē habeāt p̄fessiones audiendi ⁊ absoluedi: tñ ad eos accedēdi popul⁹ subiect⁹ sine l̄nia p̄prij sacerdotis nō habet p̄tatem: fr̄es quoq; puilegia p̄ p̄fessionibus audiēdis ⁊ sepulturis habēdis petētes in peccato mortali. ⁊ romani. p̄tiffices illa medicatibus p̄cedētes siue p̄firmātes etiā in simili peccato ⁊ exōdica ti sunt: ac dicti fr̄es mendicātes nō pastores s; fures latrones ⁊ lupi censentur. sacerdos autē curatus medicatibus p̄fessiones audiēdi l̄niam dās magis sup̄ isto statuto. oīs vtriusq; serus disp̄sat q̄ papa fribus l̄niāz tribuens iuxta formā decretalis antedictę. Nos igit aiarū ⁊ alia q̄ p̄missoz articuloz occasione nisi p̄deutes inde p̄futarētur errores succedēre possent pericula trepidātes: ac illis q̄tū in nobis fuerit obuiare cupientes: oēs articulos vna cū venerabilib⁹ fribus nris sancte romane ecclesie cardinalib⁹ mature insperim⁹: ⁊ per diuersos in iure canonico doctores ⁊ sacre pagine p̄fessores diligēter exaiari fecim⁹. ⁊ qz p̄tin⁹ illos falsos ⁊ erroneos ac eisdē canonibus aduersos fore reperim⁹: illos d̄ dictoz fratru nrozum sancte romane ecclesie cardinaliū p̄silio ⁊ assensu auctoritate ap̄lica pro falsis ⁊ erroneis ⁊ aduersantib⁹ sacris canonibus dānatos reprobatozq; declaram⁹ atq; decernim⁹. Quo circa vniuersitati v̄se per ap̄lica scripta mādamus: q̄tenus singuli vestru qui sup̄ bis a quoq; p̄dictoz ordinū p̄dicatoz minoz ⁊ augustiū. ⁊ gl̄iosissime dei genitricis semperq; virginis marie de mōte carmeli sup̄ p̄missis puilegia tozum magistro generali ac puinciali ministro vicario vel alio gerente officiu fueritis requisiti: ad p̄futandos ⁊ repr̄mēdos ac penit⁹ tollēdos b̄mōi errores (put in p̄fatis decretali siue p̄stitutione. sup̄ cathedrā. ac extrauagāte vas electiōis p̄tinet) diligēti studio ac cura p̄uideatis ⁊ intendatis: p̄fatasq; p̄stitutiones integre seruātes faciatis ab oībus inuolabiliter obseruari. Et si quos forsan b̄mōi dānatos vt p̄fertur articulos aut aliquē seu aliquos eozū p̄tinaciter asserere vltēmere p̄dicare inuenie tis: p̄tra illos cōiter vel diuisim tāq; p̄tra hereticos ⁊ de catholica fide suspectos p̄cedere: necnon ipsos ⁊ eozū quēlibet iuxta tantoz excessus qualitātē per censurā ecclesiasticā ⁊ alia opportuna iuris remedia auctoritate p̄dicta cōpescere studeatis: in p̄trariū faciētibus non obstātib⁹ q̄buscumq;. Nulli ergo oīno hōium liceat hanc paginam nostre declarationis ⁊ p̄stitutionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis autē hoc attentare p̄sūperit: indignationē oīpotentis dei ⁊ beatorum petri ⁊ pauli apostolorū eius se nouerit incurfurū. Datum rome apud sanctum petrum. Anno incarnationis dñice millesimo quadringentesimo

Tractatus

fp

84

quadragesimo sexto, decimo septimo kl̄s february p̄tifficatus nri anno sexto decimo. **U** **A** **T** **R** **U** **M** vt earūdem l̄rarum tenores maioris roboris ⁊ efficacie censcātur: nos de venerabiliū fratrum nrozū sancte romane ecclesie cardinaliū consilio ⁊ assensu eadē p̄decessoris nri l̄ras in oībus ⁊ per oīa innouantes: approbamus p̄firmamus ⁊ p̄tiffis scripti patrociniō cōmunimus. Nulli ergo oīno hōium liceat hanc paginā nre inouatiōis: ap̄p̄batiōis p̄firmatiōis ⁊ cōmunitiōis infringere: vlt ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attentare p̄sūperit: indignationē oīpotentis dei ⁊ b̄tozum petri ⁊ pauli ap̄tozum eius se nouerit incurfurū. Datum rome apud sanctū petrū. Anno incarnationis dñice millesimo quadringentesimo q̄dragesimo octauo. tertio kl̄s iunij p̄tifficatus nri anno sc̄do. **U** **A** **R** **U** **M** **T** **H** **U** **M** dum pridē in vigilia pentecostes prime p̄terita p̄fate l̄re nicolai p̄decessoris nri venerabili fr̄i nro ep̄o parisiē. seu in eius ep̄ali curia p̄sentate forent: dilectus filius guilhelmus rineti protunc rector vniuersitatis parisiē. eadē impediri fecit asserens dicti nicolai p̄decessoris nostri l̄ras d̄ falso plurimū suspectas pacis in eadem vniuersitate sollemniter iurate ⁊ status bicarchici in ecclesia sancta dei plurimū turbatiuas ⁊ scandalosas: ⁊ aduersas iuris cōmunis sanctionibus sacris ⁊ pragmatice sanctioni: ⁊ q̄ super illis renūciando ⁊ illarum reuocatoriā impetrando religiosi quattuor ordinum mendicantium fuerunt attentius summati. quod facere rēnuerant ⁊ distulerant: per suas patentes litteras vniuersis notum fecit: q̄ ex causis p̄missis ⁊ alijs rationabilibus de mandato ac speciali ⁊ matura deliberatione ⁊ conclusionē dicte vniuersitatis omnes ⁊ singuli illius de dictis quattuor ordinibus mendicantium a gremio p̄fate vniuersitatis erant perpetuo priuati: non iurati aut ab eiusdem vniuersitatis consortio ⁊ graduum in eadem susceptione similiter rescati. si autē dictis suis obtemperarent conclusionibus cum effectu eadem vniuersitas cum eisdem minime agere intendebat. Et etiam cum statutis ⁊ p̄uilegijs dicte vniuersitatis ⁊ p̄cipue. sc. **R**e. **A**lexandri. iij. inter cetera contineri dicatur: q̄ si forte magistris ⁊ scholaribus dicte vniuersitatis hospitiorum subtrahatur taratio. aut eis vel alicui ipsozum iniuria vel excessus inferrentur enozmes vtpote mortis vel membri mutilatio. nisi congrua monitione p̄missa infra quindecim dies foret satisfactum: liceret eisdem magistris ⁊ scholaribus vsq; ad satisfactionem condignam suspendere lectiones: ⁊ si aliquem eozū indebite incarcerari contingeret fas esset ipsis (nisi monitione prehabita cessaret iniuria) a lectione cessare: q̄q; si pro aliqua ex causis in constitutione pie memorie Gregorij pape. viij. contentis eadem vniuersitas lectiones duceret suspendendas: omnes magistri tam regulares q̄ seculares ipsas suspendere tenerentur: has n̄m cum vniuersitate minime resumpturi. euēiatq; interdum vt ex causis p̄missis ab huiusmodi lectionibus cessatio fiat: rector ⁊ vniuersitas religiosos predictos (vt de alijs tacemus) non solum a lectionibus huiusmodi verum etiā a p̄dicationib⁹ v̄rbi dei cessare cōpellūt: in sedis apostolice irreuerentiā ⁊ fidei christiane

l iij

dispendiū ac perturbationē dictorū religiosorum, necnō malū exemplū
 7 scandalū plurimorū. Quare pro parte dictorū religiosorū nobis fuit hu-
 militatim supplicatū: vt in premissis opportune puidere paterna diligen-
 tia curarem⁹. Nos igitur ad quos ex officio, nobis cōmissio p̄tinet in p̄-
 missis vigilantissime curas adhibere: sciētes q̄ p̄dicte nicolai lre manu
 ra cū deliberatione p̄cesserūt: 7 q̄ nullo capite reputāde sunt, de falsitate
 aut surreptione v̄ obreptione suspecte, nec stat⁹ hierarchici in ecclia dei
 turbatiue v̄ scandolose, nec sacris canonib⁹ aduersantes, sed poti⁹ con-
 sone 7 salutē aiay christi fidelium plurimū p̄fecture: easq̄ devenerabiliū
 fratrum nostrorū cardinalium consilio 7 assensu innouam⁹ confirmam⁹ et
 approbam⁹ serie cum presentibus: mandātes illas ac oīa 7 singula in eis
 necnō eugenij predecessoris litteris b̄mōi contenta: sub excoicationis
 7 alijs diuersis sententijs censuris 7 penis firmiter obseruari. Quod idē
 rector prefatos quattuor ordinū mendicantium fratres pro eo q̄ d̄termi-
 natiōib⁹ sacrosancte romane ecclie in materia fidei renūciare noluerūt:
 resecatos atq̄ priuatos vt prefertur notificauit: statutū quoq̄ 7 priuile-
 giū alexandri. iij. huiusmodi solū de cessatione a lectionib⁹ 7 non a pre-
 dicatiōibus mentionē fecit. b̄mōi supplicationib⁹ inclinati: ne tā cele-
 bres ordines quorū illa preclara supposita illā vniuersitatē francieq̄ re-
 gnum ac vniuersalē eccliam suis doctrinis 7 exemplis decorauerūt atq̄
 decorant: tā subito tāq̄ repente fuerint ab eadez vniuersitate remaneāt
 7 sint vel censeantur quoquomodo resecati: quinimmo ibidē p̄petue vi-
 geant: 7 notabilia membra facultatis sacre theologie fuerint 7 existant:
 priuationē resecationē 7 litteras rectoris b̄mōi ac in eis contēta 7 inde
 secuta quocūq̄ de dictorū fratrum nostrorū cōsilio 7 assensu auctoritate apo-
 stolica 7 ex certa sciētia tenore presentium reuocamus, cassamus, irrita-
 mus 7 annullamus ac nullius roboris vel momenti fuisse 7 esse decer-
 nimus: ipsosq̄ quattuor ordines mendicantium in priuilegiū 7 eum statum
 in quo ante notificationē priuationē 7 resecationem predictas existebāt:
 restituim⁹ 7 reponim⁹. eosq̄ in aliquo casuum nisi hoc in ip̄is litteris
 alexandri 7 statutis antedictis caueatur expresse ad cessandum a predica-
 tionibus verbi dei: nec ad id per rectorem pro tempore: dicte vniuersita-
 tis vel quēcūq̄ alium seu alios compelli posse declaramus, sed ip̄os
 quattuor ordinū mendicantium fratres tam iuratos q̄ non iuratos 7
 alios prelatos doctores 7 rectores ecclesiarum ad quos spectat verbū
 dei in suis ecclesijs 7 alijs locis vbi fuerint requisiti: predicare libere 7 licite
 posse 7 debere in omnib⁹ 7 per oīa perinde ac si huiusmodi cessatio nō
 foret in casibus antedictis: 7 ita litteras alexandri 7 statuta huiusmodi
 vt iuri consona debere intelligi declaramus. Nihilomin⁹ omnib⁹ 7 sin-
 gulis fratribus quattuor ordinū mendicantium predictorū qui in dicta
 vniuersitate debitos 7 consuetos cursus in theologia inceperint conti-
 nuauerint 7 p̄fecerint 7 in futurū incipient continuabūt 7 p̄ficient du-
 rante huiusmodi aut simili resecatione: vt licentie gradus 7 doctoratus
 insignia cancellarius dicte vniuersitatis pro tempore (vt moris est) sibi
 impendat. 7 si forsan dictus cancellarius ad id requisitus gradus licen-

tie 7 magisterij insignia eis impendere contradiceret: ex tunc liceat anti-
 quiori magistro in theologia predictorū quattuor ordinū medicatus
 vel vni ad hoc deputato ab eorūde quattuor ordinū magistris: illis
 qui dictos cursus p̄fecerint: gradus 7 insignia huiusmodi prout sua
 tis alijs solēnitatibus 7 examine consuetis meruerint: absq̄ alicui⁹ spi-
 ritualis vel temporalis pene incurfu libere impēdere. Quod fratres sic
 per eosdem magistros promoti omnib⁹ 7 singulis priuilegijs, gratijs
 libertatibus, exemptionib⁹, indultis 7 immunitatib⁹ gaudeāt 7 vtant⁹
 ac vti 7 gaudere possint: sicuti illi quib⁹ idem cancellarius huiusmodi
 gradus 7 insignia iuxta statuta 7 consuetudines dicte vniuersitatis im-
 pendit: in omnibus 7 per omnia perinde ac si gradus 7 insignia predicta
 ab eodem cancellario recepissent, eadē auctoritate cōcedimus pariter 7
 indulgemus. Idē etērea q̄ p̄teritu priuilegijs dicte vniuersitatis oc-
 cassione seu ex causis predictis quidā fratres predicatorum ordinū cita-
 ti fuerūt atq̄ molestati durante huiusmodi resecatione: prefato 7 p̄ tē-
 pore existenti rectori conseruatoribus necnō magistris scholariorū di-
 cte vniuersitatis in virtute sancte obedientie 7 sub excoicationis pena la-
 te sententiē a qua (nisi in mortis articulo) per alium q̄ per romanum
 pontificem absolui non possint: si secus egerint promulgam⁹, ne p̄ter-
 tu priuilegiarū supradictorū occasione seu ex causa predictis ipsos
 fratres vel aliquem ip̄orū (nisi apud sedem apostolicā dūtarat) directe
 vel indirecte vel alio quouis quēito colore per se vel per aliu seu alios
 tam saper resecatione a predicationis cessatione, q̄ gradus impositiōe
 7 q̄ alias occasione seu ex causa predicta molestare, vexare seu pertur-
 bare p̄sumant: eadē auctoritate districtus inbibem⁹. Decernentes ex
 tunc irritum 7 inane si secus super his a quocūq̄ quouis auctoritate scien-
 ter vel ignoranter cōtizerit attētari. Nulli ergo omnino hominū liceat
 hanc paginam nostrorum monitionis, confirmationis, approbationis,
 mandati, reuocationis, cassationis, irritationis, annulationis, constitu-
 tionis, restitutionis, repositionis, declarationis, concessionis: indulti, p̄-
 mulgationis, inhibitionis 7 decreti infringere: vel ei ausu temerario con-
 traire. Si quis autē hoc attentare p̄sumpserit: indignationē omni-
 potentis dei 7 beatorū petri 7 pauli apostolorū ei⁹ se nouerit incurfurū. Da-
 tum rome apud sanctū petrum anno incarnationis dñice millesimo qua-
 dringentesimo quinquagesimo sexto. decimo kl̄s apulis. Pontificatus
 nostri anno secundo. **ALEXANDER** ep̄us seruus seruorū
 dei dilectis filijs generali 7 p̄uincialibus priorib⁹ 7 fratrib⁹ eremitarū
 ordinis gloriosissime dei genitricis semp̄ virginis marie de mōte car-
 meli salutē 7 apostolicā benedictionem. Deuotionis vestre precib⁹ incli-
 nati: ministrandi ecclastica sacramenta familiaribus vestris, ac traden-
 di eos sepulture ecclēsticē cū decesserint, vobis auctoritate presentius
 sine alieni iuris p̄iudicio concedim⁹ facultatem. Nulli ergo oīno ho-
 minū liceat hanc paginam n̄re concessionis infringere: vel ei ausu teme-
 rario contraire. Si quis autē hoc attentare p̄sumpserit: indignatio-
 nem omnipotentis dei ac beatorū petri 7 pauli apostolorū ei⁹ se no-

Alexander pa-
 pa. iij. p̄cedit:
 fr̄es posse sa-
 cramēta ecclē-
 siastica suis fa-
 miliarib⁹ mi-
 nistrare: ac eos
 sepulture ecclē-
 siastice tradere

Secūdus.

Urbanus, iiii.
concedit: fr̄s
posse cōfessio-
nes suoz fami-
liarū 7 aliarū
psonaz de licē-
tia suoz plato-
rū audire.

Eugenius papa
quartus concedit tra-
ctibus in his q̄
cōcernūt salute
aiar: talē pote-
statē q̄les mino-
res priarij in
curia romana
dabent.

Clemens papa
concedit: fr̄s nō
teneri ad soluti-
onem canonice
portionis de si-
bi erogatis p̄
cultu diuio aut
alijs causis.

nerit incursum. Datum Laterani quinto nonas martij Pontificatus nostri anno secundo. **URBANUS** ep̄us seruus seruoꝝ dei dilectis filijs generali ac ceteris prioribus 7 fratribus presoyteris ordinis gloriosissime dei genitricis semperq; virginis marie de monte carmeli salutē 7 apostolicam benedictionē. Vobis ad hoc tota mente sollicitis vt eterno regi per vite gloriose studium placeatis: que animarum salutem paritura credimus: benigno fauore concedere debemus. Hinc est q̄ nos vestris supplicationib; annuentes: presentiu vobis auctoritate concedimus: vt confratrum 7 familiarium vestroz ac aliorum christi fidei causa deuotionis ad vos recurrentium de suozum licentia prelatorum confessiones audire: 7 eis p̄ cōmissis penitentiā salutarem iniungere valeatis: nisi forte talia cōmiserint. propter q̄ sedes apostolica sit merito consulenda. Nulli ergo omnino hominū liceat banc paginaz nōstre concessionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Siquis autē hoc attentare presumpserit: indignationē omnipotentis dei ac beatorum petri 7 pauli apostolorum eius se nouerit incursum. Datum viterbij idibus maij Pontificatus nostri anno primo. **EUGENIUS** ep̄us seruus seruoꝝ dei ad futuram rei memoriā. Sacre religionis sub qua dilecti filij ioānes facij prior generalis 7 vniuersi fratres ordinis gloriosissime dei genitricis semperq; virginis marie de monte carmeli mundanis abiectionis illecebris deuotum 7 sedulū exhibent altissimo famulatū. promeretur honestas: vt illa eis fauore beniuolo concedamus. per q̄ fratres ipsi conscientie pacē 7 anime salutem deo propitio facilius consequantur. Hinc est q̄ nos deuotis prefati generalis in hac parte supplicationibus inclinati: eidē ac quibuscunq; successoribus suis p̄ tempore existētibus generalib; prioribus necnon ab eo vel ab eis ad id pro tēpore deputandis vicarijs provincialib; priorib; ac fratribus ordinis predicti: in confessionibus audiendis. in absolutionibus impendēdis 7 penitentijs iniungēdis. alijsq; salutem animarū dūtaxat concernentib; exequēdis. omnium 7 singulorum dicti ordinis fratrum presentiu 7 futuroꝝ eadē 7 talem potestatem 7 facultatē: qualē in premissis minores penitentiarij nostri in romana curia presentes ex officio habēt 7 exercent: auctoritate apostolica tenore presentium de speciali gratia concedim; atq; dam;. Nulli ergo omnino hominū liceat banc paginam nre concessionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Siquis autē hoc attentare presumpserit: indignationē omnipotentis dei ac beatorum petri 7 pauli ap̄olorum eius se nouerit incursum. Datum florentie anno incarnationis dñice millesimo quadringētesimo tricesimo quinto Septimo kl̄s maij Pontificatus nri Anno quinto. **CLEMENS** ep̄us seruus seruoꝝ dei dilectis filijs generali 7 ceteris prioribus ac fratribus sacri ordinis gloriosissime dei genitricis semperq; virginis marie de monte carmeli salutē 7 aplicā benedictionē. Necessitatibus vris paterno compatientes affectu: vt de his q̄ vobis in ornamentis vel pro eis libris. fabrica. luminaribus. anniuersario. septimo. vigesimo. tricesimo. siue alijs ad perpetuū cultum diuinum seu pro pictarijs aut victu ad sustentationē vestrā vel indumen-

Tractatus

fo.

36

tis aut calclamētis vris pietatis intuitu erogatur vel legatur in vltima voluntate: necnō p̄ annuis cēsib; redimēdis ad quoz solutionē aliq̄ domus predicti ordinis obligate noscunt: nulli canonicā iusticiā seu portionem aliquā soluere teneamini: dūmodo premissa nō cōuertatur in vsus alios. sed in illos dūtaxat p̄ quib; relinquūtur: auctoritate vobis p̄tinēz quādiu sine possessionibus extra septa monasterioꝝ sitis 7 in paup̄tate vixeritis indulgem;. Districtius inbibētes nequis a vobis vel vltimarū executorib; voluntatū seu decedentiū heredibus de p̄missis aliquid exigere vel extorq̄re presumat. Nulli ergo oīno hominū licea: hanc paginā nre cōcessionis 7 inhibitionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Siquis autē hoc attentare presumpserit: indignationē omnipotentis dei ac beatorum petri 7 pauli apostolorum eius se nouerit incursum. Datum perusij nonis augusti Pontificatus nri anno primo. **NICOLAUS** ep̄us seruus seruoꝝ dei dilectis filijs vniuersis prioribus 7 cōuentibus fratrum ordinis gloriosissime dei genitricis semperq; virginis marie de monte carmeli salutē 7 apostolicā benedictionē. Inter cetera nostre sollicitudinis studij ad id propensionib; curis prosequimur: vt nre prouisiōis ope religiose persone deo seruire desiderātes: a singulis quibus eorum posset seruitium impediri. oncribus subleuetur: cōcessarioꝝ copia non desit in seculo: quib; celestia preparatur. Hinc est q̄ nos vris deuotis supplicationibus inclinati: vobis 7 dicto ordini vestro p̄petuo concedimus. vt de illis q̄ vobis pro fabrica ecclesiarū 7 conuentuū vestroz. ecclesiasticis ornamentis. luminarib;. anniuersarijs septimo. vigesimo. tricesimo 7 alijs diuinis cultib; pictarijs. indumentis. calclamētis emēdis celebrandis 7 habēdis in eisde. necnon annuis cēsib; redimēdis: ad quorum solutionē aliq̄ domus predicti ordinis eiusdem obligate noscuntur: per christi fideles elemosyna pietatis intuitu siue in funeralibus oblationib;. sepulturis. vltimis voluntatibus. legatis aut alias quouomodo etiam absolute iā erogate sunt 7 in posterū forsitan erogētur bonis: 7 etiā absolute largiatur: nulli canonicā portionē aliam quam teneamini exhibere: aut ad id valeatis coarctari. Et nequis a vobis vel vltimarum executoribus voluntatū seu decedentiū heredib; de premissis bonis aliquid extorq̄re vel exigere presumat: districtius inbibemus. Non obstantib; pie memorie clemētis pape. v. p̄decessoris nri in cōcilio vienesi. edita q̄ incipit Dudū. 7 alijs constitutionib; 7 ordinationibus: necnon priuilegijs gratijs 7 cōcessionibus apostolicis in genere vel in specie quibusuis personis ecclesiasticis seu locis sub quacunq; forma aut expressione verborum concessis: etiā si de illis presentib; habenda foret mentio specialis. per que presentib; non expressa aut totaliter de vbo ad verbū nō inserta eoz in toto vel in parte effectus valeat aliter impediri: ceterisq; p̄trarijs quibuscunq;. Nos enī ex nūc irritū decernim; 7 inane. si secus sup̄ his a quocūq; quauis auctoritate sciēter vl' ignorāter cōtigerit attentari. Nulli ergo oīno hominū liceat banc paginam nre cōcessionis inhibitionis 7 cōstitutionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Siquis autē hoc attentare presumpserit: indignationem

Nicolaus papa. v. concedit idem qd in bulla p̄cedēti cōceditur.

Tractatus

Innocenti⁹ pa
pa concedit vt
bulla clemētis
vi. p̄tinētis fra
tres nō teneri
ad solutiones
decime de ijs
que infra eoz
septa crescunt:
faciat fidē vbi
q̄.

omnipotentis dei ac beatorū petri et pauli apostolorū eius se nouerit factū
sup̄. Datū rome apud sanctum petrū. Anno incarnationis dñice mille
simō q̄dringentesimo q̄dragésimo nono. decimo kl̄s martij p̄tificat⁹
nri anno tertio. **INNOCENTIUS** ep̄us seruus seruorum dei
dilectis filijs priori generali ac fratribus ordinis gloriosissime dei geni
trici semp̄ virginis marie de monte carmeli: salutem et apostolicā
benedictionē. Prouisionis nostre debet prouenire subsidio: vt ius suū
cuilibet conseruetur. Hinc est q̄ nos tenorem quarūdam l̄sarum se. Re.
Clementis pape. vi. predecessoris nostri in registro ipsius predecessoris
reperit: pro eo q̄ sicut vestra petitio nobis nuper exhibita cōtinebat,
predicte originale l̄se casualiter sūt ammissē: de registro ip̄o de verbo
ad verbum ad vestre petitionis instantiā p̄fibus annotare fecimus. q̄
talis est. **ALEXANDRUS** ep̄us seruus seruorum dei. Venerabilibus
fribus archiep̄is et ep̄is et alijs ecclesiariū prelatis et rectoribus vbi libet
constitutis: salutem et aplicam b̄ndictionē. Dilectos filios priorem ge
neralem et fr̄es ordinis gloriosissime dei genitricis semp̄ virginis ma
rie de mōte carmeli suis exigitibus meritis et studijs p̄ciosis bonorum
operū eorūdem paterne dilectiōis plenitudine p̄sequētes: libēter eos ab
ijs que p̄nt eis afferre dāna vel grauamina p̄feruamus. Sane dictoz
priorum et fratrum petitio nuper nobis exhibita continebat q̄ nonnulli
ex vobis a dilectis filijs prioribus et fratribus domorum et locorum eius
dem ordinis de ijs que crescunt infra loca huiusmodi nitimīni exigere
decimas et etiā extorquere ac si magnas possessiones haberent et pri
uilegiati non essent. Quare p̄fati prior generalis et fratres nobis hu
mīliter supplicauerunt: vt prouidere ipsis super ijs de opportuno reme
dio dignaremur. Nos itaq̄ huiusmodi supplicatiōibus inclinati: vni
uersitati vestre per apostolica scripta mandamus: quatenus de ijs que
crescunt infra septa murata locorum ipsius ordinis que ipsi ordo et fr̄es
iuste nunc possident seu in posterū obtinebunt. decimas petere aut exige
re nullatenus p̄sumatis: quacūq̄ constitutiōe aplica in contrarium
edita non obstati. Datum apud villā nouā auintonē. diocesis decimo
kl̄s septembris pontificatus nostri anno primo. **CETERUM** vt
earūdem l̄sarū tenor predictus sic insertus olmodam rei seu facti certi
tudinez faciat: auctoritate apostolica decernimus: vt illud idē robur iē
dēq̄ vim eūdemq̄ vigore dictus tenor per oīa habeat: que haberēt ori
ginales l̄se supradicte: et eadē p̄orsus eidē tenori fides adhibeat: quan
docūq̄ et vbiq̄ sine in iudicio vel alibi fuerit exhibitus vel ostensus:
et ei stetur firmiter in oībus. sicut eis dē originalibus l̄sis stare: si forent
exhibite vel ostense. Per hoc aut nullū ius de nouo vobis acquiri volu
m⁹: sed antiquū (si quod habetis) tātūmodo p̄seruari. Nulli ergo oīno
holum liceat hanc paginā nre p̄stitutionis et volūtatē infringere: vel ei
ausa temerario contraire. Si quis aut hoc attentare p̄sumpserit: indi
gnationem omnipotentis dei. et beatorū petri et pauli ap̄oz eius se noue
rit incursum. Datum rome apud sanctū petrū sexto kl̄s iunij p̄tifica
t⁹ nri anno decimo. **ALEXANDRUS** ep̄s seru⁹ seruoz dī dilectis filijs

Secūdus

fo

87

generalis et prouincialis prioribus ac fratribus vniuersis ordinis gloriosif
sime virginis dei genitricis marie de monte carmeli salutē et apostolicā
benedictionē. Speciali gratia et fauore vos illa de causa dignos potissi
me reputam⁹: q̄ sicut accepim⁹ toto cordis affectu ad hoc semp̄ inten
ditis: vt p̄ sancte cōuersationis et vite studiū in cōspectu dei et hominum
placeatis. Hinc ē q̄ nos vestris supplicationib⁹ grato cōcurrentes: as
sensa: personas v̄sas et loca in quib⁹ estis diuino obsequio mācipati. cū
omnib⁹ bonis q̄ in presentiaz obtinēt aut in futuris iustis modis p̄stā
te domino poterūt adipisci: sub beati petri et nra protectiōe suscipim⁹:
specialiter aut loca ista ecclesias: domos: oratoria: hortos et alia bona ve
stra sicut ea oīa iuste pacifice possidetis. vobis et per vos ordini v̄so ad
instar se. re. alexādrī pape predecessoris nri auctoritate aplica cōfirma
mus: et p̄ntis scripti patrociniō cōmunim⁹: districtius inbibētes. vt nul
lus de hortis et virgultis v̄sis vestros ad v̄sus p̄prios d̄putatis q̄ pro
p̄ris manib⁹ aut sumptib⁹ collitis: decimas a vobis erigere vel extor
quere p̄sumat. Nulli ergo omnino hōinū liceat hanc paginā nre confir
mationis et inbibitionis infringere: vel ei ausu temerario cōtraire. Siquis
aut hoc attentare p̄sumpserit: indignationē omnipotentis dei ac beato
rum petri et pauli ap̄oz ei⁹ se nouerit incursum. Datū perusij sexto kl̄s
octobris. Pontificat⁹ v̄ri anno primo. **JOHANNES** ep̄us seruus
seruoz dei dilectis filijs generali et vniuersis prioribus et fratribus ordinis
gloriosissime dei genitricis semp̄ virginis marie de mōte carmeli salu
tem et aplicam benedictionē. Sacre religionis in qua virtutum dño de
uotū et sedalū exhibetis. obsequiū p̄meretur honestas: vt quo studiosi
diuine cōtemplationi vacatis: eo libenti⁹ vestre p̄uidere quieti paterna
diligētia studeam⁹. Pro parte siquidē v̄sa fuit expositū corā nobis: q̄
licet. se. re. alexādrī pape. iij. predecessoris nostri duxerit inbibendum. ne
aliqui religiosi p̄fessos vestri ordinis absq̄ prioris generalis ipsius
vestri ordinis q̄ tunc erat et q̄ p̄ tempore foret petita licentia et obtenta
reciperēt ad aliquē ordinē eorūdem: prout in litte. is p̄decessoris super
hoc confectis plen⁹ cōtinetur. Quia tñ p̄dicatoz minorū et eremitaz
sancti augustini ordinis: fr̄es plerūq̄ p̄fessores eiusdē v̄ri ordinis absq̄
predecessoz tuoz priorū generalium dicti vestri ordinis vel tua filii prior
generalis licentia ad eorūdem ordinē receperūt: inter vos. et eosdem pre
dicatoz minorū et eremitaz sancti augustini ordinis fratres fuerūt contē
tiones et iurgia suscitata. Intendētes igit vestre ip̄ozūq̄ ordinū fratruz
p̄uidere quieti. paci p̄sulere. ac h̄mōi p̄tentionib⁹ et iurgiis obulare: v̄sis
in hac parte deuotis supplicationib⁹ inclinati: de fratrum nostroz con
silio prouidim⁹ inbibitionē innouare h̄mōi: et penarū adminiculis ad
inuare. Auctoritate igitur presentium districtius inbibemus: ne deinceps
dictoz p̄dicatoz minorū et eremitarum sancti augustini ordinis
fratres p̄fatiū ordinē vestrum p̄fessos ad ordinē eoz vel ordines reci
pian vel in eis retineant: sine tua p̄dicte prior generalis v̄ tuoz succes
sorū priorū generalium dicti vestri ordinis q̄ pro tēpore fuerint peti
ta licentia et obtēta: statuetes auctoritate predicta q̄ receptio et retentio

Clemēs papa
q̄rt⁹ p̄cedit idē
q̄ in p̄cedenti
bulla: recipiēs
sub p̄tectione
romane ecclie
loca et alia bo
na fratrum.

Joānes papa
xij. p̄hibet p̄
fessos i ordine
carmelitaz re
cipi in aliquo
alio ordie. mē
dicantiū.

huiusmodi eo ipso iuris non subsistant: et talis suscipiens et retinens quolibet officio vel administratione sui ordinis sit ipso facto priuatus, ac inhabilis ad quoduis officium vel quauis administrationem in huiusmodi suo ordine in posterum obtinendum ac etiam obtinendam. Quodque prelibati predicatores minorum et eremitarum sancti augustini ordinum fratres ad requisitionem tui prefate prior: vel prioris prouincialis ipsius ordinis vestri illius prouincie in qua idem receptus tunc fuerit, vel prioris loci dicti vestri ordinis cuius quidem loci receptus conuentionalis extiterat: seu illius cui prior prouincialis vel prior huiusmodi loci sepefati vestri ordinis id duxerit committendum, eundem sic receptum illi: ex eis cum taliter requirenti sine difficultate aliqua restituere teneatur: illius sic restitutum ex tunc nullatenus recepturi. Non obstantibus quibuscunque priuilegijs lris et indulgentijs apostolicis contrarijs eisdem predicatores minorum et eremitarum sancti augustini ordinum fratribus seu ipsi ordinibus vel quibusuis alijs communiter vel diuisim sub quacunque forma vel expressione verborum concessis: seu quibuscunque constitutionibus a predecessoribus nostris romanis pontificibus in contrarium editis: de quibus quorundam totis tenoribus oporteret plenam et expressam fieri in presentibus mentionem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre inhibitionis et statuti infringere: vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei ac beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum auinionis octavo idus augusti. Pontificatus nostri anno sexto.

URBANUS episcopus seruus seruorum dei dilectis filiis priori generali et fratribus ordinis gloriosissime dei genitricis semper virginis marie de monte carmeli salutem et apostolicam benedictionem. Prouisionem nostre debet provenire studio: ut ius suum cuiuslibet seruetur illesum. Hinc est quod nos tenore cuiusdam constitutionis se, re. benedicti pape, xii. predecessoris nostri in registro ipsius repertum: pro eo quod sicut vna petitio nobis nuper exhibita continebat, vos et ordo vester beate dei genitricis semper virginis marie de monte carmeli eadem constitutione indigere noscimini: de registro ipso de verbo ad verbum transcribi et ad vestre supplicationis instantiam presentibus annotari fecimus que talis est. **BENEDICTUS** episcopus seruus suorum dei ad perpetuam rei memoriam. Regulari vitam perfectis sic expediret subtrahi omnem inquietudinis et turbationis materiam: quod in contemplationis suauitate quiescere valeant: et tranquillam domino reddere famulam. Cum igitur ex eo quod professores ordinum mendicantium ad monachorum nigrorum et cisterciensium ordines consueuerunt plerumque transire: multas in dictis ordinibus turbationes, infestationes, molestias, damna et scandala puenisse experientia docet manifeste. Nos igitur ex debito pastoralis officii pro futuro tempore occurrere cupientes: de consilio fratrum nostrorum decernimus, ne quis cuiusvis ordinis mendicantium professor ad aliquem dictorum duorum ordinum que quomodo transire valeat: sine romani pontificis licentia speciali plenam et expressam faciente de constitutione huiusmodi mentionem. Non obstantibus priuilegijs apostolicis quibuscunque concessis in contrarium editis ordinibus mendicantium seu ipsorum prelati aut aliquibus eorundem que quoad hoc nullius ex nunc

fore decernimus firmitatis. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre constitutionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei ac beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Auinionis quarto nonas iulij. Pontificatus nostri anno primo.

CATERUS ut eiusdem constitutionis tenor sic insertus omnimodam rei seu facti certitudinem faciat: apostolica auctoritate decernimus, ut illud idem robur eademque vim eundemque vigorem dictus tenor per omnia habeat: que haberet originales littere dicti predecessoris si apparerent super eadem constitutione confectae: et eadem proorsus eidem tenori fides adhibeatur quoadcunque et ubicunque sine in iudicio vel alibi ubi fuerit exhibita vel ostensa: et eidem stetur firmiter in omnibus, sicut eisdem originalibus lris staretur: si forent exhibite vel ostense. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre constitutionis et voluntatis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei ac beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Luce vndecimo kals septembris. Pontificatus nostri Anno decimo.

NICOLAUS episcopus seruus seruorum dei ad perpetuam rei memoriam. Romanorum gesta pontificum illa presertim pro que religiosis euagandi materia precludat, recesseri conuenit: ut illa omnibus innotescant. Hinc est quod nos tenore constitutionis se, re. martini pape quinti predecessoris nostri pro eum dudum edite, et successiue pro pie memorie Eugeniij papa. iij. etiam predecessoris nostri innotate, et pro nos postea confirmate, et in quaterno cancellarie apostolice de ipsius mandato descripte: ad dilecti filij pauli de sicilia ordinis fratrum gloriosissime dei genitricis semper virginis marie de monte carmeli et sacre theologie professoris eiusdem ordinis in romana curia procurator generalis ipso tenore indigere asseret: supplicationis instantiam: de quaterno ipso extrahi: et presentibus pro quas illi plenam fidem adhibendam ac in iudicio et extra ubicunque fuerit exhibita vel ostensa in omnibus et pro omnia standum fore decernimus: ut notioni cuiuslibet relinquantur. annotari fecimus: que sequitur in decem verba. **MARTINUS** episcopus seruus suorum dei ad futuram rei memoriam. Quam ambitiose cupiditatis religiosi potissime mendicantes precludere cupientes: ad alios ordines presertim monasticos fugatis tamen coloribus asserentibus ob frugem melioris vite aut arctioris obsequantiam sancti benedicti que cisterciensium, camaldulensium, vallis umbrose, canonicorum regularium sancti augustini, vel aliorum monasteriorum ordinum conuolare nitentibus: licentiam a sede apostolica seu legatis aut nuncijs eiusdem sedis de transferendo se a mendicantium ordinibus, ea ratione presertim ut verisimiliter aut facti experientia docet est putandum. que libentius degant dignitatesque et beneficia monastica consequi valeant: aut ex certis alijs causis honestati non consonis obtinentibus: ac volentes conseruationi ordinum mendicantium etiam prouidere: auctoritate apostolica de certa scientia tenore presentium declaramus ac decernimus statuentes, quod decetero nullus religiosus de ordinibus medicantium quorundamque cuiuscunque status conditionis vel religionis existat, quomodo cunque aut qualitercunque possit vel debeat virtute cuiuscunque licentie aut indulgentie apostolice, seu penitentiarie nostre curam gerentis

Urbanus papa
quintus concessit
vtraque bulla benedicti
xii. inhibentis
professores ordi
num medicantium
transire ad ordi
nem cisterciensium, vel
monachorum nig
rorum faciat si
dem ubique.

Nicolaus papa
vi. concedit ut
bullam martini
quinti inhibentis
fratres ordinum
mendicantium
transire posse
ad alios ordi
nes: excepto
cartusien. faci
at ubique fide.

Tractatus

aut alia quavis auctoritate hactenus etiam per bullas aplicas facultatem quarūvis tam legatorum et nuncioꝝ sedis aplice necnon penitentiarię bñdī p tempore curam gerētis q̄ alioꝝ quozūcūq; sub quavis potestate vel auctoritate maxime de trāsferēdis fratribus aut aliquibꝰ prefertim ordinū mendicantiū professoribus in genere vel in specie ab ordinibus bñdī mendicantiū ad monasticos sub quacūq; verboꝝ contētiōne appareant; ad mitti aut recipi p aliquos etiā supiores ordinis vñ monasterij aut loci monastici seu alias in monachū vel fratrem alicuiꝰ ex ordinibus monasticis p̄dictis vel alijs expressis vel nō expressis (ordine cartusien. dūtaxat excepto) sub pena excoꝛcationis: in qua tā recipiētes q̄ recepti ip̄o facto incurraūt: et quā ex nūc p ut ex tunc et ecōtra quēlibet trāsgressore quomodolibet in premissis scientia et auctoritate p̄fatis pferimus in his scriptis: et a nemine nisi dūtaxat a romano p̄tifice (preterq̄ in mortis articulo) excoꝛmunicati bñdī absolutiōis beneficij possint quomodolibet obtinere. Et nihilominꝰ secus vel aliter facta nō teneant: aut nullius existāt efficacie roboris vel momēti. Decernētes etiaz et volētes: q̄ si quis hactenus virtute cuiusvis licentię vel indulti huiusmodi fuisse receptꝰ ad aliquē ordinem monasticū et habitū consuetum gestari p monachos talis ordinis suscepisset: siue p̄dessionem emisisset siue non: sub dicta pena teneatur in monasterio in quo receptus fuit, etiā si beneficia ecclīastica seu rectorias ecclīaz quarūvis obtineat: stare in eiꝰ totali vocatione in huiusmodi ordine monastico et altissimo deseruire. Si quis aut̄ pretextu bñdī licentię cum habitu vñ sine quomodolibet vagādo incederet: monitione p̄uenia teneatur et debeat infra terminā quādecim dieꝝ a die monitionis huiusmodi computandorum, ad eius religionem et ordinem vnde cum licentia vel sine recesserit: remeare. quod si efficere neglexerit: post ip̄m terminum tanq̄ notorius apostata et excoꝛmunicatus in omnibꝰ et per omnia dbeat per quēlibet reputari et tractari: etiam p̄ inuocationē auxiliij brachij secularis quotiēs fuerit opportunum. In futurum autē nullus ex professoribꝰ alicuiꝰ ex ordinibꝰ mendicantiū huiusmodi ad aliquē monasticū ordinē (cartusien dūtaxat excepto) possit aut debeat per quēq; recipi vel admitti virtute cuiusvis licentię vel indulti absq; sedis eiusdē licentiā speciali sub dictis penis: et nihilominꝰ secus facta nō teneāt ip̄o iure. Huiusmodi licentijs et indultis necnō constitutionibꝰ aplicis et mendicantiū ordinum p̄dictoꝝ etiaz si de ijs specialis et expressa mentio ac de verbo ad verbū in nostris litteris habenda foret: et alijs cōtrarijs nō obstantibus quibuscūq;. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorū declarationis, decreti, statuti, p̄rolationis et voluntatis infringere: vñ ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare p̄sumpserit: indignationē omnipotentis dei ac beatorū petri et pauli ap̄toꝝ eius se noverit incursum. Datum Bebeni, quarto kl̄s augusti Pontificatus nostri Anno primo. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginam nostre cōstitutionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare p̄sumpserit: indignationem omnipotentis dei ac beatorū petri

Secūdus

fo

89

et pauli ap̄toꝝ eius se noverit incursum. Datum rome apud sanctum petrum. Anno incarnationis dñice millesimo q̄dringentesimo quinquagesimo q̄rto. tertio kl̄s augusti, p̄tificatus n̄ri āno octauo. **ALEXANDER** EP̄S seruus seruoꝝ dei dilectis filiis generali et vniuersis prioribus puincialibus et fratribus ordinis gloriosissime virginis dei genitricis marie de monte carmeli: salutē et aplicam bñdictionē. Quietivse p̄uidere volēti. auctate p̄titiū districtius inbibemꝰ: ne aliqui religiosi p̄fectores ordinis paris altitudinis vel minoris aliquē de fratribus ordinis vestri p̄fessum p̄sumat recipere sine tua fili prior generalis sp̄ali inia et consensu. et si forsā aliquē aliter receperint: illum vobis restituere teneātur. Nulli ergo oīno hominum liceat hanc paginam nostre inhibitionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis autē hoc attentare p̄sumpserit: indignationē omnipotentis dei ac beatorū petri et pauli ap̄toꝝ eius se noverit incursum. Datum anagnie idibus februarij p̄tificatus n̄ri āno quinto. **IOHANNES** EP̄S seruus seruoꝝ dei. Dilectis filiis priori generali et fratribus ordinis gloriosissime dei genitricis semp̄q; virginis Marie de monte carmeli: salutē et aplicam bñdictionē. Adrita vestre religionis in qua virtutū dño militatis exposcunt: vt vos paterna beniuolētia p̄sequētes. vñs fauorabiliter ānuamꝰ p̄cibus: et necessitatibus p̄sulamur. Sane p̄ parte v̄sa fuit nobis hūiliter supplicatū: vt cū plerūq; p̄tingat q̄ locoꝝ ordinarij seu diocesani in locis que iuste et pacifice obtinetis, cimiteria v̄sa benedicere et consecrare indebite p̄tradit: p̄uidere vobis super hoc paterna diligētia curaremꝰ. Nos igitur vestris supplicatiōibus inclinati: vt in quibuscūq; locis que nunc obtinetis et in posterū iusto titulo dante dño obtinebitis: si locoꝝ ip̄oꝝ ordinarij a vobis super hoc humiliter requisiti: noluerint aut recusauerint indebite cimiteria vestra benedicere seu etiam consecrare: possitis huiusmodi cimiteria per aliquem antistitē ḡfam et cōmunionē aplice sedis habentem. quotiens opus fuerit facere benedicere et etiam cōsecrari: idemq; antistes huiusmodi cimiteria auctate nostra benedicere et consecrare valeat sine iuris p̄iudicio alieni: deuotioni vestre tenore p̄titiū indulgemus. Nulli ergo oīno hominum liceat hanc paginā nostre cōcessionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis autē hoc attentare p̄sumpserit: indignationē omnipotentis dei ac beatorū petri et pauli ap̄toꝝ eius se noverit incursum. Datum Aninioni octauo idus ianuarij pontificatus nostri anno quinto decimo. **CLEMENS** EP̄S seruus seruoꝝ dei. Dilectis filiis generali alijsq; puincialibus prioribus ac vniuersis fratribus ordinis gloriosissime dei genitricis semp̄q; virginis marie de monte carmeli: salutem et aplicam benedictionem. Status religionis vestre tranquillū et p̄sperum affectantes: ad ea libenter intendimus. ex quibus materia submota grauaminis quietis et pacis vobis cōmodum procuratur. Hinc est q̄ nos vestris supplicatiōibus inclinati: auctoritate apostolica inbibemus: quemadmodū p̄o nōnullis alijs religiosi de ordinibus mendicantibus per apostolicā sedem inbibitum fore dignoscitur: ne aliqui religiosi de p̄dictis ordinibꝰ mendicantiū ecclesias seu quēvis

Alexander papa. iij. phibet frēs ordīs carmelitay trāsīr ad aliū ordīez paris altitudīne vel minoris.

Joānes papa xij. p̄cedit frībꝰ posse cimiteria sua consecrare p̄ quēcūq; āntistitē ip̄oꝝ locoꝝ: ordinarijs recusantibus,

Clemēs papa iij. inbibet religioſis ordinū medicatiū posse p̄struere edificia iuxta loca frūm carmelitay infra spaciū cētū q̄draginta canariū

m

Secundus

Dº papa. ij. cōcedit infam frībº reformā. di ordinē suoz ac pteruos pu uēdi.

loca de nouo edificare seu pstruere: aut per alios pstructa seu edificata d nouo recipere aut inhabitare iuxta loca vfi ordinis. infra spaciū centuz quadraginta canarū mensurandarū etiā per acra vbi alias recte nō per mitteret loci dispositio mēsurari: quoquomō psumāt: decernē, si secus actū fuerit irritū 7 inane. Nulli ergo oīno boīam liceat bāc paginā nre inhibitiōis 7 pstitutiōis infringere: vel ei ausu temerario ptraire. Si q̄s at hoc attētare p̄supserit: indignationez oipotētis dei ac beatorū petri 7 pauli apostolorū eius se nouerit incurfurū. Datū in priozatu de grau sello ppe mala vsanā basionē. diocesis. nonis nouēbris pontificatº nri anno. iij. **P**LU S Ep̄s seruus seruoz dei. Dilectis filijs generali ac vniuersis puincialibº priozibº ordinis fratrum gl̄iosissime dei genitricis semp̄q̄ virginis marie de monte carmeli: salutē 7 aplicam b̄ndictionez. Ap̄tostolice auctas nos admonet. vt regulariū excessus psonarū que p̄ ceteris castius 7 honestiº ex voto p̄fessionis viuere sunt astricte: eo dil. gētius puniamº. quo eoz culpe remanēt dānabiliº incorrecte: 7 ab alijs trabūtur facilius in exēplū. Cū itaq̄ sicut accepimº nōnulli vfi ordinis p̄fessores suoz status 7 salutis l̄memores excessus pmittere: ac regula ribus dicti ordinis institutis que iuxta eoz p̄fessiones efficaciter seruire pmiserunt. obuiare: necnō domoz dicti ordinis in quibus degunt refor mationi 7 ad statum pristinū reductioni per nos faciende non solū p̄tra dicere minime vereātur: verū etiā p̄ sua rebellionis defensione paren tes amicos 7 laicales psonas 7 dños t̄pales adire: eosq̄ ad sue obstina tiōis 7 tergiversatiōis fauorē pmouere: ipozq̄ p̄fidias agitare p̄sumāt: p̄pter que ac b̄mōi inordinatos fauores quibº illi 7 nōnulli alij eos mi nus debite p̄sequūtur: ipos punire 7 emendare nequitis: ac domoz eo rūdem 7 in eis degentiū psonarū reformatio retardat: ac excessus rema nent incorrecti. Nos quoq̄ interest super his de opportuno remedio p̄ uidere: discretioni vestre p̄ntium tenore pmittimus 7 mādamus: quate nus iuxta concessam vobis a dño ḡfam 7 officioꝝ vfoꝝ exigentiā oēs 7 singulos dicti ordinis p̄fessores iuxta scōꝝ patrū 7 vsa regularia insti tuta in vita 7 in moribus reformare: ac regulari discipline subdere: 7 ad meliorē vitā reducere p̄curet. ita q̄ p̄ se laudabil̄ diligētie studiū i di cto vfo ordine regulari disciplina 7 vite castimonia laudabil̄ ob̄seruēt: ac in eo deuote sollicitudinis studio b̄ndicat altissimº: 7 odor bōe fame psonarū illiº vtiliter diffundat. Et ne quod absit p̄uersoz eozūdē p̄auit as qui paterna 7 p̄ficia vestra correctiones 7 monita subire recusant. in sue p̄fessionis trāsgressiōe dānabiliter p̄suerer: aut satore zizanie 7 bo ste humani generis p̄curate indeterius plabat: 7 eoz impunitas trabi possit ab alijs in exēplū: vniuersos 7 singulos patriarchas. archiepos epos 7 ceteros locoz ordinarios. necnō Duces. marchiones. comites. barones. senescallos. iudiciarios. ptātes. capitaneos. ceterosq̄ dños. tē porales 7 eoz loca tenentes vniuersitates quoq̄ 7 cōitates ciuitatū ter rarum castrorum 7 alioꝝ quozūcumq̄ locoz rogamus requirimus 7 hortamur attente: subditis vero nostris iniungimº 7 mādamus: quate nus pro tam saluberrimi opis p̄plemēto vobis efficacis fauoris 7 adiu

Tractatus

fo

90

uenti p̄sidio quotiens opportunū fuerit. 7 p̄ vfi parte fuerint requisiti. assistant: 7 fauores p̄beant opportunos. ita q̄ vos 7 vestroz quilibet quoscūq̄ incorregibiles discolos 7 delinquentes ipiº vestri ordinis p̄f. sores punire corrigere. 7 iuxta suā p̄fessionē vitam ducere cōpelle re valeatis. Ceterū vt optata ipsius ordinis illiusq̄ domoz 7 psonaz reforma tio absq̄ alicuius impedimēti aut obstaculi machinatiōe succedat: vni uersis 7 singulis tā p̄fessoribus p̄dictis q̄ alijs quibuscūq̄ ecclesiasticis 7 secularibus psonis cuiuscūq̄ dignitatis: gradus: status: ordinis vel p̄ditionis existant: districtius inhibemº: ne reformationi domozum aut psonarū ordinis antedicti quouis quesito colore se opponere: aut illam impedire p̄sumant sub excoicationis pena: quā si secus fecerint: eos 7 eoz quēlibet incurrere volumus ipso facto. 7 a qua donec a premisis re sipuerint cum effectu: absoluti nequeant p̄terq̄ in mortis articulo con stituti. Ad obstā. si aliq̄bº a sede aplicā idultū cristat: q̄ interdicti: suspē di vel excoicari nō possint per l̄fas aplicas nō facientes plenam 7 c̄p̄. sam ac de verbo ad verbū de indulto huiusmodi mentionē. Datū man tue. Anno incarnationis dñice millesimo quadringētesimo quinq̄gesimo nono. nonis decembris p̄tificatus nri āno secundo. **P**LU S Ep̄scopus seruus seruozum dei ad futuram rei memoriam. Circa quo rumlibet regularium ordinum p̄fessores eo diligentius laboramus: quo fecundius illorum religionem fructum videmus afferre salubrio rem: eosq̄ possidet nostris institutis laudabilius proficere iugiter incre mentis. Sane pro parte dilecti filij Joannis forecti ordinis fratrum glo riosissime dei genitricis semperq̄ virginis marie de monte carmeli no bis nuper exhibita petitio continebat: q̄ olim ne in ipso ordine cissu ram aliquam pullulare contingeret: 7 vfratribus dicti ordinis sub ar ctiozi obseruantia regule etiā per se. Re. Eugenium papam. iij. p̄e decessorem nostrum mitigate altissimo famulantibus fauor debitus im penderetur: 7 vt quietius abiecto omni timore humano id efficere pos sent: 7 in vnitāte fraterne charitatis in p̄missa obedientia permane rent: in quibusdam generalibus 7 puincialibus in ipso ordine celebra tis capitulis promouente dicto generali inter cetera statutum extitit: vt priozes puinciales ob puinciale capitulum non possent pro libi to eisdem p̄ficere priozes vel etiā amouere sine eozum consensu: sed quos elegissent confirmare: fratres etiā eozum absq̄ puiozis 7 fra trum assensu extraponere: siue alios p̄ter eozum consensum ipozum adiungere nequirent consortio. quod quidem statutum 7 nonnulla tunc expressa per pie memorie Calixtum tertiu confirmata sunt: necnon per Pium. ij. romanos pontifices similiter p̄decessores nostros etiā desuper adiectum: ne quis excommunicationis late sententie pena re formationem conuentuum dicti ordinis impediret. aut se illi opponeret quouis quesito colore: a qua quidem sentētia absolutionem n. si respi cerent: sed apostolice duntaxat p̄terq̄ in mortis articulo reseruauit. Quare pro parte dicti generalis nobis fuit humiliter supplicatum: vt statuto 7 alijs premisis pro eozū subsistentia firmiori robur apostolice

Paulº papa ij. ap̄ pbat sta tutū editū iter frēs 7 hic xp̄f sum circa ele ctionē v̄l amō tionē p̄oz. put il̄fis calixti. iij 7 p̄. ij. p̄tinet: alla addens.

m ij

Tractatus

confirmatiōis adijcere: ac alias sup̄ ijs opportune puidere de benignitate applica dignaremur. Nos igit̄ qui dicti ordinis statū p̄spū 7 trāquilluz paterno zelamus affectu: h̄mōi supplicatiōib⁹ inclinati: statutū p̄dictū ratum h̄ntes 7 gratū illud put̄ in l̄fis Calixti 7 pij p̄decessoz h̄mōi continē. auctate applica tenore p̄ntium p̄firmamus 7 approbam⁹: ac plenū robur obtinere d̄cernim⁹, adijcentes nihilomin⁹ ad p̄missa q̄ nullus puincialis: p̄uentus dicti ordinis reformatos possit per vicariū visitare: nisi talē p̄uentus ip̄i requirāt: sed p̄sonaliter teneat eos visitare cuz socio qui fuerit p̄seuerans in vita consili. Itē q̄ p̄ cōibus expensis ordinis p̄uentus hactenus reformati aut etiā qui in posterū reformabūnt: ultra sūmam p̄fectā quaz antea p̄soluebant taxari vel cōpelli nō possint: volētēq; 7 districtius iniūgētes q̄ ois prior tam in cōuētibus reformatis p̄dictis q̄ decetero reformatandis p̄mittat tam p̄firmati q̄ cōuentui in quo recipietur: fideliter obseruare 7 obseruari facere regulā sc̄bz ip̄ius eugenij p̄decessoris m̄tigiatiōez: vt p̄missum est. Si vero i hoc deses seu negligēs notabiliter reptus fuerit prior: generalis vel puincialis teneatur eum absoluerē sub penis 7 censuris cōtra impediētes reformatiōez vt supra dicit̄ latis. Ceterum vt puinciales ad plantādā in dicti ordinis p̄uentibus suisq; puincijs p̄fluendāq; regularē obseruatiā per ampli⁹ animētur: volumus vt p̄uentus quos iam reformarūt aut in posterum reformabunt: sub eoz obediētia seruatis p̄missis cōdictiōibus reseruare debeant: nec vicarius cuiuscūq; hoc impedire p̄sumat. Nulli ergo oino hōiuz liceat hanc paginā nostre inhibitionis: confirmationis: approbatōis: adiectionis: voluntatis 7 iniunctionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis aut̄ hoc attentare p̄sumpserit: indignationē oipotētis dei ac beatorum petri 7 pauli apostolorū eius se nouerit incursum. Datum rome apud sanctum Marcum Anno incarnationis d̄nice millesimo quadringentesimo sexagesimo quinto pridie kl̄s february pontificatus nostri anno secundo. **ALEXANDER** Ep̄s seruus seruoz dei. Dilectis filiis generali 7 vniuersis prioribus ordinis fratrum gloriosissime semp̄q; virginis marie de monte carmeli: salutem 7 apostolicā benedictionē. P̄rouisionis nostre cupim⁹ p̄uenire subsidijs: vt religio vestra semper in melius deo p̄pitante p̄ficiat: 7 si quid obstare dignoscit̄. sollicitē corrigatur. Vobis itaq; quos in diuini nominis amore vigilēs. delectat extirpare vitia 7 plantare virtutes: vt apostatas 7 insolentes ordinis vestri nisi vestris salubribus monitis acquiescāt. excoicare. capere: ligare 7 carceri tradere (si videbit̄ expedire) possitis: auctoritate p̄ntium concedimus facultates. Nulli ergo oino hōiuz liceat hanc paginā nostre cōcessionis infringere: vel ei ausu temerario cōtraire. Si

Alexander pa
pa. iij. cōcedit:
fr̄es posse exco
municare cape
7 punire apo
statas sui ordi
nis,

Secūdus

fo

91

quis aut̄ hoc attentare p̄sumpserit: indignationē oipotētis dei 7 beatorum petri 7 pauli ap̄torum eius se nouerit incursum. Datum Anagnie quinto decimo kl̄s aprilis p̄tificat⁹ n̄ri āno quinto. **ALEXANDER** Ep̄s seru⁹ seruoꝝ dei. Dilectis filiis generali 7 puincialib⁹ prioribus ordinis fratrum gloriosissime dei genitricis semp̄q; virginis marie de monte carmeli: salutē 7 applicam b̄ndictionē. Religiois v̄se meretur bonitas: vt vos sincera diligentes in d̄no charitate: petitiōib⁹ vestris q̄tum cuz deo possum⁹ fauorabiliter annuam⁹. Hinc est q̄ nos v̄fis supplicatiōibus inclinati, auctate vobis p̄ntiū indulgem⁹: vt tu prior generalis 7 qui successerit tibi vbiq; ac vos priores puinciales 7 alij qui p̄ tpe fuerint in suis puincijs: in ecclesijs 7 domibus v̄fi ordinis cū libero ingresu 7 exitu visitatiōis 7 correctionis officiū exercere. mutare fr̄es. 7 recipere nouiciōs libere valeatis: alicuius p̄tradictiōe irrōnabili nō obstati. Nulli ergo oino hōiuz liceat hanc paginā n̄re p̄cessiōis infringere: vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis aut̄ hoc attentare p̄sumpserit: indignationē oipotētis dei ac beoz petri 7 pauli ap̄torum eius se nouerit incursum. Datum laterani. decimo octauo kl̄s february pontificatus n̄ri anno secundo. **ALEXANDER** Ep̄s seruus seruoꝝ dei. Dilectis filiis priorī generali 7 fr̄ibus ordinis gloriosissime dei genitricis semp̄q; virginis marie de monte carmeli: salutē 7 applicam b̄ndictionē. Qui ex aplici cura tenemur officij circa religiois augmētū p̄mpti 7 vigilēs inueniri: super ijs v̄fis votis libēter annuimus: in quib⁹ honore vestri ordinis 7 ai arum p̄fectū contineri sentim⁹. Lecta siquidē corā nobis vestra petitiō p̄tinebat. q̄ in regula v̄fi ordinis p̄ sedē aplicā p̄firmata dignoscit̄ esse statutū: vt fr̄es ip̄i ordinis vnū ex eis priorē habeāt: q̄ ex vnani m̄i oium assensu vel eoz maioris 7 sanioris partis ad prioratus officiū eligatur: cui obediētia p̄mittat qlibet alioꝝ. 7 p̄missā studeat opis veritate obseruare cū castitate 7 abdicatiōe p̄prietatis, ac etiā sc̄bz institutiōnes eiusdē ordinis prior ip̄ius q̄ p̄ tpe fuerit a priorat⁹ officio absolut⁹ 7 amoueri p̄t a diffinitozib⁹ capli generalis. Et licet tu fili prior 7 p̄decessozes tui iurta eiusdē ordinis p̄suetudinē obseruatā hacten⁹ 7 a sede toleratā eadē statim postq; electi secundū statutū h̄mōi extitistis: curam gesseritis fratrum ordinis memorati, officiuꝝ priorat⁹ plene 7 libere in oibus exercētes: idēq; fr̄es vobis deuote ac hūlliter obediēnt intēderint q̄ reuerētē: qz tñ de p̄missis dubitatiōis scrupul⁹ i v̄fis 7 plimis dicto rū fratrum p̄sciētis est exortus: hūlliter petistis, vobis sup̄ hoc de p̄uidētia sedis aplicē subueniri. Nos itaq; volēti. oēs ābiquitatis scrupulū in hac pte de v̄fis cordib⁹ āputare: 7 ordinē ip̄m a sede approbatū eadem honestate floridū 7 virtute fecūdū. p̄uilegio aplicē gratie attollē sp̄ali: ac v̄fis supplicatiōibus inclinati: quicqd sup̄ p̄missis pte prior v̄fosq; p̄decessozes fr̄es 7 diffinitozes factū 7 obseruatū est hacten⁹ ratū h̄ntes 7 firmū: vobis auctate p̄ntiū indulgem⁹, vt successozes tui prior q̄ erunt p̄ tpe statim postq; electi fuerint sc̄dm regulā 7 p̄stitutiōes ordinis v̄fi eo ip̄o veri eiusdē ordinis effecti priores curā aiarū fratrum ip̄ius ordinis plene habeāt 7 libere gerāt: ip̄osq; fr̄es auctate p̄pria ligare 7 soluere

Alexander pa
pa. iij. cōcedit
platis posse vi
sitare corrigē
ac mutā fr̄es:
7 nouiciōs reci
pere.

Alexander pa
pa. iij. cōcedit
q̄ p̄ores statū
vt electi fuerit.
b̄ant curā aia
rū sibi subdito
rū fratrum

m ij

Tractatus

valcat: necnō in eodē ordine agere q̄ ip̄i 7 pfati diffinitores iuxta memo-
 ratas regulā 7 p̄stitutiōes sc̄dm̄ deū eisdē ordini 7 fr̄ibus viderint expe-
 dire, aliasq; prioratus officium licite in oibus exercere: idemq; fr̄es tibi
 priori ac successorib; ip̄sis deuote ac hūiliter obediāt 7 intēdāt: 7 p̄fati
 successores 7 tu prior a diffinitorib; capli generalis ip̄ius ordinis sc̄dm̄
 p̄stitutiōes iam dicti ordinis absolui 7 amoueri possitis: p̄cessa tibi por-
 tuisq; successorib; ante absolutiōes 7 amotionē hm̄oi exequēdi priora-
 tus officii quo ad p̄missa oia 7 alia nihilomin; libera facultate, Nulli er-
 go oino huiusmodi licet hāc paginā n̄re p̄cessiōis infringere: vel ei ausu te-
 merario p̄traire. Si q̄s autē hoc attentare p̄sūperit: indignationē oipotē-
 tis dei ac beatorū petri 7 pauli apostolorū eius se nouerit incursum. Da-
 tum laterani sexto kl̄s martij p̄tificat; n̄ri anno, secūdo. **P**IVS Ep̄s
 seru; seruoꝝ dei. Dilecto filio priori generali ordinis fratru; gliosissime
 dei genitricis semp; virginis marie de mōte carmeli: salutē 7 aplicas
 b̄ndictiones. Sollicitudo pastoralis officij nobis licet imeriti supna di-
 spositiōe p̄missi p̄tinua nos purget instātia: vt religiosorū excessus quos
 antiquis hostis eo solliciti; suscitāt, quo eorū vita imeritorie ardentius
 emulat: tāto amplius detestātes: quāto ex illis maiora scādala in mēbris
 fidelū generātur: reprimere 7 castigatiōe debita coercere curem;. Nūp
 siquidē p̄ parte tua nobis fuit expositū: q̄ licet tu put ex debito tibi com-
 missi generalat; teneris officij, sollicitē cures ordinē iuxta sc̄oꝝ patruz 7
 ip̄i; regularia instituta moribus honestatis ornare: illiusq; p̄fessores vt
 tesubdere regulari. Quia tñ in multis ip̄ius ordinis domib; repiri con-
 tingit, nōnullos ex dictis p̄fessorib; hm̄oi bono laudabili q; proposito
 calcitrare: 7 rebellē aio p̄traire: tu p̄ p̄missis per eos excessib; 7 delictis
 p̄missis eos castigatiōe debita cobibere: 7 ad frugē melioris vite reuoca-
 re nō potes: quo fit vt tā ip̄i q; nōnulli alij dicti ordinis fr̄es discoli atq;
 p̄terui salutaria suorū supioꝝ correctiōes 7 castigamēta videlicet ieiuni-
 orū i pane 7 aqua, disciplinarū, incarcerationis 7 cetera huiusmodi aut cō-
 temnāt aut subire reculent: indeq; ad iniurias aut minas 7 verbera quā-
 doq; prumpant: interdū vero in apostasia audati; plabātur. Quare p̄
 parte tua nobis fuit hūiliter supplicatū: vt sup ijs de opportuno reme-
 dio p̄uidere paterna diligētia curarem;. Nos igit attentētes q; si ad re-
 primendū insolētias trāsgressorū, 7 eorū p̄sūptiōes temerarias superio-
 rū disciplina lētescat: eorū volūtas sit p̄clinior ad peccādū, 7 impunitat;
 exēplū piculosi; in alios deriuat: volētes temerarijs ausib; talū delin-
 quētū opportunis remedijs obuiare: q; tu tuisq; successorēs 7 quos tu 7
 ip̄i idoneos censueris 7 discretos p̄uinciales priores, oēs 7 singulos a
 postatas criminosos incorrigibiles aut delinqntes p̄fatos q; tuā 7 supi-
 orū suorū satagūt emēdatiōne 7 correctiōe effugere: 7 quos p̄missis im-
 pedimētis causantib; tu aut alij eorū supiores p̄dicti iuxta ip̄ius ordi-
 nis statuta 7 consuetudines cōmode punire nequibitis: nō solū in eisdē
 statutis p̄sentib; sed si eorum demerita 7 excessus id exegerint: arctiori-
 bus penis tā per vos q; locoꝝ ordinarios eorūq; vicarios 7 eorum offi-
 ciales sive alios ministros capi 7 carcerali custodiē mancipare: torq̄re 7

Plus papa.ij
 pcedit q; plati
 possint icarce-
 rare 7 punire
 fr̄es apostatas
 7 criminosos,

Secundus

fo

9 2

torq̄ri facere 7 punire possitis: ita tñ q; si eorūde fr̄um excessus adeo gra-
 ues fuerint 7 enormes, q; illoꝝ occasiōe q̄stioibus subdi debeāt vel tor-
 mētis (citra tñ vltimi supplicij mutilatiōisq; mēbroꝝ pēnas) q̄nibus
 hm̄oi subijci neq̄ant vel torq̄ri: nisi cū duorū ex fr̄ib; antiquorib; dicti or-
 dinis ad hoc p̄ supiores suos deputatoꝝ p̄ntia 7 assensu. Quo circa vni-
 uersos 7 singulos patriarchas archiep̄os ep̄os locoꝝ ordinarios, nec-
 nō duces, marchiones, comites, barones, senescallos, iudiciarios, pote-
 states, capitaneos, baiulos ceterosq; d̄nos tpales 7 eorū loca tenētes vni-
 uersitates quoq; 7 cōitates ciuitatū terrarū castroꝝ 7 alioꝝ quocūq;
 locoꝝ rogam; requirim; 7 hortamur attēte: q̄ten; tibi 7 dictis successo-
 rib; necnō p̄uincialib; prioribus p̄fatis efficaci p̄sidio assistētes: vt tu 7
 successores ac p̄uinciales priores p̄dicti apostatas discolos 7 delinqn-
 tes fr̄es hm̄oi corrigere: 7 iuxta ip̄oꝝ exigentiā delictoꝝ eos paterna ca-
 stigatiōe punire valeatis: p̄ regis eterni 7 sedis aplice reuerētia vobis
 auxiliū p̄siliū 7 fauorē opportunos impendāt: necnō ad requisitionem
 vestrā vobis familiā p̄beāt opportunā, ita q; apostatas discolos 7 de-
 linquētes p̄dictos ad rectitudinis viā reducere valeatis: ip̄oꝝq; salutē
 p̄spicere: 7 si qñ opus fuerit illos ad eādē req̄sitiōne capi, detineri, torq̄-
 ri 7 punire facere vt p̄mittit nō postponāt, quib; oibus 7 singulis p̄mis-
 sa ad req̄sitiōne v̄sam hm̄oi dumtaxat faciendā ac exequendā, absq; alicu-
 sus sine censure vel pene incursum tenore p̄ntium l̄niam concedim; 7 etias
 facultatē. Nō obstant; p̄stitutiōib; 7 ordinatiōib; aplicis necnō statutis
 7 p̄suetudinib; p̄dictis etiā p̄firmatiōe aplica vel quacūq; firmitate alia
 vallatis ceterisq; contrarijs quibuscūq;. Nulli ergo oino huiusmodi licet
 hanc paginā n̄re voluntatis 7 cōcessionis infringere: vel ei ausu temera-
 rio contraire. Si quis autē hoc attentare p̄sūperit: indignationem
 omnipotentis dei ac beatorū petri 7 pauli apostolorū eius se noue-
 rit incursum. Datum mantue. Anno incarnationis d̄nice millesimo qua-
 dringētesimo quinquagesimo nono, nonis decembris pontificatus no-
 stri anno secundo. **C**ALISTUS Ep̄us seruus seruoꝝ dei ad sin-
 cerā rei memoriā. Ad romanū pontificem non dubium pertinere digno-
 scitur: quemcūq; errantē ad rectā viā reducere: 7 p̄sertim illis qui col-
 la sua in alterius arbitrio submiserunt, cum in auaricie abyssus dilabi in-
 cipiunt: ne religionis 7 obseruantie laxatis habentis in tenebras ruant ex-
 teriores: totis viribus resistere: 7 vt saltem formidine pene illos retra-
 bat ab inceptis, statuit 7 decreuit: prout melius ac salubrius in d̄no con-
 spicit expedire. Cum itaq; sicut accepimus nōnulli ordinis fratru; glios-
 sissime dei genitricis semp; virginis marie de mōte carmeli p̄fessores
 votis per eos emissis cōtrauenire nō erubescēt, p̄ diuersas p̄uincias 7
 nationes vt extra domos 7 religionem huiusmodi commodius vaga-
 ri valeant: nonnulla beneficia ecclesiastica tā secularia q; regularia v̄ijs
 exquisitis 7 diuersorum indultorum siue dispensationū apostolicarū ob-
 tentu tam in titulum q; icōmendā sibi conferri: 7 alias concedi obtinue-
 runt, 7 nihilominus in officijs 7 administratiōibus dicti ordinis in ge-
 neralibus 7 p̄uincialibus capitulis cum opulētiōes 7 ditiores con-

Calist; papa
 iij, prohibet ne
 fr̄es h̄ntes b̄nfi-
 cia ecclesiasti-
 ca ad officia
 ordinis admie-
 tantur,

m liij

tra eorum substantiale votus sint: volunt 7 cupiunt pzeesse: 7 alijs q sub
regulari obseruatiā in domib⁹ dicti ordinis deseruūt frena imponere.
Nōs igitur attendētes q quis ponēs manum ad ararū 7 prospiciens
retro regnum celoꝝ nō adipiscitur: ac cōsiderātes q qui in se regulares
disciplinā quā suscipere pollicitus ē. nō recipit: alios ad illam reducere
nequit: volētes quoq; ordinis 7 professorū huiusmodi indēnitatib⁹ pro
uidere: hac irrefragabili constitutione ppetuo valitura cōstituim⁹ statui
mus: ac etiā ordinamus. q nullus dictoꝝ pffessorum beneficia secularia
seu etiā regularia ex nostra vel predecessoꝝ nostroꝝ romanoꝝ pontificis
aut sedis apostolice vel legatoꝝ eius concessione vel indulto aut alias
quouis modo in titulū vel cōmendā pro tēpore obtinētū: aut qui fu
turis temporib⁹ quomodolibet obtinebūt, etiā si illa simpliciter vel alio
quouis modo dimiserunt. in p̄dictis capitulis generalib⁹ v^l p̄uincia
libus aut congregationib⁹. seu negocijs. officijs vel alijs administratio
nibus dicti ordinis (nisi generalis pro tēpore cōsensu interueniēte) quo
modolibet admittātur sub excoicationis pena: quā admitti 7 admitten
tes prout in his scriptis serimus incurrāt ipso facto: 7 si dicti beneficia
si vltro admitti quouis q̄sito colore contra voluntates generalis p̄dicti
pcurauerint: similimodo irregularitatis 7 inhabilitatis maculas incur
rant: beneficijsq; per eos obtentis ipso facto priuati existant: 7 alijs p
sonis idoneis per illos ad quos ipsoꝝ collatio pertinere dignoscitur cō
ferantur: dictiq; beneficia seu officia ambiētes vel pcurātes perpetuo
inhabiles 7 ineligibiles absq; alicui⁹ regressus spe maneat: 7 pro tal
ibus perpetuo habeātur. nō obsta. constitutionibus 7 ordinationibus
ap̄licis necnon priuilegijs indultis 7 l̄is apostolicis quibuscunq; spe
cialiter vel generaliter cōcessis 7 in futurū cōcedendis. etiā si de presenti
bus expressas fecerint mentionē: 7 bis expresse fuerit derogatū: ac etiā
de dictis cōcessis 7 cōcedēdis l̄is earūq; totis tenoribus specialis mē
tio sit habenda: 7 quib⁹ p̄ntium tenore derogam⁹ 7 derogatū esse volu
mus. etiā si in illis expresse caueat. q eis nequeat quoquomodo dero
gari. necnon dicti ordinis iuramento cōfirmatione ap̄lica v^l quavis fir
mitate alia roboratis statutis 7 cōsuetudinib⁹ ceterisq; p̄trarijs quibus
cunq;. Nōs enim ex nunc irritū decernim⁹ 7 inane si secus. super his a
quoquā quavis auctoritate scienter vel ignorāter cōtigerit attētari. Nūll
li ergo oīno hominū liceat hāc paginā nfoꝝ constitutionis. statuti. ordi
nationis. derogationis 7 voluntatis infringere: v^l ei ausu temerario con
traire. Si quis autē hoc attentare presumpserit: indignationē oipotētis
dei ac beatorum petri 7 pauli apostoloꝝ ei⁹ se nouerit incursturū. Datum
rome apud sanctū petrū Anno incarnationis dñice millesimo quadrin
gentesimo quinquagesimo quinto idib⁹ martij. Pontificat⁹ nri anno. i.
DI COLORE Sep̄s seruus seruoꝝ dei ad perpetuā rei memoriā.
Cū nulla fidelium cōuentio sub aliquo religionis colore absq; sumi pō
tificis potestate fieri valeat: ne conuētus religiosarū virginum. vidua
rum. biguinarum. mantellatarū aut alique particulares ex ijs sub habitu
7 protectione ordinis. beatissime dei genitricis semperq; virginis ma

Nicola⁹ papa
v. cōcedit: mo
niales carmeli
tarū posse gau
dere priuilegijs
monialium ordi
nis predicatorū
7 eremitarū san
cti augustini.

rie de monte carmeli de gentiū aut que in posterū offerētur: absq; aposto
lice auctoritatis munimine viuere videātur: hanc tenore presentū decer
nimus: vt ordo p̄fatus ac eiusdem ordinis magister generalis 7 prio
res p̄uinciales circa p̄fatarū receptionē. vite modū. admissionē 7 p
tectionem illis eisdem 7 p̄orsus similibus priuilegijs gaudeāt: quibus
ordines predicatorū 7 eremitarū sancti augustini gaudent 7 vtuntur: dū
modo virgines. vidue. biguine. mantellate p̄dicte continēter 7 honeste
viuant ieiunētq; ac omnia alia faciant 7 obseruent q virgines vidue. bi
guine. 7 mantellate ordinū predicatorū continēter 7 honeste viuētēs: se
cundum earū ordinationes 7 statuta faciūt 7 obseruāt. Nulli ergo oīno
hominū liceat hanc paginā nre cōstitutionis infringere: vel ei ausu te
merario contraire. Siquis autē hoc attentare presumpserit: indignatio
nem omnipotētis dei ac beatoꝝ petri 7 pauli apostoloꝝ ei⁹ se nouerit in
cursurum. Datum rome apud sanctū petrū Anno incarnationis dñice
millesimo quadringētesimo quinquagesimo secundo nonis octobris
Pontificat⁹ nri anno sexto. **EUGENIUS** ep̄s seruus seruoꝝ
dei ad futuram rei memoriā. Ex clemēti p̄uisione sedis ap̄lice necnō reli
giosarū personarū 7 p̄sertim sub regulari obseruantia altissimo fa
mulantiū studio pie vite deuotionis 7 meritis dignoscitur puenire: vt
roman⁹ pontifex quādoq; predecessoꝝ suoꝝ romanoꝝ pontificū gesta
corroboret 7 indulta confirmet. Sane pro parte dilectoꝝ filioꝝ prioris
generalis 7 fratru eremitarū sancti augustini nobis nuper exhibita pe
titio continebat: q olim felicis recordationis martino papa. v. predeces
soꝝ nostro exposito: qualiter quōdam bonifacius in sua tunc obediētia
xi. nuncupatus pro propagatione 7 augmento ordinis dicti quasdam
suas l̄as apostolicas nonnullas concessiones 7 ordinationes 7 statuta
immunitates 7 gratias continētes: super receptione quarūdam mulie
rum ad hoc idonearū que habitū regularem predicti ordinis ad instar
mantellatarū seu pinzobearum fratrum minoꝝ 7 predicatorū ordinis
recipere vellent 7 gestare. indulserat: ac demū eidē predecessori suppli
cato. vt p̄fata concessiones 7 indulta de speciali gratia confirmare au
toritate apostolica dignaretur: p̄fatus predecessor huiusmodi suppli
cationibus inclināt⁹: venerabili fratri nro ioanni ep̄o b̄riocēn tunc in ro
mana curia residenti eius proprio nōie non expresse per suas certi teno
ris litteras mādauit: vt se super eis dē expositis informaret: 7 si cōcessa 7
indulta prouide facta fuisset reperiret: ea auctoritate apostolica cōfirma
ret. prout in eis dē predecessoris l̄is in quib⁹ de verbo ad verbum litte
re p̄fati bonifacij inserte sunt plenius continetur. idēq; ep̄s ad huius
modi predecessoris litterarū executionem procedēs: post habitā sup in
dulto huiusmodi plenariā informationem 7 fidelē: concessiones 7 indul
ta p̄fata auctoritate apostolica confirmauit: p vt in instrumēto desup
confecto 7 ip̄ius ep̄i sigillo munito cuius tenorem haberi volumus p̄e
sentibus pro expresse dicitur plenius cōtineri. Quare pro parte prioris
7 fratrum predictoꝝ nobis fuit humiliter supplicatū. vt litteras predi
ctas 7 processus desuper confectos ac contēta in eis pro eoꝝ subsisten

Eugenio papa
v. confirmat
bullā bonifacij
ix. approbatā
p martinū. v.
cōcedentē pre
latos ordinis
sancti augusti
ni posse recipere
moniales sub
cura 7 habitu
suo q gaudeat
priuilegijs eius
dem ordinis.

S. folio
69-70
folio 8

Tractatus

Ma firmiori robur apostolice confirmatiōis adhibere: de benignitate apostolica dignaremur. Nos itaq; q; religionis et ordinis huiusmodi prosperum incrementū quantum cum deo possumus favorabiliter procuramus: huiusmodi supplicationibus inclinati: litteras et processus huiusmodi et oia inde secuta prout prouide facta sunt auctoritate apostolica tenore presentium confirmamus: et presentis scripti patrocinio comunimus. Tenorem vero predecessoris cum miseratione prefata presentibus de verbo ad verbum inseri fecimus: et est talis. **MARTINUS** episcopus seruus seruorum dei venerabili fratri Guillelmo episcopo brixocensi in romana curia residenti salutem et apostolicam benedictionem. Dum fructus vberes quos sacer ordo dilectorum filiorum fratrum eremitarum sancti augustini in agro ecclesie militantis in propagatione religionis et fidei orthodoxe hactenus produxit utiliter et producit atque in posterum producturus spefirma speramus. Diligenter attendimus: dignum censem et congruum ut circa ea que ipsius ordinis incrementum concernere poterunt: benignis favoribus intendamus. Exhibita siquidem nobis nuper per parte dilectorum filiorum prioris generalis eiusdem ordinis et fratrum predictorum petitio continebat: quod dudum quoddam bonifacius in ipsius obedientia. ix. nuncupatus promissa puida consideratione recensens. quasdam litteras apostolicas nonnulla statuta concessionibus et ordinationibus et alias immunitates et gratias continentes eis concessit: prout in ipsis litteris quarum tenorem de verbo ad verbum presentibus inseri fecimus: plenius continetur. Quare pro parte priorum et fratrum predictorum nobis fuit humiliter supplicatum: ut litteras predictas et contenta in eis pro ipsorum subsistentia firmiori auctoritate apostolica confirmare: de benignitate apostolica dignaremur. Nos itaque huiusmodi supplicationibus inclinati. ac de promissis certam noticiam non habentes: fraternitati tue per apostolica scripta committimus et mandamus: quatenus de litteris et contentis in eis huiusmodi auctoritate nostra te diligenter informes: et si per eandem informationem ea prouide statuta et ordinata ac concessa repereris: super quo tua conscientiam oneramus: litteras et contenta huiusmodi auctoritate prefata approbes et confirmes. Tenor autem dictarum litterarum talis est. **BONIFACIUS** episcopus seruus seruorum dei ad perpetuam rei memoriam. In sinu sedis apostolice sacer ordo fratrum eremitarum sancti augustini consistens sic splendet per incrementa virtutum: quod digne meretur precibus ac tolli favoribus ac spiritualibus gratiis confuere: et nos equidem ordinem ipsum libenter prosequimur prerogatiua favoris: et augmenta suorum successuum in his presentium que diuini cultus augmentum et sacre ordinis propagationem respiciunt: paternis affectibus promouemus. Hinc est quod nos dilectorum filiorum prioris generalis et fratrum dicti ordinis precibus annuente: accipientes ut ordo predictus eo proficiat incrementis: quo maioribus fuerit gratiis a sede apostolica comunitus: auctoritate apostolica presentium tenore statuiamus. concedimus. volumus et ordinamus: quod de cetero presentibus futuris temporibus tam generalibus quam cuilibet officiali personarum dicti ordinis secundum morem et instituta eiusdem ordinis in quibuscuque prouincis constitutis tam presentibus quam futuris sit licitum ac permittitur: quoscumque mulieres si alias sunt idonee. et aliud canonicum

Secundus.

fo.

94

non obstantibus. huiusmodi regularis predicti ordinis ad instar mantellatarum seu pinzoquarum ordinum fratrum minorum et predicatores habere voluerint et gestare: tam virgines et matronas quam viduas et mantellatas seu pinzoquas dicti ordinis eremitarum recipere et admittere: accipere singulis huiusmodi regularis ac regulam eiusdem ordinis eremitarum ad instar huiusmodi mantellatarum seu pinzoquarum ordinum fratrum minorum et predicatores prefatorum put scdm deum salutem animarum earundem salubrius visum fuerit expedire. et exhibere: que sic recipiende auctoritate prefata gaudeant et gaudere possint et debeant tam exceptionis privilegio quam oibus immunitatibus. libertatibus. indulgentiis ac aliis privilegiis quibuscumque prefato ordini eremitarum eiusque fratribus ac personis per sedem apostolicam iam concessis et que in posterum concedentur: quantum huiusmodi exceptionis privilegii. legum. immunitates. libertates. indulgentie. ac quocumque alia privilegia ipsis prioribus et fratribus ordinis eremitarum competunt vel competere possunt seu poterunt: et priores et fratres ac loca ipsa esse capacia corumdem: volentes insuper et auctoritate predicta decernere. quod exceptionis prefate privilegium immunitates libertates et alia supradicta etiam ad iam per ipsos et fratres ordinis eremitarum receptas et mantellatas seu pinzoquas huiusmodi plenarie se extendant: ipsique illis gaudere possint et debeant: put de recipiendis mantellatis et pinzoqueratis huiusmodi sepius est expressum. Constitutionibus apostolicis ac statutis et consuetudinibus tam vestri quam aliorum ordinum quorumcuque et aliis non obstantibus quibuscumque. Nulli ergo oino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis. decreti. statuti. voluntatis et constitutionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attetare presumpserit: indignationem omnipotentis dei ac beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum rome apud sanctum petrum septimo idibus nouembrii pontificatus nostri anno xi. Datum rome apud sanctos apostolos quarto idibus iulii pontificatus nostri anno ix. Nulli ergo oino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis et confirmationis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attetare presumpserit: indignationem omnipotentis dei ac beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum florentie anno incarnationis domini millesimo quadringentesimo quadragesimo quarto scilicet decimo kalendas augusti pontificatus nostri anno quarto. **INNOCENTIUS** episcopus suus suorum dei dilectis filiis priori generali et fratribus ordinis gloriosissime dei genitricis sempervirginis marie de monte carmeli salutem et apostolicam benedictionem. Deuotionis vestre precibus inclinatis: auctoritate vobis presentium indulgemus. ne de causis aliquibus decetero vobis a sede apostolica committendis cognoscere teneamini: nisi iste commissionis huiusmodi plenam de hac indulgentia fecerint mentionem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attetare presumpserit: indignationem omnipotentis dei ac beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum lugduni tertio idibus iulii pontificatus nostri anno quarto. **CLEMENS** episcopus seruus seruorum dei dilectis filiis generali ac ceteris prioribus et fratribus ordinis gloriosissime dei genitricis sempervirginis marie de monte carmeli salutem et apostolicam benedictionem. Deuotionis augmentum deo propitio nobis subue

Innocentius papa quartus cedit: fratres non teneri ad cognitionem causarum et a sede apostolica commissarum.

Clemens papa concedit: fratres posse divina celebrare in locis suis cum altari viatico.

Tractatus

nire p̄fidim⁹: si sup̄ ijs q̄ ple cupitis nos benignos ad ḡfam habeatis. **H**inc est q̄ nos b̄nilitatis v̄fe p̄cibus inclinati: auctate p̄ntiū vobis indulgem⁹: vt in locis ⁊ oratorijs v̄fis q̄ ex p̄cessiōe romanorū p̄tificum p̄decessorū n̄rorū aut dioecesanorū locorū pacifice obtinetis: cū altari viati co possitis missarū solēnia ⁊ alia diuina officia celebrare: os procbiali iure procbialibus ecclesijs reseruato. Et ne de iure b̄mōi possit aliqua questio suboriri: illud circa oblatiōes decimas ⁊ p̄mittas intelligim⁹: q̄ a laicis solent clericis exhiberi: q̄bus defraudari nolum⁹ procbiales ecclesias occasiōe indulgētie supradicte. **N**ulli ergo oīno hoīuz liceat hāc paginā n̄fe p̄cessiōis infringere: vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis aut̄ hoc attentare p̄sumpserit: indignatione oīpotētis dei ac b̄torū petri ⁊ pauli ap̄torū eius se nouerit incurfurū. **D**atū perusij quarto nonas iunij pontificatus n̄ri anno primo. **U**RBANUS Ep̄s seru⁹ seruorū dei dilectis filijs priori generali ⁊ fr̄ibus ordinis gl̄iosissime dei genitricis semp̄ virginis marie de mōte carmeli: salutē ⁊ aplicam b̄ndictionem. **D**euitiōis v̄fe qua deū ⁊ nos ⁊ romanā ecclesiaz reueremini. sinceritas p̄meret: vt petitiōib⁹ v̄fis q̄tū cum deo possum⁹ fauorabiliter annuamus. **H**inc est q̄ nos v̄fis deuotis supplicatiōib⁹ inclinati: vt vbicūq̄ (in locis tamē ad hoc p̄gruetib⁹ ⁊ honestis) extra loca ⁊ oratoria coraz p̄latis ⁊ p̄ncipib⁹ ⁊ magnatib⁹ cum sup̄ hoc p̄ eos vel pro p̄te ip̄orū fueritis requisiti: sup̄ altari portatili missas ⁊ alia diuina officia celebrare: absq̄ tñ iuris procbialium ecclesiarū p̄iudicio valeatis: quibuscūq̄ p̄stitutiōib⁹ aplicis ⁊ statutis ac cōsuetudinib⁹ v̄fi ordinis ⁊ alijs p̄trarijs nequaquā obsta. vobis tenore p̄ntiū de sp̄ali ḡfa indulgemus. **N**ulli ergo oīno hoīum liceat hāc paginā n̄fe p̄cessiōis infringere: vel ei ausu temerario p̄traire. Si q̄s at̄ hoc attentare p̄sumpserit: indignationē oīpotētis dei ac b̄torū petri ⁊ pauli ap̄torū eius se nouerit incurfurū. **D**atū aninioni, tertio decimo kl̄s martij p̄tificat⁹ n̄ri āno primo. **A**LEXANDER Ep̄s seruus seruorū dei. **V**enerabilib⁹ fr̄ibus p̄iarchis archiep̄is ep̄is in quorū dioecisib⁹ p̄iores ⁊ fr̄es ordinis gl̄iosissime dei genitricis semp̄ virginis marie de monte carmeli p̄sistūt: salutē ⁊ aplicā b̄ndictionē. **C**ū p̄latis ecclesiarū ⁊ p̄latate sacra religioz ⁊ plantatā deceat modis oībus p̄fouere: auctate p̄ntiū districti⁹ inhibem⁹: vt aliqs v̄fm a dilectis filijs priorib⁹ ⁊ fr̄ibus ordinis b̄tissime dei genitricis semp̄ virginis marie de monte Carmeli qui consistunt in vestris dioecisibus vel consistent: obediētiam contra tenore p̄uilegioz ⁊ indulgētiarū aplicē sedis erigere vel recipere non presumat. **N**ulli ergo oīno hoīum liceat hanc paginā n̄fe inhibitiōis infringere: vel ei ausu temerario p̄traire. Si q̄s aut̄ hoc attentare p̄sumpserit: indignationē oīpotētis dei ac b̄torū petri ⁊ pauli ap̄torū eius se nouerit incurfurū. **D**atū laterani, decimo octauo kl̄s february pontificatus n̄stri anno secundo. **N**ICOLAUS Ep̄s seruus seruorum dei. **V**enerabilibus fratribus patriarchis archiep̄is ep̄iscopis in quorum ciuitatibus ⁊ dioecisib⁹ fratres ordinis gl̄iosissime dei genitricis semp̄ virginis marie de mōte carmeli cōsistūt: salutē ⁊ aplicā b̄ndictionem. **A**d audientia n̄fam puenit, q̄ licet

Urban⁹ papa
iij. p̄cedit: fr̄es
posse diuina ce-
lebrare vbicūq̄
cuz altari por-
tatili.

Alexander pa-
pa. iij. inhibet
vt null⁹ p̄lat⁹
possit a fr̄ib⁹ o-
bediētiam recipe-
re p̄tra te nozē p̄
nil egiorū apl̄i
ce sedis

Nicola⁹ papa
iij. cōcedit fr̄i-
b⁹: posse i ora-
torijs suis diui-
na celebrare.

Secūdus

fo

95

dilecti filij fratres ordinis beatissime dei genitricis semp̄ virginis marie de mōte carmeli in oī paciētia ⁊ b̄nilitatis spiritu se vobis deuotos ⁊ placidos studeāt exhibere: mādati vestris in oībus q̄ statutis eiusdem ordinis nō obuiant, p̄dōpta deuotione parendo: nibilq̄ velint facere p̄ qd̄ eccl̄is in quarum moratur parrocbijs aliquod p̄iudiciū vel dispēdium generetur. **N**ihilomin⁹ tñ quidam vestrū fratres eosdē nimii cōp̄rimentes: ip̄os in oratorijs sui ordinis in eorū ciuitatibus v̄l dioecisib⁹ constitutis diuina officia celebrare p̄ sue volūtatis arbitrio nō p̄mittūt alias graues existē. eisdē plurimū ⁊ infesti: propter qd̄ duxerūt ad apostolice sedis auxiliū recurcndū. **C**um igitur indignū existat. vt ijdē fratres eos molestos sentiāt: qui ip̄os sue religionis obtētū tenētur in v̄sceribus gerere charitatis: nos circa religionis augmentū ⁊ aiarū p̄fectū vigiles inueniri volētes: fraternitati vestre ad instar se. re. alex̄adri ⁊ clementis. iij. romanorū pontificū p̄decessorū n̄rorū per apostolica scripta firmiter precipiētes mandam⁹: quaten⁹ quādiu p̄dicti fratres mandati vestris iuxta p̄missum modū deuote obedire curauerint: ab ip̄orum molestijs ⁊ grauaminib⁹ desistētēs: ac subditos v̄fos ab ip̄orū inquietatione penitus compescētēs: p̄mittatis ip̄os maxime cum iā oratoria ⁊ collegia habeāt in ciuitatibus ⁊ dioecisibus vestris prout decet viros religiosos approbatū ordinis diuina officia in eisdem oratorijs libere celebrare: ita vt fratres p̄dicti p̄pter hoc ad nos recurrere v̄terius nō cogātur. **D**atum: rome apud sanctas mariā maiorez Quinto kl̄s maij pontificatus n̄ri anno tertio. **B**ONIFACIUS ep̄s seruus seruorū dei dilectis filijs prioribus puincialib⁹ fr̄atrum ordinis gl̄iosissime dei genitricis semp̄ virginis marie de monte carmeli salutem ⁊ apostolicā b̄ndictionē. **R**eligionis v̄fe p̄meretur honestas: vt petitiōibus vestris p̄sertim aiaz salutē concernentib⁹ fauorabiliter annuam⁹. **E**x parte siquidē vestra fuit p̄positū corā nobis: q̄ plures fratres v̄fi ordinis in t̄heologica facultate instructi: desiderāt christi fidelibus p̄ponere verbū dei. **N**os igitur v̄fis supplicationib⁹ inclinati: tenore presentū vobis auctoritatē concedim⁹: vt illis ex p̄dictis fratribus quos ad hoc idoneos eē cognoueritis. p̄ponendi christi fidelibus p̄dictis verbum dei de dioecsanorum tñ locorū assensu dare licenciam valeatis. **N**ulli ergo omnino hominū liceat hanc paginā n̄fe concessiōnis infringere: vel ei ausu temerario contraire. **S**iquis aut̄ hoc attentare p̄sumpserit: indignationē omnipotētis dei ac beatorū petri ⁊ pauli ap̄torū eius se nouerit incurfurū. **D**atum anagnie decimo kl̄s augusti pontificatus n̄ri Anno primo. **U**RBANUS ep̄s seruus seruorū dei dilectis filijs priori ⁊ fr̄atrib⁹ ordinis beatissime dei genitricis semp̄ virginis marie de mōte carmeli salutē ⁊ apostolicā b̄ndictionē. **A**deritis vestre religionis inducimur: vt vos p̄sequamur gratia q̄ v̄fis necessitatibus eē dignoscitur opportuna. **H**inc ē q̄ nos v̄fis supplicationibus annuētēs: vt de v̄furis ⁊ rapinis ⁊ alias male acquisitis si quib⁹ hax restitutio fieri debeat omnino inueniri ⁊ sciri nō possint: necnon de quibuscūq̄ legatis indistinctē ad p̄ios v̄sus relictis, dū modo

Bonifaci⁹ pa-
pa. viij. conce-
dit p̄latis licē-
tiaz institucndi
subditos p̄dica-
tores.

Urban⁹ papa
iij. cōcedit fra-
trib⁹: posse de
rapinis ⁊ male
acq̄sitis ac reli-
ctis in certis v̄s-
q̄ ad cētū mar-
chas recipe.

executorum testamentorum ad id accedat assensus: ac redemptionis uotoꝝ
 q̄ fuerint auctoritate diocesanoꝝ pontificū cōmutata (hierosolimitanū
 dūtatur voto excepto) vsq; ad sumā centū marcharū argenti recipe va
 leatis: auctoritate uobis p̄ntiū duxim⁹ concedēdū: si p̄ simili receptiōe
 alias non sitis a sede ap̄lica b̄mōi gratiā consecuti. Ita q̄ si aliquid de
 sp̄is centū marchis dimiseritis vel restitueritis. aut dederitis illis a qb⁹
 eos receperitis. b̄mōi dimissum vel restitutum siue datum nihil ad liberatio
 nem p̄sit eoz: nec quantū ad id habeatur aliq̄ten⁹ absoluti. Nulli ḡ oī
 no b̄mōi liceat hāc paginā n̄e cōcessiōis infringere: v̄l ei ausu teme
 rario cōtraire. Siquis aut̄ hoc attentare p̄sumpserit: indignationē oīpo
 tētis dei ac beatoꝝ petri ⁊ pauli ap̄loꝝ ei⁹ se nouerit incursum. Datū vi
 terbij sexto decimo kl̄s Octobris Pontificat⁹ nostri Anno primo.
URBANUS ep̄us seruus seruoꝝ dei dilecto filio priori generali
 fratru ordinis gloriosissime dei genitricis semp̄ virginis marie de mō
 te carmeli salutē ⁊ aplicā benedictionē. Erigētib⁹ sacre tui ordinis reli
 gionis meritis dignū ducim⁹: vt ei⁹ petitionib⁹ maxime q̄ salutē conti
 nent aiaz. fauore ueniuolo annuam⁹. Quis itaq; p̄tib⁹ inclinati: vt eos
 ex fratrib⁹ tuis qui p̄ iniectione manū in seip̄os excōis laqueū ante v̄l
 post susceptū habitū incurrerūt: necnon ⁊ illos qui seculi vanitate relicta
 cupiētes v̄se b̄nilitatis collegio aggregari. se assuerint excōicatione li
 gatos: ne ip̄oz ad deū possit conuersio impediri: p̄ te ⁊ alios absolue
 re valeas: ⁊ eis qbus sup̄ hoc vices tuas cōmiseris cōcedimus auctori
 tate presentiu facultatē: nisi adeo graues ⁊ enormes fuerint excessus q̄
 merito sint ad sedē aplicā destinādi. Ita tñ q̄ si ip̄i ordinē vestru exue
 rint vel dimiserint: eo ip̄o predictis sn̄is sint astricti: ⁊ b̄mōi disp̄atio
 nullius penit⁹ sit momētū. Et si alig ex eis p̄pter debitū seu alias p̄ iure
 alterius fuerint sen̄is predicti ligati: sup̄ his satisfaciāt vt tenētur. Nul
 li ergo oīno b̄mōi liceat hāc paginā n̄e cōcessiōis infringere: vel ei
 ausu temerario cōtraire. Siquis aut̄ hoc attentare p̄sumpserit: indigna
 tionē omnipotētis dei ac beatoꝝ petri ⁊ pauli ap̄loꝝ eius se nouerit in
 cursum. Datū apud montē f̄lascōnū quinto kl̄s septēbris Pontificat⁹
 n̄ri anno primo. **ALEXANDER** ep̄us seruus seruoꝝ dei dilecti
 filij prioris generali ⁊ vniuersis priorib⁹ ⁊ fratrib⁹ ordinis gl̄iosissime
 dei genitricis semp̄ virginis marie de mōte carmeli salutē ⁊ aplicā
 benedictionē. Ex aplici cura tenemur officij circa religionis augmentū
 attentū ⁊ vigilēs inueniri: super ijs digne v̄ris votis annuim⁹ in qb⁹ ho
 norē vestri ordinis ⁊ aiaz p̄fectū cōtineri sentimus. H̄inc ē q̄ nos v̄se
 precibus deuotionis inducti: vt uoleſi. v̄ro aggregari collegio ⁊ p̄fes
 sionē facerē. in ordine v̄ro qui susp̄sionis aut interdicti v̄l excōicationis
 sentētis sunt ligati: vos filij priores absolutionis beneficiū iuxta formā
 ecclie impartiri: ⁊ ip̄os in fratres recipe valeatis: auctoritate presentiu
 indulgem⁹. Ita tñ q̄ si aliquid p̄pter delictū ex eisde vel quocūq; modo
 alteri iure sentētis b̄mōi sunt astricti: sup̄ ijs satisfaciāt vt tenētur. Nul
 li ergo oīno b̄mōi liceat hāc paginā n̄e cōcessiōis infringere: v̄l ei au
 su temerario contraire. Siquis aut̄ hoc attentare p̄sumpserit: indignatio.

Urban⁹ papa
 q̄rt⁹ cōcedit p̄
 latis licētiā ab
 soluēdi a q̄cum
 q; excōicationē
 ingrediētes re
 ligionē ac etiā
 p̄fessos.

Alexander pa
 pa. iij. cōcedit
 p̄latis licētiā
 soluēdi ve
 niētes ad ordi
 nem: exhibita
 tū satisfatione.

nez oīpotētis dei ac beatoꝝ petri ⁊ pauli ap̄ostoloꝝ ei⁹ se nouerit incur
 surum. Datū laterani quarto kl̄s aprilis Pontificat⁹ n̄ri anno septimo.
ROMANUS sicut dilecti filij christophori martignoni gene
 ralis magistri dicti ordinis relatione intellexim⁹: nosq; etiā experientia di
 dicimus in minorib⁹ constituti: circa l̄sas ⁊ priuilegia huiusmodi corū
 q; vim efficaciam nōnulla dubia sunt exorta: attendentes vberes fructus
 quos dict⁹ ordo vt p̄diximus multa refulgēs gloria meritoꝝ ⁊ gratia
 redolēs sanctitatis. in agro militatis ecclie in propagatione religionis
 ⁊ fidei orthodoxe hacten⁹ p̄duxit vtiliter ⁊ producit ac in futurum p̄du
 cturum spe firma tenemus: ac illius statū prosperū ⁊ tranquillū palmit
 tes suos a mari vsq; ad mare ⁊ etiam ad barbaras extēdēdo nationes:
 p̄pter illi⁹ antiquitatē in mōte carmelo primariā fundationē intēsis ze
 lātes affectib⁹: ac cupiētes. vt l̄se ⁊ priuilegia p̄dicta sublatis q̄buslibet
 dubitationib⁹ inuolabiliter obseruētur: p̄dictoꝝ quoq; ⁊ alioꝝ diuerso
 rum romanoꝝ pontificū p̄decessoꝝ n̄roꝝ q̄ ordinē p̄dictū varijs priuile
 gijs nō immerito decorauerūt. inherētes vestigijs: motu pp̄rio non ad
 eoz christophori generalis aut dicti ordinis fratru gloriosissime dei ge
 nitricis semp̄ virginis marie de monte carmeli p̄fessoꝝ. vel alteri⁹ p̄
 eis nobis super hoc oblate petitionis instantiā: s; de n̄ra mera volunta
 te ⁊ deliberatione ⁊ ex certa n̄ra scientia: p̄dictas l̄sas. nicolai. iij. boni
 facij. viij. clemētis. iij. innocētij. iij. ioānis. xij. gregori. xi. clemētis. vi.
 eugenij. iij. pi. ij. vrbani. iij. calixti. iij. nicolai. v. benedicti. xij. alexandri
 iij. innocētij. vi. vrbani. vi. clemētis. v. pauli. ij. ⁊ alioꝝ plurimoꝝ roma
 noꝝ pontificū p̄decessoꝝ l̄sas etiā indulgētiarū ac aliarū q̄rilibet gra
 tiarū spiritualiu ⁊ temporaliu dicti ordinis beate marie de monte carmeli
 ⁊ illius domibus aut fratrib⁹ in genere vel in specie quomodolibet
 concessas: quas acsi de verbo ad verbum vna cum litteris predictoꝝ
 pontificum inserte forent presentibus haberi volumus pro expressis:
 ac omnia ⁊ singula in eis contenta auctoritate apostolica tenore presen
 tium approbamus ⁊ innotamus ⁊ de nouo concedimus: ac robur per
 petue firmitatis obtinere debere decernim⁹. **Supplētes** ex certa sciē
 tia ⁊ proprio motu omnes defect⁹ siqui quoquomodo interuenerint in
 eisdem: p̄ q̄ potiori cautela omnia ⁊ singula per nicolaū. iij. bonifacius
 viij. clementis. iij. ⁊ nicolaum. v. aliosq; p̄decessores predictos in cis
 dem litteris pro ⁊ in fauorem dicti ordinis carmelitarū ⁊ illius domo
 rum ⁊ personarum etiam oblatarum commissarum ⁊ mantellatarum
 ac aliarum vtriusq; sexus quozlibet etiam confratru ⁊ sorozum ecclie
 sias ac domos huiusmodi visitantium ac illis pias elemosynas erogan
 tium quomodolibet ordinata. statuta. decreta. concessa ⁊ indulta vim ⁊
 vigorem ⁊ efficaciam haberi ⁊ fieri obseruari debere motu scientia ⁊ au
 ctoritate predictis de nouo ordinamus ⁊ statuim⁹ atq; decernim⁹: dicto
 q; ordinē ⁊ illius domibus ⁊ professoribus concedimus ⁊ indulgemus.
Et quia sicut accepimus nosq; ipsi in minoribus constituti experientia
 didicimus circa litteras et priuilegia huiusmodi nonnulla dubia post
 modum sunt exorta, habita super illis consideratione decenti, motu

H

B

Tractatus

auctoritate et scientia similibus primo lras Innocentij. iij. clemētis. iij. et Innocēti. vi. et alexādrī. iij. per quas dicti ordinis beate dei genitricis marie de monte carmeli professoribus cōceditur: q̄ ad solutiones collectarum seu exactionū quarūlibet vel vicefime cogi a nemine valeāt: et in prefatis clemētis. iij. et alexādrī. iij. romanoꝝ pontificū prefatorum etiam predecessorum nꝝ litteras p̄dictas in ea parte in qua concedūt dictis fratribus de noualibꝝ eorū q̄ proprijs manibus aut sumptibus colunt: ac de hortis virgultis et piscationibꝝ eorū nullus ab eis decimas exigere presumat: ad quācūq; bona dictoꝝ fratrum et quēcūq; onera q̄ et sub censuris alterius collecte vel subsidij etiam charitatiui aut dach vlt pedagij vel gabelle seu alio quouis nōie indicerēt etiam p̄ apostolice sedis legatos locorum ordinarios vel clerum aut populum vel seculares principes et dominos tēporales et alios quoscūq; exigerentur q̄ uis etiam apostolica auctoritate necnon ad quascūq; decimas etiā q̄s vulgus papales appellat et aplica sedes p̄ christiane fidei defensione aut alijs imminētibꝝ ei per sepe necessitatibus indici extendimꝝ: ac decernimus dicti ordinis p̄fessores etiam si decime et onera huiusmodi p̄ quoscūq; exemptos etiam mendicantiū ordinū p̄fessores solui mandarentur cum quibus etiam derogatorijs derogatorijs ac fortioribus efficacioribꝝ et insolitis clausulis ad decimarum et onerū huiusmodi solutionem non teneri. et in eorū solutione cessando: cēsuras et penas alicūdo non incurrere: nisi p̄fessibus non p̄ generales aut alias clausulas specialem mentionē importari. sed alias sit derogatū specificē earū de verbo ad verbum inserto tenore. Et vt virgines et vidue et coniugate p̄sone mantellate seu p̄nzoche dicti ordinis nuncupate predictae tāto feruentius iuxta eaz̄ viuendi ritum et morem sub cura et secūdu, instituta dicti ordinis: ac ordinata per bonifaciu. ix. in sua obedientia nuncupatū et martinum. v. ac eugenium. iij. predecessores predictos cōfirmata: quo ad moniales virgines et viduas coniugatas et mantellatas p̄nzoche ras ordinis eremitay sancti augustini et per prefatum nicolaū. v. etiaz p̄ decessorem nostrū quo ad oia et singula indulta p̄uilegia et indulgētias ordinum p̄dicatoꝝ et eremitay ad virgines viduas coniugatas p̄sonas mantellatas p̄nzoche ras ordinis beatissime dei genitricis semperq; virginis marie de monte carmeli extēsa: et ad quas virgines mantellatas p̄nzoche ras dicti ordinis beatissime dei genitricis semperq; virginis marie de monte carmeli singula p̄uilegia et indulgētias ordinū minorum concessa et indulta: motu et sciētia similibꝝ quoad oia extendimꝝ. et extēsa volumꝝ et mandamus: vt eo attentē diuinis studeāt vacare beneplacitis: quāto maioribꝝ p̄uilegijs et fauoribꝝ p̄dicte sedis cognouerint se fore resectas motu scientia et auctoritate p̄dictis volumꝝ et eisdē p̄sonis concedimus: q̄ omnibus et singulis p̄uilegijs. immunitatibꝝ. fauoribus. gratijs et indultis in spiritualibus et temporalibus predictis ordinibus videlicet p̄dicatoꝝ minorum eremitay sancti augustini et eorū fratribus: et pro fratribus beatissime dei genitricis semperq; virginis marie de monte carmeli concessis et concedendis et quibus illi in genere

8 folio 50. i. p. l. m. 1.

8 folio 475. no. h. 6. de Belgio.

Secūdus

fo 97

quomodolibet potiūt et gaudent tam in vita q̄ in mortis articulo etiam circa peccatoꝝ remissionē et iriunctarum p̄narum relaxationē: vt potiri et gaudere ac participes esse possint et debeant. Et liceat q; fratribꝝ predictis eisdem p̄nzoche ras et mantellatis p̄sonis in earū etiā domibꝝ quotiens opus fuerit. p̄fessioibus diligēter auditis de absolutiois beneficio p̄uidere: et eucharistie ac extreme vinctiois sacramēta ministrare: et dum eos vel eas decedere contigerit. illoꝝ cadauera ad eorūdem fratru ecclesias tumulada deferre: etiam eccliarū parrochialiū p̄sonay eorūdem rectorū lnia desuper minime requisita et p̄tradictioe quacūq; nō obfata. Et ne oblatis et oblate eiusdē ordinis suoꝝ iure deuotiois ad ordinē ipsū frustrētur effectus: oia et singula circa frēs et sorozes mantellatas seu p̄nzoche ras nūcupatas p̄sonas p̄dictas in p̄ntibꝝ lris statuta p̄cessa et ordinata: aut illis scribitꝝ p̄dictis in eorū p̄modū et fauore indulta: ad eisdē dicti ordinis nūc et p̄ tpe oblatas et p̄missas vtriusq; sexus p̄sonas eisdē scia motu et auctate extendimꝝ et ampliamus: ac in eis locuz habere debere perinde ac si p̄ eisdē oblatas et p̄missas p̄sonis et circa illas emanasset: decernimus volumꝝ et ordinamꝝ. Et q̄ ex p̄cessione p̄tinet dicto rū Innocēti. iij. alexādrī. iij. et Gregorij. xi. predecessoꝝ: q̄ liceat eis euz interdicitū generale terre fuerit. dūmodo eam non dederint interdicto: clausis ianuis. excōicatis et interdictis exclusis. submissa voce. missas et alia officia diuina celebrare: eorūdem fratru deuotioi non plene p̄sultur: p̄cessione eandē extendēdo. eisdē scribitꝝ vt liceat eis habere altare portatile cum debitis reuerētia et honore. sup quo in locis ad hoc p̄uenientibus et honestis p̄terq; in ecclesijs ab ordinarij obedientia non exemptis quoties id eis p̄tulerit interdicti: possint missas et alia diuina officia i quo rucūq; p̄ntia celebrare: et interdicti tpe ad diuina h̄mōi cum eis mantellatas et p̄nzoche ras ac oblatas p̄missasq; p̄sonas et ipsoꝝ fratru ac monasterioꝝ monialiū ordinis p̄dicti p̄curatores. aduocatos p̄dictos. et ne gocia gerētēs. vtriusq; sexus admittere: p̄fatis scia motu et auctate indulgemus. Et his vero qui vestrīs imozatur obsequijs: cuncta libere ministrare possitis ecclesiastica sacramenta: et ipsos cum decedunt in vestrīs cimiterijs sepelire. Et si quando aut in terras in quibus residetis vel in earum personas excōicatiois seu interdicti snias contigerit p̄mulgari: pueri vestrīs seruicijs deputati. negocioꝝq; vfoꝝ p̄curatores et oparij. qui in vstris locis eorū opibus p̄sonaliter p̄tinuo insisterent: huiusmodi snie obnoxi minime habeātur: ibiq; possint quēadmodū frēs diuina audire iuxta formā que locis ipis et eorū vtriusq; sexus personis in eo casu a sede aplica est p̄cessa: nisi eidem interdicto eam dederint: vel excōicari specialiter vel interdicti p̄tingat eosdem. Et quia vos voluntariam patientes paup̄tatē exhortatiois pio studio bonos ad potiora dirigitis: et errātes in rectitudinis semitā laudabiliter reuocatis: p̄cedimus. vt in excōicatoꝝ terris libere cōmorari: et ab eis tunc et etiam quādo p̄ ipsos vos transire contigerit. necessaria vite deposcere ac recipere valeatis. Generalis quoq; in toto ordine libere et singuli p̄uinciales in eorum et de suis p̄uincijs predictis fratribus cōstitutis ibidem necnō et scribitꝝ

beatas

D

A

H

G

H

I

Tractatus

alijs eiusdem ordinis interdū ad eos declinatibus vnde quāq; absoluti
one: 7 dispensatione indigentibus: siue priusq; intrauerint ordinem siue
post in casibus excefferint pro quibus excoicationis vel interdicti aut su-
pensionis incurrant inias a iure vel a iudice generaliter promulgatas:
7 huiusmodi sententijs inodati, aut in locis suppositis ecclesiastico iter-
dicto diuina officia celebrati, vel suscipiētes ordines, sic ligati notā irre-
gularē incurrant: absolutiois 7 dispensatiois beneficiū valeant impar-
tiri: nisi in casibus in pñtibus lris quas vulgus mare magnū appellat
exceptis. C. frēs quoq; vestri quos pro tempore vos generalis 7 puin-
ciales nec non 7 vices vsas gerēt, in proprios habueritis cōfessores: ab-
solutionis 7 dispēsatiois beneficiū vobis cū expedierit valeant impartiri:
iuxta formā pcessiois super absoluteione 7 dispensatione fratrum eius-
dem ordinis in pñtibus lris vobis facte. C. Ad hec volēti, vestre a ggre-
gari sacre religioni qui suspensionis aut interdicti vel excoicationis sen-
tentijs a iure vel a iudice promulgatis generaliter sunt ligati: absolutio-
nis beneficijs obseruata forma canonica impartiri: ipsosq; in fratres re-
cipere: ac eos qui post assumptum habitum 7 professionē emissas reco-
luerint se talibus in seculo fuisse sententijs inodatos: scdm formā ipsam
vos generalis magister 7 puincales priores ac vices vsas gerēt, vale-
atis absoluerē: 7 cum irregularibus dispēsare si forsan talibus inodati
sententijs vel i locis iterdicto suppositis diuina presumpserint officia ce-
lebrare vel ordines receperint. ita tamen q; si aliqui ex eisdē sententijs p-
pter debitum sunt astricti satisfaciāt vt tenētur. Volumus autē nihilominus
q; postq; fuerint absoluti bñdōi volēti, aggregari predictae reli-
gioni: nisi mox ordinē vestrū intrauerint: quacūq; etiam prelatoz eius-
dē ordinis inia non obstati. eo ipso i pristinas inias a quibus: eos taliter
absolui cōtigerit relabant. Leterū vsa discretio caute prouideat vt apli-
ce sedis legatoz ipsius 7 ordinarioz loco in absoluteionib; huiusmodi
scandalum euictur. C. Preterea Joannis. xxiij. 7 Eugēn. iij. 7 Calisti
iij. predecessoz vestrig; inherēt, pstitutionē viciēti, concilij per quas
nonnulli mendicantium ordinū professoribus conceditur: vt in eozum
ecclesijs 7 cimiterijs liberā possint habere sepulturam: salua iusticia ec-
clesiarum parrochialium a quibus corpora mortuozum assumuntur: ad
eisdem fratres beatissime dei genitricis marie de monte carmeli p Jo-
annem. xxiij. extensam: 7 quam per presentes motu scia 7 voluntate simi-
libus extēdimus: 7 per pñtes i perpetuū vobis sepulturā in ecclesijs 7 ci-
miterijs vsis pcedimus: 7 eā liberā esse censemus: vt eoz denotioi 7 ex-
treme volūtatī qui se illic sepeliri deliberauerint. nisi excoicati aut inter-
dicti aut etiā publice vsurarij fuerint: null; obstati. Et igitur litib; que
exinde oriūtur aut quomodolibet in futurū oriri poterūt, mota scia 7 au-
toritate predictis obulemus: declaramus libertatē huiusmodi intelli-
gi deberi etiam quoad hoc vt frēs ipsi nullus super hoc petita inia par-
rochias in quibus corpora predicta forent. cum cruce pcessionaliter in-
gredis: 7 corpora ipsa lenare 7 ad eoz ecclesias sepeliēda deferre possint
vbi hoc fieri consuetū foret: vel presbyteri de leuatioe requisiti id facere

Secundus

fo

8

recensarent: nec cogant inuēti etiam pre terti cuiusuis consuetudinis: ipse
vel defunctorum consanguinei illa ad parrochiales ecclesias aut alia lo-
ca deferre: 7 cum illis vel sine inibi celebrare vel celebrari facere pro eis-
dem defunctis aliqua diuina officia ante vel post sepulturam eozumq;
C. Iusticiam autē ecclesiarū a quibus corpora ipsa sumuntur, iuxta eozū p-
decessoz nroz 7 nostram voluntatē saluā esse debere decernimus: eoca-
su: quo dūtatur apud loca ipoz fratru corpora ipsa sepel. ūtur. Si vero nō
apud eos s; alios etiā medicatū ordinū pfectores corpora ipsa ptingeret
sepeliri: ex ns q; ad frēs predictos apud quos tūc corpora ipsa nō sepelirēt
7 de bonis defunctorū quomodolibet eis obuenirēt quis particulari vel
vniuersali titulo directe vel per obliquū: nullā canonicā vel parrochialē
portionem dare teneant. Nec similiter aliqua portio debeat de ijs que
ad certos determinatos vsus eisdē fratribus vel eozum domibus in ge-
nere vel in specie dant etiam de bonis eoz quoz cadauera apud eos cō-
tingeret 7 sepeliri: nec etiā in casibus in quib; in eozūdem clemētis. iij.
bñdici. xi. 7 nicolai. v. ac alioz pdecessoz nroz spāli priuilegio frēs
ipsi ab huiusmodi solutione q̄te sūt exempti. nec aliquo casu de candelis
q; dantur ad manus fribus quarta aliqua quomodolibet detrahatur. In re-
liquis vero casibus q; in premissis in quibus quarta ipsa soluenda veni-
ret: puentioes sic que sint inter fratres predictos 7 locoz ordinarios 7
ecclesiarū rectores inite laudabiles 7 honeste in posterū obseruentur.
C. Et si forte per nos aut sedem apostolicam de pie legatis relictis 7 di-
spōsitis in genere vel in specie decima vel alia portio seu quarta alteri
pie vel non pie cause exquantis causa hactenus cōcessa foret aut in poste-
rum pcedi 7 solui aut dari vel mandari contingeret: fratres predictos 7
illoz domos ac eis legata 7 relicta aut alias in eozum fauorem dispo-
sita in concessione 7 mandatis huiusmodi decernimus 7 volumus nō in-
cludi: nisi de ipis fratribus 7 presenti decreto 7 voluntate nostra nō per
generales clausulas que etiam spālem mentionē importare viderent:
sed vera vt specifica mentio fiat in eisdem. C. Exemptionē quoq; ordinis
domoz fratrum 7 bonozū pdictozum per Innocēti. iij. Alexandri. iij.
Innocēti. vi. Gregozij. xi. Joānis. xxiij. 7 Clementis. vi. predecessoz
eozūdem lras predictas concessam: 7 illius approbationem 7 extensi-
onem in clementis. vi. prefatis lris predictis contentā: vtpote notorias
allegatione 7 probatione non indigere: ac quolibet excoicationis suspen-
sionis 7 interdicti sententijs. 7 quoscūq; pcessas. quasuis penas 7 inias
generales vel spāles continē. quos 7 quas pmulgari vel haberi. 7 oia
que ptra frēs domos loca ac personas oblatas 7 mātellatas dicti ordi-
nis in illius exemptione huiusmodi quomodolibet pphensa. etiā rōne
cuiuscūq; tractus vel delicti seu rei de qua ageretur. vbiq; in eaf cō-
tractus. pmittatur delictum 7 res ipsa consistat. ferri vel haberi ptingit:
etiā exemptione bñdōi aliter non allegata vtpote notoria nullius rebo-
ris vel momenti 7 pro infectis haberi debere: pari motu scia 7 auctori-
tate decernimus. C. vsas vero se. Re. Urbani. iij. pdecessoz nroz prefati
per quas conceditur indultum quo cautur: q; fratres predicti faoz con-

iiij

Tractatus

fratrum et familiarium et aliorum christi fidelium causa deuotionis ad eos recurrunt de iniuria suorum platorum confessiones audire: et eis pro commissis penitentias iniungere valeant: nisi forte talia commiserint propter que merito sedes apostolica esset consulenda: declaramus iniuriam suorum prelatorum illam intelligi debere: quam ordinarii prelati ad confessiones audiendas iuxta eiusdem concilii vniuersi constitutionem dare sunt ascripti. **C** Rursus quod prefatus eugenius predecessor concessit generali vel ab eo deputatis: ut habeat circa omnes sui ordinis fratres in confessionibus eorum audiendis, et penitentibus iniungendis, aliisque dumtaxat salutem animarum percipere, eorumque conditionem et facultatem: qualem in premissis minores penitentiarum pape in romana curia prelati ex officio exercebant et habebant: et in huiusmodi processione eis procedat suos dicti ordinis fratres ab omnibus absolueret excessibus censuris et penis: nisi talia forent propter que merito essent ad sedem apostolicam destinandi et propterea que sunt illa propter que fratres ipsi sunt ad sedem apostolicam destinandi sepe reuocari indubium. ut absolutum et absoluendum dispensantium et dispensandorum pro tempore puritati prescientiam: declaramus hereticos relapsos, schismaticos, et qui lites apostolicas falsificassent, aut ad infideles prohibita detulissent, duntaxat esse ad sedem apostolicam merito destinandi. Reliquis vero omnibus etiam simonie prauitate qualitercumque irritis, posse per illos quibus inibi conceditur: absolutionis beneficium vel dispensationis gratiam iuxta casum exigentiam impetiri. Et quod in predicta eugenii predecessoris non premissis de fratribus sit mentio: ad omnes utriusque sexus dicti ordinis professores nos de dono specialis gratie etiam proprio motu extendimus. **C** Et nihilominus ut dicti ordinis professoribus omnis vagandi tollatur occasio: et ad sedem apostolicam recurrere subtrahatur pro posse necessitas: generali dicti ordinis pro tempore existenti dispensandi cum dicti ordinis gloriosissime dei genitricis marie de monte carmeli professoribus defectum natalium ex adulterio, sacrilegio, incestu et quouis alio nefario et illicito coitu, pueniente patientibus: necnon cum iis qui ex quavis causa preter homicidii voluntarium, bigamie et mutilationis membrorum irregulares forent: postquam ordinem ipsum professi fuerint: ut defectum et irregularitatem huiusmodi non obstantibus, irregulares ipsi ad quoscumque etiam sacros ordines promoueri: et in illis etiam in altaris ministerio ministrare: et tam ipsi irregulares quam defectum natalium patientes, predicti ad quoscumque administrationes et officia dicti ordinis eligi recipi et assumi: illaque gerere exercere libere et licite valeant: motu scientie et auctoritate predictis concedimus per presentes. **C** Et quoniam parochialium ecclesiarum rectores prefati erga illos qui dictis fratribus gloriosissime dei genitricis marie de monte carmeli eorum peccata confitentur, persepe se reddant in exhibendo eucharistie et extreme unctionis difficiles: concedimus ipsis fratribus gloriosissime dei genitricis marie de monte carmeli: ut eisdem personis eis confessis quibus rectores prefati sine rationabili causa denegauerint seu maliciose distulerint eucharistie seu extreme unctionis sacramenta ministrare (super quo eorumdem confessionum assertioni stare debeat) illa petentibus possint impune exhibere. **C** Et cum aliquando contingat monasteria monialium dicti ordinis mo-

Secundus

fo

99

nialibus destitui, adeo ut de eorum reformatione spes nulla supersit: conuenientius sit quod illorum sit destitutorum bona ad ipsos fratres deueniant, quorum erant cure commissa quam ad alios: illa que sic destituta existant et destitui contingeret in futurum cum eorum bonis omnibus perpetuis ususibus fratrum domus dicti ordinis eisdem destitutis monasteriis propinquioribus applicamus: ita ut fratres ipsi possint de illis et de eorumdem monasteriorum structuris et edificijs pro eorum voluntate disponere. **C** Pro uiso quod illorum ecclesie et oratoria ad proprios usus non redigantur: sed in illis quandoque diuina celebrentur officia. **C** Insuper cum nonnulli ad ordinem predictum gloriosissime dei genitricis semper virginis marie de monte carmeli spalem gerere, deuotionis affectum: ordinent eorum cadavera cum habitu fratrum dicti ordinis gloriosissime dei genitricis marie de monte carmeli aut sororum matellatarum predictarum sepeliri: ne ex illorum corporum delatione ad alia loca ordini et fratribus predictis iniuria irrogetur: decernimus tales apud fratres ipsos esse sepeliendos etiam si alibi suam elegissent sepulturam: nec posse etiam in loco per eos electo cum habitu predicto quomodolibet sepeliri, aut ad sepeliendum portari: absque fratrum dicte domus vel loci in quo tales decesserunt expressa iniuria et assensu: contra dictores vero excoicamus. **C** Ceterum ne si ratione parochialium ecclesiarum apud quos domus fratrum eorumdem constructe fuerint aut construentur in posterum, locorum ordinarii in eisdem fratres aliquam superioritatem vendicare tentarent: fratrum eorum quies in aliquo perturbaretur: concedimus ipsis fratribus ut in sic concessis et quas eis concedi contigerit curatis ecclesijs: possint per capellanium per eos pro eorum nutu ponendum et amouendum curam huiusmodi exercere, qui cum diu capellanatus huiusmodi fungetur officio: ac si dicti ordinis gloriosissime dei genitricis marie de monte carmeli professor existeret: dictorum fratrum gloriosissime dei genitricis marie de monte carmeli libertate et exemptione fruatur: ecclesie vero predictae et illarum bona qua domus fratrum dicti ordinis prerogativa letentur. **C** Illi preterea particule litterarum predictarum alexandri, unius predecessoris prefati in qua fratribus predictis eligendi generalem priorem dicti ordinis facultatem concedit: motu scientie et auctoritate predictis adijcimus: quod idem generalis prior sic electus postquam electionis sibi prelati decreto consenserit: intelligatur auctoritate apostolica confirmatus eoispo: et libere administret et exerceat que ad suum prioratus generalis pertinet officium, reiecta quavis professorum dicti ordinis et aliorum sibi ratione dicti officij subditorum appellatione: que ab eius preceptis, monitionibus, ordinationibus, mandatis et decretis regulari disciplina eorumdem quomodolibet interponi continget. **C** Priores vero provinciales et locales et alij officiales qui secundum eiusdem ordinis statuta aliter quam prelectione a prefato ordinis magistro generali instituuntur: post ipsam institutionem seu provisionem de ipsis factam, curam animarum fratrum sibi subditorum habeant: ipsosque ligare et soluere possint iuxta ipsius ordinis statuta. **C** Rursus quod intelleximus quod et si beatus, me. Joanes papa, xxij, predecessor non illorum opinionem qui et assererent, quod prelati fratribus predicti ordinis beatissime dei genitricis

n ij

Tractatus

Marie de monte carmeli ⁊ aliorū ordinū mendicantiū ad audiendū confessiones iuxta iuris dispositionē deputatorū p tpe. tenebatur eadē peccata rectori eorum parrochialis ecclie iterū p̄teritū reprobauerit: ⁊ deinde p̄statis eugenius reprobationē huiusmodi approbando: contra talia asserentes tāq̄ de heresi suspectos per locorum ordinarios inquiri ⁊ procedi in adauerit: ac successiue nicolaus. v. predecessor predictus gesta imp̄missis ab eisdem Joanne ⁊ eugenio p̄decessoribus robur perpetue firmitatis obtinere debere decreuit. **N**ihilomin⁹ adhuc nonnulli eorum in herentes proterue: opinionem predictam desuper falsos damnatos ac male sonantes ac reprobatos articulos veros eē affirmare non verentur: ut talium presumptuosa temeritas tanto minus inualefeat: quanto plurimum erit superiorum correctioni subiecta: concessam contra tales p̄ eiusdem eugenij predecessoris l̄as locorū ordinarijs facultatē: ad inquisitores heretice prauitatis ⁊ ad p̄tectors dicti ordinis gloriosissime s̄i genitricis marie de monte carmeli ⁊ aliorum mendicantiū videlicet p̄dicatorū minorū ⁊ heremitarū sancti augustini qui sunt ⁊ qui pro tempore erunt. ⁊ auditorem camere apostolice. ⁊ ad quēlibet predictorū de p̄ se extendimus: ac volumus q̄ predictorū quattuor ordinum mendicantiū protectores necnon auditor camere apostolice ⁊ inquisitores ipsi quicumq̄ fuerint eadez qua ordinarij contra tales auctoritate fungant̄. **Q**uod si per quoscunq̄ processus. lites. cōtrouersias: quomodolibet iter ipsos fratres p̄notatos ⁊ ecclesiarū rectores ⁊ ordinarios emergentes: ordinarij ipsi seu quicumq̄ alij inhibitionē elemosinarū per christi fideles fratribus ipsis faciendarum quocūq̄ mō fuerint prolapsi: volumus ⁊ p̄sentium patrociniū decernimus q̄ omnes ⁊ singuli tales inhibitiones ipso facto excoicatiōis incurrant nisi iam: contra tales ipsi carmelitarū p̄dicatorū minorū ⁊ heremitarū sancti augustini p̄tectors ⁊ auditor camere apostolice qui sunt ⁊ qui pro tpe erunt ⁊ inquisitores heretice prauitatis ad p̄dicatorū fratrum requisitionē possint ⁊ debeant quilibet eorūdem per se sicut p̄tra hereticos procedere. **E**t ne preteritu constitutionis Innocentij. iij. p̄decessoris n̄ri que incipit volens. locorū diocesani ⁊ alij ordinarij ac alij quicumq̄ legati aut quavis auctate vtētes: in p̄sonas aut loca: ⁊ alia quibz bona dictorū fratrum quouis iusto titulo ad eos p̄tinetia: contra Joānis. xxiij. ⁊ Clementis. vi. p̄decessorum n̄rorū ordinationes sibi quacūq̄ iurisdictionem vel superioritatē vendicare p̄sumpserint: districtius inhibitionem: nequis absq̄ sedis apostolice sp̄ali commissione ⁊ auctate de huiusmodi ⁊ aliorū p̄decessorū n̄rorum non in genere sed de verbo ad verbum sp̄alem faciente mentionē: in p̄sonas domos loca aut alia dictorum fratrum beatissime dei genitricis semp̄ virginis marie de monte carmeli bona vtpote prozsus exempta: aliquas excoicatiōis suspensionis ⁊ interdictionis l̄as sp̄aliter vel generaliter quomodolibet pmulgare: aut in p̄sonas domos aut loca hoīum aliquā p̄minētā superioritatē ⁊ iurisdictionē quomodolibet exercere p̄sumant: etiā rōne tractus vel delicti seu rei de qua ageretur. vbi cūq̄ in eatur contractus cōmittatur delictum vel res ipsa consistat. **D**ecernimus quoq̄ ex nunc quolibet excoicatiōis

Secundus

fo

100

suspensionis ⁊ interdictionis l̄as. ⁊ quoscunq̄ processus. quasuis penas ⁊ l̄as generales vel speciales contineri. quos ⁊ quas promulgari vel haberi: ⁊ omnia que contra fratres domos ⁊ loca dicti ordinis quomodolibet fieri contigerit etiam eorum exemptione vtpote notoria non aliter allegata: nullius roboris vel momenti esse ⁊ pro infectis prozsus haberi debere. **I**n sup̄ Innocentij. vi. ⁊ Clementis. iij. ac clementis. vi. p̄decessorū n̄rorum indulta de decimis non soluendis de hortis. virgultis. nonalibus ad eorū vsum p̄tineri. ⁊ que p̄prijs manibz ⁊ sūptibz colunt: sp̄ali p̄uilegio vt eorū vtamur verbis ea p̄pter dilecti in d̄no filij v̄ris iustis postulatiōibus clementer auimus. ⁊ domos v̄sas in quibz diuino cultu m̄cipati obsequio sub beati petri ⁊ n̄ra p̄tectiōe suscipimus ⁊ p̄ntis scripti p̄uilegio cōmunim⁹: ⁊ q̄ de notatis rebus p̄fati p̄decessoris p̄uilegia p̄cesserunt: ad singula bona dictorū fratrum cōcedim⁹: videlicet quoscūq̄ hortos ⁊ siluas ac quocūq̄ alia bona p̄dicte dom⁹ ⁊ ordinis q̄ in p̄ntiarū iuste ac canonice possident: aut in futurū p̄cessiōe p̄ntificij largitiōe regū. vel principū oblatiōe. aut si deliū donatiōe. siue hereditaria successiōe. quā in seculo existerit. tā de iure q̄ de p̄suetudine ad succedendū fuissent habiles: seu alijs quibuscūq̄ iustis modis p̄stare d̄no poteritis adipisci: firma vobis v̄risq̄ successoribz ⁊ illibata p̄maneat: in quibus bec p̄prijs durimus exprimēda vocabulis: loca ipsa in quibz p̄fate domus site sunt cūptinetijs suis videlicet cum ecclesijs. hortis: pratis. nemoribus. vsuagijs. pascuis in bosco ⁊ plano. in aquis ⁊ molendinis. in vijs ⁊ semitis. ac oibus alijs libertatibus ac imunitatibz suis. sane noualiū v̄rorū que p̄prijs manibus aut sūptibz colitis sine de hortis. virgultis. vineis ⁊ piscatiōibus v̄ris nullus a vobis decimas exigere vel torq̄re p̄sumat. **L**iceat quoq̄ vobis clericos ⁊ laicos liberos ⁊ absolutos: a seculo fugies. ad p̄uersionē recipere: ⁊ eos absq̄ p̄tradictione aliqua retinere. **P**robibem⁹ insup̄ vt nulli fratrum v̄rorū post factas in domibus v̄ris p̄fessionē fas sit sine prelati sui l̄ia de eisdem locis discedere: discedentē vero absq̄ cōiūm l̄arū v̄rarum cantidē nullus audeat retinere: q̄ si quis forsitan retinere p̄sumpserit: licitū sit vobis in ipsos fr̄es ⁊ eos qui dictos fratres retinent clericos vel laicos irregularē sententiā pmulgare. **I**n sup̄ auctate aplica p̄hibemus. vt null⁹ ep̄us vel quelibet alia p̄sona ad synodos vel p̄uentus forenses vos ire: vel in iudicio seculari de propria substātia vel de possessiōibz vestris subiaccere compellat: nec ad domos vestras causa ordinis celebrandi. causas tractandi. vel aliquos conuentus publicos conuocandi. venire p̄sumat: nec regularem magistrī vestri generalis electiones impediāt: aut de instituendo vel remouendo eos qui pro tempore fuerint contra statuta ordinis v̄ri se aliquatenus intromittat. **E**t nicolai. iij. ⁊ alexandri. iij. inhibitiones vestigijs: ⁊ id adiciens. vt priores ipsi ep̄o saluo ordine suo obedire debeant: ⁊ contra statuta sui ordinis auctate sedis aplice p̄firmata nullā obediētā facere cōpellantur. **P**ro cōsecratiōibz vero altariū seu ecclesiarū p̄ oleo sc̄o ⁊ quolibet ecclesiastico sacramēto nullus a vobis sub obtentu cuiusuis cōsuetudinīs vel alio mō quicūq̄ audeat extorq̄re:

n iij

sz bec oia vobis gratis epi diocesani vt tenetur, libere 7 gratiose impendant. alioquin liceat vobis quoscunq; malueritis catholicos adire antistes gratia 7 cōionē aplice sedis hñtes: q; aplica freti auctoritate: vobis qđ postulatis impendat, q; si sedes diocesanoꝝ epōꝝ forte vacauerit: interim omnia cclastica sacramenta a vicinis ep̄is libere 7 absq; contradictione suscipere possitis: sic tñ vt ex hoc in posterū pprijs ep̄is nullum p̄iudiciū generetur, Quia vero interdū proprioꝝ epōꝝ copiā nō habetis: siquos ep̄os romane sedis vt dixim⁹ cōionē 7 gratiā habētes. 7 de quib⁹ plenā noticiā habeatis, p vos trāsire contigerit: ab eis benedictionem vasoꝝ 7 vestiū 7 consecrationē altariū auctoritate sedis aplice recipere valeatis. **L**ibrisina vero, oleū sanctū, cōsecrationē altariū seu basilicarū, ordinationes clericōꝝ qui ad ordines fuerint pmouendi: a diocesanis suscipiatis ep̄is, si quidē catholice 7 rite gratiā 7 cōionē sacrosancte romane sedis habuerint: 7 ea vobis voluerint sine p̄iudicate aliqua exsibere indulgētes. **P**reterea q; vestri ordinis fratres de locis ad loca ipsius ordinis sepius trāsmittuntur: propter qđ stabile 7 perpetuā in certis 7 determinatis eiusdē ordinis domib⁹ non faciūt mātionem: preterea q; etiam bonos 7 idoneos ac approbatos a vobis fr̄es faciat: ad ordines pmoueri: preterea q; de ordinibus suscipiēdis iohannes, xxiij, predecessor p̄fati fratrib⁹ p̄fati ordinis beatissime dei genitricis semp̄ virginis marie de monte carmeli p̄fatis ordinarijs indulget: declarando: volum⁹ q; liceat vobis ordinādos fratres eiusdē vestri ordinis quibuscunq; malueritis catholicis p̄fatis cōionē 7 gratiam aplice sedis habētibus p̄fatis pontificib⁹ p̄fatos a vobis fr̄es sine qualibet examinatione per eosdē pontifices faciēda, 7 absq; oī p̄uisione 7 obligatione ip̄oꝝ ordinandoꝝ fratrum, ad ordines pmouere: 7 eiusdē fratrib⁹ ordines etiā sacras libere cōferre, **E**t vt quieti eorū dē fratrum dicti ordinis vberius cōsuletur: cōstitutionē se, re, clemētis pape quinti etiā, predecessoris n̄ri sup domib⁹ professorū mēdicantiū p̄pe domos alioꝝ ordinum mendicantiū professorū infra spaciū centū quadraginta cānarum de nouo non recipiēdis: ad omnes alios religiosos alioꝝ ordinum tam mendicantiū q; non mendicantiū vtriusq; sexus et quascunq; alias ecclesiasticas personas p̄pe domos fratrum dicti ordinis de monte carmeli nouas ecclesias 7 loca cōstruere: vel alias de nouo recipere 7 habere volentes extendim⁹: ita vt nulli eoz infra predictū spaciū centū quadraginta cānarum etiā per aerē mensurandarū vbi alias cōmode per terrā mensurari nō possent, edificare de nouo seu construere: aut edificata seu constructa de nouo recipere: aut inhabitare iuxta loca p̄dictoꝝ fratrum de monte carmeli p̄sumāt, Siquis vero cuiusuis cōditionis statu⁹ aut dignitat⁹ fuerit q; cōtra p̄dicti clemētis p̄decessoris cōstitutionē 7 n̄fam ampliatiōē venire aut agere p̄sumpserit: tā ip̄e q; auxilium vel fauorē p̄fates ip̄o facto sententiā excoicationis incurrat: quam ferimus in his scriptis: 7 nihilomin⁹ cūcta 7 singla ab eis facta p̄fectis habeatur. **A**d bec nouas 7 indebitas exactiones ab archiepis ep̄is archidiaconis seu decanis alijs q; oib⁹ ecclesiasticis secularib⁹ ve p̄sonis a

vobis oino fieri p̄hibem⁹. Sepulturā quoq; vt supra in eccl̄is v̄fis liberā eē decernim⁹. **P**reterea hortos 7 siluas ad ius eccl̄iaz v̄faz expectā q; a laicis detinētur: redimēdi 7 legitime liberādi de manib⁹ eoz 7 ad eccl̄ias ad quas p̄tinēt: reuocādi libera sit vobis auctoritate aplica facultas. **O**beūte vero v̄fo generali magistro v̄l suoꝝ quolibet successozum: nullus ibidē qlibet subreptionis astutia seu violētia p̄ponat: nisi quē fratres cōi cōsensu vel eoz maior pars cōsiliij sanioris secūdū deū 7 beatissime dei genitricis marie de mote carmeli regulā 7 cōstitutiones p̄viderint eligendū. **P**aci quoq; 7 tranquillitati paterna in posteram sollicitudine p̄uidere volē: auctoritate aplica p̄hibemus vt intra clausuras locoꝝ castroꝝ null⁹ rapinā seu furtū facere, ignē apponere, tā guinē fundere, boninē tenere, capere vel interficere, seu violentiā quacūq; valeat exercere. **P**reterea nicolai, iij, bonifacij, viij, clemētis, iij, p̄decessoz n̄foꝝ romanoꝝ pontificū vestigis inherētes: oēs libertates, indulgētijs, peccatoꝝ remissioēs, immunitatesq; a p̄decessozib⁹ n̄ris romanis p̄fatis locis v̄fis cōcessas: necnō libertates 7 exēptiones seculariū exactionū a regibus 7 p̄ncipib⁹ 7 quascunq; res vobis v̄l alijs fidelibus indultas auctoritate aplica cōfirmam⁹: 7 p̄ntis scripti p̄uilegio cōmunim⁹. **D**ecernim⁹ ergo q; nulli oino hōinū liceat p̄fatas domos temere, p̄turbare, aut ei⁹ possessiones auferre, v̄l oblatas quomodo retinere, seu quiblibet vexationib⁹ fatigare: sed oia integre cōseruetur eoz p̄ quoꝝ gubernatione 7 subsistatione concessa sunt v̄sib⁹ oimo dis p̄ofuturis: salua sedis aplice auctoritate 7 diocesanoꝝ epōꝝ canonica iusticia in p̄fatis declarata. **S**tatuētes aplica auctoritate 7 p̄ntium tenore cōcedētes volum⁹ 7 ordinamus: q; de cetero p̄petuis futuris tēporib⁹ tā magistro generali q; cuilibet dicti ordinis officiali prioribus dicti ordinis secūdū morē 7 instituta eiusdē ordinis in quibuscunq; p̄uincijs cōstitutis tā p̄ntib⁹ q; futuris sit licitū atq; p̄missum: quascunq; mulieres 7 vtriusq; sexus p̄sonas si alias sint idonee 7 aliud canonicum nō obsistat: q; habitū regulare p̄dicti ordinis ad instar mantellatarum seu pinzochearū aut fratrum de penitētia tertij ordinis fratrum minorū 7 p̄dicatoꝝ necnō 7 eremitarū sancti augustini habere voluerint 7 gestare: tā virgines 7 matronas q; viduas 7 mantellatas seu pinzocheras 7 vtriusq; sexus p̄sonas dicti ordinis carmelitarū recipere 7 admittere: ac earum singulis habitū regularem ac regulam eiusdē ordinis carmelitarum ad instar h̄mōi mantellatarū seu pinzocheraz vtriusq; sex⁹ ordinū 7 vtriusq; sexus p̄sonarū ordinū fratrum minorū 7 p̄dicatoꝝ 7 eremitarum sancti augustini p̄fatoꝝ put secūdū deū saluti aiay earū dē personarū salubrius visum fuerit expedire: etiā exibere. **Q**ue sic recepte 7 in posterū recipiēde auctoritate p̄fata gaudeant 7 gaudere possint 7 debeant tā exēptionis p̄uilegio q; oib⁹ imunitatib⁹, libertatib⁹, indulgētijs 7 alijs p̄uilegijs quibuscunq; p̄fato ordini beate dei genitricis semp̄ virginis marie de mote carmeli eiusq; fratrib⁹ ac p̄sonis p̄ sedem aplicam tā cōcesse, 7 q; in posterū cōcedētur: q̄ten⁹ h̄mōi exēptionis p̄uilegiū, immunitates, libertates, indulgētie ac quicunq; alia p̄uilegia ip̄is

D
O
D

B
L
D

Tractatus

prioribus et fratribus ordinis de monte carmeli competunt vel competere possunt seu poterunt: et priores et fratres ac loca ipsa esse capacia eorumdem: constitutionibus apostolicis ac statutis et consuetudinibus tam visis quam aliis ordinum quorumcumque et aliis praeiuris non obstantibus, quibuscumque. C. Prefati quoque bonifacii, viii. predecessoris nostri concessione visis per quam voluit quod praeuinciales dicti ordinis possint licentiam dare fratribus idoneis ad christi fidelibus proponendum verbum dei delibentia diocesanorum: petitioni eorum non plene satisfacit: propterea declarando volumus: et hoc quod inter sollicitudines nostras illas decet esse praecipuam: ut super dicitur gregem nobis commissum obseruemus vigilias: indefessam exerceamus curam et exactam diligentiam apponamus: ne illum lupus rapax inuadat et eius sanguis secundum prophetiam quod absit de nostris manibus regatur: hoc autem bene fit si oleo dulcedinis verbi dei foveatur subditis: et increpationis vino peccatorum suorum medeantur vulnera: et penitentiae acrimoniam purgata tegatur. Ad id vero exequendum scientia diuinae legis exposcitur. desideratur ordo et vite integritas flagitatur. scriptum est enim. tu scientiam repulisti et ego te repellam: ne sacerdotio fungaris mihi: quia labia sacerdotis custodiunt scientiam et legem requirunt ex ore eius: alias prout ad eam pertinet inter lepra et lepra non posset discernere: nec peccator existens dei deberet narrare iustitias et testamentum illius assumere per os suum: nam cuius vita despicitur consequens est ut eius praedicatione contemnat: quod propter ut ipsi gregi eadem cura nostra eo plenior impendatur: quo plures operari in agro domini fuerint constituti: sacerdos vester ordo qui sacerdotibus abundat. et in suis fratribus viget scientia. et vite sinceritate per dei gratiam pollet. in eodem agro fructus vberes afferat: tu fili prior generalis parte vobis vero praeuinciales priores in praeuincialibus visis capitulis cum diffinitoribus ipsorum capitulorum fratribus eiusdem vestri ordinis sacerdotibus in sacra pagina eruditus examinatis et approbatis a vobis predicationis: et tam ipsis quam aliis fratribus dicti ordinis ad id idoneis audiendi confessiones. absoluedi committentes. inlungendi eis penitentias salutare. officia auctoritate apostolica committendi: eiusdem quoque fratribus quibus dicta officia per vos taliter commissa fuerint: quod illa libere valeant exercere plenam tenore praesentium damus et concedimus facultatem: ac volumus quod fratres dicti ordinis quos secundum illius constitutiones in domibus suis deputari contigerit in lectores: cum dicti ordinis magistrum generalis licentia libere in domibus praedicti ordinis legere et docere valeant in facultate theologica: et principia solenniter facere: illis locis exceptis in quibus studia viget generalia: districtius inbibentes. neque fratres ipsius ordinis quibus dicta officia taliter committenda perduxerint: in executione officiorum ipsorum audeat quomodolibet impedire. C. Et quod prohibentibus constitutionibus visis nulli fratrum visorum est licitum populo predicare: nisi iam magistro generali vtriusque ordinis examinat et approbatus fuerit: et sibi ipsi predicationis officium ab ipso concessum: nos praedictis fratrum laboribus et periculosis dissensionibus euitandis. necnon ut aliam salutem possit inde facilius peruenire: super exhibitione huiusmodi opportune provisionis remedium apponentes: ut singuli priores et praeuinciales in suis prouincijs cum diffinitoribus in praeuincialibus capitulis congregatis fratres in sacra pagina eruditos examinare et

Secundus.

fo,

102

approbare: et eis officium predicationis deum habendo pre oculis committere valeant: sicut ex forma praedicti ordinis constitutionum magister poterat generalis. plenam auctoritate praesentium concedimus facultatem. C. Lii. quod per concessiones clementis. iiii. et vrbani etiam. iiii. predecessorum praedictorum quibus cauetur quod liceat fratribus beatissime dei genitricis sanctae virginis marie de monte carmeli tam in locis et oratorijs suis quam in alijs decentibus locis extra loca et oratoria sua coram prelatibus et principibus et magnatibus dum ab eis vel eorum ex parte fuerint requisiti. cum aliter portatili celebrare: deuotioni eorum non plene consulitur: concessione eadem extendentes: eisdem fratribus ut coram quibuscumque personis cuiuscumque sexus vel status tam in eorum domibus quam extra (dum tamen loca sint honesta) libere possint cum altari portatili missas et alia diuina officia celebrare: et in locis publicis populo predicare: absque tamen iuris parochialium ecclesiarum praesudicio. Et ne de iure huiusmodi possit aliqua questio suboriri: iuris huiusmodi appellatione intelligimus decimas et primitias duntaxat quae a laicis solent clericis exhiberi. C. Eterum cum non obstantibus concessione innocenti. iiii. praedictis fratribus facta. quae cauetur ne de aliquibus causis a sede apostolica committendis inuitti cognoscere teneantur: super huiusmodi causis audiendis ab aliquibus molestetur: quieti eorum et paci prouidere volens. eis motu scientia et auctoritate praedictis quod ad id per litteras apostolice sedis aut legatorum a latere seu quorumcumque aliorum legatorum vel subdelegatorum ipsius et ad pecuniam colligendam inuitti compelli non possint: quod nullus eorum collectorum vel visitatorum vel inquisitorum officium monasterijs vel ecclesijs seu quibuscumque personis impendere: et ad cognitiones causarum citationes partium et denunciationem sententiarum interdicti vel excommunicationum procedere: aut recipere curam monialium seu religiosarum quarumlibet personarum teneantur per apostolicas litteras impetratas vel in posterum impetrandas: nisi huiusmodi apostolice lre de hoc indulto et ordine praedicto expressam fecerint mentionem: praedictis motu scientia et auctoritate apostolica indulgemus. Concedimus quoque eisdem etiam ut ad visitandum aliqua monasteria monialium cuiuscumque ordinis. vel ad audiendum confessiones earum compelli aliquatenus non possint: vel ad recipiendum commissiones causarum. seu sententiarum executiones. vel alia contingentia causas. ipsas. per litteras apostolice sedis in quibus facta non fuerit de indulgentia huiusmodi mentio specialis. Nullus insuper legatus vel subdelegatus. patriarcha. archiepiscopus. episcopus. nullusque alius prelatus ecclesiasticus vel eorum vicarius aut officiales ad portandum seu deferendum litteras vel exequendum vel denunciandum sententiarum contra principes seculares communitates populos seu quoscumque benefactores eorum: nullusque delegatus vel ordinarius iudex ad faciendum citationes vel commissiones recipiendas: siue quod sint in causis aliquibus assessores: seu ad alia lites seu controuersias contingentia incantibus que coram ipsis tractantur: quae etiam ipsorum dicti ordinis fratrum compellere valeant: sine praedictae sedis mandato vel licentia speciali expressam faciente: de hac indulgentia mentionem: nec quisquam eorum patere. vel intedere teneatur super his monitionibus mandatis aut iussibus

onibus eorūde: aut facere vel implere qđ in hac pte duxerint inuigēdū.
Ceterum generalis magister vel priores puinciales ac ipōz vicarij it
 los ex fribus de quibus auctate l'rarū sedis aplice vel legatoz ipius ar-
 chiep'is 7 ep'is ac alijs qbuscūq; pūisū extiterit, vel in posterū p'tigerit, p-
 uideri: corrigere: ac etiā nō obstante p'tradictiōe aliqua possunt ad summ-
 ordinē reuocare: nec p' l'ras eiusdē sedis seu legatoz ipi' iā obtētas ac d-
 cetero obtinēdas aliquos de fribus ipi' ordinis p'fatis archiep'is 7 ep'is
 aut alijs teneātur in locos deputare: nisi dicte l're aplice obtinēde de
 indulto b'mōi 7 ordine ipō exp'issam fecerint mētionē: 7 alias id honesta-
 ti ordinis 7 illorum salutē viderint expedire. Nullus autē legatus etiā de
 latere n'ro missus auctate l'rarū sedis aplice spālem de hoc indulto 7 or-
 dine v'fo non facieñ, mētionē: nullusq; p'latus nec aliqua p'sona religio-
 sa vel secularis de frib' eiusdē ordinis ad sua seu ecclie negocia p'curan-
 da vel secū manēdū aliquos assumere valeat: nisi quos generalis mag'f
 in toto ordine 7 priores puinciales in suis puincijs ipos tāq; idoneos
 7 discretos sibi duxerint assignādos: quos etiā subiacere volumus ordi-
 nis discipline. **C** Illos vero ipi' ordinis frēs qui ad p'dicādū crucē vel in-
 quirendū p'tra p'auitatē hereticā seu ad illa b'mōi negocia sunt vel fue-
 runt vbiq; a sede aplice deputati: tu filii generalis tuosq; successores re-
 mouere seu reuocare penitus, trāsferre: ipisq; q' sup'sedeant in iungere, a-
 liosq; substituere, cum expedire videritis libere 7 licite valeatis: 7 in eos
 si contra venerint censuram ecclesiasticā exercere. Ac quilibet puincia-
 lis vel eius vicarius eiusdē ordinis id ipsum in sua puincia circa fratres
 ipius ordinis quibus ab eadē sede similia contigerint in illa cōmitti: face-
 re possit: non obstañ, aliquibus l'ris vel indulgentijs aplicis impetratis
 vel etiā in posterū impetrādis: que de hoc nō fecerint mētionē. **C** Inbi-
 bemus quoq; ne quis post p'fessionē in ordine v'fo factā sine generalis
 vel sui puincialis l'nia discedat ab ipō: discedentē vero absq; cautiōe lit-
 terarū alteri' ipōz p'textu alicui' p'uilēgiij aplice sedis nullus audeat
 retinere. Qđ si forte retinere p'sumpserit: generali magistro in toto or-
 dine 7 puincialibus prioris in suis puincijs dūtarat licitū sit in ipos
 discedentes fratres suam excoicationis p'mulgare. Si vero aliqui de
 fribus v'fi ordinis post obtentā l'niā a sede p'dicta aut mag'fo generali
 ad religionē aliā trāsēdūt: infra duos vel tres mēses se ad aliā religiōez
 sue salutē p'gruā nō p'tulerint 7 ipi' nō susceperint bitū regularē: licitū sit
 tibi filii general' ac vices tuas gerenti: p'tra ipos tāq; p'tra alios ordinis
 v'fi apostatas p'cedere: scđm qđ honestati ipius ordinis videritis expe-
 dire. Illud idem intelligi volumus de illis qui post susceptiōez habitus
 alteri' religiōis infra tēpus p'batōis nulla p'fessioe facta inde p'sump-
 serit resilire. **C** Apostatas quoq; v'fi ordinis iuxta alexandri. iij. cōstitu-
 tionē 7 n'fam p'ntem p'cessionē excoicare. capere. ligare in carcerare. 7 ali-
 as subdere discipline rigori possitis per vos ac etiā per alios a vobis de-
 putatos: in quocunq; habitu 7 loco etiam si in curia nostra inueniri eos
 contigerit: in qua sicut extra vos sup' v'fos subditos ratione p'fessiois
 tam tacite qđ expresse emisse ordinarios p'prio motu 7 scia sub' aucte-

aplica deputamus: innocato ad hoc si op' fuerit brachij seculari auxilio.
Inhibem' etiā ne fratres quos ab ordine v'fo p' suis culpis p' generalē
 magistrū expelli p'tigerit v' q' egressi fuerint p'po suo motu: p'dicare. cō-
 fessiones audire. seu docere p'sumāt: nisi ad aliū ordinē in quo licite hu-
 iusmodi exerceātur officia trāsierint de n'ra vel dicti generalis magistri
 spāli licētia. Qđ si forte ipi' cōtra b'mōi inhibitionē n'fam aliquid super
 p'remissis temere attētare p'sumpserint: puinciales priores 7 locales 7
 eoz vicarij in illos quos infra fines suarum puinciarū iuxta consuetu-
 dinem ordinis vestri existētes. inueniunt talia p'sumentes: monitione
 p'remissa auctoritate aplica excoicationis sentētia valeāt promulgare.
Electos autē de ordine v'fo vel egressos qui a receptione in eodē ordine
 suis culpis exigētib' rediderūt se indignos: 7 alios fratres eiusdē or-
 dinis. ex rationali causa ad quoscunq; ordines approbatos p'ter qđ ad
 beati augustini. tēplarioz. hospitalarioz 7 aliorū religiosoz arma por-
 tantium ad euitandā occasionem euagādī generalis magistri tantūz vel
 eiusdem vicarius de suo scitu cum suis testimonialib' l'ris auctoritate
 n'ra licentiandī liberā habeant facultatē. Nos enim districtius inhi-
 bemus ne tales ad aliū ordinem taliter transire vel aliqui eos recipere seu
 retinere p'sumāt: absq; licentia speciali sedis aplice faciente de hac in-
 hibitione plenariam mētionē. **C** Inhibemus etiāz vt null' siue sit in
 religione 7 ordine siue extra ordinē constitut' habitū vestrū aut ita cōsi-
 miles q' propter eū frater carmelitarū credi possit. deferre audeat absq;
 sedis apostolice mādato speciali. Et vt dicta inhibitiō maiorē cōsequat'
 effectū: statūim' vt ij qui habitū vestrū vel sibi p'dicto modo cōsimi-
 lem deferre p'sumpserit: ad deponendū ipm p' dioceanos locoz cū a
 vobis requisiti fuerint. monitione p'remissa per censurā ecclesiasticā appel-
 latione postposita cōpellātur. **C** Quia vero nōnulli vestre religionis ha-
 bitum sumētes diuersis personis q' sciri 7 inueniri nō possunt. interdūz
 aliqua bona restituere tenētur: vobis magister generalis 7 priores pu-
 inciales ac prioribus localib' concedim': vt singuli vestrū in locis sibi
 cōmissis bona ipsa in p'ios vsus cōvertere valeāt: put secundū deū vi-
 derint expedire. **C** Inhibemus insuper vniversis fratribus vestri ordi-
 nis: ne aliquis eoz nisi necessitate vrgente alijs qđ prelatis suis peccata
 sua cōfiteri p'sumat: vel alijs eiusdē ordinis sacerdotibus secundū reglaz
 7 ipsius ordinis instituta. **C** Vniuersis autē ecclesiarum prelatis 7 alijs in-
 hibemus: ne cōfessiones v'fas vobis in v'itis audire. vel compellere vos
 ad synodos seu cōuocationes suas accedere. vel cum eis extra ciuitates
 vel intra p'cessionaliter exigere. aut suis cōstitutionib' subiacere. vel iu-
 ramento firmatā vel manualē obedientiā a priorib' puincialib' v' lo-
 calibus vel quibuscūq; alijs v'fis fratribus exigere. aut de ipōz institu-
 tione vel destitutione siue de statutis vestri ordinis se aliq'ten' intrōm-
 tere. seu p'hibere ne ad ciuitates vel villas vbi religiose ac honeste mora-
 ri possitis a populis euocati audeatis accedere. ibiq; pro v'fis v'fib' cō-
 struere edificia ecclias seu oratoria aut in accedētes fratres seu in cōstru-
 entes b'mōi vel receptatores ipōz excoicationis sentētiā ferre p'su-

Tractatus

Q mant. **C** Concedimus quoque vobis motu et scientia similibus, ut de illis que in ornamentis vel pro eis aut libris, fabrica, luminaribus, annuario, septimo, vigesimo, trigesimo, aut alijs ad perpetuum cultum divinum seu pro picturis seu victu ad sustentationem vestram vel indumentis, necnon pro annuis censibus redimendis, ad quorum solutionem aliquae domus vestri ordinis obligate noscuntur: vel de domibus praedictis et hortis alijsque locis vobis secundum instituta vestri ordinis opportunis: aut de his que pro huiusmodi domibus praedictis hortis et locis emendis vobis legantur: dummodo praemissa non convertantur in usus alios sed in illos dumtaxat pro quibus relinquuntur: aut alios etiam qui in nicolai, v. concessione et hac nostra indulgentia continentur: nulli canonice iustitiam seu portionem aliquam teneamini exhibere. Et ne quis a vobis vel ultimam executoribus voluntatem seu decedentium heredibus de praemissis aliquid erigere vel extorquere presumat: districtius inbibemus. **C** Ad hoc liceat fratribus vestri ordinis cum de prioribus locis suis ad alia loca se transferant: tam edificia seu omnem edificiorum materiam locorum que dimittunt (dedicatis ecclesijs dumtaxat exceptis) quam libros calices et paramenta secum ad alia loca transferre: ac edificia ipsa cum solo ac alijs ad eadem loca pertinentibus (praeterquam ecclesias) per personas ad hoc a sede apostolica deputatas vendere: ipsorumque precium in aliorum locorum ad que dicti fratres se transferunt edificationem: seu alias in eorum utilitatem convertere: secundum quod eis melius videbitur expedire: cum ipsa priora et alia loca fratrum ad apostolicam sedem et ad praedictum ordinem beatissime dei genitricis marie de monte carmeli specialiter et immediate pertinere noscant. Et ne aliqui archiepiscopi vel episcopi aut alij ecclesiarum prelati seu quis alia persona ecclesiastica vel secularis praedicta loca seu bona occupare accipere vel usurpare aut quoquomodo sibi vendicare presumant absque dicte sedis licentia speciali: districtius inbibemus. indulgentiam vobis ut ad praestacionem procuracionum legatorum praedictae sedis vel nuncio ipsius seu diocesanorum locorum aut exactionum vel collectarum seu subsidiorum vel provisionum quorumcumque minime teneamini: nec ad ea solvenda per ipsas dicte sedis aut legatorum vel nuncio eiusdem seu rectorum terrarum ecclesie romane impetratas seu in posterum impetrandas cuiuscumque tenoris fuerint in perpetuum compelli possitis: nisi dicte sedis licentia impetrata aut in posterum impetranda plenam et expressam de indulto huiusmodi et dicto ordine fecerint mentionem. **C** Ceterum cum felicis re. Innocentius papa. iiii. praedecessor noster olim duxerit statuendum: ut excepti quacumque gaudeant libertate: nihilominus tamen ratione delicti seu contractus aut rei de qua agitur contra ipsos rite possint coram locorum ordinarijs conveniri: et illi quo ad hoc suam in ipsos iurisdictionem prout ius exigit exercere: nos vobis ut occasione constitutionis huiusmodi nullum libertatibus et immunitatibus vobis et ordini vestro per privilegia et indulgentias ab apostolica sede concessas praedictum generetur: auctoritate presentium indulgemus. Decernimus ergo irritum et inane quicquid contra tenorem praedictarum constitutionum et inhibitionum huiusmodi per quoscumque fuerit attentatum: et interdi-

Secundus.

fo.

104

R et suspensionis et excommunicationis sententias signas contra concessiones, constitutiones, inhibitiones easdem in vos vel vestrum aliquos aut loca vestra seu benefactores vestros vel executores aut heredes praedictos in posterum promulgare contigerit: penitus non tenere. **C** Et quia in regula eorundem fratrum carmelitarum eis ab alberto patriarcha hierosolimitano tradita: et ab innocentio. iiii. alexandro etiam. iiii. nicolao similiter. iiii. romanis pontificibus praedecessoribus nostris approbata et confirmata: et quam nos per presentes motu et scientia similibus approbamus confirmamus et presentis scripti patrocinio auctoritate apostolica perpetuo communimus: inter cetera cautur expresse: quod fratres ordinis praedicti ab esu carniarum abstineant: nisi pro infirmitatis aut debilitatis remedio sumantur: et eisdem etiam precipitur, quod singulis diebus dumtaxat exceptis a festo exaltationis sancte crucis usque ad festivitatem resurrectionis dominice ieiunare teneantur: et ab eugenio papa quarto praedecessore prefato quadam temperie huiusmodi rigorem mitigante conceditur statuitur et ordinatur: quod dicti ordinis professores qui pro tempore fuerint tribus diebus singularum septimanarum etiam quibus ut praefertur ieiunare iuxta eandem regulam erant astricti, carniarum vesci possent: praeterquam in adventu et quadragesima et alijs generaliter prohibitis diebus. Cum ut etiam accepimus ab aliquibus reuocetur indubium: an illis diebus quibus eis esus carniarum conceditur ieiunare teneatur: pro eo quod in concessione praedicta Eugenio non solum mitigationem abstinentie sed relaxationem ieiunii ab eodem Eugenio praedecessore petitus fuisse conspicitur: et propterea pie memorie pius papa. ii. praedecessor noster praefatus concessit: ut prior generalis praedicti ordinis qui pro tempore foret super huiusmodi posset ieiunio dispensare. Nos etiam motu et scientia similibus litteras praedictas alberti patriarche hierosolimitani. et innocentii. iiii. alexandri. iiii. nicolai. iiii. Eugenio. iiii. et pius. ii. innovamus et confirmamus et approbamus: et perpetue firmitatis esse volumus et mandamus: concedentes quod tu filii generalis et qui pro tempore erunt tui in dicto officio successorum: personarum locorum et temporum qualitate pensata, cum utriusque sexus dicti ordinis professoribus iuxta tue conscientie arbitrium, super praemissis tam ieiunio quam carniarum esu dispensare valeas: atque tres dies plures vel pauciores ad ieiunium faciendum nominare et remittere ut possitis libere indulgemus, ac illis ex eis qui iuxta huiusmodi regularia instituta dicti ordinis gloriosissime dei genitricis semperque virginis marie de monte carmeli et eiusdem Eugenio mitigationem antedictam nostramque declarationem huiusmodi vixerint: ut confessor idoneus quem quilibet eorum utriusque sexus de suorum superiorum consensu duxerit eligendum: eorum confessione diligenter audita semel in vita et in mortis articulo plenariam omnium suorum peccatorum remissionem et indulgentiam impendere valeat: auctoritate apostolica tenore presentium gratiose procedimus. **C** Et quod in eadem regula conceditur quod eiusdem ordinis professores possint habere loca in criminis vel ubi eis donata fuerint ad earum religionis observantiam apta et comoda secundum quod eisdem prioribus et fratribus videbitur expedire: et ex concessio-

Tractatus

hōne prefati vrbani. iij. predecessoris nri siqui christi fideles aliq̄ loca
ad se spectantia que feudalina. seu censualia non existat eis contulerint pie-
tatis intuitu. liceat eis de licētia diocesanorū illa suscipere. et in eorū singu-
lis ecclesiam vel oratoriu cōstruere: deuotioni ac petitioni eorum nō ple-
ne videtur satisfactum: concessione predictam ad alia quecumq̄ loca do-
mos et ecclias etiam parrochiales motu sciētia et auctoritate predictis
extendimus: ac concessione ipsam effectū sortiri volumus: nō obstant. con-
stitutione. se. re. bonifacij pape. viij. similiter predecessoris nri p̄hibete ne
causatis ordinū mendicantiū fratres ad habitandū noua loca recipere
vel recepta mutare presumat sine dicte sedis licentia speciali faciete spe-
cialem et expressam de p̄hibetione hmoi mētionē. Et si cōtinguat locoꝝ
ordinarios in domos predictoꝝ fratrum in suis diocesib⁹ constructas
aliquā iurisdictionē vel supeminētā sibi vēdicare: et fratru eorūde quie-
tem in aliquo pturbare: liceat tūc dictis fratrib⁹ capellanū in dictas do-
mos et ecclias instituere et amouere: put superius in p̄tib⁹ lris dixim⁹
et expressim⁹. **E** **C** Prouidā vero calixti pape. iij. predecessoris pfati con-
stitutionē q̄ incipit ad futurā rei memoriā ad romanū pontificē. qua vo-
luit: q̄ nullus dicti ordinis professor beneficiā secularia seu etiam regu-
laria quorūvis romanorū pontificū aut sedis aplice vel legatoꝝ ei⁹ con-
cessione vel indulto quouis modo in titulū vel in cōmendā p̄ tēpore ob-
tinentiū: aut qui futuris tēporib⁹ quomodolibet obtinebūt: etiam si illa
simpliciter vel alto quouis modo dimiserint: in caplis generalib⁹ vl p̄
uincialib⁹ aut cōgregationib⁹ seu negocijs officijs vel alijs administra-
tionib⁹ dicti ordinis nisi generalis p̄ tēpore consensu interueniente quo-
modolibet admittatur sub excoicationis pena: quā admissi et admissen-
tes ipso facto incurrāt: auctoritate scientia et motu predictis etiam in ar-
chiepiscopali et epali dignitate fulgētib⁹ aut monasteria aliqua vel pro-
uincia in cōmendā obtineñ. locū hēre decernimus. atq̄ p̄dictas lras et
oia et singula in eis contēta ad eos q̄ in dignitatib⁹ hmoi sunt cōstituti
extendimus: districte precipietes sub penis in dicta cōstitutione conten-
tis omnibus et singulis predicta bñficia aut dignitates quis auctorita-
te vel indulto obtineñ: vt nullo modo de administratione fratru aut do-
morum aut puinciarū seu conuentuū alioꝝq̄ bonoꝝ se impediāt absq̄
dicti ordinis magistri generalis expressa licentia: nō obstant. quibuscūq̄
lris etiā a sede aplice impetratis vel in posterū impetrādis: quib⁹ ex cer-
ta scientia et motu proprio derogam⁹ et p̄ p̄ntes derogari volum⁹ etiaz
si de illis habenda foret mētio specialis: vt singula bona ordinis videli-
cet puincie eccelle domus et supposita et vtriusq̄ serus: professi vt teneñ-
tur sub integra magistri generalis existāt obedientia. **L** **C** Postremo cum
predictoꝝ fratru gloriofissime dei genitricis sempq̄ virginis marie de
monte carmeli sicut et p̄dicatoꝝ minoꝝ et eremitarū sancti augustini fra-
trum ordinū professores pro fidei catholice dilatatione cō: inue indefes-
se q̄ laborēt: fructusq̄ afferant in ecclia dei salutare: et p̄pterea fuerunt
varijs p̄ sedem apostolicā p̄uilegijs decorati: vt quos par labor paria
q̄ merita coniungūt paria coniungāt p̄uilegia et fauores: eisdē fratru

Secūdus

fo

105

gloriofissime dei genitricis sempq̄ virginis marie de monte carmeli p̄
fessoribus vt p̄cessis eisdē fratrib⁹ p̄dicatoꝝ et minoꝝ et eremitis san-
cti augustini p̄uilegijs indulgentijs gratijs et fauorib⁹ ac indultis taz
spūalibus q̄ tpalibus a p̄dictis et alijs romanis p̄tificib⁹ p̄decessori-
bus nris etiā quomodolibet a nobis aut alijs auctatē bñtibus: que oia
ac si notatim exprimerētur haberi hic volum⁹ p̄ exp̄ssis et nre approba-
tionis munimine solidamus: ac decernim⁹ robur p̄petue firmitatis po-
tiri et gaudere possint et debeant p̄petuis futuris tēpib⁹ in oib⁹ et p̄ oia p̄
sus et sine vlla dñia per inde acti que eisdē p̄dicatoꝝ et minoꝝ et eremita-
rum sancti augustini fratru ordinibus p̄dictis sunt p̄cessa: p̄dicto ordini
gloriofissime dei genitricis sempq̄ virginis marie de mōte carmeli nota-
tim p̄cessa fuissent aut p̄cederēt in futurū: et que magfo p̄dicatoꝝ mi-
nistro generali minoꝝ ac priori generali eremitarū sancti augustini p̄-
uincialibusq̄ priorib⁹ p̄dicatoꝝ et ministris minoꝝ fratru ac puinciali-
bus priorib⁹ eremitarū sancti augustini: necnon monasterijs monialius
sub eorūdem p̄dicatoꝝ minoꝝ et eremitarū sancti augustini ordinum
fratru cura scdm ipsoꝝ p̄dicatoꝝ minoꝝ et eremitarū sancti augustini
fratru ordinū instituta viuentiū sunt statuta: in magfo generali et puin-
cialibus priorib⁹ et vicarijs dicti ordinis gloriofissime dei genitricis sem-
perq̄ virginis marie de monte carmeli et monasterioꝝ monialius dicti
ordinis beatissime dei genitricis sempq̄ virginis marie de mōte carme-
li sub eorum cura et scdm ipsius ordinis beatissime dei genitricis semp-
q̄ virginis marie de monte carmeli instituta viuentiū: vice versa statuta
sunt et esse censeātur. Mandantes etiā scia et motu et auctate p̄dictis p̄ci-
piendo. vt dum p̄uilegioꝝ. indulgentiarū. p̄rogatiuarū. exemptionū
indultorum. Imunitatum. dictorum fratru p̄dicatoꝝ minoꝝ et eremi-
tarum sancti augustini originales lre aut transumpta autentica p̄ parte
et in fauorem fratru dictorum beatissime dei genitricis sempq̄ virginis
marie de monte carmeli aducerētur vel exhiberētur: eadem fides indu-
bia adhibeatur tam in iudicio q̄ extra iudiciū et alijs locis quibus opus
fuerit: ac si in fauorem dictorum fratrum beatissime dei genitricis semp-
q̄ virginis marie de monte carmeli a sede apostolica emanassent: et eis
fuissent immediate concessē. Districte inbibeñ. eisdem locoꝝ ordinarijs
sub interdico ingressus ecclesie et suspensionis a regimine et administra-
tione suarum ecclesiarū: ac parrochialiu ecclesiarum rectoribus et alijs
quibuscūq̄ sub excoicationis late sine et priuatiōis earūdem ecclesiarū
parrochialium ac oium aliorum beneficioꝝ ecclesiasticoꝝ que obtinent
necnon inhabilitationis ad illa et alia in posterum obtinenda penis eo
ipso per eos qui contrafecerint incurrendis: ne ordinis predicti fratrum
gloriofissime dei genitricis sempq̄ virginis marie de mōte carmeli do-
mos et singula bona et p̄fessores p̄ter et contra predictorum Innocenti
Bonifacij Alexandri Nicolai Clementis. iij. et vi. et alioꝝ quorūcumq̄
predecessorum nostrorū et p̄ntium tenorem lrarum inquietare seu mole-
stare: et eos aut testamentorū vltimarūq̄ voluntatum executores et here-
des p̄dictos seu quoscūq̄ alios directe vel indirecte ad solutionē alicu-

ius quarte parrochialis seu canonicæ vel alterius portiois seu oneris: et ad faciendum celebrari aliquod officium: nec predicari in eorum ecclesijs vel alibi dum apud ipsos fratres decedentium cadavera tumulantur ante vel post eorum sepulturam: nec confessis dictis fratribus ordinis beate marie de monte carmeli p tpe eucharistie seu extreme unctionis sacramenta sine rationabili causa denegare: et illoz exhibitionem maliciose differre: aut eoz parrochianis ne dictis fratribus assistant prohibere vel persuadere: nec etiam ad premissa seu aliquid quod premissorum auxilium prestare vel favore dare directe vel indirecte quoquo modo presumat. Et nihilominus dicti ordinis protectori q p tpe erit et cui libet in ecclesiastica dignitate constituto et metropolitano vel alterius cathedralis ecclesie canonico p uniuersum orbem qui desuper dicti ordinis gloriosissime dei genitricis semperque virginis marie de monte carmeli pores et fratres ac illoz seu ad modum eoz romane ecclesie syndicos desuper requisit fuerit per applica scripta in solidum mandam: quatenus per se seu alium vel alios premissa ubi et quando opus fuerit sollemniter publicantes: ac eisdem fratribus gloriosissime dei genitricis semperque virginis marie de monte carmeli ordini illiusque domibus ac premissis in premissis efficacis defensionis presidio assistent. faciatis eos pacifica possessione vel quasi privilegioz et concessionum huiusmodi gaudere: non premitentes eos seu testamentoz executores et heredes predictos contra illoz tenorem p ordinarios et rectores predictos aut quoscumque alios indebite molestari: aut eis grauamina iniurias atque damna inferri seu quomodolibet irrogari: ac etiam summarie et de plano sine strepitu et figura iudicij sola facti veritate inspecta contra quoscumque cuiuscumque conditionis vel conditionis existant. et quacumque ecclesiastica etiam patriarchali archiepiscopali aut episcopali aut mundana foret dignitate et exceptioe muniti: in quibuscunque causis per eos mouendis quacumque ratione vel causa que excogitari possit. eis ministrant iusticie complementum: exequentes quod per eos fuerit ordinatum: et illos quos censuras et penas predictas incurrisse constiterit irritatos esse declarent: ac faciant et mandent interdictione suspensos et excommunicatos publice nuntiari et ab omnibus actibus euitari: ac legitimis super his habendis seruatis processibus illos quotiens opus fuerit iteratis vicibus aggravari. percurrent: contradictores auctoritate apostolica appellatione postposita contempnendo: inuocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis. Non obstant. prefati bonifacii. viij. constitucionibus. quibus canentur ne quis extra ciuitatem et diocesim nisi incertis exceptis casibus et in illis ultra unam dietam a sine sue diocesis ad iudicium euocetur: seu ne iudices a sede apostolica deputati extra ciuitatem et diocesim in quibus deputati fuerint. contra quoscumque procedere: aut alij vel alij vices suas committere presumant: et de duabus dietis in concilio generali: necnon que incipit super cathedra bonifacii prefati: et dudum vienesi. concilij: ac recolende memorie calixti pape. iij. etiam predecessoris nostri lris: alijque applicis ac etiam in prouincialibus et synodalibus concilijs editis specialibus et generalibus: necnon octonis et octoboni olim in regno anglie apostolice sedis legatorum constitutionibus: ecclesiarum quoque et locorum quorumcunque statutis et consuetudinibus: et inter quoscumque dicti ordinis fratrum gloriosissime

sime dei genitricis semperque virginis marie de monte carmeli professorum et locorum ordinarios seu rectores predictos initis et conclusis ac batenus obseruatis pactis et conuentibus etiam iuramento confirmatione apostolica vel quavis alia firmitate roboratis: necnon omnibus illis que Innocentius bonifacius Alexander Joanes Clemens. iij. et vi. ac Nicolaus. iij. et v. alijque predecessores prefati in predictis eorum lris voluerunt non obstare contrarijs quibuscunque. Quibus omnia illa ac si de verbo ad verbum intererent et derogatorijs derogatorias clausulas in se continerent. premissis pro expressis habentes: illis alias in suo robore permansuris. quoad premissa specialiter et expresse derogamus. Aut si patriarchis archiepiscopis et episcopis ac rectoribus prefatis seu quibusuis alijs coiter vel diuisim a sede applica indultus existat: quod interdicti suspendi vel excommunicari aut extra vel ultra certa loca ad iudicium euocari non possint per lras applicas non facient. plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem: et quilibet alia dictis sedis indulgentia generali et speciali cuiuscumque tenoris existat. per quam premissis non expressa vel totaliter non inserta effectus earum et processu in eis iurisdictionis executio impediri valeat quomodolibet vel differri: et de qua cuiuscumque toto tenore habenda sit in nostris lris mentionem specialis. Nos enim ex nunc illa et quicunque alia que in futurum per nos et sedem applicam quomodolibet procedi. statui. decerni et ordinari contigerint contra Innocentium Bonifacium Alexandrum Joannem Clemens. iij. et vi. et Nicolai. iij. et v. et aliorum predecessorum predictorum et premissorum lrarum huiusmodi tenorem: necnon si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerint: irrita et inania nulliusque roboris vel momenti esse decernimus. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisue persona hac nram concessionis. declarationis. inhibitionis. indulti. decreti. statuti. voluntatis. constitutionis. derogationis. reservationis. cassationis. restitutionis. irritationis. et annulationis paginam scienter vel ignoranter contra eam temere et contraire attenderit: primo scdo tertione et monita: nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit: premissis bonoribus suis carcat dignitate: reumque se diuino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat: et a sacratissimo corpore et sanguine domini redemptoris nostri iesu christi aliena fiat atque in districto examine districte subiaceat ultioni: ac indignationem omnipotentis dei ac beatorum petri et pauli apostolorum eius se nouerit incursum. Cunctis autem dictis fratribus gloriosissime dei genitricis semperque virginis marie de monte carmeli sua iura seruantibus sit pax domini nostri iesu christi: quatenus et hic fructum bone actionis percipiant: et apud districtum iudicium premia eterne pacis inueniant. Amen. Et quia difficile foret presentes litteras ad singulas prouincias originaliter destinare: volumus et dicta auctoritate decernimus. quod transumptis earum manu notarij publici et curie causarum camere applice auditoris vel protectoris qui est et qui pro tpe erit. aut alicuius archiepiscopalis vel episcopalis vel cuiuscumque in dignitate constituti etiam dicti ordinis magistri generalis pro tpe existenti. sigillo munitis: ea prorsus in iudicio et extra vbi cumque exhibita vel ostensa fuerint: fides adhibeatur indubia: ac si ipse originales littere forent exhibite vel ostense. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam

nostre innouationis, approbationis, constitutionis, ordinatiois, applica-
tionis, statuti, concessionis, indulti, extensionis, voluntatis, ampliatiois
declaratiois, confirmatiois, suppletionis, mandati, derogatiois et decre-
ti infringere: vel ei ausu temerario contraire, Si quis autem hoc attentare p-
sumpserit: indignatione omnipotentis dei et beatorum petri et pauli ap-
tolorum eius se noverit incursurum, Datu[m] rome apud sanctum petrum, Anno incarnatio-
nis dñice millesimo quadringentesimo septuagesimo sexto, quarto kls
decembris, pontificatus nostri anno. sexto.

Sixtus papa
iij. confirmat et d-
nouo concedit
oēs indulgen-
tias a p[re]deces-
soribus suis vi-
sitantibus ec-
clesias fratrum
concessas.

Sixtus ep[iscopu]s seruus seruorum

dei ad perpetua[m] rei memoria[m], Dum attenta meditatione
pensamus q[uo]d gloriofissima dei genitrix maria virgo ve-
nustissima et o[mn]ium virtutum floribus insignita: cuius in-
effabilem pulchritudine[m] sol et luna miratur: cuiusq[ue] preci-
bus iuuatur popul[us] xpianus: et que flore[m] imarcescibile[m] et eternu[m] dñm no-
stru[m] iesum xpm inuenta[m] sancti sp[iritu]s cooperante[m] virtute[m] genuit: p[er]duxit
q[ue] sacru[m] ordine[m] beate marie de monte carmeli a sancta sede ap[osto]lica et plu-
ribus romanis pontificib[us] p[re]decessoribus nostris et etia[m] a nobis multi-
pliciter approbatu[m]: que[m] eiusdem gloriofissime dei genitricis semp[er] vir-
ginis marie sp[iritu]ali titulo voluit insigniri: vt ob eiusde[m] virginis reuerentia[m]
ordo ipse a xp[ist]i fidelibus merito per amplius veneraretur: ip[s]iq[ue] christi fi-
deles p[ro]pterea eiusde[m] virginis marie suffragiis adiuti eterne retributio-
nis p[re]mia facilius consequi mererentur: du[m]q[ue] sublimiu[m] dicti ordinis vtri-
usq[ue] sexus personaru[m] virtutu[m] merita deo quidem grata et in co[m]spectu p[re]-
dicte sedis accepta digna memoria recensemus: ac ordine[m] ip[s]u[m] et illius
p[er]sonas sub sedis ap[osto]lice et ecclesie romane p[ro]tectione imediate existens, et i-
ter ceteros regulariu[m] ordinu[m] p[ro]fessores in firmamento catholice fidei mili-
tantes, tanq[ua]m religionis speculum et exemplar sp[iritu]ali c[har]itate fulgesi, sa-
ctoru[m]q[ue] p[ro]phetaru[m] helie et helisei et enoch necno[n] et alioru[m] sanctoru[m] pa-
trum qui monte[m] sanctu[m] carmeli iuxta helie fontem inhabitauerunt: suc-
cessionem hereditaria tene[n]s, fructus quoq[ue] vberes in quos dictus sacer-
ordo in agro militantis ecclesie in p[ro]pagatione religionis et fidei ortho-
doxe actenus p[er]duxit vtiliter et p[er]ducit ac in futuru[m] p[er]ducturu[m] fore indubi-
tante[m] speramus, paterna c[har]itate intuemur: dignu[m] quin potius de-
bitu[m] reputamus: nos ad illa debere nostros dirigere cogitatus, per q[ui]a
es que p[ro] diuini cultus gloria et dicti ordinis incrementu[m] ac xp[ist]i fidelium
alarum salute a q[ui] pluribus romanis pontificibus p[re]decessoribus n[ost]ris
concessa dicunt: sublati[s] ambiguitatibus que exinde emerfisse noscunt
in sua integritate p[er]sistant: et tanto firmiter obseruetur: quāto crūt sepe
p[re]dicte sedis munimine stabilita. Sane sicut exhibita nobis nuper p[ro] p[ar]-
te dilecti filij xpofozi martignoni dicti ordinis generalis magistri ac sacre
theologie p[ro]fessoris petitio continebat: licet multi romane pontifices
p[re]decessores nostri ob reuerentia[m] gloriofissime et intemerate dei genitricis
semp[er]q[ue] virginis marie de monte carmeli et singularem deuotionem
quam ad illam et p[re]dictu[m] ordinem sub eiusdem dei genitricis titulo
specialiter insignitu[m] gesserunt: diuersas indulgentias et peccatoru[m] remis-

siones ac p[ri]uilegia et indulta ip[s]i ordini et illius domib[us] p[ro]cesserint: que i
eisdem domib[us] sunt recepta: et quoru[m] p[ro]tinetia in publicis scripturis et di-
cti ordinis ecclesijs aptissime reperitur sub hac videlicet verboru[m] forma,
C Leo papa, iij, oibus xp[ist]i fidelibus qui ecclesias beate marie genitricis
semp[er] virginis marie de monte carmeli b[e]n[e]d[i]c[t]i in festis natiuitatis dñi
ce pasche, ap[osto]loru[m] petri et pauli, pentecostes, assumptiois, natiuitatis, an-
nunciatiois, purificationis eiusde[m] beate dei genitricis semp[er] virginis
marie, sancti michaelis archa[n]geli, o[mn]ium sc[or]u[m], in duob[us] festis sancte cru-
cis, natiuitatis sancti ioannis baptiste, sc[or]u[m] martyru[m] fabiani et sebastiani
et in die pasceus, et per octauas p[re]dictaru[m] festiuitatu[m] et vocabulis o[mn]ium
ecclesiaru[m] dicti ordinis deuote visitauerint, et pias elemosynas largiti fu-
erint, seu domos p[ro]fractas eiusde[m] ordinis reficeret: septē ānos et duode-
cim quadragenas, C Et Adrian[us] ij, Stephan[us] v, Sergius iij, Joānes
x, Joānes xi, Sergius v, et Innocenti[us] iij, qui dictu[m] ordine[m] p[ro]firmavit, o[mn]i-
bus xp[ist]i fidelib[us] vere penitētib[us] p[ro]tritis et p[ro]fessis qui p[re]dictas ecc[lesi]as pie
visitarent in p[re]dictis festiuitatib[us] et earu[m] octauis: seu qui domos fractas
eiusde[m] ordinis reficerent, vel p[ro]fabricis ip[s]aru[m] ecclesiaru[m] munera darēt
vel confratria[m] dicti ordinis assumerent et eas intrarent, aut calicē p[ro] mis-
sis celebradis vel tobalias seu mappas erogarent, vel q[ui] in p[re]missis aut
in quolibet p[re]missor[um] manus porrigerent adiutrices, vel qui in suis vlti-
mis testamētis aliquid legarent: tertia[m] p[ar]te[m] o[mn]ium peccatoru[m] in dño rela-
xarunt, C Itē Clemens iij, Alexāder ij, Gregori[us] v, et Gregori[us] vij, in
p[re]dictis festis et in quolibet eorundē simile[m] g[ra]tiam largiti sunt, C Item Cle-
mens iij, eisdem xp[ist]i fidelibus qui p[re]dictas ecc[lesi]as quater in anno visi-
tarent, videlicet in quattuor festiuitatib[us] eiusde[m] dei genitricis virginis
marie: triginta annos et totidē q[ua]dragenas pie cōcessit, C Itē in p[ri]uile-
gio generali Lucij pape, iij, remittitur ab eodē peccata leuia, offēsa pa-
rentu[m], negligentie voto[rum] fractor[um], dum tñ fractor[um] ad vota rediret, et ma-
le acquisita si nescitur cui restitui debeāt, dūmodo p[re]dictis locis seu illo[rum]
p[ro]uentibus assignētur, C Demū Innocenti[us] iij, et Gregori[us] vij, p[ro]tulerūt
qualibet die cui libet dicenti p[ro]pater n[ost]r[us] et Ave maria in dictis ecclesijs se-
mel p[ro] viuīs et defunctis quadraginta dies indulgentiarum, C Rur-
sus Honorius x, et Nicolaus iij, romani pontifices oibus vere penitē-
tibus et manus adiutrices p[re]dictis domibus porrigēti, et illarum fribus
o[mn]ium peccatoru[m] suoru[m] venia[m] polliciti fuerunt, C Insuper Honorius ix,
oibus vere penitentibus et p[ro]fessis dicti ordinis ecc[lesi]as visita[n]s, seu ma-
nus illis adiutrices porrigēti, quadraginta annos et totidem quadra-
genas de iniunctis eis penitētis videlicet in festo vocabulo[rum] ip[s]aru[m] ec-
clesiarum, et in die sancto pasceus, necnon in die sancte crucis, ac in
festiuitatibus natiuitatis, annunciatiois, purificationis, et assumptiois bea-
te dei genitricis semp[er]q[ue] virginis marie misericorditer in dño relaxa-
uit atq[ue] p[ro]cessit, C Alterius b[e]n[e]d[i]ctus papa x, oibus vere penitētib[us] et
confessis qui ter in septimana videlicet quadagesimali tempe, ij, iij, et
vi, ferijs et etiam in festis vocabulo[rum] o[mn]ium ecclesiarum dicti ordinis nec
non diebus sabbatinis ob beate dei genitricis marie reuerentia[m] et in die

Tractatus

bus dñicis plē visitarent: quadraginta annos ⁊ totidem quadragenas
⁊ omnium peccatorum septime partis remissionem in dño relaxauit: oēs
I indulgentias ⁊ peccatorum remissiones a suis p̄decessoribus romanis p̄tiffi-
cibus dicto ordini concessas in diebus ⁊ in festis p̄dictis duplicādo. C̄terz
Joānes, xxi. oēs indulgentias ⁊ peccatorum remissiones a romanis p̄tiffi-
cibus p̄decessoribus suis dicto ordini concessas confirmauit: ⁊ q̄draginta an-
nos ⁊ totidem quadragenas de iniunctis penitentijs vniuersis xpi fidelibus
dicti ordinis ecclesias in quilibet solēnitate quattuor festiuitatū beate dei
E genitricis marie videlicet natiuitatis, annūciationis, purificationis ⁊ as-
sumptionis p̄tritis ⁊ p̄fessis in dño pia largitiōe concessit. C̄ Successiue vr-
banus papa, v. oēs indulgentias similiter a suis p̄decessoribus dicto or-
dini concessas confirmauit: atq; in festo annūciationis b̄te marie dicti ordinis
ecclesias visitatibus, septē ānos ⁊ duodecim q̄dragenas in dño relaxa-
L uit. C̄ In ultimo Nicolans papa, v. oēs indulgentias ⁊ peccatorum remis-
siones ac oia priuilegia dicto ordini a supradictis romanis p̄tifficibus
p̄decessoribus n̄s in p̄dictis diebus ⁊ festis concessas ⁊ cōcessa, motu p̄-
prio duplicādo confirmauit: atq; ānos septē ⁊ totidem quadragenas in dño relaxa-
Q uit. C̄ Tamē sicut p̄fati x̄p̄op̄ori generalis dicti ordinis maḡri re-
latione nuper accepim⁹: p̄ eo q̄ p̄pter singularitatē priuilegioꝝ origi-
nales desup̄ l̄se ad manus generalis p̄dicti non p̄uenerūt: nec de illis al-
ter q̄ vt p̄fertur doceri p̄t: circa l̄sas ⁊ priuilegia h̄mōi eozūq; v̄m ⁊ ef-
ficaciā nōnulla dubia sunt exorta: aliaq; indies suboziri formidāt. nisi p̄-
n̄se p̄uidētie studiū super hoc p̄uideat oportune: p̄fertim cum ex inuē-
cto desuper nobis ap̄lice seruitutis officio ad nos spectet singulozū ordi-
nū q̄ modis inuigilare: ⁊ q̄tuz valeam⁹ oīz alias altissimo lucrifacere:
cupientes itaq; vt indulgentie ac singule p̄decessozū n̄foꝝ l̄se dicto ordi-
ni ac eius domibus ⁊ ecclesijs concessas sublatas quibuscūq; hesitationum
obstaculis inuolabiliter obseruētur: eisq; p̄t concessas dicuntur indubia
fides adhibeat: deuotioq; vniuersi populi etiam angeat: atq; dicti ordi-
nis ecclesie domus ac p̄uentus p̄seruent edificent ⁊ in eozū edificijs am-
plientur restaurēt ⁊ reparent: p̄dictozū ⁊ alioꝝ plurimozū romano-
rum pontificū p̄decessozū n̄foꝝ qui ordinē p̄dictum varijs priuile-
gijs non imerito decorarunt: ⁊ quem etiam nos diuersis alijs gratijs
ac priuilegijs gratiosissime ⁊ liberaliter ornauimus: vestigijs inderen-
do: motu proprio non ad ipsius x̄p̄op̄ori generalis maḡri aut alteri⁹ dicti
ordinis gloriosissime dei genitricis semperq; virginis marie de monte
carmeli p̄fessozū vel alterius p̄ eis nobis super hoc oblate p̄titiōis in-
stantiam: sed de n̄sa mera voluntate ac deliberatiōe ⁊ ex certa n̄sa scia
singulas indulgentias nō tñ pl̄narias ac alias sp̄uales ⁊ tpales ḡfas
a p̄dictis seu quibuscūq; alijs romanis pontificibus p̄decessozū n̄s
dicto ordini beate marie de monte carmeli ⁊ illi⁹ domib⁹ ecclesijs ac p̄fo-
nis in genere vel specie quomodolibet concessas: quarū oīum tenores ⁊ ef-
fectus ac si de verbo ad verbū p̄tibus insererētur, hic haberi volum⁹
pro sufficientes expressis: auctate ap̄lica tenore p̄titiū in suo roboꝝe sua
q; firmitate confirmam⁹, approbamus ⁊ innouamus ac de nouo concedi

Secundus

fo

108

mus: sup̄plentes dēs ⁊ singulos defectus, si qui forsan, quoquomodo
intervenierint in eis. Et qm̄ inter sauctozū ⁊ sanctarū solēnia gloriosissime
dei genitricis marie solēnitates ⁊ festatū numero septē videlicet, annū-
ciationis, visitationis, assumptionis, natiuitatis, p̄ceptionis, p̄tationis, ⁊ pa-
rificationis, ac ea que in honore sui nois dedicata sunt loca cōsolēnius a
xpi fidelibus p̄uenit venerari: quo ipsa de vtero matris sue p̄cedens fecū-
da virtutibus ⁊ spū sancto repleta, caligināti mūdo ignoratiē tenebris ob-
ducto ⁊ etiā populo in tenebris abulanti habitatibusq; in regione um-
bre mortis lucē ineffabilem videlicet dñm n̄m iesū c̄bristū redemptozem
olum eiusdē spūs sancti cooperatē virtute ex suis purissimis visceribus
genuit: ⁊ ab angelo annūciata inter oēs mulieres b̄ndicta p̄dicat: ⁊ con-
grue incorpabiliter virgo maria b̄ndicta dicit: qz mater filij di effecta su-
scepit gl̄iam ⁊ integritatis sue seruauit coronā: ⁊ vere est b̄ndicta in mu-
lieribus q̄ sine exēplo muliebris conditionis cū decore virginis gaudi-
sa est honore parētis. Idcirco affectates vt oēs ⁊ singule ecclie in hono-
re ⁊ sub innocentiōe nois gloriosissime dei genitricis marie de monte carne-
li per vniuersū orbē fundate ⁊ p̄structe, ac deinceps q̄ annuētē diuina cle-
mentia edificabūtur ⁊ p̄struētur, q̄grua deuotiōe a xpi fidelibus venerent
ac que imp̄fecte sunt ad opis p̄plementū deducant, ac p̄plete p̄seruentur:
necnō paramētis ⁊ alijs ad diuinū cultum inibi necessarijs debite ornē-
tur: ipsiq; xpi fideles in vniuerso orbe p̄stituti ad easdē ecclias nunc ⁊ p̄-
tpe existē, eo libentius p̄fluant: ⁊ ad p̄ptionē ornāmētōꝝ h̄mōi necnon
earūdem eccliarum p̄plementū p̄seruationē ⁊ diuini cultus inibi augmē-
tū man⁹ p̄mptius porrigāt adiutrices: quo ex hoc ibidē dono celestis
gr̄e vberi⁹ p̄spererint se relectos: de oipotētis dei misericordia ac p̄fa-
toꝝ petri ⁊ pauli ap̄loꝝ eius auctate p̄fisi: oibus xpi fidelibus v̄e peni-
tentibus ⁊ confessis qui in cōceptionis, p̄tationis, natiuitatis, annūcia-
tionis, purificationis, visitationis, ⁊ assumptionis, dicte gloriosissime
dei genitricis semperq; virginis marie festiuitatibus a primis vesp̄is
vsq; ad occasū solis dierū festiuitatū h̄mōi, dicti ordinis de monte car-
meli p̄dictas ecclias v̄libet constitutas, necnō per septē dies p̄dictas
festiuitates immediate sequentes, ac etiam in diebus vocabuloꝝ earūdem
eccliarū deuote visitauerint annuatim: ac ad p̄missa vel earum aliqua
manus porreperint adiutrices: triginta annos ⁊ totidem quadragenas
de iniunctis eis penitentijs misericorditer in dño relaxamus p̄tibus p̄pe-
tuo valituris. Et quia difficile ad modum foret p̄ntes l̄sas ad singulas
p̄uincias ⁊ loca originaliter destinare: volumus ⁊ dicta auctate decerni-
mus: q̄ tr̄sumptis carū manu publici notarij subscriptiōe ⁊ p̄ tpe cri-
stē, dicti ordinis p̄tectoris: vel alicui⁹ archiep̄p̄alis vel ep̄p̄alis aut gene-
ralis auditoris carū camere ap̄lice vel alterius ecclias curie seu di-
cti ordinis generalis maḡri sigillo munitis: ea p̄sus in iudicio ⁊ extra
vbiq; exhibite fuerint vel ostēse fides adhibeat indubia: ac si ip̄e origi-
nales l̄se forent exhibite vel ostēse. Nulli ergo oīno hominū liceat h̄c pa-
ginam n̄se cōfirmationis, approbationis, innouatiōis, concessiōis, supple-
tionis, relaxationis, constitutionis ⁊ voluntatis infringere: vel ei ausu

o iij

temerario cōtraire. Siquis autē hoc attētare p̄sumpserit: indignatio-
nem omnipotētis dei 7 beatorū petri 7 pauli ap̄loꝝ eius se nouerit in-
cursurum. Datum rome apud sanctum petrum Anno incarnationis do-
minice millesimo quadringētesimo septuagesimo septimo. Id̄s april̄
P̄dōtificationis nostri Anno Sexto.

Sixtus ep̄us seruus seruorum

dei ad perpetuā rei memoriā. Quia in futurorū eventib⁹
sic humani fallitur. incertitudo iudicij: vt qd̄ cōiectura p̄
babili 7 interdū attenda consideratione vtile 7 ad pacem
7 quietem tendere videbatur: reperiri dānosum iurgijs 7

dissensionibus plenū quādoq; cōtingat: nō debet reprehensibile iudica-
ri: si romanus pontifex que a p̄decessoribus suis ex causis verissimi-
ter probabilib⁹ sunt statuta cognito qd̄ ex eis dissensiones 7 iurgia inter
personas quolibet p̄sertis eccl̄iasticas oriātur: ne noꝝe grauiorē exi-
tusq; peiores inde prodeant: reuocat 7 annullat 7 in statu pristinū redu-
cit: prout in d̄no conspicit salubriter expedire. Dudū siquidē postq; fell.
recoꝝ. bonifacius papa. viij. p̄decessor noster nōnullis discordijs q̄ in
p̄latos 7 parrochialiu eccl̄iarū rectores 7 ordinū mēdicantiū fratres
per diuersas mundi partes constitutos exorte. erat. sua que incipit Su-
per cathedram constitutione sine imponere curauerat: fueratq; cōstitu-
tio p̄dicta per pie memorie clementē papaz. v. etiā p̄decessorē n̄m
in concilio vienesi. innouata: ac per pie memorie iohannē papā. xij. simi-
liter p̄decessorē nostrū ad eremitaz sancti augustini 7 beatissime dei
genitricis semperq; virginis marie de mōte carmeli ordinū p̄fessores
extensa: nōnulli alij romani p̄dōtices etiā p̄decessores n̄i vt omnē in-
ter fratres 7 p̄latos ac rectores p̄fatos contentione occasionē. de
medio submouerēt: dictoꝝ mendicantiū ordinū p̄fessorib⁹ tā in gene-
re q̄ in specie ex diuersis rationabilibus causis varia p̄uilegia aduer-
sus cōstitutionis p̄dicte tenore 7 illius declarationē 7 interpretationē
concesserant: 7 deinde pie memorie calixto pape. iij. etiam p̄decessori
n̄o per nōnullos ep̄os aliosq; superiores p̄latos necnō parrochialiu
eccl̄iarū rectores exposito: qd̄ aliqui dictoꝝ fratrum se specialiter q̄ ab
ipsa sede in eorum fauorē aduersus cōstitutionē eādē emanasse asse-
rebant: p̄uilegioꝝ concessioꝝ. 7 indultoꝝ p̄textu ne ad dicte constitu-
tionis obseruationē compelli possent tuebantur. in eorūdem conuenien-
tium 7 parrochialiu eccl̄iarum. p̄iudiciū: variaq; propterea inter eos-
dem p̄latos rectores 7 sacerdotes. ac fratres iurgia 7 contētionē ac
scandala exorta erant 7 oriebantur indies: quibus obuaretur si cōstitu-
tio p̄dicta obseruaretur: 7 p̄ eūdem calixtū p̄decessorē accepto qd̄ a non-
nullis ex ip̄is p̄latis rectorib⁹ curatis 7 sacerdotib⁹ cōtra tenorē p̄fa-
te cōstitutionis dictis fratrib⁹ graues iniurie ac molestie inferebant: idēq;
calixtus p̄decessor cupiēs b̄mōi iurgijs cōtentionib⁹ 7 scādalis obuia-
re: cōstitutionē 7 illi⁹ innouationē 7 extētionē p̄dictas iuxta illaz serie 7
continētā in oib⁹ 7 p̄ oia suari debere statuit: 7 ordinauit qd̄ quicq; p̄u-

legia cōcessioꝝ 7 indulta siq; a quibusuis romanis pontificib⁹ p̄decessorib⁹
bus suis aduersus p̄stitutionē 7 innouationē ac d̄clarationē p̄dictas sub
quācuq; v̄boꝝ forma 7 cū quibusuis irritantib⁹ decretis 7 talib⁹ qd̄ eis. p̄
quibus alias l̄ras aplicas ēt faciē. plenā 7 exp̄ressā ac de v̄bo ad v̄būm
de illoꝝ totali tenore mentionē 7 silis effect⁹ v̄l maioris cautele deroga-
torijs clausulis qlitercuq; d̄rogari negret: siue motu p̄prio siue quouis
respectu p̄ quibusuis ordinib⁹ seu eorū domib⁹ 7 locis in genē v̄l in specie
emanassent. illoꝝ vsus quātūcuq; p̄tinga possessione nullaten⁹ ob̄stet. si
cassant reuocant 7 annullant: ac d̄creuit nulli⁹ eē roboris v̄l momētī p̄
ut in eisdē p̄uilegijs 7 quibusdā l̄ris ip̄i⁹ calixti p̄decessoris sup̄ statuto 7
reuocatioꝝ b̄mōi cōfectis 7 libris cācellarie aplicē d̄ illi⁹ mādato descri-
ptis plen⁹ p̄tinet. Cū autē sicut exp̄ietia efficac rerū maḡa postmodū
mōstrauit. 7 nos ip̄i tūc t̄pis in minorib⁹ cōstitutū dū generalat⁹ ordinis
fratrum miorū fungebamur officio vidim⁹ ex ip̄i⁹ calixti p̄decessoris intētū
q̄ p̄lma iurgia lites dissensionē 7 scādala exorta varieq; appellatioꝝ
p̄ eorūdem fratrum partē ad sedē aplicā interposite 7 q̄rele d̄late fuerint: ac
p̄pterea idē p̄decessor scē romane eccl̄ie vice cācellario 7 in l̄raz aplica-
rū expeditioꝝ sibi assisteñ. abbreviatorib⁹ ne dictaz l̄raz copiā cuiq; tra-
derēt inbibuerit: dubitat⁹ qd̄ v̄similit qd̄ nisi l̄re p̄dicte calixti p̄decessoris
p̄fati reuocēt exinde indies sint maiora scādala p̄uetura. Nos q̄rūcuq;
cāz p̄missioꝝ occasioꝝ depēdētū ab eisdē tā in rōana curia q̄ extra eaz
pēdētū corā quibuscuq; iudicib⁹ tā ordinarijs q̄ a sede aplicā v̄l alias de-
legat⁹ in quocūq; instātia ēt appellatioꝝ stat⁹ iudiciū 7 colligatiū nōia 7
cognōia dignitates p̄tib⁹ p̄ exp̄ssis h̄ntes: illazq; ad nos h̄az serie ad-
uocati. 7 litē penit⁹ extinguent: ac volē. b̄mōi p̄tētib⁹ discordijs 7 scā-
dalis quātū possum⁹ obuare: motu p̄prio nō ad ip̄oꝝ fratrum v̄l alteri⁹ p̄
eis nob̄ sup̄ b̄ oblate petitiōis instātia s̄ de n̄ra mera liberalitate eiusdē
calixti p̄decessoris p̄d̄ctas l̄ras 7 in eis cōtēta p̄uilegioꝝ cōcessioꝝ 7
indultoꝝ b̄mōi reuocationē: 7 si q̄ desup̄ ab alijs p̄decessorib⁹ romanis
p̄dōticeb⁹ approbatioꝝ emanarūt. autē aplicā tenore p̄titiū 7 ex certa
n̄ra sciētia reuocam⁹ cassam⁹ irritam⁹ 7 annullamus: 7 de libris ac regi-
stris quibuslibz deleri mādāmus: 7 p̄uilegia cōcessioꝝ 7 indulta p̄dicta il-
la oia qliacūq; sint ac si de v̄bo ad verbū insererētur p̄tib⁹ p̄ exp̄ssis
h̄ntes: in suos plenū 7 pristinū robur. necnō p̄fatos mēdicātes fr̄es q̄b⁹
cōcessa sunt in genere 7 in specie quo ad illoꝝ totalē in p̄teritis p̄tib⁹ 7
futuris negocijs cōsequē. effectū in p̄stinū 7 eū statū in quo videlz crāt
a n̄q; l̄re calixti 7 reuocatio b̄mōi quolibz emanarēt plenarie restituim⁹
reponim⁹ 7 integram⁹: decernē. ca oia in suis p̄ozib⁹ virib⁹ 7 efficacia
foꝝe 7 effectū ēt quo ad p̄terita p̄ appellatione pendētia negocia sortiri
debere in oib⁹ 7 p̄ oia p̄inde ac si p̄fati calixti p̄decessoris 7 in illis cōtē-
tareuocatio p̄dicta nullaten⁹ emanassent: necnō irritū 7 inane si secus
sup̄ bis aquoq; quis autē sciēter vel ignorāter cōtra illa attētātū forsā
est hacten⁹ vel in posterū cōtigerit attētari. Et nihilomin⁹ venerabilib⁹
fratrib⁹ n̄ris besareñ. sabineñ. m̄noꝝ 7 guillelmo hostien. eremitaz san-
cti augustini 7 beatissime dei genitricis marie de mōte carmeli ac alano

By de. Sixtus papa q̄
tus reprobat
confirmaciones
calixti. iij. sup
cōstitutionē bo-
nifacij. viij. in-
cipiēte Super
cathedra rep-
bantis p̄uile-
gia p̄ eādē cō-
stitutionē con-
cessa: q̄ idē Six-
tus approbat.

Tractatus

penestrineſi. p̄dicatoꝝ ep̄is ordinū p̄dicatoꝝ nūc ⁊ p̄ tpe exiſteſi. p̄tectoꝝ
 bus in romana curia ſancte romane ecclie cardinalib⁹ p̄ aplica ſcripta
 mādam⁹: q̄ten⁹ q̄libet eoꝝ per ſe vel aliū ſeu alios p̄miſſa oīa vbi ⁊ q̄n
 do opus fuerit ip̄i⁹ deſup̄ſuerint reſq̄ſitū ſolēniter publicari: ⁊ ordinū ſue
 p̄tectioni cōmiſſo ac illi⁹ p̄feſſoꝝ in p̄miſſis efficacis deſeſionis p̄ſi
 dio aſſiſteſi, faciāt eos pacifica poſſeſſione vel q̄ſi exemptionū ⁊ p̄uilegi
 orū p̄dicatoꝝ gaudere: nō p̄mittētes eos cōtra illoꝝ vel cuiuſlibet eoꝝ te
 noꝝ p̄ locoꝝ ordinarios ⁊ parrochialiū eccliarum rectores ac quocun
 q̄ alios indebite moleſtari: cōtradictōꝝ per cenſurā eccliaſticā appel
 latione poſt poſita cōpeſcendo: ac legitimis ſup̄ his habēdis ſeruatis p̄
 ceſſibus eos quotiēs opus fuerit iteratis vicib⁹ aggrauare p̄curēt: inuo
 cato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſeculari. Nō obſtātib⁹ pie me
 moꝝie bonifacij pape, viij. et p̄deceſſoꝝ n̄ſi ⁊ alijs aplicis p̄ſtitutionib⁹
 q̄bus cauēt nequis extra ciuitatē ⁊ dioceſim niſi in certis exceptis caſi
 bus ⁊ in illis vltra vnā dietā ad iudiciū euocet: ſeu ne iudiceſ a ſede apli
 ca deputati extra ciuitatē ⁊ dioceſim in q̄b⁹ deputati fuerint cōtra quos
 cunq̄ p̄cedere, aut alij vel alijs vices ſuas cōmittere p̄ſumāt: ⁊ ō dua
 bus dictis in cōcilio generali, ac alijs aplicis cōſtitutionib⁹ cōtrarijs q̄
 buſcuq̄: ſeu ſi locoꝝ ordinarijs ⁊ parrochialiū eccliarū rectorib⁹ v̄l qui
 buſuis alijs conūctim vel diuiſim a ſede p̄fata indulgētia exiſtat q̄ interdi
 ci ſuſpēdi vel excoꝝicari aut vltra v̄l extra certa loca ad iudiciū euocari
 nō poſſint p̄ l̄ras aplicas nō facieſi. plenā ac expreſſas ac de v̄bo ad ver
 bū de indulto b̄mōi mentionē: ⁊ q̄libz alia dicte ſedis indulgētia gene
 rali vel ſpeciali cuiuſcuq̄ tenoꝝis exiſterēt: per quā p̄ntib⁹ nō expreſſam
 vel totali nō inſertam b̄mōi dictis p̄tectoꝝ ſacte cōmiſſionis expli
 catio impediri poſſit quomōlibz vel differri: ⁊ de q̄ cuiuſq̄ toto tenore
 b̄nda ſit in n̄ſis l̄ris mētio ſp̄alis. Nulli ergo oīno b̄mōi liceat hāc pa
 ginā n̄ſe aduocationis, volūtatis, extinctionis, reuocationis, caſſatiōis,
 irritationis, annullationis, mādati, reſtitutionis, repositionis, reinte
 grationis ⁊ decreti infringere: vel ei auſu temerario cōtraire. Siquis ante
 hoc attentare p̄ſumpſerit: indignationē oipotētis dei ac beatoꝝ petri ⁊
 pauli ap̄toꝝ eius ſe nouerit incurſuꝝ. Datū rome apud ſanctū petruſ
 Anno incarnationis d̄nice Milleſimo: q̄dringēteſimo ſeptuageſimo p̄
 mo. Septimo idus decēbris. Nōtificat⁹ n̄ſi Anno p̄mo.

Sixt⁹ papa q̄r
 tus approbat
 bullā pauli. ij.
 inhibentis ne
 q̄s ſe intromit
 tar in reforma
 tione cōnētua
 liū monaſterio
 rū ſub excoꝝica
 tione late ſen
 tentie.

Sextus ep̄us ſeruus ſeruoꝝum
 dei ad perdetuā rei memoriā. Dū ſingulos regulares or
 dines ⁊ loca ſanctimonie dedita illoꝝumq̄ personas pa
 terno conſpicimus intuitu: ad eas precipue noſtre diri
 gimus conſiderationis effectū. q̄ mūdantis abdicatis illecebris ſpiritū
 paupertatis aſſumētes: elemoſynaz eiſ erogādarū queſtu. poti⁹ q̄ copijs
 diuitiaz victū q̄rentes: iugiter preſtāt d̄no ſamulatū: ſuiſq̄ vite ſāctimo
 nia ⁊ ſalubrib⁹ p̄dicatiōib⁹ p̄pl̄m dei ad bene deuoteq̄ viuendū indu
 cunt: illoſq̄ put ex inūcto nobis celit⁹ ſuitutis officio cōgruit. ab oīco
 nemur veratione tueri: vt n̄ſi miniſterij p̄ſidio eoꝝ ſtat⁹ p̄ſperet: v̄bili.

Secūduſ.

fo,

110

bet ⁊ p̄ſone ip̄e p̄pulis q̄b⁹ obrui poſſint diſpēdijs: ſelicis ſtat⁹ eiūſdē
 ſuſcipiāt incremēta. Sane dudū cū in minorib⁹ p̄ſtituti in ordine fratru
 minorū generalis miniſtri ſungeremur officio, intellexim⁹: ⁊ poſt n̄ſam
 ad ſummi ap̄lat⁹ apicē aſſumptionē a dilectoꝝ filioꝝ fratru p̄dicatoꝝ
 minorū ⁊ eremitaꝝ ſci anguſtini ⁊ b̄te marie virginis de mōte carmeli
 ordinū generalib⁹ magiſtris miniſtro ⁊ p̄oꝝib⁹ q̄ p̄ tpe fuerūt. ⁊ alioꝝ di
 ctoꝝ ordinū p̄feſſoꝝ relatione nō ſine q̄rela accepim⁹: q̄ laici in di
 uerſis mundi partib⁹ p̄ſtituti p̄p̄ijs incūbentes affectib⁹: dū magiſtri ⁊
 miniſtri ⁊ p̄oꝝes ip̄i tā generales q̄ p̄uinciales ⁊ domoꝝ eoꝝū dē ordi
 nū cuſtodes, guardiani ac fr̄es cōuentuales nūcupati dictaz domoꝝ iur
 ra p̄ſequūtur: ac pecunias ⁊ bona ad licitos vſus eoꝝū dē fratrum pia
 cbristi fidelit⁹ largitione eiſ ⁊ eoꝝ domib⁹ ⁊ ordinib⁹ relicta ſeu lega
 ta aut alias debita ab eiſdē laicis erigere curāt: aut ip̄az domoꝝ bona
 p̄ſatis laicis pro eoꝝ b̄n̄placit⁹ ⁊ volūtate cōcedere: ſeu civiles laicoꝝ
 eoꝝū dē diſſenſiōes particulares diſcordias ⁊ factiōes ſeq̄: v̄l alias in
 ijs q̄ laici ip̄i a magiſtro miniſtris p̄oꝝib⁹ guardianis ⁊ fratrib⁹ inemo
 ratis min⁹ licite poſtulāt. eiſdē laicis cōplacere recuſant: ac alias duz
 laici ip̄i magiſtrū, miniſtros, p̄oꝝes, cuſtodes, guardianos ac fr̄es p̄di
 ctos alijs varijs plerūq̄ occaſionibus ea qua debēt affectione non pro
 ſequūtur: vt ſe de eiſdem magiſtro miniſtris p̄oꝝibus cuſtodib⁹ guar
 dianis ⁊ fratrib⁹ memoratis conuentualibus nūcupatis valeāt vindī
 care: aut occupatoꝝum per ip̄os laicos bonoꝝum ad domos eoꝝū dē
 fratrum pertinēſi, reſtitutionez differre: ⁊ ſi domus ip̄e ad fratres dicto
 rum ordinū de obſeruātia nūcupatos perueniant. bona illorū eiſ
 acōmoda emere, ⁊ pro minorū p̄cto q̄ valeāt habere poſſint, exquiſitis
 medijs curāt. q̄ domus ip̄e ordinū eoꝝū dē p̄ predictos fratres cōnē
 tuales longo tēpore poſſe eſſe ⁊ inhabitate. fratrib⁹ de obſeruātia vel
 alio nōie nūcupatis eoꝝū dē ordinū cōcedātur nouas gabellas ⁊ one
 ra a quib⁹ fratres ip̄i exempti ſunt, ab eiſ erigere: varia grauamina eiſ
 inferre: ⁊ alias iniurias irrogare p̄ſumūt: ex quo plurima eiſdē fratri
 bus cōuentualibus in cōmoda proueniūt: nā metu moleſtiarū b̄mōi
 quas eiſ inferri formidant. in erigendo ⁊ proſequēdo domoꝝum ſua
 rū iura timidiōꝝ reddūt: ⁊ eiſdē laicos vereri vltra q̄ deceat: ⁊ alibe
 re p̄dicādo q̄d illos tāgit abſtinere: ⁊ illis vltra q̄ ip̄oꝝ q̄litas erigat ⁊
 ordinū p̄dicatoꝝ vtilitas p̄ſuadeat differre cogāt inuiti. nō abſq̄ diuine
 maieſtat⁹ offēſa ⁊ ordinū eoꝝū dē graui p̄iudicio ⁊ iactura: adeo vt p̄p̄
 icōmoda p̄dicta et aliq̄ dictoꝝ ordinū p̄feſſoꝝ nōnūq̄ domos d̄ſerāt.
 ⁊ ad alios nō medicātū ordies ſe trāſſerāt tales moleſtias euitare curā
 tes: aliq̄ v̄o q̄ ordines ip̄os ingrederēt. ab ingreſſo abſtinere cernāt:
 q̄d ad eoꝝū dē ordinū p̄ncipiē paulatiz cedere manifeſte dignoſcit. Nos
 igit⁹ q̄ dū generalis miniſtri dicto ſungeremur officio: p̄ q̄te vniverſoꝝ p̄
 feſſoꝝ dicti ordinis fratru minorū tā p̄uētualiū q̄ obſeruātia ſeu bulla aut
 alias iuxta diuerſaz regionū cōſuetudinē nūcupatoꝝ procurauimus: q̄
 ſelicis recoꝝ. paulus. ij. p̄deceſſoꝝ noſter ſub cenſuris ⁊ penis ecclieſia
 ſticis tunc expreſſis inhiberet vniuerſis fratrib⁹ predictis: vt predicti

frēs de obseruantia nūcupati domos eorūdem fratru pūctualiu ordinis fratru minoz aut alias p eoz habitatiōe q̄rere vel recipere: vel q̄ mōa. steria monialiū cure eorūdem fratru pūctualiu pmissa ipoz fratru de obseruantia cure pmitterētur. etiā q̄rere p̄sumerent: put in eisdē p̄deces. foris l̄fis desup p̄fectis plenī p̄tinetur: tot malis quot p̄dicatoz mino rū eremitarū sancti augustini carmelitarū sancte marie ordinū mendicā tiū p̄fessores p̄dicti pūctuales nūcupati: quoz scia 7 doctrina militans ecclesia: p̄tinua suscipit i cremēta. ex p̄missis patiūt: vt tenemur obuiare cupiētes: motu pprio nō ad p̄dictoz magfi ministri p̄oz custodiū guar dianoz 7 fratru pūctualiu vel alteri? p eis nobis sup hoc oblate petitiō nis instantiā. sed de n̄fa mera deliberatiōe 7 ex certa scia l̄fas p̄decesoz b̄mōi ratas b̄ntes 7 innouatas: oib? 7 singulis clericis 7 religiosis de bulla vel alias d̄ obseruatia nūcupat; ordinū quozūcūq; ac laicis vtrius. q; serus cuiusuis dignitatis. gradus. ordinis vel p̄ditiois fuerint. etiam si marchionali. d̄ncali. comitali. patriarchali. archiep̄ali. ep̄ali. abbatiali 7 alia q̄libet ecclesiastica vel mūdana p̄fulgeant dignitate 7 auctate: sub pena excōcatōis late fine eo ip̄o totiēs q̄tiēs illos p̄facere p̄tigerit: iur. renda: ne domus 7 loca p̄fessoz dictoz ordinū pūctualiu nūcupatoz aut monasteria monialiū eoz cure p̄missa alijs sribus monialib? seu so rozib? etiā eiusdē ordinis quouis noie nūcupatis quomodolibet p̄cedā tur: aut q̄ amotis exinde sribus 7 sorozib? illas 7 illa inhabitatib? refor mēt; 7 alij frēs aliene moniales seu sorozes eoz loco subrogētur 7 sub stituātur ibidē: seu q̄ monasteria p̄dicta alioz cure p̄mittāt p̄curare q̄ rere attentare nisi apud magfm ministros priozes generales vel puin. ciales dictoz ordinū p̄ tpe existētes. q̄ teneāt 7 obeāt q̄tiēs opportunū fuerit 7 postq̄ fuerit req̄siti infra ānū domos ip̄as debite reformare: 7 q̄ correctiōe 7 emēdatiōe idigerēt. corrigere 7 emēdare: nec erat ad effectū b̄mōi amotiōis eoz a domib? suis eisdē srib? pūctualib? 7 eoz cure cō. missis mōialib? liurias 7 guamina aliq̄ inferre: seu ab eisdē srib? p reb? 7 bonis q̄ h̄nt 7 negotiatiōis cā deferrent p̄pedagia guidagia. gabellas 7 alia quouis noie nūcupata onera noua petere exigere vel lenare quo. quomodo presumant auctoritate apostolica presentium tenore distri. ctius inbibemus ac volumus: 7 motu scientiaq; predictis statuimus 7 ordinamus: q̄ fratres ip̄i conuentuales ac sorozes 7 alij quibuscunq; re formationibus quas fieri continget per generales aut prouinciales pre dictos acquiescere: illasq; obseruare omnino teneantur 7 debeant: q̄q; laici p̄dicti. in faciendis reformationibus predictis alias q̄. vt prefer tur nullatenus se intromittant: aut ne fiant opponant vel contradicant: nec q̄ postmodum facte reformationes alterentur mutantur aut in eis aliquid vltra addatur. querere audeant sub eadem excōmunicatiōis sen tentia si contra fecerint eo ip̄o extunc incurrēda: decernentes irritum 7 inane si secus super his a quoq; quauis etiam apostolica auctoritate sci enter vel ignoranter harum nō inserto tenore p̄tigerit attētari. Et nibilo min? p̄sib? 7 futuris p̄ tpe dictoz ordinū. p̄tectorib? oib? q; 7 singul p̄ lat; 7 alijs p̄sonis ecclesiasticis i dignitate constitutis. necnō ecclesiaz cathe.

Brallum etiā metropolitanē. canonicis per apostolica scripta mada. mus: quatenus ip̄i 7 quilibet eoz per se vel alium seu alios respectine dictis magistro. ministris. priozibus. custodibus. guardianis 7 fratri. bus conuēntualibus in p̄missis efficacis defensionis p̄sidio assiten. tes: ac p̄missa oia 7 singula vbi 7 quādo expedire cognouerint. fuerint q̄ desuper requisiti solēnter publicātes: nō permittant eos vel eoz ali quem contra presentiu tenorē p̄ quoscunq; quomodolib; inquietari seu molestari: ac alios oēs 7 singulos quos eis b̄mōi excōicationis senten. tias incurrisse cōstiterit: quotiēs super hoc pro parte aliquoz ex magi. stro ministris. priozib?. custodibus. guardianis 7 fratribus p̄dictis cō nēntualibus fuerint requisiti: in eccl̄is 7 alijs locis vbi eis videbitur ex. cōmunicatos publice nunciēt: faciātq; ab alijs nūciari 7 ab omnib? ar. ctius euitari: donec p̄cūia d̄bita satisfatione meruerint ab eadē excōica tionis sentētia absolutionis beneficiū obtinere: contradictozes p̄ censu. ram ecclesiasticā appellatione postposita compescēdo. nō obstantib? p̄e. missis ac constitutionibus 7 ordinationibus aplicis necnon p̄dictozū ordinū iuramento cōfirmatione apostolica vel quauis firmitate alia ro boratis statutis 7 consuetudinib?: quib? oibus etiaz si de illis eorūq; totis tenoribus specialis specifica 7 expressa mentio presentibus habē da foret tenore p̄ntium. quo ad p̄missa simili scientia derogam?: 7 illa p̄ infectis haberi volumus: contrarijs quibuscunq; aut si personis 7 fra trib? p̄dictis vel quibusuis alijs cōiter vel diuisim a sede aplica indul tum existat: q̄ interdicti suspēdi vel excōmunicari nō possint per litteras aplicas non faciētes plenā 7 expressam ac de verbo ad verbū de indul to b̄mōi mentionē: 7 qualibet alia dicte sedis indulgentia generali vel speciali cuiuscunq; tenoris existat: per quā p̄ntibus nō expressaz vel to taliter non insertā effectus eaz impediri valeat quomodolibet v̄differ ri: 7 de qua cuiuscunq; toto tenore habenda sit in l̄fis n̄fis mētio specialis. Postremo qz difficile forent p̄ntes l̄fas ad singulas puincias origina liter destinare: volumus 7 dicta auctoritate decernim? q̄ transumptis earum manu notarij publici 7 curie causaz camere aplice aut alicuius ep̄alis vel archiep̄alis sigillo munitis ea p̄orsus in iudicio 7 extra vbi cunq; exhibita 7 ostensa fuerint fides adhibeatur: ac si ip̄e originales lit tere exhibite forent 7 ostense. Nulli ergo oīno hominū liceat hanc pagi nam n̄fe ratibationis. innouationis. inbibitionis. statuti. ordinatio nis. constitutionis. mandati. derogationis. voluntatis 7 decreti infringere: vel ei ausu temerario contraire. Siquis aut hoc attentare presumpse rit: indignationē oipotētis d̄ci 7 beatoz petri 7 pauli ap̄toz ei? se no uerit incursurum. Datum rome apud sanctum petrū. anno incarnatio nis d̄nice millesimo quadringētesimo septuagesimo quinto Id̄s maij. Pontificatus nostri Anno Quarto.

Sextus ep̄us seruus seruoz dei
Ad perpetuā rei memoriā. Celestis aule militum numerum adangeri sancta letatur ecclesia: 7 propterea eos qui ex hoc secu

Sextus papa q̄r tus approbat l̄fas guillelmi cardinalis sup venatione fris alberti ordinis carmelitarum.

Tractatus

lo transeuntis comuni opinione fidelium supra patria digni reputantur: p
sertim miraculorum celebritate fulgentes, eternitatis memoria decorare
confluit: ut eorum laudes frequentioribus valeant resonare preconij et
dñs in sanctis eius iugiter collaudari. Idcirco nos ea que pro honorifice
tia beatorum de predecessorum nostrorum romanorum pontificum beneplacito
pie observata fuisse comperimus: libenter cum a nobis petitur aplico pfidio
confuimus. Sane p parte dilecti filij christofori martignoni magistri
generalis ordinis fratrum beate marie de monte carmeli nobis nup exhibi
bita petitio continebat: quod dudum felicis re. calixto papa tertio predecesso
ri pro parte quodam iohannis foret tunc magistri generalis dicti ordinis
exposito: quod beatus albertus qui dum vitas celibem ageret in humanis fra
ter dicti ordinis fuit: et cuius corpus in ecclesia beate marie messanen. in in
sula sicilie fratrum dicti ordinis requiescit: clarescens miraculis a christi
fidelibus illarum et diuersis mundi partium in magna veneratione habe
tur: et propterea in diuersis ecclesijs per diuersas mundi partes altaria et
ecclesie ad honorem dei et eiusdem sancti alberti commemorationem erecta fue
rant: unde desiderabat quod christi fideles ipsi in eorum huiusmodi laudabili
 proposito per tolerantiam sedis apostolice continuare libere et licite pos
 sent et valeret: ad quam quidem humilem petitionem cum prefatus calixtus
 predecessor annuisset: venerabilis frater noster guillelmus episcopus osti
 ensis tunc tituli sancti martini in montibus presbyter cardinalis qui etiam
 tunc presens aderat. de licencia et consensu dicti predecessoris et manda
 to expresso viue vocis oraculo sibi ab eodem facto ad tollendum scrupu
 los de metibus huiusmodi et ad honorem dei et dicti beati alberti merito
 rum exaltationem de premissis omnibus et singulis per suas patentes
 litteras suo sigillo munitas attestationem fecit: prout in illis quas inspici
 et examinare diligenter ac presentibus inseri fecimus plene continetur. Qua
 re pro parte dicti christofori generalis modernis asserentibus quod in prefata
 ecclesia et in diuersis mundi partibus per merita ipsius beati alberti alia mi
 racula comiscantur: nobis fuit humiliter supplicatum: ut attestatio
 ni dicti guillelmi episcopi et cardinalis ac omnibus et singulis in eius li
 teris contentis huiusmodi pro illorum subsistentia firmissimum robur aposto
 lice confirmationis adijcere: et alias in premissis opportune prouidere
 de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur attendentes quod digne
 in memoria iuertitur hominum qui ad gaudia transiit angelorum: et ad
 ordinem prefatum qui continua gloriosissime dei genitricis semper vir
 ginis marie protectione fouetur: et sub honore eius speciali titulo funda
 tus. ac tam per diuersos romanos pontifices predecessores nostros quam
 etiam per nos apostolica fuit auctoritate comprobatus: multiplicibus
 quod virosum excellentium omni tempore quasi sideribus decoratur or
 namentis: dirigentes paterne considerationis intuitus: huiusmodi quo
 que supplicationibus inclinati: attestaciones dicti guillelmi episcopi et
 cardinalis qui dicti ordinis protector existit. ac litteras predictas ratas ha
 bentes et gratas: illas cum omnibus et singulis in eis contentis clausulis
 auctoritate apostolica et ex certa nostra scientia approbamus et confirma

Secundus.

fo.

112

mus: suppletes omnes et singulos defectus siqui forsitan internenerint
 in eisdem. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus aplicis cete
 riq; contrariis quibuscumque. Et quod difficile foret presentes litteras ad singulas
 prouincias originaliter destinare: volumus et dicta auctoritate decerni
 mus. quod transumptis dictarum litterarum manu notarii publici et curie causarum
 camere aplicie vel protectoris dicti ordinis qui nunc est et pro tempore fuerit.
 aut alicuius episcopi vel archiepiscopi seu cuiuscumque in dignitate constituti. et
 dicti ordinis magistri generalis p tpe existens sigillo munitis ea proz
 sus in iudicio et extra fides adhibeat indubia: ac si ipse originales littere fo
 rent exhibite vel ostese. Tenor autem dictarum litterarum sequitur et est talis.
 GUILLELMUS misericordie diuina tituli sancti martini in mo
 ntibus sacrosancte romane ecclesie presbyter cardinalis rothomagensis. vni
 uersis et singulis christi fidelibus presentes litteras inspecturis Salutem in eo quod
 est vera omnium salus. Dignum et conueniens iudicamus de his testimonium
 reddere: que pacem conscientie multorum et deuotionis augmentum cõcerne
 re videntur. Notum igitur omnibus facimus ac testamur per presentes: quod
 sanctissimus in christo pater dominus noster dominus Calixtus diuina prouiden
 tia papa. iij. nuper viue vocis oraculo nobis presentibus et absentibus co
 ram sua sanctitate: concessit et indulget reuerendo patri magistro iohanni fo
 ret priori generali fratrum ordinis beate Marie de monte carmeli pre
 senti et supplicanti: quod de beato Alberto de Drapano insule sicilie dicti
 ordinis dum in humanis ageret professori in eius honorem et reuerentiam
 plura altaria et ecclesie ut idem prior asseruit edificate fuerint: ac eius
 crebrescentibus miraculis publico longo tempore per christi fideles
 tam in eorumdem fratrum quam etiam in alijs ecclesijs (nulla tamen secun
 dum ritum Romane ecclesie precedente canonizatione) preces et suf
 fragia publice persoluantur: eadem deuotio et reuerentia ut permittitur sine
 alicuius peccati labe et transgressionis nota ac conscientie scrupulo per
 vos atque alios christi fideles fieri possit et continuari: quousque per ec
 clesiam aliud solennius decernatur: que omnia cum sic ut premitti
 tur vere et recte sint acta ad cuiuslibet noticiam reducimus et dedu
 cenda fore censemus. In quorum testimonium presentes litteras per
 secretarium nostrum infra scriptum fieri iussimus. et nostri sigilli feci
 mus appensione communiri. Datum Rome in domibus nostre re
 sidentie apud sanctum Appollinarem die quintodecimo mensis Octo
 bris. Anno incarnationis Domine Millesimo quadringentesimo
 Quinquagesimo Septimo Pontificatus eiusdem Domini nostri
 Anno tertio. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam
 nostre approbationis. confirmationis. supplectionis. constitutio
 nis et voluntatis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis
 autem hoc attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei
 et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursum.
 Datum Rome apud sanctam Mariam maiorem Anno incar
 nationis Domine Millesimo quadringentesimo septuagesimo sex
 to. **Indiektis Junij Pontificatus nostri Anno Quinto.**

Sicut papa q̄r
tus eximit fra-
tres a quocūq;
iurisdictione in-
quisitorum hereti-
ce prauitatis.

Intus ep̄us seruus seruorum

dei dilectis filiis magistro generali et vniuersis fratribus
sacri ordinis gloriosissime dei genitricis semp̄ virginis
marie de monte carmeli p̄sibus et futuris salutē et apo-
stolicam benedictionē. Sacer ordo vester in agro d̄nico diuina disposi-
tione plantatus et gloriosissime dei genitricis marie titulo specialiter in-
signitus: apostolicis gratiis digne meretur attollī: cū illius professores
relegatis a se mūdānis illecebris celestium cōtemplationi vacātes insitūt
ingiter p̄fectibus aiarū: p̄pter q̄ ad dictum ordinem a pluribus roma-
nis pontificibus p̄decessoribus n̄s et etiā a nobis multipliciter appro-
batus. aplice considerationis intuitū dirigētes: ad ea libēt̄ intēdīm̄.
per que professores ip̄i nullum interne pacis patiāt̄ur excidium nullūq;
religionis status perferāt̄ detrimentū: sed ab omni molestia liberi eo de-
notius diuino cultui ac salutis intēdāt̄ operibus: quo stat̄ eorum quie-
tior fuerit ip̄sque ampliori cognoscāt̄ur libertate dotati. Sane h̄ dudū
se, re, iohannes papa, xxiij. p̄decessor noster vos et ordinē vestrū p̄dictū
ac ecclias, oratoria, domos et loca quocūq; tunc et pro tēpore existētia ad
eūdem ordinem spectātia cum in eis degētibus vtriusq; sexus personis
ac omnibus reb̄ bonis iuribus et pertinētis suis in ius et p̄prietatē bea-
ti petri ap̄toꝝ p̄ncipis et sancte sedis aplice assumpsit: vosq; et illa a cu-
iuscūq; diocesan̄ et alterius p̄tate iurisdictione ac d̄nio in perpetuum
p̄orsus et omnino exemerit: decernendo ex tunc vos et ordinē ipsū nec
non ecclias, oratoria, domos et loca p̄fata cū personis, reb̄ bonis, iuri-
bus et pertinētis supradictis soli romano pontifici et dicte sedi tā in spi-
ritualibus q̄ in temporalibus absq; villo medio subiacere: ita q̄ nec loco-
rum ordinarij nec alia quis ecclias persona in vos et ordinem ac ec-
clias, oratoria, domos, loca, personas, res et bona p̄dicta vtpote p̄-
sus exempta possent excommunicationis suspensionis aut interdici sen-
tentias promulgare: v̄ alias potestatē seu iurisdictionē aliquā exercere.
quod si forsan quicq; in contrariū a quocūq; attentatū foret, illud oīno ef-
se irritum et inane. Postmodū etiā bone memorie clemens papa sextus
similiter p̄decessor noster vobis et successoribus v̄s p̄petuo indulserit:
vt p̄fati iohannis p̄decessoris exemptione in suo robore p̄manēte: etiā
coram quibuscūq; diocesanis et locorum ordinariis ratione delicti cō-
tractus seu rei de qua ageretur conueniri vel impeti nullatenus possitis:
p̄le memorie innocenti pape quarti etiā p̄decessoris n̄s et alijs cōsti-
tutionibus aplice cōtrariis nō obstā. quibuscūq; decernendo ex tūc
similiter irritum et inane si secus sup̄ bis a quocūq; quavis auctoritate sciē-
ter vel ignorāter contigerit attentari. Cuz sicut nobis dilectus filius chri-
stoforus martignonus modernus sacri ordinis vestri generalis mag-
nuper exposuit: nonnulli inquisitores heretice prauitatis etiā mendicantiū
ordinū p̄fessores in diuersis mundi partibus constituti minus veraciter
asserētes: quosdā v̄s ordinis etiā sacre theologie professores seu ba-
cbalarios res v̄sanas et fidei articulis cōtrarias in suis sermonibus aut

disputatiōibus affirmare: vos et p̄fessores h̄mōi v̄fos p̄pterea multipli-
citer vexare: et contra eos inquirere: ac p̄cedere ex quibus modis nō ve-
rentur ī ipsius vestri ordinis vilipendium et vestrū non modicū detrimē-
tum. Quare dictus christoforus nobis humiliter supplicauit: vt vobis
vestroq; statui et quieti sup̄ bis opportune p̄uidere de benignitate apli-
ca dignaremur. Nos igitur attentis exemptione et indulto p̄missis ac
ex certis alijs rōnabilibus ad id animū nostrū inducētibus causis. h̄mōi
supplicatiōibus inclinati: vos oēs et singulos ac qui nunc sunt et p̄ tpe
erunt eisdē vestri ordinis p̄fessores ab oī iurisdictione d̄nio et p̄tate eorū-
dem inquisitorum similiter nūc et p̄ tpe existimū auctate aplice tenore p̄-
sentū p̄sus et oīno eximim̄ ac p̄petuo liberamus: ita q̄ deinceps hu-
iusmodi heretice prauitatis inquisitores etiā ordinū mendicantiū supra
dicta aut alia quavis occasiōe v̄ causa p̄tra vos aut dicti ordinis vestri
p̄sonas nullatenus inquirere p̄cedere aut iurisdictionē aliquā in vos ex-
ercere quoquomodo valeāt sub excoicationis late sine pena: quā quilibet
p̄tra faciens eo ip̄o incurrat. Sed teneamini solū corā nobis et successoribus
nostris romanis pontificibus canonice intratibus aut dicti ordinis
v̄s p̄tore vel curie causarū camere aplice generali auditoꝝ in causis
fidei aut officii inquisitorum eorūdem p̄cernētibus de iure respōdere: cuz
p̄dicatoꝝ et minorū ordines dicāt̄ur similibus p̄uilegijs insigniti: de-
cernentes ex nunc irritū et inane si secus sup̄ bis a quocūq; quavis auctate
etiā aplice sciēter vel ignorāter p̄tulerit attentari. Et nihilominus nūc et p̄
tpe existenti dicti ordinis v̄s p̄tore oibusq; et singulis p̄latis et alijs p̄-
sonis ecclesiasticis in dignitate p̄stitutis: necnō cathedraliū ecclesiarum
etiā metropolitanarū canonicis per aplice scripta mādā: q̄tenus ip̄i
et quilibet eorū p̄ se vel aliū seu alios dū et quotiens opus fuerit ac super
hoc p̄ parte vestra respectiue fuerint requisiti: vobis in p̄missis efficacis
defensionis p̄sidio assistentes et p̄missa oīa et singula vbi et quando expe-
dire p̄gnouerint solēniter publicātes: nō p̄mittāt vos vel aliquē v̄sum
p̄tra p̄ntiū tenore per quoscūq; inquisitores quomodolibet inquietari seu
molestari: s; eos oēs et singulos quos eis constiterit h̄mōi excoicationis
siniam incurrisse: quoties sup̄ hoc p̄ pte v̄sa aut alicui v̄strū fuerint req-
siti: in ecclias et alijs locis vbi eis videbitur excoicatos publice denunci-
ent et ab alijs denunciari ac ab oibus artius euitari faciat: donec debita
satisfactione p̄uia meruerint ab eadē excoicationis sinia absolutiōis be-
neficiū obtinere: contradicentes per censuram ecclesiasticā appellatio-
ne postposita cōpescendo. Nō obstantibus p̄stitutiōibus et ordinatiōibus
aplicis etiā illis que in l̄s quas ordinibus minorū et p̄dicatoꝝ p̄firma-
uimus et quas vulgus mare magnū appellat p̄tinetur: necnō p̄dictoꝝ
inquisitorum etiā mendicantiū et eorū ordinū iuramento confirmatione
aplice vel quavis alia firmitate roboratis. statutis. consuetudinibus. p̄-
uilegijs et indultis: quibus oibus etiam si de illis eorumq; totis tenoribus
specialis specifica et expressa mentio p̄ntibus habenda foret: tenore p̄nti-
um quoad p̄missa derogamus et illa pro infectis haberi volumus: cō-
trarijs quibuscūq;. Aut si inquisitoribus et eorum ordinibus p̄dictis

p

vel quibusvis alijs cōter vel diuissim a sede p̄dicta indultum existat: q̄
interdici suspendi vel excōicari nō possint per l̄ras aplicas nō facientes
plenā 7 exp̄ssam ac de verbo ad verbū de indulto b̄mōi mentionē: 7 q̄li-
bet alia dicte sedis indulgētia generali vel sp̄ali cuiuscūq; tenoris exi-
stat: per quam presentibus non exp̄ssam vel totaliter non insertam ef-
fect⁹ earū impediri valeat vel differri: 7 de q̄ cuiuscūq; toto tenore b̄nda sit
in n̄ris l̄ris mentio sp̄alis. Ceterū qz difficile admodū foret p̄ntes l̄ras
ad singulas puincias ac loca originaliter destinare: volum⁹ 7 dicta au-
toritate decernimus q̄ trāsūptis earū cū p̄ntibus debite collationis
ac man⁹ notarij publici subscriptōe necnō p̄ tpe existētis dicti ordinis
p̄tectoris aut alicuius archiep̄alis seu ep̄alis vel p̄dicti generalis audi-
toris cansarū camere apostolice seu alteri⁹ ecclesiastice curie sigillo mu-
nitis ea p̄orsus in iudicio 7 extra iudiciū vbicūq; exhibita fuerint v̄l ostē-
sa fides adhibeat indubia: ac si ip̄e originales l̄re forent exhibite v̄l ostē-
se. Nulli ergo oīno hoīum liceat hanc paginā n̄re exemptiōis, liberatio-
nis, p̄stitutiōis, mandati, derogatiōis, voluntatis 7 decreti infringere: vel
ei ausu temerario p̄traire. Si quis aut̄ hoc attētare p̄sumpserit: indigna-
tionē omnipotentis dei 7 beatorū petri 7 pauli ap̄loꝝ eius se nouerit incur-
surū. Datū rome apud sanctū petrū. Anno incarnationis d̄nice millesimo
quadringētesimo septuagesimo septimo, decimo k̄ls septembris ponti-
ficatus nostri anno sexto.

Nost quaz quidem litterarū

aplicarū p̄ntationē 7 receptionē nobis 7 per nos vt p̄mit-
titur factas: sum⁹ per p̄fatū patrē fratrem antoniū supradī-
cti ordinis p̄fessorē moībus quibus supra debita cum instā-
tia requisiti: quatenus ad executionē dictarum l̄rarum 7 contentorū in
eisdem procedere curarem⁹ iuxta traditam seu directā per eas a sede
apostolica nobis formā. Nos igitur antonius electus auditor iudex 7
executor p̄fatus attendētes requisitionē b̄mōi fore iustam 7 p̄sonā. q̄
q̄ iuxta petentibus nō est denegādus assensus: volentesq; mādata apli-
ca supradicta nobis in hac parte directa reuerēter exequi vt tenemur: id
circo auctate aplica nobis cōcessa 7 qua fungimur in hac parte: p̄fatas
l̄ras aplicas 7 hunc nostrum p̄cessum ac oīa 7 singula in eis p̄tenta vo-
bis oībus 7 singulis supradictis cōter vel diuissim intimamus insinua-
mus 7 notificamus: ac ad vestram 7 cuiuscūq; vestrum noticiā deduci-
mus 7 deduci volumus per p̄ntes. Et nihilominus vos d̄nos patriar-
chas, archiep̄os, ep̄os, vicarios, officiales, rectores p̄fatos, oēsq; alios
7 singulos supradictos in p̄insertis l̄ris notatos 7 descriptos tenore p̄-
sentium requirimus 7 monemus primo sc̄do tertio 7 p̄emptorie cōter
7 diuissim: ac vobis 7 vestrum cuiuscūq; insolidū in virtute sancte obediē-
tie 7 sub infra scriptis sn̄arum penis districte precipiendo mandam⁹. q̄te-
nus infra sex dierum spacium post p̄ntationē seu notificationē dictarū
l̄rarum aplicarum 7 p̄ntis nostri p̄cessus ac requisitionē vobis seu alte-
ri vestrum pro parte dicti patris antonij ac fratrum 7 p̄fessorum p̄dī-
ctoꝝ vel alterius eorum super hoc factas immediate sequentiū: quorum

sex dierum duos pro primo duos p̄ secūdo 7 reliquos duos vobis vni-
uersis 7 singulis supradictis p̄ tertio 7 p̄emptorio termino ac monitio-
ne canonica assignam⁹: patrē fratrem antoniū ac fr̄es p̄fessores 7 eorum
quēlibet p̄uilegioꝝ 7 p̄cessionū in p̄insertis l̄ris aplicis p̄tentorū
tam eiūdem p̄fati antonio ac tribus 7 p̄fessoribus minorib⁹ p̄cessorū: q̄ etiā
cōicatoꝝ iuxta formā 7 tenore earūdem l̄rarū necnō s̄xti 7 alexātri ac alio-
rū romanoꝝ pontificum p̄dictorum voluntatem: vt 7 quēadmodum
in dictis l̄ris innovationis, approbationis, constitutionis, ordinatiōis,
voluntatis, applicationis, statuti, concessionis, indulti, extensionis, am-
pliationis, declarationis, confirmatiōis, suppletōis, mādati, derogatio-
nis, 7 decreti plenus continetur: pacifica possessione vel quasi gaudere
deberet: nec vos seu alter vestrum executorcs testamentorum vltimarū
q̄ voluntatum contra tenorem earūdem p̄insertarum l̄rarū aposto-
licarum in aliquo molestetis: nec aliqua grauamina iniurias seu dam-
na inferatis seu quomodo libet irrogetis: nec vos aut alter vestrum mo-
lestet aut iniurias damna seu grauamina aliqua huiusmodi inferat ir-
roget nec inferri seu irrogari quoquomodo permittatis, seu aliquis eorū
permittat: quo minus fratres 7 p̄fessores huiusmodi pacifica pos-
sessione vel quasi p̄uilegioꝝ 7 concessionum p̄dictorum ac singu-
lorum in eis contentorum ac in omnibus 7 per omnia pacifice gaude-
ant 7 vtantur: aut quilibet eorum pacifice gaudeat 7 libere vtatur: prout
romani pontifices p̄renominati in p̄insertis litteris suis voluerunt 7
mandarunt voluitq; eorū quilibet 7 mandauit, **QUOD SI FOR-
TE** p̄missa omnia 7 singula non adimpleueritis seu distuleritis con-
tumaciter adimplere: mandatisq; 7 monitionibus nostris huiusmodi
imo verius apostolicis non parueritis realiter 7 cum effectu: nos in vos
7 singulos supradictos qui culpabiles fueritis in p̄missis, 7 generali-
ter in contradictores quoslibet 7 rebelles ac impediēti, ipsum dominū
antonium ac fratres 7 p̄fessores p̄dictos seu eorum aliquem aut syn-
dicos vel procuratores eorum super p̄missis in aliquo: ac ipsos impe-
dientes dantes auxilium consilium vel fauorem publice vel occulte di-
recte vel indirecte quouis quēsito colore cuiuscūq; dignitatis, stat⁹, gra-
dus, ordinis vel conditionis existant, ex nunc prout ex tunc 7 extunc pro-
ut ex nunc singulariter in singulos p̄dicta sex dierum canonica moni-
tione p̄missa excōicationis: in capitula vero conuentus 7 collegia que
cūq; in his forsan qd̄ absit delinq̄ntia suspēsiōne a diuinis 7 in ip̄oꝝ de-
linq̄ntiū 7 rebellū ecclias monasteria 7 capellas interdicti ecclesiasticū
sn̄as ferim⁹ in his scriptis 7 etiā p̄mulgam⁹: vobis v̄o reuerēdissimis 7
reuerēdis d̄nis p̄fatis archiep̄is, ep̄is, p̄fatis d̄ntaxat exceptis, q̄b⁹
7 v̄m cuiuscūq; ob reuerētiā v̄fax p̄tificialiū dignitatū d̄ferim⁹: i hac pte
si p̄missa v̄l ip̄oꝝ aliq̄ fecerit: seu fieri mādauerit: p̄ vos vel subriūssas
personam publice vel occulte directe vel indirecte: p̄dicta sex die ū cano-
nica monitione p̄missa ingressus ecclesiarum interdicimus in his scri-
ptis. Si vero huiusmodi interdictum per alios sex dies p̄fatos: sex im-
mediate sequētes sustinuerit: vos 7 quēlibet v̄fz i his scriptis s̄lli canonica

monitione pmissa suspendimus a diuinis. Verū si p̄fatas interdicti ⁊ suspensionis snias per alios sex dies p̄fatos duodecim imediate sequētes animis (quod absit) sustineretis idurastis: vos ⁊ quēlibet v̄s i bis scriptis eadē canonica monitione p̄missa excoīcatōis snia auctate aplīca supradicta inmodamus. **CAETERUM** cum ad executionē p̄missorū v̄lteri⁹ faciēdā quoad p̄ns p̄sonaliter interesse neq̄am⁹ q̄ plurimis alijs arduis in romana curia legitime p̄pediti negocijs: vniuersis ⁊ singulis dñis abbatibus, prioribus, p̄positis, decanis, archidiaconis, cantoribus, succentoribus, thesaurarijs, scholasticis, custodib⁹, sacristis, taz cathedraliū q̄ collegiatarū canonicis, parrochial: n̄q̄ eccliarū rectorib⁹ seu loca tenētib⁹ eorundem, plebanis, vice plebanis, archiep̄sbyteris, vicarijs, p̄sbyteris, clericis, notarijs, ⁊ tabellioib⁹ publicis q̄buscūq̄ p̄ q̄s cumq̄ ciuitates ⁊ dioecses ac puincias in diuersis mūdi ptibus ac alias vbi libet p̄stitutis ⁊ eorū cuilibet insolidū super v̄lteriori executione dicti mandati aplīci atq̄ n̄sufficiēda auctate aplīca tenore p̄ntiū plenarie cōmittimus vices n̄as: donec eas ad nos sp̄aliter ⁊ exp̄sse duxerim⁹ reuocādas, quos nos ⁊ eorū quēlibet insolidū eisdē auctate ⁊ tenore regim⁹ ⁊ monem⁹ primo sc̄do tertio ⁊ p̄emptorie cōiter ⁊ diuisim: eisq̄ nihilominus ⁊ eorū cuilibet in virtute sancte obedientie ⁊ sub excoīcationis pena quā in eos ⁊ eorū quēlibet nisi fecerint q̄ mādāam⁹ ⁊ p̄mittim⁹ districte p̄cipiēdo mādātes: q̄ten⁹ infra sex dies post p̄ntatiōez seu notificationē p̄ntiū ac requisitiōez p̄ parte p̄fis antonij ac fratrū ⁊ p̄fessorū p̄dictorum eis seu eorū alteri desup factas imediate sequētes. Quos dies eis ⁊ eorū cuilibet p̄ tertio ⁊ p̄ptorio termino ac mōitionē canonica assignam⁹: ita tñ q̄ in his exequēdis alter eorū alterū nō expectet nec vnus p̄ alio seu p̄ aliū se excuset. Ad vos dños p̄fias archiep̄os, ep̄os vicarios, officiales ⁊ rectores p̄dictos oēs ⁊ singulos supradictos p̄sonasq̄ ⁊ loca alī ⁊ de q̄bus vbi ⁊ q̄n ac quotiēs expediēs fuerit p̄sonaliter accedāt seu accedat: ⁊ p̄fatas l̄fas aplicas huncq̄ p̄ntem n̄m p̄cessum ac oīa alia ⁊ singula in eis p̄tēta vobis oibus ⁊ singulis cōiter vel diuisim legāt intimēt insinuent ⁊ fideliter publicare p̄curant: ac fr̄em antonij ⁊ fr̄es ac p̄fessores ⁊ eorū quēlibet iuxta formā ⁊ tenorē p̄insertarū l̄farū aplicarū ⁊ p̄ntis n̄s p̄cessus exemptionū, concessionū, in p̄insertis l̄fis aplicis cōtentorū pacifica possessione gaudere faciant: nec executores testamētōz seu vltimarū voluntatū eorūdem fratruz antonij ac fratres ⁊ p̄fessores p̄dictos molestent: nec aliqua grauamina iniurias seu damna eisdēz aut eorū alicui inferant seu quoquomodo irrogēt: nec in aliquo molestari seu pturbari p̄mittant: nec aliquis eorū q̄ntum in eo est vel fuit pturbari permittat. **ET SI ROBERTO** q̄ absit vos dñi p̄fias archiep̄s, archiep̄s ep̄i, vicarij, officiales ⁊ rectores p̄dicti p̄cessibus monitiōibus, requisitiōibus ⁊ mādatis n̄s h̄mōi realiter ⁊ cū effectu nō p̄curint: vos illustrissimi ⁊ serenissimi principes, reges, duces, barones, marchiones, comites, vicecomites, ceteriq̄ principes ⁊ dñi t̄pales ob honorem sancte sedis apostolice ⁊ romanorum pontificum p̄dictorum reuerent: ā auxilium consilium ⁊ fauorem subdelegatis nostris ad executionē p̄ntis nostri p̄cessus faciendam ⁊ ad implendā p̄stetis: ⁊ quilibet vestrum v̄stras regales magestates ⁊ dñationes ad p̄fata executionem efficaciter huiusmodi ad implendam vt ad vos ⁊ quēlibet vestrum spectat ⁊ pertinet in domino exortamur: ⁊ nihilominus omnia ⁊ singula nobis in hac parte cōmissa plenarie crequantur iuxta p̄dictarum litterarum apostolicarū ⁊ presentis nostri processus vim formam continentiam ⁊ tenorem: ita tamen q̄ dicti subdelegati nostri seu quicūq̄z aliij nihil in p̄iudicium

na audiendum seu alias legitime contenerit, ac alias vbi quando ⁊ quotiens opus fuerit: ⁊ postq̄ pro parte patris antonij ac fratrū ⁊ p̄fessorum seu aliquorū eorūz deinde super requisiti fuerint, seu alter eorū fuerit requisitus: interdictos suspensos ⁊ excoīcatos publice denuncient: ⁊ ab alijs q̄ntum in eis fuerit denūciari ⁊ ab oibus arctius euitari christi fidelibus faciant tam diu donec ⁊ quousq̄ aliud a nobis vel supiori nostro d̄super habuerint in mādatis. **SI PARO** patriarche, archiep̄s, ep̄i, vicarij, officiales ⁊ rectores p̄dicti dictas interdicti suspensionis ⁊ excoīcatōis snias p̄ decē dies post illius denūciationē imediate sequētes p̄tinaciter sustinerint: nos extunc q̄ crescēte p̄tumacia ⁊ in obedientia crescere debet ⁊ pena ne facilitas pene audaciā tribuat delinquendi: processus n̄ros aggrauam⁹: dictis sub delegatis n̄s sub excoīcatōis pena p̄dicta mādāam⁹: quaten⁹ singulis diebus dñicis ac festiuis in eorū monasterijs eccl̄ijs ⁊ capellis infra missarū ⁊ aliarū p̄scriptarū orarum solēnia dictas interdicti suspensionis ⁊ excoīcationis snias iterādō ⁊ in nouādo: eosdēq̄ sic vt p̄mittit interdictos suspensos ⁊ excoīcatos denūciatos noiatiū campanis pulsatis ⁊ demū candelis accensis ac demū extinctis ⁊ in terra p̄iectis cruce erecta ⁊ religione induta, aquā b̄ndictā aspergēdo ad fugādos demōes qui eos detinēt sic ligatos ⁊ suis laqueis sic catenatos, orādō q̄ dñs n̄s iesus christus eos ad catholicā fidem ⁊ sancte matris eccl̄ie gremiū reducere dignetur, ⁊ ne eos in talibus pueritate ⁊ duricia dies eorū finire p̄mittat, cum decātatiōe resp̄osorij, reuelabunt celli iniquitatē iude ⁊c. ⁊ psalmi de⁹ laudē meā ne tacueris ⁊c. ⁊ bis finit̄is ad iannas snarū eccl̄iarū vna cum clericis ⁊ parrochianis accedendo, ⁊ ad terrore vt eo citius ad obediētiā redeāt tres lapides v̄sus dom⁹ bitationū suarū in signū maledictiōis eterne p̄iciant, quam deus dedit dathā ⁊ abirrom quos terra sustinere non potuit sed iusto dei iudicio illos v̄nos absorbit: etiā post missam ⁊ in vespis ⁊ alijs quibuscūq̄ oris canonicis sermōibus p̄dicatiōibus publicis solēniter publicent ⁊ denūcient: ⁊ ab alijs q̄ntū in eis fuerit publicari ⁊ denūciari ⁊ ab oibus christi fidelibus arctius euitari faciant: donec a nobis v̄l supiori nostro aliud super p̄missis receperint in mandatis. **QUOD SI ROBERTO** patriarche, archiep̄s, ep̄i, vicarij, officiales ⁊ rectores p̄dicti mādatis ⁊ monitiōib⁹ n̄s h̄mōi realiter ⁊ cū effectu nō p̄curint: vos illustrissimi ⁊ serenissimi principes, reges, duces, barones, marchiones, comites, vicecomites, ceteriq̄ principes ⁊ dñi t̄pales ob honorem sancte sedis apostolice ⁊ romanorum pontificum p̄dictorum reuerent: ā auxilium consilium ⁊ fauorem subdelegatis nostris ad executionē p̄ntis nostri p̄cessus faciendam ⁊ ad implendā p̄stetis: ⁊ quilibet vestrum v̄stras regales magestates ⁊ dñationes ad p̄fata executionem efficaciter huiusmodi ad implendam vt ad vos ⁊ quēlibet vestrum spectat ⁊ pertinet in domino exortamur: ⁊ nihilominus omnia ⁊ singula nobis in hac parte cōmissa plenarie crequantur iuxta p̄dictarum litterarum apostolicarū ⁊ presentis nostri processus vim formam continentiam ⁊ tenorem: ita tamen q̄ dicti subdelegati nostri seu quicūq̄z aliij nihil in p̄iudicium

Tractatus

patris antonii ac fratrum 7 professorum vtriusque sexus vel syndicorum seu procuratorum eorundem attentare valeant quomodolibet in premissis nec in processibus per nos habitis aut sententijs per nos latis absoluedo vel suspendendo aliquid mutare. In ceteris autem que eisdem patri antonio ac fratribus 7 professoribus vniuersis predictis nocere possent vel quomodolibet obesse: ipsis subdelegatis nostris 7 quibuslibet alijs potestatem omnimodam denegamus. Et si contingat nos super premissis in aliquo procedere de quo nobis omnimodam potestatem referuamus: non intendimus propterea commissionem nostram huiusmodi in aliquo reuocare: nisi de reuocatione ipsa specialem 7 expressam in lris nostris fecerimus mentionem. Per processum autem nostrum huiusmodi volumus nec intendimus nostris in aliquo preiudicare collegis: quo minus ipsi vel eorum alter seruato tamen hoc nostro processu in huiusmodi negotio procedere valeant prout ipsis vel eorum alteri visum fuerit expedire. Prefatas quoque litteras apostolicas 7 hunc nostrum processum ac omnia 7 singula huiusmodi negotium tangentia volumus penes dictum antonium ac fratres 7 professores aut syndicos seu procuratores eorum remanere: 7 non per vos aut aliquem vestrum seu quemcumque alium ipsis inuitis 7 contra eorum voluntatem quomodolibet detineri. Contrarium vero facientes prefatis nostris sententijs prout in his scriptis per nos late sunt: predicta canonica imonitione premissa ipso facto volumus subiacere. Mandamus tamen copiam fieri de premissis eam petentibus 7 habere debentibus: petentium quidem sumptibus 7 expensis. Absolutionem vero omnium 7 singulorum qui prefatas nostras sententias aut earum aliquas incurserint: quoquomodo nobis vel superiori nostro tantummodo referuamus. **ET IN SUPER** Attendentes quod difficile foret preinsertas litteras originales in forma in qua existit ad singulas mundi partes deferre: idcirco nos Antonius electus auditor 7 dicte romane curie iudex ordinarius prefatus ad prenomina ti patris antonii etiam nobis quibus supra instantiam 7 requisitiones omnes 7 singulos sua comiter vel diuisim interesse putantes eorumque procuratores si qui tunc erant in romana curia pro eisdem ad videndum et audiendum predictas preinsertas lras apostolicas dicti domini patris aliorumque romanorum pontificum predictorum coram nobis produci 7 exhiberi: illasque transumi 7 exemplari 7 in hanc publicam formam redigi mandari. auctoritatemque 7 decretum dicte curie 7 nostram vt moris est interponi: vel dicendum. 7 causas si quas haberent rationabiles quare id minime fieri deberet allegandum per audientiam publicam litterarum contradictarum dicti domini nostri pape vt moris est citari fecimus 7 mandauimus ad certum decreptorium terminum competentem: videlicet ad ad diem 7 horam infra scriptas. Quibus quidem die 7 hora aduentibus comparuit in iudicio legitime coram nobis dictus dominus frater Antonius etiam nominibus suprascriptis 7 data per eum quadam citatione audientie pergamini cedula in prenominata audientia litterarum contra dictarum lecta, sigilloque eiusdem audientie sigillata 7 vt mo-

Secundus

fo

116

ris est signata. aliasque inibi debite executioni demandata citatorumque in eadem pergamini citationis cedula petentorum non comperit nec huiusmodi diei termino in aliquo satisfacere curantium contumaciam accusauit: ipsosque contumaces reputari: 7 in eorum contumaciam dictas originales lras aplicas sanas siquidem vt prefertur 7 illesas non viciatas non cancellatas nec in aliquo eorum parte suspectas sed omnibus vicijis 7 suspitionibus carentes prefatus pater antonius fratrum 7 professorum predictorum quibus supra nobis coram nobis iterum exhibuit atque produxit: quas transumi 7 exemplari ac in publicam formam redigi mandari: auctoritateque nostre ordinariam 7 dicte curie decretum (vt moris est) desuper interponi per nos debita cum instantia postularit. Nos igitur antonius electus auditor 7 iudex ordinarius prefatus dictos citatos non parentes nec huiusmodi diei termino in aliquo satisfacere curantes reputamus: puterant id suadente iusticia contumaces: 7 in eorum contumacia attendentes huiusmodi requisitionem fore iustam 7 rationem personamque iusta petentibus non est denegandum assensum: supradictas lras apostolicas iterum ad manus nostras recepimus: illasque vidimus. tenuimus, palpatimus 7 diligenter insperimus: 7 quod ipsas vt premissis sanas integras non viciatas non cancellatas nec in aliqua sui parte suspectas sed omni proorsus vicio 7 suspitione carentes reperimus: idcirco easdem lras aplicas superius de verbo ad verbum descriptas partibus insertas 7 cum dictis originalibus lris collacionatas auscultatas 7 concordatas per primum virum magistrum berandum de molario notarium publicum 7 dicte curie causarum camere aplice scribam infra scriptum transumi 7 exemplari 7 in hanc publicam formam redigi fecimus 7 mandauimus. Quibus omnibus 7 singulis suprascriptis tam rite 7 legitime factis 7 celebratis nostre 7 dicte curie carum camere apostolice auctoritate interpositum ordinariam 7 tenore presentium interponimus 7 decretum: volentes 7 auctoritate supradicta decernentes 7 mandantes: quod etiam huic parti in forma transumpti instrumenti publico in iudicio 7 extra iudicium ac vbi que locorum 7 terrarum detur 7 adhibeatur decetero 7 in antea talis 7 tanta fides: qualis 7 quanta ipsis pre insertis lris aplicis originalibus coram nobis 7 per nos vt premissis descriptis 7 de verbo ad verbum insertis ac fideliter 7 diligenter vnacumque partibus nostris lris 7 processibus ac transumpto publico auscultatis 7 collacionatis data fuit 7 exhibita: daturque 7 exhibetur dareturque 7 exhiberetur si in medium producerentur 7 exhiberentur. **IN QUORUM** omnium 7 in singulorum fidem 7 testimonium premissorum presentes litteras siue presentium publicum instrumentum huiusmodi nostrum processum 7 transumptum publicum in se continentes siue continens exinde fieri 7 per notarium publicum infra scriptum scribi 7 publicari mandauimus: sigilloque dicte curie causarum camere aplice quo in talibus vtimur huiusmodi transumptum per predictum ac dicte curie camere apostolice scribam subscriptum vt prefertur iussimus 7 fecimus appensione communiri. Datum 7 actum Rome in domo habitationis nostre mane hora ipsius audientie causarum consueti ad iura reddendum 7 causas audiendum in loco nostro solito 7 consueti: nec bis ad iura reddendum 7 causas audiendum inibi pro tribunali sedentibus. **sub**

p. iij

Anno a natiuitate dñi Millesimo quingentesimo q̄r to idictiōe septia die
vō sabbati q̄rtadecima mēsis Decēbris pōtificat⁹ sc̄tissimi i x̄po p̄fis
7 dñi n̄ri dñi Julij diuina puidētia. papa. ij. Anno. secūdo. In d̄tibus ibi.
dē discretis viris maḡis Andrea de porcys 7 Philippo de carolis cle-
ricis Monariēn̄ 7 florentin̄ diocesis dicte curie cāp̄ camere aplice nota-
rijs testib⁹ ad p̄missa vocatis specialiter atq̄ rogat⁹. **ET AGO BE-**
RARDUS. De molario clerico lugdunēsi diocesis public⁹ aplica 7
sp̄iali auctatib⁹ nec nō curie cāp̄ camere aplice notari⁹ q̄ p̄missis oib⁹
7 singulis dñi sic vt p̄mittitur p̄ dictū reuerēdū i x̄po p̄fem⁹ dñs dñs An-
toniū de mote dei 7 aplice sedis ḡfa electū ciuitatis castelli 7 dicte curie
cāp̄ camere aplice generalē auditorē ac romāe curie iudicē ordinariū 7
corā eo agerent et fierēt vna cū p̄noiatib⁹ testib⁹ p̄ns sui 7 ea sic fieri v̄-
di: ideo hoc p̄ns publicū trāsumpti istrumētū manib⁹ diuersis scriptur⁹
cū supradictis ap̄ p̄batiōib⁹ ex ide cōfeci 7 subscripsi: signoq̄ 7 noie me-
is solitis 7 consuetis vna cū dicte curie cāp̄ camere aplice quo vti sigilli
appēsiōe signaui isidē 7 testimoniū oium 7 singulor⁹ p̄missor⁹ rogatus
7 requisit⁹. B. radus de molario. 1504 dec. Jo. baptista de ecclia mē-
sari⁹. Tarant⁹ ad grossos. rj. A. elect⁹. Li. castelli auditor.

Gregorius. fr
pcedit fratres
posse bñficijs
absolutionis 7
dispēsatiōis ab
archiepiscopis
7 ep̄is sue dio-
cesis obtinere.

Gregorius ep̄us seruus seruo
rū dei venerabilib⁹ fr̄ib⁹ archiep̄is 7 ep̄is ad quos iste
puenerit: salutē 7 aplicā bñdictionē. Quia p̄ni sūt ab adole-
scētia boīs sensus ad malū 7 caro sp̄ vergit i culpā: q̄ntū
cūq̄ fr̄es ord̄is minor⁹ p̄ sue scē religiois obsuātia in ecclia dei splēde-
re noscūt: ex bñana tñ fragilitate cōtigit q̄ iterdū qdā eor⁹ excedūt i casi-
bus i q̄b⁹ excoicatiōis sentētia 7 notā irregularitatis icurrūt. Quare no-
bis fuit bñliler supplicatū: vt cū oino nō expediat talib⁹ p̄ absolutiōis
bñficio 7 dispēsatiōis ḡfa obtinēdis discurrere: ne vel eis deē vagandī
materia vel alijs cōtra ip̄os occasio murmurādī: puidere sup̄ hoc mise-
ricorditer dignaremur. Nos igif de discretiōe v̄sa plenā in dño fiduciā
obtinētes: fraternitati v̄se p̄ aplica scripta mādā: q̄ten⁹ singuli v̄sm
i p̄p̄ijs diocesis 7 fr̄ib⁹ ord̄inis supradicti cōstituti ibidē absolutiōe 7
dispēsatiōe idigētib⁹, siue añq̄ ad religioē b̄mōi cōuolarēt siue postea
excesserit i casib⁹ supradictis. cū ab eis fueritis requisiti, auctate n̄ra ipen-
datis absolutiōis bñficiū: 7 put scōm deū expedire videritis dispēsētis:
nisi adeo eēt difficilis 7 enormis excessus q̄ merito p̄ bis deberēt ad se-
dem aplicā destinari. Datū anagnie tertiodecimo kl̄s Martij pontifica-
tus nostri. Anno sexto.

Gregorius. fr
cōcedit fratres
posse tpe inter-
dicti diuina ce-
lebrare: seruata
tamē iuris solē-
ritate.

Gregori⁹ ep̄us suus suor⁹ dei
dilectis filijs ministro 7 fr̄ib⁹ ord̄is minor⁹ salutē 7 apli-
cā bñdictionē. Deuotiois v̄se p̄cib⁹ iclmati: vt tpe gene-
ralis iterdicti nō pulsatis cāpanis. excoicatis 7 iterdictis
exclusis. clausis ianuis 7 submissa voce. i cec̄is v̄ris diuina possitis offi-
cia celebrare: auctate vobis p̄ficiū indulgem⁹. Nulli ergo oino boīm lice

at hāc paginā n̄re cōcessiōis infringere: vel ei ausu temerario contraire
Siquis aut̄ hoc attentare p̄sumperit: indignationē oipotētis dei 7 be-
ator⁹ petri 7 pauli ap̄toꝝ ei⁹ se nouerit icurū. Datū anagnie sexto id⁹
Martij pontificatus nostri. Anno sexto.

Gregorius ep̄us seru⁹ seruo
rum dei. Venerabilibus fr̄ib⁹ archiep̄is 7 ep̄is 7 dilectis
filijs abbatibus. prioribus. decanis. archidiaconis. archi-
presbyteris. 7 alijs ecclesiar⁹ p̄latis ad quos iste iste puene-
rit: salutē 7 aplicā bñdictionē. Cū dicat dñs p̄ p̄betā. dabo vos cun-
ctis pplis in laudē gl̄iam 7 honozē: 7 per se polliceatur q̄ iusti sicut sol
in conspectu dei fulgebūt: p̄ns 7 iustū ē vt quos deus merito sanctitatis
coronat 7 honozat in celis: nos veneratiōis officio laudemus 7 glorifi-
cemus i terris: cū ip̄e poti⁹ laudēt 7 gl̄ificet illis q̄ ē laudabilis 7 glo-
sus i sc̄la 7 in sc̄tis. Et enī sue virtutis potentiā mirabiliter manifestet:
n̄re salutis cām misericorditer opet: fideles suos quos semp coronat i ce-
lo: frequēter etiā honozat i sc̄lo ad eor⁹ memorias signa faciēs 7 p̄digia:
p̄ q̄ prauitas cōfundat heretica 7 fides catholica cōfirmet: fideles men-
tis torpore discusso ad boni opis exctent instantiā: heretici depulsa i q̄
iacēt cecitatz caligie ab imo reducāt ad viā. et iudei atq̄ pagāi vō lumie
cognito currūt ad x̄pm lucē. viā. veritatē. 7 vitā. Unde nos c̄b̄rissimī 7
si nō quātas debem⁹: quātas tñ possum⁹ ḡras agim⁹ ḡrarū oiuꝝ largi-
tori: q̄ dieb⁹ n̄ris ad cōfirmationē catholice fidei 7 ad cōfusionē hereti-
ce prauitatis euidenter innotat signa 7 mirabilia potenter imutat: faci-
ens illos coruscare miraculis. q̄ fidē catholicā tā corde q̄ ore nec non 7
ope roborarūt. De quor⁹ nūero sancte memorie beatus Antonius de or-
dine fratrum minor⁹ q̄ oliz degēs in seculo magnis pollebat meritis: nūc
vives in celo multis coruscet miraculis: v̄xi? sc̄titas certis indicijs cō-
p̄bet. Cū enī dudū venerabil frater n̄r ep̄us 7 dilecti filij: p̄as 7 coitas
paduan̄ nobis per nūcios suos 7 litteras humiliter supplicassent: vt cū
dominus eidē sancto tantā cōtulerit gl̄iaz: vt ad dandā sciētia p̄me sto-
lē immortalitatis ip̄ius 7 experimētū euidēs de secūda: sepulchrū ei⁹ tot 7
tantis daret coruscare miraculis: q̄ ei⁹ iter alios sanctos nō inuari sus-
fragia ē indigētib⁹: de ip̄ius miraculis testes recipi mādarem⁹. Nos attē-
dentes q̄ licet ad hoc vt alijs sanctus sit apud deū in ecclia triūphāte
sola sufficiat finalibus p̄seuerātia iuxta illud. esto fidelis vsq̄ ad mortē
7 dabo tibi coronā vite: ad hoc tñ vt sc̄tus habeat apud boies in ecclia
militante duo sunt necessaria: virtus moꝝ 7 veritas signor⁹: merita vide-
licet 7 miracula: vt bec 7 illa sibi adinuicē cōtestēt: cū nec merita sine mi-
raculis nec miracula sine meritis plene sufficiāt ad p̄hibendū iter boies
testimoniū sc̄titati. Sed cū merita sana p̄cedūt 7 clara succedūt miracu-
la: certū p̄bet indicijū sanctitatis. vt nos ad ip̄ius venerationē inducant:
quē deus ex meritis p̄cedētibus 7 signis subsequētibus exhibet venerā-
dū: q̄ duo ex verbis euāgeliste plenus colligūt. Illi aut̄ p̄fecti p̄d: cane-
rūt vbiq̄ dño cooperāte 7 smonē cōfirmāte sc̄q̄ntib⁹ signis Eidē ep̄o 7

Et ex dñi p̄fra
q̄nt hēnsabēth
no arha t̄ p̄lata
Gregorius. fr
bea:ū antoniū
catalogo san-
cto x̄scribit: 7 padua ca-
cōcedit visitā
tib⁹ eius sepul-
chrū p̄ octauas
eiusdē festi vni-
anū indulgētie.

no. q̄re degem̄ racta fact⁹
B. ahq̄

Inphatio padue.
Stola duplex h̄yo apo-
thaly. 7 p̄ alba t̄ au-
p̄mo B̄bea t̄ ha

Dilectis filiis fratri Jordano scilicet benedicti. 7. J. Scilicet augustini prioris ordinis fratrum predicatorum paduanorum receptione testium demiraculis eiusdem sancti durimus committenda. Nam aut tam per relationem predictorum episcopi 7 priorum quam per depositiones testium super hoc receptorum de ipsius virtutibus 7 miraculorum insignis certiores effecti: 7 experti alii quando per nos ipsos sanctitatem vite 7 admirabilem conversationem ipsius ut pote quod apud nos fuit aliquandiu laudabiliter conversatus: eisdem episcopo 7 potestate a communitate predictis per solenes nuncios suos 7 litteras nobis cum instantia denuo supplicatibus quod eundem fratrem sanctorum catalogo ascribere curarem: ut auctoritate (sicut convenit) apostolica dignus honor illi exhiberet in terris: quod sicut claris signis 7 evidentibus argumentis apparet. honorat in celis: ipse quod corporaliter dissolutus cum christo esse meruit in celestibus: ne illius sibi honore debito 7 glorie detrabere quodammodo videamur: si glorificatum a domino promitteremus ulterius humana devotione privari: de fratrum nostrorum consilio 7 prelatorum omnium tunc apud sedem apostolicam existentium catalogo sanctorum durimus ascribendum. Cum igitur secundum evangelicam veritatem nemo accendat lucernam 7 ponat eam sub modio sed super candelabrum ut omnes qui in domo sunt lumen videant: 7 predicti sancti lucerna sic arserit hactenus in hoc mundo: quod per dei gratiam iam non sub modio sed super candelabrum meruerit collocari. Universitatem vestram rogamus monemus attentius 7 hortamur per apostolica vobis scripta mandantes: quatenus devotionem fidelium ad venerationem eius salubriter excitantes: festivitatem ipsius idibus Junii annis singulis celebretis 7 faciatis solenniter celebrari: ut eiusdem precibus dominus exoratus: gratiam in presentibus 7 gloriam vobis tribuat in futuro. Nos autem cupientes sepulchrum tanti confessoris qui miraculorum fulgoribus illustrat ecclesiam generalem: congruis honoribus frequentari: omnibus vere penitentibus 7 confessis illud in festivitate ipsius usque ad octavam diem annis singulis cum reverentia debita visitantibus de omnipotentis dei misericordia 7 beatorum Petri 7 Pauli apostolorum eius auctoritate commisi: annum unum de iniunctis sibi penitentia misericorditer relaxamus. Datum Spoleti Tertio nonas Junii Pontificatus nostri.

2. supra
in bono m...
m...

Regorius episcopus servus servorum dei Dilectis filiis generali ministro 7 universis fratribus ordinis fratrum minorum: salutem 7 apostolicam benedictionem. Quietis vestre providere volentes auctoritate vobis presentium indulgemus: ut commisiones carum vel sententiarum executiones a sede apostolica vel de legatis eius seu a quibuslibet aliis factas vobis: sine vestra notentiamini recipere voluntate: nisi in litteris apostolicis de concessione huiusmodi merito habeat. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere: vel eiusdem temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei 7 beatorum Petri 7 Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum Viterbii quinto kalendas Martii pontificatus nostri. Anno nono.

Grego. fr. con
cedit frs nō te
neri pmissioes
cāp recipere: nisi
de hoc indulto
fecerint mētio
nem.

Regorius episcopus servus servorum dei Dilectis filiis generali ministro 7 universis fratribus ordinis fratrum minorum: salutem 7 apostolicam benedictionem. Cum iam per eius gratiam quod que mundus abominatur assumit: vbi titulus ordinis adeo sit insignis: quod vix creditur ab his qui contra vos litteras impetrant sine malicia subterfere. Nos 7 illorum obviare fraudibus 7 vti immocentias favorabiliter prouidere volentes: auctoritate vobis presentium indulgemus: ut ne quatenus litteras apostolicas conveniri quod de hac indulgentia 7 vfo non fecerit ordine mentionem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere: vel eius ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei 7 beatorum Petri 7 Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum Perusii quododecimo kalendas Augusti pontificatus nostri. Anno .ix.

Grego. fr. con
cedit frs non
posse conveniri
p lras apostolicas
de hac indulgentia
non faciētes
mentionem.

Regorius episcopus servus servorum dei Dilectis filiis generali 7 aliis ministris provincialibus 7 custodibus ordinis fratrum minorum: salutem 7 apostolicam benedictionem. Cum secundum consilium sapientis nihil sit sine consilio faciendum: ne post factum penitendo sequatur. Expediit cuilibet excelsioris vite proposito aggressuro: ut procedant palpebre gressus suos: vires videlicet proprias discretionis modeste ramine metiendo. ne si quod absit: altiora se querens in commotione dederit pedes suos retro respiciat in salis infatuati statuam convertendus: pro eo quod sui sacrificium quod domino fuerat oblaturus sale sapientie non condidit. Sicut enim sapiens desipit si non seruet: sic fernes confundit si non sapit. Quare pene in omni religionis ordine prouide institutum: ut regulares observantias suscepturi: certo tempore ipsas presentent 7 presentent in eis: ne sit locus decetero penitendi: quam non potest leuitatis occasio excusare. Auctoritate itaque vobis presentium inbibemus: ne aliquem ad professionem vfi ordinis nisi per annum in probatione fuerit admitatis. Post factam vobis professionem nullus fratrum ordinem vestrum reliquere audeat: nec reliquente alicui sit licitum retinere. Quod si quis forte retinere presumpserit: licitum sit vobis in freres ipsos regularem sententiam promulgare. Inbibemus etiam ne sub habitu vite vfe liceat alicui extra obedientiam enagari: 7 paupertatem vfe corrumpere paupertatem: quod si quis forte presumpserit: liceat vobis in freres ipsos donec resipuerit cesarā ecclesiasticam exercere. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre inhibitionis 7 concessionis infringere: vel eius ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei 7 beatorum Petri 7 Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum lateraniensi sereno kalendas Aprilis pontificatus nostri. Anno duodecimo.

Grego. fr. inbi
bet ne aliqs ad
pfeffionez ad
mittat nisi an
no pbationis:
elapso. Et pla
alia,
in v. r. no/du de Regu
la 21. h. 6.

Regorius episcopus servus servorum dei Dilectis filiis generali ministro 7 universis fratribus ordinis fratrum minorum salutem 7 apostolicam benedictionem. Inducimur pie conversationis vestre meritis: ut in his que secundum deum possumus vos favore benigno persequamur. Hinc est quod cum quidam ex prelatibus ecclesiarum qui sicut accepimus vos sibi deuotos inueniunt: 7 in exhibitione

Grego. fr. cō
cedit vt nullus
platus obediē
tia manualē a
fribus exigere
valeat.

ne pdigne reuerētie studiosos: in eo se bñlitate vestre molestos exhibeat: q̄ nouā p̄suetudinē inducere molietes: a vobis corā erigunt manuales. Nos id arbitrātes incōgruū 7 reputātes indignū: vt null⁹ ex p̄latis eisdē absq; mādato sedis aplice sp̄ali a vobis dictā obedientiā manuales p̄sumat erigere: auctate p̄ntiuz districti⁹ inbibem⁹. Nulli ergo oino bo minū liceat hanc paginā n̄se inbibitiōis ifringere: vel ei ausu temerario p̄traire. Si quis aūr hoc attētare p̄sūperit: indignationē oīpotētis dī 7 beatorū petri 7 pauli aploꝝ eius se nouerit incurfurū. Datum laterani nono kl̄s martij pontificatus n̄ri anno quartodecimo.

Gregorius episcopus seruus seruorum dei. Dilectis filiis generalis 7 ceteris ministris prouincialib⁹ ordinis fratrum minorū p̄ntes l̄sas inspecturis Salutē 7 aplicā b̄ndictionē. In iure canonico reperit̄ exp̄sum: vt si q̄s eoꝝ q̄ simul viuūt p̄ man⁹ iniectionē in sociū a p̄muniōe meruerit fieri alien⁹: p̄lat⁹ eidē recōciliādī 7 p̄niaz imponēdī plenariāz b̄eat p̄tā: nisi forte atrocitas facti grauiorē penā expectet. Habet etiā in eodē q̄ de sc̄lo fugietes qui religiōis habitū in monasterio receperūt 7 inter cetera postmodū p̄ntent̄ se tale p̄misisse delictū. p̄ q̄d ip̄o acru ex cōcicatiōis iniam incurrerūt: in religiōis fauorē 7 vt subtrahat̄ vagandī materia: p̄ saos p̄latos absolutiōis b̄nficiū p̄sequūt. Verūcū pueniat̄ ex v̄se ac fratrum v̄foꝝ p̄uersatiōis pie meritis p̄ quam vbiq; terraz nomē attollit̄ oīum p̄ditoris: vt quā cū ip̄o possum⁹ vobis p̄ aiāz salute ḡfaz faciamus: deuotioni vestre presentium auctoritate concedimus: vt eos ex fr̄ib⁹ v̄ris qui p̄ iniectionē manū in se ip̄os incurrerūt ex cōmunicatio nis vinculum vel incurrerint: aut in illud ante susceptum habitum inciderūt: necnō vt eos q̄ relicta vanitate sc̄li cupietes v̄se b̄nilitatē collegio aggregari se afferūt ex cōcicatiōe ligatos: ne ip̄oꝝ ad deū possit̄ impediri p̄uersio absoluerē valeatis: dūmodo iniuriā 7 dāna passis satisfaciāt cōpetēter. Illis tñ exceptis quoz adeo grauis fuerit 7 enormis excessus q̄ merito sint ad aplicā sedē destinādī. Nulli ergo oino boīum liceat hanc paginā n̄se p̄cessiōis ifringere: vt ei ausu temerario p̄ire. Si q̄s at̄ hoc attētare p̄sūperit: indignationē oīpotētis dei 7 b̄toꝝ petri 7 pauli apoloꝝ eius se nouerit incurfurū. Datum laterani sc̄do idus decēbris pontificatus n̄stri anno quartodecimo.

Gregorius episcopus seruus seruorum dei. Dilectis filiis generali ministro 7 fratrib⁹ ordinis fratrum minorū Salutē 7 aplicā b̄ndictionē. Quia p̄fusio b̄t̄ sepe cōfusione inducit ordinū 7 etiā aloꝝ: auctate p̄ntiuz districti⁹ inbibem⁹: vt nulli siue sit in religiōis ordine vel extra ordinē p̄stitut⁹ bitū v̄fm aut ita p̄siles q̄ p̄pter eū frater minor credi possit̄ deferre liceat absq; mādato sedis aplice sp̄ali. Ceterū vt dicta inbibitio maiorē p̄sequat̄ effectū statui m⁹: vt ij q̄ bitū v̄fm vel sibi p̄dicto mō cōsimilē d̄ferre p̄sūperit: ad d̄ponēdū ip̄m p̄ dioecanos locoꝝ. cū a vobis requisiti fuerit monitiōe p̄missa.

Grego. ix. p̄ce dit̄ p̄latis: pos se tā ingrediētes ordines q̄ p̄f̄sios ab ex cōcicatiōis vinculo absoluef.

Grego. ix. pro bibet ne vllus extra ordinem bitū fratrum p̄de ferat: deferētē v̄o ad eū depo nēdū dioecana ni compellat.

per censurā eccl̄iasticā appellatiōe postpositā compellatur. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginā nostre inbibitiōis 7 cōstitutio nis ifringere: vel ei ausu temerario contraire. Siquis aūr hoc attentare p̄sumpserit: indignationem omnipotētis dei 7 beatorū petri 7 pauli apostolorum eius se nouerit incurfurū. Datum laterani idibus decēbris pontificatus n̄stri Anno quartodecimo.

Gregorius episcopus seruus seruorum dei dilectis filiis generali ministro 7 vniuersis fratrib⁹ de ordine fratrum minorū p̄ntes l̄sas inspecturis Sa lutem 7 apostolicā b̄ndictionē. Qui postposita vanitate seculi elegerūt virtutū dño sub paupertatis habitu samu lari: a nobis illa confouendī sunt gratia: q̄ ip̄ozum necessitatibus noscīt̄ opportuna. Cum igitur ad hoc semp vestre humilitas conuersationis inuigilet: vt deo placeat per deuote laudis obsequiū 7 fructum p̄ferat animarū: nos deuotionis vestre precib⁹ inclinati: vt ad recipiendū cō missiones causarum 7 sententiāz executiones vel alia cōtingētia causas ipsas per l̄sas sedis aplice legatos seu delegatos ip̄i⁹ vel quolibz alios cogi non possitis inuiti: nisi plena in eisdē l̄sas de cōcessione b̄mōi men tio habeatur: vobis auctoritate presentium indulgem⁹. Nulli ergo omni no hominū liceat hanc paginā nostre concessiōis ifringere: vel ei ausu temerario cōtraire. Siquis autē hoc attētare p̄sumpserit: indignatio nem oīpotētis dei 7 beatorū petri 7 pauli aploꝝ eius se nouerit incurfu rum. Datum laterani quinto kl̄s maij pontificatus n̄ri anno q̄ntodecimo.

Inocentius episcopus seruus seruorum dei dilectis filiis magistro 7 fratrib⁹ ordinis fratrum predicatorū Salutem 7 aplicā b̄ndictionē. Nō soluz in fauorē cōuersi sed etiam monasterij p̄bationis tēpus a sanctis patrib⁹ est indultū: vt illi asperitatē istius 7 istud mores illi⁹ va leat experiri. In regula quoq; beati benedicti precipit̄: vt ad conuersio nem nouiter veniētī nō facilis tribuatur ingressus: sed sicut docet ap̄ls an sit ex deo sp̄s cōp̄obetur: 7 dura 7 aspera p̄ q̄ itur ad deū exponan tur. Preterea in eadē regula subiūgitur: vt dicatur. Ecce lex sub q̄ militare desideras: si eam obseruare potes ingredere: alioquin liber venisti liber discede. Insuper se. re. Gregorius papa predecessor noster statuit: vt positi in probatione nouicij ante susceptū religiōis habitū q̄ dari p̄ fitentibus cōsueuit. seu ante p̄fessionē emissam ad statū pristinuꝝ redire possint libere infra annum: 7 ad omnē ambiguitatē penitus amouendā cū in quibusdā locis religiōis nouicioꝝ habit⁹ nō distingatur ab habi tu professoz: p̄fessionis tēpore benedicatur vestes q̄ profitētibus cōce duntur: vt nouicioꝝ 7 professoz habit⁹ discernatur. Licet igitur zelū ani marū habētes eas lucrari dño sollicitē cupiat̄: qz tamen decet 7 expe dit vt cōscientie puritati non desit iudiciū rationis. ne vnde sp̄ualis p̄fe ctus queritur: inde salutis dispendiū subsequatur. Vobis de fratrum n̄foꝝ

Gregorius. ix. cōcedit: fratres nō teneri ad cō missiōes cap recipiēdas absq; eoꝝ volūta te.

Innocēti⁹. liij. inbibet: nullus an̄ annū p̄ba tionis cōpletū ad p̄fessionem admitti: secus autem factam p̄fessionē irri tam esse decla rat.

consilio in virtute obedientie sub pena excoicationis auctoritate presentium districtius inbibem: ne anteannu pbationis elapsu qui e marie subsidu fragilitatis huane regulariter institutus. que ad pfectionem vri ordinis seu renuacione seculi faciendā recipere psumatis: nec constitutum in probatione nouicium aliquaten impedire. quominus infra eundē annu probationis ad aliam religionem quā maluerit transeat: sicut de sua pcesserit libera voluntate. Non obstantibus statuto contrario siquod a vobis est editum: quod irritum decernimus et inane: vel aliquibus litteris a sede apostolica impetratis seu etiam impetrandis que de primissis expressam non fecerint mentionem. Quod si forte contra huiusmodi nostram inhibitionem quenq recipere presumpseritis: decernimus eum qui taliter receptus fuerit nullatenus vestro esse ordini alligatum: vosq a receptione quorumlibet ad professionem eiusdem ordinis fore ipso facto suspensos: et insuper pene subiiciendos que fratribus ipsius ordinis pro culpis affligi grauioribus consuevit. Nulli ergo omnino hominu liceat hanc paginā nostre inhibitionis et constitutionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare psumpserit: indignatione omnipotentis dei et beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum apud ciuitatē castellanā. quindecimo kalendas Julij. Pontificatus nostri. Anno primo.

Innocenti^o. iij.
pcedit fratres
noteneri ad co
gnitionē cau
saram.

Innocentius episcopus seruus seruorum dei.

Dilectis filiis generali ministro et vniuersis fratribus ordinis fratrum minorum. Salutē et apostolicam benedictionē. Quie ti vfe puldere volentes. auctoritate vobis pntiū indulgemus: vt commissōes causas vlt sentētiarū executōes a sede apostolica vel delegatis eius seu agbuslibet alijs factas vobis sine vfa nō teneamini recipere voluntate: nisi i lris apostolicis de cōcessiōe bmoī mē. io habeat. Nulli ergo oīno hoīm liceat hanc paginā nre cōcessiōis infringere: vel ei ausu temerario cōtraire. Siquis autē hoc attentare psumpserit: indignatione omnipotentis dei et beatorum petri et pauli aploꝝ ei se noverit incursum. Datū anagnie septimo idus octobris. Pontificatus nri. Anno primo.

Innocenti^o. iij.
concedit fratri
bus tpe interd
cti seruata iur
solēnitate pos
se diuina cele
brare.

Innocentius episcopus seruus seruorum dei.

Dilectis filiis ministro et fratribus ordinis fratrum minorum salutē et apostolicam benedictionē. Deuotionis vfe pibus inclinati: vt tpe generalis interdicti: non pulsatis capantibus. excoicatis et interdictis exclusis. clausis ianuis et submissa voce in ecclesijs vestris diuina possitis officia celebrare: Auctoritate vobis presentium indulgemus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare psumpserit: indignationem omnipotentis dei et beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum anagnie septimo idus octobris. Pontificatus nostri. Anno primo.

Innocentius episcopus seruus seruorum dei.

Dilectis filiis generali et vniuersis ministris provincialibus ordinis fratrum minorum pntes lras inspecturis salutē et apostolicam benedictionē. Licet ad hoc fratrum vestri ordinis pia desudet intentio: vt ab eis lris q faciūt prudēter et pvide pcedat: p hoc et sue religioni pficere et dei cupientes ecclesiā honorare: tñ aliqui ex cōditiōis huane fragilitate cōtingit. q quidā ex ipis excedūt in casib. in quibus excoicatiōis sentētiā et notā irregularitatis incurrūt. Quare a nobis supplicatiōe hūili postulastis: vt cū viri cōtēplationi dediti sint in religionis fauorē a discursibus cobibēdi: ac ppter viam picula cisdes frīb. ad nfas et diocesanorū pntiā ipediaf accessus: sup hoc prouidere de benignitate solita curaremus. Nos itaq pie volētes q vfa deuotio in iis q digne possumus sedē apostolicā repisse gaudeat graciosam: vt singuli vfm in puincijs sibi cōmissis pdictis frīb. cōstituti ibidē absolutiōe ac dispensatiōe indigētib. siue priusq ordinē intrauerit siue postea i casib. excesserit memoratis de cōsilio discretorū fratrum vestrorū q litterati sint et deū timētes impartiri valeāt absolutiōis bñficiū: et dispensare cū eis iuxta formā archiepiscopi et episcopi sup hoc ab apostolica sede traditam: vobis auctoritate pntiū cōcedim. facultatē: nisi adeo grauis fuerit et enormis excessus q merito sint ad sedē apostolicā destinādi. Nulli ergo oīno hoīm liceat hanc paginā nre cōcessiōis infringere: vel ei ausu temerario cōtraire. Siquis autē hoc attentare psumpserit: indignatione omnipotentis dei et beatorum petri et pauli aploꝝ ei se noverit incursum. Datū anagnie sexto idus octobris pontificatus nostri. Anno primo.

Innocenti^o. iij.
cōcedit pntis:
posse absoluti
onis et dil pen
satiōis bñficiū
suis subditis i
partiri.

Innocentius episcopus seruus seruorum dei.

Dilectis filiis fratribus ordinis fratrum minorum pbyteris in terras sarracenorum: paganorum aliorūq infidelium pntis: salutē et apostolicam benedictionē. Aiarū salutē de siderio seruētū querētes: auctoritate vobis pntiū indulgem: vt cū in sarracenorum et paganorum aliorūq infidelium terra fueritis: liceat vobis xpianis ibidē morantib. cōfessione pctōꝝ suorū audita penitētiā salutarē iniūgere: ac ipis si aliquibus excoicatiōis sententijs sint astricti: iuxta formā ecclesie absolutiōis beneficiū exhibere. Nulli ergo oīno hoīm liceat hanc paginā nre cōcessiōis infringere: vel ei ausu temerario cōtraire. Siquis autē hoc attentare psumpserit: indignatione omnipotentis dei et beatorum petri et pauli aploꝝ ei se mouerit incursum. Datū ianue quarto nonas octobris pontificatus nri. Anno secundo.

Innocenti^o. iij.
pcedit: fratres
posse xpianos
iter sarracenos
cōmorantes et
sibi cōsistentes
absoluere.

Innocentius episcopus seruus seruorum dei.

Dilectis filiis generali et puincialibus ministris ac ceteris fratribus ordinis fratrum minorum salutē et apostolicam benedictionē. Odoze suaui ordinis vfi continue recreati eum nō immerito fauore speciali prosequimur: et ipsius exaltationem plenis

Inno. iij. cōce
dit pntis: frēs
in iquiores de
putatos posse
corrigere. remo
nere. ac alios
eorū loco sub
stituire.

desiderijs affectamus: quiete ei 7 alia diligenti procurare solertia intendentes: p q̄ semper optatu auctore dño suscipere valeat incrementu, Nunc est q̄ nos vris supplicatiõib⁹ annuētes: vt tu fili generalis minister tui q̄ successores fratres tui ordinis qui ad predicadum crucem v̄l inquire dum contra prauitate hereticas seu ad alia huiusmodi negocia sunt vel fuerint vbicumq; a sede apostolica deputati: remouere seu renouare penitus. transferre ipsiq; q̄ superfedeat iniungere, aliosq; substituere cu; ce pedire videritis licite 7 libere valeatis: 7 in eos si cõtra uenerint cõsura eccliastricam exercere: ac quilibet minister puincialis eiusde; ordinis id ipsum in sua prouincia circa fratres ipsius ordinis quibus in illa similia contigerit ab eadē sede cõmitti facere possit: auctoritate presentium indulgem⁹, Nulli ergo omnino hominũ liceat hanc paginã nre cõcessionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Siquis aut hoc attentare presumpserit: indignatione omnipotentis dei 7 beatorũ petri 7 pauli apoloꝝ eius se nouerit incursum. Datũ lugduni idib⁹ ianuarij Pontificatus nostri Anno Tertio.

Anno. lxxij. cõcedit fr̄s bacterius non deputatos in monasterijs facti damiani: nec deinceps teneri: et p̄ lras apostolicas,

Anocētius episcopus seruus seruorum dei Dilectis filijs generali ministro 7 fratrib⁹ ordinis fratrum minorum. Salutē 7 apostolicam benedictionem. Paci 7 tranquillitati vestre paterna volētes in posterum sollicitudine prouidere: auctoritate vobis p̄nti⁹ indulgem⁹: vt in monasterijs monialiū inclusarũ ordinis sancti damiani in quib⁹ tē pore se. re. gregorij pape predecessoris nri aliqui fratres vestri ordinis deputati nõ fuerūt. morari minime teneamini: nec ad id per lras apostolicas impetratas seu etiã impetrandas arctari possitis: nisi lse ipse plenã fecerint de hac indulgētia mentionē. Prouiso vt in monasterijs in quib⁹ tunc temporis fratres deputati fuerunt: ponatur secũdũ discretionē ministroꝝ prouincialiū idonei 7 maturi. Qui monasterioꝝ ipsoꝝ monialibus in spiritualibus dũtaxat deseruiat: iurisdictioni 7 correctioni ministroꝝ suozum sicut 7 ceteri nihilominus parituri. Nulli ergo omnino hominũ liceat hanc paginã nostre concessionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Siquis aut hoc attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei 7 beatorũ petri 7 pauli apoloꝝ eius se nouerit incursum. Datum lugduni sexto decimo kl̄s augusti Pontificatus nostri Anno Tertio.

Anno. lxxij. cõcedit fratrib⁹: in oratorijs suis cũ altari portatili posse diuina celebrare.

Anocētius episcopus seruus seruorum dei Dilectis filijs fratribus minoribus Salutē 7 apostolicã benedictionē. Nos attendentes vestrarum orationũ suffragia plurimũ opportuna: qm̄ eo efficacior esse debet vestra intercessio apud deũ quo p̄fecte viuētes ei⁹ digni estis gratia potiori. Considerātes quoq; vobis negandũ nõ esse vnde nemini de rogatur: dũ v̄sa exposcit religio vt q̄ sunt etiã de gratia speciali vobis concedere debem⁹: deuotioni vestre auctoritate p̄nti⁹ vestris inclinari

scibus: indulgem⁹ vt in locis in quibus degitis liceat vobis habere oratoria: in quibus cũ viatico altari possitis missarũ solēnia 7 alia diuina officia celebrare: oī parochiali iure prochialib⁹ ecclijs reseruato. Et ne de hoc iure possit questio suboriri: illud circa oblationes decimas 7 primicias intelligim⁹ q̄ a laicis solēt clericis exhiberi: quibus defraudari nolum⁹ prochiales ecclias occasiõē indulgētie supradicte. Nulli ergo oīno hominũ liceat hanc paginã nre cõcessionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis aut hoc attentare presumpserit: indignationē omnipotentis dei 7 beatorũ petri 7 pauli apoloꝝ eius se nouerit incursum. Datũ lugduni tertio kl̄s nouēbris pontificatus nostri Anno Tertio.

Anno. lxxij. cõcedit p̄lati venientes ad ordinē posse absolueri.

Anocētius episcopus seruus seruorum dei Dilectis filijs generali ac puincialib⁹ ministro 7 custodib⁹ ordinis fratrum minorũ Salutē 7 aplicã bñdictionē. Celestis amor patrie mētes: v̄sas sic allexisse p̄spiciē: vt quasi hoc solũ delectationē vobis tribuat: qd̄ diuine volūtati sit placitũ 7 salutē p̄ferat alax. Procedit ex hoc q̄ nos vris pijs petitionib⁹ fauorē largiri benignolũ delectātes: maxime cũ ex aplici cura teneamur officij circa religiõis augmētũ attentĩ 7 vigiles inueniri: vobis auctate p̄nti⁹ indulgem⁹: vt volētibus v̄so congregari collegio q̄ suspensiois aut interdicti vel excoicationũ sentētijs sunt ligati: absolutiois beneficij iuxta formã ecclie impartiri 7 ipsos in fr̄es recipere: ac eos q̄ post assumptũ habitũ recoluerint se talibus in seculo fuisse sentētijs innotatos scdm̄ formã ipsam absolueri valeatis: ita tñ q̄ si aliqui ex eisdem bñditiõib⁹ p̄pter debitũ sunt astricti: satisfaciãnt vt tenent. Nulli ergo oīno hominũ liceat hanc paginã nre cõcessionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis aut hoc attentare presumpserit: indignationē omnipotentis dei 7 beatorũ petri 7 pauli apoloꝝ eius se nouerit incursum. Datũ perusij quinto kl̄s decembris pontificatus nostri Anno decimo.

Alexander episcopus seruus seruorum dei Dilectis filijs generali ministro 7 vniuersis fratribus ordinis fratrum minorũ Salutē 7 aplicã bñdictiones. Inducimur p̄te p̄uersatiõis v̄se meritis: vt in ijs q̄ scdm̄ deũ possumus vos fauore beniuolo p̄sequamur. Nunc est q̄ cũ qdã ex p̄lati ecclie qui sicut accepim⁹ vos sibi deuotos inueniant: 7 in exhibitione condigne reuerentie studiosos: in eo se humilitati v̄se molestos exhibeāt: q̄ nouã p̄suetudinē inducere molentes: a vobis obediētiã exigūt manualē: nos id reputātes incõgruũ 7 reputantes idignũ: vt null⁹ ex p̄latis eisdem a vobis dictã obediētiã manua lem p̄sumat exigere: auctate p̄nti⁹ districtius inbibemus. Nulli ergo oīno hominũ liceat hanc paginã nre inhibitionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis aut hoc attentare presumpserit: indignationē omnipotentis dei 7 beatorũ petri 7 pauli apoloꝝ eius se nouerit incursum. Datũ

Alexander papa. iij. inbibet p̄lati obediētiã a fr̄ib⁹ exigere posse.

Alexander episcopus seruus seruorum dei Dilectis filijs generali ministro 7 vniuersis fratribus ordinis fratrum minorũ Salutē 7 aplicã bñdictiones. Inducimur p̄te p̄uersatiõis v̄se meritis: vt in ijs q̄ scdm̄ deũ possumus vos fauore beniuolo p̄sequamur. Nunc est q̄ cũ qdã ex p̄lati ecclie qui sicut accepim⁹ vos sibi deuotos inueniant: 7 in exhibitione condigne reuerentie studiosos: in eo se humilitati v̄se molestos exhibeāt: q̄ nouã p̄suetudinē inducere molentes: a vobis obediētiã exigūt manualē: nos id reputātes incõgruũ 7 reputantes idignũ: vt null⁹ ex p̄latis eisdem a vobis dictã obediētiã manua lem p̄sumat exigere: auctate p̄nti⁹ districtius inbibemus. Nulli ergo oīno hominũ liceat hanc paginã nre inhibitionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis aut hoc attentare presumpserit: indignationē omnipotentis dei 7 beatorũ petri 7 pauli apoloꝝ eius se nouerit incursum. Datũ

neapoli duodecimo kls iunij pontificat' nri anno primo

Alex. iij. pbi. bet frub' pdica toib' posse p f: flos ordinis mmoz recipe.

Alexander epus servus servorum dei dilectis filiis magro 7 frub' ordinis frat' pdicatoruz Salutē 7 aplicam bñdictionē. Quo vos in xpo synceriori charitate diligim': eo pleni' vt in cūctis puidi sitis 7 vigiles affectam': turbatiōis nō modice spūm assumētes: si de vobis qñqz p'raritū ad nos relatu pueniat aliquoz. Sane admirātes accepimus: q' vos nō absqz offēsa rectitudinis q' in vris d'bet actib' bēri p'tinue spāl: frēs minores 7 eoz ordini obligatos frēqnter ad vrm recipitis: vnitate spūs in pacis vinculo nō seruātes. Uex cū ex hoc scissure possit 7 scādali exozin materia: q' solatiū pacis eterne q'rētib' debet oib' mōis existere peregrina: vniuersitati v're p aplica scripta in v'tute obedientie p'ci piēdo mādam': q'ten' tā frēs eisdē qz eoz ordini voto vel iuramento etiā obligatos nullaten' decetero p'extu indulgētie alicui' seu aliquoz lfaz obtētaz a sede aplica vel etiā obtinēdaz ipostex q' de p'ntib' ex'f saz nō fecerint mētione: nisi prius petita ministri sui fuerit et obtenta licentia: recipe psumatis. Alioqn decernētes irritū 7 inane qcqd p vos in hac pte p'ceptū n'fz p'tigerit attētari: p'ntiū auctate statim': vt h'mōi p'sūptozes incurrāt ex'cōicatiōis sniaz ipō facto: a q' neqz absoluī valeāt nisi se apud sedē aplicā psonaliter respicēt: ab ea sicut visū fuerit absoluedi. Nulli ergo oīno boiuz liceat hāc paginā n're p'cessiōis infringere: vel ei ausu temerario p'traire. Si qs aut hoc attētare p'sūpserit: indignationē oipotētis dei 7 beatorū petri 7 pauli ap'loz ei' se nouerit incursum. Datū neapoli vndecimo kls iunij pontificatus nri āno primo.

Alex. iij. conce dit platos posse apostatas ca pere 7 incarcerare.

Alexander epus suus suorum dei dilectis filiis generali ministro 7 alijs frub' ordinis frat'ū minorū Salutē 7 aplicā bñdictionē. Deuotiois v're p' cib' benignū ipartietes assensū: capiēdi icarceradi 7 alias subdēdi discipline rigori apostatas v'fī ordinis p vos 7 etiā alios si necesse fuerit. in quocūqz bitu eos p'tigerit inueniri: plcnā vobis p'cedim' auctate p'ntiū facultatē: innocato ad hoc si necesse fuerit auxilio brachij sc'laris. Nulli ergo oīno boiuz liceat hāc paginā n're p'cessiōis isfringere vel ei ausu temerario p'traire. Si qs aut hoc attētare p'sūpserit: indignationē oipotētis dei 7 beatorū petri 7 pauli ap'loz ei' se nouerit incursum. Datū anagnie idib' iulij pontificatus nostri anno primo.

Alex. iij. pbi. bet vt null' p. lar' possit que q' fratu sibi i sociū vt p suis e: gocijs assu. mere absqz a. postolice sedis licentia.

Alexander epus servus servorum dei dilectis filiis g'rali 7 vniuersis ministris puicialib' ordinis suū minorū salutē 7 aplicā bñdictionē. Vobis p' aplice sedis puenire debet auxiliū: q' pia v'fa religio semp fame laudabil' p'se q't augmētū: 7 illū statum b'eat: ex quo vobis aliq' clari nois denigratio non incūbat. Sane qdā ex p'latib' eccliaz sicut accepim'. irregistis vobis filij ministri ad secū morādū vel p'ipoz p'mouēdis negocijs quosdaz ex

fo 122

v'ris assumūt frub' iuxta sue libitū volūtat'. Uex cū p'p' b' ordo v'f' 7 sue pacis dispēdiū 7 grauis detractiōis aliqñ pferat detrimētū: nos v're p' cib' bñlilitatis inducti: ne aliqz legatoz sedis aplicē p'ter illos q' de n'fo latere destināt. vel etiā quicūqz p'lat' ad secū manendū. vel p' suis negocijs p'mouēdis aliqñ ex frubus v'ris sine sui ministri lnia possit assume re: absqz spālī mādato sedis eiusdē faciēte plenā de p'ntib' mentionem: vobis auctate p'ntiū indulgētiā. Et ne frēs ipi aliter cū p'dictis morari vel eoz negocia assumere audeāt. districtius inbibem': firmiter iniūgen tes: vt frēs q' de dicto spālī mādato n'fo vel v'fa licētia ad p'dicta assumpti fuerint: discipline 7 correctiōi v're nihilomin' sicut 7 frēs ceteri debe ant subiacere. Nulli ergo oīno boiū liceat hāc paginā n're p'cessiōis 7 inibitiōis infringere: vel ei ausu temerario p'traire. Si qs aut hoc attētare p'sūpserit: indignationē oipotētis dei 7 beatorū petri 7 pauli ap'loz ei' se nouerit incursum. Datū anagnie septio kls augusti p'ntificat' nri āno p'mo

Alexander epus servus servorum dei dilectis filiis generali 7 vniuersis ministris puicialibus ac custodib' ordinis suū minorū p'ntes lfaz inspecturis: salutē 7 aplicā bñdictionē. Licet ad hoc fratru v'fī ordinis pia desudet intentio: vt ab eis in ijs q' faciūt prudēter 7 p'uide p'cedat: p' hoc 7 sue religioni p'ficere 7 dei cupiētes eccliaz bonozare: tñ aliqñ ex p'ditiōis b'ne fragilitate p'tingit: vt qdā ex ipis excedūt in casib' in qb' ex'cōicatiōis sniam 7 notā irregularitatis incurrūt. Quare a nobis supplicatiōe bñlī postulastis: vt cum viri contēplationi dediti sint in religionis fauore a discursibus cohibendi: ac interdum propter difficiles viarū labores eisdem fratribus ad nostram p'ntiam impediatur accessus: super hoc p'uidere de benignitate solita curaremus. Nos itaqz volentes q' vestra d' uotio in ijs que digne possumus. sedez apostolicā repperisse se gaudeat gratiosam: vt singuli vestrum in p'rouincijs 7 custodijs sibi cōmissis p' dictis fratribus constitutis ibidem absolutione ac dispensatiōe indigētib': siue priusqz ordinem intrauerint siue postea in casibus excesserint memoratis: impartiri valeant absolutionis beneficium 7 dispensare cū eis iuxta formam archiep'is 7 ep'is super hoc ab aplica sede traditā: vobis auctate p'ntiū durissimū concedendū: nisi adeo gravis 7 enormis fuerit excessus: q' sint ad eandē sedem merito destinādi. Nulli ergo oīno boiū liceat hanc paginā n're p'cessiōis infringere: vel ei ausu temerario p'traire. Si quis aut hoc attentare p'presumpserit: indignationem oipotētis dei 7 beatorū petri 7 pauli ap'loz ei' se nouerit incursum. Datum anagnie septimo idus octobris pontificatus nostri anno primo.

Alex. iij. conce dit platos posse absolueret fratres sibi subditos a qcūqz irregularitate 7 ex'cōicatione.

Alex. iij. conce dit platos in cic etos ab ordine vel egressos p' dicātes 7 p'fessiones audientes: posse ex'cōicatiōis sniam p'mulgare.

Alexander epus servus servorum dei dilectis filiis generali 7 vniuersis p'rouincialibus ministris 7 custodibus ordinis fratru minorū Salutē 7 aplicā bñdictionē. Iustis petētū d'fiderijs dignum est nos

acile prebere consensu: et vota que a rationis tramite non discordant: effectum prosequere et plere. Cum igitur sicut ex parte vestra fuit propositum coram nobis: aliqui vestri sacris collegiis ipsorum culpis exigentibus repellantur: quidam vero obedientie temeritate propria deponentes: quasi pulli onagri vitam velint ducere absque iugo: ac inde extra claustra vestri ordinis peragrantes: predicatio, non professionum et docendi officia exercere presumant in suarum animarum dispendium et scandalum plurimorum. Nos vestri precibus inclinati: ne predicti quos ab ordine propriis culpis pro vos expelli contigerit, vel egressi fuerint suo proprio motu: predicare professiones audire seu docere presumant: nisi de nostra vel vestra lina speciali ad alium transferint ordinem: districtius inbibemus. Quod si forte contra nostram inhibitionem aliquid temere fuerit attentatum liceat vobis ipsos fratres executionis sententiam promulgare. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre inhibitionis et prohibitionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei et beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum anagnine quarto idus octobris pontificatus nostri anno primo

Alex. iij. concede fratres ad exequendum sententias vel litteras contra aliquos a quibus compelli non posse.

Alexander episcopus servus servorum

dei dilectis filiis generali et universis provincialibus ministris ordinis fratrum minorum salutem et apostolicam benedictionem. Conuenit ut sacerdos et lucidus vestri ordinis sicut religionis altitudine pollet: sic per sedis apostolice gratiam privilegio fulgeat spirituali. Vestris itaque supplicationibus inclinati: ut nullus archiepiscopus vel episcopus aut quis alius prelati ecclesiastici seu eorum vicarii vel officiales vos aut aliquem de vestris fratribus ad portandum seu deferendum litteras vel exequendum aut denunciandum litteras contra principes, seculares, civitates, populos seu quoscumque benefactores vestros cogere valeant. sine predictae sedis mandato vel licentia spirituali expressam faciente de hac indulgentia mentionem: neque vos vel quoscumque fratrum vestri ordinis parere vel intendere teneamini super his monitionibus mandatis aut iussionibus eorumdem: auctoritate preteritum indulgentiarum: decernentes irritum et inane quicquid contra hoc contra benedictionem indulgentiarum a quocumque fuerit attentatum. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre prohibitionis et constitutionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei et beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum anagnine decimo septimo kalendas nouembrii pontificatus nostri anno primo.

Alex. iij. concede omnibus deuote visitationibus ecclesiarum fratrum minorum in festiuitatibus sancti francisci et antonii quadraginta diebus indulgentie.

Alexander episcopus servus servorum

dei dilectis filiis ministro et fratribus ordinis fratrum minorum saluamini. Salutem et apostolicam benedictionem. Cum ad perpetua sempiterna gaudia sanctorum suffragia sint nobis plurimum opportuna: loca sanctorum omnium pia sunt deuotione fidelium veneranda: ut dum dei honorem amicos: ipsi nos amabiles deo reddant: et illorum nobis quaedam modum medicantes profociniam apud ipsum: quod merita nostra non obtinent: eorum mere amur intercessionibus obtinere. Cupientes igitur ut ecclesia vestra in festiuitatibus beatorum francisci et antonii confessorum que in ipsa ecclesia

sunt precipue et solennes, congruis honoribus frequenter: omnibus vere penitentibus et confessis qui ecclesiam ipsam in eisdem festiuitatibus et usque ad octo dies sequentes deuote ac venerabiliter visitauerint: de omnipotentis dei misericordia et beatorum petri et pauli apostolorum eius auctoritate quasi: quadraginta dies de iniuncta sibi pena misericorditer relaxamus. Datum anagnine quinto kalendas augusti pontificatus nostri anno primo

Alexander episcopus servus seruo

rum dei dilectis filiis generali et universis provincialibus ministris ordinis fratrum minorum salutem apostolicam benedictionem. Conuenit ut sacerdos et lucidus vestri ordinis sicut religionis altitudine pollet: sic per sedis apostolice gratiam privilegio fulgeat spirituali. Attendentes igitur quod eiusdem ordinis fratres de locis ad loca ipsius ordinis sepius transmittuntur: propter quod stabile et perpetua incertis et determinatis eiusdem ordinis domibus non faciunt mentionem: considerantes etiam quod bonos et idoneos ac approbatos a vobis fratres facitis ad ordines promoueri: vestris supplicationibus inclinati: ut liceat vobis ordinandos fratres eiusdem ordinis quibuscumque malueritis catholicis potestibus conditionem et gratiam predictae sedis benedictionibus prestare: ipsos potestibus prestatos a vobis fratres sine qualibet excusatione per eosdem pontifices facienda et absque omni premissioe vel obligatione ipsorum ordinandorum fratrum ad ordines promouere: vobis et ordini vestro auctoritate preteritum indulgentiarum. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre prohibitionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei et beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum anagnine decimo septimo kalendas nouembrii pontificatus nostri anno primo.

Alex. iij. concede prelatos posse quibuscumque potestibus ordinandos fratres prestare.

Alexander episcopus servus servorum

rum dei dilectis filiis generali et provincialibus ministris ac ceteris fratribus de ordine fratrum minorum salutem et apostolicam benedictionem. Eis qui sanandis aiarum morbis verbo medentes et ope solerter inuigilant libenter illa de spirituali gratia indulgentiarum: per quod diuinitis suffulti presidens, tutius et utilius valeant hominum procurare salute vacare. Hinc est quod vestris deuotis supplicationibus inclinati: preteritum vobis auctoritate preteritum: ut cum ad loca interdicto supposita vos venire contigerit: possitis in eis executionis et interdictis exclusis. iannis clausis. supposita voce et non pulsatis campanis diuina officia celebrare: nisi id vobis fuerit spiritualiter interdictum. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre prohibitionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei et beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum laterani. kalendas decembris pontificatus nostri anno primo.

Alex. iij. concede tunc interdicitur: iuris solennitate seruata: fratres posse diuina celebrare.

Alexander episcopus servus servorum

dei dilectis filiis generali et provincialibus ministris ordinis fratrum minorum salutem et apostolicam benedictionem. Ordinis vestri genero. q. iij

Alex. iij. concede prelatos posse absoluti a quibuslibet executione per confessores ab eis electos.

sa placatio q̄ multe religiois ⁊ honestat; flores ⁊ fruct; ptulit effuso lon-
ge lateq; laudabilis p̄uersatiōis odore nos puocat: vt salutifera vestra
p̄moda fauore benigno p̄sequentes: trāq̄llitatē v̄sam q̄tū cū deo possu-
m; foueam;. Hinc est q̄ cū sicut asseritis. ex indulto aplice sedis. vobis
liceat v̄ri ordinis fr̄es cure v̄se p̄missos ab excōione absoluerē. ⁊ cū eis
sup̄ irregularitatib; disp̄sarē. nisi adeo grauis ⁊ enozmis fuerit excess;
p̄pter quē merito sit sedes p̄sulēda p̄dicta: vobis auctate p̄ntiū indul-
gem;. vt fr̄es dicti ordinis quos p̄ tpe p̄rios b̄ueritis p̄fessores: abso-
lutiōis ⁊ disp̄satiōis b̄ficiū vobis cū expedierit iuxta indulti p̄fati te-
norē valeāt imp̄tiri: ne ū qui inter vos p̄cessē noscūt: deterioris p̄ditōis
q̄ ceteri censeant;. Nulli ergo oīno boīum liceat hāc paginā n̄re p̄cessio-
nis infringere: vel ei ausu temerario p̄traire. Si q̄s aut̄ hoc attētare p̄su-
pserit: indignationē oipotētis dei ⁊ b̄toꝝ petri ⁊ pauli ap̄loꝝ eius se no-
uerit incursum;. Datū anagnie v̄ndecimo kl̄s augusti p̄tōificatus nostri
anno

Alex. iij. cōce-
dit puinciales
cuꝝ diffinitori-
b; capl̄r cōgre-
gatis p̄dicato-
res istitueꝝ pos-
se.

Alexander ep̄us seruus seruorū

Alex. iij. cōcedit puinciales cuꝝ diffinitori- b; capl̄r cōgre- gatis p̄dicato- res istitueꝝ pos- se.
Dilectis filiis ministris puincialib; ordinis fratrum mi-
norū p̄ntes l̄ras inspecturis Salutē ⁊ aplicā b̄fidictionē.
Prohibēte regula v̄sa nulli fratrum v̄foꝝ est licitū p̄dicare
populo. nisi a generali ministro v̄ri ordinis exaiatus ⁊ approbat; fuerit
⁊ sibi p̄dicatiōis officiū ab ip̄o p̄cessū: verū cū piū sit p̄ dictoꝝ fratꝝ labo-
rib; ⁊ p̄iculosis discursib; euitādīs: necnō q̄ aiarū salus possit puenire
facilius: aplice sedis circūspectio sup̄ p̄hibitiōe b̄mōi opportune p̄u-
sionis remediū apponiat;. Nos deuotiōis v̄se p̄cibus inclinati: vt singu-
li v̄fm in suis puincijs cū diffinitorib; in puincialib; caplis p̄gregatis
fr̄es in sacra pagina eruditos exaiare ac approbare: ⁊ eis auctate nostra
officiū p̄dicatiōis deū b̄ndo p̄oculis p̄mittere valeant: ac illi qui taz
ab ip̄o generali ministro q̄ a vobis sic exaiati ⁊ approbati fuerint: b̄mōi
p̄dicatiōis officiū plene exequi. ⁊ libere exercere possint: vobis ⁊ eidē ge-
nerali ministro ⁊ s̄ribus plenā auctate p̄ntiū p̄cedim; facultates. Nulli
ergo oīno boīum liceat hāc paginā n̄re p̄cessiōis infringere: vel ei ausu
temerario p̄traire. Si q̄s aut̄ hoc attētare p̄sumpserit: indignationē oī-
potētis dei ⁊ beatoꝝ petri ⁊ pauli ap̄loꝝ eius se nouerit incursum;. Da-
tū lateranī. terciodecimo kl̄s februarij p̄tōificat; n̄ri anno tertio.

Alex. iij. p̄bi-
bet grauamā
⁊ molestias fri-
b; a cleric; quo-
modo in-
seri.

Alexander ep̄us seruus seruo

Alex. iij. p̄bi- bet grauamā ⁊ molestias fri- b; a cleric; quo- modo in- seri.
Dilectis filiis generali ⁊ puincialib; ministris ac alijs
s̄rib; ordinis fratrum minorū Salutē ⁊ aplicā b̄fidictionē.
Nimis iniqua vicissitudine largitori bonoꝝ oīum respō-
des: dū ū q̄ de xp̄i p̄fimonio impinguati luxuriāt dāna dānabiliter in eo-
dē: xp̄m patēter in famulis suis p̄seq nō verētur: ac si fact; sit impotens
dñs vltionū. Cū enī abnegātes salubriter vos metip̄os elegeritis in al-
tissima paup̄tate xp̄o paup̄i ad placitū famulari tāq̄ nihil h̄ntes ⁊ oīa
possidentes: nō desunt pleriq; tā ecclesiarū plati q̄ ali; q̄ ceca cupiditate

tractatus: p̄p̄se auiditati subtrahi reputātes q̄cqd vobis fidelīū pietas
elargit;: getē v̄sam multipliciter inquietāt p̄tra vos molestiaꝝ varias oc-
casiones exquirētes. Volūt nāq; (⁊ si nō oēs) vobis iuris v̄sas p̄fessioes
audire: ac vobis iniūgere p̄nias: ⁊ eucharistia. exhibere: nec volūt vt coz
p̄ xp̄i in v̄ris oratorijs referret;: ⁊ fr̄es v̄ros d̄fūctos apud suas ecclesi-
as sepeliri p̄pellūt: ⁊ illoꝝ exequias celebrari. Et si q̄s decedētū fratruꝝ
alibi q̄ in ecclesijs suis eligit sepulturā: funus p̄mo ad ecclesias suas de-
ferri cogunt: vt oblatio suis v̄sib; cedat: nec sustinētēs vos habere capa-
nā vel cimiteriū b̄ndictū: certis tm̄ t̄pib; p̄mittūt vos celebrare diuina.
Volūt etiā in domib; v̄ris certū numerū fratrum sacerdotū clericōꝝ ⁊ lai-
coꝝ necnō cereoꝝ lāpadarū ⁊ ornamētoꝝ p̄ sua volūtate taxare: ac resi-
dū cereoꝝ ⁊ cādelarū a vobis exigūt in toto vel in p̄te: q̄ in v̄ris eccle-
sijs apponūt. Nec p̄mittūt vt noui sacerdotes v̄ri alibi q̄ in ecclesijs suis
celebrēt p̄mas missas: vos nihilomin; p̄pellētes vt in quotidianis mis-
sis quas in locis v̄ris ⁊ altarib; celebratis: oblatiōes ad op; eoz recipi-
atis ⁊ etiā conseruetis: q̄cquid etiam vobis dum celebratis missarum
solētia: intra domoꝝ v̄farū ambitū pia fidelīū deuotiōe donatur: a vo-
bis extorquere oblatiōis noīe contendētes. Qd̄ vobis tā in ornamētis
altaris q̄ in luminarib; ecclesiarū fabricis libris ⁊ alijs necessitatib; ve-
stris absolute confertur. vel in vltima voluntate legatur: in parte vel in
toto vendicant iuri suo: cogendo vos ad synodos suas vel conuocatiōes
accedere: ac suis constitutionibus subiacere. Necbis contenti: capitula
scrutinia ⁊ inquisitiones in locis vestris seu alibi de vobis facturos se cō-
minantur: fidelitatem iuramento firmatam a vestris ministris custodi-
bus ⁊ guardianis nihilominus exigentes. Vobis quoq; vt tam extra
ciuitates q̄ intra cum eis processionaliter veniatis mandantes: excom-
municationis sententiam fulminant in benefactores vestros: ⁊ id ip̄ius
vobis cōminantes: vos de locis in quibus domino famulamini sata-
gunt amouere: nisi eis obediatis in omnib; supradictis. Ad hec ne vos
ad honorabiles ciuitates ⁊ villas vbi religiose ⁊ honeste p̄morari possi-
tis. a populis deuote vocati audeatis accedere: ⁊ ibidē p̄ v̄ris v̄sib; edifi-
cia ecclesias seu oratoria p̄struere inbibentes: tam in accedētes fr̄es seu
construentes b̄mōi q̄ in receptatores eozum p̄sumunt excōicationis
s̄niam p̄mulgare. A vobis etiā de hoztoꝝ fructib; decimas: necnon de
habitaculis v̄ris sicut de indeoꝝ domib; p̄tēdūt reddit; extorq̄re: asse-
rēdo q̄ nisi vos ibidē moraremī: eis ab illis bitatoꝝ p̄ntus aliqui
soluerentur. Et vt vos sue subdant totaliter ditioni: vobis ministros cu-
stodes ⁊ guardianos volunt p̄ficere p̄sue arbitrio volūtatis. A qui-
bus omnibus vestris molestijs quidaz ex eis nō oīno abstinere dicūt.
Cum igitur ordo v̄s a se. Re. Innocētio. iij. Honorio. Gregorio. ⁊ In-
nocentio. iij. romanis pontificibus p̄decessoribus nostris ⁊ nobis ip̄is
vestris dignis sit exigentibus meritis approbatus: ⁊ vestre religionis
obtentu vos inter alios religioſos arctius amplexemur in visceribus
charitatis: ⁊ intentionis nostre existat. q̄ religio vestra q̄ q̄nto p̄cellit
meritis: tanto p̄eminere debet p̄rogatiua fauoris ⁊ gr̄e sp̄alis: p̄-
q̄ iij

inlegiata et immis sit in oibus supradictis: ne bndi gramina vobis ab eisdē platis vel eoz subditis vltius inferat auctoritate pfitū distri ctius inbibemus: oēs interdicti suspensionis et excoicationis sententias siquas ab ipis vel eoz aliquo pmissozū occasione in vos vltaliquez vfm seu ecclias et oratoria vel benefactozes vfos pmulgari cōtigerit: decer nētes irritas et inanes. Nulli ergo oino bōm liceat hāc paginā nfe ibi bitionis et cōstitutōis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Sigs aut hoc attentare presumpserit: indignationē oipotentis dei et beatorū petri et pauli aploz eius se nouerit incurfurū. Datū anagnie quinto kl's Septembris pontificatus nostri. Anno secundo.

Alexander, iij declarat excōi cationē in frēs latā irritā: i ali os aut occasio ne eoz irritan dam esse.

Alexander epus seruus seruo rum dei Dilectis filiis prioribus et fratribus ordinis pre dicatoz p hispaniā constitutis salutē et aplicā benedictio nem. Adertis religionis vfe inducimur: vt q̄ digne depof citis: ad exauditionis gratiā admittamus. Exhibita siquidē nobis vfa petitiō continebat: q̄ nonnulli archiepi epi et prelati ac rectozes eccliarū et alij clerici per hispaniā constituti indulgentijs ac priuilegijs vobis ab aplica sede concessis minime deferentes: interdū in vos cōtra eoz teno res interdicti suspensionis et excoicationis sententias pmulgare presu munt: sup quo aplice puisionis remediū implozastis. Nos itaqz vris supplicationibus inclinati: omnes sententias quas dicti archiepi epi et lati rectozes et clerici in vos seu vfm aliquē aut loca vfa seu quoscūqz alios occasione vfi taliter cōtra indulta vobis et ordinī vfo a prefata se de concessa in posterū ferre presumpserit: quo ad psonas vfas et loca irri tas decernimus et inanes. quo ad alios vero in quos occasione vfi ferri cōtigerit: eas censē penitus irritandas. Nulli ergo oino bōm liceat hāc paginā nfe cōstitutionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Siquis aut hoc attentare psumperit: indignationē oipotentis dei et be atoz petri et pauli aploz ei se nouerit incurfurū. Datū anagnie secūdo idus octobris pontificatus nostri. Anno quinto.

Clemēs. iij. cē tū dies idalgē tie concedit in festis sbac bul la contentis.

Clemens epus seruus seruo rum dei Dilectis filiis generali ac puincialibus ministris et vniuersis fratribus ordinis minoz salutē et aplicā bñ dictionē. Loca sanctorū olim pia et prompta deuotione sunt a xpi fidelibus veneranda: vt dum dei honoramus amicos: ipi nos amabiles deo reddant: et illoz nobis vendicantes quodāmodo patroci niū apud ipm: quod merita nfa nō obtinēt: eoz mereamur intercessionibus obtinere. Lupientes igit vteccleie locoz vfozū cōgruis honoribus frequētetur: oibus vere penitentibus et cōfessis q̄ ecclias ipas in dedica tionibus ipsarū ac anniuersario dedicationū eaz die ac vsc̄ ad octo di es sequentes: nec nō in beate marie virginis: sanctorū francisci. Antoni et Clare: ac etiā alioz sanctorū i quoz honore altaria maiora in ecclesijs ipis sunt constructa festiuitatibus causa deuotionis venerabiliter visita

rint: de oipotentis dei misericordia et beatorū petri et pauli aploz eius auctoritate confisi: centum dies de iniunctis sibi penitentijs Annis sin gulis misericorditer relaxamus. Datum iherusij quinto idus Octo bris pontificatus nostri. Anno primo.

Gregorius epus seruus seruo rum dei dilectis filiis generali ac prouincialibz ministris custodibus guardianis ceterisqz fratribus ordinis mino rum salutē et aplicam benedictionē. Cū a nobis petitur quod iustū est et honestum: tam vigor eqtatis q̄ ordo exigit rationis: vt id per solitudinē officij nfi ad debitū pducatur effectum. Ea ppter dile cti in dño filij vris iustis postulationibus grato cōcurrētes assensu: oēs libertates et immunitates a predecessoribus nris romanis pontificibus siue p priuilegia seu alias indulgentias ordinī vestro seu vobis cōcessas sicut eas iuste ac pacifice obtinetis: vobis et per vos eidē ordinī auctori tate aplica confirmamus: et presentis scripti patrociniocōmunim. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginam nfe confirmationis infrin gere: vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare pre sumperit: indignationem omnipotentis dei et beatorū petri et pauli apo stoloz eius se nouerit incurfurum. Datum lugdusi. decimo kl's Septē bris pontificatus nostri. Anno tertio.

Grego. r. con firmat liberta tes et imunita tes a pdecesso ribus suis ordi ni minorū cō cessas

Nicolaus epus seruus seruo rum dei vniuersis xpi fidelibus presentes lras inspecturis salutē et aplicam bñdictionē. Vite pēnis glia qua mira be nignitas conditoris omnīū beatā coronat aciem ciuū sup nozū: a redemptis precio sanguinis fusi de precioso corpore redempto ris meritoz debet acqri virtute. inter q̄ illud esse pregrande dignoscif: quod vbiqz: sed precipue in sanctorū ecclias maiestas altissimi collaudet. Lupientes itaqz vt ecclia dilectoꝝ filioꝝ guardiani et fratru ordinis mi nozū zamozēsi congruis honoribus frequentes: de oipotentis dei miseri cordia et beatorū petri et pauli aploz ei auctate cōfisi: oibus vere peni tentibz et cōfessis qui eandē eccliam deuote visitauerint annuati in anū ciationis. Natinitatis. Purificationis. et Assūptionis beate marie vir ginis: ac beatorū francisci et antonij confessoꝝ festiuitatibus et p octo di es festiuitates ipas immediate sequentes vnū annū et quadraginta dies de iniuncta sibi penitentia misericorditer relaxamus. Datum apud vr bē ueterē decimo kl's Nouembris pontificatus nri anno tertio.

Nicolaus epus suus suorum dei dilectis filiis magistro et fribus ordinis fratru pdica toꝝ salutē et aplicam benedictionē. Inter cetera vobis et ordinī vfo ab aplica sede concessa: expresse reperit ibi bitū: nequis post pfectionē in ordine vestro factam ab ipō sine magistrī vel sui prioris discedat licentia: discedentē vero absqz cautione lfarum

Nicolaus. iij. pibet fratres ab ordie egref sos ad aliquod offi. vl dignita tē assumi posse

Tractatus

alterius ipsoꝝ preteritu alicuius privilegij aplice sedis nullus audeat retinere. q̄ si forte retinere presumpserit: vobis magister ⁊ singuli priores dūtaxat licitū sit in ipsos discedentes fr̄es excoꝛcationis sententiā pmulgare. Sed nōnulli ordinis vsi fr̄es post factam in ipso p̄fessionē ab eis infirmitate mentita ⁊ alijs cōfectis mendacijs ac p̄ malignitatis astutijs occasionibus varijs adiuuentis ⁊ ambitionibus crescentibus in eisdē a superioribus suis interdū ex eundē ordine ipso licentiam postulant: eamq̄ obtinent ab eisdem. Interdū vero illicentiati exiit de eodem ad alios ordines cōuolantes: in quibus ad dignitates prelaturas ⁊ officia assumunt: nō sine pprie salutis dispendio ⁊ derogatione nō modica honestatis ordinis memorati. Nos itaq̄ volentes huic morbo congrue medele remedium adhibere. ac aiarum obuiare piculis: ⁊ euagandi materiam amputare: auctoritate aplice statuimus ⁊ etiam ordinamus: vt fr̄es vestri ordinis qui post p̄fessionē ab eis in ordine ipso factā anno probationis cōpleto. ad quoscūq̄ ordines alios p̄fessionis cuiuslibet petita vel nō petita obtenta vel nō a superioribus suis licentia immediate vel p̄ alium seu alios ordines mediate transierūt iam siue transierint: in ordine vel in ordinibus ad quem vel ad quos transitum habuerūt: aut eos in posterum habere contigerit: vel etiam extra illos: ad nullas omnino administrationē vel officium curam aiarum habentia: nec etiam ad aliquā dignitatem vel prelaturā seu personatum quoquomodo possint assumi absq̄ apostolice sedis speciali ⁊ expressa licentia per ipsius sedis patentes litteras concedenda facientes plenam. certam ⁊ determinatā de statuto ⁊ ordinatione huiusmodi mentionem. Nos enim nihilominus ex nunc irritum ⁊ inane decernimus: si secus in hac parte fuerit attentatum. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostri statuti ordinationis ⁊ constitutionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare presumpserit indignationem omnipotentis dei ⁊ beatorum petri ⁊ pauli ap̄toꝝ eius se nouerit incursum. Datum Reate quinto kl's Augusti pontificatus nostri. Anno primo.

Bonifa. viij.
liberū p̄cessus
in criminibus
cōcedit p̄latis:
apicibus iuris
atq̄ appellati-
one postposit.

Bonifacius ep̄s seruus seruo-
rum dei dilectis filijs generali ⁊ provincialibus ministris
ac vniuersis fratribus ordinis fratrum minorum salutem
⁊ apostolicam benedictionem. Ad augmentū continuus
religionum ⁊ ordinum quos romana suscepit ⁊ ap̄p̄ba-
uit ecclesia: paternis studijs intendentes: ⁊ considerantes attentius: q̄
non intermissa sedulitas discipline religionis ⁊ ordines supradictos sta-
tusq̄ regulares salubriter dirigit ⁊ conseruat. q̄q̄ si eā perire vel remit-
ti contingeret ordo quilibet collabi necessario cogeret. Idē sentientes etiaꝝ
q̄ si regularium personarum correctio rimas iuris ⁊ apices sequeretur
huiusmodi rigor lentesceret. ac multiplici laxatione torperet: Nos vsis
supplicationibus inclinati vobis auctoritate apostolica indulgemus: vt
ad correctiones ⁊ punitiones fratrum eiusdem ordinis delinquentium
infringendas prelati ordinis supradicti ad quos eadem spectare noscū-

Secūdus.

fo.

126

tur: simul ⁊ apicibus ip̄is postpositis libere procedere valeant secun-
dum consuetudines approbatas ⁊ generalia facta ⁊ etiam facienda ip-
sius ordinis instituta. nec volumus eisdem licere fratribus ab eisdē cor-
rectionibus ⁊ punitionibus aliquatenus appellare: p̄uia in hoc delibe-
ratione ac maturitate debita obseruatis. Nulli ergo omnino hominum
liceat hanc paginam nostre concessionis infringere: vel ei ausu temera-
rio contraire. Siquis autem hoc attentare presumpserit: indignationem
omnipotentis dei ⁊ beatorum petri ⁊ pauli ap̄toꝝ eius se nouerit incursum. Datum Rome apud sanctum petrum secundo id' No-
uembriis pontificatus nostri. Anno primo.

Benedictus ep̄s seruus ser-
uorum dei ad perpetuā rei memoriam. Inter cunctas so-

licitudines nostras quibus nos pastorale premit officium ⁊ debitum apostolice seruitutis astringit: illa debet cē
precipua: vt gregi dominico nobis superna dispositione commissio ani-
marum cura nō desit: ne illum lupus rapax antiquus serpens humani ge-
neris inimicus inuadat: cuiusq̄ sanguis de nostris: qd̄ absit (id̄ claman-
te p̄pheta) manibus regatur. Debemus insup̄ quantū nobis ex alto p̄-
mittit pacē inserere: remouere scandala. iurgioꝝ amputare materiā: ⁊ in-
telligere sup̄ pauperē ⁊ egenū: q̄ nō in finē obliuio erit paup̄is ⁊ patiē-
tia pauperū nō peribit in finē. Sane dudū. bone memorie bonifaci⁹ pa-
viii. predecessor noster quādam specialem inter prelatos rectores seu sa-
cerdotes ⁊ clericos parochialium ecclesiarum ex parte vna: ⁊ predicatorum
ac minorum ordinū fratres ex altera: sup̄ faciendarum predicatio-
num audiendarū confessionum p̄ eosdem fratres ac de eis relictis ⁊ d̄ su-
neralibus canonicis portionis articulis constitutionē edidit certū ijs mo-
dum imponens: put in eadem constitutione plenius continetur. Sed p̄
quā intendebat quiete turbatio nata est: pro concordia sunt suborta dissi-
dia: ⁊ pullulate inquietudines pro tranquillitate noscunt. sicq̄ dum an-
sam soluisse se credidit nodum ligasse videtur: ⁊ septē vno hydre ap̄puta-
to capite iuscitasse. nec mirū q̄ plerūq̄ pariunt nouitates discordiā: pre-
sertim dum ab eo qd̄ dū equum visum est: per nouam constitutionē re-
ceditur: nec quare recedatur vtilitas euidentis vel alia causa subest. Ideo
q̄ cupientes vt ipsi gregi cura nostra eo plenior impēdatur: quo ampli-
or in agro domini operariorum numerus operetur: Super egenum in-
tendentes ⁊ pauperem ac nouitatem remouentes per eandem constitu-
tionem inductas: statuimus de fratrum nostrorū cōsilio: vt ipsoꝝ ordinū
fr̄es qui ad hoc deputati fuerint: in ecclesijs ⁊ locis eorū q̄ in p̄ntia h̄nt ⁊
in posterū obtinebūt: ac in plateis cōmunibus seu publicis libere absq̄
diocesanoꝝ ⁊ alioꝝ prelatoꝝ petita licentia iualeant clero ⁊ po-
pulo predicare. eisq̄ proponere verbum dei. Cauent tamē omnino ne
hora in qua diocesani predicti predicarent vel coram se facerent predi-
cari predicent iisdem fr̄es. Putamus etenim dignum vt maior mi-
nor ⁊ superiori inferior deferat in hac p̄te: nisi forsan aliud circa hoc sa-

Benedict⁹. xi. h̄ est
p̄dicandi atq̄
cōfessiones au-
diendi fr̄ibus
liberā facultate
tem cōcedens
eos a canonicis
portionis solu-
tione eximpt.

Tractatus

erent de voluntate dioecesanorum ipsorum: aut in studiis generalibus diebus illis dumtaxat quibus sermones ad clerum fieri solent et solemniter predicari siue mortuorum funeribus vel eorundem fratrum festis spaliibus seu peculiaribus quia his casibus cum dioecesanis in predicatioe concurrere poterunt. predicarent: ubi vero eisdem dioecesanis convocarent generaliter ad se clerum aut aliqua ratione vel urgente causa illum ducerent congregandum: ea hora in studiis memoratis diebus sepedictis fratres ab eisdem predicatioe cessarent. In ecclesiis autem parrochialibus fratres ipsi inuitis earum rectoribus seu sacerdotibus nisi iussi a superioribus eorundem: non audeant predicare. Sed quia multotiens propositum verbum dei audientem a peccato non retrahit: idcirco post peccatum necessarium est penitentiam sacramentum: circa quod nisi articulus necessitatis occurrat oris sacerdoti fienda confessio prout scriptum est: corde ad iustitiam creditur: ore autem fit confessio ad salutem exigitur: alias frustra esset in sacramento eodem sacerdotis qui inter lepram et lepram debet discernere ministerium institutum. Electi igitur ab eisdem fratribus ad audiendas confessiones et penitentias iniungendas libere auctoritate apostolica absque licentia dioecesanorum vel aliorum prelatorum inferiorum exemptorum et non exemptorum quibus subsunt: qui ad confitendum accedunt audiant eis peccata sua: confiteri volentes (non religiosos qui secundum statuta suorum ordinum propriis prelatibus confiteri debent aut ab eis ne confiteantur alijs prohibentur) absoluant: ipsi quoque penitentiam salutarem iniungant: infra sibi designatos terminos ad eisdem exercendum officium constitutos. Excommunicationis vero vel alias sententias per prelatos latas contra haec vel in eius fraudem denunciamus irritas et inanes: nec confessi ipsis fratribus peccata illa de quibus confessi sunt eis et absoluti penitentes de illis sacerdotibus propriis teneantur sicut et non tenentur iterum confiteri: non obstante constitutio generali concilii que sano intellectu: ne sequatur absurdum quod per penitentiam dimissa peccata quis confiteri debeat: et qui liberatus debitor ad hoc ad solvendum maneat obligatus intelligenda est ut ex ea patet: de illis qui sua peccata legitime confiteri alij neglexerunt. Sed sacerdotes ipsi taliter confessi et absoluti astricti sint ministrare eucharistie et extreme unctionis etiam sacramentum. Super confessione autem facta fratribus memoratis cum hic de confitentis solius iudicio si falsum dicat agatur: in iudicio a se seu penitentiario foro stabitur simplici verbo illius qui sacramenta petit predicta et dicit dictis fratribus se confessum. Duos tamen casus excipimus. Si sacerdos asserat eum excommunicatum: aut notorie peccatores. Sed videat ne id dicat mendaciter aut indolum vel fraudes: quia si hoc egerit: a delicto tali nisi plene satisfecerit: propter quod in morte absoluit nequeat: nec de illo ad penitentiam aliter admittatur. ut autem dioecesanis bonorum debitis reseruetur: precipimus ut provinciales priores predicatorum et ministri minorum ordinum prefatorum per se vel alios verbo vel scripto eis significant se fratres ad eisdem confessionum audiendarum et penitentiarum iniungendarum officium elegisse et non nosando aut coram ipsis sistendo eos: nec illorum numerum exprimitendo: petant humiliter a dioecesanis eisdem quod eisdem electi fratres de ipsorum beneplacito et licentia dictum possint in

Secundus

fo

127

eorum civitatibus et dioecibus infra eis determinatos fines officium exercere. Quod si denegent vel infra triduum non concedant: extunc eisdem fratribus nihilominus auctoritate eadem huiusmodi officium exequatur. Datam vero licentiam per dioecesanorum mortem nolumus terminari. Per haec autem non intendimus quod sepe dicti fratres qui ad hoc eliguntur officium exercendum: plus habeant in audiendis confessionibus et penitentibus iniungendis quam parochiales sacerdotes noscunt habere. sicque de casibus episcopis et superioribus quos inferius annotamus ac sedi apostolice reservatis: se nullatenus intromittent. Observent ergo sollicite dicti fratres ne ad confessiones recipiant criminosos criminibus pro quibus esset sollemnitas penitentia indicenda. Ad id eodem excommunicatos respuant: et clericos qui propter delictum irregularitatem aliquam incurrerunt. Incidens etenim extimamus ut a peccato absolvat qui penitentiam ei debitas imponere aut irregularitatis penam peccati sequelam vel excommunicationem que infligitur maxime a iure quandoque pro crimine: que ne quem ab ecclesia et per consequens a participatione sacramentorum excludit: removere non potest. Incidarios etiam: eosque qui tam enormibus sunt irretiti peccatis quod ea rationabilis consuetudo prescripta canonice in episcopis alijsque reservavit episcopis: similiter non admittant. Quam consuetudinem ex causa que iuste ad id animum nostrum movet: solummodo circa voluntarie homicidas falsarios, ecclesiarum immunitatis et libertatis ecclesiastice violatores et sortilegos approbamus. Quod si forsitan antequam ab eo qui potestatem habet absolvi possint mors talium confiteri volentibus verisimiliter timeatur: etiam in predictis casibus sepe facti fratres eos confiteri volentes audiant: ipsi quoque beneficium absolutionis impediant. Sed subeant iuramentum: quod liberati se suis episcopis et excommunicatoribus presentabunt: excommunicatum super his pro quibus ab eis excommunicati erant et episcoporum pro peccato huiusmodi paritari mandatis. Verum quod post baptismum inter cetera magis ad salutem propositio verbi dei quo audientes illud: quod est victoria nostra instruantur in fide: docent fugienda fugere: et sectanda sectari: ac quo per peccatum lapsi resurgunt penitentiam sacramentum perficiunt: grandis nobis sollicitudo incumbit: ut tales ad hoc promoveantur fratres: qui oleo dulcedinis verbi eiusdem nostris foveant subditos: a peccatis prohibeant: recreationis vino peccatorum suorum mordeant vulnera: eosque ad illa penitentiae acrimonia purgandum et tergendum provocent et inducant. Ad id vero exequendum scientia divinae legis exposcitur desideratur ordo: et vite integritas etiam postulat. Scriptum est enim. Tu scientiam repulisti: ego te repellam ne sacerdotio fungaris mihi: quia labia sacerdotis custodiunt scientiam et legem exquirunt ex ore eius. alias prout ad eum pertinet inter peccatum et peccatum non posset discernere: nec peccator existens dei deberet narrare iustitiam et testamentum illius assumere per os suum. Nam cuius vita despiciatur: consequens est ut eius predicatio contemnatur. Quare decernimus: ut magister et minister generalis ac priores et ministri provinciales predicatorum et minorum ordinum prefatorum vel eorum vicarii de discretorum consilio: ad tam salubre officium fratres divina scientia doctos discretionem vigentes. vita

C. 9. epj
C. 10. a. solepms
C. 11. r. ratio
C. 12. Regularitas obdelhati
C. 13. d. 1. 2. 1. 9
C. 14. h. m. y. d. a. v. l. u. t. a. 1. 9
C. 15. f. l. t. a. 1. 9
C. 16. v. l. a. t. o. r. y. m. y. t. p. l. h. b. e. d. e. p. e
C. 17. d. 1. e. g. y.

p. d. r. a. t. o. r. q. l. e. e. d. e. b. z

Tractatus

pbatos 7 expertos moribus: alioquin districtam reddant in futuro exa-
mine rationem eligant 7 assumant. Sic. n. quod predicabunt facient: que
arguent operari cesabunt: 7 in eis edificabitur populus verbo pariter 7
exemplo. Ceterum licet sicut predicatur de necessitate non sit iterum eadē
confiteri peccata: tamen quia propter crubescētiā que magna ē peni-
tentie pars: vt eorūdem peccatorum iteretur confessio reputamus salu-
bre: districte iniungimus: vt fratres ipsi confitentes attente moneant 7 i
suis predicationibus exhortentur: q̄ suis sacerdotibus saltem semel cō-
fiteantur in anno: afferendo id ad animarum p̄fectum proculdubio p̄ti-
nere. Porro vt circa sepulturam apud loca eorūdem fratrum eligenti-
um sepeliri 7 portionem canonicam de relictis eisdem fratribus minime
destruendam nequeat in posterum dubitari: iubemus vt: corpora defun-
ctorum qui apud eos elegerunt dum viverent sepulturam: p̄cessionali-
cum cruce thuribulo 7 aqua benedicta cantando seu legēdo officium mor-
tuorum vel psalmos: 7 alias ingrediendo parochias possint assūme-
re: 7 ad suas deferre ecclesias tumulanda. De quibuscūq; vero relictis p̄-
tactis fratribus in cōmuni vel singulis in vltimis decedentium volunta-
tibus sine apud eos sepeliēdi sine sint alibi: nulla per parochiales sacer-
dotes morientium aqua fratres ipsos liberos esse volumus: canonica por-
tio: 7 multo minus p̄ episcopos episcopalis quarta: cuius eis tanq̄ exem-
pti non subsint: nec etiam debita iure parochie si forsitan cathedralis
defunctorum esset parochialis ecclesia: destrabatur. De funeralibus au-
tem medietatē si cōmode diuisionem recipiant: alias eiusdem medietas
tis estimationem soluant parochiali ecclesie 7 sacerdotibus antedictis.
funeralia vero intelliguntur hoc casu que cum fanere deferuntur. De cā-
delis tamen quas fratres portant portio non petatur. Adoneant autez
īdem fratres 7 pro posse inducant confitentes sibi vt de proprijs bonis
suis parochialibus ecclesijs earumq; sacerdotibus competenter relin-
quant: et que eis debent parochialia iura reddant. Ad hoc non murmu-
ret quisquam secularis clerus: non gerant moleste prelati: q̄ circa p̄mis-
sa sic diximus p̄uidendum. Attendant quanta ex his que in primis du-
obus articulis statuta sunt salus animarum proueniat. Aduertant quan-
ta tollantur iurgia: 7 prudenter considerent q̄ eorum onera cum alijs
nostro beneficio salubriter 7 quasi necessario partiantur. Circa tertium
vero articulum diligenter intelligant: q̄ fratres ipsi bec per p̄uilegia ro-
manorum pontificum eis benigne concessa ante constitutionem candēz
hactenus habuerint: q̄ sunt pauperes nihil habentes singuli nec in
cōmuni rustica: p̄edia immo nec vrbana vel mobilia: eorūz alteri vel eti-
am vniuersi mendicant victum: q̄runt vestitum 7 eatenus subsistere p̄t-
quatenus vel viuorum pietas aut morientium charitas eis necessaria sub-
ministrant. Quis ergo non miscreatur eorum qui omnia voluntatez ha-
bendi etiam reliquerūt? Quis non compatiatur eisdem operantibus tā
vtiliter in agro predicto? Certe nullus: nisi trituantis bouis os impie
alligare velit: aut eos subtractis alimentis necare. Inopes patrimoni-
onera ipsa non habendi necessitate non sustinent. Et a curialibus res ec-

Secūdus.

fo.

128

clesijs vel pijs locis donatas: a quarte prestatione seu lucratiuorum in-
scriptionibus lex facit immunes. Relicta pauperibus nō patiuntur fal-
cidiam 7 legata ad fabricam vel pro ornamentis ecclesie aut ad diuinūz
cultum perpetuum: solutioni non subiacent canonice portiozis. Pau-
peres autem (vt dictum est) sunt fratres: 7 quod eis relinquatur aut in
sua alimenta erogant: aut in fabricam siue in cultum diuinum 7 ecclesie
ornamenta conuertunt. p̄pter q̄ nos qui debemus intelligere super ege-
num 7 pauperem: 7 non obliuisci eorum (cum humanitatis sit etiam se-
cularis principis prospicere egenis: 7 dare operam: vt pauperibus ali-
menta non desinit) non tam pie q̄ quodammodo iuste in eodem articu-
lo egimus: eosdem vt p̄mittitur reddendo fratres ab onere canonice por-
tionis exemptos. Hec autem dicta constitutione que incipit super ca-
thedrali. quam penitus reuocamus: alijsq; quibuscūq; cōstitutionibus
specialibus 7 generalibus, statutis. p̄uilegijs, indulgentijs. sub quacū-
q; forma verborū concessis: etiam si de ip̄is de verbo ad verbum vel ali-
quorum nominibus in nostris litteris oporteret fieri mentionem: cōuē-
tionibus. pactis. iuramentis. sententijs 7 consuetudinibus cōtrarijs ne-
quaq; obstantibus: inuolabiter obseruari sansum. Nulli ergo omnino
hominum liceat: hanc paginam: nostrorum statuti. denunciationis. exē-
ptionis. preceptorum. approbationis. iussionis voluntatis: reuocatiōis
7 sanctionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Siquis autē hoc
attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei 7 beatorū pe-
tri 7 pauli se nouerit incursum. Datum Laterani tertio decimo kl̄as
Martij pontificatus nostri. Anno. primo.

Benedictus episcopus seruus ser-
uorum dei venerabilibus fratribus archiepo compestel-
lani ac vltibonensi 7 zamoreni episcopis salutem 7 aposto-
licam benedictionem. Super egenum nuper intēdentes
7 pauperem 7 dantes operam animarum saluti: quādam inter prelatos
rectores parochialium ecclesiarum 7 clerum secularē ex parte vna: 7
fratres predicatorum 7 minorum ordinum ex altera: tam super predica-
tionibus libere ab eisdem fratribus faciendis 7 audiendis confessionibz
eis peccata sua confiteri volentium: q̄ super canonica portione et ep̄ali
quarta de relictis ip̄is fratribus siue in cōmuni siue eorum singulis mi-
nime destrabenda specialem constitutionem edidimus: prout in eadem
constitutione que incipit inter cunctas: bec 7 alia plenus 7 seriosius
continentur. Sed quia parum esset iura cōdere: nisi qui ea tueatur existe-
ret: nos volentes constitutionem predictam irrefragabiliter obseruari:
fraternitati vestre p̄ apostolica scripta mādamus: quatenus vos vel duo
aut vnus vestrū p̄ vos vel alium seu alios fratribus dicti ordinis minorū
prouincie sancti Jacobi efficacis defensionis p̄sidio assistentes: 7 faci-
entes constitutionem eandē quo ad oia eius capitula putacet firmiter
obseruari: nō p̄mittatis contra tenorem ipsius memoratos fratres mo-
lestari a predictis prelati rectoribus 7 clero siue alijs: vel eis grauamē-

Benedict. xj.
cōsuatores or-
dinis instituit ar-
chiep̄m cōpo-
stellanē: vltibo-
nensē atq; za-
morenē ep̄os.

na aut iniurias irrogari: facturi ipsi sribus de illatis eis iniurijs molestationibus et grauanibus: ac de extorta ab eis canonica portione et quarta epali predictis contra tenorem eundem: in illis videlicet que iudiciale requirunt indaginem: per viam iudicij: in alijs vero per qualitas iporum exegerit iusticie complementum. Ita quod potestas officium et iurisdiccionem vestra ex nunc perpetuo censeantur: molestatores et iniuriatores huiusmodi neque contradictores et rebelles: quodcumque et quotienscumque expedierit per censuram ecclesiasticam appellatione postposita cōpescendo. Ad obstantibus tam de duabus dietis in concilio generali quā se, Re. Bonifacij pape octauū predecessoris nostri quā prima cauetur. ne quis certis exceptis casibus extra suā ciuitatem et diocesim: secūda vero ne reus alterius diocesis ultra vnam dietam a finibus eiusdem diocesis ad iudicium euocetur et alijs quibuscumque constitutionibus a predecessoribus nostris Romanis pontificibus tam de iudicibus delegatis quā cōseruatoribus aut alijs editis: que vestre possent in hac parte iurisdiccionem aut potestati eiusque libere exercitio quomodolibet obuiare: seu si aliquibus a sede apostolica sit indultum quod excommunicari suspēdi vel interdiccionem possint per litteras applicas non facientes plenam expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem: et quibuslibet alijs indulgentijs privilegijs et litteris aplicis quibuscumque et in quacumque forma verborum concessis: per quod presentibus non expressa vel totaliter non inserta dicte iurisdiccionis sue potestatis explicatio possit quomodolibet impediri: et de quibus quorumque totis tenoribus ut de verbo ad verbum oporteat in nostris litteris fieri mentionem. Eandem insuper vobis eisdem modo et forma per oia iurisdiccionem et potestatem concedimus circa cōseruationem aliorum privilegiorum que eidem fratres a nobis habeant vel a romanis pontificibus hactenus habuerunt. Datū Rome apud sanctū petrū quarto nonas Aprilis pontificatus nostri anno primo.

Dannes ep̄s seruus seruorum

dei venerabilibus fratribus Bracharen̄ archiepo et m̄donien̄ ac legiō ep̄is salutem et aplicam benedictionem. Dilectos filios ministrum generalem et fratres ordinis minorum: qui in decore sancte religionis virtutum dño militantes ac crucifigentes cum vitijs et concupiscentijs carne suaz: ad diuine maiestatis obsequia trahunt alios per exemplū: infra pietatis aplicae vbera cōplectētes dignū esse conspiciamus eos congruis presidijs cōmuniri: ut eo deuotius quo quietius pacis famularent auctori. Cum itaque sicut ex parte dictorum ministrum generalis et fratrum fuit propositum coram nobis, ipsi a nonnullis qui nomen domini in vacuum recipere non formidant: diuersis et grauibus facturis iniurijs violentijs et molestijs in diuersis mundi partibus extra regnū francie affligantur: nos eorundem ministrum et fratrum prouidere quieti: et malignorum conatibus obuiare volentes: fraternitati vestre per aplica scripta mandamus: quatenus extra dictum regnū vos vel duo aut vnus vestrum per vos vel alius seu alios: etiam si sint extra loca in quibus deputati estis cōseruatores et iudices: eisdem ministro et

fratribus efficacis defensionis presidio assistentes: non permittatis eisdem a predictis vel quibuscumque alijs indebite molestari: vel eisdem vana violentias: iniurias et molestias irrogari: facturi eisdem ministrum et fratribus cum ab eis vel procuratore aut procuratoribus eorum iurisdictionis requisiti. de predictis et alijs personis quibuslibet et de quibuscumque molestijs: violentijs iniurijs atque dānis presentibus et futuris: in illis videlicet que iudiciale requirunt indaginem: de plano summario sine strepitu et figura iudicij: in alijs vero prout quantitas eorum exegerit iusticie complementum. molestatores presumptores et iniuriatores huiusmodi neque contradictores quoslibet et rebelles cuiuscumque dignitatis, status, ordinis vel conditionis extiterint: etiam si pontificali prefulgeant dignitate: quodcumque et quotienscumque expedierit per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo: inuocato ad hoc opus fuerit auxilio brachij secularis. Ad obstantibus se, Re. Bonifacij pape octauū predecessoris nostri: in quibus cauetur ne aliquis extra suam ciuitatem et diocesim nisi in certis exceptis casibus: et in illis ultra vnam dietam a fine sue diocesis ad iudicium euocetur: seu ne iudices et cōseruatores a sede deputati predicta extra ciuitatem et diocesim in quibus deputati fuerint: contra quoscumque procedere aut alij vel alijs vices suas cōmittere sine aliquos ultra vnam dietam a fine diocesis eorundem trahere presumant. seu quod de alijs quibus de manifestis iniurijs et violentijs et alijs que iudiciale indaginem exigunt: penis in eos si secus egerint et in id procurantes adiectis: cōseruatores se nullatenus intromittant: et tunc de duabus dietis in concilio generali: dummodo ultra tertiam vel quartam dietam aliquis extra suam ciuitatem et diocesim auctoritate presentium ad iudicium non trahatur: quam alijs constitutionibus quibuscumque a predecessoribus nostris romanis pontificibus tam de iudicibus delegatis et cōseruatoribus quā personis ultra certum numerum ad iudicium non vocandis: aut alijs editis que vestre possent in hac parte iurisdiccionem aut potestati eiusque libero exercitio quomodolibet obuiare: seu si aliquibus cōmuniter vel diuisim a predicta sede indultum: quod excommunicari suspendi vel interdicti seu extra vel ultra certa loca ad iudicium euocari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi et eorum personis locis ordinibus et nominibus proprijs mentionem et qualibet alia indulgentia dicte sedis generalis vel speciali cuiuscumque tenoris existat: per quam presentibus non expressam vel totaliter non insertam: vestre iurisdiccionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri: et de qua cuiusque toto tenore de verbo ad verbum in nostris litteris habenda sit mentio specialiter. Ceterum volumus et auctoritate apostolica decernimus: quod quilibet vestrum prosequi valeat articulum etiam per alium inchoatum: quauis idem inchoans nullo fuerit impedimento canonico impeditus. Quod addant presentium sit vobis et vnicuique vestrum in premissis omnibus et eorum singulis ceptis et non ceptis presentibus et futuris perpetua potestas

Joan. xxij. cōseruatores ordinis iustitiae: etiam molestatores atque oppressores archiepiscopos episcopos in his cōtētos.

Tractatus

7 iurisdiclio attributa: vt eo vigore eaq; firmitate possitis in premissis omnibus ceptis 7 non ceptis presentibus 7 futuris 7 pro predictis pcedere: ac si predicta omnia 7 singula coram vobis cepta fuissent 7 iurisdiclio vestra 7 cuiuslibet vestrum in predictis omnibus 7 singulis per citationem vel modum alium perpetuata legitimum petisse: constitutione predicta super conseruatoribus 7 alia quacunq; in contrarium edita nō obstante. Datum Auinioni. sexto calendis May pontificatus nostri anno.

Aulus episcopus seruus ser-

uorum dei venerabilibus fratribus archiepiscopo com-
postellano 7 episcopo salmantino ac dilecto filio schola-
stico ecclesie salmantini. salutem 7 apostolicam benedictio-
nem. Diligenti ecclesie licet imeriti disponente domino presidentes: cir-
ca curam regularium ordinum quorumlibet 7 domorum eorundem sol-
ertia reddimur indefessa solliciti: vt iuxta debitum pastoralis officij co-
rum occurramus dispendijs 7 profectibus diuina coperante gratia salu-
briter intendamus. Sane dilectorum filiorum vicarij prouincialis 7 fra-
trum ordinis minorum sub obseruantia regulari videntium prouincie san-
cti Jacobi secundum morem dicti ordinis conquestione perceptim: qd
nonnullae persone tam ecclesiastice q; seculares que nomen domini in va-
num recipere non formidant: contra immunitates 7 ipriuiligia ordinis 7
fratribus predictis apostolica auctoritate concessa necnon contra certas
tam per sancte. Re. Eugenium. 11ij. 7 Idum. ij. aliosq; romanos ponti-
fices predecessores nostros quam etiam per nos presertim super con-
cordia inter ipsos de obseruantia 7 alios dicti ordinis fratres conuen-
tuales nuncupatos inita quam etiam alios super domibus 7 locis eo-
rundem fratrum de obseruantia in dicta prouincia consistentibus ac ob-
seruatione vite regularis in eisdem concessas litteras multiplices mo-
lestias 7 iniurias inferunt ac iacturas. Quare vicarius 7 fratres predi-
cti nobis humiliter supplicarunt vt cum eis valde reddatur difficile pro
singulis querelis ad apostolicam sedē habere recursum prouidere ipsis
super hoc paterna diligentia curaremus. Nos igitur aduersus presump-
tores molestatores 7 iniuriatores huiusmodi illo volentes eisdem fra-
tribus remedio subuenire per quod illozum compescatur temeritas 7
alijs aditus committendi similia precludatur discretioni vestre per apo-
stolica scripta mandamus quatenus vos vel duo aut vnus vestrum per
vos vel alium seu alios etiam si sunt extra loca in quibus deputati estis
conseruatores 7 iudices prefatis fratribus efficacius defensionis pre-
sidio assistentes non permittatis eos premissorum occasione ab eisdem
vel quibusvis alijs indebite molestari aut eis grauamina seu damna
vel iniurias aliquas irrogari: faciatisq; predictas precipue concordie

claus. res

Secundus.

fo

130

litteras tam ab ipsis de obseruantia quam alijs conuentualibus fratri-
bus inuolabiliter obseruari non permittentes alterutros contra earun-
dem litterarum tenorem sibi iniurias aliquas inferre: facturi eisdem
fratribus cum ab eis vel procuratoribus suis aut eorum superioribus
fueritis requisiti de predictis 7 alijs personis quibuslibet super premis-
sis necnon de quibuslibet molestijs iniurijs ac damnis presentibus 7 fu-
turis in illis videlicet que iudicalem requirunt indaginem summarie 7
de plano sine strepitu 7 figura iudicij: in alijs vero prout qualitas eo-
rum exegerit iusticie complementum: occupatores seu detentores pre-
sumptores molestatores 7 iniuriatores huiusmodi necnon contradi-
ctores quoslibet 7 rebelles cuiuscunq; dignitatis, status, gradus ordi-
nis vel conditionis extiterint quandocunq; 7 quotienscunq; expedierit
auctoritate nostra per censuram ecclesiasticam appellatione postposita
compescendo: inuocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secula-
ris. Non obstantibus tam felicis recordationis Bonifacij pape octa-
uus etiam predecessoris nostri in quibus cauetur ne aliquis extra su-
am ciuitatem 7 diocesim nisi in certis exceptis casibus 7 in illis vl-
tra vnam dictam a fine sue diocesis ad iudicium euocetur: seu ne iudi-
ces 7 conseruatores a sede deputati predicta extra ciuitatem 7 dio-
cesim in quibus deputati fuerint contra quoscunq; procedere seu alij
vel alijs vices suas committere aut aliquos ultra vnam dictam a fi-
ne diocesis eorundem trahere presumant (dummodo ultra duas die-
tas aliquis auctoritate presentium non trahatur) quam alijs quibus-
cunq; constitutionibus a predecessoribus nostris Romani pontifici-
bus tam de iudicibus delegatis 7 conseruatoribus quam personis vl-
tra certum numerum ad iudicium non vocandis aut alijs editis que
nostre possent in hac parte iurisdictioni aut potestati eiusq; libero ex-
ercitio quomodolibet obuiare: seu si aliquibus communiter vel di-
uisim a predicta sit sede indultum qd excommunicari suspendi vel in-
terdici seu extra vel ultra certa loca ad iudicium euocari non possint
per litteras apostolicas non facientes plenam 7 expressam ac de ver-
bo ad verbum de indulto huiusmodi 7 eorum personis, locis, ordi-
nibus 7 nominibus proprijs mentionem 7 qualibet alia dicte sedis
indulgentia generali vel speciali cuiuscunq; tenoris existat per quam
presertim non expressam vel totaliter non insertam vestre iurisdic-
tionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri: 7 de
qua cuiusq; toto tenore de verbo ad verbum in nostris litteris habenda
sit mentio specialis. Ceterum volumus 7 apostolica auctoritate
decernimus qd quilibet vestrum prosequi valeat articulum etiam per
alium inchoatum quauis idez inchoans nullo fuerit impedimento ca-
nonico prepeditus quodq; a datis presentium sit vobis 7 vnicuiq; vrm
in premissis oibus 7 eorum singulis ceptis: 7 nō ceptis pntib; 7 futuris p-
petuata ptas 7 iurisdiclio attributa: vt eo vigore eaq; firmitate possitis

r q

Tractatus

In premissis omnibus ceptis et non ceptis presentibus et futuris et pro predictis procedere ac si predicta omnia et singula coram vobis cepta fuissent et iurisdiclio vestra et cuiuslibet vestram in predictis omnibus et singulis per citationem vel modum alium perpetua legitime extiteret constitutione predicta super conseruationibus et alia qualibet incontrarium edita non obstante presentibus perpetuis futuris temporibus valentibus. Datis Rome apud sanctum Petrum Anno incarnationis dominice Millesimo quadringentesimo sexagesimo nono tertio kls Octobris Pontificatus nostri Anno sexto.

Alixus episcopus seruus ser-

uorum dei Venerabilibus fratribus Toletanis et Compostellanis archiepiscopis salutem et apostolicam benedictionem. Dudum pro quiete et tranquillitate ordinis minorum qui inimico humani generis procurante non nullas turbationes et dissensionum scandala patiebatur: et ut inter conuentuales et de obseruantia nuncupatos eiusdem ordinis fratres omnis dissidendi materia tolleretur: et consilio et assensu venerabilium fratrum nostrorum cardinalium non nullas ordinationes fecimus et statuta atque decreuimus super quibus litteras apostolicas sub datis Rome apud sanctum Petrum Anno incarnationis dominice Millesimo quinquagesimo quinto Quarto nonis february pontificatus nostri anno primo expediri mandauimus. Quarum quidem ordinationum statutorum et desuper litterarum emanatarum tenores ac si de verbo ad verbum presentibus in sermone haberi volumus pro sufficienter expressis. Cupientes igitur ut ordinationes et statuta huiusmodi inuoluntate obseruentur et custodiantur: fraternitati vestre tenore presentium committimus et mandamus quatenus vos vel alter vestrum per vos vel alium seu alios omnia et singula statuta et ordinationes prefatas ac in eis contenta per censuram ecclesiasticam et alia iuris remedia integre obseruari et inuoluntate ac realiter et cum effectu custodiri faciatis. Et nihilominus prefatis fratribus de obseruantia commorantibus in omnibus et singulis monasteriis eremitoriis quibus Regnis et dominijs Lbarissimi in christo filij nostri Henrici castelle et legionis Regis tenent et possident efficacis defensionis presidio assistatis: non permittentes illos aut eorum domos, conuentus et eremitoria a quibusuis personis etiam dicti ordinis ministris custodibus et alijs quibusuis prelatibus et personis cuiuscumque dignitatis aut preeminentie existant et quacumque auctoritate fungantur: molestari: verari aut eos a domibus, monasterijs et eremitorijs prefatis expelli aut alias quomodolibet inquietari vel eis gramina aut iniurias seu damna irrogari: ut ab eorum incepta obseruantia et laudabili proposito retrahi aut impediri quomodolibet possint: molestatores et iniuriatores ac inquietatores huiusmodi necnon contradictores quoslibet et rebelles cuiuscumque status dignitatis gradus ordinis vel conditionis cri-

Secundus.

fo

151

terit quodocumque et quotienscumque expediat per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo: innocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis. Non obstantibus constitutionibus felicis recordationis Bonifacii papae viij. in quibus canetur ne aliquis extra suam ciuitatem et diocesim ultra unam dietam ad iudicium euocetur: ac alijs quibuscumque a predecessoribus nostris editis constitutionibus et ordinationibus: que vestre in hac parte possent potestati quomodolibet obuiare. Datis Rome apud sanctum Petrum Anno incarnationis dominice Millesimo quadringentesimo quinquagesimo sexto, Octauo kls Maij. Pontificatus nostri Anno secundo.

Anocetius episcopus seruus

seruorum dei ad perpetuam rei memoriam. Quia desideria deuotorum ex iniuncto nobis desuper apostolatus officio eo potiori tenemur fauore prosequi: quo in illis sacre religionis vigor succrescat uberius: et deuotionis sinceritas intervallo semoto solidius emitescat. Sane pro parte dilectorum filiorum vniuersorum priorum et fratrum domorum ordinis fratrum eremitarum sancti Augustini congregationis regularis obseruantie provincie hispanie secundum morem dicti ordinis: et qui eiusdem congregationis existunt dilectarum in christo filiarum priorum et conuentus monasterij montalis beate marie de gratia loci madrigal dicti ordinis abulesi. diocesis nobis nuper exhibita petitio continebat: quod si persone dicte congregationis vigore facultatum eis preterita litterarum porrigentibus manus adiutricis ad expugnationem infidelium regni Granate vel alias ut a nonnullis asseritur concessarum: confessores sibi eligere et quotiens voluerint peccata sua eis confiteri possent: superioris obedientia eneruaretur: ac plurimis qui scirent peccata sua alijs quam superioribus suis vel ab eis deputandis confessoribus posse confiteri libertas delinquendi occasio preberetur. Quare pro parte eorundem priorum priorum fratrum et conuentus nobis fuit humiliter supplicatum: ut quod deinceps nulli ex personis dicte congregationis nunc et pro tempore existentibus preterita alicuius facultatis eis vigore dictarum litterarum aut alias per sedem apostolicam vel eius legatos sub quibusuis verborum formis concessis et concedendis aliquem alium in confessorem suum eligere possint nisi priorem vel superiorem suum vel deputatum ab eo confessorem: quod priores prefati et ab eis pro tempore deputati confessores predicti personis dicte congregationis vere penitentibus et confessis ac sub regulari obseruantia dicti ordinis permanentibus: semel quolibet anno in festo natiuitatis domini nostri iesu christi et deinde in mortis articulo plenariam indulgentiam apostolica auctoritate impendere valeant statim et ordinare: aliasque impremissis opportune prouidere de benignitate apostolica dignemur. Nos igitur qui ad commoda et profectum dicte congregationis operosa meditatione

r ij

Tractatus

Intendimus et animarum salutem intensis desideriis exoptamus: priores priorissimas fratres et conventus ac singulas personas conventus huiusmodi a quibusvis excommunicationibus: suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis censuris et penis a iure vel ab homine quavis occasione vel causa latis si quibus quomodolibet innodati existunt: ad effectum presentium duntaxat consequendum harum serie absolventes et absolutos fore censentes: huiusmodi supplicationibus inclinati: quod decetero perpetuis futuris temporibus persone dicte congregationis vtriusque sexus qui nunc sunt et pro tempore erunt: preterea predictae et cuiuscumque alterius facultatis eis et cuiuscumque earum per predictam sedem seu eius legatos sub quibusvis verborum formis concessae et quam forsan concedi contingeret infuturum: aliam quam priorem vel superiorem suam aut aliquem ab eodem priore vel superiore ex eis deputatis pro tempore confessoribus in suum confessorem eligere nequeant. Et ut ipsius congregationis domorum: que nunc ut priores et fratres predicti asserunt nonnulli sunt: et earum quas eidem congregationi aggregari et incorporari contigerit infuturum priores nunc et pro tempore existentes et confessores ab eis pro tempore deputati eisdem personis dicte congregationis nunc et pro tempore existentibus vere penitentibus et confessis: dum sub regulari observantia dicti ordinis vixerint: ac in sinceritate fidei: unitate sancte matris ecclesie nec non obedientia et devotione nostra et successorum nostrorum Romanorum pontificum canonicè intrantium permanserint: semel quolibet anno in festo natiuitatis domini nostri Iesu christi: et deinde in mortis articulo omnium peccatorum suorum de quibus corde contriti et ore confessi fuerint: plenariam indulgentiam impendere libere et licite valeant: apostolica auctoritate presentium tenore statuimus et ordinamus eisque concedimus et indulgemus: non obstantibus premissis ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis ceterisque contrariis quibuscumque. Et ne quod absit persone dicte congregationis propter huiusmodi gratiam reddantur procliuiores ad illicita imposterum committenda: volumus quod si ex confidentia remissionis huiusmodi persone predictae nunc et pro tempore existentes dicte congregationis aliqua forte committerent: quo ad illa presentes littere minime suffragentur. Nulli ergo omnino hominum licet hanc paginam nostre absolutionis, statuti, ordinationis, concessionis, indulti et voluntatis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare presumpserit: indignationem omnipotentis dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Rome apud sanctum Petrum Anno incarnationis dominice Millesimo quadringentesimo nonagesimo tertio, Decimo kalendas februarii Pontificatus nostri anno septimo.

CONDONABILIBUS FRATRIBUS
archiepiscopo Toletani et episcopo Valentini velleorum
altari.

ALEXANDER PAPA VI.

Secundus.

fo.

153

Venerabiles fratres salutem et apostolicam benedictionem. Pro parte charissimorum in christo filiorum nostrorum Ferdinandi regis et Elisabethe regine hispaniarum et sicilie catholicoz nobis nuper expositum fuit: quod nonnulli fratres minores illarum partium sub strictiori vivendi modo et evangelica paupertate ac primeva ordinis fratrum minorum huiusmodi institutione se vivere velle asserentes: et eorum suggestione aliqui earundem partium nobiles a nobis litteras obtinuerunt: per quas eis concessum seu concedi mandatum fuit: quod in regis et regine predictorum regnis et dominijs domos oratoria et eremitoria pro usu et habitatione dictorum fratrum de novo construere et edificare: ac illa et eis per christi fideles concessa recipere et inhabitare: et in eis fratres dicti ordinis infra certum numerum qui de obedientia fratrum de observantia ad illa voluntarie transirent introducere et recipere libere possent: quod vicariis provincialibus eiusdem ordinis de huiusmodi observantia licet in fra eorum provincialium limites domus ipse existant obedire non debeant: sed ministro generali dicti ordinis immediatè subiecte sint: et tam predictarum quam aliarum litterarum a se. Re. Sixto papa, IIII, predecessore nostro sub forma brevis emanatarum et per nos confirmatarum preterea nonnulla oratoria seu eremitoria vel domos et in eis fratres de observantia huiusmodi absque suorum superiorum licentia receperunt et indies recipere conantur. Cum autem sicut eadem expositio subingebat expressis quod in enervationem reformationis domorum dicti ordinis in predictis partibus non absque ipsorum regis et regine opera et sollicitudine pvide et mature facte cedunt inter eosdem fratres nonnulla gravia scandala exorta fuerint et nisi desuper opportune pvideatur in futurum graviora exoriri formidentur: nos scandalis huiusmodi obviare ac ipsorum fratrum paci et quieti consulere cupientes: regis et regine predictorum in hac parte supplicationibus inclinati fraternitati vestre tenore presentium committimus et mandamus quatenus vos vel alter vestrum vnam de salua leon per dilectos filios Joannem de figueroa et aliam dealconbel per Joannem de sotomaior qui in hoc consentiunt et consentire parati existunt: constructas et edificatas quas Joannes de guadalupe sub obedientia dicti ministri necnon aliam de trusillo domos et pacensis et placensis. Discessum quam Petrus de melgar dicti ordinis professores a nonnullis alijs nobilibus huiusmodi et quarundam aliarum nostrarum litterarum et facultatis dicto ministro desuper ut dicitur concessae preterea respectu receperunt: vicario provinciali provincie sancti Jacobi dicti ordinis nunc et pro tempore existenti concedere et assignare ac illas et fratres in eis pro tempore degentes obedientie et regularitatis eiusdem vicarij provincialis perpetuo subijcere: necnon quascumque litteras apostolicas Joanni de guadalupe et Petro predictis ac quibusvis alijs cuiuscumque status ordinis dignitatis et conditionis existentibus tam super edificatione domorum ora

fortiorum seu eminentiorum in regulis et dominis prefatis ac fratribus sine
 licentia superiorum recipientibus et aliter super premissis etiam motu p
 prio et certa scientia ac sub quibusvis clausulis etiam derogatoriis deroga
 toris alijs fortioribus efficacioribus et insolitis irritantibus decretis
 in forma brevis et alias quolibet nunc et per tunc processas etiam quascumque in las
 censuras et penas in se continentes ac processas desuper per tunc habitos et inde
 secuta quocumque nulla et invalida fore et prius pro infectis haberi. Quos fra
 tres de observantia huiusmodi quod ad presens sunt et pro tunc faciunt ad immediatam
 obedientiam dicti generalis vel aliorum conventualium ministrorum ac intra dictam
 observantiam de vna provincia ad aliam aut de vna custodia ad aliam quocumque
 titulo seu colore sine licentia sui proprii prelati inscriptis habita et Joannes de
 guadalupe ac Petrus de melgar predictorum eorumque locum sub obedientia et p
 nuntius a quibus exercitum perpetuo esse et permanere debeant statuere et ordina
 re et Joannem de guadalupe ac Petrum de melgar et socios predictos ut ad
 eorum priores obvias et provincias huiusmodi ordinate redeant ac alia omnia et singula
 que in premissis seu circa ea necessaria fuerint quolibet et opportuna facere ex
 ercere et exequi de consensu predictorum Jo. de figueras et Jo. de sotomator
 auctoritate nostra curatis et contradictores per censuram ecclesiasticam et alia opportuna
 iuris remedia appellatone postposita processando inuocatoque etiam ad hoc si
 opus fuerit auxilio brachij secularis non obstantibus premissis constitutis et
 ordinacionibus aplice ac statutis et consuetudinibus dicti ordinis etiam iura
 mento confirmatione aplice vel quavis firmitate alia roboratis et predictis
 et quibusvis alijs iuris privilegijs et idultis aplice mi. ge. et fratribus conventuali
 bus necnon Jo. de guadalupe et Pet. de melgar prefatis ac quibusvis alijs con
 ter vel diuisim sub quibusvis verborum formis et premissis ac alijs quibusvis clau
 sulis quantumcumque fortissimis et efficacissimis nunc et per tunc processas firma
 tis et innovatis quibus etiam si de illis eorumque totis tenoribus per eorum sufficienti
 derogatione specialis specifica expressa et idiuidua ac de verbo ad verbum non aut
 per generales clausulas id importantes merito seu quis alia expressio habenda
 foret eorum tenores patentes ac si de verbo ad verbum insereret per sufficienter expressis
 habentes que ad premissa duntaxat specialiter et expresse derogant ceterisque contrarijs
 quibusvis. Datum Rome apud sanctum Petrum sub anno piscatoris die. 17.
 Septembris Millesimo quingentesimo secundo Pontificatus nostri
 Anno vndecimo.

QUIBUS quidem litteris aplice tam processas prenotati originalis super
 in eo contentis litteris apostolicis fulminati que reliquis alijs etiam aposto
 licis litteris coram nobis ut premittitur presentatis et per nos receptis
 pro parte predicti reverendi patris fratris Joannis del rio vicarii provin
 cialis fratrum minorum regularis observantie prefatorum predictae pro
 vincie sancti Jacobi nobis expositum fuit quod dictus pater Vicarius pro
 vincialis seu alij eiusdem religionis fratres aliene persone de indicis lit
 teris et processu nominatis aliquibus iuris de causis diversis partibus ex di
 ctis litteris se adiuuare intendunt et quod tunc predictum processum originale vel alias
 aplice litteras supra notatas a quibus igne incendio rapina furto vel aliquo alio

casu fortuito perditum seu amitti posse et occasione huiusmodi fratres eius
 dem ordinis maxime regularis observantie aliquod detrimentum pati
 et inde predictis religioni et alijs personis que predictis litteris gaudere
 debent non parvam iacturam evenire: ex parte predicti patris nomine re
 liquorum eiusdem ordinis religiosorum necnon aliarum personarum qua
 rum interest fuit nobis petitem processum originale sepe nominatum ali
 asque apostolicas litteras predictas auctenticari et exemplari auctorizari
 et transumptari et in publicam transumpti formam per nos redigi man
 dari notarioque publico infra scripto committi quatenus ex eisdem proces
 su originali ac alijs litteris apostolicis vnum duo aut plura publicum et
 publica transumptum et transumpta extrahi facere cui et quibus omni
 bus nostram auctoritatem et iudiciale decretum interponi in iudicio et ex
 tra vbi que valituris super quibus nostrum officium pro parte predicti pa
 tris provincialis Vicarii in ploratum fuit. Nos vero attendendo petiti
 onem huiusmodi iuri consonam et rationi nostrum citationis editum ge
 nerale contra omnes et singulos sua communitur vel diuisim interesse pu
 tantes vultis cathedralis ecclesie huiusmodi Salmantine civitatis affi
 gendum iuxta stilum nostre curie ad certum peremptorium terminum co
 petentem decrevimus et affigi fecimus ad diem videlicet et locum et bo
 ram infra scriptos quibus aduentibus deuotus religiosus *frater*
minimus de menna nomine predicti patris vicarii et ali
 arum predictarum personarum apparuit coram nobis omnium citato
 rum non comparentium et rebellium contumacias accusavit ipsosque con
 tumaces reputari et ad premissa pro parte Vicarii provincialis petita per
 nos procedi debita cum instantia postulavit. Qua propter nos conside
 rantes petitionem huiusmodi nobis factam efficiuri consonam et rationi
 que iusta petenti non est denegandus assensus: omnes et singulos non co
 parentes reputando prout erant et fuerunt non inmerito contumaces: p
 cessum originale predictum aliasque litteras apostolicas huiusmodi su
 pra insertas nostris in manibus recepimus et assumpsimus easque vidimus
 legitimus tenuimus palpauimus et diligenter examinauimus. Et quia
 predictum processum originale ac alias apostolicas litteras omnia sa
 na non scissa non vitiata non cancellata nec in aliqua sui parte suspecta sed
 omni proxius vitio et suspitione carentia inuenimus taliaque eadem pro
 nunciamus tenoreque presentium pronunciamus: ideo notario publico
 infra scripto commisimus et mandauimus committimusque et manda
 mos per presentes quatenus ex eisdem originali processu et alijs apostoli
 cis litteris vnum duo aut plura publicum et publica transumptum et tran
 sumpta extraheret seu extrahi faceret cui et quibus cuiusvis originalibus
 per ipsum fideliter collationato et collationatis ac suo consueto signo si
 gnato et signatis nostram ex tunc prout ex nunc et cetero auctoritateque
 ordinariam et iudiciale decretum interposuimus et interponimus in iudi
 cio et extra vbi que valituris sedendo ad hoc pro tribunali. De quibus om
 nibus et singulis supradictis pro parte predicti patris Vicarii nomine

Tractatus

quo supra unum duo 7 plura publicū 7 publica instrumentū 7 instrumē
ta in publica forma fieri 7 sibi dari petentium fuit ac per nos similiter man-
datum. Acta fuerunt hec in ciuitate Salmantina in palatio episcopali
hora audientie vesperorum causarum consueta nobis inibi pro tribunali
sedentibus Anno a natiuitate domini Millesimo quingentesimo sexto
Julij die vero nona mensis iudictione nona Pontifica
tus sanctissimi domini nostri domini Julij diuina prouiden-
tia pape. ij. anno tertio presentibus ibidez discretis viris bartho-
lomeo roderici 7 sancho del campo publicis notarijs ac petro
del engina et publico notarij testibus ad omnia uerba scripta
atq; uocatis. Et qz in partibus hinc apud nonnulla loca re-
pium in marginibus emendata que mihi infra scripto pu-
blico notarij cofrad: ideo hic singula in suis locis repetit 7 ap-
pauit. Et pmo. fo. 7. non. fo. 10. uel reuocac fo. ii.
christi. fo. 15. u. constitucionibus. dem. fo. 22. eode. fo. 28.
29. fo. 31. octogesimo. coceptiois. fo. 34. ptu. fo. 35.
aut census. fo. 37. ar. fo. 40. septima. fo. 42. sibi
elemosynas. fo. 61. ce. fo. 69. in premissis. fo. 90. sub.
fo. 91. omne. fo. 92. fo. 95. et fo. 109. re. fo. 110.
etiam. fo. 111. hominu. fo. 112. apud. fo. 118. obiaz. fo.
121. constitucionis. fo. 127. exchastuoz. fo. 129. liber. fo.
130. toribz. li. qdringentesimo. fo. 132. tra sine no possint.
fo. 133. Julij. non uocatur

J. Sarrina vniuersaliter
tatione receptione inspectione ratione edicti
affixione. Continuatione consultatione. Auctoriza-
tionis. de reuocacione. omniūq; aliorū
petero perez del engina
notarij publici
vniuersaliter
in ciuitate Salmantina
receptione ratione edicti
affixione. Continuatione consultatione. Auctoriza-
tionis. de reuocacione. omniūq; aliorū

et singulis supradictis per se 7 in iudicio agerent.
darent. et fierent una cum in nomina testis
bis pns sig. Id est hoc pns pns transumpti
de mandato et commissione diti diti pns
pns ab originalibus hinc no nam alterius
fidei ter retrahi fer et curia hinc
collationem. Si quoz noye no 12 solitis
consuetis. Si pns. In fidei testimonio
pns pns 7 reuocacione et requisitus. Id
est

